

RÁDCE DUCHOVNÍ,

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKTOR:

MSGR. FRANTIŠEK VANĚČEK,

CESTNÝ KOMOŘÍ JEHO SVATOSTI. SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADESKÝ.

ROČNÍK XXVII.

DO ROČNÍKU XXVII. PŘISPĚLI:

ČECH FRANTIŠEK, Dr. ČIHÁK JOSEF, ČERNÝ VOJTĚCH, DCBOHLAV V., † EKERT FR., P. F. FRANĚK, HAVELKA JAN, HENRICUS, HOLÝ JAN O. Praem., KEPL JOSEF, MARKRAB KL., NOVÁK ALOIS, OCETEK JOS., Dr. ŮNDROUŠEK ANTONÍN, OLIVA VÁCLAV, Dr. K. L. ŘEHAK, SNÍH J. M., STRH V., VÁCHAL V. M., VANĚČEK FRANT., Dr. JOSEF VAIS, ZACH VÁCLAV, ZEMAN FRANT.

V PRAZE 1920.

TISK A MAJETEK CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHTISKÁRNÝ. V. KOTRBA.

Obsah XXVII. ročníku.

(Rok 1919 a 1920.)

Část homiletická.

Neděle a svátky církevního roku:

Strana

Neděle první adventní. Oběť před Kristem a po Kristu (heslo: samospráva náboženství). — Fr. Vaněček	1
Neděle první adventní. Konec světa Homilie. — Jos. Ocetek	6
Neděle druhá adventní. Učení křesťanské o člověku a názor pohanský. — Fr. Vaněček	8
Neděle druhá adventní. Třtina. — Jos. Ocetek	12
Neposkvrněné Početí Panny Marie. Dítě v pohanství a křesťanství. — Fr. Vaněček	14
Na slavnost Neposkvrněného Početí blahosl. Panny Marie. — Dr. Ant. Ondroušek	17
Neděle třetí adventní. Zábavy pohanů — a špatných křesťanů. — Fr. Vaněček	20
Neděle třetí adventní. Myšlenka na všudypřítomnost boží — prostředek ku zbožnému životu. — Jan Nep. Jos. Holý	25
Neděle čtvrtá adventní. Z krajin, kde nesvíti světlo Kristovo. — Fr. Vaněček	27
Neděle čtvrtá adventní. — Jos. Ocetek	31
Ku křesťanským cvičením. Dle různých pramenů upravil Václav M. Váchal, O. Praem., farář v Úhonicích. (Pokračování z min. ročníku.)	
I. Od Abrahama až k Mojžíšovi	32
II. Od Abrahama až k Mojžíšovi	87
III. Doba Mojžíšova	135
IV. Doba soudců	247
Hod boží vánoční. Pokoj na zemi. — Fr. Vaněček	49
Hod boží vánoční. Kristus káže z jesli chudobu. — Frant. Zeman	53
Svátek sv. Štěpána. V čem záleží bázeň boží. — Vojtěch Černý	59
Neděle po narození Páně. Hodní rodičové. — Henricus	62
Silvestrovské Te Deum. Te Deum laudamus. — Fr. Vaněček	68
Nový rok. Co bys činil, kdyby byl tento rok tvým posledním? — Fr. Vaněček	70
Slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš. Jméno Ježíš jest jméno pravého Boha. — Napsal Josef Kepl, farář ve Svojanově	73

Sv. Tří králů. — Fr. Vaněček	78
Zjevení Páně. Dílo šíření víry. — ský	81
Neděle první po zjevení Páně. Hledej Ježíše. — Frant. Čech	84
Neděle druhá po zjevení Páně. — Alois Novák	97
Neděle druhá po zjevení Páně. Svatost, jednota a nerozvížitelnost manželství. — Dr. Antonín Ondroušek	101
Neděle třetí po zjevení Páně. Bez víry není spásy. — Václav Zach	107
Neděle devítník. Boj proti Kristu za našich dob	112
Hromnice. Maria a chrám Šalamounův. — Fr. Vaněček	115
Neděle první po devítníku. Proč křesťanství, ono božské símě tak málo ovoce nese? — Vojtěch Černý	117

Otázka náboženská. Dle různých pramenů napsal a kázal Havelka Jan, kaplan v Čáslavi.

I. Předmět náboženství	120
II. Zvláštní důkaz pravosti zjeveného náboženství	131
III. Jiný důkaz pravosti zjeveného náboženství	238
IV. Mravní velikost náboženství Kristova — důkazem jeho božského původu a tudíž pravosti	240
V. Náboženství jest věc veřejná	243
VI. Náboženství a politika	299
VII. Proč jsem náboženský?	303

Neděle první po devítníku. Kdy slovo boží přináší užitek. — † Fr. Ekert 121

Neděle druhá po devítníku. Čemu můžeme se učit z dnešního sv. evangelia od Pána Ježíše a čemu od slepého na cestě. — V. Černý 126

Sedmero postních kázání. Alois Novák:

I. Jidáš	145
II. Kaifás	153
III. Petr	160
IV. Pilát	168
V. Herodes	175
VI. Šimon Cyrénský	183
VII. Kristus na kříži	190

Triduum k velikonoční sv. zpovědi. Podle pokynu Ord. I. pražského r.

1920. Napsal prof. dr. Josef Čihák.

Promluva první: O nutnosti sv. zpovědi	201
Promluva druhá: Prospěšnost a snadnost sv. zpovědi	208
Promluva třetí: O sv. přijímání	213

Hod boží velikonoční. Proč se radujeme ze vzkříšení. V. Drbohlav 217

Pondělí velikonoční. Jan Nep. Josef Holý 220

Neděle první po velikonoči (provodní). Nevěra sv. Tomáše záštitou a posilou naší víry. Napsal — Ant. Ondroušek 225

Neděle druhá po velikonoči. — Napsal Kl. Markrab 227

Neděle třetí po velikonoči. — Fr. Vaněček 230

Neděle čtvrtá po velikonoči. Škola mlčení. — Jan M. Snihl 232

Neděle pátá po velikonoči. Jak se modlití máme. — P. Fr. Franěk 235

Uplvaná Matka. Čtyři promluvy o církvi sv. — Napsal a kázal Jan Havelka, kaplan v Čáslavi.

I. Církev katolická je božskou: původem, naukou, vítězstvím, jež dobyla	257
II. Činnost církve kat. na poli charity a kultury vůbec a v Čechách zvlášť	263
III. Kláštery a jejich význam	266
IV. Eatolicism překážkou národního blaha?	270

Nanebevstoupení Páně — Napsal V. Strh 275

Neděle šestá po velikonoči. — Napsal B. M. 279

Svátek sv. Jana Nepomuckého. — Napsal Jan Nep. J. Holý 282

Na Hod boží svatodušní	285
Pondělí svatodušní. — Napsal V. Strh	289
Nejsvětější Trojice. — Napsal M. B.	293
Neděle druhá po sv. Duchu. Veliká večeře. — Jan Nep. Josef Holý	296
Na svátek Božského Srdce Páně	321
Neděle čtvrtá po sv. Duchu. Katolický tisk jest síti apoštolskou, kazatelnou našeho věku, školou dospělých. — Fr. Vaněček	324
Neděle čtvrtá po sv. Duchu. Význam rodiny. — Jan Nepom. Josef Holý, O. Praem.	328
Na slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla. — Dr. Karel Lev Řehák	331
Neděle pátá po sv. Duchu. Náboženství v rodině. — Jan Nepom. Josef Holý, O. Praem.	334
Navštívení Panny Marie. — Dr. Čech	336
Neděle šestá po sv. Duchu. Modlitba v rodině. — Jan Nep. Josef Holý	339
Na svátek sv. Prokopa. — Fr. Vaněček	353
Na svátek sv. Cyrilla a Methoděje. — Dr. Josef Vajs	358
Neděle sedmá po sv. Duchu. Pokoj v rodině. — Jan Nepom. Josef Holý	364
Neděle osmá po sv. Duchu. Dětky — dar boží. — Jan Nep. Jos. Holý	367
Neděle devátá po sv. Duchu. Úřad křesťanského otce. — Jan Nepom. Josef Holý	370
Neděle desátá po sv. Duchu. Obraz křesťanské matky. — Jan Nepom. Josef Holý	372
Na neděli jedenáctou po sv. Duchu. Duchovní nemoci dětí. — Jan Nep. Jos. Holý	375
Neděle dvanáctá po sv. Duchu. — Al. Novák, kaolan v Poličce	378
Na slavnost Nanebevzetí Panny Marie. — Vinc. Drbohlav	385
Neděle dvanáctá po sv. Duchu. Láska k rodičům. — Jan Nep. Jos. Holý	387
Neděle třináctá po sv. Duchu. Úcta k rodičům. — Jan Nep. Jos. Holý	390
Neděle čtrnáctá po sv. Duchu. Poslušnost k rodičům. — Jan N. Jos. Holý	393
Neděle čtrnáctá po sv. Duchu. Sloužit Bohu? či mamonu? — Dr. Karel L. Řehák	395
Neděle patnáctá po sv. Duchu. Hlavní podmínky výchovy k poslušnosti. — Jan Nep. Jos. Holý	398
Na slavnost Narození Panny Marie. — Fr. Vaněček	401
Neděle šestnáctá po sv. Duchu. Další podmínky výchovy k poslušnosti. — Jan. Nep. Jos. Holý	403
Na slavnost sv. Ludmily, vdovy, mučnice a patronky české. — Dr. K. L. Řehák	407
Neděle sedmnáctá po sv. Duchu. Výchova k poslušnosti. — Jan Nep. Jos. Holý	409
Neděle osmnáctá po sv. Duchu. Hrozby a tresty při výchově k poslušnosti. — Jan. Nep. Josef Holý	413
Na slavnost sv. Václava. — Dr. L. K. Řehák	417
Neděle devatenáctá po sv. Duchu. Požehnání, na křesťanském služebnictvu spočívající. — Jan Nep. Josef Holý	420
Neděle dvacátá po sv. Duchu. Povinnosti služebnictva. — Jan Nepom. Josef Holý	424
Neděle dvacátá první po sv. Duchu. Povinnosti chleboďárců. — Jan N. Josef Holý	427
Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu. O bázni boží před lidmi. — Frt. Vaněček	430
Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu. — Fr. Malý	433
Na slavnost Všech Svatých. — V. Strh	437
Na slavnost věrných Dušiček. — Dr. K. L. Řehák	441
Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu. — Fr. Malý	444
Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu. Význam dnešních podobností pro církev a jednotlivé křesťany. — Jan Nep. Josef Holý	447
Neděle poslední po sv. Duchu. Přijde soudit živých i mrtvých. — František Čech	450

Řeči příležitostné.

Ó výchově křesťanské mládeže. — V. M. Váchal 341

Část pastorační.

Církev v katakombách a v Japonsku. — Jan Maria Snih	38
O překážkách manželství dle nového kodexu církevního vzhledem na zákon o reformě práva manželského. — Napsal Václav Oliva	43
(Pokračování na str. 91., 251., 307, 346., 380.)	
K otázce náboženských cvičení	95
Syndikát rodičů ohledně školských práv. — Fr. Vaněček	141
Při oddavkách	143
Otázka varhanická	198
Sesvětštění školy	200
Reformní myšlenky	256
Ze statutu diecese Pittsburghské	311
Nejlacinější zahřívání kostelů. (Technicko-pastorální studie.)	314
Svépomoc. — Fr. Vaněček	454

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK.

KOMOŘÍ JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ.

ZA PŘÍSPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kníž. arcib. konsistofí v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevracejí a za vrácení zodpovědnost se neběře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl včas zaslán, jinak by propadal. Adresa autorova buďž při každé práci udána.

NOTANDA:

Hrůzy pohanství starého a hrozba pohanství nového v 5 adv. řečech str. 1, 8, 14, 20, 27. — Překážky manželské dle codexu str. 43.

Číslo 2. ročníku XXVII. vyjde v prosinci 1919.

V PRAZE 1919.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické.

	Strana
Neděle první adventní. Oběť před Kristem a po Kristu (heslo: samospráva náboženství) — Fr. Vaněček	1
Neděle první adventní. Korec světa. Homilie. — Jos. Ocetek	6
Neděle druhá adventní. Učení křesťanské o člověku a názor pohanský. — Fr. Vaněček	8
Neděle druhá adventní. Třtina. — Jos. Ocetek	12
Neposkvrněné Početí Panny Marie. Dítě v pohanství a křesťanství. — Fr. Vaněček	14
Na slavnost Neposkvrněného Početí blahosl. Panny Marie. — Dr. Ant. Ondroušek	17
Neděle třetí adventní. Zábavy pohanů — a špatných křesťanů. — Fr. Vaněček	20
Neděle třetí adventní. Myšlenka na všudypřítomnost boží — prostředek ku zbožnému životu. — Jan Nep. Jos. Holý	25
Neděle čtvrtá adventní. Z krajín, kde nesvítil světlo Kristovo. — Fr. Vaněček	27
Neděle čtvrtá adventní. — Jos. Ocetek	31
Ku křesťanským ovičeniím. Dle různých pramenů upravil Václ. M. Váchal, O. Praem., farář v Uhonicích. (Pokračování z min. ročníku)	
II. Od Abrahama až k Mojžíšovi	32

Část pastorační.

Církev v katakombách a v Japonsku. — Jan Maria Snih	38
O překážkách manželství dle nového kodexu církevního vzhledem na zákon o reformě práva manželského. — Napsal Václav Oliva	43

Číslo pošt. spoř. 114.876.

Číslo telefonu 1126.

Veledůstojnému českému katolickému duchovenstvu i velectěnému obecnstvu

doporučuje se

KOTRBOVO

knihkupectví a antikvariát.

Máme stále na skladě hojný výběr knih českých i cizojazyčných kdekoli vydaných, mimo to jsme ve stálém spojení se všemi firmami tu- i cizozemskými, což umožňuje nám každou laskavou zakázku vyřídití obratem pošty. Na skladě máme kromě literatury náboženské též spisy belletristické, básně, literaturu vědeckou, přírodopisnou, atlanty, globy, mapy, obrazy, učebnice řečtí, slovaňsky, knihy školní, obrázkové i pohádkové, hudebniny atd. — Modlitební knihy, obrázky svatých a světců v největším výběru. — Seznamy knih rozesíláme na požádání zdarma a franko. — Každé i té nejmenší objednavce věnujeme náležitou pozornost a proto voláme ku svým příznivcům: Obratě se ve svých objednávkách knižních, hudebních a uměleckých s důvěrou na

Knihkupectví - V. KOTRBA, - antikvariát
Praha II., Pátrossova ulice číslo 198.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle první adventní.

Oběť před Kristem a po Kristu (heslo: samospráva náboženství).

»Ale oblect v Pána Ježíše Krista.«
Sv. Pavel k Říma. 13, v. 14.

Člověk lehce zapomene na prokázané dobrodiní. Když člověk se vystonal — pamatuje si bolesti jaké měl — ale tak již přece si nedovede představit, jaké byly, když jej svíraly. Tak jest i se vším ostatním zlem. Na zlé člověk prý déle pamatuje než na dobré — proto se z toho učíme, že člověk tím rychleji na dobré zapomíná. Co člověk sám prožil, z myslí po čase potratí, jakž teprve to, co člověk neprožil, nezkusil, netrpěl. Tím dříve podobné věci z myslí ztrácí. Proto také se stává, že lidé zapomínají na dobrodiní, které nám Kristus Pán přinesl všem. Přinesl nám mnoho dobrodiní v každém ohledu: duši, tělu. Kdož dobrodiní na očích má, bude mít dobrodince v srdci a jej milovati. Jest krásný zvyk, že křesťan pozdravuje slovy: Pochválen . . . Nyní však jest i toto nemilé. Abych vám v době adventní před oči dobrodiní Krista Pána živě představil: budeme rozjímati v adventě o tom, v čem Kristus Pán svým božským učením a svým vtělením svět napravil. Tak změnil život jednotlivce, život všech, mocných i chudých, jak dítě povznesl, rodinu posvětil, společnost zdokonalil. Oči své obrátíme kездеjšímu životu, protožeездеjší život si spíše dovedete představit než duchovní, a z něho můžete souditi na dobrodiní, která duši zjednal. Dnes budeme rozjímati o dobrodiní zjevení Božího a jak hrozné bylo poblouznění lidské modloslužby.

Jak velké nebezpečství poznovu hrozí lidstvu odchýlením se od zjevení Božího. Naše kultura a vzdělání vctívá se v nebezpečí, jehož si nejsou ani vědomi ti, kdož sv. zjevených Božích pravd si neváží. Dnes jest předmětem blud moderní, že každý soukromě

si poměr k Bohu upraví a prožívá. Ten blud jest starý tak jak lidstvo a tak hrozný jako modlářství nejhoršího druhu. Jako dřive kleslo lidstvo bez Božího světla, tak i podruhé může klesnouti, když zavrhne světlo nehasnoucí, pravdu nehynoucí, život věčný. Rozvažovati budeme o hrozném poblouzení ducha při obětech pohanských.

P o j e d n á n í.

Hrozné poblouzení rozumu lidského zdá se býti mnohým nemožným, ale důkazů jest tolik o minulosti i o přítomnosti, že nám svědčí, že rozum lidský bez pravé víry v Boha se zvrhává a člověk jest horší než všecka zvířata divoká. Zdá se vám, že mnoho pravím — a přeče jest to pravda.

Ukrutný je vlk, když má hlad, ale když nemá hlad, utká před člověkem, ukrutný jest lev, když na poušti řve a hledá, co by polapil, ale když je nasycen, není nebezpečný, ukrutný jest tygr, nejdravější ze zvířat divokých, ale tygr nikdy neškodí tygru, leč by zmíral hladu. Hyena, zvíře dravé, vyhrabává mrtvá těla z hrobu a požívá je, ale nechává živé s pokojem. Člověk však ve poblouzení svého rozumu jest horší než všecka zvířata dravá. Když člověk počíná sloužiti špatnosti, nečiní tak hrozné věci, ale když v hříchu sestará, pak dělá věci, o kterých se nikdy ani nezdálo. Člověk čím se více oddává špatnosti, tím více se odívá v neřesti, a čím více přemáhá zlou žádost v sobě, tím více odívá se v Krista. Důkaz toho máte na modloslužbě pohanské, kterouž si člověk vytvořil, pohrdnuv zjevením Božím.

Když si člověk dělá náboženství sám a spravuje si poměr k Bohu sám, bez ohledu na zjevení Boží, bez ohledu na Slovo Páně a hlas církve, pak nedojde daleko jako ten, kdo by nechtěl jíti cestou jinou než kterou sám si postavil aneb našel, daleko by nedošel aneb by zbloudil. Tak bylo s lidstvem na počátku, když zjevením pohrdlo a každý chodil po cestách svých, a jen málokterí zachovávali, což jim v paměti uvázlo ze zákona Božího a zjevení Božího. Každý si upravoval svůj poměr k Bohu sám. Pustnutí dalo se sice rychle, ale nestalo se hned tak hrozně; ale po čase člověk nezapomínal sice na Boha, neboť rozum jej k Bohu vedl, ale zaměnil Boha za obraz věci přirozených a uctíval tvora na místě Stvořitele. Tot byl jeden blud: zmizela z duše člověka ta vidina Boží Vznešenosti a člověk klaněl se slunci, měsíci a jiným tvorům. Však člověk také klesl i v uctívání Boha, že uctíval Boha hříchem. Přirozený dar náboženství sice trval v člověku, takže všude se modlil člověk a obětoval, ale způsob vrhl se v modlářství. Obětovali zvířata a obětovali je modlám. Po čase všude ďábel lidi vedl ještě dál a svedl je, že obětovali i život lidský. Ano i pili lidskou krev, domnívajíce se, že ctí Boha. Tento obyčej ukrutný najdete všude u pohanských národů ve starých dobách i v nových. Najdete je také u divokých národů v Australii a Africe i dnes, kde ještě není sv. víra Krista Pána rozšířena, a najdete je u odpadlých národů.

Nesmíte si mysliti, že člověka před pádem ochrání snad vzdělání. Kdyby se snad naučil číst a psát a počítat, že by se zdržel tak ukrutných věcí. Vzdělání a učenost bez osvícení Božího, bez jeho milosti člověka o nic lepšího neučiní, po případě jej naučí rafinovanosti. Ve spisech starých Řeků a Římanů pohanských dočte se člověk ukrutných věcí, které může učiniti člověk neosvícený sv. věrou, milostí Boží. Řekové a Římané byli také vzděláni, i mnoho uměli krásného mluvit, stavěti, řezati a tesati, a jiné podobné věci, ale neuměli svatě žiti. Divíme se dosud jejich dílům, ale též kleslosti. Tito vzdělaní Řekové a Římané, učení dle soudu lidského, obětovali i lidi modlám a domnívali se, že bohové za to jim zvláštní dary dají. Tak se dočítáme u krále (Agamemnonovi), když neměl příznivého počasí ku plavbě na moři, že obětoval lidi modlám, aby dostal příznivý vítr, anebo čteme o slavném vůdci řeckém (Themistokleovi), že když vyhrál velkou bitvu nad Peršany, obětoval lidi, aby modle děkoval. Ano jak se dočítáme, i císař Augustus, který byl právě císařem když Spasitel náš Ježíš Kristus se narodil, obětoval i lidi modlám. Tým císař se ještě chváří jako jeden z mírných vládařů, a přece obětoval 300 rytířů na počest modly Caesara. Za mrtvé obětovali pohané lidskou krev — na odpuštění hříchů. Jak hrozné poblouzení lidského rozumu. To vše se stává, když Bůh nechává člověka jeho cestou jíti, jak to chtí též naši souvěkovci, aby každý si řezal bůžka svého dle své libosti. Nám křesťanům jest zjevena věčná pravda Bohem a v tu se obléci musíme, dle ní choditi a žiti, ne v nestydatostech a v opilství a v smilstvích, ve sváru a závisti, ale my se máme obléci v Pána Ježíše Krista. Sv. Pavel zde naráží na ten hrozný způsob modloslužeb, při nichž nevyslovitelné prostopášnosti se dály.

Písmo Svaté nám praví, že což napsáno jest všechno k našemu poučení a výstraze napsáno jest, a tedy i staré památky pohanských Řeků a Římanů nám k poučení a výstraze napsány jsou, abychom viděli, co jest a co může dělati člověk a lidé, kdyby Bůh je nechal choditi po cestách bez Boží pravdy, zjevení a své milosti. Ovšem k těmto ukrutnostem nepřišli lidé hned — a nepřišli v roce ani ve dvou — ale v řadě let, nicméně vidíme z toho, že hrozné jest poblouzení našeho rozumu, Bůh-li nás opustí, aneb lépe řečeno, když se my Pána Boha spustíme. Proto praví Písmo Svaté: počátek moudrosti jest bázeň Boží. Vzdělanost Řeků a Římanů neuchránila je před zvrhlou modloslužbou. Pro každý hřích si učinili bůžka.

Cím více člověk na Pána Boha zapomíná, tím jest ukrutnější. Mezi námi křesťany ovšem není nyní tak lebec tak hluboko v ukrutnosti klesnouti, protože ze všech stran jsme obklopeni křesťany a žijeme v ovzduší křesťanském, ale proto přec každý, kdož na Pána Boha zapomíná, pustne a hrubne. Když císař Tiberius, za kterého času trpěl milý Pán Kristus náš, obět lidskou zakázal, obětovaly se lidské oběti a veřejně aspoň tolik obětovali, že se mrskali až do krve a krev zachytili do talíře a obětovali modlám.

To jsem pověděl jen něco malounko z modloslužby pohan-
ských Řeků a Římanů, což kdybych měl vyprávěti ještě o ná-
rodech východních, kterak oni modly ctíli, kterak jim 100 a více
dětí v obětí pálili, a z takových obětí se radovali, domnívajíce se,
že službu prokazují Bohu.

Tuto zvrhlostou touhu po službě Boží shledáváme všude i mezi
našimi slovanskými předky. I mezi nimi byly lidské oběti, jako
důs'edek toho, když člověk jest ponechán sobě, aby si upravil
svůj poměr k Bohu a fezal si bůžky dle své fačony. Samosprávu
v náboženství!

Podobné obyčeje jsou i dodnes mezi národy divokými, kteří
jsou nám důkazem, co jest člověk bez Boha, jaký divoký a spustlý
tvor, ač všichni národové se rozpomínají na blahý původní poměr
člověka k Bohu. Sv. Pavel proto v Epišt. svých velmi často napo-
míná křesťany, aby nikterak nebrali podíl na modloslužbě pohanů
a na jejich nefestech, které nemají ani býti jmenovány mezi
křesťany, ale my máme sloužiti Bohu obětí novou, čistou, svatým
životem a ne krvavými oběťmi. O Vladimírovi ruském vypráví
dějepisec, že po vítězství poručil metati los, které ze 2 dítek má
býti obětováno. Otec dítky, na něž los padl, nechtěl jako křesťan
svolití v obětí dítěte modle daemona. Lid pohanický vrhl se na
něj a zničil statek a zabil otce i syna. Tak kleslé bylo pohanstvo
ve svých názorech o Bohu a obětech. Vizte jak proti tomu vzne-
šená jest obětí Nového Zákona: mše sv. Jak vznešená naše obětí!
Za obětí sobě ustanovil Kristus Pán mši sv., v níž mocí svou pro-
měňuje chléb a víno ve svou krev a tu chce vzíti jakožto obětí
čistou a milou. Jak vznešená nekrvavá obětí Nového Zákona. Jak
velebný názor sv. víry naší o oběti. »Milosrdenství chci a ne oběti«
Os. 6. v. 6. Mat. 9. v. 13. a s'ovo Páně o daru kladeném na
oltář: »protož přinášíš-li dar svůj na oltář, a tu se rozpomeněš,
že bratr tvůj má něco proti tobě, nechej tu daru svého před
oltářem, a jdi prve, smíř se s bratrem svým a potom přijda
obětuj dar svůj.« Mat. 5. v. 24. Jak vznešené ponětí o oběti, jak
plno lásky a odpuštění, jak vyvýšena křesťanská obětí nad oběti
pohanů.

Dnes jsem něco kratince promluvil o obětech vzdělaných Ří-
manů a Řeků, abyste po této stránce poznali, jak nás Kristus
Pán svým učením a svou obětí povznesl nad nejvzdělanější národy
starého věku a za to mu máme děkovati. Za to mu máme ochotné
sloužiti a vzíti jeho jho na sebe. Pro tuto příčinu říkáme: Po-
chválen . . . Z ruky Boží vyšel člověk dokonalý a dobrý, ale
hříchem klesl až k modlářství se vši mravní zvrhlostí. Posvěcení
a povznesení jsme byli, že jsme se oblékli ve světlo sv. pravdy
Kristovy a zmizely oběti krvavé a hříšnosti s nimi spojené. Však
odvrhneme-li světlo Kristovo, nám dané k osvětlení národů, kles-
neme znovu. Proto všichni, kdož pracují na odstranění světla
Kříže Kristova, jsou nebezpečím pro vzdělanost křesťanskou, z níž
těžíme. Neříkejme: neklesneme, nás vzdělanost zachrání. Severní
Afrika byla kdys vzdělaná, nyní však jest skoro pohanická. Co

bude následovati ze svobody: »zříditi si svůj vlastní a zvláštní poměr k Bohu?« Každý si pak vytváří jej dle vůle své, ne však dle vůle Boží nám zjevené. Vidíme to na lidech, kteří si tvoří sami náboženství. V odpadlých církvích rodí se vždy nové církve, které odhazují jednu pravdu za druhou. Mezi lidmi, kteří od církve odpadli, jedni oddávají se spiritismu.*) jiní okultismu, jiní domnívají se, že jsou nevěrci a zatím věří každému šílenému tvrzení. Nemůžeme říci, až kam klesneme. Zkažení nejlepšího bývá nejhorší. I křesťan a katolík může klesnouti v pohanství. Mnohé nemravy pohanské mezi námi se zahnízdují. Pohané měli bohyni smilstva. Křesťané zpronevěřili Bohu klesají v nestydatosti pohanské.

Křesťanský Cicero Lactantius obratně ukazoval jak kult model pohanských vedl k nefestem. My na své oči vidíme, jak opuštěná víry Kristovy vede k nefesti, jak jedni opustí úctu Rodičky Boží a klesnou v kult Venuše, jiní odhodí sedmé přikázání a vrhnou se modle defraudac Merkurovi k nohám, jiní škrtnou čtvrté přikázání a stanou se vražedníky svých dětí, jako modla starých Saturnus. Každá odchylka ve víře má za následek odchylku mravů. Toť advent pro ty, kdož zpronevěřili se Bohu. Ve franc. revoluci zakázali bohoslužbu, ale za to zabájili modloslužbu: na oltář postavili špatnou ženu, kterou uctívali jako bohyni rozumu. Takového bláznovství jest schopen křesťan, odhodivší nebeské světlo víry.

Kdo si nevážil pravdy boží, klesne! Kdo jí pohrdá, klesne hlouběji. Proto dím k vám drahé duše Kristovy: oblect se v Pána Ježíše. Ať nyní jest čas příjemný, jest doba sv. adventu, ve které Bohu máme děkovati, že Syna svého dal, abychom nezahynuli, a máme Kristu Pánu sloužiti ve svatosti a čistotě. Dnes mluvím jsem o poblouzení starých národů v modloslužbě ďáblově — což ty duše křest. krví Pána Ježíše vykoupená, nesloužíš smrtelným hříchem ďáblu?

Obléci se v Krista Ježíše znamená dle slov sv. Petra Damiana (Maassel VII. 435): »vůli svou zlomiti, žádostivost těla krotiti, zlé myšlenky ze srdce zapuditi, kříž se zkroušeným srdcem za Ježíšem nésti, ubližujícím odpouštěti, potřebným pomoci, pravdu v ústech, neličenou lásku v srdci míti, nepobíhati za každou básničkou, marným řečem se neodávati, po každyčkém statku netoužiti, v svěťácké jednání se nezaplétati, denně přinášeti Bohu myšlenky čisté, zbožné modlitby, radovati se ze slova božího, aby z úst zazníval Kristus, v životě byl spatřován, a byl v srdci i v řeči, pak jsme oblékli Krista.« Jak vznešený obraz! Kolik štěstí v něm! Však jaké neštěstí svlékati Krista se sebe! V té smutné době žijeme teď. Byly doby, kdy nesvítil Kristus, a byly doby, kdy bylo lidstvo značně oblečeno v Krista. První doby jsou nazývány doby pohanské, druhé tvoří křesťanskou kulturu. O prvních psal sv. Pavel: byly jste druhdy temností, o druhé nyní jste světlem v Kristu. Kdož milujete duše své a milujete národ svůj i vlast, přičiňte se, aby nám světlo víry Kristovo nebylo vzato, čehož nás uchraň dobrý Bůh. Amen.

Fr. Vaněček.

*) Dle Dr. Forbes Winschow sešlelo v posledních 30 letech 30.000 lidí následkem spiritismu.

Neděle první adventní.

Konec světa. Homilie.

V poslední neděli po sv. Duchu, poslední v roce církevním, a v první neděli adventní, první v novém církevním roce, líčí nám Spasitel světa kdysi jistou a ohromující událost konce světa. Nezavírejme srdce vážnosti jeho slov a vizme dnes duchovníma očima hrozný konec světa — ke spáse duše své.

P o j e d n á n í.

Přírodní věda praví, že země naše může jednou zahynouti srážem s nějakým jiným tělesem nebeským, nejspíše s nějakou kometou.

Komety, jak vám známo, jsou hvězdy s dlouhým ohonem. Hlava jejich má plynový, tekutý obal, ale také husté, pevné jádro. Vyřazující ohon jest mlha tak řídká, že jí i hvězdy prosvítají, má však rozsah mnoha milionů mil a skládá se z uhlovodíku nebo petrolejových par. V ohonu komety jsou také ohromná hejna nebo mraky meteorů. povětroňů, koulí železných a kamenných, přírodozpytci nazývají je prostě »kosmickým, světovým prachem«.

Představme sobě, že by se s naší zemí srazila kometa, jejíž hlava neb jádro byla by koule kamenná neb železná a měla jenom několik kilometrů průměrně, a představme si, že by se řtila proti nám rychlostí jenom 50 km za sekundu t. j. 100krát rychleji nežli nejrychlejší koule dělová, když opouští dělo. Hlava její a široký ohon slunce a zaválí nás krupobitím povětroňův a kosmického prachu, takže slunce měsíc a hvězdy jevíti se budou tmavočervené a jako zatemnělé, rozzuří se bouřlivá vichřice, která smete všechny stromy a domy, uhlovodík komety zapálí se o vodík vzduchu, prudké bouře poválí se kolem celé zeměkoule, takže hory a skály se roztaví.

A konečně jádro komety narazí na zemi. Země naše točí se kolem osy a zároveň obíhá kolem slunce úžasnou rychlostí. Zastaví-li se náhle vlak rychle jedoucí, řtí se všecko v něm pohyblivé do předu. Narázem komety zastaví se náhle i země ve svém rychlém pohybu a všecko pohyblivé na ní řtíti se bude vpřed: vody řek a moří, naše domy, hory a skály; celý ocean vystoupí z břehů a cestou pohltí všechny lidi a zvířata, strhá města a lesy a zaplaví všechny země i kraje nejvyšší zaválí pěnivými vlnami. A jádro komety prorazí kůru zemskou a z ní vyrazí ohnivá tekutina, jež plní nitro země. Živé bytosti na zemi nezbudou.

Tak soudí přírodní věda o konci a požáru světovém. Podivno! Před 19 věky Jeden, jenž nikdy nestudoval hvězdářství, ale moudřejší byl nežli všichni učencové světa, předpověděl právě takový zánik světa a to tak určitě a přesně, jakoby byl všecko sám viděl: »Budou znamení na slunci a na měsících i na hvězdách a na zemi bude úzkost mezi národy pro nesnázi nad hukotem moře a příbojů, takže lidé budou schnouti strachem a očekáváním věcí, které

přijdou na veškeren okrsek zemský; neboť moci nebeské budou se pohybovati.

A když požárem světovým zhasne všecek život na zemi a všecek svět bude jediným pustým, smutným hřbitovem, potom na rozkaz Boží vstanou všichni lidé z mrtvých. »A tehdy uvidí Syna člověka, an přichází v oblace s mocí velikou a velebností« — k soudu světovému.

Spasitel připojuje k tomuto hroznému líčení o zániku světa důvěřivé povzbuzení, praví k apoštolům a všem věrným věřícím: »Když pak se to počne dítí, pohlédněte vzhůru a pozdvihněte hlav svých, neboť se přibližuje vykoupení vaše. Bude jaro v přírodě na jaře: »Patřte na fíkový strom a na všecko stromová; když už vyhánějí ze sebe pupence, poznáváte, se blízko jest léto. Tak i vy, když uzříte, že se tyto věci dějí, vězte, že blízko jest království boží.« Když z jara stromy pučí, kvetou a plody nasazují, víme, že minula studená, vražedná zima a přijde krásné, milé, teplé léto. Tak také nemá konec světa a poslední soud spravedlivých děsiti, nýbrž tehdy právě mají plni naděje pozdvihnouti hlav svých, neboť se blíží jejich úplné vykoupení: nyní budou úplně sprostěni všelikého zla, duše opět spojená s tělem vzkříšeným, oslaveným vejde v život věčně blažený.

To vše jednou se vyplní naprosto jistě, za to nám ručí božské slovo Boha-člověka: »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.«

Proč nám odhalil Spasitel tu hroznou budoucnost, proč nám zjevil hrůzy dne soudného? Chtěl nás zastrašiti a zdrtiti? Ježíš byl příliš milý a laskavý, nikdy slovem svým nestrašil a nedrtil, ani tentokrát ne, chtěl nás jen varovati a poučiti, jak bychom měli spravedlivě a šťastně žíti v pozemském údolí slz a potom v tomto životě pokračovali ve věčné radosti nebeské. Viděti to ze slov, která připojil k proroctví o zániku světa: »Mějte se však na pozoru, aby srdce vaše se neobtěžilo opojeností a opilstvím a péčemi tohoto života, a aby onen den nepřišel na vás náhle. Neboť jako osídlo přijde na všechny, kteří obývají na povrchu veškeré země. Bděte tedy a modlete se v každé době, abyste se stali hodni ujíti všeho toho, co se dítí bude a postaviti se před Syna člověka.« (Luk. 21, 34—36.)

Opilství a s ním spojená nemravnost už mnohé uvrhla v předčasný hrob a smrt na ně přišla neočekávaně, jak osídlo; a našla je nepřipraveny a zardousila je k smrti věčné. Proto Spasitel varuje.

A pro »péče o život«, pro běžný mamon zapomínají mnozí na Boha, duši a věčnost, a uprostřed nich je zachvacuje smrt jak osídlo a rdousí je na věky. Jak hrozný takovým všem bude soudný den!

Proto se máme každou dobu modliti a bděti, abychom měli sílu, všemu tomu ujíti. Modleme se denně o milost boží a bděme, abychom se uvarovali těžkého hříchu a stále žili v milosti boží, každé chvíle připraveni na smrt a soud. A či duši hříchy tíží, čiň pokání brzy, hned: v adventě máte denně k tomu příležitost.

Modlitbou a pokáním máme se připravovati v adventě na příchod Páně o vánocích: toť i nejlepší příprava na druhý jeho příchod k poslednímu soudu. Amen.

Jos. Ocetek.

Neděle druhá adventní.

Učení křesťanské o člověku a názor pohanský.

Blahoslavený jest, kdo se nebude horšiti nade mnou. Mat. 4, 6.

Již jsem promluvil o ukrutnostech jaké se dály při modloslužbě. Tak schladla láska křesťanská, že se odváží v přítomnosti velebiti starou pohanskou Hellas.

Ukázal jsem, kam dospěje člověk, když si dělá náboženství své. Viděli jste je v těch krvavých obětech lidských i mezi vzdělanými národy, a v hanebnostech, o nichž psal sv. apoštol, že se za ně jako křesťané styděl. Odloží li člověk pravdu Bohem zjevenou, klesá i ve svých obětech. Tak jest i v učení o člověku. Komu jest směšné učení o člověku obrazu božím klesne na stupeň opice, jak jsme toho svědci v přítomnosti.

Pohoršuje se, že Kristus nás svými dítky a údy nazývá, a jako za trest snižuje se na roveň němé tváře: opice. Kdo se pohorší nad kteroukoliv větou z učení Páně, ztrácí kus své cti a svého blahoslovenství. Učení Páně o člověku, jest základ blaha lidstva. Odpad od něho jest naše skáza. V tomto nebespečí jsme v přítomnosti více než jindy.

Toť byl výsledek, že zapomenulo se na učení sv., že jsme jednich rodičů dítky, třeba různé pletě, různé řeči, různého stavu. Když si každý může učiniti náboženství sám, tak se též domnívá, že může si učiniti i učení o člověku sám pro sebe. Tak zbaven byl člověk svého: práva, důstojnosti i cti. V době, kdy v Betlémě se vtělil Syn Boží, největší a nejpokročilejší, říše trpěly pohanským otroctvím. Většinu služeb vykonávali otroci, zbavení země, rodiny vlastního jména a manželství. Tam až klesly nejpřednější říše Řecka a Říma, když se narodil Ježíš, jenž slove Kristus. Blahoslavený, kdož se nad pravdou jeho nepohoršuje.

Dnes vám chci ukázati jak veliký dar přinesl vám Kristus Pán na svět svým učením o člověku a svým vtělení v lidské tělo, kterým důstojnost lidskou »Synů Božích« prohlásil a je bratry svými učinil. Pravda Kristova osvobodila nás z otroctví, které jest předmětem našeho rozjímání.

P o j e d n á n í.

Předvedu stav člověka v otroctví.

1. Smutný stav otroka povstal z válek. Když ve válce někteří byli zajati — daroval jim vítěz třeba život, že je nezabil, za to však zajatec upadl docela v jeho moc a ztratil svobodu úplně. Byl po-

važován ne za člověka, ale za dobytek — a také neměl prázdného práva, a pán jeho neměl žádné zodpovědnosti. Ať učinil s ním cokoli, nikdo ho za to netrestal, protože otrok byl jeho majetkem, jako jiné hospodářské náčiní. Nikdo se neptá roztlučeli si hospodář vůz, tak nikdo se po otroku neptal. Otrok zůstával na věky pod vládou pána. I žena jeho i děti jeho a celé potomstvo jeho zůstávalo v moci pánově. Pán mohl otroka nejen prodati — a koupiti, ale mohl ho dle libosti zaměnit i zabít. Otrok neměl žádného práva.

2. Divíte se kterak to mohlo býti — a že se mohlo udržeti, ale nic se nedivte, člověk bez Boha jest šelma bez lásky. Poněvadž Římané a Řeci mnoho válek vedli a mnoho zajatců přivedli sebou, měli otroků dosti, že si jich méně než dobytka vážili. Právo neměli leč svobodní občané římský, řečtí (těch byla menšina), kteří směli dle své vůle jednati, ostatní práva neměli. Těch, kteří měli právo, byl počet věru nepatrný, za to otroků byl mnohokrát více než pánů.

Řím, který dnes má 300.000 obyvatel, měl v pohanské době 600.000 otroků; malá Attika s Athénami měla 20.000 obyvatel svobodných s jedním millionem otroků; Sparta, která je dnes vesnicí, měla 364.000 otroků a mezi nimi bylo 244.000 helotů, které směli mladí Spartané zabíjeti jako myši a potkany. Jediný národ byl tehdy svoboden, a to byl lid vyvolený, který nebyl řízen zákony lidskými, ale jemu bylo nejvyšším zákonem desatero přikázání Božích. V tomto zákonníku jest hračka pravé svobody, to jsou meze, za něž žádný člověk ani národ vstoupiti nesmí,

Tento smutný stav otroků nemůžeme si již dosti představit, jak bídný byl. Již tomu dlouho, co křesť. učení o člověku dítku Božím zrušilo otroctví poznenáhlu a bez násilí — jen staré knihy Řeků a Římanů nám rozličné události vypravují, jak klesne člověk když mu nesvíť učení Boží.

Nesmíte nikterak si mysliti, že jest nějaká bída dnes — která by se s bídou otroků srovnati dala. Jest zlá nouze a hlad, zlá nemoc a bezprávi — hrozná jest opuštěnost a pronásledování — ale otroctví jest nad to vše horší. Z bídy si člověk někdy pomůže z otroctví nemohl, pronásledování někdy přestane a člověk se práva domůže, otrok nedomohl; když nouzi třeli rodiče aspoň děti mají naději, že se jim lépe povede — ale otrok věděl, že po něm nebudou nic děditi leč otroctví hrozná

3. Zbaven byl svého práva. Trest si vyměřil pán sám dle své vůle. Nikdo mu nebránil — a kdyby bránil — byl by si pán jinak pomohl. Pro malíčkost — mohl dostati trest veliký. Tak když rozbil otrok skleněnou nádobu a za to směl býti zabít. Jaký trest pro malichernou nádobu a žádného odvolání. Bytost bez práva. Otroci nosili stále u Římanů okovy a v nich dělali všecku práci — jako dobytče zapřažené ve jhu. Zbaven byl své důstojnosti lidské. Rozdíl mezi otrokem a dobytčetem co do práva nebyl — leč, že otrok mluvil a zvíře nemluvalo, že měl duši nesmrtelnou a zvíře nemá. — Otroci nesměli promluvit, když nebyl tázán — jinak

následoval trest, ano zapsáno jest, že byli otroci trestáni, když si vzdychli — zakašlali před pánem svým. Aby nikdy nezapoměli, že žádného práva nemají — byli kolikráte biti bez příčiny. Ve Spartě, městě feckém, — jedenkrát do roka, bez výjimky všickni otroci byli biti holí — jen proto, aby si pamatovali, že jsou otroci. — Kde jest lidskost. Otroků mezi 100 lidí bylo přes 90 — a svobodných jen několik.

Zbaven i cti. Kdo utekl a byl dopaden na místě byl zabit — aneb předhozen šelmám, aneb ho nechali na živě, zvlášt by-li k potřebě a vypálili mu znamení na čelo, že chtěl utéci. Proč tedy poslouchali, když jich bylo tolik proč se nezbouřili? Toť bylo zhora nemožné — neboť se nemohli domluvit — a neměli prostředků. Trest byl ukrutný pro všechny. Zaznamenáno jest, že se 200.000 vzbouřilo — ale bojovali nešťastně. Co je stihlo za to? Kolem cesty ze města Kapne až do Říma po obou stranách, kříž vedle kříže a na něm otrok za otrokem. Vždyť za malý peníz koupilo se otroků dosti.

Pokusil-li se otrok — nelidského pána zabít — byl zabit netoliko on, ale i všickni, kteří s otrokem pod jednou střešou byli. Všickni ukřižováni byli. Nikde se nesměl a nemohl dovolati práva ani spravedlnosti. Ano tak docela klesla lidskost bez Kristova světla, že více si vážili dobytka, než otroků. Zaznamenán jest příklad, že nelidský pán, v rybníce druh ryb — krmil: — otroky! —

Co může býti ještě horšího — jak mohli více spustnouti lidé ještě? Toto byli učení Římané, pohané. Co se dalo se starými otroky, když nemohli práci konati! Krmili jimi šelmy v klecích, pro slavnosti, kdy byly svátky, o kterých byly štvance.

Kdož si dělali své bůžky, dělali si též své zásady o člověku. Duše drahé — tento ukrutný stav nespravedlivý, odvrátil učením svým náš milý J. Kr., který nás učil, že jedno jsme — a všickni rovni jsme — dítky nebeského otce, obraz Jeho v duši nesouce — jeden druhému, že máme konati dobré a pomáhati, jako bratři Kristovi. Nemáme za to jej vděčně chváliti! Pochválen . . Máme velebiti Hellas, a starověk, s jeho legiemi otroků?

Říká se, že ženy jsou něžnějšího srdce; ženy pohanské byly ukrutné jako jejich muži. Ženy měly otrokyně. Měly ostré nožky a jehly při ruce, aby otrokyni, když neučinila něco po vůli — mohla píchati. Aby otrok nemohl něco banebného prozraditi vyfyznut mu jazyk. Což bych vám ještě déle mluvil o ukrutnostech starých — doufám, že jsem Vás přesvědčil, jak ukrutný byl stav otroků před Kristem Pánem i mezi nejvzdělanějšími lidmi starého věku. Zdá se, že čím člověk se zdá vzdělanějším bez Pána Boha, že jest tím ukrutnější. Poměry obrátil Kristus Pán svým učením. Představte si, že do Říma tak zpustlého přichází sv. Petr; rybař neučený a káže o Kristu Pánu. o jeho životě — smrti a učením, o odplatě, jakou slibuje svým věrným — a trestu, jaký si chystá člověk bezbožný. Jen dva zákony káže: milovati Boha nade všechno a bližního jako sebe samého.

Není to viditelný zázrak milosrdenství božího, když tak národy obrátili neucení apoštolové k dobrému životu a lásce bliženské. Svědčí zajisté tyto události, že nemluvili sami ze sebe, ale že mluvil Bůh z nich a Milost boží, kterou nám Kr. P. přinesl, že nás osvobodila. Tou svobodou vysvobodil nás Kristus.

Pravda Páně učila lidstvo odřici se pýchou, lakoty, smilstva, obžerství a lenosti a když duše byla osvobozena od hříchu, pak ponenáhlu i následky hříchu mizely: tvrdost, otroctví, nemilosrdenství. Kdož přijali svaté jho Páně, začali také o své domácí pečovat, v nich bratra Kristova viděti a je milovati. Den křtu svatého býval dnem osvobození otroka. Víra v synovství boží učila viděti i v otroku bratra svého.

Sv. učením církve padla i hrabba děličů lidstvo. Jedno učení a jedny příkázání byly pro všechny, svátosti a jeden stůl Páně společný, všichni mohli se státi nejen učenníky, ale i apoštoly. Sv. Calixtus, papež, býval druhdy otrokem a stal se náměstkem Kristovým. Mezi světce, jichž jména uctívána na oltářích, zařadí i bývalí otroci: sv. Blandina, sv. Felicitas a jiní. Učení křesťanské o důstojnosti práce, povýšilo otroka a pokoře učilo pána. Tak dalo učení Páně vznik křesť. zákonodárství, které bez převratů odstraňovalo následky bludů o člověku.

Vidíte v pohanství změnu, kterou přivodilo zapomínání na božskou pravdu, která nás učí modliti: Otče náš, jenž jsi na nebesích. Nevidí v bližním již bratra, ale jen vyvinulého tvora a zakládá s ním dle svých zásad. Slyšeli jste výsledky těch bludů.

Viděli jste a znáte sami jak učení Páně nás šlechtí, jak nás vede bližního milovati. Ono zahřálo láskou Kristovou lidstvo, ono učinilo nás svobodnými nejprve od hříchů a tím nás osvobodilo i občansky. Jako kvas působilo sv. učení, daleko lépe než blud Circumcellionů v Africe, kteří hlásali revoltu otroků proti pánům, neb blud Ebionitů, kteří chtěli, aby rovnost křesťanská v duchovních věcech, byla provedena i v časných, neb blud Carpokratů, jichž učení se velice podobalo krajním formám moderního socialismu. Ty bludy pomátly mnohé, kdož se pohoršili nad Kristem, ale neosvobodily je.

Osvobození lidstva začalo s pokřestěním duše. Když se zadíváme do našich českých dějin, vidíme v nich na počátku stejné pohanské bludy o člověku a stejné výsledky jejich: otroctví. Když sv. Evangelium přichází k nám, vidíme sv. Ludmilu, sv. Václava, sv. Vojtěcha pracovat na prospěch ubohých otroků.

Zdá se nám, že nejsme schopni klesnouti na stupeň pohanských názorů. Kdo jednou klesl, může klesnouti i po druhé. Komu není člověk než vyvinuté zvíře, lehce bude s ním, jako zvířetem nakládati. V tom leží veliké nebezpečí pro kulturu naší.

Rozvažte, jaký vliv mají naše věročlánky pro důstojnost lidskou. Článek o původu člověka, o vtělení Syna božího, jež nám hlásá vánoční hod, o duši nesmrtelné, kteréž články naši nevěrci bývají v pochybnost. Jaký rozdíl býti zvířetem a klesnouti v zem, a býti navždy zapomenut, neb býti dítkem božím, bratrem Kristovým die

těla, a mlti duši nesmrtelnou, jež přetrvá slunce i zemi. Byl celý svět se řtil, pravda boží potrvá na věky, blahoslavený, kdo se nebude horšiti nad ní. On má vzdělání vyšší než dávají všechny mlhavé systémy, které jako bludičky se ukáží a zanikají. »Slova má nepominout volá Pán, a dnes dí nám: »blahoslavený, kdo, se nebude horšiti nade mnou«. Běda tomu národu, jemuž jest Kristus pohoršením. On jest, jenž nám nese světlo vzdělanosti časté a blaženosti věčné! Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle druhá adventní.

Třtina.

»Co jste vyšli na poušt vidět? Třtinu-li, větrem se klátící?« (Mat. 11, 7.)

Tak se tázal Spasitel zástupů. kteří v Galilei naslouchali jeho blabé zvěsti, ale kteří také před nějakým časem na poušti u řeky Jordánu viděly velikého kazatele pokání Jana a slyšeli jeho úchvatná kázání.

Chabá třtina jest obrazem slabého, nestálého člověka. Je li všude ticho a slunce mile svítí, vede-li se jim dobře, jsou oni lidmi hodnými, dobrými: ale rozburác-li se nad nimi bouře útrap a pokušení, kolísají sem tam a jsou schopni každého hřichu, každé špatnosti.

Takovou třtinou nebyl Jan Křtitel. Vytýkal hřichy a kázal pokání všem: obecnému lidu, vojákům a celníkům, farizeům a zákoníkům, pánům z velerady a knížeti galilejskému, krá i Herodovi Antipovi řekl do očí: »Nesluší tobě v divokém manželství žiti s Herodiadou, manželkou bratra tvého Filipa, kterou's mu odňal!« Za tuto smělost Herodes dal přísného karatele zatknouti a věznil ho na svém sídelním hradě Machaeru u Mrtvého moře. Ale skalní vězení a železné okovy nezlomily pevné mysli Janovy, zůstal neskloněn, nezomen, až konečně hlava jeho padla pod mečem katovým a na míse donesena ohavné a mstivé Herodiadě.

Pevnost a síla u víře, jak ji jevil sv. Jan, jsou povinností každého křesťana, neboť jen kdo Krista vyznává před lidmi, toho také Kristus vyzná před anděly božími.

Roku 303 po Kr. mučen byl ukrutně mladý křesťan Romanus. Hlasitě velebil Ježíše Soudce brozil, že mu dá uřezati jazyk, nebude-li mlčeti »Donutíš-li mě mlčeti,« pravil klidně Romanus, »budou místo mne nemluvnata hlásati pravdu.« Soudce se potupně usmál a dal dovésti tříletého hochu a postaviti před Romana. Romanus sklonil se k dítěti řka: »Milé dítě, pověz nám, co jest rozumnější, klaněti se jen Kr-stu a v něm Otci anebo sloužití tisícům bohů?« Hošík odpověděl s úsměvem: »Bůh může býti jen jeden, ve mnohé bohy už děti nevěří. Jeden toliko jest Bůh a Pán náš, Ježíš Kristus.« Soudce zuřil hněvem: »Od koho's

takové řeči slyšel?« »Od matky a matka od Boba,« odvětilo dítě. »Ať tedy přijde ta zle vyučená matka a mukami svého syna je potrestána,« pravil ukrutný tyran. Matka přivedena, vzpomínala na matku makkabejskou a zůstala klidna. Útlé dítě bylo tak zbičováno, že krev jeho jako červená rosa skrápěla zemi. Všecek lid, i soudní písaři plakali nad utrpením ubohé malé bytosti, i holomci katovi byli dojati a ženy propukly v hlasitý nářek. Ale matka nenaříkala. Na ednou zvolal hoch bolestí zmožen: »Maminko, žízeň mám velkou!« A matka na to smutně: »Tak blízko jsi prameně života věčného a chceš ještě vody? Milé dítě, vzpomínej na Spasitele a trp s ním!« A dítě mlčelo, usmívalo se a trpělo. Soudce poručil rozdrásaného hochu popraviti. Matka zdvihla umírajícího miláčka se země, vzala ho do náručí a nesla na místo smrti. Když kat od ní chtěl hocha, neváhala, políbila ho ještě jednou a pravila: »S Bohem, dítě milé a painatuj na mne v království Ježíše Krista. Brzy budeš z dítěte mým ochráncem.« A řkouc: »Tvůj jest hoch, Pane, syn děvky tvé!« rozestřela svůj plášť a zachytila do něho krvavou hlavičku, která pod mečem katovým klesla jako kvítek pod kosou sekáče. (Bl. f. K.)

To je věrnost a síla víry. Třeba jich i křesťanům dnešním. Když dnes v krvavém zápase světovém, který nám vnucen od zlobných nepřátel a věrolomných přátel, mnozí rodičové ztrácejí syny své, obětovali je nejen pro císaře a vlast, nýbrž i pro víru, neboť válka světová jest, jak dokázáno, také soptěním pekla a zednářstva proti víře křesťanské. Přineste oběť tu, ač s krvácejícím, ale přec oddaným srdcem Bohu, oběť největší, jaké schopno srdce otcovo a matčino, tím větší před Bohem, čím pokorněji a trpělivěji bude přinešena.

Není těžko býti dobrým křesťanem ve dnech šťastných, pravý křesťan ukazuje se v kříži a utrpení. Doléhá-li naň kříž, on ho neodhazuje, ani neodhazuje s ním víry, nerouhá se a neříká: »Není Boha, jak by se mohl na to vše dívat, takové trápení posílat« — nýbrž pozorně kříž přijímá a říká oddaně: »Pane, zasloužil jsem ho; a jsem-li nevinný, přijímám jej jako zkoušku Tvou, vždyť Ty dobře víš, co mně ku spáse, co ty činíš, dobře činíš, Tvá vůle se staň!«

Tak budme všichni stáli a pevní u víry a věrnosti k Bohu, v radosti i žalosti, ve štěstí i kříži, a zvláště ve kříži, neboť Kristus sám musil trpěti a tak vejti do slávy své, i nám roste nebe jen v půdě kříže. Amen.

Jos. Ocotek.

Neposkvrněné Početí Panny Marie.

Dítě v pohanství a křesťanství.

»Blahoslavení, kteří ostříhají cest svých.
Slyštež kázeň, a buďte moudří a nezamítejte ji.« Řeč z pf. 8. v. 32.

Kolik vzdělaný svět dluhuje rodičce boží! Kolik jí vděčí zejména ženy a rodiny křesťanské. Mnohým jest to neznámo, ježto nepřemýšlí. Kniha příslovi nás vyzývá moudrost boží následovati a nezamítati. Tato moudrost boží se nám zjevila v Ježíši Kristu, narozeném z Marie Panny z Ducha Sv. Ona jest kazatelkou čistoty panické, strážkyní rodiny křesťanské. Mravní čistota jest zkušební kámen síly a velikosti jednotlivce i národů. Zvítězí-li čistota v srdci, víra svatá zůstává při vesle života, učiní-li hřích proti čistotě, již mizí i ostatní ctnosti. Slyšmež tuto kázeň a buďme moudří. Nejsme-li ctiteli Rodičky boží v tomto směru, jsme listem na větru. Národové čistotou křesťanskou vstoupali, ale oni také mohou klesati. Kdo stojí viz, abys nepadl, platí i celým národům.

Chci proto vám předvésti dvojí kulturu lidstva: starou a křesťanskou.

V staré rozhodoval rozum a jeho samospráva, v křesťanské pravda boží a příklady svatých. Z mnohých předmětů vezmu toliko jeden do dnešního rozjímání a sice jak nazíral kulturní člověk starověku na dítě (I. díl) a jak vzdělání křesťanské na nemluvně patřilo (II. díl). Kéž Rodička boží nám vyprosí světlo zhůry, abychom pravdu milovali a falešného proctví nové doby pilně — pravím s důrazem — pilně se varovali.

P o j e d n á n í.

1. Už staří říkali, že umění jest výchova duší. Je to skutečně umění, ze dřeva vyřezati tvář lidskou, ale větší umění jest odchovati mladého člověka, aby se tvářil laskavě i při práci, uměl zapomenouti na křivdu, odměniti prokázané dobro vděčností, zvítěziti nad svou divokostí. Toť věru jest umění veliké. Moderní lidé chlubí se vzdělaností nové doby. Zapomínají na žebřík, po němž lidstvo přítomné vstupovalo na stupeň vzdělanosti, zapomínají na: křesťanství, které jest základem naší vzdělanosti.

Některí mají za to, že vzdělanost země záleží v počtu její obyvatel, v krásných městech, bohaté zni. Toť jsou sice veliké výhody a statky, ale vzdělanost to není. Největším statkem v zemi jest člověk, a největší člověk v národě není ten, jenž má nejlépe obděláný lán, nejpohodlněji postavený dům, nýbrž ten, kdo jest v jednání svém nejslechetnější. Podstata vzdělanosti jest ve spojení šlechetného a zbožného ducha. Ideál člověka jest spojení šlechetného muže v osobě Krista Pána, Syna božského. Za jeho příkladem jdouce stáváme se vzdělanci, zůstávající pozadu v následování jeho, začínáme býti nevzdělanci. Člověk jest vzdělaný, když není sobecký, ale snaží se dobro šířiti dle svých sil. Také

národ jest tehdy vzdělaný, když se o své slabé příslušníky stará. A právě v tomto směru třeba se obávat, že vzdělanost klesá. I Lecky (sám nacionalista od kosti) si stěžuje na náš věk, že má málo ducha sebeobětavosti. Úpadek sebeobětavosti jest v poměru k úpadku ducha křesťanského. Duch křesťanský jest zebřík, na němž vstupují šlechtitní duchové a divocí sestupují. Jak člověk vystupuje a sestupuje dle ducha křesťanského, chci právě ukázati na názoru o dítěti v době předkřesťanské a v době křesťanské. Dvojí to kultura. Zvolil jsem si toto thema, abych předvedl vám vznešenost křesťanskou v době, kdy nové pohanství dobývá si srdce tak mnohého. Postavím vedle sebe dva názory o dítěti a chudém: pohanský a křesťanský, abychom viděli výši křesťanskou a propast pohanskou.

Z nejšlechtetnějších duchů starého Řecka Aristoteles vypráví, že zobecněla praxe za jeho dnů odkládati děti, aby zemřely. To nebyl zločin tajný, proti němuž by zákon pracoval. Tento zlozvyk veřejně uznáván a uzákoněn. Tak nízce smýšlel o dítěti největší duch Athén. Jaké nekázni a šílenství to dalo vznik!

Lykurgus, zákonodárce Sparty, v jednom zákoně poroučel, aby všechny novorozené s nějakou vadou byly usmrčeny. Prohlašoval dítky za majetek státu a také jimi tak nakládal. Vražda dítek zdomácněla v Řecku.

V Římě na dvanácti deskách zákonných vtěleno bylo právo dítěte, právo prodeje jeho, a dekretována v nich i vražda dítek vadou stížených. Výsledek tohoto zákona byl: rodiče ponechali sobě dítky dle libosti, ostatní zabili jako kotata.

Křesťanští spisovatelé Lactantius a Minutius Felix vypráví, že odhazovali dítky psům! Vy se děsíte? Proč? Byly snad to ženy vzdělaného Řecka a Říma bez srdce? Měly srdce, ale neměly to vzdělání, které vám dalo křesťanství, které zušlechtilo srdce, naučilo je sebeobětavosti a konání povinnosti i k těm maličkým, ano snad právě proto, že tak jsou maličtí a bez prvé pomoci.

Historik Tacitus vypráví, jak Římané se smáli úzkostlivosti židů, když se báli zločinu: vraždy novorozeněte. Vražda dítěte nalezala obránce mezi prvními muži oněch zemí v oněch dobách, kdy nebylo narozeno betlémské dítě, kníže pokoje, kníže budoucího věku. Solon zákonodárce, Quintilian, omlouvali a hájili vraždu novorozenat. Nemyslete, že jsem poukazem k Athénám, k zákonodárci Lykurgovi a pohanského Říma vyčerpal všecku kleslost a nízkost, nazírání na dítě, rodinu a manželství. Uvedl jsem jen tři příklady z nejvzdělanějších národů, o jiných nelze ani mluvit v hod naší Rodičky boží, která nás svým příkladem táhne k sv. čistotě, úctě k rodině, a v Betlémě nás učí, jaká láska a úcta patří i novorozenátku, což jest druhým bodem našeho rozjímání.

A nyní obraťme svou pozornost ku křesťanské vzdělanosti, jak ta patří na maličké a nepatrné opuštěnce. Uvedu jen několik rčení, z nichž jde šlechtitnost smýšlení na jevo.

Jak nazývány jsou dítky od sv. Otců? »Semena nebes«. Jak

vznešený to názor, jenž v každém dítěku vidí budoucího občana království nebeského.

Tot jest důsledek slov Páně o maličkých, jichž andělé patří na tvář boží, a které pohoršiti je tak těžkým hříchem. Proto vražda dítěte pronásledována nejtěžšími tresty. Koncil v Toledě a Leridě v r. 546 a 589 ustanovuje tresty na vraždu dítek.

Tato péče o maličké nese se všemi stoletími. Odtud povstávají sirotčince a útulky a asyly. V životech sv. čteme tak krásné příběhy opatrování maličkých.

Sv. Vincenc vychází v Paříži na místa, kde zapoměnlivé ženy odkládaly následky hříchů svých a běže je v náruč svou bez ohledu jak vadné jest jejich tělo, neb jak nečista jich krev, jež koluje jejich údy. Tělo pochází od rodičů, duše od Boha a má cíl vrátiti se k Bohu, na jehož tvář patří andělé. Odtud vzniká vzdělanost křesťanská a péče o maličké. Nevěra to popírá a — odstraňuje novorozeně způsobem tak rafinovaným, aby nezavadila o kriminál. To jest moderní pohanství.

Kde nelze jednotlivcům se ujmouti dítek, spojuje křesťanství dobré duše v spolky, vydržující ústavy pro maličké. Vzpomeňme si jen, jaké osvětě dílo koná jediný spolek zvaný po Spasiteli jako dítěti: Spolek dětství Páně. Pravý opak k názorům pohanským, zachraňuje dítky pohanské pro nebe i zemi! Jen několik dat uvedu: dle zprávy z r. 1911 vyučoval svým nákladem 318.501 dítek v křesť. školách a z těch jich 22.906 dříve vykoupil z otroctví. Tot jest kus osvěty křesťanské mezi pohany. To jest důsledek nazírání na dítko ve světle a kázni Páně. Jest chloubou církve a dějin středověku, kterak nazíral na slabé, chudé a opuštěné. Tot jest znak šlechtichý »temného středověku«.

Chudé nazýval středověk »přátele Kristovy« a tento titul se vztahuje zejména na maličké. Chudé nazýval: komorníky nebes. Komorník uvádí ku králi, chudý dobrodince své k Bohu.

Ruce chudých nazýval středověk: pokladničky nebes.

Malomocné, jichž tak se štítili mnozí, jmenoval »milé chudé boží« neb »dobré lidi«.

Jaký to pokrok v názoru na opuštěné chudé a nemocné. Trvalo to dlouho, než na tuto mravní výši se povzneslo lidstvo. Rozhodně však úpadek moderního pohanství může nastati dříve než se domníváme.

Zkáza dobrých bývá nejhorší. Kdys ptali se missionáře Indiánů, jak může celý život trávit mezi divochy.

»Divochy?« zvolal, »jen jednoho divocha jsem poznal v New-Yorku a St. Luis. Byl to odpadlík od křesťanství.«

Naše odpadlictví, nekázeň a sesurování se dostavuje měrou netušenou. Válka pohltila miliony mladých životů, jichž právem hluboce želíme. Však naše odpadlictví v nazírání na manželství, rodinu a dítky vrací nás na nízký mravní stupeň pohanů. Tito odpadlíci od křesťanství chystají rakev národu a ne kolébku. Tato mravní nekázeň zabíjí, doslovně vzato, více životů než barská válka. Slyštež kázeň boží a buďte moudří. Sami jako poklad

drahý važte si každé věty víry, v každé jest poklad vzdělanosti. Podporujte naše křesťanské spolky.

Naše dobročinné spolky pracují na osvětlné práci lidstva. Pochybovačnost a nevěra jsou stupně vedoucí k barbarství dob pohanských.

Rodička boží byla dennicí vzdělanosti křesťanské. Zajde-li její úcta a ochabne-li víra, také květy křest. rodiny, manželství, úcta dítek a jejich sv. práva zahynou v bahně nového pohanství. Kdo miluje svůj národ a vlast, musí hájit každou větu svaté víry, ježto každá nese květy i ovoce. Proto končím: ostříhejte cest bázně boží, slyštež kázeň, nezamítejte ji, abyste nebyli sami zavrženi. Amen.

Fr. Vaněček.

Na slavnost Neposkvrněného početí blahoslavené Panny Marie.

»Blahoslavený člověk, kterýž slyší mne,
a kterýž bdí u dveří mých každodenně.«
(Přís. 8, 34.)

Od té doby co nesmrtelný Pius IX. z apoštolské stolice rozhodnutí prohlásil, jež dávno už ode všech ctitelů neblahoslavenější Panny očekáváno a s vroucností vyžadováno bylo, od onoho dne slavíme Neposkvrněné Početí Rodičky boží. I my, dítky Mariiny, vyznáváme článek víry, když s obecnou církví chvalozpěv pějeme: »Celá krásnější, o Maria, a žádné poskvrny není na tobě. Tys sláva Jeruzaléma, tys ozdoba Israele, tys čest lidu našeho.«

Jaké jest pak to tajemství, jehožto památka příčinou jest, že okrsek zemský radostí plesá? Nevyzpytatelným a přece spravedlivým úradkem božím jsme všichni při svém narození syny zlosti. Potomci padlých rodičů v ráji, zdědili jsme od nich s životem těla zároveň smrt duše. A tak veliká je zkáza naší přirozenosti, že i když křtem milosti znovuzrozeni býváme k životu duše, naše veškero bytí až ke hrobu jen pouze boj proti pokušením našeho ducha, zkaženosti naší vůle a síle naší smyslné vášnivosti jest, — smutné pudy už v kořenu nakaženého stromu.

Z tohoto všeobecného zákona byla výjimka učiněna. »Hospodin,« volá neblahoslavenější Panna ústy církve, »vládl mnou na počátku cest svých, prve než byl co činil od počátku. Od věčnosti zřizena jsem a od starodávna, prve než země učiněna byla. Ještě nebyly propasti a já již počata jsem byla... Když připravoval nebesa, přítomna jsem byla; když dle jistého zákona ohrazoval propasti; když pověťfí upevňoval svrchu a odvažoval studnice vod; když vůkol kladl moři meze jeho, s ním jsem byla všecko pořádajíc«. Věčná moudrost, jež stvořené věci jakož i budoucí na zřeteli má, vyjmula od počátku Pannu z pokolení Judova, ze zákona lidstva; vzhledem na zásluhy budoucího vykupitele byla duše jeho matky od onoho okamžiku, kdy se s panenským tělem

spojila, čista, svata a neposkvrněna stvořena, úplně hodna vysokého určení, k němuž povolána byla.

Vskutku, jak by to bylo bývalo možno, aby ona žena, k tomu vyvolena, aby hlavu pekelnému hadu potřela, moci satanově byla mohla býti podrobena? Bylo by mohlo věčné slovo duši oné poskvrněnu viděti, jež jedenkráte jeho matkou býti měla? »Nikoliv,« volá při této myšlence Bossuet »moje požehnané dítě, netrp, zamez, aby tvoje nejsvětější matka poskvrněna byla! Odvrť ve své dobrotě toto neštěstí; oslav svoji matku; nebo není skutečně tvojí matkou už před nocí v chlévě v Betlémě?« Vroucí hlas, jenž po staletí v církvi se rozléhal, až vznešené slovo Petra, jenž po vše časy lodičku svou řídí, přednost neposkvrněného početí neblahoslavenější Panny za článek víry povýšilo.

Uvažme ještě blíže tuto omilostněnou duši, dílo mistrovské všemohoucnosti a lásky stvořitele. Od prvního okamžiku svého bytí jest ona ozdobena posvěcující milostí. »Tato milost,« dí Suarez, »převyšuje daleko všecko, co nejvyššímu z Serafínů uděleno bylo;« ona jest větší než veškera svatost nejdokonalejších andělů a lidí spojena, přidává k tomu sv. Alfons. Maria byla určena k tomu, aby s Nejsvětějším svatých v nejužší společenství vstoupila. Nebyla kanalem, skrze nějž veškery milosti z nebe na zemi se vylévati měly? Kterak možno se nám diviti, když Syn boží, aby svých milosrdných úmyslů dosáhl, mezi všemi dcerami lidskými onu paní obzvláště vyznamenal, kterou si za matku vyvolil?

Zároveň v přírodní spravedlnosti obdržela neposkvrněná Panna v nejdokonalejší míře veškery ony vlité ctnosti, jež od posvěcující milosti nerozlučitelný jsou. Ona spojuje v sobě dokonalosti všech lidí; ale Bůh činí více pro ni; on ji béře pod svoji obzvláštní ochranu a udílí jí tak účinné milosti, že aniž by její svobodné vůle obmezoval, přece nikdy ani ne stín hřích srdce jejího se nedotkl, nikdy nekalí dech, i nejnenepatrnější nedokonalosti, ne smrtelnou krásu její duše. Veškery její pocity jsou svaty; veškery její náklonnosti nebeské, všecko v ní jest milost, svatost, vznešenost. K dobrému nepřekonatelně pužena, nezná ani tajuplné moci, jež nás ku z'ěmu svádí; tento osten těla, jehožto zbaveno býti apoštol marně žádal. Vskutku, od hříchu prvopočátečního uchována, nesměla též jeho následků snášeti, ačkoliv aby nám příklad dala, rovněž jako její syn chtěla utrpením a i smrti podrobena chtěla.

Jak byla duše neblahoslavenější Panny při vstupu jejím na svět zářící čistotou a zastřena v paprsky božství: »Zdravas, milosti plná, Pán s tebou!« »Pozdravena budiž milosti plná tajuplná Panno, jež se nám zjevuješ, záříc jako červánky ranní, krásná jako měsíc a záříc jako slunce!« »Zdravas, neposkvrněná ratolesti, na níž nesmrtelná růže rozkvetla; neposkvrněný beránku, jenž světu slovo tělem učiněné, beránka božího daroval!« Když vysoké důstojenství naší nebeské matky uvažujeme, poznáváme zároveň s obdivem, jakou neobyčejnou váhu ona milost svého neposkvrněného početí kladla. Otcové církevní tvrdí, že, když Maria

volbu byla měla, aby zda matkou Syna božího, anebo neposkvrněně počatou býti chtěla, byla by neposkvrněnému početí přede všemi ostatními výsadami, i božskému důstojenství přednost dala. Nic by nebylo pro ni neštěstí vyvážilo, že jen jediný okamžik v nepřátelství a nemilosti by byla žila. — S jakou pečlivostí střeží tento drahocenný poklad. Osvobozena od lidské slabosti, ve svatosti utvrzena, prchá nicméně před světem, jako by ctnost její skrze něj ohrožena býti mohla. — Ač ozdobena všemi přednostmi panenské čistoty, hledá přece ochranu samoty, mlčelivosti, modlitby a úkonů pokání; plna milosti roste vždy ještě ve ctnostech a zásluhách. Chraň nás nebe, aby tento příklad Marie jednou naším odsouzením byl. Vykoupení krví Vykupitele, znovu zrození z vody na křtu svatém, nejsme i my oděni drahocným oděvem posvěcující milosti, jež duši naši nebeskou krásou zdobí a nám nadpřirozenou vznešenost udílí. Posvěcující milost jest počátkem vyššího života v duši naší, ona jest účastenství v božské přirozenosti, jest povýšení člověka v důstojenství děcka božího, jest naším vtělením v Kristu samém, jehožto bratry a důvěrníky se stáváme. Zde nalzáme svoji nejvyšší důstojnost, svoji čest, svou slávu. Křesťané, poznejme toto vyznamenání a střežme se na pozemském bidném lpění, když s nebeskými věcmi sloučení jsme. Tento výrok velikého papeže Lva opakuje nám bez poskvrny počatá ze svého trůnu. Než jak na to odpovídáme? Pod vlivem naší zkažené přirozenosti jdeme smrti vstříc, moc našich vášní žene nás do náručí požitku a změkčilosti; veškerých zásluh a ctností prázdní, spokojujeme se s bytím pro věčnost neplodným. — Nevíme to, že když čisti a nevinni jako Marie býti chceme, jako ona svorně bojovati musíme? Jedenkrát s trůnů svržení, nemůžeme vlády nad svojí přirozeností více dokonale opět získati, ale s pomocí milosti, modlitby a oběti se nám to podaří, počet našich poklesků a porážek zmenšiti.

Nenechajme toho však nikterak nám dostačiti, abychom svoji nevinnost zachovali, musíme ji den ode dne rozmnožovati modlitbou, přijímáním svatých svátostí a věrným spolupůsobením božských milostí.

O nejsvětější Panno, jejížto neposkvrněné Početí celému okrsku zemskému radostné poselství zvěstovalo, přijď naší nuznosti vstříc na pomoc svojí mocnou přímluvou, zachovej naše tělo a naši duši v nezkalené čistotě a učin' nás hodnými dítky neposkvrněné matky.

Na patě Pyreneí, v divoké roklině, skrze kterou malá horská voda pádí, pásla před několika lety neznámá dívka venkovská ovce. Od té doby jest jméno Bernadetta Soubirons v celém světě známé; a každé katolické dítě zná zázraky z Lourdes. Bylo to 25. března roku 1858 na slavnost Zvěstování Panny Marie, když dítě Bernadetta takřka nadpřirozenou mocí a slou puzeno ku své milé roklině spěchalo. Tam dospěvši, pokleká na pokraji potoka, oči její se pozvedají, ve svých prstech přebírá zbožně perly růžence. Tu zazáří najednou její obličej, oslněn nadpřirozeným

světlem. Jest to odraz nebeského zjevu; požeňnaná Panna, jejížto slávu v tomto okamžiku církev velebí — ona stojí před vyjeveným dítětem. Zpřfma, v roklině skalní, ukazuje se vznešená Paní v celé záři svého panenství a krásy. V jejích očích zrcadlí se blankytná nebesa a ústa její dýchají nebeskou něžnost. Její dlouhý, bílý oděv lesknoucí se jako sníh na horách, byl modrým pásem tížen a nechaval špičky nohou volny, jež růží mystickou zlatě ozdobeny byly. Dlouho vytrvalo mladé děvče v němém úžasu; na vše okolo sebe zapomnělo. Konečně zvolalo: »O, milá paní, prosím, řekněte mi, kdo jste a jak se jmenujete!« Zjevení se usmálo, ale neodpovědělo. — Třikrát opakovala Bernadette svoji otázku. Po čtvrté roztáhlo vznešené zjevení ruce a růženec se zlatou nití a perlami z alabastru visel na pravé ruce. Ona otevřela svoji náruč a naklonila ji dole, jako by chtěla zemi svoje milosti a požeňnaní udělující ruce ukázati. Pak pozvedla zastytéž k nebesům, sepjala je a jako nevýslovnými a zbožnými city naplněna byla, pravila památná slova: »Já jsem neposkvrněné Početí.« Při těchto slovech zmizela a dítě zůstalo samo na pusté skále. Bernadetta se pozvedla a zaměřila ku faře, stále slova opakujíc, jež dnes její uši poprvé slyšely: »Neposkvrněné Početí, Neposkvrněné Početí!« Tak byl veliký div z Lourdes takřka konečným kamenem a echo dogmatického rozhodnutí 28. prosince 1854.

Dr. Antonín Ondroušek.

Neděle třetí adventní.

Zábavy pohanů — a špatných křesťanů.

»Radujte se v Pánu vždycky.«
Sv. Pavel k Fil. 4, 4.

Jak nadšeně sv. apoštol vyzývá k radosti, která jest štěstím člověka, ano i silou jeho. Myslí zde tu vznešenou radost v Pánu, t. j. v těch vznešených pravdách víry, které jako skála podpirají, myslí ty vzácné milosti, které nám Kristus Pán dal. Filipenští mají se radovati ze svého křesťanství, jež je naplňuje tak radostnou nadějí, jakou nemají ti, kdož nemají poklad víry v srdci svém. Pohané měli své »radosti« a radovánky, na něž chci vaši pozornost obrátiti, abyste byli plni vděčnosti k Ježíši Kristu.

Proto máme chváliti Pána Ježíše slovem i skutkem, protože milost hojnou přinesl nám všem.

Oběti lidské nebyly jedinké zlo, které tížilo lidi a činilo z nich divoké šelmy v podobě lidské. Však i zábavy, které mivali pohanští Řekové a Římané, byly velikým zlem. Císař Tiberius po Kristu Pánu zapověděl lidem za živa modle obětovati, ale nemohl nikterak provésti svůj rozkaz, pro zkaženost společnosti. Člověk sesurověl tak, že ani zábavy se nelíbily, při nichž netekla krev buď lidská aneb aspoň zvířecí, aneb oboje. Dnes předvedu vám ukrutné zábavy pohanů, a jak mysl Bohu zpronevěřilá klesá i v zábavách.

Účel řeči jest ukázati vám onu nízkost mysle, na kterou klesá člověk vzdělaný, když nemá osvěty, jakou dávají pravdy Kristovy. Sv. apoštol doporučí nám všem: radost a zase radost, ale radost v duchu Páně.

P o j e d n á n í.

Dobrý člověk neoblíbí si špatnost a špatný nemá radost v dobrém. Čím se člověk bavívá, chvíli krátki, tím ukazuje svůj vnitřek.

Ukrutnost vidíme jako pravidlo života pohanů. O velkých svátcích pohanských mimo modloslužbu měli také hry na oslavení svátka a pro zábavu. Jaké to hry! Nejprve ovšem nebyly tak nelidské jako později. Z počátku mívali pro podívanou štvaniče divoké zvěře. Nachytali lvů, medvědů, tygrů, slonů a jiných divokých šelem, které přivezli ve klecích a chovali je až ku veliké slavnosti. O slavnosti pouštěli po párech divoké šelmy proti sobě, která kterou přemůže. Aby měli dosti divokých šelem zakázal pohanský císař římský, že nikdo nesmí pod trestem smrti zabít divokou šelmu, aby jich bylo dosti pro slavnostní štvaniče. Jaká péče o radost lidu. Pokrokem bylo, když dovolil císař v pozdních dobách zabít divokou šelmu, kdyby člověka chtěla zadávit. K brám se šelmami tisíce lidí spěchalo, dívalo a tleskalo. Jak se odráží vznešená zásada Písma svatého: spravedlivý i nad hovadem se smilovává, ale srdce bezbožných jest ukrutné. Př. 12, 10. Srdce jejich vskutku bylo bez poznání nejsvětějšího Boha, proto bylo ukrutné i v zábavě.

Zvíře jest pro člověka stvořeno, aby mu sloužilo, ale člověk jest ochráncem jeho. Když štvaniče šelem srdce vzdělaných Římanů a Řeků zatvrdily a cit otupily, nelíbily se pouhé hry šelem více lidem ani císaři, ale lid chtěl ještě něco ostřejšího, proto člověk pro zábavu odsouzen k zápasu s divokými šelmami. Člověk dostal jen malou zbraň do ruky proti lačné šelmě. Podařilo-li se člověku život zachrániti, neměli z toho diváci velikou radost. Byl znova předhozen, aby zápasil a zabynul při druhém zápasu. Zřídka kdy bylo slitování. Za to však, když lev trhal člověka, stávali na lavice, aby viděli, jak je člověk ukrutně trhán a tleskali radostí. Co jest člověk bez Boha, co člověk bez milosti Kristovy? Horší než tygr, lev a šelmy ostatní. Když se člověk zachránil, neměli radost pohanští diváci, ale když byl trhán na kusy radostí tleskali. Tak otupuje srdce člověka čím dále tím více. Jaká radost, když druhý zemírá? Jaká zábava? Vidíte tu skleslost lidstva. O těchto zápasech umřelo na 100.000 křesťanů a křesťanek jedině proto, že byli křesťany a nechtěli páchat nepravosti, jakým pohané hověli. Nekatolíci Smiles líčí zápasy takto:

První křesťané byli trháni na kusy litými šelmami v římských arenách, až do sklonku třetího století. Byli zabití, aby Římané měli sváteční podívanou. Nic neposkytovalo římskému lidu větší zábavy nad pohled, kdy zápasící křesťané s dravými šelmami byli trháni na kusy, aneb když podstupovali gladiatofí souboj,

souboj smrtelný. Tytéž zábavy — aby se tak řeklo — odbyvaly se po celé říši římské. Kdekoliv se Římané usadili, ihned založili divadlo. Takové divadlo, jež v Anglii lze posud viděti jako pozůstatek z římských dob, jest u Richboroughu v Kentu. V Treviru, hlavním to někdy římském městě od Alp na sever, posud mnoho římských zřícenin se nalézá. Mezi jiným jest tam i divadlo vytesané ve skále a dosti prostorné pro tisíce divákův. R 306 bavit Konstantin své poddané, dáváje představovati frankské hry. Hry ty záležely v tom, že mnoho tisíc ozbrojených zajatých Franků bylo vystaveno litým šelmám na roztrhanou. Zvířata se přesytila krveprolitím a sama od sebe ustala ve svém dávení. Těm však, kdo takto zůstali na živu, bylo bojovati jako gladiatorům druh se druhem. Než by však byli tak učinili, sklámali divokost diváků vrhající se raději dobrovolně v meč druh druhu, nechtíce spolu zápasiti o život. Téhož roku tisícové Brukerů byli barbarsky obětováni lidu na kratochvíli. Zřícené to divadlo, jakož i klenuté brlohy pro divoké šelmy lze posud viděti.

Ve Francii jest dosud mnoho římských divadel, ačkoliv některých z nich užito bylo za kamenné lomy. Nismes a Arles mají divadla největší, z nichž poslednější je tak rozsáhlé, že Maurové, hájíce někdy dobrovolně v meč druh druhu, postavili čtyři pevnůstky na vnější jeho zdi. Divadlo ve Veroně jest skoro celé zachované a udržuje se od roku k roku. Největší však otevřené divadlo jest Koloseum, ve kterém se mohlo směstnati na 87.000 diváků. Církevní tradice vypravuje nám, že plán k tomuto divadlu vypracoval Gaudencius, křesťanský architekt a mučelník; a rovněž se tvrdí, že mnoho tisíc zajatých židů přivedených Titem z Jerusalema, bylo zaměstnáno při jeho stavbě. Když Titus odevzdával budovu tu, bylo 5000 zvířat v areně pobito. Ještě nedávno byly ve sklepeních pod cirkem nalezeny kosti divokých šelem, lvův a tygrův.

V těchto zábavách skončili sv. život svůj mnozí křesťané, protože byli lepší než diváci, protože nechtěli ani podílů bráti na jich zábavách. Tak od zvířat byli roztrháni sv. Polykarp, sv. Ignác a mnohé panny a ženy, jak nám vypravují »skutky mučeničků křesť.« ve knize z dob oněch napsané. Ani na zápasu šelem zajatci a křesťany neměli dosti dle svého pojmu vzdělání a učení Římané a Řekové a ostatní jich pohanští podání. Potřebovali ještě více krve lidské, aby se mohli smáti a veseliti. Dáberské veselí! Co učinili tedy ještě! Za veliké peníze pořídili dům, ve kterém se otroci a jiní lidé museli učiti spolu na nože aneb jinak potýkati. A když už uměli spolu dobře zápasit, pak šli na »divadlo«. Drahé duše, krvi Ježíše Krista vykoupené, pozorujte z následujícího vypravování, jak vědčnící máme býti Pánu Ježíši za jeho příchod, za jeho učení, za církev, kterouž založil, apoštolům odevzdal, aby lidi udělali lidmi podle obrazu Božího! Církev sv., toť škola lidskosti a milosrdenství.

Tertulian celou knížku napsal proti těmto nelidským pohanským hrám, v níž dokazuje, že takové zábavy nelze srovnati

se svědomím křesťanským, že není dovoleno jim býti přítomnu, ani se jim dívati, že jich původ jest v modloslužbě, jak názvy tomu nasvědčují, že jimi zuřivě vášně se budí (kap. 16), že nesou nemravný ráz, proto že se jich křesťané zdržují a dle toho bývají poznáni. Ano píše, že co na některých hrách není zrovna zavržitelné, že bývá sladkým jedem. (Kap. 27.) Zdaž by nesoudil podobně i o mnohé zábavě, které zdomácnily v posledním čase? O divadlech, kino, tancích, varietech a pod.?

Nebudí vám ani obšírně líčiti zápasy šermířů. Jest samá krev v nich, že se člověku ani nezdá mnoho povídati. Abyste však poznali, co člověk bez Krista Ježíše byl, povím jen následující. Všickni vznešení a bohatí, ano i císař s ženou zasedli na prvních místech a seděli při hrách s pozorností, vzadu a výše seděl lid, a nejzaději chudina, aby se učila býti také ukrutnou. V párech šli šermíři přes divadlo a pozdravili císaře řkouce: »Bud zdrav císaři, jdoucí na smrt tě pozdravují.« Ubohé duše k politování. Čím více párů lidí zápasilo, tím větší slavnost byla a tím větší byla radost. A bývalo párů 50, 100 až 320 párů lidí. Bez vrchního šatu začali zápasiti. Když ubohý člověk dostal smrtelnou ránu, nastal tleskot, smích a volání: »ten dostal« (hoc habet), a pak se divali jemu do tváře jak se svíjí a tváří. Pohanský kněz přiskočil, zachytil drobet krve a dal ji na oltář modle. Takovéto divadlo se opakovalo 50krát, 100krát a 320krát a pořád vydrželi se dívat, smát a veselit, když slabší a neobratnější v bolestech umíral. Tak se bavil lid bez znalosti velebnosti Boží. Pak zabodli hák umírajícímu do prsou — a vyhodili ho z divadla ven! Takovéto svátky byly několikráte do roka a jak píše jeden souvěkovec, že císař Traján, o kterém se praví, že byl mírný a dobrý, 10.000 lidí obětoval na obveselení lidu, aby děkoval za vítězství, které dobyl. Apoštol nám dí: »radujte se v Pánu«. Jaka ukrutnost a při ní co jest veselí! Pravil jsem dobře, když jsem řekl, že člověk bez Krista divočejší jest než tygr a každá šelma! Zvolejte v srdci svém: »Pochválen!« Vizte, jaká byla bída před Kristem Pánem, aby se několik lidí bavilo a smálo, musilo 100 až 1000 lidí v bolestech umírat. Vidíte v tom, že i ďábel zde měl ruku, který má radost z našeho neštěstí. Když některý šermíř neměl se k boji, přiskočili strážci a železem rozžhaveným ho pálili. A diváci volali »palte je«, aby bojovali. Člověk by nevěřil, že takto člověk spustne, když Boha z paměti pustí a své vůli se oddá. Vidíte zde opět potvrzenou pravdu, že člověk ponechán sám sobě bez světla z nebe, klesá a divočí; když obětuje, když si názor o člověku činí i když zábavu hledá. Naším vzděláním jest pravda boží zjevená, ta nás šlechtí ve všem našem konání. Do dnes stojí u Říma divadla, ve kterých se ukrutné hry prováděly, jako svědek kleslosti a zdivočení národa, když nesvítl světlo boží; radujte se, ale radost vaše buďž v Pánu. Kdy přestalo toto krveprolévání? Když nás osvítil Kristus a naučil nás radovati se v Bohu z milosrdenství. O zániku her v cirku zachovala se nám zpráva v životopise sv. Telemacha.

Hry tyto trvaly až po doby, kdy Řím dle jména stal se křesťanským. Posléz, asi okolo r. 400 jakýsi starý poustevník hořekuje nad takovými krvavými radovánkami, umínil sobě překaziti je, a byť jej to i život stálo. Což byl jeho život proti dopouštění se tak děsných zločinův? Samo jméno tohoto mučedníka jest neznámo. Někteří říkají, že to byl Alymach, jiní, že Telemach. At tomu tak či onak, muž ten statečností osvědčil svou cenu. Přišel z dalekého východu. Nikoho neznal a nikdo neznal jeho. Roznesla se novina, že bude dáván gladiatorský zápas v areně. Všechno Řím se tam hrnul. Poustevník šel s davem nastrojeno maje srdce na svůj cíl. Gladiátoři vstoupili do areny s ostrými kopími a meči, aby počali zápas až na smrt. Jak se blížili, statec přeskočil zeď a vrhnul se mezi gladiatory právě k výpadu na se vzájemně se chystající. Napomínal je, aby ustali prolévati krev nevinnou. Hlasitý křik, skřek a řev zazněl ze všech stran. »Pryč s tím starcem!« Ten však zahuati se nedal. Gladiátoři smýkli jím stranou a pokračovali v před k útoku. Statec znovu stanul mezi ostrými meči a kázal jim upustiti od krveprolití. »Povalte jej!« — zněl všeobecný křik. Prefekt dal na jevo, že souhlasí, a gladiátoři prokláli starce a postoupili proti sobě přes mrtvé jeho tělo.

Smrt jeho nebyla marna. Lidé začali uvažovati, co že to učinili; že zahubili svatého muže, který svůj život vynaložil na protest proti jejich krvežíznivosti. Ulekli se vlastní své ukrutnosti. Ode dne, v nějž onen sebeobětivý statec byl proklán, nebylo v Kolosse žádných už zápasů. Poustevníková smrt byla vítězstvím. Zápasy gladiatorské byly zrušeny Honoriem r. 402. Do nedávna ostatkové onoho bezejmenného muže byly nošeny v triumfu kolem areny a pak uloženy se všemi náboženskými poctami v blízkém kostele sv. Klementa.

Doložím ještě, jak dnes vyhlíží ona divadla — ukrutná! Jsou zapustlá, ale uchovávají se, aby byla svědky, jaký převrat učinil náš Pán Ježíš svou milostí ve světě. Teď stojí uprostřed divadla kříž dřevěný s nástroji umučení a kolem křížová cesta. V pátek ve 3 hodiny v divadle káže kapucín a potom se modlí křížová cesta.

Tento obraz zábav rozvinutý před očima vašimi svědčí opět jak i vzdělaný člověk může klesnouti v nejsurovější zábavu, když jej nepovznáší víra Kristova a milost jeho. Spuštění se boží pravdy vede v modloslužebnost při bohoslužbě, důstojnost a právo lidské šlape, přivádí znemravnělost života rodinného a vede k rozluce jeho, ano za sebou táhne i sesurovění a zdivočení zábavy. Nikdo neřkej: taký pokles se nemůže opakovati. Pravím s knihou kazatele (K 1 v. 9): »Co jest, ježto bylo? Totéž co zase bude. Co jest, ježto se činilo? Totéž, co se činiti bude.« Když uhasíte slunce, vzali jste světlo; když zavřete oči, chodíte ve tmě. Byl smutný advent před Kristem, který jsem v obrazích bídy a znemravnělosti uvedl, však do toho bahna zase může lidstvo klesnouti.

Ano my vidíme hluboký pokles znemravnělosti i v zábavách na vlastní oči. Surové byly hry gladiatorské jistě. Co jsou ta surová bio, líčící život zločinců před tisíci očí mladých diváků?

To jest škola nemravu a surovosti. Lze nazvati zábavou a radostí v Pánu onu spoustu oplzlého tisku, kterou oceňoval spolek mužů proti nemravnosti (dle »Dürerbund Korresp.«) na roční výdaj 50 millionů marek. Naše literatura nestojí v úplnosti pozadu. Jaké ovoce z této záhadné četby pochází? Celá armáda hanebně nemocných, o nichž nelze ani mluvit. I naše Praha nese ovoce těchto »radostí«, že dle dra Hechta 7·9 proc. mladých studentů před maturitou již zatíženi jsou hříšnými nemocemi. Co jsou oplzlé pohledky, divadla, než školou zvrhlosti, kterou platí národ nejen miliony vydání na nápravu, ale i ztrátou statků, které se nedají koupit: zdraví, spokojenost a štěstí. Jsme na cestě špaíné. Odhodili jsme radosti v Pánu a chápeme se radostí z hříchů. Stejně přičiny přivádí stejné následky. Hřích zmořil a znemravnil lidstvo před Kristem Pánem; když se nevybavíme z hříchů pomocí Kristovou, padneme v bahno surovosti opět. Proto zpět ku Kristu ve všem: v pravdě a víře, v ctnosti a zapírání sebe, v lásce k bližnímu i v radosti a zábavě. Radujte se, ale vaše radost budíž v Pánu. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle třetí adventní.

Myšlenka na všudypřítomnost boží — prostředek ku zbožnému životu.

»Uprostřed Vás stál, kteréhož neznáte.«
(Jan 1, 26.)

Židé vyslali vyslance k sv. Janu. Příčinou toho byl jeho zbožný život. K tomu přišel čas, kdy měl Vykupitel přijíti na svět. A poněvadž život sv. Jana něco zvláštního ukazoval, poněvadž počal pokání kázati a křtíti, byli v pochybnosti, zdali není Jan sám sibižným Spasitelem. Prohlašuje, že nechtěli Ježíše poznati a uznati, který přece stál uprostřed nich. — Kolika křesťanům mohlo by se vytýkati, že tak zřídka na Boha myslí, který přece jest uprostřed nich, který přece jest všudypřítomný. Jaká to trestuhodná zapomětlivost, nemysleti na Boha všudy přítomného! Neboť tato zapomětlivost má v zápětí všechny neřesti. Naproti tomu jest myšlenka na Boha všudy přítomného nejjistější a zároveň nejsnazší prostředek k zbožnému a bohabojnému životu. A jelikož doba adventní zvláště ku pokání, ku polepšení života a k ctnostnému životu vybízí, poradím vám k tomu velmi dobrý prostředek a ukáži vám:

1. Proč jest myšlenka na Boha všudypřítomného dobrým prostředkem k zbožnému životu? a

2. jak máme toho prostředku užívati?

I. Myšlenka na všudy přítomného Boha jest jistý a lehký prostředek k zbožnému životu. Neboť nás vede k dobrému, odvrací nás od zlého, vybízí nás k ctnosti, potěšuje nás v trápeních,

sílí nás v největším pronásledování. — Noe byl spravedlivý, dokonalý muž, proč? Obcovoal s Bohem, Bůh byl mu vždy přítomný. »Já jsem Hospodin,« řekl Bůh k Abrahamovi, »kráčeji přede mnou a buď dokonalý!« To znamená: »Měj mne vždy a všude před očima, tak budeš zbožný a dokonalý!« Isák choval se rovněž tak. Jakob dává o tom výslovné svědectví, když na smrtelné posteli požehnal synům Josefovým. »Bůh«, byla jeho slova, »Bůh, v jehož přítomnosti moji otcové Abraham a Isák kráčeli, žehnej těmto hochům!« David byl po spáchaném hříchu vždy pamětliv na Boha všudy přítomného. »Oči mé jsou stále na Hospodina upřeny,« praví, »neboť nepřipustí, aby nohy mé upadly na cestě Jeho příkázání.« A co zdrželo čistotnou Lussanu, že nesvolila v hanebný skutek, který na ní oni dva starí soudcové žádali? Byla to myšlenka na Boha všady přítomného. »Raději chci bez zlého skutku upadnouti v ruce vaše, nežli hřešiti před obličejem Páně.« A tak nesvolila ve hřích. Mezi krásnými napomenutími, která dal starý Tobíáš mladému, nalezáme napomenutí: »Po všechny dny života svého měj Boha v paměti!«

A to jest, nejmilejší, až na naše časy nejkratší a nejkrásnější napomenutí, které rodiče svým dětem dávají. Když rodiče děti z otcovského domu propouštějí, když jdou do ciziny, na vojnu, do služby, dávají jim rodiče mnohá dobrá napomenutí. A poslední napomenutí jakoby jádro všech napomenutí bývá: »Ano, synu, dcero, jdi ve jménu Páně, pravím Ti, měj Boha v paměti!« Zajisté všichni zachovali si svou zbožnost, kteří tohoto prostředku užívali. Neboť kdo si vážně představuje Boha všudy přítomného, nesolv ve hřích

Kdysi byl sv. Basil tázán, proč se mnozí lidé dávají hněvem tak přílišně strhnouti? Proč vyhledávají kouty a tmu? A podobných otázek bylo mu položeno více. Všecky tyto otázky odpověděl jedinou odpovědí: »Protože nemají Boha před očima.« K tomu dal pak pěkný příklad. Když si poddaný netroufá v přítomnosti knížete přestoupiti zákon, když si zlomyslný člověk netroufá v přítomnosti soudcově páchat skutky, které může soudce potrestati, tak také nebude křesťan tak zlomyslný, který si v pravdě Boha všudypřítomného představuje, aby si troufal jeho příkázání přestoupiti a ho uraziti. Jest tedy myšlenka na Boha všudy přítomného jistým a lehkým prostředkem ke zbožnému životu. Vizme nyní, jak můžeme tohoto prostředku užívat?

II Jsou rozličné způsoby, představiti si Boha všudypřítomného. Někteří představují si božského Spasitele v podobě jak na zemi krácel. Jní představují si Spasitele jakožto dítě v lůně panenské matky, jiní představují si ho v jeho utrpení, brzy na hoře olivetské krví se potícího, brzy bičovaného, trním korunovaného, na kříži pícího. Můžeme si také představiti: Jako ryba je stále vodou obklopena a pták vzduchem, tak také my jsme obklopeni stále a všude Bohem. »Díváš se na všechny kroky mé,« volá sv. Augustin, »ve dne i v noci bdíš nade mnou, takou péčí máš o mne, jako kdybys zapomněl na nebe a zemi, abys jedině na mne hleděl.

Víš, co si myslím, víš co mluvím, slyšíš co konám, vidíš a zapisuješ v knize, kterou ukážeš v den soudný, abys jednomu každému dal odměnu nebo trest, jak si kdo zasloužil.«

Bůh jest uprostřed nás, je s námi, důvěřujeme v něj, přispěje nám ku pomoci. Co nás může znepokojovati? Nanejvýš hříchy, kterými jsme ho urazili. A i tu nám pomůže, když máme vážnou vůli, chce nás vysvoboditi. Jsme-li však vysvobozeni, nezapomínejme, že je Bůh vždy s námi, a nezhřešíme, budeme zbožnější a ctnostnější. Může býti příjemnější a utěšenější obcování než obcování s Bohem? Mějme stále na paměti napomenutí Tobiášovo: »Po všecy dny života svého měj Boha v paměti!« Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle čtvrtá adventní.

Z krajin, kde nesvítí Světlo Kristovo.

Připravujte cesty Páně. Sv. Ľuk. 3, 4

Dosud jsem mluvil o smutném stavu, jaký byl před příchodem Páně. A posledně mluvil jsem o hrozných útrapách, jakými sevření byli nešťastní otroci u nejvzdělanějších národů Ř. a Ř. Stav otrocký byl i u jiných národů. Ano kupectví s lidmi bývalo i v naší zemi, což připravilo mnohou trpkou hodinu sv. Vojtěchovi, který ze všech sil namáhal se, aby přetrhl kupování a prodávání lidí. (Tomek D. Č. str. 28.)

Když se měl vrátiti nazpět do země české za biskupa, nechtěl se vrátiti, leč by Čechové mu slíbili, že chtějí od kupectví s lidmi ustáti. Tak s pomocí boží i u nás nastal den po tmách pohanských — když světlo sv. Evang. Kr. J. nás naučilo Boha znáti a Boha v bližních svých milovati.

Na důkaz, že jen sv. učení Evang. může lidi učiniti lidštějšími — a lepšími a nikdy rozum lidský ani čas — ani násilí — ale jedině milost boží pocházející ze sv. víry Ježíše Krista slouží země nekřesťanské — do dnešního dne.

Dnes svítí již v největší části světa Evang. Páně a proto zmírněny jsou ukrutenosti staré. Nesvítí však všude; jsou dosud veliké země, které ve tmě pohanství sedí, — a tedy v ukrutenství a bídě. Tyto země jsou dnes důkaz, že lidi pozvedl a ušlechtil toliko Syn Boží, Ježíš Kristus.

Dnes v poslední neděli adv. zakončíme rozjímání o stavu nešťastných pohanů, kteří dnes ještě životem a evang. Ježíše Syna božního vedeni nejsou.

P o j e d n á n í.

1. R. 1888 slavili jsme jubileum 50. kněžství sv. Otce Lva XIII. Dostal z dalekých konců světa rozličná blahopřání a dary. Od velmožných tohoto světa dostal veliké dary, od malých a chudých dostal modlitbu. Co myslíte, že bylo nejmilejším darem sv. Oci

k jeho jubileu? V Brasílii v jedné části trvalo do r. 1888 otroctví — Las Casas, kněz řádu sv. Dominika, velice se přičinil, aby otroctví bylo překaženo a v mnohých zemích se mu to podařilo již před 300 lety. Ale zůstaly přece kraje, kde se kupčilo s lidmi protože scházelo na křesťanské víře — scházelo na lásce k bližnímu. Las Casas jest hrdinou XVI století.

Las Casas a jeho soudruzi umínili si prokrestiti sobě cestu za účelem pokřesťanění tmnějších domorodců. Tento kraj byl Španělům postrachem. Nazývali ho »zemí války.« Byli od tmnějších obyvatelů třikrát poraženi a donuceni k ústupu. Missionáři však byli prochnuti srdnatostí z víry a umínili si vejíti v tu zemi, byť i s nebezpečím svých životů. To první, co učinili, bylo že základní pravdy církevní ve verších přeložili do jazyka Quichéského. Potom pomýšleli na to, jak by svou báseň uvedli ve známost Indiánů. Přivolali si k pomoci čtyři Indiánské kupce, kteří do té krajiny několikrát v roce se svým zbožím chodívali. Tito čtyři byli dokonale vyučeni popěvky ty přednášeti. K tomu cíli uvedeny popěvky i v hudbu, aby na indiánských hudebních nástrojích je bylo lze provázeti. Las Casas opatřil kupce také drobným zbožím, jako nůžkami, noži, zrcadly a zvonky, aby se domorodcům zalichotili.

Kupci byli Kazíkem dobře přijati. U večer, když se náčelníci sešli, kupci požádali o hudební nástroj a počali své verše s průvodem hudby přednášeti. Dojem takto způsobený byl veliký. Po několik dnů potom opakována tato zpěvná kázání.

Není třeba zabývat se déle tímto předmětem. Kazík přijal křesťanskou víru. Své modly rozbil a spálil. Sám kázal svým poddaným a ti následovali jeho příkladu. Las Casas a Pedra de Angelo vystavěli v Rabinale kostel. Tam kázali a vyučovali lid, učíce nejen věcem duchovním, nýbrž i rukodělným dovednostem a dávajíce svým stádcům návod, jak se čistiti a šatiti.

Těm, kdo kupovali a v držení měli otroky proti podmínkám nových zákonů, odpíral rozhřešení. Ve svém úsilí potlačiti otroctví potkával se s velikými překážkami.

Svobodu záváděl vznešenými pravdami Kristovými a ne násilím. Cesty Páně připravoval pravdou Kristovou a pokáním, a docílil více než zákony, vojskem. Sám protestant Smiles s nadšením píše o mnichu Las Casasovi:

»Čeho Las Casas před třemi stoletími želel, toho želíme my dneš — že missionáři buď předchází, nebo následuje vojsko pěšky, nebo na koni, nebo na dělech a že pohané bývají spíše zabíjeni než na víru obracováni. Záliba ve výboji jest všeho toho zla kořenem.«

Kristus Pán nám přinesl svobodu (velký dar boží, jak ji nazývá Lev XIII. ve své eucyklice), na duši i na těle a proto jej chvalme a jemu vděčni budme. Tak osvobozovalo křesťanství Ameriku, nejinak se věc má v jiných dílech světa.

2. Nejhorší otroctví do dnes jest mezi potomky Chámovými; černochoy v zemi africké Právě v posledních letech, čím dále tím

více bylo slyšeti nárek na nelidské nakládání s černochoy. Mostlemi, kteří s nimi sousedí, potřebují jich ku své službě. Proto posílají slidiče, aby učinili pravý hon na černochoy, a je přivedli do otroctví. Namnoze lakomí a odpadlí křesťané jim pomáhají. Cestovatelé a kupci, oněmi zeměmi táhnoucí — potvrzují všechny zprávy, jež posílají missionáři křesť., kteří tam obdělávají v potu tváře viničku Páně.

V letech osmdesátých jezdil po Evropě biskup z Afriky, aby u všech panujících dvorů přiměl vlády k tomu, aby ukrutné otroctví černochoy zastavilo. Při té příležitosti sám mluvil před četným shromážděním ve velkých městech, aby pomoc získal utlačeným. Předčítal listy, jaké píše jeho missionáři; ukrutné věci vypráví však pravdivě.

Honci na otroky jdou ozbrojeni stělnou zbraní na blízko obydlí černochoů. Když vidí příznivou chvíli přepadnou je a všechny odvedou. Černoši stělné zbraně nemají, proto nemohou se dosti brániti. Nerovný to boj, kdo se brání, a byl by nebezpečným, jest zastřelen. Všecky odvedou: muže i ženy — s dítkami. Nemůže-li žena vydržeti dítě nést, běhou dítě a před očima matky roztlučou mu hlavu o kámen, aby mohla matka snáze jíti.

Ženy jsou bázlivé a proto netřeba se báti, že se vzpouzí — ale muži — zvláště silní — by se mohli vzbouřiti. Aby se tak nestalo, vážou muže do hromady a na hlavu jim dají dřevo, ve kterém jest více otvorů pro hlavy.

3. Cestovatelé po oněch zemích praví, že nelze vypsati všechno pronásledování ubohých otroků. Že nelze nijak přehnatí ukrutnosti, jaké se s nimi pášou. ženou ubohé lidi pěšky cestou několik dní a týdnů. Jednou za den dostanou na večer drobet syrového prosa a vody. Kdo nemůže útrapy vydržet a klesne, usekne se mu noha a ruka a hodí se vedle cesty. Missionáři tamnější volají o pomoc, biskup jejich jezdí po Evropě a hledá ubohým pomocí. Mostlemi neuznávají černochoy za své bližní a proto domnívají se, že jsou černoši jim k otroctví stvořeni. Mýlný článek víry o člověku vyjde k takému zacházení. Biskup africký Lavigiére učinil z mladých nadšených křesť. mladíků z Francie a Belgie dobrovolné vojsko na ochranu utiskovaných černochoů, aby tolik nemusili trpěti od svých utiskovatelů.

Missionáři píší, že kdyby někdo nemohl najíti cestu do hlavního neb velkého města afrického, že ji pozná podle hničících údů a kostí černošských otroků. Jak napočítáno: prodá se ubohých černochoů každý rok 500 000 mimo těch, kteří na cestě umrou námahou a nebo jsou zabiti. To se děje dnes 1900 po Kristu Pánu, kde nesvíťí v srdci každého člověka aspoň Evang. Pána našeho Ježíše Krista.

Jeden den v roce každá osada katolická koná sbírky na osvětňnou výpravu do temné Afriky. Jest to sbírka v den sv. tří králů, kterou sv. Otec Lev XIII. na prosby kardinála Lavigiére nařídil. To jest poslední čin církve na osvobození potomků Chámových. To jest pokračování v dile sv. šlechtice Petra Clavera,

který je s láskou psával služebníků černochů, jichž on sám na 300.000 pokřtil a jich apoštolem a dobrodincem se stal. Týž byl r. 1888 za sv. prohlášen pro hrdinné své dílo na osvobození černochů z otroctví. On připravoval cesty Páně pro svatou křesťanskou svobodu ne převratem aneb hlásáním svobodářství, nýbrž vznešenými, věčnými pravdami křesťanskými.

Však ohlédněme se po jiných krajích, kde neproniklo sv. Evangelium.

Ať obrátíme oči ve kteroukoliv stranu světa, kam nevniklo světlo sv. Evangelia, vidíme kleslost jak mravní tak hmotnou. Jen několik příkladů z katolických missií. P. Ruedel O. S. B. sděluje v »Kath. Miss.« 1909 str. 93, jak zabezpečuje si v Dar es Salam pohanský pohlavár dobrý výsledek honby na slony: obětuje ko-ti své zavražděné ženy a dítku nejstaršího, za zdar honu. Sv. Písmo užívá případných slov o pohanech a hříšnicích, »ve stínu smrti sedí«.

Z oblasti řeky Nigru sděluje sestra Jonasova (v Kath. Miss. 1899 str. 44): na stromě visela mrtvola od ptáků ožraná. Na stromě pověšena, aby oběť její způsobila mřr mezi dvěma kmeny z nepřátelenými. Obět lidská v přítomnosti. Tu nejsou jen výjimky, nýbrž ukázky hluboké pokleslosti v náboženském a mravním směru, všude tam, kam sv. náboženství Páně neproniklo. Na nás jest připravovati mu cestu a vážiti si jej nade vše jako drahé perly, a skrytého pokladu.

Jak nevděční jsme a lhostejní: slyšíme o kleslosti těch ubohých, jež v nevěře sedí, a sami pohrdáme perlami božími, a pokladem Kristovým. Naplní se, co pravil Pán: přijdou od východu a západu a stolovati budou s Abrahámem v království božím, synové pak království, vyvrženi budou ven Zapomínají synové církve na veškeré dobrodiní víry, v naší vlasti stávají se z křesťanů — pohani. Tento odpad nemůže zůstat bez nejhorších následků, on připravuje cestu nejhorší bídě a peklu.

Před několika lety vrátil se do Japánu z cest univ. professor, jenž chtěl různé náboženství světa seznati. Ve více přednáškách velebil katolické náboženství a církev. Ona, že jest nejdokonalejší, nejmocnější a velikolepá organisace náboženská, jakou kdy lidstvo poznao. Právě křesťanství dle něho jest to, jež má střed svůj v Římě. (Kath. Miss. 1901 str. 97) Tak pohan z Japonska uprostřed křesťanského národa českého ozývá se plno hany proti středu církve. Východ a západ velebí ji a synové její ji tupí a hlásají odpad od ní, snad ani nevědí, že pracují pro svůj vlastní pád a zkázu národa.

Když otevřeme starého státníka Platona, čteme v něm slova: kdo ruší náboženství, ruší základ společenského pořádku. Poslechneme-li velebeného Washingtona dí nám: náboženství a mrav jsou pilíři blahobytu a státu. Však sv. víra není modla, kterou si každý může řezati dle své libovůle, neb zlovůle.

Když si každý může Boha dělati dle svého názoru, tedy také mrav i právo. Z toho vzniká během let také směs nesmyslů

a nemravů, jakou vidíme v krajích bez záře křesťanské. Hněme-li pilně lidstva: náboženstvím a mravem není nic svatého na světě více, ani manželství, ani majetek a přísaha, ani povinnost a život. Ve sv. víře křesťanské jest zrno horčičné a kvas svatý. Ó, připravujte cesty Páně ve vašem srdci, rodině, obci — vlasti. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle čtvrtá adventní.

»Přijď, Pane Ježíši!« (Zjev. 22, 20)

Apoštol Jan, miláček Páně, byl od římského císaře Nerona z Říma vyobcován a zavezen do vyhnanství na ostrov Pathmos v moři Egejském. Ostrov byl skalnatý, pustý, neúrodný, apoštol bydlil ve skalní sluji, živil se zelinami a vedl život chudého poustevníka. Tělo strádalo, ale duch se radoval v Pánu. Spasitel sám se mu zjevoval, nebe se otevřelo před duchovníma jeho očima a ve velkolepých viděních patřil apoštol budoucí osudy církve Kristovy: její utrpení, její zápasy a její konečné vítězství nad její dvěma protivníky, židovstvem a pohanstvem. A na konci těch zjevení pravil Pán k milovanému apoštolu: »Přijdu brzy. Amen.« Apoštol odpověděl mu slovy lásky a touhy: »Přijď, Pane Ježíši!«

Toto toužebné přání má plniti i srdce nás všech právě nyní, kdy vánoce přede dveřmi, přáti si máme všichni, aby Pán Ježíš přišel k nám všem s milostí svou.

Jako kněz Kristův a pastýř duší, který zvláště má se za svůj lid modliti, býti jeho vůdcem a u Boha prostředníkem, osměluji se především volati k Spasiteli: »Přijď, Pane Ježíši! Přijď do všech rodin mé osady!« Ano, všichni si máme přáti, aby Pán Ježíš přišel do všech domů, aby v každém domě vládla živá křesťanská víra a dobrý křesťanský mrav. Nebot jenom tam, kde náboženství proniká všecek život, je možno pravé štěstí, pravá spokojenost a spořádaný život společenský:

Že bez náboženství nemůže býti spořádané, trvalé společnosti, uznávali už dávno staří pohané, ale naši moderní učenci mají je za překonané stanovisko. Největší filosof řecký Aristoteles prohlásil náboženství za první ze šesti základních zřízení, bez nichž stát obstáti nemůže. Stav kněžský označuje za první stav ve státě. (Polit. VII., 9.) Plutarch píše: »Kdo podkopává náboženství, podkopává základ každé lidské společnosti.« Cicero, největší právník a řečník starého Říma, píše: »Každá spořádaná společnost má náboženství.« I nevěrec Voltaire píše: »Všude, kde je státní život, je náboženství potřebné. Zákony bdí nad mravem veřejným, náboženství nad životem soukromým. Pokoj a zdar společnosti kotví ve věrnosti každého stavu a ve svornosti mezi panujícími a lidem jakož i v dobré shodě mezi občany samými. Co poutá vojina k jeho praporu a co mu káže jíti na smrt? Přísaha, kterou se zavázal Bohu.« (Chr. F.)

Když francouzský senátor Remand († 1890) přijel ze svého domova v Pyrenejích jako senátor poprvé do Paříže, najal si v jednom pařížském hostinci několik pokojů a zaplatil bytné na měsíc předem, 150 franků. Majitel hotelu tázal se senátora, přeje-li si potvrzení. »Ne,« odpověděl Remand, »není ho potřeba, Bůh to viděl.« »A vy věříte v Boha?« tázal se hotelier. »Pravdaže. Vy přece také?« »Ne, pane, nevěřím, já v něho nevěřím.« »Ah,« odvětil senátor, »v tom případě prosím přece o potvrzení, kdo v Boha nevěří, nemá svědomí.« (Chr. F.)

Základním článkem společnosti lidské jest rodina. V domě otcovském má se každému dostati náboženského základu přisným, ale láskyplným náboženským vychováním, v rodině má především náboženství vládnouti. Jak mohou rodiče žádati od dětí úcty, lásky a poslušnosti, když jich sami neprokazují Bohu? Kde rodiče nedbají prvního přikázání božského, tam děti samy odhazují čtvrté a život rodinný jest rozháran. Jak může otec nevěrec k poslušnosti nutiti děti, větší už a silnější, nežli je sám? Vychování bez Boha činí z rodičů na stará léta otroky dětí. V rodině křesťanské poslouchají děti na slovo, ať jsou sebe větší a starší, neboť vědí: rodiče zastupují místo boží, rozkaz jejich je rozkazem božím. Jenom kde svědomitě se zachovává 15 paragrafů křesťanského zákona, desatero božích a patero přikázání církevních, tam jenom je možný spořádaný a spokojený život rodinný; odtud přání a prosba vašeho duchovního pastýře, jež jest ku blahu vám všem: Přijď, Pane Ježíši, do všech rodin!

Má-li však Kristus vlásti v rodinách, třeba, aby přebýval v srdci každého jednotlivce. Proto má každý po něm toužiti a ho prositi: Přijď, Pane Ježíši, přijdi ke mně! Ano, on jest ochoten, chce přijíti. Po celý advent káže vám sv. Jan Křtitel a s ním církev Kristova pokání: máte se očistiti od hříchův a připraviti Spasiteli cestu do srdci svých. Jen kdo má Ježíše a jeho milost v srdci, může se těšiti pravé radosti vánočního a pravému pokoji, neb jenom lidem dobré vůle, kteří s Bohem spojeni jsou, andělé u Betléma zvěstovali pokoj. Poslechaete i vy volání církve a pojdte k Ježíši, aby i on přišel k vám a vám přinesl pravý pokoj duše. Amen.

Jos. Ocetek.

Ku křesťanským cvičením.*)

Dle různých pramenů upravil V. M. Váchal O. Praem.

II.

Od Abrahama až k Mojžíšovi.

1. Potomci Noemovi, celý národové odvrátili se od Boha. Bůh však neopustil jich úplně, dával jim dary přirozené (Skut. ap. 14, 15.) i nadpřirozené (10, 35.), ovšem v míře menší.

*) Začátek viz v minulém ročníku.

Aby víra v jednoho Boha a naděje v zaslíbeného Mesiáše nevyhynula, ale udržována byla, vyvolil Bůh Abrahama a z potomků jeho zvláštní národ, Israelský. Když i potomci Semovi upadli v modloslužbu a jediná rodina Tareova v Mesopotamii držela se v pravé víře, vyvedl Bůh z této rodiny Abrahama do země Kanaan, kterou pak zaslíbil jeho potomkům. Z potomků jeho měl se naroditi Mesiáš zaslíbený, což několikrát Bůh Abrahamovi přislíbil.

Abraham přistěhoval se se svým synovcem Lotem. Oba měli veliká stáda dobytka a mnoho čeledě. Když tato hádala se o pastvu a mrzutosti působila, aby se předešlo různicím, dal mírumilovný Abraham Lotovi návrh, by si vybral kteroukoli část krajiny a oddělil se stranou.

Lot se usadil v Sodomě a Abraham v údolí Mambrejském u Hebrona.

Tři věci zvláště slíbil Bůh Abrahamovi, že bude praotcem velikého národa, že z něho vzejde spása světa, a té spásy dojdou všichni národové. Kromě toho daroval mu zem krásnou a úrodnou, a hojnost bohatství.

Je to třetí proroctví Messíáské! V ráji ohlášen Vykupitel jako potomek Evy, po potopě jako potomek Sému, a nyní potomek Abrahamův.

Bůh učinil s Abrahamem i zvláštní úmluvu. Abraham slíbil, že bude víru v jednoho Boha udržovati v potomstvu a vůli boží plniti; (I. M. 17.), a Bůh slíbil požehnání své, ochranu národa vyvoleného. Obřizkou, zvláštním obřadem, stávali se členy národa božího.

Bylo to předobrazem úmluvy Novozákonní mezi Kristem a lidstvem.

Křtem sv. stává se člověk členem národa v pravdě vyvoleného, božího, křesťanského. Obřizkou měli býti upamatováni, že jsou Bohu nejvyššímu zasvěceni, a proto povinni krotit tělesné žádosti. Sv. Pavel praví, že tělesná obřizka nebyla ničím, není-li obřezáno srdce, nejsou-li zachovávána přikázání boží. (Řím. 2, 25.)

Obřizkou oddělil Bůh národ vyvolený ode všech národů pohanských, modloslužebných, a vyvolil si jej za nosiče a strážce svých zjevení božských, pravé víry a pevné naděje v zaslíbeného Mesiáše.

Proto naklonil se Bůh zvláště tomuto národu, vychovával jej po všechna století otcovskou dobrotou i jpfisností, obcoval důvěrně s praotci jejich buď skrze anděla neb zevení jiných neb vnitřním osvicím oznamoval svou vůli a zaslíbení. (I. M. 18, 12.)

Bůh posílal jim muže plné síly a moudrosti, učitele, soudce, proroky, aby lid před nálezou modloslužby chránili, víru udržovali a zaslíbení Mesiáše oživovali.

2. Při tom neopouštěl Bůh národů pohanských; vzbuzoval jim muže, již předcházeli příkladem a víru v jediného Boha probouzeli. Tak ku př. Melchisedech ač bydlel v pohanské Kananei, byl přece velikým citelem a knězem pravého Boha. Když ne-

přátelé spustošili města v okolí Sodomy a Gomorrhy, a zajali i Lota s čeledí jeho, a Abraham zvláštním přispěním božím nepřátele rozehnal a Lota a celé okolí osvobodil, vyšel mu vstříc král Sálemský a spolu velekněz, Melchisedech, a obětoval na poděkování Bohu chléb a víno.

Jak sv. Pavel v epistoletě k Zidům svědčí i žalmista Páně (109.), byl Mesiáš předpověděn jakožto velekněz podle rádu Melchisedechova, a jest proto předobrazem Melchisedech budoucího velekněze, Ježíše Krista.

a) Jako Kristus byl i Melchisedech králem a zároveň knězem, a sice králem spravedlnosti a pokoje; neboť slovo Melchisedech znamená král spravedlnosti, a král Sálemský — král pokoje.

b) Jako Kristus neobdržel kněžství z kněžského pokolení Aronova ale bezprostředně od Boha, a jako Kristus je od jiného nezdědil, ale knězem byl od věčnosti: tak stojí také Melchisedech jako jediný kněz bez kněžských předků a potomků.

c) Jako kněžství Kristovo tak vzniká i Melchisedechovo daleko nad kněžství Aronovo, an Abraham ač praotec Arona a sám kněz, přece od Melchisedecha obdržel pozhánání a jemu jakožto výše postavenému odváděl desátek.

d) Jako Kristus svou nekrvavou obět pod způsobou chleba a vína přinesl, a pod touto způsobou denně stále na oltářích ještě obnovuje, tak udála se i obět Melchisedechova, pozůstávající z chleba a vína.

Z jednání Melchisedechova poznáváme, že máme za každé dobrodiní Bohu děkovati, jak napomíná sv. Pavel: »Díky činite vždycky ze všeho ve jménu Pána našeho Ježíše Krista Bohu a Otcí.« (Efes. 5, 20.) Tak i Pán Ježíš děkoval za vše nebeskému Otcí, abychom i my tak činili.

3. Obyvatelé Sodomy a Gomorrhy velice se zapomněli a nestoudností do nebe volající uráželi Boha již dlouhý čas.

Bůh potrestal je, že nepřátelé vpadli do jejich území a spustošili vše, ale to neotřáslo zkaženým srdcem jejich ani podivuhodná záchrana, za níž měli Bohu býti vděční, když Abraham rozehnal nepřátele; hříchové volaly o pomstu k nebi. Trest se dostavil a to hrozný; města s obyvateli spálena ohněm a sírou. Jen Lot s rodinou vysvobozen. Dva andělé je vyvedli v čas. Ale žena Lotova ze zvědavosti se opozdila a zaplatila to životem. Na místě spustošení nalezá se mrtvé moře, kotlina hluboká, asi 9 mil dlouhá a 3 široká.

Americký učenec Lynch, který r. 1848 sem zajel za účelem vědeckým, spatřiv tu spoustu, zvolal: »Zjevná kletba boží spočívá na tomto nečistém místě.« Voda je slaná a odporně hořká a živočišstvo vzdaluje se toho místa. Lynch praví: »Přišli jsme sem každý jiného náhledu; jeden byl skeptikem, druhý zprávě Mojžíšově o zkáze Sodomy nepřikládal víry. Po 20 dnech však bádání přesvědčili jsme se všichni o správnosti události v písmě sv. vyličené.«

I co se týče ženy Lotovy, za tisíc let pisatel knihy Moudrosti

uvádí tu událost (10. 7.), a později židovské spisy Josef Flavius psal o sloupu solném, který vlastníma očima viděl.

Krajina ta měla mnoho naftových pramenů, jež Bůh zapálil, a také solná ložiska zde se nalezající roztavila se žárem a rozlila po okolí. Takovým proudem byla zasažena Lotova žena pro neposlušnost, nevěru a zvědavosti. Pán Ježíš uvádí ženu tu jako výstrahu, abychom neváhali z nebezpečnosti v čas vyvážnout.

4. Abraham velice miloval svého syna Isáka. Bůh žádal, aby mu ho obětoval v oběť zápalnou. Abraham poslechl, a Bůh za to ho velice odměnil a vyznamenal a Isáka zachránil.

Obětování Isáka je obrazem Ježíše Krista.

a) Isák byl jediným milovaným synem Abrahamovým; Pán Ježíš jediným Synem nebeského Otce, v němž měl Otec veliké zalíbení.

b) Abraham neušetřil svého syna hotov jej obětovat; Bůh Otec neušetřil svého Syna a vydal za nás na smrt. (Řím. 8, 32.)

c) Isák nesl dříví, na němž měl býti obětován, na ramenou svých, Pán Ježíš nesl dřevo kříže na ramenou, na němž umřel za nás.

d) Isák proti obyčeji živý na oltář položen, Pán Ježíš živý na oltář kříže přibit.

e) Isák (30letý) mohl lehce smrti uniknout, obětoval se z poslušnosti k otci, Pán Ježíš (33letý) mohl uniknout hrozné smrti, ale obětoval se, protože sám chtěl (Isai 53, 7.) z poslušnosti k nebeskému Otci.

f) Isák zemřel dle vůle ale ne ve skutečnosti, Pán Ježíš zemřel dle těla ale ne dle božství, ze své vůle lidské i božské.

Abý však při oběti Isáka skutečně krvavá oběť Kristova byla předobrazena, připravil Bůh Abrahamovi berana, by ho místo Isáka obětoval.

g) Isák obětní smrti zasvěcený byl zase Otci živý vrácen; Pán Ježíš, vykonav oběť skutečnou po smrti své vstal z hrobu živý a slavný.

h) Po vykonané oběti obnovil Bůh Abrahamovi všecko zaslíbení slavnou přísahou: »Přisáhl jsem skrze sebe samého; že jsi neušetřil Syna svého, požehnám tobě; budeš mít potomků jako hvězd na nebi a písku v moři a v jednom požehnána budou všecka pokolení země.« (I. M. 22, 16.)

Dle podání hora, na níž měl být Isák obětován, byla hora Moria, na níž později Šalamoun vystavěl chrám, kde pak přinášeny oběti předobrazující oběť Kristovu v blízkosti hory Kalvarie, kteráž byla částí téhož návrší, kde pak Ježíš Kristus za nás obětoval se nebeskému Otci.

Bůh žádá i od nás mnohých obětí, odříkání a sebezapření. Čím ochotněji oběti ty přinášíme Pánu Bohu, tím většího požehnání božho můžeme očekávat. Z lásky k Bohu máme opustit vše, co je nám drahé, je-li to pro slávu boží a spásu bližního. »Kdo miluje otce nebo matku, syna nebo dceru více nežli mne, není mne hoden,« pravil božský Spasitel. (Mat. 10, 37.)

opustí otce svého neb matku svou, stokrát více vezme a životem věčným vládnouti bude.*

5. Isákovi obnovil Bůh smlouvu, kterou byl učinil Abrahamovi a dal mu dva syny Esaua a Jakuba. Druhorozený Jakub měl sloužiti prvorozenému Esauovi; ale Bůh změnil to, aby, jak sv. Pavel praví, ukázal, že ze svobodné vůle uděluje milosti, jež za pouhý dar dobroty boží mají býti považovány. (Řím. 9, 13.)

Isák oklamán sice, ale poznal hned vůli boží a požehnání potvrdil. Esau se svými potomky, Edomity, je obrazem národa židovského, který za pozemské panovačské choutky zřekl se království Kristova, za čochovici prodal prvorozenství, přednost, kterou měl od Boha přede všemi národy. Plakal a bědoval nad zříceninami Jerusalema, nad ztrátou domova, rozptýlen mezi cizí národy, požehnání boží odstoupilo od něho; plakal nad ztrátou časných věcí, a netoužil po darech nebeských.

Požehnání Jakobovi: »Ať slouží ti národové, kmenové ať se tobě klaní, buď pánem bratří svých, synové matky tvé ať se ti kofí; zlořečen buď, kdo ti zlořečí, požehnání však, kdo ti žehná« (I. M. 26, 29); požehnání to má význam ohledně zaslíbení Mesiáše a jeho říše. Před ním klaněti se budou nejen Edomitě, ale přibližně jiní národové; jemu sloužiti budou všechna pokolení; on je pánem nebe a země.

Esau prodal za trochu čočky prvorozenství, náčelnictví v rodině, důstojnost kněžskou, dvojnásob podíl z otcovského dědictví, a zvláštní požehnání otcovo. Stal se obrazem lehkomyšlného křesťana, který za nepatrný hříšný požitek prodává práva daleko větší.

Proto napomíná sv. Pavel: »Hleďte, aby nikdo nezanedbával milosti boží a nebyl pohrdačem božím jako Esau.« (Žid. 12, 15.)

Matka Jakobova i Jakub znali zaslíbení boží: »Větší bude sloužiti menšímu« (I. M. 25, 23); věděli, že Esau je nehoden požehnání otcova prodav prvorozenství, proto snažili se urychlit, aby záměr boží se naplnil. Užíli nedovolených prostředků, lži a podvodu, zhrěšili tím, a za hříchů trestáni. Matka se musela s miláčkem Jakobem navždy rozloučiti, a Jakub žil 20 let ve vyhnanství, kde zkoušel mnoho příkoří u strýce Labana. Obelstil otce, byl obelstěn od strýce. Čeho jsme získali hříchem, nemá požehnání božího, strpčí nám život.

Aby unikl hněvu Esaua, utekl Jakub k strýci Labanovi, kde zůstal 20 let, až Bůh mu rozkázal, aby se navrátil k otci. Boje se však ustavičně msty Esauovy, modlil se úpěnlivě k Bohu, aby ho chránil. Bůh změnil mysl Esaua, který Jakuba bratrsky přijal, a pak se odstěhoval do horské krajiny Seir, později Edom, Idumea zvané. Bůh žehnal Jakobovi, měl mnoho stád a čeledě. Pro statky časné nezapomněl však na Boha, v němž hledal největšího zaslíbení. Považoval se za cizince a poutníka v zemi Kanaan, jak svědčí sv. Pavel, (Žid. 11.), bydlil v různých krajinách, kde jen lepší pastvy pro stáda našel. Spokojil se malou částí země, kde si oltář zřídil, aby Bohu oběti mohl přináseti.

Radoval se ze zaslíbení božských, byl obrazem pravého křestana, který žije na zemi, ale duchem více na nebi. Muž, který se zjevil Jakobovi a zápasil s ním až do rána, když se vracel domů a se modlil, vystupuje jako Bůh. Sv. Otcové vidí v něm Syna božího. Nazván Jakub Israelem, bojovníkem božím i zápas měl býti svědectvím, že nebude přemožen od žádných nepřátel pozemských, když proti samému Bohu dosti silen se prokázal.

V tísní hledal Jakub útočiště v modlitbě. Také my nalezneme útěchy u Boha modlitbou. »Blízký jest Hospodin všem, kteří ho vzývají, praví žalmista Páně, kteří ho vzývají v pravdě.« (Š. Pokoj, Dějiny zjev. b. S. Z. 35.)

(Dokončení.)

ČÁST PASTORAČNÍ.

Církev v katakombách a v Japonsku.*)

Jan Maria Snih.

•Věřim ve svatou církev obecnou.◀

Na jezeře Ilfingském v Livonsku je zvláštní ostrov: na podzim se potápí hluboko pod hladinu, uprostřed léta pak se zase vynořuje. Na rozdíl od jiných plovoucích ostrovů objeví se vždycky na téměř místě, asi sto kroků ode břehu, kde jest jezero nejhlubší, obyčejně uprostřed srpnu, a zmizí za prvního mrazu bez dalších předchozích zjevů. Jen zřídka se nevynoří vůbec za studeného a deštivého počasí, jako se to stalo r. 1849. V parném létě za to objeví se už v polovici července. Jednou však přece náhlým mrazem zamrznuł a nemohl se potopiti; ale ponořil se ihned, jakmile na jaře začalo tát. Dle podání jeho tvar se nikdy nemění. Půda jeho složena je z blatné, ale tak pevné prsti, že jen s námahou do ní možno vraziti kůl. Na podzim mizí beze stopy a tak hluboko, že rybáři bez překážky tam vrhají svoje sítě.

Příčina tohoto zjevu dosud není známa, zdá se však, že horkem vyvinují se v ostrově plyny sirovodík a kyslík, které jaksi rozměr ostrova nafukují, tak že vypluje a po léto zůstává na hladině.¹⁾

Drazí v Kristu! Také v dějinách lidstva jsou udalosti často velkolepé, které jak onen ostrov se zvolna potápějí do jezera zapomnutí, aby se vynořily, když Pán Bůh chce a velí, zase před zraky lidstva.

Dvě takové zajímavé události chci vám dnes vypravovati nejen proto, že jsou zajímavé, ale proto, že dokazují, že naše sv. církev katol. jediná je pravá.

I.

Slyšeli jste často o katakombách zvl. pod Římem. Jsou to nesmírně dlouhé, křivující se chodby, jež vedle sebe přímo vedeny, daly by cestu 800 — 1000 km dlouhou, místy mají několik

*) Bibliothek des Wissens 221, roč. 1891, 8. svaz.

poschodí a cestovatel může se do nich odvážiti jen se spolehlivým průvodcem. Římané tam odtud snad po staletí dolovali písk, křesťané v prvých třech stoletích krvavého pronásledování si je upravili, konali tam služby boží, a pochovávali tam svoje mrtvé, zvláště mučedníky, stavíce jim pomníky zdobené obrazy a nápisy. . . . Když r. 313 ediktem milánským dovolil císař Konstantin Veliký křesťanům veřejně vyznávatí víru svou a stavěti si chrámy, uchýlovali se křesťané vždy méně do katakomb, zvláště od dobytí Říma Alarichem (410), kdy tam pochovávali mrtvé vůbec, katakomby odtud zvolna zapadaly — jak ostrov v jezeře Ilfingském — do hlubin zapomenutí, až — věřili byste tomu? — zapadly docela. Pravda, sem tam jednotlivci je navštěvovali, modlívali se na hrobech mučedníků, snad tam docela někdy konány o svátcích jejich slavné mše sv., ale to byly jen řídké výjimky, zvláště od doby, kdy papežové dali těla zvl. slavných mučedníků na světlo a do chrámů. V 8. stol. nikdo už o katakombách nevěděl.

A uplynuly věky celé. Tu v prvých dnech května 1578*) rozšířila se po Římu zvěst o neobyčejném objevu. Několik dělníků kopalo na Via Salaria, narazili na zbytky podzemních zdí a sledovali, že vedou hluboko pod zem pečlivě vytesané chodby pokryté četnými latinskými a řeckými nápisy. Objev způsobil ohromné vzrušení, a půl Říma tam putovalo na ona místa spatřit zbytky z prvních časů křesťanských. A viděli více než se nadáli. Z jedné chodby, kterou odkryli a upravili, rozvětvovalo se na pravo i na levo celé množství chodeb, jež opět se rozbíhaly a konečně tvořily celou síť podzemních chodeb.

Ukázalo se, že nezřídka vedly z těchto prvních chodeb schody dolů, a že pod prvním poschodím bylo druhé — třetí — čtvrté — ano i páté.

Množství učencův a zvědavců dalo se do práce. Vnikali nezřídka s nebezpečenstvím života — do spleti tmavých chodeb. Objeveno velkolepé podzemní pohřebiště. Na stěnách chodeb nalezeny nesčetné nápisy, výklenky s rakvemi, mnohé zakryté kamenými deskami, jiné už prázdné. Místy úské schody (0 80 - 1 80m) se značně rozšiřovaly, a nalezeny tam zašlé obrazy, zříceniny oltářů a bohoslužebné náčiní, jež svědčily, že tam křesťané sloužili oběť mše sv. a j. posvátné úkony.

Dle letopočtů na nápisích a dle zvl. známek na obrazech poznáno, že některé pocházely hned z dob apoštolských, a odtud jich stále přibývalo. Psány o tom celé knihy, v nichž obrazy i nápisy katakomb reprodukovány. Učenec Bosio bádál tam 35 let a nazván za to Kolumbem katakomb; výsledky svého bádání napsal. V jeho díle pokračoval jiný učenec slavný De Rossi . . .

Když objevili dělníci katakomby, snad také mnozí si řekli: »Náhoda!«

Ale není náhody, vše se děje moudrým řízením dobrotivé prozřetelnosti. Slyšte: Nedlouho před objevením katakomb odpadl

*) Ausgeführte Katechesen von Joh. Schwab, Regensburg.

v Německu Luther a tvrdil m. j., že prý katolická církev byla za dob Kristových jiná a jinak učila, než za dob Lutherových — a tu zrovna teď v odpadu jeho nalezeny v katakombách obrazy a nápisy, z nichž jde neklamně na jevo, že církev katol. učí právě tak, jako za dob apoštolských — kdo by se tu odvážil mluvit o náhodě?

Z katakomb vyšlo na jevo, že i tehdejším křesťanům známo bylo Písmo sv. St. Z. (z obrazů), evangelium, N. Z., že uctívali Pannu Marii a svaté, že sloužili mši sv., že měli stejné svátosti, že měli jednu nejsv. hlavu — papeže jako my.

Kamení mluvilo; mluvilo a dosud mluví, že církev sv. katol. jest jednotná t. j. má jedno učení, jedny svátosti, jednu nejvyšší hlavu — papeže —, že jest jednotná ve všech věcích a na všech místech — a proto jen ona je pravá, jen ona svatá . . . budme jí věrni a poslušni až do posledního dechu!

II.

R. 1549 kdy nedlouho před objevením katakomb*) (1578) přistál 15. srpna ve svátek Nanebevzetí Panny Marie v Kagošíně v Japonsku veliký světec a missionář sv. Fr. Xav. a položil tam základy katolické církve japonské. Základy vyrůstaly do výše i šíře velmi slibné, ale už r. 1587 vypuklo pronásledování křesťanů horší nežli kde jinde na světě, jež si vyžádalo dle japon. dějepisce Takegošimy na 250.000 mučedníků. Pronásledování zavinili holanďští a angličtí, protestantští obchodníci z fanatické nesnášlivosti a špinavé lakoty, aby vypudili španělské a francouzské obchodníky katolické.

Císař Jemitsu zaslal na adresu Evropy tento nepřičetný vzkaz: »Dokud bude slunce zahřívati zemi, ať žádný křesťan se neodvažuje přijíti do Japonska. Ať je to král španělský sám, ať je to třebaš Bůh křesťanský, kdo překročí tento zákaz, zaplatí svůj zločin hlavou«.

Nad to vypsál na hlavu křesťanů cenu — hrozná to zbraň, která vždy a všade vzbuzuje Jidáše.

Zdá se, že církev v Japonsku zvolna se potápí do moře zapomnutí — jako ostrov na jezeru Ilfing v Livonsku.

R. 1716 zákonem Šumon aratame (sčítání náboženské) zavázána každá rodina připojiti se k některé pagodě (poh. chrámku) jap., a bonzové japonští (kněží poh.) byli povinni vzdávati všem vysvědčení o víře buddhistické — konati pohřby — dávatí zemřelým pohrobní jména.

Každého roku při sčítání konán také rouhavý obřad E - fumi = pošlapání kříže t. j. každý obyvatel musel veřejně pošlapati kříž, obřad, který byl žádán i od Evropanů. Odtud katol. Evropané nemohli v Japonsku přistáti leda za cenu víry. Missionáři, jímž se přece podařilo přistáti, umučeni nebo bídně zahynuli v žaláři.

*) Les annales de la propagation de la loi. r. 1915.

Ostrov na jezeru Ilfing — církev katol. v Japonsku, potopena — jak se zdálo — na vždycky.

Ale . . .

Když otevřeny byly tisícileté hroby faraonů agyptských, nalezena tam i pšeničná zrnka, jež zasazena — kdož by se toho nadál? — vzklíčila a přinesla novou žeň zas. Tak katol. církev v Japonsku přes 200 let udržována, jak ono zní ve hrobech, ale udržela se přec a klíčí slibně zas s pomocí boží, a prostřednictvím obdivuhodné, vzorné a houževnaté organizace křesťanské, kterou založil sám sv. Frant. Xav.

Dne 9. října 1858 Japonsko donuceno bylo od Francie z důvodů obchodních, aby jí otevřelo tři přístavy: Jokohamu, Nagasaki, a Hakodatě. S lodmi francouzskými pootevřenou branou přišli a misijnáři katoličtí a už r. 1865 vystavěli tam krásný chrám zasvěcený 26 prvními mučedníkům jap. Svěcení vykonal P. Girard, a přítomni byli v plné parádě velitelé loďstva francouzského, ruského, anglického a holandského, každý v průvodu 12 katol. námořníků. Zlacený kříž do daleka zářil na každé ze tří věží kostela.

O měsíc později došlo u vchodu této svatyně k nezapomenutelnému a dojemnému výjevu.

Veden vnutřím božím přistoupl k nim misijnář Petitjean (:Ptižan) otevřel dveře, kynul jim a vedl je ke hlavnímu oltáři.

U oltáře klaní se svátostnému Spasiteli a vroucně ho prosí, aby mu pomohl získati tyto duše.

Nemodlil se dlouho, a přistoupily k němu tři stařeny, a jedna z nich tiše mu řekla:

»Srdce nás všech cítí, jako srdce vaše.«

»Skutečně?« ptá se misijnář překvapen: »Odkud jste?«

»Jsme z Urakami. V Urakami smýšlejí skoro všichni jako my.«

A v tom už druhá žena se táže: »Santa Maria no go zo wa doko?« (= Kde jest obraz Panny Marie?)

Při drahém a svatém tomto jméně nemá už misijnář pochybnosti: jistě má před sebou křesťany, kteří přes tolik brozých bouří zachovali si víru křesťanskou z doby sv. Františka Xav. — Ostrov na jezeře Ilfing se vynořil zas, aby už se nepotopil nikdy. Srdce misijnářovo překypuje horečnou radostí a vděčností k Bohu.

Obklopen jsa lidmi těmi, jako dětmi, vede je k oltářnímu obrazu: z rámce usmívá se něžně:

Rodička Boží s Děťátkem,
jako ta růže s poupátkem.

»Ach, tot ona — jásají s dětinou radostí — hle, v náručí má božského Synáčka, svého Ježíše! A všichni, jako by jim byl kdos odvalil balvan se srdce, jenž je drtil skoro 300 let, klesají a vroucně se modlí.

Vroucně, leč ne dlouho. Skoro tři sta let mlčení — kdo by se divil, že zahrnují misijnáře spoustou otázek a slov:

Socha Rodičky Boží s Děťátkem jim připomíná štědrý večer. »Slavíme Vánoce 25. dne měsíce šedivých mrazů, vypravují po

způsobu východním. »Vypravovali nám, že toho dne Syn Boží se narodil ve chlévě, potom že vyrostl v chudobě a utrpení a ve 33 letech umřel za spásu našich duší na kříži. V té době máme smutek — Slavíte také tyto slavnosti?«

»Ovšem«, odpovídal missionář celý rozechvěn, »a dnes už máme den smutku«. Pochopil, že smutkem rozumnější dobu postní.

Loučili se, ač neradi (neboť dosud bylo křesťanství pro Japonce zakázáno), aby nevzbudili podezření důstojníků, kteří střeží vchod chrámu, ale slibují si brzké shledání.

»Kdybyste tady byli ještě 10 let a nepostavili tento kostel, nebyli bychom vás poznali«, řekli později starci v Urakami missionářům.

Tedy pohled na chrám a kříž, ale také obraz Panny Marie přitáhl hned od počátku křesťany. Proto zbožné ženy promluvíly k missionáři: »Srdce nás všech cítí jako srdce vaše a hned potom chtěly viděti obraz Panny Marie: Santa Maria no go zo wa doko?«

Vedle toho položili i jinou otázku ještě a to dvakrát. Předáci Šitsi se ptají missionáře: »Má království vaše (= Francie) a království Římské totéž srdce? Posílá vás veliký náčelník království římského? (Tentokráté ještě totiž Řím s okolím náležel papeži, jenž byl tak zároveň i králem Římským.)

Podobně táže se jindy Petr, křtitel Kaminošinský, na velkého náčelníka království Římského a chce znáti jeho jméno. Když uslyšel, že tehdejší Sv. Otec Pius IX. bude šťasten, až uslyší radostnou tuto zprávu o křesťanech japonských, velice se zaradoval . . .

Nedlouho před postavením kostela v Nagasaki, vystavěi tam i protestantské modlitebnu s křížem na věži. Křesťané z Urakami přišli, vidouce kříž, také se podíval. Pastor je přijal co nejochotněji, ale zmínil se jim, že je ženat, také tam neviděli obraz Panny Marie — a proto už nepřišli. — Dnes církev katol. v Japonsku používá plně svobody, nejsouc olupována ani zotročována, jeví úžasný pokrok.

Římské katakomby — a církev v Japonsku! Jsou od sebe vzdáleny tisíce kilometrů a sta let, ale obě dokazují, že církev sv. katolická jediná na světě je pravá, že za všech věků a na všech místech učila a učí totéž učení, má tytéž svátosti a jednu nejvyšší hlavu — římského papeže.

Katakomby a církev katol. v Japonsku! Obé se potopilo na sta let do moře zapomenutí, ale vynořilo se zas — jak ostrov na jezeře Ifing — aby už nikdy nebylo zapomenuto.

Vstala z mrtvých církev katol. v Japonsku po smrtelném spánku skoro 300 let. Udržela se přes nejhorší pronásledování bez kostelů a kněží, beze škol, beze sv. svátostí, — dobrý Bože, není-li to zrovna zázrak? — Vzpomeňte si časem na ty věrné hrdiny z Urakami, a buďte i vy tak věrní své víře a hajte si ji tak hrdinsky, jako oni. Važte si toho, že vaše děti i vy můžete svobodně slyšeti své náboženství, choditi do kostela, ke sv. svátostem a činite to vše dobře a rádi a nedejte se o toto právo oloupiti.

Slunce strhne s nebe a jaro odná má roku, kdo bere lidem náboženství, dí vynikající vychovatel Valentin Trotzendorf. A nekněz univers. prof. dr. Vladimír Novák, řekl krásně letos v červenci v Brně: »Člověk nemůže žít bez Boha jako rostlina (nemůže býti) beze slunce!«

Končí: Clověku, který žije dle víry katolické, ustavičně svítí slunce (t. j. spokojenost v srdci), ten má ustavičné jaro (teplo) v duši, jaro, které je předzvěstí věčného léta v nebi. Amen.

O překážkách manželství dle nového kodexu církevního vzhledem na zákon o reformě práva manželského.

Odpověď k stejnojmenné otázce pro vikariátní pastorální konference v diecesi králohradecké roku 1919.¹⁾ Napsal Václav Oliva.

Podstatnou známkou všech politických převratů byly otřesy, jimiž starý řád se shroutil, aby na jeho troskách vypučely nové útvary kulturní buď k delší nebo kratší existenci. Tím rozeznává se převrat či, chceme-li užiti latinského a běžnějšího výrazu, revoluce²⁾ od reformy, jež cestou zákonodárnou v útvaru existujícím snaží se přivoditi změnu k lepšímu.³⁾ Proto, ačkoliv církev katolická nikdy zdravým reformám ve svém oboru se hermeticky neuzavírala, jak svědčí celé nestranné její dějiny a zejména průběh a jednání sněmu tridentského, přece nemohla a nemůže vůbec svoliti k náboženským revolucím, t. j. k převratům v oboru nábožensko-právním, jichž cílem jest popření buď dogmatické pravdy nebo dogmaticko-mravních zásad dle učení Kristova. V tomto směru církev vždy pevně a neochvějně trvala na učení Syna božského a zásadách dob apoštolských.

Pravý opak však platí pro stát, prosáklý skrz na skrz liberalismem a nevěrou, jež s liberalismem kráčí ruku v ruce. Stát takový ze samého liberalismu nejen že neuznává pevných a neochvějných nábožensko-mravních dogmat církve, ale snaží se ještě církev spoutati v jejím vnitřním i vnějším životě tou měrou, aby posléze tato musila před ním kapitulovati a úplně podrobiti

¹⁾ V diecesi králohradecké r. 1919 byla k vikariátním pastorálním konferencím dána předloha: »O překážkách manželství dle nového Codexu církevního vzhledem na návrh o reformě práva manželského.« Poněvadž však zatím reforma manželského práva v republice československé byla uzakoněna, pozměňujii nadpis tak, že místo: »vzhledem na návrh« pravím: »vzhledem na zákon.« Sr. Ordin. list, 1919, 15.

²⁾ Revoluce definuje alespoň Brockhausův slovník: »Revo'lution in der physischen und auch in der moralischen Welt sind jene plötzlichen, anscheinend d-n gesetzlichen Lauf der Dinge unterbrechenden Erschütterungen, in denen das Alte zerstört und aufgegeben, zugleich aber auch eine neue Lebensgestalt vorbereitet wird.« D. c. XII., 810.

³⁾ Týž slovník definuje reformu jako »planmässige Umgestaltung bestehender Einrichtungen mit Abstellung der sich zeigenden Übelstände.« D. c. XIII., 689.

se jeho vůli, t. j. liberální stát, ať již dle zevnější formy je monarchií či republikou, jakéhokoliv druhu, snažil se v nábožensko-mravní život svých poddaných, kteří vyznávají učení katolické, zavést náboženskou revoluci a jí dosáhnouti svých cílů, totiž buď rozkvětu nevěry nebo alespoň náboženské hostejnosti, jež je prvním stupněm k nevěře. Odtud vznikají pak konflikty mezi státem a církví, jež vysilují oba zápasníky a bývají hroblem nejen životního rozvoje ve všech směrech, ale mnohdy i draze vykoupené politické svobody.

Jisto dále jest, že konflikty mezi církví a státem bývají častější v republikách nežli v monarchiích. A proto není docela nepravdou výrok, že v novějších dějinách přechod od monarchie k republice, jak rozumí se samo sebou, musí nutně býti spojen s rozlukou církve a státu, ba že vlastně první a hlavní povinností nové republiky, aby co nejdříve provedla rozlukou církve a státu čili aby co nejrychleji nová republika na svém území zasadila církvi první smrtící ránu.¹⁾

Dle těchto zásad vyvíjel se poměr církve a státu jak v poslední době silně zliberalisované monarchii rakousko-uherské, tak v nové z ní vzniklých republikách, zejména v republice československé. Vždyť již v říšské sněmovně vídeňské²⁾ liberálové a s nimi v tomto směru sjednocení sociální demokraté učinili vícekrátě pokus provést, jak sami tvrdili, reformu zastaralého manželského práva uzákoněním hlavně rozluky manželské a případně i nuceného civilního sňatku.³⁾ Pokusy tyto ovšem se nezdařily a to jednak pro bdělost poslanců křesťansko-sociálních a s nimi spojených živlů konservativních a jednak pro převláda-

¹⁾ Obšírněji o tom pojednává domský děkan fezenský Dr. Kiefl ve článku: »Die Trennung von Staat und Kirche« v časopise »Korrespondenz und Offertenblatt für die gesamte katholische Geistlichkeit Deutschlands« z r. 1919, 2—3.

²⁾ První pokus v tomto směru učinili svobodní zednáři již před rokem 1862. Alespoň »Čech« ze dne 13. dubna 1919 ve článku: »Po 57 letech — nyní časové« píše: »Ve starém Rakousku pracovali svobodní zednáři více než půl století o potlačení náboženství a tím o rozvrat říše. V letech šedesátých minulého století jen se rojily zákony směru protináboženského. Zvěčnělý nyní již vlastenec dějepisec Václav Vlad. Tomek vypracoval roku 1862 žádost, jež měla býti odevzdána tehdejší říšské radě. Tomek ji přečetl dne 30. května 1862 ve shromáždění českého klubu, kde však většina, snad ne tak upřímně katolická jako navrhovatel, radila aby se s tím ještě počkalo.« V této žádosti se dí: »My jsme nikdy neslychali, že by žádalo dobro naší země, aby směl křesťan opustiti své náboženství a dáti se na víru židovskou neb tureckou (§ 68.), neb aby směly býti sňatky manželské mezi židy a křesťany (§ 10., 46.); od věků protivilo se to u nás, jak i v jiných zemích mocnářství našeho, citu náboženskému, ač nepřekáželo jinak zákonné snášlivosti k jinověrcům. Nikdy neslyšel nikdo od nás, že bychom si přáli, aby manželství nebylo jmíno za ustanovení božské, aby se neuzavíralo v kostele, nýbrž před úřadem; jen s pohoršením hledělo by se v naší zemi na sňatky takové; nebo i prostému rozumu jest pochopitelné, že, co lidská ruka spojila, může lidská ruka zase rozloučiti; světské zákony jsou proměnitelné a mohly by tedy konečně z manželství učiniti svazek ve který se vstupuje na chvíli.«

³⁾ Posledně stalo se tak r. 1911 před volbami.

jící katolický ráz všech zemí bývalé podunajské monarchie. I dalo se tedy očekávat, že pokrokové, liberálové, socialisté všeho druhu a hlavně volnomyšlenkáři při nejbližší dané příležitosti opětně se pokusí prosadit své názory o těchto předmětech. Proto, s rychlostí opravdu obdivuhodnou, sotva dne 28. října 1918 stala se první nezhojitelná trhlina do monarchie habsburské zřízením československé republiky a sotva pražské Národní Shromáždění jakž takž odbylo formálnosti na počátku každého takovéhoho politického sboru samo sebou naprosto nutné, ihned strany protikatolické spojily se k uskutečnění svých v plném slova smyslu podvrtných plánů a záměrů a podaly různé návrhy, týkající se otázek kulturních, totiž, náboženské, školské a manželské. Návrhy těmito mělo jednak vyučování náboženství ve škole buď být podlomeno nebo zcela ze škol odstraněno a svazek manželský měl netoliko zbaven býti svého posvátného rázu, ale měly docela býti uzákoněny manželská rozlučka a nucený civilní sňatek.¹⁾

O hlavních příčinách, proč se tak stalo, zejména pokud se týče manželství, praví velmi dobře Dr. Josef Samsour: »Manželství bylo odedávna u všech národů pokládáno za instituci náboženskou . . . Proto ponechávaly státy jeho sjednání různým náboženským společnostem a uznávaly zvláště křesťanské státy jen ona manželství za zákonná, která byla sjednána dle předpisů křesťanských . . . Náš však individualistický a naturalistický naturalismus, jenž usiluje o úplnou rozlučku mezi církví a státem, spatřuje v občanském manželství nejúčinnější prostředek k tomuto cíli. Ještě více pracuje o uvolnění, ano zničení svátostného manželství socialismus v přirozeném důsledku svých podvrtných zásad a požadavků. Jeho snahou je snížení manželství na pouhý poměr lásky, na rozmaru spočívající a podvrátiti tak celou křesťanskou rodinu, jejímž kořenem a základem jest manželství. Vítá až příliš dobře, že všechna agitace a všechno manevrování proti křesťanskému řádu málo poškodí, nebude-li podkopáno manželství a rodina, jakož i že celá budova křesťanské společnosti teprve může býti podvrácena, jsou-li základy její, křesťanské manželství a křesťanská rodina, z níž společnost lidská jako z buněk organizované tkanivo vyrůstá, podvrácena.«²⁾

Záměry, touhy a cíle socialistů a volnomyšlenkářů však církvi neimponují a imponovati nemohou. Jí vždy šlo o pravdu. A proto manželství bylo jí svátostí, jak svědčí jeho a její dějiny. Církev totiž hned od svého vzniku dle svědectví Písem sv., dle učení

¹⁾ »Čech« již dne 11. dubna 1919 č. 100 napsal: »Právní výbor konal včera (10. dubna) schůzi za předsednictví člena Národního Shromáždění dr. Witta a za přítomnosti ministra spravedlnosti dra. Soukupa, jakož i zástupců ministerstev obchodu, vnitra a financí. Nejprve jednalo o reformě manželského práva a usneseno, že předloha o manželském právu se vrací Národnímu Shromáždění, pozměněná jen pokud se týká fakultativního sňatku občanského. Druhý požadavek československé strany lidové, aby kdo žádá rozlučku, byl nucen vystoupiti z církve, byl zamítnut. — Zpravodajem ustanoven byl člen NS. dr. Bouček.

²⁾ Sr. brněnská »Hlidka« z r. 1919, str. 2.

apoštolského a poapoštolského stále učila, že křesťanské manželství jest spojení muže a ženy, Kristem Pánem za svátost povýšené, jehož cílem jest vzájemné doživotní společenství v ohledu tělesném. Proto již v nejstarších dobách připomíná se při uzavírání sňatků manželský spolupůsobnost církve¹⁾ jako na příklad v homiliích pseudo klementinských,²⁾ v apoštolských konstitucích,³⁾ ve spisech sv. Ambrože,⁴⁾ Řehoře nazianského,⁵⁾ papežů Innocence I.,⁶⁾ Siricia⁷⁾ a j. Proto v době druhého všeobecného koncilu, roku 381 slaveného, uzavírání sňatku před knězem bylo téměř všeobecné, jak jasno z dotazu, jež synodální otcové přednesli patriarchovi alexandrijskému Timotheovi⁸⁾. Proto starokřesťanský předpis žádá, aby ženich s nevěstou dostavili se před kněze, by jeho požehnání přijali a z úcty, že toto požehnání přijali ve svatební noci čistotu zachovávali.⁹⁾ Proto nejstarší sakramentáře papeže Lva, Gelasia a Řehoře obsahují vlastní formuláře pro požehnání snoubenců. Jež mezi mší sv. se uděluje, tytéž formuláře, dle nichž většinou až podnes v latinské církvi doslova požehnání nevěstě se udílí. A v církvi řecké církevní uzavírání sňatku tak se rozšířilo, že ačkoliv ještě roku 740 zákonem výslovně ponechávalo se na vůli uzavřítí sňatek bez veškerých formalitostí pouze prohlášením konsensu, přece novellou Lva filosofa roku 893 platnost manželství byla odvislou od církevního jeho uzavření. Církev římská ovšem tak daleko nepostoupila. Mikuláš I. oznamuje,¹⁰⁾ že sice i dle římského zvyku snoubenci přicházejí do chrámu Páně, aby tu rukou kněze přinášeli Bohu dary a knězovo požehnání přijali, ale dodává, že vylíčené obyčeje svatební i s církevním požehnáním mohou scházeti a přece že manželství jest platné, jen když snoubenci složili manželský konsens.¹¹⁾

V pozdním středověku ovšem přes církevní i státní zákazy vždy více a více množily se tak zvané sňatky pokoutní, jež záležely v pouhém vyjádření konsensu. Proto bylo se všech stran želáno po odstranění jich. Král francouzský tedy požádal otce církevní shromážděné v Tridentě, aby starobylé zvyky křesťan-

1) V římském breviáři o sv. Evaristovi, papeži, j nž řídil církev za císaře Trajana, dí se alespoň výslovně: »Idem constituit ex traditione apostolica, ut matrimonium publice celebretur et sacerdotis benedictio adhibeatur.« Sr. breviář dne 26. října.

2) Cp. Clem. ad Jacob.

3) V knize 4. v kap. 2.

4) Ep. 19. ad Vigil. kap. 7. *

5) Ep. 143.

6) Ep. ad Victsic., kap. 6.

7) Ep. ad diversos episcopos.

8) Zhischman, Eherecht, 158.

9) Tak čte se alespoň v 13. kánonu, domnělé synody karthaginské, jež úplně souhlasí s kánonom 101. statut starocírkevních (statuta ecclesiae antiquae) vzniklých v polovici V. století ve Francii. Sr. Scheurl, Eheschlussungsrecht, 25.

10) Ad cons. Bulgar.

11) Sr. Dr. Schnitzer, Kathol. Eherecht, Freiburg 1898, 149—150.

ské při slavení manželství byly obnoveny a sňatky aby veřejně v kostele anebo alespoň u přítomnosti faráře nebo jeho zástupce některého kněze a nejméně tří svědků se konaly. Po delších úradách vydal konečně sněm tridentský dekret, jenž dle počátku svého všeobecně dekretem Tametsi slove a v němž přáním krále francouzského bylo vyhověno, ač dekret sám nemá charakteru dogmatického, ale pouze disciplinárního, jak jasno z okolnosti, že pouze jenom tam má platnost, kde řádně byl prohlášen. Může tedy tento dekret případně býti zase odvolán anebo změněn. Koncil prostě nakázal, že ti, kdož uzavrou manželství u přítomnosti poslušného faráře anebo jiného splnomocněného kněze a alespoň dvou svědků, nestávají se manžely, ač dekret tento že nabývá platnosti teprve po uplynutí 30 dní od svého prohlášení v každé farnosti. Kde tedy dekret tento prohlášen nebude,¹⁾ tam že nemá platnosti, ale že tu řídití se jest dle práva předtridentského, t. j. že k církevně platnému manželství postačí toliko konsens snoubenců. Proto na takovýchto místech že manželství civilní jsou i církevně platná.

V dobách tak zvané reformace nastoupila všeobecná profanace i věcí nejsvětějších. Tehdy také to bylo, kdy odpadlý arcibiskup splitský Marcus Antonius de Dominis, zemřelý r. 1624 ve spise: *De republica ecclesiastica* hájil domněnku, že sňatek je čistě občanskou a přirozenou smlouvou bez rázu svátostného, ale i kdyby manželství bylo svátostí, že mu musí předejít občanská smlouva a pak teprve že manželství nabýti může rázu svátostného, že tedy smlouva existuje před svátostí a že důsledně tato smlouva může míti platnost i bez svátosti. Tato domněnka nalezla mnoho obhájců zvláště u kanonistů galikánských názorů a to nejen ve Francii, ale i v Německu a jinde. Ona to byla, jež diktovala císaři Josefu II. patent ze dne 16. ledna r. 1783²⁾ a byla příčinou bavorského náboženského ediktu z roku 1809.³⁾ Naproti tomu však, jak dříve správně Dr. Schnitzer, Apoštolská stolice častěji prohlásila, že svatební smlouva nedá se dělití od svátosti, že manželský konsens a svátost jest totéž a že proto mezi křesťany není manželství, jež by zároveň nebylo svátostí.⁴⁾

Církev při manželství ponechávala od sněmu tridentského státu právo rozhodovati pouze o občanských důsledcích a účincích sňatku. Ale tím moderní stát se nechtěl spokojiti. A proto, když v nekatolických zemích veškeré manželské zákonodárství přešlo v ruce státu a když princip tak zvané parity a svobody svědomí stále více a více se šířil, stát musil i proti své vůli zabývatí se uspořádáním manželství a manželských poměrů u svých poddaných. Proto pojímání počal manželství za pouhou instituci

¹⁾ Proto právo rozeznání krajiny, kde pro manželství platí koncil tridentský a místa, kde manželská jeho ustanovení neplatí.

²⁾ Sr. Friedberg: *Eheschliessung*, 142.

³⁾ v. Sicherer: *Eherecht und Ehegerichtsbarkeit*, 2.

⁴⁾ D. c. 38.

občanskou. Tím vzniklo manželství civilní,¹⁾ jež nesporně je produktem náboženských bouří XVI. století vzniklým z nepřátelství proti katolíkům.

Civilní sňatek byl nejprve prohlášen od reformovaných a to dne 1. dubna 1580 v Holandsku a v západních Frisech,²⁾ odkudž r. 1656 přešel do celého Nizozemí. Katoličtí kněží, kdož tehdy své věřící dle zákonů církevních kopulovali, byli ze země vyhnáni. Roku 1653 krvelačný kalvin Cromwell zavedl obligatorní civilní sňatek v Anglii, Irsku a Škotsku. Totéž pro všechny příslušníky své bez rozdílu konfesse prohlásila revoluce francouzská. V Německu uplatnil se civilní sňatek až ve století XIX. Když totiž roku 1848 v tak zvaných základních právních národa německého³⁾ civilní sňatek byl proklamován roku 1850 obligatorní sňatek tento zavedl Frankfurt nad Mohanem. Roku 1860 stalo se tak v Badensku a r. 1874 konečně i v Prusku. Posléze říšským zákonem ze dne 6. února 1875, jenž nabyl však platnosti až 1. ledna r. 1876 byl obligátní civilní sňatek nařízen pro celé Německo.⁴⁾

V Rakousku až do dob císaře Josefa II. manželství celkem uzavíralo se dle zákonů církevních. Panovník tento však sledoval zásadu, že manželství je vlastně kontraktem občanským a proto jako všechny jiné občanské smlouvy i ono má se podrobiti moci a auctoritě státní. Proto hlásal, že pouze stát má právo stanoviti překážky manželské a případně od nich dispensovati a že všechny otázky manželské mohou pouze státem se řešiti. Kněz měl pouze dle jeho doměnky smlouvu manželskou osvátostniti, t. j. ad dignitatem sacramenti elevare. Tak tomu bylo však nejen za tohoto císaře, ale celkem až do roku 1856. Poněvadž však haec legislatio materialiter spectata legi canonicae in compluribus capitibus contraria erat, unde hand leves perturbationes sunt exortae.⁵⁾

(Pokračování)

1) Est vero matrimonium civile illud, quod mere iuxta leges civiles coram magistratu civili contrahitur et ex sola forma servata in foro civili omne robur, omnemque valorem accipit, nulla intersedente ecclesiae actione, nullo ad ipsius leges habito respectu. Interventio dulesiae ad summum contrahentibus seditur, sed pleraeque civitatum leges non permittunt, ut actus sacramentalis coram parcho fiat, nisi post factam declarationem coram praetore. Aichner, Compendium iuris ecclesiastici, 8. vyd., 549.

2) Tehdy jen takové manželství dle prohlášení vládního bylo vládně platným, jež bylo uzavřeno buď před reformovaným kazatelem anebo před magistrátem. Proto občanský sňatek byl tu pro katolíky čili dissidenty, jak jim bylo spíláno, obligatorním, ale pro reformované fakultativním.

3) Grundrechte des deutschen Volkes.

4) Sr. pro celou tuto historickou stať článek »Ehe« od Dr. Jos. Burga v jeho: Kontrovers-lexikon 297—299.

5) Sr. Dr. Simon Aichner: Compendium iuris ecclesiastici, 8. vydání, 551—552.

LISTY HOMILETICKÉ.

Hod boží vánoční.

Pokoj na zemi.

«Gloria in excelsis Deo & in terra pax
hominibus».

Dnes cizí řeč začal jsem, ale doufám, že všichni jste porozuměli, že jsou to slova ze zpěvu andělského nad Betlémem, která se při mši slavně zpívají. Jak často jsme slova slychali, jak málo srdcem svým rozuměli.

Dva díly má zpěv andělský: slávu Bohu a pokoj lidem. Jeden díl bez druhého není možný — kde nevzdává se sláva Bohu — nemůže být pokoj lidem. Lidé tím méně pokojní jsou čím méně slávy Bohu vzdají. Slávou Bohu nemyslí se Boha chválení pouhé, nýbrž úcta Boha skutkem, životem sebezapření. Ctíti Boha přináší světu pokoj — odpadnutí od Boha přináší člověku nepokoj — válku, neštěstí. Nebo člověk je sám nejuživějším stvořením na světě, jestli se sprostí sv. přikázání božích. Vždy ti lidé jsou vlky mezi společnostmi lidskou, kteří nemají žádných ohledů na přikázání boží.

Může-liž na světě býti, aby nastal jednou pokoj svatý, který by nebyl rušen ani svárem v rodině ani svárem v obci a národě? Pokoj je touhou mnohých. Lze jej dosíci? Uvažujme v Hod boží, že cesta k pokoji je — vůle boží a sláva boží. Tolik bude pokoje — kolik slávy boží. Největší pokoj v nebi — nebo největší sláva tam, nejmenší jest v pekle — tam i nenávisť Boha.

P o j e d n á n í.

1. Dějiny lidstva jsou psány krví lidskou. Válka za válkou, vražda za vraždou jde. Spor a různice jsou na denním pořádku. Jest možno uvést na zemi sv. pokoj?

Mnohé duše po něm touží, ale způsobiti jej není možno jednotlivým lidem ani všem leč bude vůle boží — vůlí jejich.

Války a nepokoje mezi lidmi a národy stály mnoho krve. Jen války francouzské od r. 1792—1815 stály 5 a půl mil. lidí, kolik mrzáků, kolik sirotků válka způsobí? Kdo sečte všechny smutné následky války? Dle učení naší víry jest válka hříšná, vyjma válku obrannou, kdy hájí národ své právo. Pominou někdy hrůzy válečné, aby o nich nebylo slychu? Kdyby to Bůh dal, ale mezi lidmi je těžko udržet pokoj, neboť lidé sami pokoj ruší, neboť vůle jejich se různí. Jsou divoká zvířata krvelačná, ale člověk bez Boha jest krvelačnější než divoké zvíře samo.

Stávalo se prvním křesťanům, že když byli předhozeni šelmám k pospasu, divoké šelmy nasyceny jsouce lehly, ani po krvi už nelačnely. Ale lidé, kteří se dívali ukřutenství páchanému, nenasytili se pohledu hrozného jak zvíře trhá údy člověka a volali, aby předvedeny byly jiné šelmy hladové, které by lépe trhaly křesťany. Šelma se krve nasýtila, ale člověk se nenasytil krveprolívání. I šelma zachovala zákon jí daný, ale člověk nechtěl si odepřít radost! Příroda zvířete zahanbila — nepřirozenost člověka. Kdo byl vytrvalejší ve zlém — člověk či zvíře?

Jest jinak již? Nenasytnost člověka v mnohém ohledu by mohla si vzít příklad na němé tváři. Vidíme, jak často člověk mstu rok ba více let ano celý život nosí v srdci svém a nezanedchá ji. Msta znepokojuje jeho samotného a ohrožuje ostatní, zahání pokoj od lidí, protože schází dobré vůle. »Láska nemyslí zlého,« tedy ani o bližním. Když člověk odpustil, také zapomněl. Láska pak přiděje zase pláštěm důvěry, jako otec marnotratného syna a jest pokoj sv. — kde se plní vůle boží: »milujte se jako jsem já miloval vás.« Pokoj svůj dává nám.

Kolik jest zemí, které by neměly v sobě strany nepřátelské? Není ani jediná, ba ono jest málo obcí, aby nebyli proti sobě nepřátelé, ba můžeme říci, že i mnoho rodin jest, které nejsou mezi sebou svorné a členové její sebe nenávidí a pronásledují, protože vůli boží neplní a neslaví Boha svého. Kdybychom vzali vůli boží za míru svou, pak budeme zůstávat v lásce a v Bohu a v pokoji.

Pokoj jedině jest možný na základě slova Páně: Bohu slávu — lidem pokoj.

Jediný člověk, který nebojuje sám proti zlé žádosti své může zničit štěstí a pokoj svůj i jiných. Kain, abych mluvil od počátku, nebojoval proti zlé vášni a byl nešťastný sám — i Abela života zbavil. Neplnil vůli boží: »Proč jsi se rozhněval? Proč opadla tvář tvá?« Vůle boží praví: láska nezávidí. Kain nevzdal slávu Bohu. »Pod tebou má být žádost hříchů — a ty panovati máš nad ním« (Gen. 4, 7.). Nevzdal slávu Bohu — nevzal pokoj za odměnu.

Sv. František Sal. říkal, že by chtěl i na toho se vlídně okem podívat, kdo mu druhé vyrazil. Kdo nejsme tak dokonalí, splňme aspoň slovo boží: nezacházej slunce nad hněvem vašim.

Bratři Josefovi nebojovali proti zášti svému a cítili se sami nespokojeni a učinili i bratra z počátku nešťastného. Tak vždy

budou mezi nesčítelným zástupem lidí vždy lidé, kteří budou sami se sebou nespokojeni a budou i jiné lidi dělat nešťastné. Nikdy není úplně ticho v boží přírodě a vždy listí na stromech hovoří šumotem větru byt slabého a vždy doléhá k uchu našemu byt sebe slabší hukot — však nikdy není úplný klid.

2. Ovšem pokoj duše své získati může každý, kdo jest dobré vůle. Kdo umí držeti žádost hříchů pod sebou a tak ctíti vůli boží a vzdáti slávu Bohu.

Celá cesta Páně při jeho vtělení se neposkvrněným, při jeho radostném narození, při jeho ukřižování jest cesta sebezapření — škola pokoje. Kdo nemá dobrou vůli pokoj získati si nemůže. A ještě i tento pokoj musí si každý člověk vybojovati sám na sobě tím, že Bohu vzdává slávu, pak i pokoj jeho se usídí v srdci člověka. To jest onen pravý pokoj, který pochází z křesťanského boje proti všemu zlému. Pokoj, který pochází ze života zlého jest velký nepokoj svědomí a duše. Ten pokoj, který pochází z plnění povinnosti, z konání dobrého a přemáhání vášně, to jest pokoj, který se nedá penězi platit, nedá se vymluvit, ale člověk jej musí sám získat a si vybojovat. Když člověk dobré vůle jest, tu také s pomocí boží jej vybojuje a těší se z něho jako věci nejdražší, kterou by za nic na světě neprodal. V čem hledá svět upokojení jest velký nepokoj, v čem Bůh dává pokoj jest zcela jednoduchý boj proti hříšné žádosti. Kdežto chce-li kdo žádost nasytit, cpe do bezedného pytle. Žádost nenasytíme leč odepřením jí všeho. Žádost živěná dostává větší a větší sílu. Dejme tomu, že by kdo měl žádost po polích, aby jimi zasytil žádost po majetku. Kolik by polí asi kdo potřeboval, aby řekl: mám dosti. Činil by jako jeden ruský hospodář, který měl svůj majetek, na němž žil spokojeně, až pozoroval, že soused jeho jde příliš vzhůru a přikupuje půdy. Vzbudila se v něm závist. Přál si také zkoupit aspoň kus pole, aby měl kam dobytek vyhnat a nemusel-li se prosit. Prodal, co mohl a koupil pole, pak ale mu lidé sami škodili na jeho pozemku, tu mu bandor vzali, tu stromek vykáceli i zlobil se nemálo, že mu běhou majetek jeho. Uslyšel, že se lidé stěhují do nově dobytých zemí a že je tam lidí málo a půda velmi laciná, za malou chaloupku koupí velký lán! Prodal a stěhoval se — tam pak v zemi nové měli v obyčeji dáti za sumu tolik země, kolik od východu do západu slunce obejde, nenavrátí-li se, ztratí peníze všechny. Dal se hospodář do běhu a kráčel statně. Slunce hřálo, nedbal, ale běžel, aby více obešel, zdála se mu země příliš krásnou a půda úrodnou — obmeškal se. Pospíchá, aby došel zpět, slunce již jest nad samou horou, vrací se, již jest u cíle — ale padá nebo se mu krev pouští ústy — a vykopou mu hrob a zde má pokoj. Tak jeden z ruských klasiků. Žádost člověku nedá pokoje, až člověka zničí. Kdežto bojuje-li proti žádosti a potlačí ji nabývá oné čisté radosti, kterou se těšili svatí boží.

3. O mnohé věci je člověk pečliv, ale hlavního nedbá. Pokoj, který pochází z vítězství nad sebou, toť sláva Bohu — pokoj duší.

Nad sebou vyhrátí jest největší umění i síla — a po takové výhře člověk cítí blaženost duševní. K takovému vítězství a pokoji musí míti dobrou vůli, která to, co za dobré uzná, také vykoná. Však zde stojíme u veliké obtíže: dobré vůle.

Sv. Jindřich Suso, rytíř, plavil se po jezeře Bodamském. Panoš vyprávěl mu, že sváží rytíře k turnaji, zápasu, kde mladí rytíři mezi sebou na oko bojují, a kdo nejlépe bojuje, dostane odměnu. Ptá se sv. Jindřich Suso panoše: »Jaká jest odměna, která se dostane vítězi?« Panoš odpovídá: »Nejlepší paní, která zde jest, dá rytíři zlatý prsten na ruku.« Však sv. Jindřich táže se dále: »Co musí učiniti, kdo chce odměnu dostat?« Panoš vykládal: »Ten musí nejvíce ran vystáti, v nejhorším boji vytrvati, mysl neztrácti ale zůstati zmužilým, nechati do sebe bítí a neustoupiti — ten dostane prsten.« Načež Jindřich ještě se ptal: »Což když by v prvním zápase vyhrál a pak ustoupil, postačí to k odměně?« »Ne,« odvětil panoš, »musí celý boj až do konce bojovati — i kdyby byl v boji, že by mu krev ústy, nosem tekla.« Ale sv. Jindřich ještě dál doptává se a dí: »Což kdyby plakal a se rmoutil, že tolik ran v boji dostal — dostal by potom prsten?« »Nikoliv, vysmáli by se mu a ztratil by prsten i čest.« Nad řečí panoše byl Jindřich dojat a praví sám v duchu: »Pane Bože, rytíři tohoto světa tolik snáší, aby obdrželi málo odměny, jak slušno jest rytíři Kristovu snášeti obtíže za cenu věčnou!« Byl dojat chladností lidí ku Kristu Pánu — a plakal.

Podobně mluvil již sv. Pavel, když líčil zápasy řecké, při nichž jednotlivci zápasili spolu buď křížkováním, buď během, skokem aneb jiným způsobem a kdo zvítězil při zápasu dostal věnec buď smrkový, buď z olivy, aneb z palmy. A dí sv. Pavel napomínaje věřící, když zápasník se zdržuje všeho, co by ho připravilo o věnec vítězný, který hynie, čím spíše musíme se zdržovati my, abychom vzali věnec nehynoucí. Ale jako vidíte lidi mnoho, ba velmi mnoho trpěti k vůli odměně zacházející, tak vidíte lidi vyhýbati se každému nejmenšímu boji křesťanskému, který by ho vedl ku sv. pokoji duše. Skutečně je skoro nevy-světlitelné, že muži, kteří se nelekají velkých obtíží, klesají při malých obtížích křesťanského života.

Kolik jest mužů, kteří se nelekají rány, ani obtížné práce — přemáhají ji hrdinsky, ale přemoci se, zachovati střídmost — nemají dosti síly a klesají. Dej slávu Bohu svou střídmostí, budeš míti pokoj. Mnohý by měl za zbabělost, kdyby se ulekl hrozeb, které mu někdo činí, ale zhrozí a ulekne se malé obtíže, kterou jest mu překonati při sv. zpovědi. Kdyby stál vrah mnohému člověku s pistolí u prsou, neztratil by duchapřítomnost, nedal by se oloupiti o majetek, ale oko své držeti na uždě a nedati oloupiti duši o milost — toho nedovedou a jsou slabí. Mnohý voják — muž i generál ani okem nehne při střelné ráně, a dovede se tlouci statečně a strpí mnohou ránu, ale takový hrdina třeba nese pohrdlivého pohledu aneb urážlivá slova. V čem jest větší hrdinství: zvítěziti nad sebou či zvítěziti nad jiným? Přemoci

jiného není slávou boží, ale přemoci sebe. Příklad to objasní: hraběte jednoho pokoušel člověk urážlivými slovy, aby ho ponoukl k souboji. Když však se nedal nijak z míry přivésti, plivl surovec hraběti do tváře a domníval se, že ho vyzve na souboj. Hrabě však utfel slinu mladíka s tváře a dí: »Kdyby mi bylo tak lehkou smýti vaši krev z mých rukou, jako mohu setřít slinu vaši s obličejce svého, zabil bych vás na místě.« Byl by větším hrdinou, kdyby se byl s mladíkem sekal šavlí a třeba ho zabil aneb byl větší hrdina, když se nedal nijak uchvátit hněvem?

Tak přemáhání své žádosti před světem sice má menší slávu, ale je slavnější před Bohem a prospěšnější duši, neboť jí dává »pokoj«, který svět dáti nemůže a který Kristus Pán dává lidem dobré vůle.

Tak otec, který pracuje na dítky své poctivě jest větším hrdinou než člověk, který si béte život z různých příčin. Bojovati proti své vášni jest počátek pokoje našeho — nebo vašeň člověka je to, co činí nás samé i jiné nešťastné. Kristus Pán nese nám pokoj — kdož dobré vůle jsou, protože nám to tajemství ukazuje na sobě, který k vůli nám stává se děckem člověkem, aby trpěl a snášel, chce a může býti učedník nad mistra? Chce míti více štěstí a pokoje hříšník, než měl Spasitel, syn boží, který za hříchy naše trpěl?

Ne bez příčiny zvěstováno narození pastýřům nejdříve, poněvadž to byli lidé dobré vůle, nezkažení mnohou vášní, která lomcuje domýšlivcem. Byli to lidé prostí, plnící svou povinnost prostou, ale plnili ji i v noci s radostí. Těm prvním se dostává radostného poselství. Oni slavili Boha svým životem a měli pokoj v srdci svém. Jak hluší jsou lidé k radostné zvěsti. Slávu Bohu vzdáti svým zapřením a míti radost nad svým přemožením. Vzdej slávu Bohu, že volíš, co Bůh chce, a budeš míti pokoj, který Bůh má — a Bůh dává těm, kteří ho právě milují. Toť radostné poselství mé. Amen.

Fr. Vanžček.

Hod Boží vánoční.*)

Kristus káže z jeslí chudobu.

»Zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; nebo narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově.«

(Luk. 2, 10—11.)

Drazí křesťané! Co děláváte, když vám někdo přinese do domu vašeho nějakou radostnou novinu? Vy se nejen zaradujete, ale vy toho posla žádáte: »Pověz mi to všechno ještě jednou, jak se to stalo, já jsem zvědav na každé slovo, vypravuj mi to

*) Dle různých pramenů.

všechno od začátku !« Vy pak sednete proti poslu a s dychtivou pozorností sledujete každé jeho slovo.

Také já vystoupil jsem dnes na tuto kazatelnu, abych vám zvěstoval radost, radost nad kterou zvěstovati nelze. »Zvěstuji vám radost velikou . . .« A když jsem vám tuto radostnou událost stručně oznámil, jako bych viděl do vašich srdcí a slyšel hlas jejich : »My se z toho radujeme, ale ještě větší bude naše radost, když nám o této přešťastné novině povíš více, když nám vypravovati budeš od začátku všechno, jak se to stalo.« A já poslouchaje rád hlasu srdce vašeho, chci vám v této posvátné chvíli vylíčiti, co se stalo před 19 . . lety v Betlémě a co tam káže novorozený Spasitel z jesliček.

P o j e d n á n í.

Bylo to k večeru dne 24. prosince roku 752. po založení Říma — tak se tenkrát počítalo — kdy po cestě k Betlemu ubírali se dva poutníci. Muž prostředních let v chudobném oděvu řemeslníka vede za uzdu oslátko, na němž sedí mladičká žena, patrně jeho manželka. Na tváři jejich je vidět únavu, neboť jsou již čtvrtý den na cestě. Jdou z daleka, až z Nazareta, je to sv. Josef s panenskou chotí svou Marií. Jdou do Betléma z rozkazu císařova. Římský císař Augustus nařídil sčítání lidu v celé své rozsáhlé říši, ku které patřila též Palestina, země židovská. Toto sčítání provádělo se tím způsobem, že každý příslušník země měl se dostaviti k zápisu do té obce, do které rod jeho podle svých praotců patřil. Panna Maria i sv. Josef pocházeli z rodu krále Davida, který se narodil v Betlémě. Proto museli sv. snoubencové jíti do Betléma, kde také jméno jejich do státní matriky zaneseno bylo.

Konají cestu dalekou a obtížnou (tehdy nebylo tak pohodlných silnic a cest jako dnes), dešť a sněh šlehá jim do tváří, ale z úst jejich není slyšet ani slůvka reptání. Tíše jako dvě skromné fialky kráčejí k cíli své pouti, pohřžení jsou ve vroucí modlitbu. Slunce chýlilo se k západu, poslední paprsky jeho osvěcovaly bílé domy a okolní pahrbky, když sv. poutníci došli konečně do Betléma. K únavě z dlouhé cesty družil se starost o nocleh. Hledají jej nejprve tam, kde cizinci obyčejně noclehují — v hospodě. Ale evangelista Páně výslovně praví, že »neměli místa v hospodě.« (Luk. 2, 7.) Město bylo plno cizinců a oni sami jsou zde neznámi a při tom chudobní. Hledají nocleh i jinde, klepají na první dveře, stojí u druhých, prosí u třetích, ale žádné se jim neotvírají; všude přicházejí pozdě, nikdo nemá pro ně místa. Pro bohatého člověka vždycky by se místočko našlo, i kdyby dům byl sebe menší a rodina sebe četnější. Ale kdo stojí o člověka chudého ?!

Se slzami v očích minuli poslední domy a vycházejí ven za městečko. Zde v širém poli a v nočním šeru objeví se jim skalnatá stráž, nad kterou prý se kdysi vypínal zámek krále Davida. Časem rozpadl se královský zámek a zbyly z něho jen základy

a sklepy břečtanem zarostlé. V jedné této místnosti, na pohled podobné jeskyni, bývaly ovce v čas nepohody. Dnes ta místnost byla prázdná, a proto uchýlil se do ní sv. Josef s Pannou Marií. Nikdo je zde nevíťá, nikdo neobsluhuje, nikdo nepozdravuje — jen udivený pohled dvou němých tváří.

Rozhlížejí se kolem. Není tu, co by pojedli, do čeho by se v nočním chladu zahalili, kam by se položili nebo posadili. Zůstanou tedy na zemi jako žebráci. Tak vypadal jejich štědrý večer. — A tam v blízkém Betlémě tolik světél v oknech, tolik pokrmů na stolech, tolik oděvů rozvěšených na stěnách a ve skříňkách. Tam bídák Herodes v paláci hoduje a nemá jiných starostí než o radovánky následujícího dne.

O všecky lidi bylo snad toho večera postaráno, jen o Marii a Josefa ne. Ale oni nereptají v té zkoušce, kterou Bůh na ně posílá. Všechnu tu nelaskavost a nemilosrdenství lidí omlouvají. Nemyslí na nic jiného, než na příchod Spasitele a s modlitbou na rtech a s radostí v srdci ho očekávají. — Světla v městečku zhasínají, lidé ukládají se na lůžko, upadají ve spánek — jen ti dva lidé tam v té stáji bdí a se modlí, neboť spasení světa přichází.

Konečně odbila hodina, na kterou lidstvo čtyři tisíce let čekalo. Maria porodí Syna, kterého z Ducha sv. počala. A tento Syn její jednorozený syn Boha Otce, druhá božská osoba, pravý Bůh i pravý člověk, náš Pán, Vykupitel a Spasitel.

Pohledme na ten palác, ve kterém přichází na svět král všech králů! On, jenž vládne nebem a zemí, narodil se ve chlévě. On, jenž od věčnosti sídlil na trůně Boha Otce, leží v jeslích na drsném dřevě. Jeho peřinou a polštářem jest sláma a seno; jeho oblekem jest nahota a kus chatrné pleny; hudbou a stělbou při narození jest jeho pláč; jeho pokrmem jest zima a hlad; jeho nápojem jsou slzy ubohé matky, nad bídou svého dítěteka hořekující; jeho komonstvem jest chudobný řemeslník, tesař Josef — a nad ním, jemuž od věčnosti sloužití měli andělé za nejvyšší rozkoš, nad ním stojí dvě nerozumná zvířata a dechem útrpným zahřívají zimou skřehlé údy svého Stvořitele!

Hle, draží křesťané, to jest onen od proroků předpovídaný »Otec budoucího, lepšího věku,« kterýž ubohým přinesl potěšení; toť onen král — chudých a nuzných. On zrušil trpké jařmo nedostatku a proměnil je v břímě sladké a snesitelné. On zničil opovrženost chudoby a učinil ji slavnou. On posvětil stav pracujících a nuzných, neboť sám svízele toho stavu na sebe vzal. Protož vy, kteří v potu tváří vezdejšího chleba sobě dobýváte a s nedostatkem zápasíte, pomněte, že váš stav je stav samého Ježíše Krista, stav před Bohem nejvzácnější! To pomyšlení dodá sklíčenému srdci vašemu radosti a útěchy.

A to prostinké roucho chudoby a nedostatku náš milý Spasitel nikdy se sebe nesložil; on po celý pozemský život zůstal králem chudých, přítelem všech sklíčených, těžitelem všech těžce pracujících. Na důkaz své zvláštní náklonnosti k chudým hned

při svém narození chudé pastýře k jesličkám svým povolal. Potom po celých 30 let, konaje obtížné řemeslo tesařské, při svém pěstounu se živil. Za apoštoly zvolil si rovněž 12 prostých a chudých rybářů. A ona tři leta, po která svět vyučoval, byl jen jako podruhem u lidí dobrých, jak sám o sobě pověděl, řka: »Přactvo nebeské má hnízda, lišky mají svá doupatá — ale Syn člověka nemá, kde by hlavu sklonil« (Mat. 8, 20.) Při tom nejvíce lidí prostých, chudých a pracujících si všímal a vážil; jim přede všemi ostatními poklady své božské moudrosti otvíral, řka: »chudým se evangelium zvěstuje« (Mat. 8, 20.) A tyto své soudruhy, lid pracující, sladkými slovy těšil: »Pojďte ke mně všickni kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím« (Mat. 11, 28.) Ano Kristus Pán chudé za blahosladené vyhlásil, když pravil: »Blahoslavení chudí chudem: nebo jejich jest království nebeské« (Mat. 5, 3.) — Tak ztrávil Syn Boží svůj život na zemi jako těšitel, učitel a spoludruh všech sklíčených, pracujících a chudobných. Chudý na tento svět přišel a chudý s tohoto světa odešel. Hrubé, tvrdé dřevo bylo jeho kolébkou ve chlévě betlemském — a hrubé, tvrdé dřevo bylo jeho smrtelným lůžkem na Kalvarii!

Nábožní posluchači! Abyšte ještě lépe pochopili, kterak Syn boží stav práce, chudoby a nedostatku povýšil a posvětl, vzpoměňte, čím byl chudas národům pohanským před narozením Krista! Chudý člověk byl zbaven všech občanských práv. Slavný básník římský Horác nazývá chudobu »brozným zločinem,« kdežto bohatství se mělo za ctnost. Spisovatel Plautus napsal divadelní hru, v níž uvádí naučení, jaké otec dává synu: »Špatně posloužíš chudým a žebrákům, podáš-li jim pokrmu a nápoje; neboť sám přicházíš o to, co jim dáš a ubožákům bídný jejich život jen prodloužíš.« Mudrc Plato lékařům radil, aby k chudým vůbec nechodili, aby země zbavena byla tohoto druhu zvířat! Slyšte! Chudas byl tedy na stejném stupni se zvířetem!

A hle, přišel Kristus, Syn boží, na svět, aby ukázal, že není rozdíl mezi bohatým a chudým. On sám mohl se naroditi v paláci královském; mohl odpočívati v kolébce zlatem obložené; mohl ležeti na peřinách hedvábní povléknutých. Ale vyvolil si chudobu, aby nám ukázal, jak málo platí zlato a jiné klenoty, kteréž lidskému srdci žádné spokojenosti neposkytují. Kristus přišel, aby ukázal, že bohatství není ctností, ale trním, jež dusí dobré sítě bohatství a statky pozemské že nemají před Bohem ceny, pravá cena před Bohem že záleží jen v dobrých skutcích. »Neskládejte sobě pokladů na zemi, kdežto rez a mol kazí a kdež zloději vykopávají a kradou: ale skládejte sobě poklady v nebi« (Mat. 6, 19—20) Bohatému mládenci řekl: »Chceš-li dokonale býti, jdi, prodej co máš a rozdej chudým a budeš mítí poklad v nebi.« (Mat. 19, 21.) Kristus Pán chudým dával přednost před bohatými, chudé k nejčestnějším úřadům povolával a je vyznamenával. Za matku vyvolil si chudou pannu, za svého pěstouna chudého tesaře. Chudým sám na sobě ukázal, jak mají chudobu svou trpělivě snášeti. Bohatým naopak za pšisnou povinnost ukládal,

dávati chudým almužnu, jinak že nesnadno budou spaseni. »Snázeť jest velbloudu skrze díru jehly projíti, nežli bohatému vejíti do království nebeského« (Mat. 19, 23—24.) Jindy řekl: »Běda vám bohatí (kteří pozemskými věcmi oplýváte a nezřízeně jich užíváte), neboť máte již zde odplatu svou!« (Luk. 6, 24.) V podobenství o boháči a chudém Lazaru jasně ukázal, že zbožný a poctivý chudás jest Bohu milejší, než lakomý a bezbožný boháč. »Uřířel žebrák a nesen jest od andělů do lůna Abrahamova. Umřel pak i bohatec a pohřben jest v pekle« (Luk. 16, 22.)

Božského Spasitele následovali v chudobě jeho apoštolové a zakazovali křesťanům dělati rozdíl mezi bohatým a chudým. Tak sv. Pavel v listu ke Galat. (2, 1—5) píše: »Bratří moji, kdyby přišel do shromáždění vašeho muž mající zlatý prsten, v krásném rouše, a vešel by také chudý v chatrném oděvu, a řekli byste bohatému: Ty, sedni tuto na předním místě! chudému pak byste řekli: Ty, stůj tamto vzadu nebo sedni na zem — neprávě soudíte a smýšlíte, povrhujíce chudým. Zdaliž Bůh nevyvolil chudých na tomto světě, aby byli bohatí ve víře a dědicové království věčného?«

A kdo spočte všechny ty tisíce a miliony věrných křesťanů, kteří Spasitele svého v chudobě následovali? Mnozí z nich pocházeli z rodu vznešeného, zdědili veliké jmění, ale dobrovolně pohrdli bohatstvím a sloužili Bohu ve vši chudobě. Připomínám tu jeť apoštola chudoby sv. Františka Seraf., sv. Jiljí opata, sv. Karla Borom., sv. Aloise, sv. Stanislava Kostku, sv. Kazimíra, sv. Alžbětu a m. j. Dobrovolná chudoba jest rada evangelická, kterou se řídilo a dosud řídí tisícové v klášterech i mimo kláštery.

Blahoslavená Anežka česká, dcera krále Přemysla Otakara I., sta'a se r. 1235 jeptiškou v řádu Klarisek v Praze a dobrovolně vyměnila nádheru paláce královského za chudobnou celu a roucho klášterní.

Sv. Ivan, náš český patron, ač pocházel z rodu knížecího, odřekl se všeho zboží pozemského, rozloučil se s milými rodiči a přátely, opustil vlast a chodil po lesích a jiných pustých místech, hrzy tu, hrzy jinde se zdržuje a v největší chudobě živ jsa.

Sv. Prokop, syn Ladislava, majitele hradu chotounského, vzdal se svého dědičného práva ve prospěch jediné sestry své, a stav se knězem a mnichem, opustil i klášter a žil mnoho let na poušti v chudobě.

Antonín Slomšek, biskup Labudský († 1862), spával obyčejně na holém slámníku. Málokrterý kněz v jeho diecési měl tak chudické obydlí, jako kněz-biskup sám. Měl v pokojíku svém takový nábytek, že by ho ani prostý měšťan ve svém bytu netrpěl. Malý jednoduchý stůl, hrubá stolička, která spolu za klekátko mu sloužila, skříň a starý klavír byly jeho nejlepšími a nerozdílnými společníky. I šat jeho byl chudický. Stíval si obyčejně sám. Čeho pak tím ušetřil, to dával chudým a na okrasu chrámu Páně.

Známo jest, že chudoba byla údělem mnohých českých spisovatelů a umělců Josef Kajetan Tyl, slavný spisovatel a herec,

opustiv r. 1851 Prahu, putoval trampotně od města k městu se svou rodinou až do své smrti, která ho zastihla v Plzni r. 1856. Byl ode všech opuštěn. V krušné chvíli napsal toto: »Hůře nežli nadenníku souzeno jest českému spisovateli pracovati do únavy pro skývu chleba. Ale kdybych se ještě jednou narodil a měl si voliti stav svůj, stal bych se věru přece jen — českým spisovatelem.« Tak může mluvit jen křesťan, který jest si vědom, že chudoba nehanobí.

Spisovatelka Božena Němcová, která své síly a schopnosti zasvětila službě vlastenecké, když se na podzim r. 1853 vrátila ze Slovenska do Prahy s manželem svým, jenž byl ze služby propuštěn, často obracela se v tísni své ku známým rodinám lístkem, na němž bylo napsáno: »Prošm poskytněte mi kousek božího dárku!« Později vydávala své spisy v Litomyšli, kde pracovala o chlebě. Veškeré její vydaje obnášely denně 4, 6, nejvíce 8 krejcarů. I zeslábla tak, že na duchu zpitoměla a nemocná odvezena byla do Prahy, kde ulehla a za nedlouho zemřela.

Komu není znám osud slavného hudebního skladatele B. Smetany?

Křesťané! Spěchám ke konci. Slyšeli jste, čím byla chudoba před narozením Krista a čím jest po narození jeho. Pohanům byla chudoba zločinem, chudás byl na stejném stupni s němou tvář. Avšak Pán Ježíš, Syn boží, sám se chudý narodil, aby stav chudoby, práce a nouze povýšil a posvětil. Trpíte-li někdy při všem namáhání svém bídu a nedostatek, vzpomeňte si, že váš stav je stav samého Ježíše Krista, stav před Bohem nejvzácnější, stav, kterému před všemi ostatními zaslíbena jest blaženost nebeská. Nestyďte se tedy za to, že jste chudí. Chudoba není hanbou, a nebo jak naše jedno přísloví krásně praví: »Chudoba cti netráť.«

My všichni, jak jsme zde shromážděni — snad s nepatrnými toliko rozdíly — každý podle svého stavu a povolání v potu tváři vezdejší chleba hledáme, a proto také všichni s veselou myslí můžeme zraky své pozvednouti k jesličkám Kristovým, volajíce: »Božský Spasiteli! Den tvého narození je svátkem nás všech! Ó přijmi naše společné, vroucí díky za to, že jsi v chudobě se k nám snížiti a otcem všech sklíčených, pracujících a nuzných býti ráčil. Upomínka na tvůj nedostatek bude nám útěchou a posilou v každém soužení. Požehnej nás, králi chudých, abychom břímě strastí vezdejších statečně a šťastně donesli až ke hrobu, a za hrobem pak abychom jedenkrát uslyšeli tvůj požehnaný hlas: »Vy všichni, kteří jste pracovali a obtíženi byli, ke mně pojďte, u mne občerstvení naleznete!« Amen.

Frant. Zeman.

Sváték sv. Štěpána.

V čem záleží bázeň boží.

»A nemohli odolati moudrosti a duchu, kterýž mluvil.« (Skut. ap. 6. 10.)

Včera slavili jsme narození věčného krále našeho; dnes slavíme slavné utrpení jeho vojína. Včera ráčil král vzítí člověčenství na se a navštívit tento svět; dnes bojovník Páně opustiv schránku těla odešel jako vítěz do nebe. Včera »andělé, »sláva na výsostech Bohu« prozpěvovali, dnes radostně do společnosti své sv. Štěpána přijali. Včera se Pán v jesle ponížil, dnes Štěpána na nebe vyvýšil.

Jest však nám, drazí křesťané, potřebí poznati, jakých zbraní sv. Štěpán užíval, že přemohl zuřivost židovskou a dosáhl slávy nebeskou. Láska byla mečem jeho, láska byla štítem jeho; láskou napomínal, láskou se bránil; z lásky za nepřátele se modlil. Láska zrodila v něm bázeň boží a bázeň boží podporovala lásku k Bohu. Sv. Štěpán pochopil slova Pána Ježíše řkoucího: »nebojte se těch, kteří zabijejí tělo, duše ale zabítí nemohou; ale bojte se toho, který může tělo i duši zničití«; (Mat. 10. 28.) a proto rád vypustil duši vydav Židům tělo. Bázeň boží stlila ho, bázeň boží uvedla ho do nebe.

I my chceme za ním přijíti, i my jsme následovníci Kristovy. Učme se tedy od něho dnes bázni boží. Báti se Boha, jest naší povinností a proto tak často klade nám Písmo sv. bázeň boží na srdce. »Báti se Boha,« čteme v knize Mojžíšově, (5. 12.) a žal-mista Páně volá: »bojte se Pána všickni svatí jeho!« Sv. Pavel, kterýž, jako sám Boha miloval, i všechněm lásku k Bohu odporučoval, napomíná nás, »abychom spásu svou v bázni a třesení konali.« (Filip. 2. 12.) Jako láska k Bohu, tak i bázeň boží jest naší povinností. Jak se však může láska s bázní spojití? »Kde je láska, tu není bázně,« praví sv. Jan.

Musíme, drazí křesťané, rozeznávatí dvojí druh bázně: jest to bázeň otrocká a bázeň dětinná. Otrocká bázeň arci nedá se spojití s dokonalou láskou; dětinná bázeň dá se nejen spojití s láskou, ale ona i pochází z lásky a jest nejjistější známkou pravé lásky.

Abychom poznali tento dvojí druh bázně boží, budeme uvažovati:

I. V čem záleží otrocká bázeň boží.

II. V čem záleží dětinná bázeň boží.

Ty, ale, novorozený Spasitei, osvět rozum náš, abychom milující Tebe se báli.

I.

Obyvatelé města Ninive byli zlí a brodili se v nepravostech. Bůh poslal k nim proroka Jonáše, který jim oznámil, nebudou-li činiti pokání, že město jejich vyvrátí. Tu výstrahu slyšíce činili

pokání; báli se. Báli se Boha neb trestu, který je měl potkati? Kdo se bojí trestu, bojí se ovšem i toho, od koho trest pochází. Zdaliž pak také miluje takový člověk toho, před nímž se bojí, aby ho netrestal? O dokonalé lásce nemůže zde býti řeči. Otroci bojí se pánů svých, oni jich ale nemilují; ukazují sice příchylnost svou k nim, ale jen proto, aby odvrátili trest od sebe. Otrocká bázeň má tedy jen před očima trest a toho trestu se bojí. Otrockou tedy bázeň boží má ten, kdo se bojí pouze spravedlnosti boží; kdo se bojí hřešiti proto, aby nebyl od Boha potrestán. Kdyby nebylo trestu, nebylo by ani bázně boží. Z toho patrné, že bázeň taková nemůže býti záslužná a spasitelná. Bojíš-li se, milý křesťane, proto Boha, že by mohl úrodu tvou zničiti, nemáš bázně pravé; bojíš-li se rozkácených živlů, vody, větru a ohně, nemáš bázně dětinné, ale otrocké; tu nemiluješ Boha jako nejvyšší dobro, miluješ ale více sebe, jelikož se strachuješ, aby se ti nestala škoda a podobáš se nezdárnému dítěti, které činí proto dobře, aby nebylo trestáno.

Tuto otrockou bázeň nelze vždy zavrhovati, ona jest i dobrá a užitečná. Jak často zdržuje se mnohý člověk hříchu jen proto, aby se vyhnul trestu, o němž ví, že na hřích ten obyčejně následuje.

Národ israelský veden byl z větší části bázni otrockou. Jakmile se od Boha odvrátili, hned následoval trest; aby se bídy sprostili, činili pokání. Bůh odvrátil od nich metlu a oni se zdržovali modloslužby, aby opět nebyli trestáni. Otrocká bázeň zdržuje aspoň od zlého a bývá tak první krok k pravému pokání.

Avšak i ctnostný křesťan potřebuje mnohdy otrocké bázně; tělo každé bojí se trestu a proto jest mu třeba jen pohroziti trestem a dá sebou vládnouti. Susanna bála se trestu řkouc: »úzkosti jsou mi se všech stran; nebo učiním-li to, smrt mi jest; pakli neučiním, neujdu rukou vašich.« (Dan. 13. 22.) Zbožná žena ta myslila dle lidské moudrosti, že trestu vyhnouti se nemůže.

Myslila, když hřešiti nebude, že ztratí život vezdejší; bude-li hřešiti, ztratí život duševní, bude od Boha zavržena; proto volila menší zlo, menší trest, ztrátu života vezdejšího řkouc: »avšak lépe jest i upadnouti beze skutku v ruce vaše než hřešiti před obličejem Páně.« (Dom. 13. 23.) Bázeň Páně naučila ji moudrosti a proto dobře volila.

Ačkoli otrocká bázeň před Bohem jest velmi užitečná, přece nepostačí, neboť sv. Jan praví: »bázně není v lásce, ale dokonalá láska ven vyhání bázeň; nebo bázeň má trápení: kdož se pak bojí, není dokonalý v lásce.« (Jan I. list. 4. 18.) Otrocké bázně není v lásce; bázeň ale dětinná dá se s láskou spojití, neboť pochází z lásky, jak hned uvidíme.

II.

Bůh jest nejvyšší dobro srdcí našich; ale srdce lidské není pokojno, dokud nespočine v Bohu. Bůh jest nám tím nejlaskavějším otcem a my jsme jeho děti. Dobré děti ale milují otce

svého; ony ho milují tak, že se bojí ho rozhněvati, ne snad proto, že by byli od něho trestáni, nýbrž proto, že by ho zarmoutili. Hle, to jest dětinná bázeň. Miluješ-li tak, drahý křesťane, Boha, že se ho bojíš uraziti ne snad proto, že by tě trestal, ale že by jsi ho hněval, máš i ty takovou dětinnou bázeň k Bohu. Dobré dítě rádo by sneslo trest za provinění své, rádo by trpělo, jen kdyby se otec nehněval, jen kdyby ho bylo neurazilo. Řci, drahý křesťane, dá se tato bázeň boží s láskou k Bohu srovnati?

Dětinná bázeň boží pochází z lásky a jest vlastně jenom úkaz lásky. Máš-li přítel a miluješ-li ho, zajisté se i bojíš, abys ho něčím neurazil, abys ho nezarmoutil; miluješ-li opravdu otce, bojíš se, abys ho nerozhněval a vzdaluješ vše, co by ho mohlo hněvati. My všickni máme Boha samého za Otce, bytost to nejdokonalejší, zářící všemi vlastnostmi. Bytost ta dala nám život a udržuje jej, prokazuje nám tak mnohá a tak veliká dobrodíní; chce nás věčně učiniti blaženými: ó, kdož by tak dokonaleho a dobrého Otce nemiloval? kdož by ho nemiloval, když to od nás výslovně žádá: »milovati budeš Boha svého nade všecko.« Máš-li lásku k Bohu, musíš míti i bázeň boží; miluješ-li Boha nade všecko, musíš se také báti nade všecko toho Boha hněvati. Bázeň boží učí člověka, že chrání se i toho nejmenšího hříchu. V tom tedy záleží dětinná bázeň boží.

Tato bázeň boží jest darem, Bohem samým nám uděleným, jest jedním ze sedmi darů Ducha sv. Předrahý a přezádoucí dar jest bázeň boží; jestiť to dar, kterýž zřídlem jest a studnicí velikého blahoslavenství. »Blahoslavený muž, kterýž se bojí Hospodina, mocné na zemi bude símě jeho a rodina jeho požehnána bude,« prozpěvuje korunovaný prorok. (Ž 111. 12.)

Protož dí tolikéž slovo boží: »počátek moudrosti bázeň boží.« (Eccltic. 1. 16.)

Bázeň boží dětinná neučí nás však pouze střežiti se toho, čím bychom mohli Otce nebeského rozhněvati a uraziti; ona nás ale také vybízí mocně k dobrým skutkům, abychom se Bohu zalíbili. Bázeň boží vybízí člověka, aby nahradil, co jiní zanedbávají, aby tím více Boha chválil a velebil, čím více od jiných zneuctěn a uražen bývá. Takovou bázeň boží naplněn byl Tobiáš: »on chodil na každý den po příbuzenství svém a těšil je a uděloval jednomu každému, pokudž mohl ze statku svého; lačné krmil a nahým oděv dával a umrlým a zabitým s pilností pohřeb činil.« (Tob. 1. 19.—20.) Takovou bázeň naplněn byl trpělivý Job: »a když vystřídali dny hodů, posílal k nim Job a posvěcoval jich a vstávaje na úsvitě obětoval oběti zápalné za jednoho každého. Nebo říkával, aby snad nebyli zhřešili synové moji a nedobrořečili Bohu v srdcích svých. Tak činíval Job po všechny dny.« (Job. 1. 5.)

Takovou bázeň před Bohem byli naplněny všechny zbožné a Boha milující duše. Svatí a světice boží bděli ustavičně nad sebou, lekali se již před stínem hříchu a byli ochotni spíše

zemřítí, než Boha i tím nejmenším hříchem uraziti. Někteří učinili si úlohou trpětí a dostiučiniti za urážky od lidí Bohu učiněné.

Jaká byla posud naše bázeň před Bohem? Báli jsme se Boha proto, že jest přísny a spravedlivý, že trestá, když přikázání jeho přestupujeme? Činili jsme proto dobře, že Bůh na dobré skutky odměnu ustanovil? Hleděli-li jsme posud na takové pohnutky, pak neměli jsme dětinné bázně boží, bázeň naše před Bohem byla bázeň otrockou.

Jestliže jsme se ale proto hříchů varovali, abychom Boha neurazili a nehněvali; jestliže jsme proto dobré skutky konali, abychom Bohu radost způsobili, pak jsme byli naplněni bázní boží dětinnou, pak milujeme Boha láskou dokonalou. Amen.

Vojtěch Černý.

Neděle po Narození Páně.

Hodní rodičové.

Dítě pak rostlo a posilovalo se, jsouc plné moudrosti a milost Boží byla v něm.
Sv. Luk 2 v. 40.

Před několika léty zemřel v Praze přední herec Národního divadla V. Slukov. Umělec tento ukázal, že i ve víru velkoměsta na prknech divadelních může žítí duše šlechetná, Bohu oddaná. Dojemnou je jeho závět, která zní: Bůh nebeský popřej ti, má dobrá, šlechetná ženo, síly, abys trpělivě snášela svůj osud a bez všelikých útrap žila s mými drahými dětmi počestný život! Polední má prosba k tobě, nade vše milovaná ženo, jest, abys naše děti vychovala v bázni Boží za řádné křesťany, v lásce k trpící naší vlasti, v úctě a lásce k našemu drahému národu. Nauč je znát a pln povinností! S Bohem, má dobrá, šlechetná ženo! Ty vznesena, zácná duše, buď klidna, vždyť se zase shledáme. Nyní otáčej se láskyplně k dětem: S Bohem můj milý a hodný Tomášku! Vzpomínej na otce a ctí a miluj vždy matku svoji! Láska k matce bude ti ochranou a vůdčí hvězdou po celý život. S Bohem, má dobrá dceruško! Buď matce k radosti! Bůh milostivý všechny vás posiluj a ochraňuj! Pohřeb můj budiž prostý, bez nádhery, po občansku křesťanský. . . .

Drazí posluchači, co něžnosti a lásky muže k ženě dýše z těchto slov závěti! Co péče a starosti o děti plní dobrou umírající hlavu otce! Odhrnul tu vynikající umělec oponu ze svého milujícího, starostlivého srdce a ukázal světu, kolik tam skryto diamantů lásky manželské, kolik zlata lásky otcovské. Odhrnul cíp záclony, aby nahlédnouti dal, že nevymizel ještě dobrý, křesťanský mrav a spořádané křesť rodiny!

A tak maně vzpomněl jsem si na tuto příkladnou závět, když se rozvinul při čtení dnešního svátečního evangelia před zraky mými obraz nejsvětější rodiny nazaretské: Dítě pak rostlo a po-

silovalo se, jsouc plné moudrosti, a milost Boží byla v něm. Těmi slovy nakreslil nám sv. Lukáš život P. Ježíše v domku nazaretském a dal nám tušiti, jak spofádána byla nazaretská sv. rodina.

Byla to domácnost příkladná! A proto nedivte se, když papež Lev XIII. uznal za vhodné ustanoviti na neděli III. po Zjevení Páně památku této sv. rodiny! Jistě, že chtěl tím ukázati vzor našim rodinám křesťanským. Rodiny křesťanské buďtež odleskem nejsvětější rodiny nazaretské! Vy, otcové, máte vzor ve sv. Josefu, matky v Marii Panně, a děti mají nejkrásnější vzor v samém Ježíškovi. Ó, jak šťastny by byly křest. rodiny, kdyby se v nich žilo po příkladu nazaretském! Šťastní otcové, blažené matky, zvedené děti!

Nuže, zde shromáždění před tváří Hospodina, otcové a matky, aby krb vás domácím oplýval štěstím a spokojeností, vám nechť platí moje dnešní řeč.

Vy se modlíváte a děti své učíte: »Cti otce svého i matku svou!« A možná, že mnozí při tom zapomináte, že toto přikázání neobsahuje jenom povinnosti vašich dětí k vám, nýbrž i povinnosti vaše k dětem.

Chcete znáti tyto povinnosti? Doufám, že je znáte, ale myslím, že neuškodí, když vám je připomenou!

I. Známो jest vám jméno sv. Terezie. Žila v 16. století. Nebudu vám líčiti její život, ač je velice poučný, ale tolik vám říci musím, že sv. Terezie v mládí svém byla velmi nakloněna ku hříchu, a po svém obrácení, jako sv. Augustin, stala se perlou v církvi Boží, perlou mezi světicemi. Na rozkaz svého zpovědníka popsala ve zvláštním spise svůj vnitřní život. Chcete slyšeti úryvek z jejího životopisu, jak ona píše o svých rodičích?

Slyšte!: »Měla jsem velmi ctnostné a nábožné rodiče. Otr můj čítal rád dobré, náboženské knihy, maje takových knih vždy pro děti ve svém domě zásobu. Toho, jakož i péče asi matky, abychom se pilně modlili, bylo mně dle mého zdání — v šestém nebo sedném roce první pohnutkou k dobrému. Mnohč též přispělo k tomu, ana jsem na svých rodících viděla, že jejich přízně jinak než ctností dojíti nelze, jakož se sami také mnohými ctnostmi skvěli. Otec můj choval ke všem chudým zvláštní náklonnost. K nemocným, jakož i k čeládce byl nad míru dobrotivý a soucitný. Taktéž měla i matka má mnoho ctností; v těžkých nemocech plynul život její. Kdybych si na své rodiče stěžovati chtěla, nijaké bych příčiny nenalezla, ježto jsem na nich nepozorovala, leč co dobrého.«

Hleďte moji draží, jak krásné svědectví tu dává dítě dávno zemřelým rodičům! Neplní se duše vaše při slovech těchto teplem útěchy? Či snad svědomí vám něco vyčítá? To ponechávám vašemu úsudku.

Kdo tedy byl příčinou počáteční zbožnosti sv. Terezie, kdo k tak veliké dokonalosti v ní položil základy? Ano, čtu ve zracích vašich jednohlasnou odpověď: »jenom její rodičové«. A hle,

já myslím, že i vaší touhou nejevroucnější jest, by děti vaše zkvétaly v dobru a vám jednou osladily šediny a konec žití oblažily. Nuže, chcete-li to nespolehejte se základně na žádného než sami na sebe! Vaše slovo, a žádného jiného, tu platí! Váš příklad, váš život, ten je regulátorem, řídítkem vašich dětí!

II. 1. Předně své děti, Bohem vám dané, milujte, neboť láska jest všeho dobrého základem i korunou. »To připomínati není snad ani zapotřebí,« řekne mi někdo; »což nenalzáme dosti lásky k dětem v srdcích rodičů?« Ano, kdyby nikde lásky nebylo, u rodičů ji děti vždy najdou! To rád připouštím. Ale, bohužel, že láska ta nebývá často dobře zřízena! Bůh vám svěřil děti, ale nejen jejich tělo, nýbrž také jejich duši. A na to zapomínají mnozí rodičové. Mysl si, když děti nasýtí a dobře přistrojí, že už povinnosti své dosti učinili, že všechno ostatní je vedlejší. Ne, milujete-li opravdu své děti, o duši jejich starati se musíte, a nebudete-li, tož zhyne jako tělo, když byste se o ně nestarali . . .

2. Pravou lásku ukážete nejlépe svým chováním, a proto dávejte dětem vždy dobrý příklad. Zlatá jsou slova sv. Jeromýna, který píše: »U vychování působí více příklad než slovo.« Slova jsou jen slova, ta nejvýše povzbuzují, ale příklad táhne. Těžko povzbuzovati děti k modlitbě, když dítě rodiče nevidí se modlití. Těžko vésti děti k skromnosti a cudnosti, když slyší doma jen samé hádky a špatné řeči.

Úctu mějte, rodičové, k nesmrtelným duším svých dětí, mějte před nimi svatou bázeň! Kterak ta ubohá dušička k tomu přijde, aby již od nejútlejšího mládí viděla zlý příklad! Jak ta dušička bývá u věku nejútlejším utlučena nadávkami, klením, pohoršlivými řečmi! Viděli jste někdy osení po zhoubném krupobití? Utlučeno až k pláči — tak utlučena duše dítek špatným příkladem.

Kde je domácnost dobrým příkladem rodičů křesťansky uspořádána, tam tvoří se milé, jasňoučké teplo, v němž duše dítěte jako rostlina utěšeně prospívá. Naproti tomu v domácnosti nespořádané, svárlivé duše dítěte zakrňuje jako květinka, vysazená do mrazu a do krupobití. — Vaše děti — a to mějte stále na paměti! — vás pozorují a pořád na vás hledí. Je sice pravda, že se někdy i děti hodných rodičů zvrhnou, ale proto přece věčná je pravda, že nikoho tak lehce nenásledují jako rodiče. Neznáte přísloví: »Jak staří dělají, tak se mládí od nich učí?« A jiné: »Příklad lepší než učení?« Ano, žádné napomenutí nic nepůsobí, dávají-li rodiče příklad zlý.

3. A proto buďtež, rodičové, sami zbožní a ctnostní! Rcetež, není-li to dojemné, když sv. Terezie, ta učená svěťice, mohla pro všechny věky budoucí ve své knize napsat o rodičích, že byli ctnostní a zbožní! Nenechte se lomozem neblahých našich politických a společenských běhů ve své ctnosti mýlit! Hlas světa je vábíví; okrade-li vás o zbožnost a mír domácí, ničím vám ho nenahradí. Zadívejte se kolem sebe! Znáte anebo jste znali rodinu, jichž synové jsou uctiví a poslušní, jichž dcery jsou zbožny

a skromny. Přemýšlejte, zda to nebyl dobrý příklad poctivého otce a hlavně příklad křesťanské matky, jenž je utvrzoval v těchto dobrých citech? A pohlédnete-li naopak na jisté rodiny, jež jsou nešťastny a rozvráceny, zda nenajdete, že syn piják a nepořádník je věrným obrazem svého otce, a lehkovážná dcera, dívka všeho studu prázdna, že často chodí po stopách matky? V ostravském »Kraji« lze dočísti se historiky: V kteréši české obci koulel otec se synem v kuželky. Syn vyhrával, ale tatík nechtěl platit. Odbyval prý syna slovy: »A nebál bys se Boha, kdybys na svém starém otci chtěl peníze?« Za to synáček vyfal otci jednu a pravil: »Vždyť vy jste mne učil, že není Boha, a teď když máte platit, byl by vám Pán Bůh dobrý!« Co je dnés lidí, kteří neostýchají se dávatí před dětmi na jevo, že nevěří v Boha, kteří před dítkami tropí si posměch ze svatých věcí, kteří v kostele před dětmi chovají se jako pohané, nepokleknou, nepoznamenají se křížem atd.? A co mám říci, když tak se chovají rodičové před vlastními dětmi? Běda tomu, kdo maličkě připraví o víru!

Jedním z nejslavnějších básníků německých jest Mikoláš Lenau. Z jeho mládí se vypravuje, že byl velmi nábožný a bohabojný. Modlíval se denně svou rauní a večerní modlitbu v nejhlubší pobožnosti. Jeho nejmilejší zábavou bylo, u stolice za oltářček upravené, nápodobiti mši sv., k níž mu jeho malá sestřička dělala ministranta. I později, když vyrostl v muže, rozpomínal se na ty blažené doby, když prý čistý, jako andílek ponejprv vrátil se domů od sv. zpovědi. Matka jeho byla chudá a žila s dětmi v nejhorší bídě, ale přece odhodlala se dáti mladého Niki na studiu. Kéž by ho byla raději nechala u sebe! Na studiu zastupoval místo rodičů jeho strýc, u něhož bydlel. Byl to starý vysloužilý husarský kaprál, který do srdce mladistvého studenta trousil nevěru.

Starý tento nevěrec předčítal mu z knih učených neznaobůh Starý tento nevěrec byl sám svou nevěrou rozežírán a byl tomu povděčen, když mohl z mladého studenta udělati nevěrce, jakým byl on sám.

Když Lenau v pokoji se svým strýcem spával, stalo se často, že jej strýc probouzel ze spaní: »Niki, spíš?« »Co si přeješ strýčku?« »Vid, že není žádného Boha!« Ten staroch hledal útěchu v tom, mohl-li nevěru v srdce mladíka vštípit. A bohužel, podařilo se mu to. Ztratil víru a s ní i všecku radost, ztratil svůj ráj srdce, do něhož zpáteční cesty už nenašel. Duše jeho upadala v těžko-myslnost, až zešlel. 6 let ztrávil v blázinci, až ho odtud smrt vysvobodila. (Kopal, Říše Ducha sv.)

Drazí přátelé, suď e nyní sami, na koho padají slova Krista Pána: »Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, ale těch, kteří zabíjejí tělo i duši!« Suďte sami, kdo v tomto případě zasluhuje trestu, jímž Kristus pohrozil: »Kdo by pohoršil jedno z maličkých, lépe by mu bylo, aby. . .«

Ano, žernov oslíčí zasluhuje otec, matka, nemají-li sami víry, nemají-li ctnosti! Ba oni sami vážou si mlýnské kameny na svá

hrdla a vrhají se sami do moře trápení, v němž se duše jejich topí; neboť jisto jest, že největší bolest, pravé moře trápení způsobují rodičům děti nezdárné.

A nyní mi rozumíte, proč jsem řekl: buďte sami zbožni a ctnostní!

4. Učte děti své k modlitbě a modlete se s nimi! Učte je rády denně modliti se, ale učte je také lásce k modlitbě, aby jim nebyla nechutnou povinností. Pečujte, aby poznaly, jak je modlitba krásná a mocna. Až pak uvidíte, že se rády modlí, můžete se těšiti tou blahou nadějí, až vás tady jednou nebude, že se za vás vaše dítě na hrobě pomodlí vroucně očenášek.

5. A jako k modlitbě, poslejte děti na služby Boží! Ale i to je málo, řeknu-li poslejte, choďte též sami! Veliký nesmysl mluví mnozí otcové naší doby, říkajíce: »Já sám do kostela nejdu, ale mé děti tam musí.« Když sem otče do kostelíčka sám zřídka zavítáš, až tvé dítě doroste, ani zřídka ho tam neuvidíš, a nebudeš mu moci poručit.

6. Drazí zde shromáždění rodičové, koho se to týká, poskytněte také dětem příležitost, aby se pro svět a pro budoucnost dobře vzdělaly. Proto posílejte je pilně do školy! Podporujte učitele a kněze v jejich opravdu namahavé a nevděčné práci! Vaše děti musejí mít úctu k učitelům a ke knězi, a proto nikdy nemluvte o nich pohrdavě, neuctivě! Dítě musí vidět v učitelích druhé rodiče.

Těžce se pohřešuje otec, který mluví neslušně o učitelích před dětmi, a nedovedu ani dosti odsouditi takového, který je proti učitelům; štvě je vlastně proti sobě. Ó mnohý katecheta mnoho by vám hořkého mohl vyprávěti ze svých zkušeností!

- Dovoluje-li vám to jmění, popřejte dítěti příležitost vzdělání se na vyšších školách, ale zase nemějte jedině to na mysli, aby dítě vaše stalo se »pánem«. I prostý člověk, řemeslník, je užitečným členem společnosti, je-li opravdu dobrým člověkem, dobrým křesťanem.

Opakuji: je-li dobrým křesťanem. A proto pamatujte též, že vzdělání bez víry a náboženství je skaliskem, na němž by se dobro vašich dětí ztroskotalo. Doba naše přemnoho mluví o škole, o vychování mládeže, ale chce jen učit a ne vychovávat, a když vychovávat, tedy nejraději bez Boha. Dne 16. září 1908, viděl jsem v jubilejní výstavě zajímavý průvod; bylo to 47 dětí bezkonfesijských, které za vedení členů spolku »Volná myšlenka« přišly si prohlédnout výstavu. Musím se vám, drazí posluchači, vyznat, že mi nikdy nebylo tak smutno při pohledu na mládež jako tenkrát, když jsem spatřil tyto dušinky bez víry a bez náboženství. Byly milé, veselé, netušily ještě, o jaký příklad je jejich rodiče a jejich velitelé oloupili. Bylo mi jich z duše líto, a myslím, že i vám oko by se zarosilo při takovém divadle.

Kam vede veškero vzdělání bez Boha? Je nyní na světě mnoho učenosti, ale též mnoho nepoctivosti a neupřímnosti. Kdo z vás jste starší, pamatujete se dobře, že byli lidé, kteří neuměli

ani se podepsat, a byli to rozšafní, upřímní poctivci. Z toho vidíte, že vzdělání, ač nyní bez něho nedobře a nemožno žít, není ještě všechno.

7. A nyní ještě něco! Ze života sv. Terezie je známo, že by se byla dostala za mladých let světáčkou četbou knih na scesti, a jak sama říká, byla by zahynula, kdyby Bůh zvláštní milostí ještě v čas nebyl ji zachránil. Spisy, jež tehdy četla, nebyly však jistě tolik nebezpečny, jako knihy, jež lehkomyšní lidé nyní dávají dětem do ruky. Příhodnější pasti na lapání a hubení nesmrtečných duší nemohl ani ďábel vymyslet!

Tu nezbyvá nežli potírati tento jed protijedem, dávati mládeži do rukou knihy dobré. My kněží opravdu se snažíme, bychom vašim dětem vštipili základy víry a mravnosti, dbejte zase o to vy, by jediná kniha nezkazila to, co my jsme naseli za několik let. Dejte si od nich předčítati z katechismu a z bibl. dějepřavy, aby nemyslely, že tyto knihy jsou zrovna jen pro děti a ne pro dospělé.

8. A pozor, necht nepozná dítě vaše chyby. Malé chyby vaše dítě nezkazí, neboť ví, že i otec i matka jsou přec jen lidmi. Blahoslavený syn a dcera, kteří mohou o svých rodičích říci: nepohoršovali nás. Měli sice též své chyby, jako jiní lidé, ale oni se z nich před Pánem Bohem vyznávali a kajcností je smazávali. Oni své chyby sami na sobě trestali před Pánem Bohem a pak mohli s plnou otcovskou a mateřskou autoritou trestati chyby naše.

Znal jsem matku, která se modlívala: »ó Bože, netrestej hříchy mé na dětech; uděl mi svou milost, abych se jich mohla vystříhati a nedala dětem pohoršení!« Požehnána budiž taková matka, protože byla andělem svým dětem.

Již starý Job vstával na úsvitě a obětoval vroucí modlitby za jednokaždého syna a dceru říká: »Aby snad nehřešili synové moji!« Tak činíval Job po všechny dny.

Chraňte se ukázati chyby velké. Těžko vésti dítě k cudnosti, když slyší doma řeči nemravné. Marně vedete dítě k střídmosti, když vidí otce napilého. Proto chraňte se před nimi něco činiti neb mluvíti, co by je pohoršovalo. Neumějí snad ještě mluvíti, ale pozorují vás, a ty dětské dojmy, jak sami víte, bývají nesmazatelný.

Znal jsem rodinu, v níž otec holdoval piti. Dokud byl střízlivý, nebylo hodnějšího otce. Sotva se však opil, jakoby do něho vešel ďábel; byt jeho stal se jevištěm hrůzných výjevů. Děti, vystrašené ze spaní, s hrůzou pohlížely na otce, jenž v té chvíli ani nevypadal jako člověk. Ale i když opilý nebýval, děti nicméně budily se přes tu chvíli ze sna a hleděly vyděšeně kolem sebe. Častějšími hrůzami byly duše jejich otráveny. Zdálo se jim o tci a tu bezděčně se probouzely. Když pak nešťastný otec se utopil v nepatrné kaluži, i pak ještě děti zděšeně ze sna se budily. Toto smutné dědictví zůstalo jim na vždy. (Kopal, Říše Ducha sv.)

9. Již od mládí učte je rozeznávati, co jest mé a tvé, aby nikdy ruky své nevložily na věci cizí a klameny podvodem nebo krádeží nepokálely čest domu vašeho!

10. Učte je střídmosti, šetrnosti a pracovitosti, pokoře a jiným ctnostem

Rodičové křesťanští, kdo z vás všechny tyto povinnosti plnil, vidte, že jste v této chvíli šťastni! Kdo však v tom neb onom pochybil, pamatujte si to: veliký poklad vám svěřil Bůh, když vám dal děti. Bůh vám tento poklad ale jen svěřil, a bude ho zas jednou chtít od vás zpět. To dítě vaše po křtu sv. jest jako měkký vosk, do něhož dá se vtisknouti cokoliv. To dítě jest jako bílý, nepopsaný list, na němž můžete napsati, co chcete, ale za každou písmenku jste zodpovědai. Duše dítěte jest jako pole ještě nedotknuté, jež máte zorati, upravití a naseti doň semene dobrého. Ó, kéž o vás platí slova sv. Klimenta: »Podle zákona Božího chodili jste, mládež ku skromnosti a cudnosti jste vedli!« Pať díky vám! Amen.

Henricus.

Silvestrovské Te Deum.

Te Deum laudamus.

Všem nám v paměti živé zůstal obraz velikého muže a trpitele Joba ve starém zákoně. Jak září jeho víra, odevzdanost a trpělivost, když mu jeden posel za druhým přináší zprávu o ztrátě statku, dítek a při všech navštíveních svých odevzdaně volá: Hospodin dal, Hospodin vzal, jak se Hospodinu líbilo tak se stalo, budiž jméno Páně pochváleno. Veliký trpitel tak mnohou pravdu vyřkl, která dnes na závěrku roku na mysl přichází: jestliže dobré věci brali jsme z ruky boží, zlých proč bychom nepřijímali? To předeslav, obracím mysl vaši na sklonu roku k událostem života roku minulého, abyste duchem spojeni s duchem trpitele sv. Joba, s odevzdaností do vůle boží z plna srdce řekli: budiž jméno Páně pochváleno od toho času až na věky. Tak béru já za předmět rozjímání 3 věty z Te Deum, jimiž chceme vzdáti dík a prosbu nejsv. Trojici boží. První větu posvěcují Bohu Otci: »Tebe, Bože, chválíme, tebe, věčného Otce celá země velebí.«

P o j e d n á n í.

1. Uplynul rok nesušírné tíhy a mnohých křížů, o nichž mi ani zmiňovati se není třeba. Však vždy zůstává naší povinností Bohu vzdáti chválu. Když vše jde dle naší vůle, není věru zvlášť záslužno zpívati Pánu Bohu chválu, ale když se nás ruka Páně dotýká, tenkrát jest naše odevzdanost do vůle boží zvlášť záslužná. Tenkrát vyznáváme Boha Pánem svým, Otcem neskončené velebnosti. A, letos je ten okamžik záslužný při silvestrovském Te Deu v duchu sv. Joba se modliti: »Jak se Bohu líbilo, tak se stalo, budiž jméno Páně pochváleno.« Toť jest první věta ze silvestrovského Te Deum. Tebe, Bože, chválíme, nezměněna zůstává naše víra v tvou prozřetelnost, nezmenšena naše důvěra v otcovskou tvou neviditelnou ruku a nezlomena naše naděje, že

po zkoušce dáš korunu, po souzení vysvobození a po pokání že dáš odpuštění. (Tob, 3, 16.—22.)

Minul celý věkopamátný rok do moře věčnosti a s ním tak mnohá slza a kříž, který tlačil na bedrách tak mnohých. Zapomínáme na tak mnohé kříže, které mají naloženy tak četně spoluobčané našich jiných krajů: naši vystěhovalci, naši bratři, jichž majetek veškeren zpusťovala litice válečná a proměnila v ssutiny. My jsme ušetřeni byli hrůz válečných a nám jest za to zcela srdce děkovati: Bože, chválíme tebe, Pane moc tvou vyznáváme. Děkujeme Bohu za ochranu před hrůzami válečnými, děkujeme za zdraví, které jsme podrželi, za drahé, kteří nám zachováni byli.

Druhou větu pošvécuji: Bohu synu, vykupiteli.

Ve chvalozpěvu sv. Ambrože po vyznání slávy jeho připojujeme slova: Věříme, že přijdeš soudit. Proto prosíme Tebe, přispěj svým služebníkům, které jsi krví svou vykoupiti ráčil. My soudíme rádi Pána Boha, co on by nám činiti měl, ale nesoudíme sebe, zda jsme vykonali všechny své povinnosti k Pánu Bohu, k bližnímu, k sobě samým? Ty vlny času roku 1918, jenž do moře věčnosti se ubírá, nenese s sebou mnohé skutky na věčnost, které bychom nechtěli, aby byly předmětem soudu božho? Bože, jenž myšlenky naše znáš, slova vážíš a skutky čítáš, smíme předstoupiti před tebe s vědomím, že jsme nejednali v ničem proti tvé nejsvětější, nejmoudřejší a nejlepší vůli tvé? Miláček Páně o sobě a každém z nás praví: díme-li, že nemáme hříchů, obelháváme samy sebe a pravdy v nás není. Po tomto slově miláčka Páně nebudeme se kajícím bít v prsa při slovech Te Deum: Tebe prosíme, služebníkům svým přispěj, které jsi předrahou krví vykoupil. Jak bludné o sobě máme mínění. Bohu činíme množství výtek a sobě nezpytujeme ani své svědomí. Jsme občany dvojho království: pozemského a nebeského. V obojím máme právo a povinnost. Obé souvisí spolu: právo i povinnost. Kdo chce míti právo občana musí také konati povinnost jeho. Chceme-li býti dítkami božími, musíme také povinnosti dítek činiti. Jak jsme je v minulém roce vyplnili? Jak jsme boží čest šířili, jak jsme modlitbu boží milovali? Kterak jsme plnili povinnosti stavu svého? Budme pokorní. Žalm kající nám dává naučení: srdcem skroušeným a kajícím Bože nepohrdneš. Běda tomu srdci, které není před Bohem pokorné a zkroušené, neboť jím musí pohrdnouti. Pýcha je hrozný hřích a jest hrozně rozšířen. Ani před soudcem budoucím nechce člověk doznati hříšnost svou. Vizte jak minul rok, tak mine celý život náš a budeme před svým věčným spravedlivým soudcem. Jak nerad užívá člověk světský přípravy na budoucí soud. Jak nerad se zpytuje a jak nerad se zpovídá. Na sklonu roku prosme v chvalozpěvu sv. Ambrože: prosíme tebe, přispěj nám, služebníkům svým, abychom rádi užívali milostných prostředků tvých, které jsi nám svou předrahou krví získal: svátost pokání a nejsvětější svátost oltářní. Na sklonu roku, jenž dokonává, kdy pomíjelnost života tak na mysl se

dere, volám k vám: užijte času, dokud jej máte, abyste zachránili duše drahé krví Páně vykoupené.

Třetí věta z »Te Deum«, kterou na sv. Silvestra vám předvádím, je prosba: »aeterna fac cum Sanctis tuis in Gloria numerari«, ve věčné slávě svatých tvých dej nám se radovati. Toť cíl skutečného života. Blíží se. Snad je tento Silvestr mnohého z nás poslední aneb blízký poslednímu. Kdy přijde Silvestr světa není pro nás tak důležité zvědět jako jest blízkost našeho života Silvestra. Rok poslední života, který bude vryt do pomníku aneb aspoň napsán do matriky jest nám neviditelně poznamenán na čele a v den popelce se nám píše popelem znovu na čele: pomni a letopočet dovede jen anděl Páně přečísti. Kdybychom jej také my sobě mohli přečísti, s jakými předsevzetími a myšlenkami bychom se vraceli domů. Modlili bychom se vroucně: dej nám radovati se svatými tvými ve věčné slávě. Jak bychom zvážněli, kterak bychom se odloučili od všeho, co nás dělí od Boha, co nám soud boží dělá hrozným a odplatu strašnou. Jak bychom litovali srdečně, slibovali opravdu a posvěcovali se skutečně.

Dokonává se opět rok spásy, jak připisovali otcové naši ku každému letopočtu. Byl minulý rok rokem spásy naší? Užili jste prostředků spasení? Snažili jsme se býti připočteny k počtu svatých?

Fr. Vanděek.

Nový rok.

Co bys činil, kdyby byl tento rok tvým posledním?

»Cožkoliv může učiniti ruka tvá, přičinlivě dělej, ani díla, ani rozumnosti, ani moudrosti, ani umění není na onom světě, kam ty pospicháš.« Eccl. IX. 10.

Slavný Bossuet když stonal na smrt a pohlížel zpět na svůj život, který ztrávil v čilé pilné práci kazatelské, litoval jedné věci a sice, že nekázal častěji o smrti a její řeči, jakou mluví ku duši nemocného. Nejvíce pak želel, že nemůže tu chybu opomenutí již napravit. Jest řeč hrobu příliš vážná i pro lehkomyšlnou povahu. Proto i Šalamoun vzpomínkou na hrob pobízí ku činnosti v životě než přijde noc, ve které nikdo nemůže pracovati. Nad hrobem roku stojíte a stojíte u kolébky nového roku. Mé přání zní v tom směru jak slova Šalamounova praví: pracuj pilně při všem dobrém, než přijde hrob, jenž ukončí veškeru práci a nejprve tu nejnnutnější práci, totiž: spásu duše tvé.

Mám v obyčeji na každý nový rok dělati účet s osadou a spočísti, kolik jich se narodilo, zemřelo a v nový stav vstoupilo. Tak činím i letos. Nebo ač jsou to jen nepatrná čísla, přece v nich mnoho napomenutí. Narodilo se celkem 42 dětí a mezi nimi 3 nemanželské. Chcete-li, je to málo, chcete-li, je to mnoho, podle toho, jakýma očima na věc hledíte. Vstoupilo v stav manželský 10 párů a zemřelo dohromady 31, tedy 31 nových hrobů

a hrobečků. Polovici jich činí skoro děti a nedospělí. Nejstarší z nich byl 88letý tašec. O nich lze užítí slov »vítr bouřlivý zavál nad nimi a zmizelý domov jejich neví o nich více. Strhány jsou mnohonásobné svazky krve a přátelství dlouholetá. Ale mezi starými zemřeli také mnozí mladí, nebo den Páně přijde jako zloděj, který chodí, když člověk nejméně jej čeká. Přichází den obyčejně dříve než si člověk myslí a nikdy nedá sebe ošidit, ale mnohého již ošidil. Proto aby nás neošidil, uvažujme dnes, co bychom dělali, kdyby letošní rok byl naším posledním? Nápís na hodinách jedněch: »jedna z těch bude tvoje poslední« — na jiných hodinách nápís: »Každá ráni, poslední zabíjí.«

P o j e d n á n í .

Jisto jest, že jeden z roků bude naším posledním. Ani jednoho z nás nevyjímaje, umřeli již v našem stáří tisíce lidí a dětí: padesátníků, 40, 30, 20iletých, 10letých a dětí školních, víc než jest kamenů v kostele, víc než je tašek na střeše. Tedy i pro mne každý rok může býti posledním. Ano, povím ještě více a řeknu vám, že každého roku byli zde na nový rok lidé, kteří toho roku slyšeli kázání novoroční naposled. Stáli zde mezi vámi jako dnes — a než se rok s rokem sešel, již stojíš ty na jeho místě. Na každém z vašich míst stál a seděl mnohý, který již odpočívá u sv. Václava. Kdy ten zloděj přijde pro mne, nevíme, ale víme, že jistě přijde a sice tehdy, když se nikdo nenaděje. Proto si odpověz před Bohem i svědomím otázku, co bys dělal, kdyby ti bylo zjeveno, že letošní rok je tvým posledním? Opatu Vilému zjeveno bylo, že jen 7 let bude žít. Opat však nevěděl, zda zjevení mu dané jen 7 dní, či 7 měsíců neb 7 let mu oznamovalo a proto se připravoval 7 dní a pak 7 týdnů, pak 7 měsíců a pak 7 let a zemřel 7. rok po tuhém a vzácném pokání.

Ach, 7 let! Co za 7 let se změní mezi námi? Jsem zde na osadě již 9. rok, ach, co tu změn. Není ani jediného čísla, v němž by někdo v té době nezemřel, se nenarodil, neoddal, aneb jiná důležitá změna se nestala. Moji školáci jsou již na vojně, školačky jsou již ženami a nevěstami a to vše se událo tak zdánlivě zkrátka jakoby se událo v jednom dni. Snad mnohý z nás má ještě 7 let lhůtu, jako opat Vilém, snad mnohý jen již 4, snad jen rok a snad letos se přikrade již rok poslední. Co bys dělal?

Co bys dělal ve své rodině? Dal bys do pořádku své časné věci, chtěl bys co možná mnoho ještě uplatiti, aby se neřeklo, že jsi odkázal dluhy na místě statku. Kde bys býval častěji? V kostele či jinde? Jaké by byly tvoje řeči? Jaké by sis koupil šaty? Co bys učinil ještě pro duši svou? Jaký bys sobě zavedl denní pořádek? Kolik mší sv. bys ten poslední rok v neděli a ve svátek vynechal? Kolikrát bys v neděli na poli pracoval? A kolikrát bys chtěl tělo Ježíšovo přijmout? Jsi snad živ jako sv. Frant. Sal., který byl každou chvíli připraven odevzdati duši Bohu, kdyby přišel onen neočekávaný den?

Jeden rok bude zcela jistě náš poslední. Na zakončení života mnoho záleží, neboť dle posledního okamžiku se řídí hlavně věčnost. Poslední okamžik bývá dle celého života. V oku umírajícího prý zůstane zobrazeno, co v posledním okamžiku bylo před očima. Proto hled rok, který může být i našim rokem posledním, užít jako důležité přípravy na den, který přijde jako zloděj.

Mládenče, kdybys věděl, že letos umřeš, navštěvoval by jsi všechna vyrazení a zanedbával bys službu boží? Zde leží kolem hřbitova mnohý, který byl stejně s tebou stár. Pomni, co dí moudrý Sirach: vesel se mládenče v mladosti své — jak krásná to řeč — ale poslechni, co k tomu ještě dodává, ale pomni, že tě se vším přivede Hospodin na soud! Chtěl bys, aby na tebe naříkal někdo, a aby se za tebe styděli pro tvoje chování?

Co bys dělala křesťanská pannu, kdyby tvůj život letos se měl skončit a tebe by měli letos nésti po schodech kostelních a postavit na marách vedle hrobu? Chtěla bys právě tento poslední rok rozdupati svůj věneček a zahanbiti svou nevídanost? Chtěla bys právě tento poslední tvůj rok být nevázanou? Zde leží mnohá již na hřbitově, která byla právě tak stará jako ty — a právě tak velká jako ty — může i pro tebe být tedy rokem posledním.

Přes naše mládí a sílu, a zapomenutí na smrt, musí duše a tělo se rozejít na tento nepřirozený způsob, aby znovu se spojily duše i tělo a žaly, co síly.

O čem bys mluvil, otče a matko, poslední rok svého života svým dětem nejčastěji: Co bys jim kladl na srdce nejvíce? Co často děti slyší, uvázně jim v paměti, co často děti vidí, činí obyčejně, a co v poslední době od otce a matky slyší, to jest vryto jako ve skálu. Proto tak podrobně vypravují přátelé poslední chvíli otcovu a matčinu. Pravil nám takto, požehnal nás takto, pak ještě řekl tolik a tolik slov a vzdechl a umřel. Kdo viděl svého milého otce umírat, pamatuje si to dobře. Tak i tento poslední snad tvůj rok vpiš v paměť a srdce dětí krásným písmem na památku, abys nechal obraz milý v mysli potomků svých.

Rodiče děti své žehnají v poslední chvíli života. Jinde ku př. ve Švýcarsku v katolické části jeho mají krásnější obyčej než žehnati v poslední chvíli života. Otec jde poslední spat a před spaním od nejstaršího až do nejmladšího dítěte všichni jdou k otci a pokleknou, aby jim požehnal. A vloží jim otec ruku na hlavu a znamená je sv. křížem; není-li otec doma, plní tuto krásnou povinnost matka. Po sv. kříži a požehnání otcově pokropí se vodou svěcenou a jdou na lože. Nenapadne ani sebe staršímu synu, býtí déle mimo dům, než jde otec na lože po denní práci své! Nebylo by to hezké, kdybys to třeba poslední rok života svého zavedl a denně žehnal, které jsi zplodil? Požehnání otcovo staví domy, ale zlořečení matčino z kořene je vyvrací!

Jak bys vycházel ten poslední rok se svým sousedem a sousedkou? Kolik byste ještě ten poslední rok chtěli mít hádek, ale kolikrát bys chtěl jí ještě ublížit prve než dokončíš tuto pouť a

půjdeš k soudu Páně? Slyš Písmo (Kaz. 9, 10): Cožkoliv může učiniti ruka tvá, přičinlivě dělej, neboť není ani díla, ani rozumnosti a moudrosti, ani umění nebude na onom světě, kam ty pospícháš.

Slova za základ položená jsou zřejmá, totiž v hrobě už ti nemůže prospět dar rozumu, dar moudrosti, dar umění a díla tvá, proto jich uživej, dokud jsi na cestě k hrobu, než nastane ta noc, o níž mluvil Pán Ježíš: přijde noc, v níž nikdo nebude moci pracovati.

Jak bys zavedl své denní modlitby a nedělní služby Boží? To jest u každého člověka různé, poněvadž se řídí jeho schopnostmi a vzděláním. Ale rozhodně jest to krásný předmět pro novoroční rozjímání pro každého zvlášť. Já mohu sobě rozjímati, co bych udělal, ale ty zase musíš přemýšleti, co bys ty udělal, kdyby tento rok byl poslední. Pracuj s chutí úsilovnou na spásu duše své. Stalo se mi, že po jednom novoročním kázání přišli lidé neoddaní a žádali, aby byli církevně oddáni, že je k tomuto kroku přimělo rozjímání novoroční, v němž jsem pravil, že člověk má od Pána Boha jistou dobu, v níž mu volno přizpůsobiti duši svou, jako hrnčič přizpůsobuje nádobu, dokud vlhká a nevyschlá jest, pak ale když vypálena jest, nelze jí novou formu dát. Teď dáváme si formu duše své. Jakou formu ty duši své bys chtěl dát, rozjímej dnes, třeba při této mši sv. první v roce, a řekni si upřímně, co bys dělal, kdyby tento rok byl tvým posledním. — Jisto jest, že se stromu spadne jednou list poslední, jisto, že každá kniha má poslední stránku, tak také ty přijdeš jednou naposled na nový rok do kostela a snad jest právě tento rok, jako byl loňský nový rok mnohého člověka posledním; půjdeš poslední kolem polí, poslední kolem stavení, poslední kolem světnice a poslední k loži svému. Poněvadž tedy jest jisté, že poslední každou věc uděláme, poslední se oblečeme, poslední svlečeme, poslední najíme, poslední dechnem — tedy jest třeba, abychom o tom vážně přemýšleli, abychom nebyli nepřipraveni. Nuže tedy při této první oběti Ježíšově v novém tom roce — odpověz si a věz, že šťastný rok má každý, kdo jej prožije, jako by to byl rok jeho poslední. Nuže s Bohem začni, s Bohem skonči. Amen.

Fr. Vaněček.

Slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš.

Napsal Josef Kepl, farář ve Svojanově.

Jméno Ježíš jest jméno pravého Boha.

»Ve jménu Ježíše nechť každé koleno kleká, nebeských, zemských i pekelných tvorů: a každý jazyk nechť vyznává, že Pán Ježíš Kristus jest ve slávě Boha Otce.« (Introit mše sv.)

Drazí v Kristu! Z Písma sv. víme, že ve jménu a z moci Ježíše Krista sv. apoštolové činili mnoho zázraků a tím dokazovali, že Ježíš Kristus jest pravý Bůh, a že učení, které hlásají,

jest učení božské. Nejsvětější jméno Ježíš jest jméno nanejvýše mocné a může i nám pomoci ve všech našich potřebách, neboť Ježíš má i jako člověk největší moc nade všemi tvory. Jest to jméno nanejvýše mocné, poněvadž oslavené člověčenství Ježíšovo jest nerozlučně spojeno s jeho božstvím; jest to jméno boží. Abychom ve trudných dobách nynějších se posilnili v důvěře v toto nejsvětější jméno, budeme dnes uvažovati o tom, že jméno Ježíš jest jméno pravého Boha. Pravda ta je velice důležitá, neboť na víře v božství Ježíše Krista je zbudována církev svatá; na tomto přesvědčení zakládá se celá naše sv. víra.

P o j e d n á n í.

1. Celý pozemský život Ježíše Krista ve všech svých událostech shodoval se úplně s jeho vznešeným účelem: s vykoupením a obnovením člověčenstva. Účel jeho vtělení jest obsažen již v jeho jménu, jež bylo mu dáno samým andělem. Anděl Páně ukázal se sv. Josefovi ve snách a pravil k němu: »Josefe, synu Davidův, neboj se vzít k sobě Marii manželku svou; nebo což v ní zrozeno jest, z Ducha svatého jest. Porodíš pak syna, a nazveš jméno jeho Ježíš: onť zajisté vysvobodí lid svůj od hříchů jejich.« (Mat. 1, 20. 21.). Jak bylo ve Starém zákoně předpověděno, stalo se. Bylo to roku 751 po založení města Říma, kdy narodil se zaslíbený Vykupitel světa a osmého dne po narození byl dle předpisu zákona židovského obřezán, a dáno mu bylo jméno Ježíš, jak svědčí dnešní sv. evangelium. Slovo Ježíš znamená spasitele, vykupitele, vysvoboditele; vysvoboditele z propasti věčné, z níž nikdo jiný nemohl lidstva vysvoboditi; osvoboditele od kletby, která tížila veškeré tvorstvo po 4000 let; vysvoboditele ze jha hříchů a z poroby ďáblovy; osvoboditele od bludů, od slabosti vůle, od věčné smrti, k níž všickni pro hřích jsme byli odsouzeni. To znamená nejsvětější jméno Ježíš. Proto volá ctihodný Ludvík z Granady: »Ó, velebme den, v němž jméno to nám bylo zvěstováno! Nejednoho Ježíše, t. j. vysvoboditele, poslal Bůh na svět již před tímto dnem; byli to však osvoboditelé jen těla, domů, statků a pozemků; ale žádný nebyl s to, vykonati věci nejdůležitější, vysvoboditi totiž nesmrtelné duše z poroby hříchu a nadvlády ďáblovy. K úkolu tomu třeba bylo poslati bohočlověka, jenž jest Ježíš Kristus, jemuž budiž chvála na věky!«

2. Božství Ježíše Krista září jasně z jeho vznešené povahy a z jeho nauky. Vznešená povaha Ježíšova jeví se hlavně v tom, že u něho nebylo ani omylu, ani nejmenšího hříchu, a svými ctnostmi, jež konal s podivuhodnou vytrvalostí, jest vzorem každému člověku všech časů. Jako na životě Ježíše Krista nelpí ani nejmenší stín nějakého mravního poklesku, tak není ctnosti, které by nebyl konal ve svém životě ve stupni nejvyšším. S Otcem nebeským pojí jej vroucí láska, která prostupuje celý život jeho; hledá toliko slávy Otce svého. Všecky lidi miluje láskou nejrůznější, jako dítky svého nebeského Otce, jako své bratry. Ačkoliv jest Pánem nebe i země, žije chudě, nemá ničeho, co by mohl nazý-

vati svým, leč toliko kříž. Jsa Bůh a člověk zároveň, trpí za lidstvo bolesti nevýslovné s největší trpělivostí a úplnou odevzdaností do vůle svého nebeského Otce. Konečně umírá za všechny lidi, netoliko za své přátele, ale i za své nepřátele; umírá ochotně, poroučeje ducha svého do rukou Otce nebeského. Opravdu tedy stal se Ježíš Kristus vzorem pro všechny lidi všech věků a národů.

3. Jako božský Mistr vyniká nade všechny lidi svou mravní dokonalostí, tak vyniká i učení Ježíšovo nad nauky nejmoudřejších mužů, kteří kdy žili; odpovídá všem potřebám lidského srdce a hodí se pro každý stav, pohlaví, věk a národ. Německý filosof Immanuel Kant, zemřelý r. 1804, který nazván byl „hlavou německé filosofie“, napsal: „Nauka Kristova úplně objasnila nejvznešenější cíl člověka a všeho tvorstva a kladla na srdce vznešené ctnosti, jako lásku k bližnímu, pokoru, mírnost, trpělivost, lásku k nepřítelům, chudobu, jež dosud byly úplně neznámy, a jichž by mimo Krista žádný člověk nevynalezl.“ Učení Krista Pána zahrnuje veškeren vnitřní a vnější život každého jednotlivce, rodiny, státu; jest přiměřeno všem stavům, každému věku a každému pohlaví; pořádá veškerý poměr života lidského; obsahuje tajemství vzniku tvorů, jejich řízení božskou prozřetelností, jejich poslední cíl, jakož i tajemství milosti, ospravedlnění, posvěcení a blaženosti tvorů.¹⁾ Vznešenost a síla učení Ježíšova jest tak veliká, že předčítí Ježíše Krista ve věcech náboženských jest nemožno pro všechny časy, jak vyznal i německý spisovatel filosofický David Friedrich Strauss.

4. A tento Ježíš, jehož povaha a nauka jest tak vznešená a nedostižná, prohlásil sám o sobě, že jest Syn Boží a pravý Bůh. Otcem svým nenazýval jiného, než Boha, ačkoliv židé mu vytýkali, že jest synem tesaře Josefa. Poučuje židy, pravil o sobě: „Já a Otec jedno jsme. Otec ve mně jest, a já v Otci.“ (Jan 10, 30. 38.). „Kdo mne vidí, vidí i Otce.“ (Jan 14, 9). Z výroků těchto jest zřejmo, že Ježíš Kristus jest stejné podstaty s Otcem, a tedy Bůh. Kristus si připsuje vlastnosti a skutky, které náležejí jen Bohu; nazývá se původcem všeho života, když praví k Martě, sestře Lazarově: „Já jsem vzkříšení i život; kdo věří ve mne, byť také umřel, živ bude, a každý, kdo jest živ a věří ve mne, neumře na věky. Věřís-li tomu? Řekla jemu Marta: Ovšem, Pane, já jsem uvěřila, že jsi ty Kristus, Syn Boha živého, kterýž jsi na tento svět přišel.“ (Jan 11, 25.—27.). Když Ježíš uzdravil člověka, třicet osm let těžce nemocného, a „židé mu proto protivenství činili, že to učinil v sobotu, odpověděl jim: Otec můj až dosavad dělá, i jáť dělám. Tedy židé tím více hledali ho zabít, že netoliko rušil sobotu, ale že i Otcem svým nazýval Boha, rovného se čině Bohu. Tedy odpověděl Ježíš a řekl jim: Amen, amen pravím vám: Nemůžeš Syn něčohož sám od sebe činiti, jedině co uzzí že činí Otec; neb cožkoli on činí, to činí podobně i Syn. . . . Neb jako Otec mrtvé křísí a obživuje; tak i Syn, kteréž chce,

¹⁾ Pattiss: Život Ježíše Krista.

obživuje . . . , aby všickni ctili Syna, jako ctí Otce. . . . Přichází hodina a nyníť jest, když to mrtví uslyší hlas Syna božního a kteří uslyší, živi budou. Nebo jako Otec má život sám v sobě, tak dal i Synu, aby měl život v samém sobě. (Jan 5, 16.—26.). Z toho poznáváme, že Ježíš Kristus připisoval si dokonalost božskou. Že jest pravý Bůh, nepřestal Pán Ježíš dosvědčovati o sobě, ačkoliv židé velice se horšili nad ním a jej proto i usmrtni chtěli.

Výrokem svým: »Já jsem Syn boží« vyloučil se z lůna národa židovského, kletbu jeho uvalil na sebe, a když všickni volali: »Hodent jest smrti«, předce výroku svého neodvolal.

5. Že Ježíš Kristus jest pravý Bůh, a že hlásal pravdu, dokazují jeho proroctví a zázraky. Proroctví Ježíšova o událostech z vlastního života, o zradě Jidášově o zapření Petrově, o jeho utrpení a zmrtevýchvstání, o zboření Jerusalema i chrámu, o osudech národa židovského a církve, dokazují vševědoucnost jeho. Z tehdejších poměrů nikdo nemohl tak jasně předvídati těchto budoucích událostí. Poněvadž veškerá proroctví Ježíšova splnila se do nejmenších podrobností, můžeme býti přesvědčeni, že se vyplní i ostatní proroctví o zmrtevýchvstání všech lidí a o posledním soudě.

6. Že Ježíš Kristus jest pravý Bůh, potvrdil i mnohými skutky svými, na něž, když židé nechtěli uvěřiti v něho, se odvolával, řka: »Kterakž vy o mně, jehož posvětil otec a poslal na svět, pravíte: »Rouháš se«, poněvadž jsem řekl: »Syn boží jsem?« Nečiním-li skutků Otce svého, nevěřte mi; pakli činím, a nechcete-li věřiti mně, skutkům věřte, abyste poznali a věřili, že Otec ve mně jest, a já v Otci.« (Jan 10, 36.—38.). Zfzetelně praví Pán Ježíš: Když nechcete věřiti slovům mým, pozorujte tu moc, kterouž já činím takové skutky, jako můj Otec nebeský, abyste poznali, že já skutečně jsem pravý Bůh. Veliké množství zázraků, které Ježíš sám svým jménem konal, dokazují jeho všemohoucnost. Ve sv. evangeliích je poznamenáno 10 zázraků na přírodě, 21 zázračných uzdravení a 3 vzkříšení z mrtvých, která Ježíš Kristus učinil. Avšak sv. Jan končí své evangelium slovy: »Jestliť pak i mnoho jiných věcí, které učinil Ježíš, kteréž kdyby měly každá obzvláště psány býti, mám za to, že by ani svět nemohl obsáhnouti těch knih, kteréž by měly psány býti.« (Jan 21, 25.). A na jiném místě praví: »Mnohé zajisté i jiné divy činil Ježíš před obličejem učedníků svých, kteréž nejsou psány v knize této; ale tyto jsou napsány, abyste věřili, že Ježíš jest Kristus, Syn boží, a abyste věřte, život měli ve jménu jeho.« (Jan 20, 30. 31.).

7. Nejvážnějším však důkazem božství Ježíšova jest jeho zmrtevýchvstání, které bylo nejen samo o sobě zázrakem velikým, ale jaksi doplňkem a důkazem pravosti všech ostatních zázraků Ježíšových; a proto sv. Pavel napsal: »Nevstal-li Kristus z mrtvých, marná jest víra vaše, nebo ještě jste ve hříchích vašich.« (I. Kor. 15, 17.). Že Ježíš vstal z mrtvých, jak o něm bylo předpověděno, a jak sám předpověděl, to potvrzují všickni evangelisté a apoštolové i před svými nepřáteli. Tak hlásal sv. Petr hned po seslání

Ducha sv. »Toho Ježíše vzkřísil Bůh, čehož my všickni svědkové jsme.« A když sv. Petr a Jan uzdravili chromého od narození, sv. Petr na otázku židů, jakou mocí, aneb ve kterém jménu to učinili, pravil: »Ve jménu Pána našeho Ježíše Nazaretského, kteréhož jste vy ukřižovali, jehož Bůh vzkřísil z mrtvých, skrze toho stojí tento před vámi zdrav.« Ačkoliv apoštolům za toto hlásání, že Ježíš Kristus vstal z mrtvých, velerada židovská hrozila pronásledováním, ano i smrtí, přece prohlašují ústy sv. Petra: »Nemůžeme nemluvití toho, co jsme viděli a slyšeli.« (Sk. ap. 4, 20.). »Bůh otcův našich vzkřísil Ježíše, kteréhož jste vy usmrtili, pověsivše na dřevě. A my jsme svědkové těchto slov.« (Sk. ap. 5, 30. 32.). Sv. apoštolové žili v pevném přesvědčení, že Ježíš Kristus vstal z mrtvých; neboť se jim čtyřikrát zjevil, s ním po jeho zmrtevýchvstání mluvili, jeho se dotýkali, s ním jedli a od něho rozkazy přijímali. Ježíš Kristus vstal z mrtvých, jak byl předpověděl, a tím dokázal, že jest vítězem nad smrtí, že jest pravý Bůh, že učení jeho jest božské. Jako vyplněná proroctví Ježíšova dokazují jeho vševědounost, tak jeho zázraky a slavné zmrtevýchvstání dokazují jeho všemohounost. Kéž všickni lidé jsou dobré vůle, kéž uznávají Ježíše Krista za svého Boha a Pána! Nedopusťte, draží křesťané, aby vám byla lidmi bezbožnými uloupena útěchuplná pravda: Ježíš Kristus jest pravý Bůh. Neustávejte skláněti kolena svá ve jménu Ježíše Krista; nepřestávejte se klaněti Spasiteli svému v nejsvětější svátosti oltářní a ctili jej, jako Boha dle příkladu prvních křesťanů, o nichž Plinius mladší, jsa římským místodržitelem v Bithynii v Malé Asii, napsal císaři Trajanovi: »Scházejí se časně z rána a zpívají chválu Kristu, jako svému Bohu.«

8. Mějme pevnou víru v Pána Ježíše, jako Boha, neboť sám nejednou prohlásil, že jest pravý Bůh, a všecky výroky o svém božství potvrdil nedostižnou svatostí a dokonalostí svého života, vznešeností svého učení, vyplněnými proroctvími, svými zázraky a svým zmrtevýchvstáním. Ježíš Kristus sám rozkázal nám: »Věřte v Boha, i ve mne věřte!« (Jan 14, 1.). Bez víry v Ježíše není života nadpřirozeného; neboť jenom »těm, kteříž věří ve jménu jeho, dal moc býti syny božími.« (Jan 1, 12.). Bez této víry nelze nikomu dosíci věčné spásy, neboť dle kázání sv. Petra »není v žádném jiném spasení; aniž jest zajisté jiné jméno pod nebem dáno lidem, skrze něž bychom mohli spaseni býti.«

Ježíše Krista uznávejme za svého Pána, neboť nás vysvobodil z otroctví ďábla a učinil nás dítkami božími, svými bratry a dědici blaženosti věčné. Hříchem prvotním upadli jsme všickni do moci ďáblovy; Ježíš Kristus nás vyprostil svou smrtí z jeho moci; jeho tedy jsme, jemu náležíme. Dobude-li vojevůdce města, stane se pánem města, všech lidí v něm, všem jest poslušati jeho rozkazů; i nám jest tedy plniti jeho svatou vůli, jest nám zachovávatí jeho přikázání: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši síly své i ze vši mysli své; a bližního svého jako sebe samého.« (Luk. 10, 27.). »Tento jest Syn můj milý, v němž jsem si dobře zalbil, toho poslou-

chejte.« (Mat. 17, 5). tak zvolal Otec nebeský při proměnění Ježíše Krista na hoře Tábor. Učený Origenes praví: »Ježíš jest život, Ježíš jest vzkříšení naše, Ježíš jest světlo světa.« Ježíše Krista proto jest se nám držeti, nechceme-li kráčet ve tmách bludů, nevěry a hříchů. Ježíše jest se nám držeti, chceme-li býti silni, chceme-li v Bohu a pro Boha živi býti, chceme-li Boha nade všechno a bližního, jako sebe samy, duši více, nežli tělo a svět milovati. Ježíše jest se nám držeti, chceme-li, aby nás při práci občerstvoval a nám pomáhal, chceme-li v zármutku býti potěšeni. Ježíše jest se nám držeti, chceme-li někdy slavně z mrtvých vstáti a života věčného dosáti. Ježíš jest naše spása; neboť »není v žádném jiném spasení, aniž jest zajisté jiné jméno pod nebem dáno lidem, skrze něž bychom mohli spaseni býti.«

Bez Ježíše nemůžeme býti šťastni ani zde na zemi, ani na věčnosti. Slovatný biskup francouzský Parisis praví ve svém spise proti nevěrečkému filozofu a historiku Renanovi, zemřelému r. 1892: »Bez Ježíše a víry v Něho nic nám nezbude; nic pro rozum, než nejistota; nic pro srdce, než sobectví; nic pro svědomí, než ziskuchtivost; nic pro minulost, nežli události bez cíle; nic pro přítomnost, nežli nezasloužené utrpení; nic pro budoucnost, nežli černá, bezedná propast.«

Drazí křesťané! Jedině v nejmocnějším jménu Ježíš jest naše spása, a proto ve jménu tom hledejme pomoci ve všech svých potřebách, hledejme útěchy ve všech útrapách v nynějších smutných časích. Nejsvětější jméno Ježíš jest jméno nanejvýše mocné a důvěry hodné; jest to jméno Boha všomohoucího, nejvyššího dobrotivého, který z lásky k nám stal se člověkem, zná naši bídu a proto nám v potřebách života časného i věčného pomůže, budeme-li o to prositi. Amen.

Sv. Tři králů.

»Všichni králové země budou se mu
kořiti, všichni národové sloužiti.«
(Žalm 7. 11.)

Koření se sv. králů Spasiteli, to jest předmětem sv. evangelia. Slova žalmu vzata jsou z vidění prorockého o království Messiasově, jež na konci věku pronikne veškeren svět a krále i lid přivede ku klanění se boží Velebě a Dobrotě. To jest vlastně povolání nás všech zde neboť všichni se máme přičiniti, aby nám přišlo království boží, za něž se denně modlití máme. Jak se o to každý přičiniti máme a můžeme, které pravdy a příklady nám k tomu mají pomáhati, to jest předmětem našeho rozjímání svátečního.

P o j e d n á n í.

Ze staré doby byl dnešní svátek zvláště názorně oslavován, aby pravdy sv. evangelia o Kristu Pánu vynikly. Druhdy v den Zjevení Páně pohanům při obětování vstoupili tři hoši v hedbávném

rouše a královskou korunou do chóru a kráčeli k oltáři. Zde pozvedli dle řady své nádoby do výše a zpívali: »Prvý dal zlato« — »druhý kadidlo« — »třetí myrhu.« Ihned k tomu dali zpěvný výklad: »Zlato značí krále« — »kadidlo Boha nebes« — »myrha pomázání mrtvých.« Prvý hlas zapěl. — »To jest znamení velikého krále« a ukazoval na hvězdu, jež se vznášela v kostele. Pak tři králové složili své dary. Hlas skrytý, představující anděla, zpíval: Nesu poselství z výsosti: »narodil se v Betlémě Judově Ježíš Kristus, vládce zemského okršku, jak to byl prorok oznámil.« Na to tři králové se vzdálili a zpívali: »v Betlémě narodil se král nebes.« Tak středověk dramaticky evangelium vštěpoval, že králem z nebe je Kristus, jemuž všichni klaněti se mají: král i lid.

Nám zůstal jakýs obyčej podobný: požeňnání příbytků a poznačení jich sv. křížem a jmény sv. tří králů. Evangelium mluví o mudrcích, ale ústní podání vždy jmenuje krále i jména jejich a tři díly světa, jež zastupovali při koření se věčnému a nebynoucímu králi věků, jemuž vše žije. Tak i já chci, abyste sobě vzali tři pravdy sebou, dle nichž máte věčného krále svého uctívati z celého srdce svého, ze vši myslí své a ze všech sil svých.

Jest starý katolický obyčej napsati v oktávě sv. Tří králů na dvěře příbytků ve jménu Nejsvětější Trojice tři kříže a kolem nich začátečná písmena jmen sv. králů. Dnes chci na srdce vložit vám, kterak zasvětití své rodiny máte Nejsvětější Trojici po příkladů sv. králů a napíši tři kříže na dvěře vašich rodin, abyste s mudrci svatými vyznali božství Páně v životě, v rodině, v obcování s bližním svým.

Ve jménu Otce dím napište denně nade všechno počínání: všechno naše počínání, prosté i vznešené i moc zákonodárná kofiti se musí Velebě boží, ježto z Boha jest veškerá moc zákonodárná. V době štěstí i neštěstí, zdaru a zmaru otcovskou jeho ruku nad sebou uznati. Není důstojno v soužení volati o pomoc boží a v radosti a zdaru pohrdati boží vůlí a zákonem. Není možno rozumně volati — ve jménu Páně o pomoc boží v době bdy — a rouhati se Bohu, když přestalo nebezpečí a svízeľ. Ve jménu Boha otce vykonává svou moc otec i matka; ve jménu Boha poroučí mistr a hospodáf. Ježíš Kristus jest naším králem, tedy jsme jeho poddaní. Zlato mu nesli králové, my poslušnost k jeho slovu. Ve jménu Páně dávaly se za stara zákony a dle křesťanského ducha mají zákony obsahovati vždy jen to, co je ku cti boží a ku blahu lidstva. Snad se divíte, že se zmiňuji o moci zákonodárné, o níž vy myslíte, že ji nevykonáváte. Vykonáváte, neboť volíte ty, kdož zákony dávají v obci, zemi a říši. To jest povinnost i právo veliké a třeba jsm oslavovati Boha, skrze něž králové vládnu a ředitelové věcí pravě věci rozsuzují. Ve všem hledej Bohu vzdáti čest, abys pomáhal na zbudování království božího na zemi. Ten jest nepřítel vlasti, kdo Bohu čest ubírá neb jsoucnost boží popírá. Proto by již starým vrcholem zločinu bezbožectví: atheismus. Na místě božím vykonáváš otče a matko svou moc a máš ji užívati ku cti a slávě boží — jako všeho

ostatního ku cti a slávě boží užívati máš, byt by to bylo tak obyčejná věc jako jest pokrm a nápoj.

»Ve jménu Syna« třeba napsati na dvěře rodiny i školy, aby zde byly dítky v bázni boží vyučovány v moudrosti křesťanského života, jak to moudře vyjadřuje zákon náš světský slovy: »Aby byly vychovány dítky mravně a nábožensky,« poněvadž počátek moudrosti je bázeň boží, jako jest počátek bláznovství: odpadlictví od Boha. Oba výroky jsou vzaty z Písma sv. Jaká je to síla národa i říše, která v účtě má sv. víru, to nám vypráví knihy makkabejské připomínající výrok nepřátel říkajících o lidu makkabejském: tito lidé jsou nepřemožitelní, neboť spoléhají na pomoc boží a ctí zákony, Bohem dané.

Tak každý z vás, drazí posluchači, nesete v sobě sílu velikou, když máte sv. důvěru v Boha a lásku k jeho přikázáním a obě vštěpujete dítkám při výchově, ať doma ať ve škole. Jest to veliké věno, kteréž dáváte dítkám svým, učíte je ve jménu Páně: zbožnosti a dostatečnosti v potřebách, které jsou velikým ziskem každému, kdož se v nich cvičí z lásky k Bobu a bližnímu. Ve jménu Páně nechte maličkých přijíti k němu zapíráním a nesením kříže a obtíží životních.

Ve jménu Ježíše Krista zaříditi také vše s rodinným životem souvisící: všechny zákony manželské a zákony o čistotě mravní. Z rodin čistých a zchovalých pochází pokolení silné a mravné a proto nepřemožitelné. Kde rozluka zničila rodiny, tam nemůže vznikati pokolení šťastné a spokojené.

Ve svatý krb rodinný vplížily se pohanské nemravy a hříchy, o nichž nebylo slýcháno. Tyto neřesti v pravdě pohanské, způsobily větší spousty mezi národy než sama tak krutá přes 5 let trávající válka. Na tyto neřesti vyhynuly mocné a četné národy světa, na ně může vyhynouti i křesťanská Evropa, jest-li nebude ctíti zákon Bohem samým rodině daný. Král i lid musí se zákonu božímu klaněti aneb — zabynouti. Neřest není neznámou ani v malých nepatrných osadách a všude třeba bděti, aby ani jmenována nebyla tato neřest mezi křesťany. To jest požadavek víry sv. a rozumu, aby neřest a hřích nebyly líčeny jako života cíl a blaho. Když prohlédneme literaturu a divadla, kino a módy, kolik je toho, zač jest se hanbiti, a v čem jest zárodek zhouby mravní i tělesné, často celé pokolení ničí. Bůh zůstává vždy věčným zákonodárcem, jemuž třeba se kofiti aneb sebe zničiti časně i třeba věčně. Bděte nad krbem rodin svých, abyste mohli o nich říci, co bohobojný muž praví o své rodině: já a moje rodina budeme sloužiti Hospodinu, kdyby všichni ostatní se zpronevěřili.

Konečně píší na příbytek všech: ve jménu Ducha sv. původce veškeré lásky mezi lidstvem, aby zůstával v nás všech a učil nás lásce a snášenlivosti. Podání ústní praví, že třetí mudrc byl mouřenín. Žádná plet ani řeč nezbavuje nás synovství božího. Jsme všichni bratři v Kristu a vespolek různí údové jednoho těla. Musíme vyplniti přikaz boží: milovati budeš bližního svého jako

sebe samého. Když si to lidstvo zapíše do srdce: nebude soudů, nebude vády a nebude války. Když toto přikázání odhodíme, odhodíme všecku vzdělanost a lidství svoje a přiblížili jsme se stavu šelem, které nemají ani Boha, ani bratra.

Všichni musíme se kofiti Bohu svému, všichni se musíme mu klaněti, a nebudeme-li se mu kofiti budeme ztrácet na své lidské důstojnosti. Dobře dí žalmista, že všichni králové a lid se budou Spasiteli klaněti, nebudou-li, pak si podepsali rozsudek smrti. Všichni máme pracovati na tom, aby království boží se šířilo, aby v srdcích našich byl Bůh ctěn, milován, a pro Boha, aby bližní můj byl ctěn, milován a spravedlnost a láska aby řídila naše skutky, pak nebude války a trudy, ale bude sláva Bohu — pokoj lidem všem. Amen.

Fr. Vaněček.

Zjevení Páně.

Dílo šíření víry.

»Viděli jsme hvězdu jeho na východě.«
(Mat. 22.)

»Vzejde hvězda z Jakoba«. Na prorocká slova ta vzpomenu si tři mudrci, když za jasné noci uviděli na východním nebi novou zářivou hvězdu. Proto vzchopili se ihned a vydali se na cestu, aby hledali nového krále, jehož narození jim hvězda oznamovala. Po dlouhém putování neznámými zeměmi, pouštěmi, přes pohoří a řeky dovedla je konečně památná hvězda ke kýženému cíli.

Na tyto velké muže vzpomínáme dnes s pohnutou myslí. Vidíme je v duchu, jak se kofí milému Jezulátku, jak podávají mu vzácné dary. Stará pověst vypravuje, že svatí tři králové stali se později nadšenými hlasateli nauky Kristovy, ku kteréž sami přilnuli celým srdcem. Proto slavíme dnešní svátek zvláště jako slavnost povolání prvňích pohanů do lůna pravé církve Kristovy. S velikou slávou koná se tato slavnost v Římě v onom ústavě, který vychovává missionáře pro země pohanské, v tak zvané propagandě.

Dnešní svátek připomíná nám velkou obětavost církve a služů její, kteří s nadšením hlásají víru Kristovu národům, pohrouženým ve tmy pohanství. Nás pak má dnešní den upozorniti, že i jeden každý z nás má povinnosti vůči křesťanským missiím. — O předmětu tomto v krajích našich méně známém, ale na výsost důležitém, chceme dnes ke cti a chvále sv. tří králů rozjímati.

P o j e d n á n í.

1. Když božský Spasitel po slavném zmrtyvýchvstání svém vstupoval na nebesa, přikázal svým apoštolům: »Jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce, Syna i Ducha sv.« A co těmito slovy Pán Ježíš přikázal, vyplnili jeho učedníci až do posledních písmen. Po nanebevstoupení Páně zůstali ještě deset dní

v Jerusalemě a očekávali seslání Ducha sv. A když Duch svatý na ně vstoupil, je osvětil a posílil, započali ihned apoštolské dílo své.

Hned o prvních svátcích svatodušních káže Petr v Jerusalemě shromážděným Židům o Ježíši ukřižovaném a nyní oslaveném s takovým výsledkem, že tři tisíce jich uvěřilo a dalo se pokřtiti.

A z Jerusalema odebrali se pak apoštolové na všechny strany světa, aby všem národům zvěštovali evangelium Kristovo. Výsledek jejich kázání byl na různých místech rozličný. Přišli na svých cestách do měst, kde nikdo jich nechtěl poslouchat, kde se jim posmívali a je pronásledovali. I opustili tato města a kázali učení Kristovo na místech jiných, kde je s radostí přijali, nové učení jejich s pozorností poslouchali a mnozí ho přijali a uvěřili. A tak vznikly křesťanské osady, jako na př. v Samařii, Antiochii, v Koryntě, Efesu, Římě a nescíslných jiných místech.

A jako apoštolové plnila i církev sv. poslední rozkaz Kristův se vzornou svědomitostí po všechny věky. Bez ohledu na krutá pronásledování, jimž byla církev vydána v prvních dobách, nepřestávali papežové vysílati biskupy a kněze, aby hlásali víru křesťanskou po všem světě. Ač římsí císařové zuřili mečem, ohněm a děsnými mukami proti věrným vyznavačům Kristovým, rozšířila se přece tato pronásledovaná víra již v prvním a druhém století po smrti božského zakladatele nejen po Asii, kde Pán nás žil, nýbrž také po Evropě a Africe. Ačkoliv zevnější bouře stále prudčeji zmítaly lodičkou Kristovou, ačkoliv krev její dítek tekla proudem, přece rozmáhalo se království boží vždy více a více.

Nová požehnaná doba nastala církvi oním věčně památným okamžikem, kdy velký císař Konstantin vjížděl do věčného Říma za korouhvi označenou křížem a se znakem posvátného jména Kristova na zlaté přilbici. Nyní počalo uzrávati to směř, které bylo horlivými hlasateli rozséváno na poli, prosyceném krví mučedníkův. Tu rozpadávaly se chrámy pohanských model, všude zvedal se kříž, z nádherných svatyň křesťanských vystupovaly jako kadidlové oblaky modlitby k nebesům a všude přinášena Bohu obět čistá.

Jako kdysi ze zlatého Říma táhli nesčetné pluky vojnův, aby římským císařům dobývali nových zemí, tak nyní z věčného města toho ubírají se do celého světa Bohem nadšené věrozvěstové, aby zakládali u národů pohanských říši světla Kristova. Tak došel sv. Patrik do Irska, sv. Bonifác do Německa, sv. Rupert do Solnohradu, sv. Cyrill a Methoděj k nám, sv. Vojtěch k Prusům atd. Ničím nedali se tito věrozvěstové odstrašiti, ni nebezpečnostím na dlouhých cestách, ni škodlivým podnebím, ni krvelačností šelem, ni ukrutností pohanských kmenů, jimž s křesťanskou vírou přinášeli i křesťanskou vzdělanost a kulturu. Velký jest počet neohrožených mučedníkův, kteří největší muky vytrpěli a s radostí život svůj dali pro čest boží a pro spásu ubohých pohanů.

Tak dělo se po všechny věky. Není však století, které by se bylo tak vynasnažovalo víru kutolickou šířiti, jako uplynulé století

devatenácté. Žádný z minulých věků nevyslal tolik missionářů k pohanským národům a nepodnikl tolik k podpoře a zvelebení missií mezi pohany.

Mezi těmito podniky zaujímá »dilo šíření víry« rozhodně místo první. Je to spolek roku 1822 v Lyoně založený, který má za účel missionáře mezi pohany podporovati. V roce 1910 poskytlo »dilo šíření víry« podpory 300 missiím. V těchto missiích působí více než 250 biskupů, přes 13.000 kněží, tisíce řeholních bratří a řeholnic, a je v nich více než 20.000 kostelů, přes 150 seminářů, ve kterých tisíce domorodců se vzdělává na kněze, přes 15.000 škol se statisíci dětmi a kromě toho ještě nesčíslné množství různých jiných ústavů. Během jednoho roku bylo více než 15 000 dospělých pohanů na víru obráceno a pokřtěno, děti v to nepočítaje, jichž počet je ještě větší.

Rozumí se samo sebou, že všechny tyto ústavy pouze značnějšími peněžitými obnosy zřizovány a vydržovány býti mohou a že potřeby jejich denně se množí. Avšak neméně než hmotné podpory mají missie potřeby duchovní pomoci, milosti boží, jež jediné práci missionářskou činí plodnou. Jak nezbytně jest tedy třeba, za zdar missií se modliti!

Jest zajisté čestnou povinností všech katolíků, aby modlitbou a almužnou k šíření království božího a k obrácení nevěřících přispívali. Jest to předně důkaz vděčnosti za tu milost, že jsme se narodili a vychováni byli v lůně církve katolické. Plníme tím však i příkaz boží. Není každému možno opustiti svou milou vlast, odebrati se do ciziny a hlásati evangelium. Není každý k tomu povolán, proto není to povinností všech, nýbrž jen těch, které Prozřetelnost boží k tomu vyvolila. Hmotné oběti pro missie přinášeti je povinen jednotlivec dle svých poměrů, opět modlitby může však přinést každý, proto je každý křesťan k ní přísně zavázán.

»Dilo šíření víry« nevyžaduje žádných velkých obětí. Kdo se chce státi jeho členem a tím býti účasten milostí, které s dílem tím spojeny jsou, dá nějakou poměrům přiměřenou almužnu a modlí se denně za zdar missií jednou »Otče náš« a »Zdrávas Maria« s přídavkem: »Sv. Františku Xaverský oroduj za nás!« Kdo nemůže jinak pro missie ničeho učiniti, ať se aspoň za ně modlí a může býti jist, že jeho missijní činnost není nejmenší. Zbožnou modlitbou posíláme missionářům, těmto křesťanským hrdinům, nebeské vojsko ku pomoci.

2. Jednou stál náš božský Spasitel na rovině u Sichar. Jeho oko spočinulo na obilí vlnícím se na poli. Před jeho duševním zrakem vlnilo se lidstvo všech národů a věků — nepřehlédná to věru žeň pro stodoly nebe, anebo pro stodoly pekla. Jeho božské srdce chvělo se touhou po spáse lidských duší a proto pravil k apoštolům: »Pozdvihněte oči svých a podívejte se na krajiny, že jsou bílé již ke žni. Žeň jest mnohá, ale dělníkův málo!«

I před naším zrakem rozprostírá se toto obrovské pole lidstva a na nás je, pečovati o to, aby se plnily stodoly nebeské. Před

sv. Pavlem zjevil se v Malé Asii Macedoňan a prosil jej úpěnlivě: »Přijď do Macedonie a pomoz nám!« Také k nám vztahuje prosebně své ruce celý svět pohanský a volá: »Přijďte k nám a pomozte nám!« Má prosba tato vyzněti na plano?

Před věky kupili se křesťané s nesmírným nadšením kolem posvátného kříže a vytáhli vysvoboditi Svatou zemi z rukou nevěřících. Dílo missijní je nejdůležitější a nejzáslušnější výpravou křížovou, neboť tu jde o miliony a miliardy nesmrtelných duší, vykoupených předrahou krví našeho Spasitele, které hynou v otrockých okovech knížete temnosti.

Na celém světě žije asi 1500 milionů lidí; z těchto náleží pětina, 300 milionů k církvi katolické. 8 set milionů je pohanů. Ó jak velký to počet nešťastníků volá k nám o pomoc! Dejně umírá 90 000 lidí a z těch velká většina je takových, kteří pravého Boha nepoznali. Nesčíslný počet malých dítek je na pospas vydáváno dravým šelmám, neb házeno do vody, dříve než je milosrdná ruka křesťanská pokřtiti může. Komu by při té vzpomínce srdce nekrvácelo, kdo by nebyl ochoten pomoci?

A my jim můžeme tak snadno pomoci, když budeme dle možnosti podporovati »dílo šíření víry«. Modleme se horlivě za missionáře a jejich bohumilé dílo. Podporujme je dle možnosti také almužnou. Pak dá Bůh, že vzejde jednou všem národům hvězda jasná, spasná hvězda pravé víry, která dovede je i nás do slávy věčné. Amen.

—skj.

Neděle první po Zjevení Páně.

(Hledej Ježíše.)

S bolestí hledali jsme tebe.
(Luk. 2, 48.)

K radosti a útěše pro chudé sice, ale šťastné rodiče rostlo dítě — Ježíš, vzor poslušnosti, mravnosti a všech ctností před jejich zrakem. Šťastný okamžik pro svatou Matku, když hýčkala božské dítě, když chovala je na klíně svém, zaníceně hleděla ve svaté oko jeho, svatou duši milosrdného Boha. Ráj to uprostřed chudoby v domku nazaretském.

Než země jest slzavým údolím a zde žádná růže bez trní. Dříve než se nadála svatá matka, byť i na krátký čas, radost její proměněna v bolest. »Když byl Pán Ježíš ve 12ti letech vstupovali do Jerusalema podle obyčeje ke dni svátečnímu; a když vykonali dni a navracovali se, zůstalo dítě Ježíš v Jerusalemě a nepoznali rodičové jeho. Domnívajíce se pak, že by byl v zástupu, ušli den cesty a hledali ho mezi příbuznými a známými. A nenalezše, vrátili se do Jerusalema, hledajíce ho.« Kdo pocítí a vyličí bolest, kterou cítila Matka Boží po ony tři dny, v kterých neměla Ježíše. To snad by dovedla jen matka, které se zíratil jediný, dobrý, nedospělý syn. Jen kdo to zkusil, ten může to znáti. Ztráta

Ježíše byla ztrátou hroznou, ztrátou největší, jež je mohla postihnouti; vždyť Ježíš byl jejich všecko. »Hle, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe,« vyjadřuje Matka Boží bol svůj.

Nejmilejší! Až po dnes se stává, že člověk ztrácí Ježíše. A čím? Těžkým hříchem. Dopustíš se těžkého hřichu a Ježíše jsi ztratil, neboť kde panuje Ježíš, tam nemůže panovati Ježíš.

Král David, jakmile se dověděl o ztrátě syna svého Absolona, nařikal a s pláčem volal: »Absolone, synu můj! Synu můj Absolone! Kéž by byl dal Bůh, abych já byl býval umřel za tebe.« Když Esau se vzpamatoval, že pro lehkovážnost svoji ztratil prvorozenství, nařikal a plakal hořce. Když Helí uslyšel, že archa úmluvy padla v ruce filistinských, tak se ulekl, že mrtev padl k zemi a celé město kvřelelo nad ztrátou tou. Co je ztráta syna, ztráta prvorozenství proti té ztrátě, jakou dozná člověk, kdykoli těžkým hříchem ztrácí Ježíše, Pána a Boha svého? To ztráta nejbolestnější, největší. Žalmista Páně v žalmech 17. 61. 70. krásně praví, co jest to ztratiti Boha svého. »Milovati budu tebe, Hospodine, sllo má. Hospodin tvrz má a útočiště mé a vysvoboditel můj a roh spasení mého.« Tedy ztratiti Ježíše, jest ztratiti svoji spásu, své všecko.

Maria ztratila jen tělesnou přítomnost Ježíše — v srdci jejím zůstal svou milostí a viz, jaká bolest, jaký žal proniká srdce její. A ty neželíš nekonečné ztráty této? Ne tři dny, ale dlouhá léta ztratil jsi Ježíše a ztrácíš ho znovu a znovu, t. j. každým novým hříchem vzdaluješ se od něho. Ty neželíš, nelkáš? Proč? Protože jsi ho nemiloval. Kdybys ho miloval, neodlučoval bys se od něho a když už jsi tak byl, pak bys hledal — a nalezl. Ztratíš-li peněz, hledáš, rozžeháš, jak žena v evangeliu svíci a s dychtivostí a námahou hledáš ztracenou minci. Ježíše jsi ztratil, lehkomylně ztratil a hle, nehledáš, ano, naopak jsi veselý, rozpustilý, žertuješ s těmi, kteří pomáhali ti Ježíše ztratiti — břešiti. Čím jest tedy v očích tvých, bídný člověče, Ježíš? Víš, kdo Ježíš jest? Jednorozený syn Boží, o němž nejen andělům, Marii a Josefovi, nýbrž Otci nebeskému dle ostatních slov se zaslíbilo. Ježíš jest Bůh, tvůj Vykupitel, Spasitel. A toho Ježíše jsi ztratil a s ním ztratil jsi nebe a peklo jsi nalezl. Vždyť kdo nemá Ježíše zde na světě, nebude ho míti ani na věčnosti. Ježíš při poslední večeři umývá apoštolům nohy. Petr se brání a nechce připustiti, aby mu Pán nohy umýval. Jediné slovo Kristovo ale stačí, že Petr se vzdává zdráhání svého. »Neumyji-li tebe, nebudeš míti se mnou podílu.« Nemíti s Ježíšem podílu, toho se Petr ulekl, bez Ježíše nemohl býti šťasten. Proto hned prosí: »Pane, netoliko nohy mé, ale i ruce i hlavu umyj.« »Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?« volá sv. Pavel. »Ani smrt, ani život, ani andělé, ani jiné stvoření nebude nás moci odloučiti.« Bez Ježíše sv. Pavel nemohl býti. Viz, jak Maria Magdalena lká u hrobu, v němž nenalezla Pána. Když stála pod křížem, byla u Ježíše, u hrobu Ježíše neměla a ztráta Ježíše byla jí ztrátou nejbolestnější. Tys Ježíše ztratil. Ty ho nehledáš a hledati nechceš?

Věz, člověče, Ježíš neopouští nikoho, lidé opouští Ježíše.

»Synu, cos nám to učinil,« vytýká Maria. Výčitka tato nebyla ospravedlněna. Ježíš zůstal v chrámě, ale Maria a Josef odešli, opustili ho a tudíž ztratili. Proto praví: »Co jest, že jste mne hledali? Zdali jste nevěděli, že já v těch věcech, které jsou Otce mého, musím býti?« Tak i s námi. Ježíš nás neopouští, neopustíme-li my Ježíše. Viz, »Ježíš v těch věcech musí býti, které jsou Otce jeho« — ty též tam musíš nutně býti, musíš Boží přikázání zachovávat. Pak Ježíš tě neopustí. Jednou šlo, vypravuje Albán Stolz několik lidí potmě a zbloudivše z cesty, dostali se do bahnitého močálu. Sotva jeden z nich to zpozoroval, pravil: »Zašli jsme do bahna, musíme se vrátiti zpět.« »Bože«, volali za ním druhí, »snad nechcete býti zpátečníky? Nikoli zpět, nýbrž dále ku předu jděme.« Šli tedy dále ku předu a byli za chvíli v močálu až po pás. Rozumnější pravili: »Dále nemůžeme jíti, chtěj nechtěj musíme zpět.« A vraceli se. »Hleďte zpátečníky,« volali na ně druhí, »hanba jin. My rozhodní přivrženci pokroku za každou cenu půjdeme jenom v před a nikdy zpět.« A šli zase dále. Za chvíli byli již v bahně po krk. Tento pokrok opět některé z odvážlivců značně schladil, takže začali reptati a konečně zvolali: »Nechceme-li utonouti v bahně, nezbyvá nám nic jiného, než-li vrátiti se na starou cestu.« »Vrátiti se!«, vzprali se ostatní, »za žádnou cenu toho neučiníme, byť nás to stálo i život náš.« Šli dále a hloub a hloub zapadali do bahna. Tento příběh zobrazuje nám vhodně naši dobu. Neřádky křesťané zavedli lid svými oslnujícími frásami pokroku, vědy, osvěty, svobody, tmářství, zpátečnictví a p. do bahna mravní a hmotné biedy. Rozumní lidé vidí, kam na této nakloněné ploše spějí, proto volají: »Vizte, kam jste nás, lidstvo, zavedli; již po pás, po krk jsme v bahně — vraťme se zpět, nemáme-li úplně zahynouti.« A co odpovídají na to vůdcové lidu? Podobně jako onino v bahně tonoucí: »Nikdy, nikdy, půjdeme neustále v před — zpátečníky nebudeme. Raději utoneme v bahně sami i náš lid, než-li bychom šli zpět — k Bohu.« My však voláme a volati neustaneme: »Zpět k Bohu, k Ježíši Kristu a k praktickému plnění zákona Božího, jen tak se zlepší rozhárané naše společenské poměry.« »Není pro společnost lidskou,« pravil Pavel Bourget, »jiné ochrany, než-li pravdy desatera Božích přikázání.« (Růže Dmín. 1913, str. 164.)

Křesťane, ty jsi Ježíše opustil a abys ho nalezl, musíš hledati. Kde? Tam, kde jsi ho opustil, Maria a Josef ihned se navrátili a s bolestí Ježíše hledali a našli ho tam, kde ho opustili — v chrámě. Nuže obrať a na té samé cestě hledej Ježíše, na které jsi ho ztratil. Přestoupením přikázání Božích jsi ho ztratil, zachovááním přikázání Božích ho hledej a s Ježíšem po cestě přikázání Božích kráče. Maria a Josef našli Ježíše v chrámě. Nuže v chrámě ho hledej, zde přebývá v Nejsvětější svátosti, zde ve zpovědníci ochoten je tě vyslyšeti a milostivě odpustiti, zde kněz jménem jeho zákon Boží ti zvěstuje, a cestu ctnosti ukazuje. Hledej ale »s bolestí«, s pravou, opravdovou lítostí a srdcem kajícím.

Zástupy poutníků ubírají se do chrámu sv. kříže v Jerusalemě, aby tu uctili sv. kříž, nebo právě se konala památka »Povýšení sv. kříže«. Ze zvědavosti připojuje se k nim Maria egyptská, druhá to Maria Magdalena. Jako 12leté děvče utekla z domova do Alexandrie a oddala se hříšnému životu, jemuž hověla 19 let. Z Alexandrie přišla do Jerusalema, do tohoto města svatého, aby tu v hříšném životě pokračovala. K zástupu poutníků se připojuje a chce vejít do chrámu. A hle, jakási neviditelná moc ji zdržuje, že nemůže překročit práh; pokouší se znovu a znovu, ale nadarmo se namáhá. Usedá v předšní chrámové a plna zármutku přemýšlí o příčině, že nemožno jí vkročit do chrámu. A hle, v tom okamžiku Pán nalézá zbloudilou ovečku, poznává, že pro hříchy své nehodna je patřit na kříž, na kterém zemřel Spasitel. Zrak její utkví na obraze Matky Boží v předšní visícím, klesá na kolena a s bolestí volá: »Ó Maria, útočiště hříšníků, podej mi pomocnou ruku svou, buď moji orodovnicí u Ježíše, Syna svého. On mne nezavrhne, on mne přijme, budeš-li ty prositi za mne. Ke komu mám se obrátiti, než-li k tobě, matko milosrdenství.« Činí pevný slib, že hříchů zanechá a začne život nový. Na to již volně může vkročit do chrámu. Slib svůj splnila, jako poustevnice 45 let činila pokání a zemřela r. 421. kajicnou a svatou smrtí.

Maria egyptská Ježíše hledala a zaklepavši na bránu nebeskou, Rodičku Boží, Ježíše našla. Cneš-li i ty Ježíše nalézt, hledej u Marie, útočiště hříšníků — a Maria, jejíž bolest v radost se proměnila, promění přimluvou svoji bolest upřímného pokání tvého v nekonečnou radost v slávě nebes. Amen. *Frant. Čech.*

Ku křesťanským cvičením.

Dle různých pramenů upravil V. M. Váchal O. Praem.

II.

Od Abrahama až k Mojžíšovi

6. Jeden ze synů Jakubových, kterého Bůh vyvolil, Josef, zvláštními osudy životními měl být obrazem budoucího Vykupitele. Jako v obětování Isáka měla být znázorněna oběť, smrt Mesiášova, tak v podivuhodných osudech Josefových mělo být naznačeno ponížení a oslavení Spasitele světa.

a) Josef byl poslán od otce k bratřím, kteří ho vysvlékli, spustili do jámy, prodali za 20 stříbrných — ze závidi, že byl od otce vyznamenán a zvláštními sny měl být jejich pánem; a že na hanebné skutky jejich žaloval. Syn boží poslán od Otce k bratřím lidským, jež se vzdálili od Otce. Chladně přijali jej, hrubě a nelidsky jednali s ním, prodán za 30 stříbrných, vydán cizím lidem, obnažen, z nesmířitelné nenávisti na smrt odsouzen, že nepravosti jejich vytýkal, nebeské pravdy jim nemilé kázal,

od Otce zázraky oslaven a předpovídal svou velikost a slávu takže volali: »Čím se činíš?« a zvedali kamení a házeli po něm (Jan 8. 53.)

b) Josef přichází jako otrok do domu Putifara, kde s oškli-
vostí odmítá hříšný návrh cizoložné ženy Putifarovy, a bez vy-
šetření nevinen jako zločinec v řetězech do žaláře odveden, k němu
dva jiní zločinci přidružení, z nichž jednomu blízké vysvobození
předpověděl. Podobně Pán Ježíš jako zločinec byl zajat, do domu
velekněze vlečen od synagogy, nevěrné a cizoložné choti, jak
proroci nazvali, nevinně odsouzen, do žaláře odveden, mezi dvěma
zločinci na kříž přibit, a v této nesmírné potupě a ponížení před-
povídá, že co nejdříve bude vysvobozen.

c) Po tříletém žaláři opouští Josef temné vězení, král Farao
obléká jej v nádherný šat a zdobí řetězem zlatým, dává voziti
po zemi a provoláváti, aby všichni klaněli se mu, on že jest po
králi první osobou a představeným celého Egypta

Když byl Pán Ježíš 3 dny v hrobě, vstal odtud oděn šatem
nesmrtelnosti a nebeské slávy. Otec nebeský posuzuje jej po
pravici své, dává mu všecku moc na nebi i na zemi, aby ve
jmenu jeho klekali všichni nebeští, pozemští i pekelní, a všeliký
jazyk uznával, že Ježíš je ve slávě Boha Otce. (Fil. 2, 11)

d) Farao změnil jméno Josef a nazval jej spasitelem světa,
zachovatelem země (I. M. 41, 45.), poněvadž zachránil všechny
před smrtí hladem.

V dokonalejším smyslu nazván byl Kristus jmenem Ježíš,
skutečným Spasitelem světa; bez něho nikdo by nebyl uniknul
smrti věčné.

Jako Farao posílal všechny k Josefovi, tak Otec nebeský od-
kazuje nás všechny na Ježíše Krista, prostředníka a rozdače
milostí božských, který sebe sama podává za pokrm k životu
věčnému.

Doposud všechno podobenství a předobrazení týká se Vy-
kupitele světa stran celého pokolení lidského. Nyní ještě pokud
se týká samého národa židovského, když pohrdl Kristem.

e) Zatím co bratři doma trpěli hlad, a domnívali se, že Josef
jest dávno mrtev, a zcela naň zapomněli, nalezal se Josef v Egyptě
na vrcholu slávy a moci a s láskou vzpomínal na své bratry.

Nouzí donuceni přicházejí k Josefovi nakoupit obilí, nepo-
znávají ho, ač hleděli naň tvář v tvář a slyšeli jeho hlas.

Když pak se jim dal poznat, vzpomněli hned na hanebný
zločin, jehož se na něm dopustili a naplnění byli hrůzou a zdě-
šením.

Josef je však těší. »Nelekejte se, ani si stěžujte, že jste mne
prodali do těchto končin; nebo pro zachování vaše poslal mne
Bůh před vámi do Egypta.« Zve je ku hostině, obdařuje dary,
naplňuje jejich srdce nevýslovnou radostí a zve je, aby v Egyptě
s ním zůstávali.

Zatím, co Ježíš Kristus nebeské království zaujal a jemu jako
králi slávy nesčetní národové hold přinášeli, trpěli židé, dle těla

bratří Ježíšovi, hroznou bídou duchovní. Poněvadž pohrdli Spasitelem, neměli, kdo by jim lámal chléb života, kdo by jim hlásal slovo boží.

Pán Ježíš však nepřestává jich z lásky k Otci svému milovati a shovívavě čekati na konečné jejich obrácení.

Ačkoli jim Písmo sv., jež co nejpečlivěji střeží, obraz Vykupitele tak živě na oči staví, a mnoho vznešeného o něm vypravuje, jest jim stále přece cizím, nepoznávají ho. A když na konci časů otevrou se jim oči a oni v Kristu, kterého ukřížovali, poznají svého Mesiáše, naplnění budou hrůzou a zděšením nad svým zločinem. Avšak Spasitel ujme se jich s nejněžnější láskou, odpustí nelidský zločin a bude je těšiti, jak to kdysi Petr učinil: »Vím, bratři, že jste to z nevědomosti učinili; Bůh pak, co před zvěstoval skrze ústa všech proroků, že měl Kristus jeho trpěti — tak naplnil, (Sk. ap. 3. 17. 18.) aby Kristus pak vešel do slávy své.« (Luk. 24. 26.) Budou pak míti podílu na milostech a požehnáních, vykoupení zde na světě, na věčnosti pak podílu na nebeské slávě, nevýslovné blaženosti Ježíše Krista.

Od trpícího Josefa učme se odevzdanosti do vůle boží, trpělivosti, důvěře v Boha, bázni boží a soucinnosti.

Z Josefova povýšení učme se znáti, jak prospívá člověku trpělivě snáseti neštěstí.

Stihne-li nás neštěstí, pátrejme, není-li to trest boží za nějaký hřích náš. Cítíme-li vinu, zvolejme s bratry Josefovými: »Zaslouženě trpíme, neboť jsme se provinili.« (I. M. 42. 21.)

Josef nestydl se za bratry ani za otce, ač mu to mohlo u Egyptanů škoditi; neboť měli tito v nenávisti všechny pastýře ovcí. (I. M. 46. 34.)

Na pozvání Josefovo odešel také Jakub do Egypta a usadil se tam s celou svou rodinou. Před svou smrtí pronesl zvláštní proroctví, že nebude berla odňata od Judy, dokavad nepříjde ten, který přijíti má a kterého očekávají všichni národové.« (I. M. 49. 10.)

A v pravdě nepřišel Kristus, až když na stolci králů judských seděl cizinec, Herodes.

Častěji zaslíbil Bůh Israelitům zemi Kanán za domov, museli však dříve bezbožní obyvatelé z ní býti vyhlazeni.

A jako kdysi spravedlivý Bůh spustlé lidstvo ztrestal potopou a ohněm shůry, umínil si, že i Kananejské, kteří děti své bez slitování zabýjeli, obětující je modle Molochu, vydati je meči Israelských.

Avšak teprve až za 400. let po zaslíbení Abrahamovi, dal vykonati Bůh přísný soud na nich. Dal jim času, aby se mohli vrátiti Bohu. A aby je uchránil před přátelstvím a sňatky s modloslužebnými Kananity, ustanovil jim Bůh Egypt za dočasný pobyt. Bylo to v plánu prozřetelnosti boží, že se Jakub na vyzvání Josefovo usadil v Egyptě. Bůh sám přislíbil mu, že se odtud vrátí jako veliký národ.

Velice potěšen shledáním s milovaným synem strávil těžce

zkoušený praotec Jakub posledních 17 let života svého šťastně v Gesseu, krásné a úrodné krajině, kterou Farao dal jemu a jeho synům.

Když pozoroval konec svého života, povolal Josefa k sobě, požehnal jeho dvěma synům a dal jim totéž dědické právo jako svým synům.

Mladšímu Efraimovi však dal ne bez vyššího významu přednost před Manasesem. Církevní otcové vidí tu opět v starším Manasesu či zapomenutém předobrazeny židy, kteří pohrdnou Mesiášem a zapomenou na svého Boha; v mladším Efraimovi, t. j. «úrodném» spatřují obraz ještě čestnějšího křesťanstva, jež ozdobeno nejvzácnějšími milostmi a cnostmi zaujme místo vyvoleného národa.

Na to shromáždil ostatní své syny kol sebe, udělil každému otcovské požehnání a osvěcen Duchem sv. sdělil jim i budoucí jejich osudy. Zvláštní však a největší požehnání neudělil třem nejstarším synům, Rubenovi, Simeonovi a Levimu, kteří se velice prohřešili a svému otci velice trpký zármutek způsobili, ale Judovi, po nich nejstaršímu; tedy čtvrtému. »Judo, tebe chválí budou bratři svoji; ruka tvá bude na šíjích nepřátel tvých, klaněti se budou tobě synové otce tvého. Nebude odňata berla od Judy, dokavadž nepřijde, který má poslán býti, a on bude očekávání národů.« (I. M. 49.)

A tento očekávaný není nikdo jiný nežli Spasitel, Ježíš Kristus, který dle těla pocházel z rodu Judy, a nyní jako vítěz nad smrtí a peklem přijímá hold a klanění. Proto nazývá se ve zjevení lvem z kmene Judy (zj. 5. 5.), a nepřišel dříve, dokud cizinec, Herodes nezmnocnil se královské berly Judovy. Sedmdesát dní truchlil Egypt nad smrtí Jakubovou. Potom Josef se svými bratry, všemi hodnostáři královského dvora a vznešenými celá země v průvodu doprovodili mrtvolu otcovu do země Kanán a uložili do hrobky svých předků, jak jim bylo přikázáno —

8. V osudech Josefových a jeho bratří vidíme zvláštní pro vysvětlitelnost boží. V zemi Gesten měla se rodina Jakubova rozmnožiti ve velký národ; byli svěcení, ač byli strážci pravého náboženství a učitelé národů pohanských, osvojili si vzdělanost egyptskou tehdy proslavenou a prošli školou práce a utupení. Jejich národnosti a náboženství při tom nehrozilo žádného nebezpečí neboť Egyptané nenáviděli všechny pastýře ovcí. Josef se stal občanem egyptským, vystoupil proto ze svazku rodiny Jakubovy; proto přijal Jakub dva syny Josefovy za své, a tím nabyli práva na zaslíbených božských a stali se praotci dvou pokolení israel-ských. —

Od stvoření světa lidstvu ukázána cesta spásy, víra v Boha a budoucího Vykupitele. Proto pravil Ježíš Kristus: »Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřijde k otci, leč skrze mne.« — (Jan 14. 6)

ČÁST PASTORAČNÍ.

O překážkách manželství dle nového kodexu církevního vzhledem na zákon o reformě práva manželského.

Odpověď k stejnojmenné otázce pro vikariátní pastorální konference v diecesi králohradecké roku 1919.) Napsal Václav Oliva. — (Pokračování.)

Císař Josef II., jak již uvedeno bylo, vyslovil své názory o manželství dne 16. ledna r. 1783. Tu manželství upravuje se jako právní poměr občanský, ale jeho ustanovení celkem kryjí se s právem církevním. Rozdíl či vlastně novota spočívá v tom, že po prve se strany státní manželství samostatně v Rakousku bylo upraveno, a tím vlastně položen první základ pro manželství civilní. Josefský patent přešel pak podstatně do josefského občanského zákoníku z r. 1786 a později i do občanského zákoníku z r. 1811 v §§ 44—136. Dvorní dekret ze dne 23. srpna r. 1819 upravil konečně také řízení ve věcech manželských před státními soudy.

Manželské zákonodárství josefské bylo však politickými přeměnami a proměnami v Rakousku později odvoláno, alespoň pokud se lišilo podstatně od zákonodárství církevního. Tak konkordát z r. 1855 stanovil, že soudy církevní mají souditi ve věcech manželských dle předpisů církevních a že jen soukromoprávní účinky manželství náležejí před forum státní. Proto dne 8. října 1856 byl pro katolíky vydán nový zákon o manželství a současně byla publikována i instrukce pro církevní soudy, které pak výhradně rozhodovaly o věcech manželských. Tím dne 1. ledna 1857 pozbyl občanský zákoník pro katolíky co do práva manželského své platnosti. Jádro pak těchto ustanovení bylo: *Inter catholicos nullum aliud matrimonium pro legitimo reputari, nisi quod in foro ecclesiae sit validum, et servatis omnibus praescriptionibus ecclesiasticis contractum. Item iudicis ecclesiastici esse de causis matrimonialibus iuxta canones et Tridentini cum primis decreta iudicium ferre, civilibus tantum effectibus ad iudicem saecularem remissis. Ad auctoritatem ecclesiasticam etiam spectare iudicium de sponsalium tum existentia tum de eorum quoad matrimonium impediendum effectibus. Itemque vi harum legum integrum erat*

episcopis privative de causis matrimonialibus iudicare, adeo, ut officiales civiles quotiescumque eos de causis matrimonialibus civilibus cognoscere oportebat, non potuerint ipsimet iudicare de valore matrimonii, de divortio faciendo, de existentia sponsalium, sed simpliciter aequiescere debuerint iudicis ecclesiastici sententiae.¹⁾

Tento stav věcí trval však pouze do r. 1868, kdy dle státních základních zákonů z r. 1867 vydán byl dne 25. května č. 47. ř. z. zákon, který zrušil císařský patent z r. 1856,²⁾ uvedl manželské právo obsažené v zákoníku občanském pro katolíky v platnost novou, přikázal soudnictví civilním soudům a zavedl podpůrné civilní manželství. Zákon pak ze dne 9. dubna 1870 č. 51. ř. z. upravil uzavírání manželství mezi osobami bezkonfesijsními, t. j. nepřislušejícími k žádné zákonem uznané náboženské společnosti. Proto *lex matrimonialis de 15. Maii 1868 duabus partibus constat. Etenim 1. leges ad concordati normam editae, scilicet tum lex de 8. Octobris 1856 tum quam maxime etiam Instructio in usum iudiciorum ecclesiasticorum* abrogantur, et in primum vigorem restituuntur veteres austriacae leges, scilicet tum quae continentur in codice civili austriaco capite II. tum etiam, quae deinceps sancitae sunt. 2. Matrimonium, quod dicunt civile, inducitur, quoties cuiuscumque cultus auctoritas denegat proclamationem respective matrimonii celebrationem ob causam, quae in legislatione civili non fundatur, aut non agnoscitur.³⁾

A výsledek toho byl, že *hac lege gubernium austriacum omnem ecclesiae auctoritatem et iurisdictionem circa matrimonialia causas, omniaque tribunalia de medio sustulit. Immo nec pro foro ecclesiastico externo in hisce causis ius dicere, sed pro foro tantum interno disponere seu potius responsa aut arbitria partibus dare, episcopis a publicis administris concessum est.*⁴⁾ Tak ovšem tomu bylo až do rozpadnutí se říše Rakousko-Uherské a v republice československé až do 22. května 1919.

Vývoj státního zákonodárství manželského v Rakousku tihnul tedy již od dob Josefa II. stále k osamotnění manželství jak co do formy uzavírání jeho, tak co do hmotných jeho předpisů, čímž stále manželství civilnímu připravovala se nová a nová půda. Že katolická církev jednak samostatnosti státního zákonodárství ve věcech manželských a jednak nezávislosti manželství na zákonech církevních uznati nemůže, je samozřejmo, neboť opak toho by svědčil o její neschopnosti a přímou odporoval jejímu základu dogmatickému a právníckému. Proto *contra novas leges matrimoniales episcopi uno quasi ore reclamarunt, aptaque monita et instructiones ad clerum populumque dirigere non omiserunt. Ipse denique summus Pontifex eadem in sua allocutione die 22. Junii 1868 reprobavit.*⁵⁾

¹⁾ Aichner, d. c. 552.

²⁾ Srv. odstavec předcházející.

³⁾ Aichner, d. c. 552.

⁴⁾ Aichner, d. c. 553.

⁵⁾ Aichner, d. c. 553.

Civilní sňatek, abych již od přehledu historického přešel k úvaze další, může se chápati buď ve smyslu materiálním anebo formálním. Ve smyslu materiálním lze mluvit o něm již tehdy, jakmile stát vydá o manželství své zákony na zákonech církevních nezávislé a ve smyslu formálním, když manželství se fakticky uzavírá před orgány státem ustanovenými. Jiní zase mluví o něm jako o aktu a stavu,¹⁾ anebo o manželství civilním a naprosto civilním.²⁾

Dle dosavadního pak vývoje dějinného rozeznává se trojí způsob formálního sňatku civilního a to: 1. civilní sňatek obligatorní, je-li forma státem předepsaná co do oboru státního jedněm rozhodnou a na konfessi nezávislou či, jak dří Aichner, »si contractio matrimonii coram praetore pro valore matrimonii in foro civili exigitur«; 2. fakultativní, je-li stranám na vůli ponecháno, chtějí-li manželství uzavřítí ve formě církevní nebo civilní se stejnými následky pro obor státní či »si arbitrio contrahentium relinquitur vel coram parochia vel coram praetore consensus declarare« a 3. podpůrné, které dovoluje se osobám, jež státně uznaného manželství před knězem uzavřítí nemožou, poněvadž jim vadí církevní překážka, státem neuznaná. Tento způsob dochází platnosti jenom tenkrát, odmítne-li kněz ohlášky a oddavky v určitém případě či, jak se dří, »tunc solummodo a potestate civili permittitur validumque habetur, ubi ministri ecclesiae vi legis ecclesiasticae intervenire prohibentur ideoque copulationem detrectant« nebo ještě kratčeji »quando parochus ob legem ecclesiasticam contrariam recusat assistere.«³⁾

Civilní manželství závazné mimo země a státy již shora uvedené, t. j. mimo Holandsko, Finsko, Nizozemsko, Anglii, Skotsko, Irsko a Francii bylo zavedeno ještě v Belgii r. 1831, v Rumunsku r. 1864, v Itálii r. 1865, ve Španělsku v letech 1870 — 1875, ve Švýcarsku z. r. 1875 a v Uhrách z. r. 1894. Fakultativní civilní manželství bylo zavedeno r. 1580 v Holandsku a v západním Finsku pro církev reformovanou, což r. 1656 bylo rozšířeno na celé Nizozemsko, r. 1787 ve Francii pro nekatolíky, r. 1836 v Anglii a všeobecně pro severní státy americké. Konečně podpůrné manželství civilní bylo zavedeno r. 1851 v Dánsku, r. 1862 ve Švédsku, v letech 1845 a 1863 v Norsku, r. 1868 v Portugalsku a r. 1874 pro dissidenty v Rusku.

¹⁾ Tak na př. Lemkuhl dří: Jako akt jest civilní sňatek prohlášení snoubenců dle čistě občanského zákona, že chtějí sňatek uzavřítí a jehož uzavření dle téhož občanského zákona před určitým úředníkem se koná. Jako stav jest pak civilní sňatek čistě občanský právní poměr, jenž plyne z prohlášení snoubenců před forem státního zákona bez ohledu na závaznost a právo před svědomím a církví. Wetzer u. Welte: Kirchenlexikon, 2. vyd. III., 391.

²⁾ Tak Aichner píše o »matrimonium mere civile, quod sine omni ecclesiae interventione contractum est« a »matrimonium civile, quatenus legibus civilibus conveniens est, vel etiam quatenus contractum est coram praetore, sed postea cohonestatum ab ecclesia«. D. c. 549 pozn. 1.

³⁾ Srv. Dr. Kamil Henner ve článku: »Manželství« v Ottově slovníku naučném XVI., 800; Aichner, d. c. 549.

V bývalém Rakousku vlastně platily všechny tři druhy civilního manželství, neboť obligatorní zákonem ze dne 9. dubna r. 1870 bylo předepsáno pro osoby, které k žádné státem uznané společnosti náboženské nenáležely, fakultativní pro osoby, z nichž jedna náležela ku confessi uznané a druhá byla bezconfessiijní a duchovní odmítl, což ostatně vždy se stávalo, vykonati ohlášky a oddávky a podpůrné zákonem z roku 1868. Ostatně v Rakousku platila vždy jako pravidelná, státem předepsaná forma uzavírání manželství před církví anebo před náboženskými společnostmi státem uznanými, kdežto forma civilní byla výjimkou.

Co se stanoviska církve k civilnímu manželství týče, sluší rozeznávat, je li v příslušných zemích, státech nebo teritoriích, kde civilní manželství se zavádí, předepsána forma tridentinská pro uzavírání sňatků čili nic. Je-li tato forma předepsaná, jest civilní manželství vůbec církevně neplatné a považuje se za pouhý konkubinát. Není-li forma tridentinská tu předepsána, je civilní sňatek platným s podmínkou, měly-li strany úmysl církevně platný sňatek uzavřítí. Jen v zemích, kde je předepsán církevní sňatek obligatorní dovoluje se věřícím, aby se civilně dali oddati z důvodu, aby manželství jich bylo občansky platné, vždy však musí nebo spíše mají, chtít-li aby jich manželství i církevně bylo platno, si manželství své dáti církevně požehnati.

Ostatně o civilním sňatku velmi případně napsal jesuita P. Lehmkuhl: Že pro židy a pohany, kteří vlastně žádné náboženské soudní moci nepodlehají, stát nařizuje občanský sňatek, zajisté nikdo nebude zvláště haněti a vytýkati. . . Všeobecné však zavedení fakultativního manželství civilního jasným jest důkazem, že stát nejen odpadl od církve, ale i od čistě přirozeně náboženských principů, protože tímto manželstvím i ti k profanaci manželství se zmocňují, kdož jinak se strany státu chráněným náboženským předpisům posud neunikli a proto pevnější náboženské přesvědčení ukazovati by měli. V nuceném manželství civilním musí však církev nejprudší útok proti svým svatým právům spatřovati. Vždyť ona vychází z přesvědčení, že ona samojediná s úplným vyloučením státu může a má o křesťanském sňatku předpisy vydávati, podmínky o jeho platnosti či neplatnosti a o jeho uzavírání stanoviti. Při tom odvolává se na svou duchovní moc, již jí Kristus dal, jež nábožensky ráz manželství, jež toto mělo od svého vzniku, povýšil na formální svátosti. Nového zákona a tím všeku zákonnou moc o jeho platnosti a o všech okolnostech manželských, pokud ovšem toho bylo potřebí pro každou jinou auktoritu zrušil a jenom církvi své ponechal.¹⁾ Z tohoto důvodu pochopujeme, proč církev znovu a znovu civilní sňatek odsuzovala a odsuzuje, jak na př. zvláště učinil v tajné konsistoři dne 27. září 1852 papež Pius IX. a častěji jeho nástupce Lev XIII.

Ale důvod uvedený není důvodem jediným. Alespoň Aichner vypočítává jich celou řadu, když píše: »Institutum matrimonii ci-

¹⁾ Sr. Kirchenlexikon, d. c. III, 394.

vilis reprobari debet, quia 1. ille actus coram praetore in se consideratus in locis, ubi decretum Tridentini »Tametsi« viget, propter impedimentum clandestinitatis nullus prossus et irritus est. Propterea ejusmodi matrimonium civile nedum ut sacramentum, verum nec ut contractus ullo modo haberi potest; qui potius illud non aliud esse quam civile contubernium, immo prout Pius IX. in allocutione die 17. Decembris 1860 declaravit »legalem concubinatum cum extremo animarum detrimento«, proinde filios ex eo natos illegitimos reputandos esse.... 2 Ex matrimonio civili multa proveniunt mala quae non ex lege tantum, sed etiam ex perversa nupturientium voluntate oriuntur, si v. g. hi contractu civili contenti sacramentum ipsum neglegere audent, vel si legitimi conjuges, soluto a regimine saeculari contractum civili, nulla vinculi matrimonialis ratione habita novum contractum coram civili gubernio ineunt. 3. Aliud incommodum oritur, si uti in Gallia, Italia etc. parochi matrimonio assistere vetantur, nisi prius testimonio scripto probatum sit, contractum civilem coram praetore iam initum esse. 4. Ex hac lege, qua susceptio sacramenti actui mere civili subjicitur, ulterius hand raro fieri solet, ut propter aliquod impedimentum mere civile contractus coram magistratu impossibilis evadat, ac propterea sacramentum denegari debeat sponsis, qui deniceps, a matrimonio repulsi, non raro in turpissimo concubinato vivunt. 5. Porro, quia impedimenta civilia in multis divergunt a lege ecelesiastica, saepissime fit, ut matrimonium aliud validum habeatur in foro civili, aliud in foro ecclesiastico; ex qua repugnantia frequenter enascuntur vulnera conscientiae et canonum praevaricationes in ruinam animarum.«¹⁾ (Pokračování.)

K otázce náboženských cvičení.

Křesťansko-sociální strana zaujala v Německém Rakousku stanovisko, že výnos správce státního úřadu pro vyučování jest nezákonným. To vysvětluje z přípisu štyrského právníka štyrsko-hradeckému »Volksblattu« (5. dubna ranní list) Výnosem totiž mohou jen výnosy, nikoli zákony zrušeny býti. Náboženská cvičení na obecních a středních školách se v zákoně z 25. května 1868 (ř. zák. č. 48. § 2.) předpokládají. Blíží pořádek jejich spočívá na středních školách a učitelských ústavech na výnosech, na obecních a měštanských školách na zákoně a výnosech. Výnosem státního podtajemníka zrušují se tedy toliko výnosy, nikoli zákony. Zrušují se tedy pro střední školy platné výnosy ministerstva vyučování z 5. dubna 1870 č. 2916, z 28. října 1870 č. 3624, dále částečně § 63. a 74. školního a vyučovacího řádu z 29. září 1905 (Ř. zák. č. 159.) Dotyčné místo § 63 zní: »Děti do obecné školy přijaté mají se zúčastniti oznámených náboženských cvičení svého náboženského vyznání.« § 74. »Dozor nad

¹⁾ D. c. 549—551.

dětmi obsahuje také dozor nad dětmi při povinných náboženských cvičeních.« O způsobu, jak třeba děti k účasti při náboženských cvičeních přidržovati, po případě jak postupovati proti provinilým rodičům, neurčil školní a vyučovací řád vůbec nic . . . Výnos pražské zemské školní rady z 5. července 1916 ustanovil, že se zameškáním náboženských cvičení nakládati třeba jako se zameškáním školy. O užívání násilí, po případě o propočítávání zameškání při klassifikaci nepraví školní a vyučovací řád nic, nebylo tedy také co zrušovati. Nyní přichází věc nejzajímavější. Poněvadž zákony nemohou výnosy zrušeny býti, proto zůstávají v platnosti § 5. a 48. zákona z 14. května 1869. (Ř. z. č. 62.) se změnou zákona ze dne 2. května 1883. (Ř. z. č. 53.) Místa sem spadající zní: »Nafízení církevních úřadů . . . o náboženských cvičeních mají se . . . správci školy okresní školní radou oznamovati.« § 48. zní: »Jest povinností správce školy zúčastniti se dozoru nad školní mládeží při náboženských cvičeních řádně ustanovených učiteli dotyčného náboženského vyznání.« Na obecných a měštanských školách zůstávají tedy na základě zákona přes nejnovější výnos ministerstva oznámená náboženská cvičení a povinnost učitelů k dozoru v platnosti.

I nález říšského soudu ze dne 5. července 1915 ustanovil zákonitou povinnost (nikoli »donucování«) zúčastniti se náboženských cvičení. (Katholische Kirchenzeitung Salzburg 24. dubna 1919 str. 129).

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle druhá po Zjevení Páně.

»Bylo pak tam kamenných štoudví
šest postaveno.« (Jan 2.)

Přátelé drazí! Co se přihodilo na té svatbě v Káni Gallilejské, to se přihází v určitém smyslu při každém sňatku manželském. Z počátku dokud doba líbánek neminula, jsou mladí manželé plni radosti a smíchu, vína sladkosti je hojnost až číše přetékají. Než někdy již za rok, za měsíc, ba za den dojde víno radosti a slyšíme lítostivé nášky a stesky: Kdybych to byl věděl, nebyl bych se ženil, nebyla bych se vdala.

»Nemají vína« řekla by opět Panna Maria, kdyby takovou domácnost navštívila. Sladké víno manželského štěstí došlo, svatý stav manželský stává se manželům protivným břemenem — místo pohárů radostí zbude jim na konec šest kamenných štoudví.

Nejmilejší! Těchto šest kamenných štoudví může nám znamenati šestero křížů stavu manželského, z nichž buď jeden nebo druhý Bůh někdy na manžele sesílá, aby jich trestal, nebo aby ctnost jejich zkoušel.

Kdo může tyto kříže učinit snesitelnými, kdo je může učinit příjemnými, kdo je může proměnit v radost? Jedině ten, který při dnešní svatbě v Káni zázračně prostou vodu ve výborné víno proměnil za odměnu chudých a zbožných novomanželů.

Uvažme, nejmilejší, v krátkce, jaké jsou ty kříže stavu manželského.

P o j e d n á n í.

1. Pohleďme do první štoudve, která naplněna je vzájemnými chybami a slabostmi manželů.

Jak mnozí z ženichů ukrývají své chyby a staví se co svatí, a nevinní, aby svou vyvolenou s velikým věnem dostali do svých spárů, jak mnohé nevěsty jsou před svatbou jako holubičky — vtělení andělů — aby se jen pod čepec dostaly. Však brzy po sňatku ukazuje ženich slabiny své povahy, nevěsta vystrkuje růžky i drápy.

Je veta po štěstí, po radosti, po spokojenosti. Co tu dělat, když svazek je nerozlučitelný. — Radí svatý Pavel v listě ku Thesalonským. »Jeden druhého břemena snášejte!»

V tomto případě pomůže jenom trpělivost, jak pomohla svaté Monice, matce svatého Augustina, která měla muže pohana, surovce a opilce. Jiné ženy se jí divily, kterák ona s ním tak klidně může žít. Ona odpověděla slovy, které nám zachoval její syn Augustin ve svých krásných »Vyznáních«: »Vy snad své muže k zlosti a vádě popouzíte; já mlčím, když on zuří, trpím a tím krotím zuřivost jeho. Ano již tak daleko jsem to přivedla, že se mnou ctí Ježíše Krista. Chcete-li míti pokoj, číňte taktéž.« (Sokrates a Xantippa! příklad trpělivosti i u pohanů).

2. Než přátelé draží, podívejme se do druhé štoudve, jaký tam kříž Bůh manželům uchystal. Všeliké nehody, strasti a utrpení, jimiž Bůh buď jednoho nebo oba manžely navštěvuje.

Nemoc jednoho upoutá na lože na dlouhá léta a druhý musí vydělávati manželi na léky sobě a dětem na živobytí.

Živé manžely potká ztráta cti, jmění, dolehná na ně chudoba, opuštěnost. To jsou nejčastější nehody, které stihají rodiny a stíhnou po této váice všechny téměř rodiny, až zaraženy jim budou podpory a ženám vrátí se muži ztraceného zdraví, mrzáci, odvyklí práci. Co si počnou manželé? Kdo tu vodu promění ve víno. Jenom Pán Ježíš svou milostí, kterou dal manželům tenkrát, když klečeli před oltářem a slibovali sobě, že chtějí všechno snášeti a trpěti dobré i zlé věrně až do smrti. V nouzi a bídě ukazuje se pravá věrnost a láska manželská.

Jedna královna anglická, když choť její otrávenou střelou byl raněn do srdce a hrudi, neváhala přiložiti rety své na ránu, aby vyssála jed z rány, aby buďto s manželem umřela, nebo se uzdravil choť.

Je to krásný pohled na věrnou choť, když plná lásky, obětavosti a trpělivosti obsluhuje svého manžela nemocného, když jej posiluje k důvěře v Boha slovem i příkladem.

O vánocích byly tomu 4 roky, co zúčastnil jsem se v chrámě Panny Marie Větší v Římě průvodu, v němž noseny jsou po chrámě ostatky svatých jesliček betlemských. V největší tlačenici zaujal cele moji pozornost pár staříčkových manželů. Churavý, staříčkový, poloslepý manžel držel se ruky mladší manželky, která něžně v tlačenici mu dělala místo, všemožně ho opatrujíc, aby ho někdo neporazil. Než najednou vlna obecenstva odtrhla manžela od manželky, jejíž ruku stařeček úzkostlivě, skoro s pláčem hledal, volaje: Kde jsi hodná Martino! — Tu jsem zvolala žena, která se zatím ke staříkovi zase prodrala a vyvedla jej z davu do prostřed chrámu.

Tak si představuji věrnost manželskou a obrázek lásky té a obětavosti často mi na mysli zatane. Kdo může poskytnouti útěchu druhému, těžce zkoušenému manželu? Láska manželská ovanuta milostí božského učitele lásky a věrnosti.

3. Co skrývá, moji drazí, třetí štoudev pro hodné, milující se manžely? Protivný pohled pro věrné a milující manžele. Ve třetí štoudvi čtou: »Musíte se jednou rozloučiti!« Vědí manželé, že souzeno jest lidem umřítí než přece myšlenka »musíte se rozloučiti« je hněte, trápí. Nemluvím tady o těch manželích, jež čekají na smrt chotě, jež nazýjím si smrt přejí, mám na mysli manžely, kteří se opravdově milují. Že je loučení manželů těžké, to zříme často o pohřbech manžela nebo manželky, kdy nejvíce upřímných a hořkých slz bývá proléváno. Rozloučení smrtí je zvláště pro manžely hrozná myšlenka.

Šlechtné Řírnance Porcii zemřel manžel. Když se jí tázali, jak dlouho pro něho smutek nositi bude, odpověděla: »Až do toho dne, kdy sama umřu!«

Při takovéto lásce jako měla matrona Porcie, kdo osladí tu nejtrpčí myšlenku loučení? Kdo smutek opuštěného manžela zmírňuje? Kdo promění v této třetí štoudvi vodu ve víno?

Dojemné jsou v katakombách nápisy prvních křesťanů, které manželé dávali na hrob svým manželkám.

Své nejvěrnější a nečistší manželce,
aby očekávala vzkříšení a shledání,

věnoval manžel.

Manželé křesťanští těší se na shledanou v nebesích, vždyť věří v toho, který řekl: »Já jsem vzkříšení a život« — opět se užijete v životě lepším.

4. Pohlédte na dno čtvrté štoudve! Žádné dívky stojí tam zaznamenáno: »Žádné dívky.« Přátelé drazí, je to veliká žalost pro milující manžely, veliký zármutek. Oni chtějí ovoce své lásky ukázat, oni přejí si míti důkazy a obrazy své čisté, křesťanské, manželské lásky. Ach jak je smutno manželům, jimž Bůh žádných dítek nesevěřil. Vzpomeňte na starozákonní Annu a Alžbětu. Co tu dělat? Kde nalezli útěchy? Vzpomínka, že nebude nikoho, kdo by jim ve stáří pomohl, posloužil, trápí, děsí.

»Žádné dívky.« Jsou-li tím manžele sami vinni — to je trest boží! Nejsou-li vinni, mají-li oha upřímnou touhu vychovati nebi anděly a lidstvu užitečné občany a přece Bůh nepožehná stav jejich manželský, nesvěřil jim klenotů nebeských, co dělat? Pánu Bohu poručeno. Pán Ježíš může proměnit tu hořkou vodu ve víno vnuknutím a myšlenkou: »Bůh nejépe ví, proč nám dítek nesevěřil. Co Bůh činí, dobře činí, kdo ví co by z nich bylo?« A tací manželé ujmají se cizích a opuštěných dítek, čímž je nejvíce Pán Bůh potěší.

5. V páté štoudvi je jiný kříž příbuzný předešlému. »Přilíš mnoho dítek.« Rodiče bědují, že nemohou děti vyživiti, reptají na Boha, sužují sebe i dívky, na nich si vylévají zlost, jakoby dívky jejich za to mohly.

Vypravuje jedna pohádka o chudém uhlíři, jenž našel v lese pohozené dítě a přinesl je domů ženě, která nestačila uživit svých osm hladovících dětí. Uhlíř si myslil, že žena bude zlá a že jej

pošle s dítětem nazpět. Než žena tak neudělala nýbrž pravila: Uživili jsme osm dětí, dá Bůh, že uživíme i deváté.

Ano moji drazí! Poctiví a přičinliví lidé nedělají si z toho nic, když rodiny jim přibývá, že členové ani za stůl se nemohou sméstnat, neboť oni vědí, že ten, který šatí lilie a krmí ptáky a dává jim dítky, že ten také pomůže jim všechny uživit, vychovat.

Prozřetelnost božská dopouští, že právě ti nejchudší mají nejvíce dětí, ač nemají, jak by se zdálo na první pohled, dostatečných prostředků k jejich obživě a výchově.

Je to kříž míti mnoho dítek, ty stojí potu námahy a starosti. Kdo může zde pomoci, potěšit, polehčit. Zase ten, jenž pravil »Pojďte ke mně všichni, kteří obtíženi jste a já vám ulehčím.«

Nynější světová válka vzala mnoho synů rodičům, neohlížela se na to, zdali jsou to jedináčkové nebo synové četné rodiny. Jak mnohé matky ztratily rozum, byly skláceny v předčasný hrob, když došla jich zpráva, že na bojišti vykrvácel jedináček jejich. Ano takovým rodičům se těžce nese ztráta syna, jenž byl jedinou jejich nadějí a podporou na stará léta. Však jinak je to s rodiči, kteří mnoho synů vychovali. Padl jim jeden, dva, tři, než přece zůstal jim aspoň jeden, jenž se vrátí, jenž za všechny ostatní ustaraným rodičům nahradí všechnu starost a péči věnovanou četným dětem.

Moji drazí! To jest také jedna velká útěcha pro rodiče četné rodiny.

6. Než popatřme již nejmilejší do šesté a poslední štoudve, jaká ta asi kříž ukrývá? »Děti nezdárné, nevděčné, zločinné.«

Jaká bolest pro manžely nemíti žádných dítek, jaká starost a obtíž míti jich mnoho — než míti děti nezdárné — to největší kříž manželství, jehož se rodičové nejvíce obávají.

A mají pravdu. Neboť nezdárné děti jsou největší trýzní a bolestí všech rodičů a zvláště křesťanských.

Než není třeba zoufati manželům, kterým se dostalo dítek zlých, nezdárných, ať již jejich vinou nebo nevinou.

Jest třeba utéci se opět k Ježíši, jenž vodu proměnil ve víno a u jeho nohou hledal pomoci, jak to činila matka sv. Augustina sv. Monika.

Sv. Augustin jako mladík vzdělával se v Karthagině, kde zkažen od druhů oddal se životu neřestnému, tonul v pýše a ctižádosti. Hořce plakala sv. Monika nad duchovní smrtí synovou a vroucně se modlila po dlouhá leta za syna Augustina. Augustin se nelepšil, než zarmoucená matka nepřestala zaň orodovati a proň plakati, takže jí řekl jednou zbožný biskup: »Jen neustávej, jesti nemožno, aby zahynul syn, pro nějž matka tolik prolila slz.« Augustin se obrátil a napsal ve svých »Vyznáních.« Kdo vypoví radost mé matky; veškerá naděje života se jí vyjevila, syn jest katolickým křesťanem.

Tak jednati mají rodiče nezdárných dětí — vši silou mají se postarati o polepsení a obrácení svého dítěte a to zvláště staly-li se děti nezdárnými jejich vinou.

Hle moji drazí — to jsou hlavní kříže stavu manželského, které nám pomáhá nésti Ježíš Kristus svou všemocnou milostí, kterou při sňatku na stupních oltáře vylil do našeho srdce a kterou často manželé v modlitbách a ve zbožných vzdeších a citech před oltářem obnovovati mají, aby zahrána byla veškerá nespokojenost a rozervanost, které bohužel je tolik a tolik u nynějších manželů.

Ve Spiragově sbírce příkladů čteme také tento příklad, tuto událost. Bohatí dva manželé žili ustavičně v hádce a nespokojenosti. Paní si poplakala dost a dost než ve své výbojnosti a neústupnosti nenašla žádného prostředku, jak by smutné své postavení polepšila a ulehčila. Jednou dostal se jí do ruky sešit, jenž nesl nápis »Domáci prostředky« a pocházel od babičky. Paní listovala v sešitě a našla tam také »Prostředek proti nespokojenosti.« Četla: »Jdi, cítíš-li se někdy nešťastnou, hněvivou a nespokojenou, k obrazu ukřížovaného a pomodli se před ním 3krát Otče náš a najdeš jistě klid a mír a spokojenost — můj zpovědník mi tak poradil a já jsem toho prostředku užívala 30 let a vždy s úspěchem.«

Paní užívala prostředku toho a stala se mírnou, trpělivou, takže muž se divil, co se to s ní stalo. Ona mu vše vyprávěla a muž si umínil, že toho prostředku také užije a užíval, když zase na něho nějaký rodinný křížek dolehl, takže rodina ta byla šťastná a spokojená.

Moji drazí! Kristus proměnil vodu ve víno, i vám promění všechn kříž, starost a žalost v radost, utečete-li se k němu s důvěrou a láskou, pozvete-li Krista na svatbu, na křtiny, do domácnosti v modlitbách a v plnění přikázání a křesťanských povinností.

Rodička boží Panna Maria prosila Pána Ježíše »Nemají vína« a on na její přimluvu zbožným svateččanům pomohl.

Proste i vy rodičku boží, aby kdykoli se vám bude nedostávat vína radosti, pokoje a spokojenosti, za vás u Syna orodovala, aby vám pomohl zde na zemi a pozval vás na onu velkou svatební hostinu, kde setřeny budou všechny slzy, kde s beder vašich sňaty budou všechny kříže tam ve slávě věčné. Amen.

Alois Novák.

Neděle druhá po zjevení Páně.

Svatost, jednota a nerozvížitelnost manželství.

»Stala se svatba v Káni galilejské.«
(Jan 2, 1.)

Dnešní evangelium vypravuje událost, jež na první pohled překvapuje, blíže uvážena však velice hluboký a nad míru poučný význam má. Ježíš Kristus jest pozván na svatbu v Káni galilejské, sedí s hosty svatebními u stolu, poskytuje jim, když zásobu vína vypili, nové víno, ještě vzácnější víno, zjedná jim toto víno zá-

zrakem, udělá takto první svůj div při této příležitosti, a zjevuje se právě zde ponejprv jakožto Syn boží a jakožto vykupitel světa. Není to překvapující? Nezdá se to zvláštním? Jak zahanbující jest tato snižující se láska a přívětivost nejsvětějších osob, jež kdy na světě žili, pro všechny přemrštěné a nemilosrdné hostitele, kteří nad každou sebe nevinnější zábavou svých bližních horší, a i na svatý stav manželský s jakýmsi pohrdáním se dívají! Jest to však ještě více zahanbující pro ty, kteří ve své rozpustilosti při takových příležitostech vše za dovoleno považují, a nic vyššího a lepšího neznají, než smyslné požitkářství a nádherné svatby a šťastné sňatky a sladký život rodinný. Neboť třeba nám z tohoto jednání Páně, Jeho nejsvětější matky a Jeho učenníků dovozovati, že onino snoubenci v Káni velmi ctnostní, že též ostatní hosté velmi ctihodní byli, a že celá slavnost velmi střídmě a čestně se odbývala, tak že při této svatbě nejsvětější a nejčistší panenství v nejvznešenějších osobách Ježíše a Marie zcela slušně zastupováno býti mohlo.

Ale jest v této události též velice hluboký a poučný význam. Neboť vidíme tu, že, jako Bůh sám na počátku v ráji manželství, život rodinný osobně ustanovil, a posvětil, podobně Syn boží též zde osobně a svou přítomností co vykupitel rodinu posvětil. Musí tudíž rodina v očích Hospodinových něco nad míru důležitého býti. Není tím však vždy v očích lidí, a není tím obzvláště přechásto už za našich dnů. Nechtě tedy dnešní sv. evangelium příležitostí nám jest, abychom o tomto předmětu promluvili a díme za tím účelem:

Rodina jest od Boha samého podivuhodně založena, a od Krista Pána ještě podivuhodnějším způsobem vykoupěna, poněvadž z rodiny veškero blaho a neštěstí celého lidstva časné i věčné se prýští. Odtud můžeme na význam stavu manželského uzavíratí.

První zakladatel rodiny jest Hospodin Bůh sám. Neboť když Adam, první muž, stvořen byl »dle obrazu a podobenství božího« (Gen. 1, 26.); řekl Bůh, tak vypravuje písmo svaté: »Učňme mu pomocníci podobnou jemu.« Seslal tedy Hospodin Bůh tvrdý spánek na Adama; a když usnul, vyňal jedno z jeho žeber — a vzdělal ze žebra ženu, a přivedl ji k Adamovi. — I požehnal jim Bůh a řekl: »Rosstež, a množte se, a naplňte zemi.« (Gen. 2, 18.). Hle, kterak Bůh sám první hlavy rodiny stvořil, kterak Hospodin sám muži ženu přivádí, nikoliv jako otrokyni jeho náruživosti, nikoliv jako hříčku jeho choutek, nikoliv jako dívku anebo služebnou, nýbrž co »pomocnici«, co »obraz«, a »podobenství«; kterak Bůh sám tohoto muže a tuto ženu k společnému životu spojil, kterak Bůh sám tento první sňatek požehnal. V tomto úkonu Hospodina jest však též svatost, jednota a nerozvízitelnost rodiny skrze Boží původ a nafilzení na vždy a nerozlučně stanovena.

Nebo co se svatosti rodiny týká, tož jest její zakladatel, totiž Bůh, svatost sama: svatý jest Adam, svatá jest Eva, když z ruky boží vyšla; svatým měl jejich život, svaté měly jejich dívky býti; svato mělo býti celé pokolení lidské, za jehožto prarodiče je Bůh

na zem postavil; svaté bylo konečně všemohoucí otcovské požehnání, jímž Bůh toto manželské spojení zasvětil a posvětil. Odtud můžeme souditi, jak zhoubně vše na nejdražší zájmy rodiny působiti musí, co původnímu posvěcení a svatosti této smlouvy protivno jest.

Tuto posvátnost rodiny však Kristus tím nesmírně povýšil, že sám co neskončeně svatý, dítkem rodiny lidské se stal, že nejsvětější z dítek lidských matkou rodiny učinil, že muže Josefa zástupcem svého nebeského Otce vyvolil, že sám v lidstvu rodinu založil, jež božskou rodinou v člověčenstvu byla, v níž Bůh, rodiným ženichem, Bůh otcem rodiny, Bůh dítětem rodiny, a matka Boží matkou rodiny, že konečně sňatek rodiny sám nejen jednoduše posvětil, nýbrž k důstojnosti svátostní povýšil, zvláštní svátostí zasvětil, že »velikcu svátostí« jest. (Efes. 5. 32.).

Netřeba abychom se chvěli. Nejmilejší! Když vidíme na jedné straně, jak vznešenou důstojnost a jak velebnou svatost Bůh sám do rodiny její založením a vykoupením položil, a na druhé straně, jak hluboce tato svatyně často od lidí, dokonce od křesťanů ponižována a hanobena bývá? Neboť pátrejme po svatosti rodiny za naší doby? Jest muž svatý? Jest žena svatá? Jsou děti svaté? Mají všichni členové rodiny, mají jejich duše a jejich těla, mají jejich slova a řeči a jejich skutky božskou pečeť svaté svátosti na sobě? Bývá stav manželský ve svatosti udržován nejen co do zevnější formy, nýbrž i co do nejvnitřnější podstaty jeho? Anebo bývá aspoň jen za něco svatého považován? Bože můj! Jak často není už posvátnou páskou, nýbrž páskou ziskuchtivosti, páskou ctižádostivosti, páskou smyslnosti, páskou vášnivosti, svazkem, jenž na hříchy připravuje, ve hříších uzavřen, ve hříších dále veden bývá; svazkem neřestí mezi neřestnými! Odtud též kletba boží místo otcovského požehnání nad tím, že neštěstí nad neštěstím.

V založení rodiny ze strany boží leží též její jednota? Nebo Bůh utvořil ze žebra, z kosti, a z těla Adamova Evu, aby dva v jednom těle byli, a proto pravil Adam, když Evu spatřil, »z vnuknutí Ducha svatého,« jak koncil tridentský dí, a jak tomu jinak býti nemohlo, když při této věci v hlubokém spánku ponořen byl, pln úžasu: »Totot jest kost nyní z kostí mých, a tělo z těla mého. Protož opustí člověk otce svého i matku, a přidrží se manželky své; a budou dva v jednom těle.« (Gen. 2, 23. 24.). Adam mluví tedy jen o dvou, a o dvou v jednom těle, a jeden slavný vykladatel písma praví o tomto místě dle nauky církve: »Proto nechal Bůh Evu ze žebra muže povstati, aby tím vysvětlil, že muž s žena ne tak skoro dva jako spíše jedno jsou. A tato jednota těla jest obrazem jednoty lásky a vůle, jež mezi nimi pánovati má.« (Cor. a Lap. Com. in cap. II. Gen.). Kde by však jich více bylo, tu by byla tato jednota vše objímající každým přirostkem ohroženější, a konečně též nemožnou, tudíž i nejvnitřnější podstata rodiny porušena a zrušena. Tato jednota spočívá už tedy v základech rodiny.

Ona spočívá však též v účinném nařízení a ustanovení Boha. Neboť Bůh spojil jen jednu ženu s jedním mužem. Co však Bůh spojil a skutečně upevnil, to ve více částí rozlučovati, anebo dělití znamená dílo všemohoucnosti, moudrosti, lásky a prozřetelnosti boží ničiti, a to v tak důležité věci, jako ta rodina jest.

Tato jednota spočívá též v účelu rodiny. Nebo stojí-li hlavy rodiny s jinými v rodinném spojení, než se sebou navzájem jenom, pak nemůže žádné jednotné lásky, žádného jednotného působení, žádného jednotného vychování dítek, žádného jednotného rodinného života býti; a kde žádná jednota už nepanuje, tu musí nevázanost, rozpad, záhuba a rozervanost na vše strany nastati. I ve starém zákoně bylo mnohoženství od Boha jen v jistých případech a před ním samým jen platících důležitých důvodů, a jen skrze zvláštní zjevení přípustno, jak papež Innocenz III píše: »Žádnému nebylo nikdy dovoleno, aby více žen najednou měl, leda že to zvláštním božím zjevením dovoleno bylo.« (De divortii cap. »Gaudemus«.)

Proto též Kristus Pán tuto jednotu ve vykoupené rodině zas slavně ustanovil, a vzhledem ku původní jednotě božský výrok učinil: »Nejsou tedy už dva, ale jedno tělo.« (Mat. 19, 6). Ano, on tuto jednotu i až na myšlenky žádosti co těžce zavazující zákon prohlásil: »Ale já pravím vám, že každý, kdož by pohleděl na ženu ku požádání jí, již cizoloží s ní v srdci svém.« (Mat. 5, 28.). V těchto slovech spočívá boží znamení a celá zkáza cizoložství, této hrozné rány, jež muže ponižuje, ženu zneuctívá, děti nešťastnými činí, a rodinu hubí.

Nejmilejší! Vzkvétá však v našich rodinách od Boha stanovená, od Krista obnovená, tak podstatně nutná jednota, a to nejen zevně, nýbrž i vnitřně? Jest cizoložství něco neslýchaného? Byvá ono jakožto záhuba důstojenství muže, co morální vražda ženy, jako osířelost dítek, co rozvrat a zničení rodiny, co nejhlubší hanba lidstva považováno, a jím pohrdáno? Křestané! Kdyby někde jiné náhledy panovaly, tu bych nevěděl pro takové lidi, pro takové křestany žádného nižšího už stupně mravnosti, na který by postaveni býti měli.

V božském založení rodiny spočívá též nerozvížitelnost, která nutným následkem jednoty jest. Nebo co jedno jest, nemůže bez porušení už rozděleno anebo rozlučitelno býti. Není to dále svazek manželský, jenž, jako žádný v přirozenosti samé učiněn byl? Vnitřná podstata konečně rodiny, její život, její trvání, požadují tuto nerozvížitelnost. Kdyby tato páska rozlučitelná, povolná, oslabená, anebo porušená byla, jaká jiná páska by mohla pak lidskou společnost udržeti v řádu? Nebo rodina jest první, nejpotřebnější, jedině možný základ celého lidstva. Proto Bůh, Duch svatý skrze ústa Adama tuto nerozlučitelnost stanovil, a Kristus Pán slavným způsobem ji prohlásil slovy: »Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj;« (Mat. 19, 6.). a »kdožkoliv by propustil manželku svou . . . a jinou by pojal, cizoloží; a kdo by propuštěnou pojal, cizoloží.« (Mat. 19, 9.). A právě tento zákon Kristův zvěštuje svatý apoštol

Pavel mezi národy slovy: »Těm pak, kteří jsou v manželství, prikazují ne já, ale Pán, aby žena od muže neodcházela; pakli by odešla, ať zůstane nevdaná, aneb ať se zase smíří s mužem svým. A muž nepropouští manželky.« (1. Kor. 7, 10.). Tu máte božské zavržení rozvodu manželství pro vždy, co by koliv veškera mravní zkaženost proti tomu namítala. I co ve starém zákoně proti jednotě a nerozvížitelnosti se stalo, trpěl Bůh z důležitých důvodů jen v řídkých případech, ale nikdy všeobecně nepřipustil. A o tehdejší rozvodu manželství mluví Kristus sám: »Pro tvrdost vašeho srdce dopustil Mojžíš propouštění manželky vaše; ale s počátku nebylo tak.« (Mat. 19, 8.). Počátečné božské založení manželství tedy jednotu a nerozvížitelnost stanovilo; zloba srdce ji zvrátila; a Kristus ji opět obnovil.

Toto jsou tři od Boha samého stanovené, a od Krista Vykupitele opět zbudované sloupy, na nichž celý rodinný život spočívá; svatost, jednota a nerozvížitelnost. V každé rodině, v níž tyto sloupy neporušeny pevně nestojí, a udržovány nebývají, zřítí se brzo celá budova, jako dům, pod nímž se základy odstraní, se zřítí. Napřed se obyčejně sloup svatosti strhne, anebo vůbec nezbuduje; pak padají sloupy jednoty a nerozvížitelnosti pomalu samy sebou; a tak spatřujeme často ženy ve smutku vdov, zatím co jejich mužové ještě žijí, anebo naopak, a osiřelé děti, ač jejich rodiče ještě žijí, obraz bídy, při jehož pohledu srdce puká, a nezměrnou propast mravního úpadku odhaluje, jenž, když by se v celé obci, v celém národě vyskytl, jen důkazem by byl, že tu vše až do nejnvtěnějších mravních kořenů zpuchtelé jest.

Konečně vložil Bůh obraz největšího tajemství náboženství, tajemství nejsvětější Trojice do rodiny. Jako jednotlivec člověk živým obrazem Boha jest, podobně jest rodina obrazem nejsvětější Trojice.

Božský Vykupitel propůjčil rodině nové přednosti. On ji učinil živým obrazem spojení svého s církví. Nebo sv. apoštol Pavel učí o manželství: »Tajemství toto veliké jest, ale já pravím v Kristu a církvi; (Efes. 5, 32.) a on vysvětluje též, jak to je, slovy: muž jest hlava ženy, jako jest Kristus hlava církve.« (Efes. 5, 23.) Je tedy mezi mužem a ženou tentýž poměr, jako mezi Kristem a jeho církví, a z tohoto podobenství poměru onoho činí též apoštol též závěrek, že muž a žena tytéž vzájemné povinnosti mají, jak je Kristus a jeho církev navzájem plní, kdyžžtě píše: »Muži, milujte manželky své, jakož i Kristus miloval církev.« »Ženy mužům svým poddány buďte, jako Pánu.« (Efes. 5, 25, 22.) Mužové mají tedy ženy milovati, jich si vážeti, jim věrnost zachovávat, o ně pečovat, co do duše a těla, jak to Kristus pro církev dělá; ženy mají však svým mužům poslušnost, lásku, věrnost a péči prokazovati, jak to svatá církev pro Krista činí; a mužové a ženy musí společně o své děti a čeled pečovat, jako Kristus a církev společně o blaho věřících pečují. Proto zove svatý jeden otec rodinu »soukromou církví, v níž rodiče kněžími, děti věřícími jsou.«

Hle, nejmilejší křesťané! Tak překrásně a podivuhodně Bůh rodinu založil a vykoupil. Ale právě tak hrozně bývá rodina od lidí často pokálena a porušena, a za naší doby jsme tak daleko došli, že namnoze i tyto vznešené pojmy, jak jim víra, křesťanství učí, se vytratily; odtud však též ta hrozná zkáza, jež se z tohoto pramene na celé lidstvo valí. Neboť z rodiny pochází, když zkvétá, jak ji Bůh založil, a Kristus vykoupil, a veškero blaho a veškero požehnání, když však Stvořitelovo a Vykupitelovo dílo v ní zpustošeno bývá, všechna bída a zloba a pohroma časná i věčná. Nebo v lůně rodiny obdrží člověk své bytí, svou duši, své tělo, své dobré a zlé vlohy; v rodině vyvíjí se jeho myšlení, jeho chtění, jeho řeč; v rodině tvoří se jeho zásady, jeho náhledy životní; v rodině volí se cesta a nastupuje se, která ho skrze život do věčnosti vésti má; na kolenách otce má se Boha, svého nebeského otce, své povinnosti k Bohu, ku bližnímu a k sobě samému naučiti znáti, má ctnost milovati a hříchu nenáviděti, ono konati, toho se varovati učiti; v náručí a na rukách matky má se modliti, milovati, má člověkem a křesťanem býti a co takový živu býti. V rodině jsou nejvzácnější klenoty víry a náboženství, nevinnosti a panenství uloženy; z rodiny vycházejí občané státu, dítky církve a obyvatelé věčnosti. Proto mocný, ale pravý závěrek: jaká rodina, takový stát, taková církev, taková věčnost. A toto jest důvod, proč působení boží, působení církve, působení každého rozumného a křesťanského státu a běda! úskoky celého pekla a všech zlosynů hlavně na rodinu se koncentrují. Je-li tato zachovaná, vše je zachráněno; je-li ona ztracena, vše ztraceno.

Nuže, křesťanští otcové a matky! Rodinu dle založení božského a dle vykoupení syna člověka zaříditi, to jest vaší úlohou životní. Proto poohlédněme se jednou vážně v této své svatyni, jak to tam as vypadá. Vy jste od Boha, od Krista, od církve, od lidské společnosti, od přirozenosti ustanovené, vši autoritou a plnomocí obdařené hlavy rodiny. Na vás to závisí, zda svatá, jednotná, nerozvížitelná, živým obrazem trojjedného Boha a obrazem spojení mezi Kristem a církví, a zahrádkou pro nebe, anebo jevištěm hříchu, nevázanosti, doupětem útoků a popravištěm víry, nevinnosti a ctnosti, zda pramenem požehnání anebo příčinou ztracení jest. Vy budete z toho též před scudnou stolicí boží počet vydávati, a svými dušemi za to státi museti. Protož obnovte se především sami, obnovte pak svoje, a učinte a zařidte celou rodinu tak, jak Bůh ji založil, a jak Bohočlověk ji vykoupil, abyste za svými k věčné svatební hostině božského beránka připuštění byli. Amen.

Dr. Antonín Ondroušek.

Neděle třetí po Zjevení Páně.

Bez víry není spásy.

»I řekl Ježíš k setníkovi: »Jdiž, a
jaks uvěřil, staň se tobě.«

(Mat. 8, 13.)

Víra a spása, toť jsou dvě sestry, toť dvě nerozlučné přítelkyně, které ruku v ruce spolu kráčeti, které v křesťanském světě všude co nejlépe, i spojeny býti musí. V dnešním svatém evangeliu máme toho dva jasné důkazy, dva patrné příklady. Přichází k Pánu Ježíši malomocný a úpěnlivě ho prosí, řka: »Pane, chceš-li, můžeš mne očistiti.« — A již Kristus Pán vztahuje ruku, a dotknuv se malomocného, dí: »Chci, buď čist.« A hned, praví svaté evangelium dále, bylo očištěno malomocnoství jeho. Přichází i setník z Kafarnaum, a prosí Krista Pána za uzdravení svého služebníka slovy: »Pane, služebník můj leží doma šlakem poražený, a zle se trápí.« A Kristus Pán těší ho slovy: »Já hned přijdu, a uzdravím ho.« — »Ó Pane, volá pln víry setník, já nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou; ale toliko rci slovem, a uzdraven bude služebník můj!« — I zalíbila se Kristu Pánu tato veliká víra setníková, a hned za ni odměňuje, když praví: »Jdiž, a jaks uvěřil, staň se tobě!« — Jakže, řekne mnohý, tolik sly, že by do sebe měla, tolik že by víra zmohla? Ó v pravdě! Víra jest pouto mezi nebem a zemí; víra jest pouto mezi božskou všemohoucností a lidskou slabostí; víra jest ta životní síla, která i slabého dovede nadchnout k činům velikým, Boha oslavujícím, lidstvu prospěšným. Či jest něco nemožného Všemohoucímu? A proto také »jest všecko možné věřícímu,« jak vás o tom jasně poučuje sám Kristus Pán, zjevení, vlastní náš rozum a zkušenost, a konečně ta odvěká učitelka národů »světové dějiny.« Německý básník Goethe praví: »Skvělé, srdce povznášející, užitečné na velké skutky jsou doby středověku, kdy víra pronikala veškeren vnitřní i vnější život, kdy víra byla počátek i konec všeho konání, všeho působení, ale nevěřící se svým věděním daleko nedospěje, jeho věděním jest jen poloviční věděním; jeho přesvědčením jest jen poloviční přesvědčení; jeho rozhodnutí, jeho konání jsou jen poloviční, nevěřící jest jen poloviční člověk s poloviční silou.« Moc víry popisuje sv. apoštol krátce těmito slovy: »A to je vítězství, které přemáhá svět, víra naše.« (1. Jan 5, 4). Ó ano! Víra přemáhala a přemáhá nejen vnější svět, ona panovala a panuje nad celým světem, a co více jest, ona přemáhala vždy a přemáhá až podnes i vnitřní svět — na uzdě totiž drží, krotí, vzrůstí nedá nezřízeným vášním, špatným choutkám člověka. A proto pozorujeme, nejmilejší, dnes, jak blaze tam, kde víra panuje, a jak smutno tam, kde víry není, čili jinými slovy: pozorujme moc a sílu víry:

1. v malém, t. j. u jednotlivých lidí.
2. ve velkém, t. j. u jednotlivých národů a států.

I.

1. Různé jsou potřeby člověka k štěstí pozemskému nutné; jest třeba zdraví, jest třeba peněz, jest třeba zdravých, k práci schopných údů, a jiné toho druhu. Ale ze všech těch podmínek k štěstí pozemskému nutných, jest jedna k úplně spokojenosti ta nejnütnější, a ta jest: pokoj ve svědomí, a pokoj s bližním. Neboť, jak může být spokojen ten, v jehož myslí všechno se chvěje, všechno bouří? A jak může být spokojen ten, který v neustálém žije nepřátelství, hádkách a ruznicích se svým bližním? Ale to pravda jest, že kdo víry nemá — nemá vnitřního klidu — ano postrádá i vnějšího pokoje. A přece tak málo jest lidí úplně spokojených na této zemi? A tážete se, kde toho vězí příčina? Nuže vizte!

• a) Svatý apoštol Jan poukazuje nám na 3 nepřátele naší spokojenosti, když praví: »Všecko, co na světě, jest žádost těla, žádost očí a pýcha života« (1. Jan. 2, 16). Tyto tři žádosti, které každý člověk v sobě více méně pociťuje, ty ho připravují o jeho vnitřní spokojenost, o jeho klid. Neboť pachtí-li se člověk po smyslných požitcích a k jich dosažení schází mu čas, prostředky nebo zdraví, činí ho to nespokojeným. — Žene-li se kdo za mamonou a byt sebe více pozemských statků nashromáždil, shledává-li v nich jedinou svoji radost, potěšení — on nebude mít nikdy dost, byt sebe více měl — bude stále po více bažit — a to ho činí nespokojeným. — A je-li kdo pýše oddán, jemu stále se zdá, že ještě v tom světě jest málo vážen, málo ceněn, zneuznáván, a to ho rozrušuje, neklidným, nespokojeným činí. A jen víra jest s to, která tyto 3 nepřátele člověka dovede spoutat, přemoci, a to vše obrozující milostí, která ve svatých svátostech se nám za podíl dostává. Víra učí nás, že pravá naše vlast v nebesích jest. a my jen poutníci, cizinci na této zemi. A v naději, tuto drahou vlast opět shlédnouti, učí nás svatá naše víra snášeti všechny obtíže cesty, byt sebe delší byla; v naději, do nebeské vlasti se dostati, ponese i rádi všechny nedostatky toho života pozemského, a nebudeme se příliš pachtiti za těmi vezdejšími statky, které jen na čas trvají, v hodině pak smrti před očima našima jako pára se rozprchávají, v naději, do této nebeské vlasti se dostati, v neštěstí, v souzení a nedostatku nezmalomyslníme, v nadbytku, v hojnosti nezpyšňíme. Ale běda nevěřícím! Inu jejich nevěra nebo zavřela, a na této zemi, kde svoje vášně a nárůživosti na uzdě držet nedovedou — úplněho pokoje marně hledají — ten nenaleznou, poněvadž ho hledati nedovedou. Jen víra kde panuje, tam panuje mír v srdci, tam panuje pravá spokojenost.

b) Člověk stvořen jest k práci. Tak zní to neodvolatelné slovo Hospodinovo z ráje, a jako refrain nese se do všech úhlů světa: »V potu tváří své dobývati budeš sobě chléb!« Ale člověk nevěrec, který v posmrtný život nevěří, ten spatřuje v práci ten největší trest, jakým Bůh lidstvo stihnouti mohl, a proto pracuje

buď upřílišněně, aby co nejdříve co nejvíce vezdejších statků si nashromáždil, málo toho dbaje, zdali se tak děje způsobem poctivým čili nic, a pak jich v hojnosti, rozmáfile užívati mohl; aneb založí nečinně ruce v klín, chtěje, aby za něho jiní pracovali, jiní na něho se dělali a z výtěžku své práce ho živili. — Ale ani v tom, ani v onom případě žádaného klidu, vnitřního uspokojení nenalezá. Neboť všimněme si, kterak práci svou započíná člověk, křesťan věřící? — S Bohem a s Bohem ji končí, ano i při práci často mysl svou k Bohu obrací, za poskytovanou pomoc a posilu při práci děkuje, aneb o nové prose. Ale člověk nevěrec zcela jinak sobě počíná. Na Boha, boží pomoc nevzpomene před prací, tím méně po práci — a jak tomu mezi prací? Nedaří-li se mu vše podle jeho výpočtů, proklíná, Bohu se rouhá, na Boha všemohoucí vinu svaluje. Co platno všecko jeho přičinění, co platno jeho práce? Nespočívá požeňnání boží na práci, nebude spočívati ani na ovoci práce té, a jak nevěrec nabyt, tak také pobude, dříve nežli se nadá, a to zklamání z toho, že se mu vše dle přání nespínilo! Než tomu on v krátkosti odpomůže! Smrtící zbraň, jed, a jiné toho druhu smrtící prostředky učiní v okamžiku jeho rozháranému, bohaprázdnému životu konec. Vždyť smutno opravdu pohleděti, že nikdy nebyvalo tolik samovražd, jako právě v dobách našich. A kde toho přčina? V rozháraném, bohaprázdném, bezbožném životě toho onoho. Ano, když mnohý všecko jmění byl promrhal, sebe, ženu a dítky na žebrotu připravil, když mnohý tisíce jemu svěženého cizího jmění byl zpronevěřil, když bližního o čest, dobré jméno, aneb o celé jmění byl připravil, co udělal? Hledá ulehčení v smrti, kterou si svojí vražednou rukou sám byl připravil. A není divu! Ten, kdo víru nemá, schopen je všeho. Bez víry není spásy, není pokoje, bez náboženství není spokojenosti. To nahlédli, to uznali i mnozí nevěrci sami. Jeden otec, úplný jinak nevěrec, přivedl svoji jedinou dceru do jistého kláštera, aby ji tam na vychování světil ctihodným sestrám jeptiškám, které klášter ten řídily. Sestra představená, která otce onoho, jako velikého nevěrece dobře znala, byla tím nemálo překvapena; i otázala se příchozlího, zdali to vážně myslí, aby jeho dcera v jich klášteře nábožensko mravně vychována byla? »Ano, pravil otec, to jest můj vážný úmysl; neboť si přeji, aby moje dítě nebylo jednou tak nešťastné, jako jsem já.« Po těch slovech políbil dceru a se slzou v oku se vzdálil. Dcera pilně se učila, a po čase opravdu zbožná vrátila se v otcovský dům. Modlitbami a ctnostným životem stala se záchranným andělem strážným vlastnímu otci. Ten obrátil se, změnil úplně dosavadní způsob života, a blaženou smrtí zemřel.

2. Nevěřící nemá tedy pokoje sebou samým, ale ani ne s bližním. A nemůže tomu býti jinak. Vždyť již u proroka Isaiáše čteme: »Bezbožní nemají pokoje!« Oai sice říkají: »Pokoj, pokoj, ale to není žádný pokoj.« I všimněme si blíže toho nepokoje, té nespokojenosti především mezi bohatými a chudými, a po té mezi bohatými toliko.

a) Nemohou být na tom světě samí millionáři. Kdo pak by chtěl pracovati, kdyby každý v nadbytku žil? Ne tak! Bůh ve své veliké moudrosti rozdělil to tak, že nedal každému stejně; a tudíž již podle vůle boží byli na tom světě vždycky chudí i bohatí, jsou dnes, a budou i budoucně. Chudý potřebuje bohatého, bohatý chudého. A tyto protivy mezi bohatými a chudými má dle vůle božské vyrovnat ono pouto, které již tolik zmohlo, které tolik síly do sebe má, a to jest vzájemná láska. Ale, kde víry není, tam jest veta po vši lásce. Tam závidí chudý bohatému, oklamává, okrádá svého chleboďárce, pracuje jen tolik, co zrovna musí a ne tolik, co by mohl a měl. Bohatý naproti tomu, pohrdá chudým, využitkuje jeho sil nemilosrdně, přetěžuje ho prací takovou, na níž síly toho chudáka nestačí, aneb sotva stačí. A mzdu! Tu platí tak malou, že z ní ten dělník ani živ býti nemůže, aneb ze smluvené mzdy ještě strhuje, o ten žebrácký groš se svým dělníkem se hádá. Takovým způsobem-li se jedná, nedivme se, že tak neupřímný, napiatý poměr panuje mezi tím dělníkem a jeho chleboďárcem, a že otázka sociální, na jejíž správné rozluštění tisícové čekají, ještě zauzlenější se stává, rozluštění nedocházejíc. Takové jednání nezjedná pokoje pravého ani pánu, ani jeho služebníku. A nenesou oba právě jmenovaní na tom největší vinu sami? O věšte, nejmilejší, jen tam kde dělník trpělivě, poctivě a pilně pánu svému pracuje, a jen tam, kde pán se svým služebníkem vlídně, laskavě zachází, jemu smluvenou mzdu náležitě vyplácí, jen tam, kde jeden v druhém spatřuje vniknutý obraz boží, jen tam může mezi oběma panovat pravý mír, pravá spokojenost. Ale, kde v. ra schází, tam shoda nemožná.

b) Ale i mezi bohatými, mezi zámožnými není pokoje, není míru, schází-li víra. Neboť jeden chce nad druhého se povznést, jeden chce nad druhého vyniknout a pracuje při tom na jeho zkázu, připravuje mu pád. Poctivost v obchodu, v průmyslu jest za dnešních dnů na mnoze již něco přežitého, něco, co více nevyhovuje, co patří již minulosti. Ale za to tím více do popředí se tlačí podvod, lichva, zkracování druhého a jiné toho druhu. Před několika lety v jisté krajině stavěla se dráha. Lidé zámožnější zakoupili si akcie, které po čase úplně na ceně ztratily, nic více neplatily. Kapitál s úroky byly ztraceny, železniční správa udělala bankrot. Když hlavní podnikatel stavby před soud byl povolán, aby se zodpovídal, co řekl? »Poctivostí dráha se nestaví!« Ovšem poctivostí dle jeho názoru dráha se nestaví, ale podvodem, šalbou a lichvou ano. Jak může pak mír, pokoj a vzájemná důvěra panovat mezi lidmi, když jeden druhého za zloděje a podvodníka považovat musí? S poctivostí nejdál dojdeš jest staré přísloví, kterého-li se v budoucnosti dbát bude, možno opět jednomu s druhým v pokoji a vzájemné svornosti a lásce dále žít. Ale kde víra schází, tam jistě schází i poctivost. Tak tomu s mírem v malém, t. j. mezi jednotlivci; všimněme si ještě, jak se to má s mírem ve velkém, t. j. mezi jednotlivými národy a státy.

II.

Víra získává pokoj, nevěra plodí válku. V každé zemi, v každém státu, kde víry ubývá, může každým okamžikem vypuknout, vzpoura, válka vnitřní, pakli úplná nevěra zavládne, jest se třeba neustále zbouření, války obávat. A mají se snad tak poměry za dnešních dnů? Bohužel, že ano! Nespokojenost mezi jednotlivými národy den ode dne vzrůstá, nedůvěry každým dnem přibývá. Nevěra podporována, sesilována otravným duchem času, bohaprázdným, víru podrývajícím tiskem, mravy kazícími časopisy, vždy drzeji a směleji dere se do popředí, vždy hrději pozdvihuje hlavu svou, vrchnost není od ní více považována jako Bohem ustanovená, ona není s to v ničem přání poddaných vyhovět, se všech stran slyšeti jsou stížnosti a reptání proti vrchnosti, se všech stran brojí se proti stávajícím řádům, a stačí dosti malá příčina, aby vzplanula v celé velikosti, v hrozném rozsahu válka vnitřní v srdci národa samého, a snadno i mezi národy všemi. Snad ještě někteří z vás v živé paměti máte rok 1848, rok to revoluce, a snad posud dobře pamatujete, jak tehdy vše, co úctyhodného, co svatého, mělo být zničeno, odstraněno, zmařeno. Nevěra, bezbožnost na všech stranách chtěla slaviti triumf. A ještě hůře tomu bylo v bouřlivých dobách revoluce francouzské a to v letech: 1789, 1830, 1848 a 1871. V prvních letech těchto bouří byla všecka bohoslužba v celé Francii pod trestem smrti zakázána. Kněží po stu, ba po tisících byli vražděni aueb ze země vyháněni. Hrozné, ba přímo děsné byly to poměry. Ano tak daleko přišlo, že již i popravčí vzpouzeli se vykonávat hroznou svoji službu, na kterou již ani síly jejich nestačily; a proto ti nejlepší, nejslechetnější, nejzasloužilejší mužové, byli z měst ven vyváděni, zde do řad stavěni, a stříleni. Jakýsi učedník šel ulicemi města Francie, a jelikož silně hřmělo a blýskalo, udělal kříž. To ale za stávajících tehdejších nevěreckých dob bylo považováno za zločin, za který si ubohý chlapec musil ihned odpykati na popravišti. Pařížská národní společnost na konec prohlásila: »Není Boha!« a dala na zdi hřbitovní následující nápis: »Není žádného zmrtvýchvstání!« Světové dějiny všech dob hlásají nepokrytě: »Vezmi člověku jeho náboženství a udělal si z něho nejdivočejší zvíře.« Velcí králové a učení státníci uznávali vždycky, že bez víry, bez náboženství není možný mír, není ale udržitelné ani vladařů panování. Dokazovala pravdu tu všecka století, dokazuje to i naše doba, jak neutěšeně žije se tam, kde místo víry panuje nevěra, místo pokoje — rozháranost a bouře, místo poslušnosti a poddanosti odpor a protivení se vši autoritě. Neboť jen víra zvyšuje národy, jak praví sv. apoštol Pavel, ale hřích bídnými je činí.

2. Bez víry není tedy možný vnitřní mír, není ale udržitelný ani vnější mír. Za všech dob, kdy nevěra vrchu nabyla, zaplavoval ryk válečný celé kraje; tu pak nemá nikdy dost, každý chce svoji moc a panovačnost zvětšovat, byť se to dalo i na

úkor druhého. Říkává se, že politika nezná žádnou morálku žádné náboženství. Ano politika bez náboženství, toť neustálá válka. Či nepoučuje nás o tom jasně skutečnost i dějiny? Když v r. 1779 Francie proti Bohu začala a Boha obřadně odevšad odstraniti hleděla, vzplanula Francii na všech stranách tak krutá vnější válka, jaké nebylo a není pamětníka. Mocný Napoleon I., který jen tak dalece náboženství chránil, jak dalece je k svým panstvíchtivým choutkám a účelům potřeboval, neměl žádný pravý pokoj, i když na vrcholu slávy státi se zdál; musil neustále válku vésti, neustále v boji se utkávat. Když konečně spoután byl, a národové nasytivše se toho neustálého krveprolívání ku Kristu se obrátili, teprve tehdy 33 let trvajcí mír zavítal do Evropy. Ale od r. 1848 nechce více pokoj být, a nemine téměř roku, aby na některých místech krev prolévána nebyla, ne-li doma, jistě v cizině. Smutné to časy! A která všech těch pohnutých dob příčina? Myslím, že jsme ji průběhem dnešního rozjímání dobře poznali.

Nejmilejší! My všichni toužíme po pokoji, my všichni přejeme si pokoj; pokoj s Bohem, pokoj sebou samými, pokoj se svým bližním. Přátelé drazí! Jeden toliko jest, který nám může ten pravý pokoj dáti, který nás může tím pravým pokojem oblažiti, a to jest kníže pokoje — Kristus Ježíš. Při narození Páně pěli andělé na luzích betlémských: »A na zemi pokoj lidem dobré vůle.« Ano pokoj pravý uhostí se mezi jednotlivci, v rodinách, národech i státech, bude-li tam zase bydleti ten, který pokoj na svět přinesl, a pokoj lidem všude hlásal. Ano prosme dnes při té nejdrazší oběti mše svaté toho Krista Ježíše, aby zavítal k nám, oblažil nás tím pravým pokojem, vnitřním klidem a duševní spokojeností, a prosme ho, aby od nás přijal srdečný dík za všechno, co pro lidstvo pro jeho spásu již vykonal, posud koná, a do skonání světa konati chce. Amen. *Václav Zach.*

Neděle Devítník.*)

Boj proti Kristu za našich dob.

»Podobno jest království nebeské člověku hospodáři.« (Mat. 20, 1.)

Kdož by nevěděl, že tím hospodářem, posilajícím dělníky na vinici, je Kristus Pán, a vinicí jeho svatá církev? Kdož by nevěděl, že má učení Páně každý křesťan v této vinici Boží v štěpovati v srdce své, že má dle povolání svého ať již v rodině, ať v domácnosti, neb ve svém veřejném působení k tomu ze všech sil se přičiňovati, aby tím učením Kristovým se řídil, v dobrém prospíval a mzdu umluvenou z ruky Páně jednou vzal? Než, bohužel, co vidíme? Jsou mnozí v okolí našem, kteří zlobou napl-

*) Dle Montefeltra.

nění učinili si Krista cílem svých útoků, kteří jeho životopis přerukují a popírají, kteří jeho oltáře zbořili, jeho kříže strhali a v prach strhnouti chtějí. Takový člověk, ať již je dělník neb učenec, ať sektář neb nevěrec, je-li naplněn záštími proti Kristu zapřísahá se svatosvatě, že Krista odevšad, vypudí, ze školy, ze života veřejného ze zákonů, z vlasti.

Jako kdysi ve Francii volala lůza: »Nechceme Boha, ni pána nad sebou,« tak i nyní k našemu uchu doráží hlas lidu svedeného a oko naše tak často to čte tištěné: »Nechceme žádného Krista.« Moji draží! U toho smutného úkazu naší doby se zastavíme a o následcích takového počínání si dnes promluvíme.

Pojednání.

1. Žádného Krista více!

Tak volají na prvním místě oni falešní učenci tohoto světa. Pryč s náboženstvím! To se staví proti osvětě! A svedený lid je poslouchá. Obzvláště apoštolé novověké osvěty lidu namlouvají: Není nesmrtelnosti duše, člověk je vlastně jen nadanější zvíře, pochází z opice, a ku podivu! ten lid učení takové přijímá jako spásu, jako vymoženost časovou, jako vědu. Když ale kněz řekne: Člověk má na světě vyšší úkol, vznešenější povolání než to zvíře, vy jste dítkami Božími, hle! takové řeči se vyhybají, anebo ji odporují jakoby bylo zvláštní cíl, býti zvířetem a nikoliv tvorem Božím. Nechtějí se hlásiti pod prapor svatého kříže, na němž svět vykoupen byl. Ale tu pravím: Bez viry není mravnosti, bez modlitby není svobody, bez Krista nelze Boha vzývati, Bohu se líbiti.

Vzpomeňte si jen, jak před Kristem zatvrzen byl jeden proti druhému, obzvláště proti chudému, jak neznal útrpnosti k nešťastnému spolubratru. To tvrdé srdce lidské musel teprve Kristus rozehřáti, člověk musel pocítiti, že krví Boží vykoupen jest, aby poznal, jakou cenu člověk má, aby byl ochoten pro bližního i život položit. Ano, jen křesťanský svět může oceniti, jak drahocenný život jest jen i jediného člověka. Učiňte si porovnání mezi některým pohanským římským císařem (Neronem), který třeba tisíce lidí najednou dává povraždit pro pouhou zábavu, který pro pouhou kratochvil dává křesťany do slámy tukem napuštěné zavázat, což zapaluje, aby tím zahrady své osvětil a z omrzlosti života jed béře a pak si učiňte porovnání s některým misijnářem, třeba s některým členem nyní bezprávně tupeného a pomlouvaného řádu Jesuitů, třeba sv. Františkem Xaverským, který chud s křížem v ruce v zádni Indii a Číně vira Kristovu šíří a následkem svých prací zimnicí stížen v cizí zemi umírá se slovy žalmisty Páně: »V tebe Pane jsem doufal, nebudu zahanben na věky,« a pochopíte, že jen křesťanství poučilo srdce lidské o lásce k bližnímu.

Bez Krista není spokojenosti, není osvěty, ani svobody. Než podívejte se opět kolem sebe, podívejte se do dílen a do továren, leckdy tam přijdou i noviny a kniha, ale málokdy kniha dobrá, a tam uslyšíte jinou píseň, tu, o které jsme na začátku mluvili:

My nepotřebujeme žádného Krista, v utrpení svém jen na sebe se můžeme zpolehnout, po smrti y nic se rozpadáme.

Ubohý lid!

Vypudil-li Krista, zavřel-li brány měst a dvěře přibytků svých, odbyl-li od prahu svého necitelně, a věřte, že tím zapudil i pokoj, a mír z přibytku svého a radost ze srdce svého. Kdyby Kristus opustil nás, kdyby s Sebou vše vzal, co k oblažení našemu nám poskytnul, pak by přibytky naše vypadaly jako žalář, města jako galeje, na které vyvázeni bývají největší zločinci. Jeden pyšný a ukrutný vladař, když jej rádcové před následky jednání varovali, zvolal: I pro mne at přijde třeba potopa! A tak podobně, když Kristus od nás by se odstěhoval, přišla by potopa bludu a neštěstí. O tom nás poučuje Francie. Jednoho dne tam zavřeli chrámy, pobořili oltáře, polámali kříže, povražдили kněze. A co toho byl následek? Když Kristus byl zapuzen, přestala všechna vážnost, násill a hrůzovláda panovaly, zášť, quilotina, krev a tisíce nevinných občanů povražděných hlásalo jasně tu svobodu, rovnost, bratrství. Kdyby Boha nikdo více nectil, jeho se nebál, kam by nás to přivedlo? A proto návrat k Bohu, ke Kristu Pánu buďiz pravidlem života našeho budoucího, o čemž v dílu druhém.

Zbožný křestaně! Jestliže vysoko si ceníš darů ducha svého, jestli divíš se svému rozumu, své síle, svým schopnostem, pracuj se zápalem dále ve svém povolání, hled, abys k svému užitku upotřebil lidských vynálezů, ale neopovažuj se zákon Boží odstraniti chtítí, a nový zákon života vymýšleti. Když člověk jde do kopce, vstoupá výš a výše až dosáhl vrcholku a chce li dále jíti, musí sstoupati dolů, a na druhé straně dolů musí pomalu kráčeti opatrně, nechce-li v propasti pochovati svůj život a stěny té propasti pobarviti svou krví. To by si měli dobře pamatovati ti, kteří lid nerozvážně stále a stále štvou, měli by si rozvážit, aby sami první smutné ovoce rozpoutaných vášní nesklidili.

Bez Krista není pravé vzdělanosti, není svobody, není mravnosti. A proto Kristus má býti naším pánem, ať vládne nad naším rozumem, nad naším srdcem, nad naší vůlí. Kristus jen dá nám zmužilosti v přítomnosti, dodá nám naděje pro budoucnost. Ano, Pane, vládni nad námi, neb právě v této době potřebujeme nejvíce světla, útěchy, zmužilostí. Pane, neopouštěj nás, zůstaň u nás, Ježíši náš, zůstaň u hrobu, abys utišil bolest vdovy a osfělých dítek. Zůstaň ve škole, abys osvětil učitele a žehnal dítkám. Zůstaň v chýši chudého, abys jej v neštěstí potěšil, zůstaň v paláci bohatého, abys jej k útrpnosti naklonil, zůstaň ve středu ubohého lidu, aby nebyl více šálen od těch, kteří za obět si ho vyhlídli, zůstaň u nemocného v hodině smrti. Ano, Pane, zůstaň nám na blízku všem, a třeba by ti někdo řekl, aby ses vzdálil, ó nevěř mu, nebo co by bylo ze svobody, ze společnosti, z rodiny, z vlasti bez tebe? Co se mne týče, Pane, jsi mou touhou, mým vůdcem, mým těšitelem!

Tobě děkuji za svůj život, za svou víru, za ty dary, jimiž jsi na mne pamatoval.

Ovšem, Pane, v životě mém, v životě tak mnohého, snad všech nás, nadešel také ten smutný okamžik, kdy jsme tě od sebe zapudili, ze srdce svého hříchem vyhnali, ale tys zůstal přece na blízku, abys se ihned vrátil, jakmile poznáme, že bez tebe není radosti, není pokoje našemu srdci. A proto, Pane, když jsme tě zas našli, více tě neopustíme. Tebe se budeme pevně držeti, poněvadž víme, že tvé milosti, tvého světla stále máme potřebl, že na tvém srdci najdeme jediné útěchy a úlevy v bolestech, kterými nás zasype tento svět. A až to s námi jednou ke konci půjde, pak tě žádáme, jako dcera matku, jako syn otce o tvé svaté požehnání, žádáme tě, abys nejdřív zapomenul na ty urážky, jež jsme ti způsobili, na ty rány, jež jsme svým špatným životem na trpícím tvém těle znovu otevřeli a jako polepšené děti prosíme tě o milost, pod ochranu tvé mocné ruky chceme odevzdati posleďní svůj vzdech, do tvých rukou chceme poručiti svou duši na vždycky, na věky. Amen.

Hromnice.

Maria a chrám Šalamounův.

•Svatých jest chrám Tvůj.◊
(Ž. 64—5.)

Kdož neslyšel o chrámu Šalamounově? Nejen v království israelském rozšířena byla jeho pověst, ale i mezi pohany slynul jako div světa. Nejbohatší král v nejlepší době své, za pomoci nejlepších mužů v říši a okolí, postavil chrám Nejvyššímu. Na pahorku Maria zvoleno místo pro chrám, jehož plán vštípil sám Bůh králi Davidovi do srdce. Byl pak chrám dílem vzácného umění, velkého bohatství a stanem zvláštní zbožnosti.

Každé dítě umí vyprávět, že z kvádrů postaven v mohutnou stavbu, že běhal se vzácným mramorem při východu slunce, a že se podobal bělobou zasněženým horám a střechem svou zlaté září slunce. Tak z daleka byl znám chrám Šalamounův. Vnitřek jeho sloužící službě boží, vynikal krásou a bohatstvím, že nádoby jeho vzali nepřátelé jako nejvzácnější kořist. Vnitřek vyložen cedrem vonícím, a ozdoben řezbami krásnými, sedmiramenný svícen zlatý rozléval věčné světlo, stůl předložený chlebě připomínal náš stůl Páně, a oltář zápalu a ostatní nádoby ryzím zlatem se stkvěly. Sedm let stavěn chrám a na to posvěcen. Tato chloubka lidu israelského jest obrazem Panny Marie. Pravím »obrazem«, neboť obraz i sebe krásnější není živý. Tak Matka Páně předstihuje obraz svou krásou čistoty, bohatstvím a zbožností, což bude předmětem našeho rozjímání.

P o j e d n á n í.

(Od koho myšlenka chrámu?) Bůh sám dal vnuknutí Davidu králi, aby sbíral stavivo na chrám, ale sám jej nestavěl, protože krev proléval. Když umíral David, zavolal syna svého a jemu

sdělil, jak Bůh vepsal do srdce jeho vystavěti chrám. Plán Šalamounova chrámu od Boha byl. Podobně lze říci o Marii Panně, jak se čte na svátky její z knihy Přísloví o moudrosti boží (k. 8, 22): »Hospodin vládl mnou na počátku cest mých, prvé než co učinil. Nebylo ještě hlubokosti a já již jsem počata byla, neprýštily ještě prameny vod, a hory ještě ve své výši nestály, před pahorky já jsem se zrodila.« Tak můžeme říci o Marii Panně, že Bůh Stvořitel ve svém plánu stvoření, když věděl, že vůle lidská bude zneužitá ku hříchu, také prostředek vykoupění zvolil, a že i Matku Páně od počátku ve svém plánu vykupitelském měl, že v ní božským způsobem utvoří chrám Syna svého. Prvé než shlédnula ke bráně nebes, a než stvořena byla celá příroda tím tvůrčím »budiž« — Matka Páně v božím plánu byla již tedy stvořena, jako chrám Syna božího.

(Jak dokonalá byla stavba.) Musil to býti obraz oku úchvatný »chrám Šalamounův« svými rozměry, svou dokonalostí práce a svým bohatstvím. Práce lidská nápodobí přírodu. Tvorstvo má stopy moudrosti boží. Dílo lidské má stopy nedokonalosti lidské. Chrám Šalamounův byl tak uměle sdělán a kameny tak vyhlazeny a seřazeny, že ostří nože nenašlo skulinu mezi kameny. Důkladná to práce, pravý obraz Marie Panny, o níž říkáme, že na ní nebylo ani poskvrny ani vrásky. Buď pozdraven chráme náš! Divem světa byl chrám Šalamounův a divem boží moci a lásky jest chrám Marie Panny. »Budiž pozdraven ty chráme živého Boha, ty paláci věčného krále, ty svatyně Ducha sv.,« voláme se svatým Anselmem.

Chrám Šalamounův zrušen — Marie Panny trvá. Ten krásný chrám Šalamounův ten zapadl a oloupen byl tak, že nad jeho zříceninami plakal Jeremiáš. A druhý chrám postavený na místě chrámu Šalamounova Herodem, byl 70. rok po Narození Páně znova vyvrácen a nezůstal kámen na kameni. Jinak však s tím chrámem Marie Panny. Na horách judských zpívala při návštěvě Alžběty: »aj od této chvíle blahoslaviti mne budou všichni národové země.« A rozhlédněte se po této svatyni, všedního dne — a v pondělí, kolik se vás sešlo ku cti tohoto chrámu Marie Panny. Sečtete ty chrámy, v nichž se v máji uctívá a spočtete ta staletí, co vzývána jest víra, že trvalejší jest úcta její než všechny kameny kvádrové. Za své vzaly nejproslulejší chrámy na světě, ale úcta Panny Marie nebéře poruchy, krásně ji proto nazval sv. Cyrill v řeči o Efesu: »nezrušitelný chráme«. Migne P. gr. 77. 991.

Nyní se obrátme ku posvěcení chrámu Šalamounova. Po dokončení 7 leté stavby konečně posvěcen chrám známou modlitbou: »Pane Bože israelský, nic Ti není rovno na zemi ani na nebi; když tě ani nebe a nebesa neobsáhnouti nemohou, čím méně tento dům, který jsem vystavěl.« Když dokonal Šalamoun modlitbu spadl oheň s nebe a strávil obět a sestoupil Hospodin v podobě obláčku na svatyni svatých a trval tam. Podobně s Marií Pannou. Nebesa neobsáhnou božství Páně. Ale když anděl Páně přinesl Panně Marii poselství, tu pravil k ní: Duch svatý

vstoupí na Tě a zastíní Tebe a co se z Tebe svatého narodí, slouti bude Syn boží. Toť posvěcení Panny Marie, jako chrámu Páně, vtěleného Syna božského.

Církev sv. světí též dům, jenž boží službě má býti věnován, světí jej modlitbou a mnohými sv. obřady, umístěním sv. ostatků a mazáním sv. olejem, neboť boží službě má býti určen. Jako kostel tak zasvěcuje církev i tělo křesťana, jako živý chrám boží při křtu sv. modlitbou a sv. oleji a obmytím vody, tím znovuzrozením se v Duchu Sv. na křtu sv. Zde máme vzor o Matce Páně, jakým chrámem máme každý býti. O Tobě a o každém člověku platí slova: »což nevíte, že jste chrámy Ducha sv.« V nás obraz boží zavěšen v duši nesmrtelné, v nás hoří světlo sedmirameného svícnu i rozum se všemi mohutnostmi jeho, k tobě přichází Ježíš ve velebné svátosti, ty jsi jeho svatostánkem a můžeš o sobě říci jako sv. Ignác mučovník řekl před soudcem, když se jej ptal po zaměstnání a jméne jeho: »Já jsem Ignác, nosič boha.« Načež byl odsouzen k smrti. Také ty jsi nosič Boha, praví sv. Theoforos — nosič Boha.

Tážu se slovy žalmisty: »Svatý jest chrám tvůj?« Jsi spojen s Bohem svým milostí boží? Či jest zrušen tento poměr? Kdy bude zase zřízen? Jaká stráž tohoto chrámu jest? Staří pohané ctili chrámy své. »Mohamedáni jen bosí vstupují do chrámu. Skutečná pověst vypráví nám o strážích chrámu Graalova — že jen rytíři, kteří se vyznamenali čistotou, pokorou a udatností, směli hlídati chrám. Tak jest se ctiteli Mariánskými. Ti jsou ctitelé, kdož se vyznamenávají jako praví rytíři čistotou svého života, pokorou a udatností! Čistotou! Buďte vy chrámy Ducha sv. — čistoty milovníci. Kdo miluje Boha, ten též čistotu těla a duše milovati musí.« Jsou spolky v mnohých zemích, v nichž se členové zavazují, že nebudou mluvíti slova nečistého, a že budou pracovati též, aby ani v jejich společnosti nebylo nic podobného trpěno. My už ten spolek máme, jest to úcta Marie Panny, toho čistého chrámu božského. Tenkrát jsi ctitel Marii Pannu, když sám též chrám těla svého máš v úctě a čistotě, když pokorně se přiznáváš k chybám svým, a když udatně bojuješ pro čest a slávu boží. Taký chrám stav, hledej a opatruj, nebo Bůh v něm přebývá a lze v něm říci: »Svatý jest chrám tvůj.« Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle první po devítiku.

Proč křesťanství, ono božské símě tak málo ovoce nese?

»Símě jest slovo boží.«
(Luk. 8, 11.)

Při vážné řeči neb při důležitém napomínání klade se ono slovo, které na posluchače největší dojem učiniti má, naposledy. Tak slyšeli jste, že minulou ueděli poslední verš ve sv. evangeliu zněl: »Mnoho jest povoláných, ale málo vyvolených.« Toto vážné

a náfkupné volání sv. evangelisty, vztahující se na pošetilý, smyslností opojený svět, který spíše o vše jiné se stará než o spasení duší svých, volání to ještě neumlklo; nikoli, ono se i v dnešním sv. evangeliu rozléhá jako bolestný nářek. Dnes vypravuje nám božský učitel náš Ježíš Kristus podobenství o rozsetém semenu a o jeho osudech. Tři díly onoho semena hyne a jen čtvrtý díl, jak podobenství vypravuje, přináší užitek. Neboť mnoho jest povolání, ale málo vyvolených.

Pán Ježíš vysvětluje podobenství své sám. Símě, praví, jest slovo boží. Jakož ale vše vůkol nás i v nás slovo boží jest, jako nám nejen burácející bouře, ale i tiché klokotání potůčku moc boží hlásá, jako se nám, jak bryzení probudilého svědomí, tak i mírné klepání srdce našeho, dšlem božím ukazuje — tak jest slovo boží, slovo Syna věčného, nejen to, co učil, nýbrž i jeho sv. život, jeho ctnosti, jeho utrpení, jeho smrt — slovem, křesťanství jest ono svaté, na půdu tohoto světa rozseté símě. Křesťanství jest ono símě, jehožto malá část ovoce nese. Křesťanství má oblažiti člověčenstvo, proč ale mnozí lidé jsou tak nešťastní? Tuto vážnou otázku nechť rozluští nám dnešní sv. evangelium učící nás, že:

1. Jeden díl semene ani vzejíti nemohl.
 - 2 Druhý díl, když vzešel, že brzy uschl.
 3. Třetí díl, když vzešel, od trní byl udušen.
- Tím naznačil jsem předmět dnešního rozjímání.

I.

Jedno padlo podle cesty i pošlapáno jest a ptáci nebeští sezobali je. Pole, na němž náš rozsévač síl, nalezalo se vedle cesty; na cestu padla část vzácného semene; a to bylo od jdoucích tudý pocestných rozšlapáno a od ptáků sezobáno. Pravdivý to sice, ale smutný obraz křesťanství za dnů našich. Má-li símě vzejíti, jest především potřebí kypré půdy; na tvrdé, ušlapané cestě nemůže růsti. Taková tvrdá půda jest nevěra, na níž na zmar přichází požehnání a ukrytá moc božského semena. Nedomnívejte se však, že mluvíc o nevěře, mluvím proti oněm pobloudilcům, kteří chtějí Tvůrce z přírody vyloučiti, neb kteří se domnívají, že jest lež dosti mocná, aby božský trůn Krista Pána převrhla — nikoli, dnes mluvím raději proti těm, kteří ještě od spásonosných břehů nejsou vzdáleni a rádi slyší o lásce napomínajícího hlasu!

Pole, když se nepřeorává, ztvrdne a nemá-li člověk bázně boží, spýšní rozum jeho a cit jeho se otupí. A příčina, proč křesťanství spásonosné své ovoce nenese, jest, že tak mnozí křesťané zákonů církevních si málo všímají, posty lehkovážně ruší, pyšně na ty hledí, kteří na kázání chodí a službám božím obcují.

Stvrdla-li takto půda srdce, pak neplodná jest půda touhy po spojení s Ježíšem Kristem o častějším přijímání těla Páně; a t m méně daří se ona něžná myrrha skroušeného pokání; takový člověk odkládá se sv. zpovědi, spoléhaje se na milosrdenství boží zapomíná na jeho přísnou spravedlnost, žije v lehkovážnosti a

lhostejnosti dále, až i konečně tvrdí: náboženství jako náboženství, hlavní věcí jest býti rozšafným člověkem; svá největší poblouďení ospravedlňuje slabostí srdce, pochybuje o sv. svátostech, o nesmrtné duši, a konečně i o Bohu.

Jak pak se daří takovému vlažnému a zdánlivému křesťanství? »Jedno padlo na cestu i pošlapáno jest a ptáci nebeští sezobali je.« Jako pošetilý plavec svěřiv život svůj vrtkavé loďce, bez kormidla pouští se v širé moře a v nesmírné spoustě vod bídně hyne, tak daří se i člověku bez víry, i on bývá rozšlapán. Jako jedovatý had tak hryzájí pochybnosti na duši jeho, a to, co mu velebným a svatým bylo, to mizí jako dým; čím opovrhne, to hrozí ho rozdrtití. Pozdě padá bělmo s očí jeho; cítí se býti bídným, velmi bídným, opuštěným, opustěným od Boha, jeho pomoci, jeho náboženství, opuštěným od jeho milosti, jeho dobrého ducha; cítí se býti samotným jako za živa pohřbený člověk — a on si zoufá. Duše jeho jest rozšlapnutá mstící se nohou věčného Soudce a stává se kořistí černých havranů, jichž obydlí propast pekla věčného.

II.

»A jiné padlo na skálu a vzešlé uvadlo, protože nemělo vláhy.« Jestli mnoho duší, které plní přikázání boží, které hotovy jsou víru i krví svou zpečetiti, kdyby to od nich některý tyran prvních křesťanských věků žádal. A přece nenese slovo boží ani u těchto lidí žádného ovoce. Divíte se a tážete se proč? Sv. evangelium odpovídá místo mne: »Vzešlé símě uvadlo, protože nemělo vláhy.«

Nikdo nemůže popřít pravdu, že v životě lidském jest více zármutku, než radosti, více trní nežli růží, více slz nežli plesání. A i to připouštím, že mnohá propast zakryta jest růží, že se mnohá duše usmívá, která by raději plakala, že mnohý obličej jest vyjasněn, který by se rád slzami umýval, že se pravý, bolesti plný žal života často skrývatí musí, jelikož se mnohý stydí neb bojí naříkati. Jako se tato smutná pravda v životě lidském upřítí nedá, tak nelze upřítí, že má křesťanství pro každou ránu lék i pro tu nejhlubší a nejtajnější; neboť zlatými písmeny napsala ona věčná pravda nad bránu ku království nebeskému nápis: »Pojďte ke mně všickni, kteří obtíženi jste a pracujte, a já vás občerstvím!« Slyš, drahý křesťane, Ježíš Kristus sám chce nás občerstviti a přece tolik bédování, tolik nářku, tolik zoufání ve světě. A to proto, že símě útěchy nejdobrotivějšího rozsévače dříve usýchá než sladké ovoce útěchy přinéstí může, protože nemůže se zakořeniti. Chybí mu totiž kypré půdy důvěry. Když totiž símě vzešlo, a bylinu utvořilo, vrhá na ni slunce své horké paprsky; bylina sklání hlavu svou, jako by zvadnouti chtěla. Avšak kořinky její sahají hluboko do lůna země, a odtud ssají občerstvující vláhu a když polevílo vedro denní, aj, tu pozdvihuje se bylina vzhůru novým životem posílněna.

Když tedy v lůno srdce tvého pevná a nezvratná důvěra se uhostila, když život tvůj kořeny ve víře rozkládá, když pamětliv

jsi, že Bůh jest Otcem tvým nejlepším, který nikdy dítky své nezapomene, ano, když takovou důvěru máme v Boha, pak oživena jest duše naše pravým duchem křesťanským, pak, byť nás i vedro utrpení a strastí života zklátilo, nikdy neztratíme zmužilosti a naděje, pak nebude nešťastných, pak nebude zoufajících, nebude i sebevrahů.

III.

»A jiné padlo mezi trní a spolu vzrostlé trní udusilo je.« Jaký to smutný pohled na jinocha, na pannu ležící v rakvi! Smrt zmařila veliké naděje rodičů, přátel, bratrů a sester. Smutnější však jest pohled na duši vznešenou a k svatosti stvořenou, slibující překrásný věnec ctností, když upadla do tenat nepřátelských, když zbloudila z cesty k nebi na cestu k zahynutí. Tak se stává semenem, které padne mezi trní, ano trní přerostlo bylinu dobrou a udusilo ji, takže se jako plevel po zemi plazila.

Tímto ukazuje Spasitel na ony duše, které nemají lásky. Jsou to oni křesťané, kteří domýšlejí se, že Bůh může se spokojiti jen s částí srdce jejich podobající se dcerám Lotovým, klanějícím se pravému Bohu, při tom ale také modly v uctivosti majícím. Dobré sítě i trní roste pospolu. Jedno padlo mezi trní: hle, toť láska k Bohu a láska k světu v jednom srdci. To jsou křesťané a počet jejich jest veliký, kteří na př. útrpnost cítí nad trpícím Spasitelem, ano, kteří i hořké slzy prolévají rozjímajíce jeho bolesti a rány; při tom ale ve dne i v noci sní o veselých a prostopáských společnostech. To jsou oni křesťané, kteří vzdychají rozjímajíce bičovaného a trním korunovaného Spasitele, při tom ale ve veliké samolibosti žijí. To jsou ti, kteří soustrast cítí při pohledu na umírajícího Spasitele, který neotvírá úst svých, ale tiše trpí jako beránek, při tom ale uchvácení bývají hněvem při nejmenším ublížení, kteří netrpělivosti se oddávají, když jim jen dost málo chybí.

Jiné trní dusící dobré sítě jest neláska k bližnímu. Komuž neznámo, jak úrodné to trní ve světě, i na poli křesťanství. Když pak se ještě neporanil a nezakrvácel ruku a srdce na ostrém trní závidi a nenávisti, na pomluvě a nemilosrdenství?

V takovém srdci nemůže se dařiti dobré sítě slova božího. Pak jest všecko modlení, všecko zpovídání bez užitku, bez ovoce. Trní lásky k světu, nenávisti a k bližnímu dusí to dobré sítě; takové křesťanství nemá cenu před Bohem. Mušle nemá ceny, perla ji činí vzácnou. Dobré naše skutky nemají ceny před Bohem, nedoprovází-li je pravá, obětavá láska k Bohu a bližnímu. A proto píše sv. Pavel: »Kdybych vydal tělo své k spálení a všecek statek svůj rozdál chudým, lásky pak neměl, nebylo by mé náboženství, mé křesťanství nic jiného než kov hučící a zvonek znějící.«

Skoro po dva tisíce let rozsévá onen božský rozsévač neunavně požehnané sítě své. Od červánků ranních až pozdě do soumraku zvěstuje nám to zvonů daleko rozléhajících se hlas. Od prvního dne až do poslední hodiny jednoho každého roku hlásají

nám to posvátní časové i dni. Od končin až do končin země stojí znamení božského rozsévače — svatý kříž, — tisícové velebných chrámů až do nejjednodušší kapličky mají nápis: role dobrého rozsévače; všude známky v štítu křesťanství a přece tak málo křesťanů. Dostit pokřtěných a křesťanů nazvaných, ale dle jich lehkomyslného, vlažného, hříšného života, pohanských lidí. Ó Bože, proč to? Protože tímě Tvé svatě pošlapáno, uvadlo a od trní udušeno, protože všude chybí pravé víry, pravé naděje a pravé lásky.

Opět stojíme o týden blíže sv. času utrpení Kristova. Ó, kéž by nás dnešní rozjímání pohnulo k přísnému sebezpytování a kéž by nám krev Syna božského, tento vzácný poklad, prospěla k rozmnožení víry, k sesílení naděje a k roznění lásky, aby v nás přineslo to svatě tímě užitek stonásobný, abychom prošli toto slzavé údolí došli blaženosti věčné. Amen. *Vojtěch Černý.*

Neděle první po devítáníku.

Kdy slovo boží přináší užitek.

»Vyšel rozsévač, aby rozséval tímě své.«
(Luk. 8, 5.)

Pozorujeme-li dějiny prvních křesťanů, nalézáme u nich podivuhodnou pevnou víru, obětavou lásku k církvi, čistotu života, veliké hrdinské ctnosti. Vidíme celé veliké zástupy svatých, aniž nadšení sv. horlivostí spěchají za temna nočního do katakomb, podzemních to skrýší ku slavení oběti nejsvětější a poslouchání slova božského. Ano, povznášející to pohled na tu jednomyslnost — na ten šperk nevidaných druhdy ctností, jimiž vyznavači víry Ukřižovaného se zaskvěli.

Kdo by nebyl mocně u víře povzbuzen vida, jak svatá víra byla jim nejdražším klenotem, jak sv. ctnost — láska k Ježíši — a naděje budoucího oslavení takovou radostnou zmužilostí je nadchla, že milerádi kladli své statky — svůj život tělesný v obět na oltář Ježíše Krista. Veleoslavý sbor apoštolů, vítězné vojsko mučedníků — ten nesčíslný počet vyznavačů, panen a vdov zůstanou na věčné časy jasnými vzory pro všechny časy budoucí. A projdeme věky pozdější — i onen tak velice kaceřovaný středověk, jakou víru, jakou ctnost i ducha křesťanského tu nalézáme. Ty velkolepé velebné šedé chrámy, které jako pomníkové z oněch časů zdobí naše města, podnes vydávají svědectví o víře časů oněch.

A obrátíme-li zraky své na dobu naši, nalézáme zajisté i tu mnohé květy a plody na stromu církve katolické — ale v celku musíme přece vyznati, že při vši vzdělanosti a duševní povzbuzenosti nynější věk náš, co se týče sv. víry, ctnosti, mravnosti, ducha a smýšlení křesťanského — daleko je pozadu za oněmi časy dávnými.

Kterak to, kde jsou toho příčiny? Či snad ztratila církev sv. svou sílu životní — či není její učení spásnosné, její svátosti nejsou též jako tehdy?

Odkud to? Spasitel náš odpovídá nám na otázku tuto v podobenství dnešního sv. evangelia, an nazývá slovo boží semenem, kteréž do půdy srdcí lidských zasíváno bývá. Símě toto zůstává vždycky stejným, božským, má-li však ovoce nésti, to záleží dle podobenství v sv. evangeliu ještě na jiných věcech, jmenovitě na úrodné půdě. To samé slovo boží, totéž zjevení Ježíše Krista se všemi svými naukami, zaslíbeními, zákony a milostmi zůstalo v srdcích veliké většiny národa židovského bez ovoce, bez květu, bez vzrůstu a, to samé símě slova nebeského přineslo v srdcích vyznavačů Kristových užitek, takže pro Krista a s Kristem první křesťané svatě žili a umírali.

Dosáhneme-li tedy cíle svého, totiž života věčného, čili ho ztratíme — to záleží na tom, ujmeme-li se símě slova božího v srdcích našich čili nic, záleží na tom, je-li srdce naše půdou úrodnou či snad mělkou, pošlapanou, trním zarostlou aneb jako skála okoralou a vypráhlou.

Budeme tedy rozjímati o tom I. pod kterými podmínkami símě slova božího nepřináší užitek žádný a II. kdy přináší ovoce mnohé.

I.

Když rolník rozsívá símě koje se nadějí na hojnou žeň, tu mimo pozeňání nebes záleží všecko na orné půdě. Je-li půda špatná, kamenitá, neúrodná, bude i žeň skrovná, nebo žádná.

A tak se i o má i s tím semenem, které rozsévá nebeský Ježíš Kristus zasívá v církvi svaté do srdcí lidských — jsou-li tvrdou, špatnou půdou, není naděje na ovoce svatosti.

Pravil Ježíš Kristus, že jedno símě padlo vedle cesty a pošlapáno jest a ptáci nebeští sezobali je. To jsou ti lidé, kteří sice někdy poslouchají slovo boží, ale kteří slyší jenom pouhý zvuk slova toho, nepřijímají je radostně do srdce, nemají dobrou vůli — zapomenou, co byli slyšeli a ovoce žádného nepřinášejí, nebo přichází ďábel, vyjímá slovo to ze srdcí jejich, aby věřice spasení nebyli. A kterak se to děje, kterak béte jim ďábel símě slova Božího?

Béte jim ho hlavně rozmluvami v takových společnostech, kde se hanobí víra. Každé slovo proti víře sv. promluvené, jest-liže ho kdo nezamítne, podobá se ptáku, který sezobá símě slova božího. Všecky řeči a rozmluvy brojící proti víře, církvi, sv. svátostem a ctnostem křesťanským odnášejí toto símě ze srdce mnohého člověka, poněvadž podobá se cestě ukoralé, ušlapané a símě ono nevniká do něho, ale pouze na povrchu jeho ležeti zůstává. Tak ztrácí mnohý víru, s vírou dobré zásady, s nimi ctnost — s vírou a ctností blaženost. Tak okrádá ďábel srdce lidské o nebeské símě slova Kristova rouhavými řečmi, ale ještě více rouhavými spisy, a že toto řemeslo výborně se mu daří, učí zkušenost.

Kdo sečte ty haldy špatných listů, spisků, knih i rozličných vymyšlených hanopisů na církev, na víru sv., které jako potopa zaplavují svět, a které nevědomý, nezkušený lid, který posud ještě myslí, že co je tištěno, musí býti pravda, jako jed do sebe ssaje a kterými tisícové přichází o víru, zbožnost, ctnost a blaženost! Kdo sečte ty výplody tisku, které často pod klamnou rouškou vypínavé učenosti lidumilství, jemných mravů a farizejské lásky ku pravdě hlásají lež, zlobu, nenávisť ku všemu, co se sv. vírou souvisí.

Co je oněm pisatelům po tom, když je ich vědomou lží tolik a tolik tisíců lidí ztratí to, co člověka činí člověkem, co ho povznáší nad zvíře, co mu dává útěchu v smutných, zoufalivých dobách života, co nadějí ozařuje jeho zrak i v hodině smrti, co je jim po tom, že mnozí ztratí víru, ctnost, spokojenost a blaženost, že mnohý, kterého ještě sv. víra držela na uzdě, stane se jejich prací neznabohem, nemravou a konečně když nějaká trpká rána ho stihne, jako pravý zbabělec, nemaje útěchy a naděje sv. náboženství, si zoufá a sáhne si na život, oni dosáhli účele svého, nabyli peněz.

Jiné símě, pravil Pán, padlo na skálu a vzešlé uvadlo, protože nemělo vláhy. Že zrno, padne-li na skálu, ovoce přinést nemůže, je věcí známou, nanejvýš počne snad v tenoucké vrstvě půdy klíčiti, živořiti, až uvadne aneb slabounký klásek prudký vítr zlomí, z kořene vyvrátí, poněvadž scházela hlubší půda.

A tak je tomu ve víře i s těmi lidmi, kteří podle starého Adama nosí v srdci svém pouze přirozené a tělesné náklonnosti, kteří mají přílišnou samolásku, velikou pychu a nadutost, podobají se skále, která pouze některými dobrými city a slabou, malomocnou vůlí přikryta jest. I oni někdy do chrámu přicházejí, slyší, čtou slovo boží, přijímají je dle svého okamžitého rozmaru, ale o pravých, pevných předsevzetích, o svědomité pílí, žítí podle toho slova božího, o posvěcování sv. svátostmi není u nich ani řeči. Ovšem, kdyby símě slova božího přinášelo ovoce už tím, když někdo má několik plachých citů, když někdy se pomodlí, snad někdy také ledabyly sv. svátosti přijme, zkrátka když je křesťanem povrchním, pak dobře by jim bylo, ale tomu tak není.

Pravil Kristus Ježíš, že jenom ti dojdou království božího, kdož násilí užívají, kdož svleku člověka starého a oblekou se v nového. Hluboko musí víra a láska křesťanská v srdcích našich zapustiti kořeny své, aby vichřice nevěry ji nevyvrátila, hřích srdce naše neotrávil, abychom přinést mohli ovoce dobré skutků bohumilých. Kdo chce křesťanem býti a při tom člověkem zcela přirozeným zůstat, kdo v křesťanství žítí chce, sebe však zapíráti váhá, kdo Kristův slouti chce, srdce však nechává pro sebe a větší se na pomějšící rozkoše tohoto světa, ten žádá věc nemožnou, ten víru křesťanskou nikdy nepochopí, tomu platí to, co Bůh prorokem Isaiášem druhdy pravil k lidu židovskému: »Jdi k tomuto lidu a řci jim: Ušima uslyšíte a neporozumíte, očima uvidíte a neprohlédnete, nebo srdce lidu toho je zatvrzelé.«

Jiné símě padlo mezi trní a trní spolu vzešlé udusilo je. Že trní a rozličné to bejlí mnohem snáze roste, rychleji se daří a ovoce nese nežli símě dobré, je věcí známou. A tak i trní a bejlí v srdci lidském mnohem snáze se ujímá, roste a ovoce nese nežli símě slova božího. Kristus Ježíš sám praví, jaké to trní je — jsou to přílišné a nezřízené péče o statky zboží a rozkoše tohoto světa, mezi nimiž símě a osení slova božího se dusí a ovoce nepřináší. Pravda zajisté na věky nesrovná se se lží, ctnost s nepravostí, nebe s peklem, Bůh s ďáblem. Kde osení víry křesťanské se dařiti a pro nebe růsti má, tu musí ono trní a bejlí z kořene vyrváno býti, kde péče o věci věčné a nepomíjející místa míti má, tu couvnouti musí nezřízená péče o věci pomíjející.

»Synu můj, dcero má, dej mně srdce své,« praví Pán, nikoli půl srdce, ale srdce celé. To není možno, aby v srdci našem byly dva oltáře, jeden Kristův a druhý ďáblův — taková polovičatost nestojí za nic a nevede k ničemu. Péče o věci pozemské je ovšem nejen dovolená, ale i povinností naší, ale nezřízená, přílišná péče, péče, která zapomíná na Boha, na to, co je mnohem větším — na věčnost, ta ničí všeliký pokrok v dobrém a dusí osení slova božího v srdcích lidských. Proto napomíná nás ap. Páně: »Všecky své starosti vložte na Boha, nebo on je spomocník váš na věky.«

Jmenní a bohatství míti a toužiti po něm není hříchem, ba starost o vezejší živobytí je naší povinností, ale toto živobytí vezejší — jmení a bohatství světské nemá nám býti nejvyšším cílem, nýbrž pouze prostředkem k dosažení cíle našeho nejvyššího, kterýmž jest spása duše naší nesmrtelné. Jsou dovolené radosti, zábavy a rozkoše, jichž před tvář Boží smíme užívat, ale takové radosti a rozkoše, které duši znesvěcují, hříchem pokalují, nevinnost srdce vraždí a duši nesmrtelnou zabíjí na věky — ty se nesrovnávají s křesťanstvím, jsou trním a bejlím, které dusí símě slova božího v srdcích lidských, aby ovoce nepřineslo.

Již tedy víme, kdy símě slova božího nepřináší ovoce žádného.

II. A za jakých podmínek přinese toto símě v srdcích našich užitek? Spasitel odpovídá na otázku tuto několika trefnými slovy řka: »Jiné padlo v zem dobrou a když vzešlo, učinilo užitek stonásobný,« — »a to jsou ti, kteří slyšíce slovo, v srdci dobrém a výborném je zachovávají a užitek přinášejí v trpělivosti.« »Kdo z Boha jest, slovo boží slyší,« praví na jiném místě Kristus Ježíš, tedy pilné poslouchání slova božího je nutnou podmínkou víry a života podlé víry. Nebo odkud přijíti má žeň a úroda na poli nezoraném, nezásitém? A odkud víra — odkud život podlé víry — v tom, jenž zjevení boží ani nezná?

Či to není zjevení boží, které učí nás znáti Boha — jeho vlastnosti, jeho vůli — není to slovo boží, jež ukazuje nám i cíl náš věčný i prostředky k dosažení jeho vedoucí? Či to není slovo boží, jež církev hlásá, které vede nás k sv. svátostem, učí nás, kterak jich užívati máme, abychom od hříchů vždy více se očistovali, milostí boží ozdobovali. Ano, símě slova božího ukazuje nám neustále na Krista Ježíše, na jeho slova, na jeho příklad,

ukazuje nám neustále na věčnost, chrání nás ve dnech štěstí pýchy a v strastech malomyslnosti a zoufalství.

A proto záhodno a nutno jest poslouchati toto slovo boží, dvakráte nutno za času našeho, kdy nebezpečí pro víru a život křesťanský vždy četnější a větší jsou. kdy vystupují lidé, kteří drzým čelem opovažují se rouhavým jazykem prohlašovati celé zjevení boží v Kristu Ježíši za lež, kteří nejsvětější věci tupí a hyzdí, ctnost za bláznovství, nepravost za ctnost — a věčnost, nebe i peklo za smyšlenku vydávati se osmělují. Ano, třikráte nutno poslouchati slovo boží za času našeho, aby každý měl důkladnou známost své víry, aby dovedl sobě i jiným svědectví o ní vydati, jí i v dobách bouřlivých hájiti a zachovati.)

Avšak pouhé slyšení slova božího ještě nedostačuje, nebo Pán mluví též o »zachování jeho v srdci dobrém a výborném.« Náboženství křesťanské není věcí vědění, ale věcí víry a života a ne ten spasení dojde, kdo je zná, nýbrž kdo má víru a podle ní i žije. »Kdo uvěří, spasen bude,« pravil Kristus Ježíš. Víra svatá žádá od nás oběti, ale žádati je může, poněvadž slibuje nám velikou, věčnou odměnu a poskytuje nám k boji našemu vydatnou pomoc v milosti boží. A proto s milostí boží, s poctivou, svědomitou vůlí a pilností můžeme zachovati slovo Kristovo, jakož stojí psáno v evangelium o Matce Boží Marii Panně, že zachovávala všecka slova v srdci svém. Konečně napomíná nás Pán v evangelium dnešním, abychom slyšíce slovo boží přinášeli užitek v trpělivosti. »Ne ten, kdo říká Pane, Pane, spasen bude, ale kdo činí vůli otce nebeského,« praví Kristus Ježíš. A sv. Pavel píše: »Ne ten jest ospravedlněn, kdo zákon slyší, ale kdo jej i plní.« Dvojitá věc si tu do duše vtisknouti mohou: předně — abychom na cestě přikázání božích se nikdy nezastavovali, nýbrž ku předu kráčeli. a za druhé, abychom neztráceli trpělivosti, když nepokračujeme v dobrém tak rychle, jak si přejeme, abychom nestali se malomyslnými, když touha po dokonalosti stojí nás veliký boj, nebo každé umění žádá cvik, každé vědění práci, největším uměním a věděním jest pak svatý život, jaký div tedy, že k tomu potřebí dlouhého cviku a pilné práce.

Snažme se nejmilejší! Jenom s vůlí dobrou a prací úsilovnou podle Krista a s Kristem žíti, jemu věrným zůstati, posilňujeme se modlitbou a sv. svátostmi a budeme-li míti trpělivost a vytrvalost, udělí nám Pán ku chtění i dokonání, k semenu a květu slova božího i užitek stonásobný — ovoce života věčného. Amen.

† Fr. Ekert.

Neděle druhá po devitníku.

Čemu můžeme se učit z dnešního sv. evangelia od Pána Ježíše a čemu od slepého na cestě.

»Pane, at vidím!« (Luk. 18, 42.)

Jest to velmi chvalitebné od onoho slepce, že na otázku Kristovu: »Co chceš, at tobě učiním?« nežadá ani bohatství ani důstojnosti ani vyrazení a těm podobných věcí, nýbrž pouze žádá zraku. Mnohem chvalitebnější bylo od Šalomouna, kterýž si směl od Boha vyprositi, čeho by chtěl, že o nic jiného neprosil, než duševní, nadpřirozené světlo, totiž o moudrost, aby svůj lid dobře spravovati mohl. A prosba ta líbila se Bohu tak, že k moudrosti přidal mu i bohatství i slávu i důstojnost. O moudrost měli bychom i my, drazí křesťané, prositi, o světlo duševní, abychom sebe i jiné řídit mohli. Kdož nám dá ale tohoto světla, když již Krista osobně není u nás? Máme jeho sv. evangelium, máme jeho učení, máme jeho skutky, o nichž psáno jest: »Vykládání řečí tvých osvěcuje a rozumnost dává maličkým.« (Ž. 118, 130) Rozjímajme tedy dnes učení a skutky Ježíšovy a hledme, čemu můžeme se z dnešního evangelia naučiti:

I. Od Pána Ježíše,

II. od slepého na cestě.

I.

Čemu můžeme se naučiti od Pána Ježíše?

1. Kristus Pán kráčí smrti vstříc, On ví dobře, že bude o blížících se svátcích v Jerusalemě k smrti odsouzen. To však neodstrašuje ho od cesty do Jerusalema, ano spíše proto tam kráčí, běře sebou též své učedníky. Sám kráčí napřed, jak píše sv. Marek; učedníci jeho divíce se jdou bázlivě za ním. Věděli totiž, že Ho chtějí zákonníci a fariseové v Jerusalemě o život připraviti a Pán Ježíš že se vrhá v náruč smrti. Vysoká rada hledala již jednou o bezžití jeho, když byl přišel do Jerusalema; tenkrát nepřišel ještě čas utrpení Ježíšova a proto skryl se před židy a nebyděl v Jerusalemě; neskryl se proto, že by se snad svých vrahů bál, ale že nepřišel ještě čas jeho. Ale nyní jest zde.

I my kráčíme smrti vstříc. I my musíme zemřít, i kdybychom nechtěli. Mysleme tedy často na smrt! Z prachu jsme, prach jsme a v prach se opět obrátíme. Ale jak kráčíme smrti vstříc? Nevíme sice čas, kdy zemřeme, ale každý den, každé jitro může býti pro nás posledním. Kdybychom to povždy na mysl měli, připravovali bychom se denně na smrt. Máš-li za to, že dosti času na smrt mysliti a polepšiti se teprve tehdy, když přijde smrt, jest to jistým znamením, že nalezne tě smrt nepřipravena. Kráčíš-li ale smrti vstříc a nečekáš, až k tobě sama přijde, jest to dobrám znamením, že ji přemůžeš a nad ní zvítězíš, jako Kristus, jenž jí šel dobrovolně vstříc.

2. Má se za to, že Kristus Pán byl vždy vážným a nikdy nečteme, že by se byl oddal světským radostem, ale že celý jeho život byl kříž a utrpení, jelikož kříž a utrpení, ano i způsob smrti vždy před očima měl. V dnešním evangeliu předpovídá i okolnosti smrti své řka: »Syn člověka vydán bude pohanům, bude posmíván a bičován i uplván; a když ho ubíjejí, zabijí jej.« — A kdož radoval by se se světem, kdyby jistě věděl, že přibit bude na kříž, aby na něm umřel, že bude utopen neb upálen? Zdaž nemyslí by ustavičně na svůj konec? Odsouzenému k smrti tajivá se ortel smrti, až přijde čas, kdy má být odpraven. Tak tajil Abraham svému synu Isákovi smrt, když ho měl na rozkaz boží obětovati. Již vystupovali na horu Moria a když se ho syn tázal: »Otče, hle, oheň a dříví, kde je oběť zápalná?« Odpověděl mu otec zajisté s velikou vnitřní bolestí: »Milý synu, Bůh postará se o oběť.« On nechtěl poraniti srdce pacholčkovo, což by se bylo stalo, kdyby mu byl řekl, že on sám má být obětí zápalnou. — Pánu Ježíši ale vždy se vznášelo utrpení jeho před očima; to patrno z toho, že při rozličných příležitostech o něm mluvil, tak při svém proměnění na hoře Tábor, v Galilei. při poslední večeři. Tak neměl Kristus Pán, po lidsku řečeno, v celém životě utěšného dne.

Jaký div tedy, že i křesťan vzdaluje se všech hříšných radováněk? Každý ví, že jednou zemře a po smrti že nastane soud. Co jest to zemřítí, co jest to od Boha být souzeno? Zajisté jsou to dvě velmi strašné věci.

3. V dnešním sv. evangeliu učí nás Kristus Pán i milosrdenství a dobročinnosti k chudým. Pán Ježíš se zastavil, když slyšel volání ubohého slepce. I my máme prosby a nářky chudých ochotně slyšeti. Slova žebrákova zastavila Syna božského, a nás neměl by křik chudých pohnouti, abychom je vyslyšeli? Necht každý, kdo hlas chudáka slyší, pomyslí si, že jest to hlas Kristův.

Kristus kázal slepého k sobě přivéstí. Tak má jednat i křesťan, nemůže-li chudý sám si přijíti pro dárek, buď že nemocen neb zmrzačen jest. Ježíš se ptal slepého: »Co chceš, ať ti učiním?« Podobným způsobem má jednat i křesťan a darovati chudému bratru svému toho, čeho mu nejvíce zapotřebí jest; lačnému pokrm, žíznivému nápoj, nahému oděv. Pán Ježíš nabídl žebráku otázkou svou celé své bohatství, on směl žádati, co by chtěl, a Pán udělil mu více než královskou almužnu. Králové mohou dáti zlato a stříbro, ale zraku a zdraví nemohou uděliti. Pán Ježíš udělil mu zrak, což dražší jest nad zlato a stříbro.

Jak skromný jest Pán Ježíš k nešťastným! Navrácení zraku nepřipisuje tak své moci jako spíše oživující víře žebrákově. »Víra tvá tě uzdravila,« praví k němu. Tak i my máme činiti, činíme-li dobře; nemáme připisovati dobré, jež činíme, sobě, ale Bohu a chudému a říci neb mysliti si: vykonali jsme pouze svou povinnost; jenom z přebytku jsme udělili, a přebytek, toť ovšem chudých. Tomu učme se z dnešního sv. evangelia od Pána Ježíše!

II.

Čemu máme učití se od slepého?

1. Máme vyučovati se ve věcech, v nichž jáme nevědomi. Když slyšel slepý hřmot, ptal se, co by to bylo? On již dříve slyšel o Pánu Ježíši; jakmile ale věděl, že na blízku jest, že kolem jde, hned počal volati. Podivuhodno jest, že mnohý neví neb zapomněl, že Kristus v našich chrámech přítomen jest. Kdo by posud tak zaslepený byl, nechť následuje slepého, nechť přijde a poslouchá kázání, aby se poučil. Kdo nechce a nehledá vůdce v slepotě své, ten padne do jámy. Kdo v pochybnostech jest ve svém svědomí, nechť táže se svého zpovědníka. Jak mnoho jich upadá v blud, jelikož opomíjejí to činiti.

2. Uchopte se každé příležitosti, kde můžete na spáse své pracovati a dobré skutky konati. Slepý v dnešním sv. evangeliu co nejvhodněji upotřebil přítomnosti Kristovy k svému prospěchu. Vojínové chápou se každé příležitosti v bitvě, obchodníci každé příležitosti k obchodu a zisku. Tak i my máme činiti, jakmile blíží se Kristus.

V svatopostním čase volá církev k nám: »Hle, nyní čas příjenný, nyní jsou nové spasení.« Nezanedbávejme tedy tak vhodné příležitosti a číňme pokání!

3. Však ještě něcemu jinému můžeme se od slepého naučiti. On nepřestal volati, ačkoli mu domlouvali; ano, on tím více volal. On zahořel touhou po zraku a proto neposlouchal těch, jež mu domlouvali. Malý oheň bývá větrem rozdmýchán, veliký, však tím více rozdrážděn. Tak upouštějí vlažní křesťané při dosti malých odporech a hanách od svých dobrých předsevzetí; ale horliví tím více bývají pobádáni. Lidé opravdu zbožní pohrdají výčitkami vlažných lidí a skládají důvěru svou v Boha. David nepřestal hráti a tancovati před archou úmluvy, ač se mu ženy vysmívaly. Svět žádá, abychom s ním rozumu pozbývali, abychom slepí byli mezi slepými a se studuprázdnými čest svou odložili. Ty ale, drahý křesťane, buď moudrým, pros jako slepý o zrak duševní, abys věděl, co nad tebou jest, totiž soud, co pod tebou — smrt, a co v tobě — hřích, a co mimo tebe — svět a osidla dábská, která ustavičně na tebe nalícena jsou.

4. Následuj Krista a zvelebuj Boha za obdržení dobrodiní, jako to činil slepý! Kdož jest, kdo by nebyl od Krista obdržel duševní světlo a nesčíslných dobrodiní? Slušno tedy jest, abychom ho následovali. Spravujme a řídme se dle něho; jeho život budiž nám pravidlem! Chceme-li něco činiti neb něčeho zanechati, vezměme život jeho za měřítko a tažme se sebe samých: jak činil to Kristus? Mluvil on tak? Jak on by jednal v tomto případě? Oslavujme ho celým životem svým! Sřežme se hříchů, jelikož jest to ta největší urážka Boha, a číňme dobře! »Cokoli činiti máš, číň dobře a chváľš Bcha,« praví sv. Augustin. Buďme trpěliví ve všech utrpeních, děkujme se za ně Bohu jako za dobrodiní a opět velebme Boha! Ano, po celý život zvelebujme Boha,

abychom ho i v nebi zvelebovali a prozpěvovati mohli s nebeskými pluky: »Sláva a čest a síla budiž Bohu našemu; neboť pravdiví a spravedliví jsou soudové jeho.« Amen. *V. Černý.*

Otázka náboženská.*)

Dle různých pramenů napsal a kázal Havelka Jan, kaplan v Čáslavi.

I.

Předmět náboženství.

Žijeme v dobách velikých; v dobách, kdy znova se kreslí mapa světa, nové budují se státy a ve státech uspořádají se nové poměry. A z denních listů vidíte, jak rojem včel za parného dne valí se nové myšlenky, obohacující život socialně politický i kulturní. Zejména v názorech kulturních, osvětových, mnoho se vystřídá názorů a ze všech těch otázek moderní osvěty v nových státních formách nejdůležitější roli hraje otázka náboženská.

Vím, že mnoho čtete a sami mnoho myslíte o všech jevech lidského života, tedy i o náboženství. A abych pomohl vám lušt t otázku tak důležitou a všecken život pronikající, chci v několika promluvách krátce o náboženství vám promluvit.

I.

Co je náboženství? Práví náš »Oltář«: Náboženství je poznání a ctění Boha. Bůh a člověk — poměr mezi Bohem a člověkem, t. j. význam onoho slova: náboženství.

Je Bůh, milý příteli? Toť otázka, která z prvních dere se již na dětské rty. Byl kdysi čas, i pro tebe, kdy otázku tuto poprvé dal jsi na klíně matky a kdy tě odkázali tam na horu za zlaté hvězdy a řekli ti, že je Bůh, že tam na hoře bydlí milý Otec v nebi v nevýslovné kráse a velebnosti.

Nikdo nemůže ti nyní říci něco lepšího a moudřejšího. Může tě jen odkázati na stopy boží, jež rozsety jsou ve velkém, širém stvořitelském díle jeho. Z přírody můžeš poznati Stvořitele, z jeho stop můžeš nalézt cestu k němu. Krásně praví Písmo: Zeptej se jen zvířat a naučí tebe a ptačtva nebeského a oznámí tobě. Mluv zemi a odpoví tobě a vypravovati budou tobě rýby mořské: Kdo neví, že všechno to ruka Hospodinova učinila? — To jsou stopy Boha ve světě. Na nich nalézá duše svoji cestu k Bohu.

*) Jako pramenů užito bylo: ThDr. J. Kašpar: Učebnice katol. náboženství. Dr. J. Klug: Boží slovo a boží syn. Brynych: Duch obnovy. Bonomelli: Religions-soziale Tagesfragen. Bottan-Mergl: Víra katol. dokázaná a obhájená slovy a důvody nepřátel. — Přičinu k těmto promluvám zavdaly místní pokrokové časopisy. Ponaučení: Duchovní všiměj si místních krajinských novin a najdeš látku k apol. kázáním, jež v místě — jako bylo — způsobí rozruch a jsou pak velmi čteně navštěvována.

Pravil jsem, že náboženství je poznání Boha. Svým rozumem člověk při pohledu na svět poznává tvůrce. Toto poznání Boha nazýváme přirozeným a proto mluvíme o náboženství přirozeném, jež jest majetkem i národů pohanských, kteří rovněž za vším tím krásným světem tuší skryté velké a mocné božství. Svědčí o tom filosof pohanský Cicero: »Jaci jsou bohové, je rozdílné; že jsou, nikdo nepopírá! (De natura deorum II. 5.) Ale, draží moji, jest ještě jiná cesta, jež k poznání boha vede, totiž zjevení!«

Pomalů! — tak v duši své zvolá moderní člověk. Zjevení? Bůh že mluvil s člověkem? Jak? Jest to možné?

Draží moji! Dějepis dokazuje, že Bůh nadpřirozeným způsobem, slovy a jinými pomůckami dával na jevo vůli svou. Takový příklad nám uvádí ten okamžik, kdy Bůh dává deset přikázání na hoře Sinaj. V blesku a bouři slyšel Mojžíš na hoře Sinaj Hospodina mluvícího. Než pomjím mlčením pro krátkost času události nejstarších. Čtu Písmo Nového Zákona, list sv. apoštola Pavla k židům: Druhdy Bůh na mnohokrát mnoha způsoby mluvil k otcům našim skrze proroky, v těchto však dnech doby poslední, mluvil k nám skrze syna svého!

Tedy Bůh k nám mluvil přímo skrze syna svého Ježíše Krista! Zde, draží moji, stojíme před otázkou velmi důležitou: Kdo byl Kristus, člověk či Bůh? Je učení jeho učení člověka, či zjevením božím?

Že Kristus žil, snad nikdo z moudrých lidí nepochybuje. Jen v názoru, kdo Kristus byl, jsou různé směry. Abychom my měli správný úsudek, vizme život Ježíše Krista! — V Palestýně, ve městě Betlémě v noci ze dne 24. na 25. prosince narodil se Kristus Pán. Svět ničeho nevěděl této chvíle a netušil o příchodu svého spasitele. Jak se zdálo, narodil se Ježíš jako jiné děti a vyrostl též jako ostatní. S dětmi jistě si hrával, sedával mezi nimi a žil dle jejich způsobu. Když povyrostl, pomáhal v dílně Josefově, učil se ve sbornici znáti thoru, doma prozpěvoval s rodiči žalmy a modlival se s nimi za vykoupení Israele. A tak žil v onom klidném, přijemném a skrytém koutečku Nazaretí až do třicátého roku svého.

Ve třicátém roku jeho věku spadla tajemná rouška z něho, která ho lidu zakrývala. Kristus vystoupil do veřejnosti; počal kázati a učiti novému náboženství tak krásnému, tak vznešenému a mocnému, že působilo jako balsám na rány tehdejší společnosti.

On kázal své náboženství bezohledně, ryzí čistota mravů zářila v něm jako lesk diamantů, jeho vznešenost překonávala všecko, co dosud bylo v tomto ohledu lidskými ústy proneseno, jeho neúprosný a stálý boj proti chtíčům těla vystupoval tu v plné přísnosti.

Kdo jest ten muž? ptalo se sta lidí. Zda-li není syn známého tesaře Josefa z Nazaretu? Avšak Kristus odpovídal: Jsem ten, který přijíti má! Kristus prohlásil se za syna božského!

To byla příliš veliká dávka pro pochybovače a nevěrce té doby. On že synem božím, ten prostý, nevzdělaný tesař? — otázka nevěrců novodobých!

„Jsi Bůh, — pak to dokaž svými skutky! Musíš být všemocný jako Bůh a být otcem věků a znáti budoucí a skryté věci! Nebudu předbhati; jen pravím: Kristus toho dokázal a ukázal se být Bohem! A lidstvo tehdejší? Neuvěřilo, rouhači Krista potupilo a usmrtilo! Ale ze srdcí věřících nezapudilo, neboť potupná smrt jeho stala se bránou slávy, v níž vešel třetího dne on, z mrtvých vstalý Kristus — Bůh! Ne evangelium, ale dějepis světský já volám za svědka. A co mi svědčí?”

Čtu Josefa Flavia: Starožitnosti židovské, knihu 18., kap. 4.: Ježíš byl, lze-li tak říci, člověk moudrý, an konal divy a učil pravdě ty, kdož po pravdě toužili. Byl to Kristus. Když ho dal Pilát na obžalobu knížat lidu ukřižovat, zůstali mu přece ti, kdož ho dříve následovali a milovali, věrni i po jeho smrti. Těm z evíl se, vstav z mrtvých, třetího dne a naplnil tak proroctví oněch mužů svatých, kteří o něm tento zázrak vedle mnoha jiných předpověděli.

Josef Flavius narodil se roku 37 po Kristu a zemřel 94 roku. Žil tedy v době, kdy osoba Ježíšova byla v živé paměti současníků.

A zakladatel Koranu, Mahomed, píše o Kristu: Ježíš, poslán byv od Boha, kázal synům Israelským. Židé perfidní nevěřili mu a usmrtili ho. Ale Bůh ho vzkřísil, vysvobodil ho z drápu smrti, zavolal ho k sobě do nebe a tak Ježíš zvítězil nad perfidností židovskou. (Al. Koran, kap. 4.)

Drazí moji! Tolik dějepis a já i vy se mnou věříte v Krista, jenž z mrtvých vstal a tak jasně a na vždy své božství dokázal. Na tuto sv. víru v božství Kristovo sáhla rouhavá kritika, kritika bez základů, kritika pouhé negace, ale bez výsledku. Velké jméno Kristovo zůstalo jí nnotřeseno. Skoro po dvou tisících letech, jak praví Didon, jest on osobou nejživější a nejpotebnější; osobou, proti níž nejvíce bylo bojováno a která přece zůstává nepřemožitelnou. Ježíš je velké jméno v dějinách. Jsou jména, pro která dovedou i lidé mřít, ale jméno Ježíš jest jediné, jež po všechny věky ctí veškerí národové a veškerá plemena lidská . . . Nejslavnější mužové doby minulé byli by zapomenuti, kdyby pomníky, paláce, obtisky i písemné svědectví nebyly nám zachovaly nějaké památky. Ježíš však žije v srdcích věřících a to je mu svědectvím a nezničitelným jeho pomníkem! Ano, Ježíš žije v srdcích milionů lidí — jako Bůh. Učení jeho ozařuje veškeren rozum člověka jako nauka nebes, jako učení zjevené, božské náboženství Kristovo působí tisíciletí na miliony srdcí svým jasem i teplem lásky . . . A tuto zvláštní moc, působiti na duši a vzbuzovati v ní lásku a oddanos, anebo bázeň a odpor, neodejme Kristu žádný smrtelník, co svět světem státi bude. Všeho odvážili se již rouhači a to od Kristova objevení až po naše časy, aby tuto moc Krista zlomili, ale vždy nadarmo. Kristus kraluje a vítězí dále . . .

Ve čtvrtém století křesťanském zapřísáhl se císař Julian přede všemi svými dvořenkyni, kouzelníky a mudrci, že chce jméno křesťanské vyhladiti. Jakmile válku s Peršany dokončí. Vítězně kráčet na březích Eufratských v před a posílal chlubné, vítězné

zprávy svým přátelům. Tenkrát pohanský řečník Litanus, jeden z důvěrníků Julianových, potkal se s křesťanem na ulici v Antiochii a řekl jemu: Nuže, co dělá syn tesařův! Právě teď — pravil křesťan — dělá rakev. — Byla to rakev pro Juliana odpadlíka, který přemožen jsa a probodnut nepřátelským kopím, několik krůpějí krve ze svého těla tekoucí proti nebi vyhodiv, rouhavě zvolal: Zvítězils Galilejče!

Čtrnácte století později, když náčelník nevěrců francouzských Voltaire, podporován ochranou paní Pompadourky, vesele si ruce mnul a jásavě volal: Po 20 letech budeme s Kristem hotovi — tenkrát dělal syn tesařův jinou rakev, rakev dosti prostrannou a dosti hlubokou, aby bezbožnost a pýchu pohltila — rakev ta neměla nápis 1793, v němž guillotinou odpraven francouzský král Ludvík XVI. a jeho manželka Marie Antonie a v němž ukrutník Robespierre, stoje v čele vlády revoluční, každý den v Paříži až 40 osob sekerou utratiti dal. Něco později, když nový císař Napoleon I., opojen pýchou svých vítězství, odvážlivou rukou sáhl na nejvyššího pastýře církve, jež sám Kristus za svého náměstka pomazal, tenkrát opět pracoval syn tesařův jinou rakev, těsnou rakev na skalnatém ostrově sv. Heleny.

Nevíme — jakou rakev syn tesařův teď má v práci, tolik však víme, že Kristus po 19 století nic jiného nečiní, než že křtí a pohřbívá. Jako druhdy na hoře Kalvarii mezi dvěma lotry pněl, tak kráčí uprostřed člověčenstva dále mezi usklebujícími se zlo-syny v levo a mezi velebicími ho dobrými v pravo. A tito všichni, mezi nimiž Kristus kráčí, ať dobří nebo zlí, opakují každý dle svého způsobu slavný výrok Julianův: Zvítězils, Galileane!

Ano, vítězils a vítězí Kristus a jeho vítězství jest mi svědectvím božského poslání a božství jeho i jeho nauky; a v této víře rád žiji, plním její rady i příkazy, v této víře rád umírám! Amen.

II.

Zvláštní důkaz pravosti zjeveného náboženství.

Drazí moji! Mluvili jsme minule o náboženství vůbec. Co je náboženství? Poznání a ctění Boha. Předložili jsme si otázku velmi důležitou: Můžeme Boha poznati a jak? Dospěli jsme k úsudku: Dvoji cestou lze Boha poznati:

1. P o u h ý m r o z u m e m. Z věcí, které kolem nás jsou, z celého vesmíru ozývá se stejná odpověď: Kdo neví, že ruka Hospodinova vše utvořila? Pouhým rozumem vyznáváme: Jen blázen řekl v srdci svém: Není Boha!

2. Druhou cestou poznání Boha je z j e v e n í. Bůh se zjevil, ano oznámil osobně vůli svou v desateru. Bůh s lidmi žil, Kristus — Syn Boží.

Ale nejen poznání Boha, ale i poměr člověka k Bohu, to je

předmětem náboženství. A tento poměr: dítěte k otci, tvora k stvořiteli ve svých příkázáních lásky zjevil Kristus. Než důležitá otázka každému z nás chvěje se se rtů: Jak poznám, že mé náboženství je zjevení a tudíž pravé? A proto dnes krátce o zvláštním důkazu pravosti zjeveného náboženství.

Povím ten důkaz jedním slovem a již nyní pravím slovem, které nerad slyší člověk dneška, a před kterým by mnohý moderní učenec nejraději do pralesa utekl ne aby je snad neslyšel, ale nemusel uznat a je věřit!!

Je to: zázrak! Či neslyšíte námitku: zázraky se nedějí dnes a proto nestaly se také jindy! Ukáží malichernost této námitky:

Dne 4. března 1858 shromáždilo se asi na 20.000 lidí k jeskyni, která nyní všeobecně lourdskou se nazývá. Tato jeskyně položena je v horách Pyrenejských, za městečkem Lourdes, proti ostrůvku Châlet, který je v řece Chavě. Na tom místě, jak víte, dne 11. února 1858 zjevila se Panna Maria malé dívce Bernadettě, dcerce chudého mlynáře v Lourdech, jménem Soubirous. Dne 25. února na místě zjevení pod rukou Bernadetty vyřine se pramen vody.

Té doby žil v Lourdech chudý nádenník Jean Bouhonorts. Jeho dvouleté dítě, jménem Justin, onemocnělo a leželo již v posledním tažení. Byl to hošík chromý od narození, kterému nyní prudká horečka přinášela konec utrpení v blaživé smrti. Oči jeho byly již vyhaslé, dechu nebylo slyšeti, všechny údy jako mrtvé. Otec již pronesl smutná slova k ženě: Je mrtev!

Bylo to kolem 5. hodiny odpoledne dne 4. března r. 1858. »Není ještě mrtev,« vykřikla matka a zaobalila dítě zástěrou a běžela k jeskyni massabielské. Tam poznamenala je křížem a ponofila až po krk do ledové vody. Byl právě připomenutý 4. březen, kdy tolik tisíc lidí u jeskyně meškalo. »Chcete své dítě usmrtiti? Ta žena šílí!« tak volali hlasově ze zástupu. Avšak matka jim sluchu nepřála a celou čtvrt hodiny držela těžce nemocné dítě v mrazivé vodě a vroucně se modlila. Pak vytáhla dítko na pohled mrtvé, zaobalila je, běžela domů a položila do kolébky. Chlapec počal po krátké době dýchat a pohřžil se v tvrdý spánek. Druhého dne byl hošík čilý a zdravý, ano dítko, které dříve bylo chromé, chodilo a běhalo, jsouc úplně zdrávo. Dr. Verges, lékař z Tarbessu, dr. Dozous, lékař v Lourdech, a dr. Peyros vyslovili se jednohlasně, že věda lékařská neobyčejnou událost tu vysvětliti nemůže a že uzdravení malého Justina není přirozeným, nýbrž zázračným. Tento případ pak byl ještě jednou komisí, která sestávala z učených lékařů a kněží, prozkoumán a pravdivým a zázračným uznán.

Tedy tato událost je faktum, které nijak upřítí se nedá. A podobných událostí stalo se v Lourdech mnoho. Pařížský advokát dr. Lasser napsal o zjeveních a zázracích lourdských kritickou knihu: »Notre Dame de Lourdech«, mezi nimiž uvádí sám vyprávěný zázrak. A tu je vypsáno 15.000 franků tomu, kdo aspoň u jednoho zázraku provede důkaz nepravdy. Dosud nikdo se ne-

hlásí. Podotýkám, že o žádné suggesci nemůže býti řeči. Ne-prospěla by ku př. v našem případě dítka, které celou čtvrt hodiny v mrazivé vodě vězelo.

Tedy zázraky se dějí. Proč? To je pro nás otázkou, co je zázrak a proč se dějí zázraky.

Zázrak je událost, která převyšuje veškery známé a poznatelné sly přírodní a jest a zůstane vědecky nevysvětlitelnou. Je to působení nad zákon přírodní, které nemůže nikdo jiný pozměniti jedině zákonodárce, t. j. Bůh a ten, jemuž taková moc Bohem je svěčena

Proč se dějí zázraky? Jako dnes dějí se zázraky, tak dály se, moji drazí, i tehdy, kdy jich nejvíce bylo zapotřebí, totiž tehdy, kdy Bůh lidem zjevoval vůli svou, ba i tehdy, kdy s lidstvem obcoval. Tu právě nejvíce užíval Bůh — Kristus Ježíš tohoto zvláštního důkazu svého poslání a svého božství.

Pomjím ostatní a poukazuji jen na slova evangelia: »Když Jan ve vězení o skutcích Kristových slyšel, poslal k němu dva z učedníků svých, aby řekli: »Ty-li jsi ten, který přijíti má, či jiného čekati máme?« Ježíš odpověděl a řekl jim: »Jděte a zvěstujte Janovi, co jste viděli a slyšeli. Slepi vidí, chromí chodí, malomocní se očisťují, bluši slyší, mrtví vstávají a chudým evangelium se zvěstuje.« (Mat. 2, 2—6)

Sv. Jan ptal se tedy: »Jsi-li ty ten, který přijíti má?« A co Kristus na to odpovídá? On poukazuje na důkazy božského poslání, na zázraky!

Co je tedy účelem zázraku? Potvrditi zjevení Boží! Kristus o sobě mluvil jako o Synu Božím — a řeč svou potvrzuje zázraky. Ovšem moderní člověk řekne, a vy jste již jistě slyšeli: Kristus byl velký člověk, ale víc nic, jeho život je apotheosován, t. j. učiněn božským — lidmi, kněžími, kteří zázraky Kristovy vymyslili. A ta se ptám: Máme snad důkaz Ježíšových nepřátel o zázracích Jeho? A které? A já odpovídám: Zázraky Kristovy jsou zaručeny svědectvím Jeho nepřátel, kteří v úžasu volají: »Co učiníme, nebo tento člověk činí mnohé divy, necháme-li Jej, všichni uvěří v něho?« (Jan 11, 47.)

Divy Kristovy vyšetřovala sama židovská rada soudně (viz zázrak uzdravení slepého) a nenalezla při nich ničeho, z čeho by Krista viniti mohla. Nebylo tu podvodu, nebylo tu klamu. Židé ani pohané nepopírali nadpřirozeného rázu skutků Kristových, nechtějíce však uznati je za dílo boží, přičítali je zlému duchu. I talmud nemůže přes veškerou svou nechuť ke Kristu upříti jeho jménu zázračné moci. Čteme tam: (Thoos Gullin 2, 22) Když Eleazara, syna Damasova, uštkl had, chtěl jej Jakob z Kaphar Sachanja ve jménu Jesua uzdraviti. Jeho strýc Ismael toho však nedopustil, neboť řekl: »Nesmíš, synu Damasův!« (Dr. Kašpar: Učebnice katol. nábož.)

Zásady Kristovy jsou tedy zaručeny i nepřáteli Jeho. A proč tedy, moji drazí, bývá odpíráno zázrakům Krista a jim nevěřeno? Na to je odpovědí, co píše J. K. Huysmans v »Les Foules de

Lourdes (Pouti Lourdské): Zázrak jest umíráčkem světských vášní; pochopitelno tedy, proč ho lidé nechtějí!

Učení Kristovo jest naším náboženstvím. Toto náboženství potvrzeno je zázraky Krista, tedy něčím božským, je tudíž křesťanské náboženství jediné náboženství pravdy, protože od Boha pochází! Pohlédněme, draží moji, po dějinách náboženství křesťansko-katolického! Vidíme nepřetržitou řadu zázraků od jeho vzniku až po naše časy. Jen letem vzpomeňme:

Kristus vystoupil na jeviště světa v průvodu nesčetných zázraků, a sv. apoštolové — jak vypravuje Kniha skutků apoštolů — zázraky znamenali šlépěje své; po nich přišla doba pronásledování křesťanů: hromadné stínání, žalářování, křížování, topení a mučení druhu nejrozličnějšího nevinných obětí křesťanských zutilo plnou silou celých 300 let. Krev mučedníků volala do nebe o pomoc, sílu a útěchu a Bůh ji seslal v podobě zázraku! Nastala doba míru a klidu, v níž mnozí světci věnčeni byli gloriolou zázraků a ta doba trvá, jak Lourdy dokazují, až po dnes!

Bůh jest s křesťansko-katolickým náboženstvím spojen, sílí, utvrzuje a rozšiřuje jeho moc stále a novými zázraky. Toť jasný důkaz, že náboženství katolické jest náboženstvím pravým, a poněvadž pravým a božským, je marné úsilí nevěrců vytrhati je ze srdcí člověčenstva! Již to je zázrakem, a nevěrci to vidí: sotva že v jedné snad krajině náboženství a život dle něho podléhá násilí a chladne, ba snad i mizí, v krajinách pohanských ono vzkvétá, roste, sílí a šťastné činí národy. A proto, konče svou promluvu dnešní, nemohu než zvolati:

Milujme to svoje náboženství katolické! Je náboženství pravdy, kterou Bůh zázraky potvrdil a novými potvrzuje! Nejen milujme, ale slovy i skutky vyznávejme! Amen. (Pokračování.)

Ku křesťanským cvičením.

Dle různých pramenů upravil V. M. Váchal O. Praem.

III.

Doba Mojžíšova.

1. Po smrti Josefově stali se Israelité velikým národem, takže se jich Egypťané obávali a proto se jich hleděli zbavit. Ukládali jim těžké práce, aby více umírali, a děti jejich házeny do řeky. Josef jim to předpověděl a zároveň ujistil, že Bůh jich neopustí a uvede jednou do zaslíbené země.

Bůh dopustil na ně toto soužení, aby Bohu tím radostněji sloužili, čím hůře se jim vede, a těšili se na odměnu za všecka utrpení; abychom i my, křesťané, z tohoto obrazu poznali, jak hrozné a nesnesitelné jest otroctví satanovo, do něhož nás hřích uvrhl, a z něhož nás Kristus vysvobodil. Jako se smiloval Bůh

nad lidstvem, jež úpělo v okovech pekelného vládce, a v plnosti času poslal Vykupitele, tak vzbudil Bůh i národu israelskému osvoboditele, který je z otroctví nesnesitelného vyvedl. Mojžíš z kmene Levi byl od Boha k velikým skutkům povolán a stal se tak obrazem budoucího Vykupitele.

a) Z rozkazu bezbožného Herodesa usmrceni byli v Betlemě všichni chlapečkové do dvou let; jediný jednorozený Vykupitel unikl smrti na rozkaz boží. Podobně byl Mojžíš před smrtí utopení podivuhodně zachráněn.

b) Jako Krista nebeská sláva neodstrašila, aby sestoupil na svět a podrobil se z lásky k nešťastnému lidstvu nevýslovné potupě a přehořkému utrpení, tak i Mojžíš nedal se zdržeti leskem a bohatstvím dvora egyptského, kde byl vychován, a sdílel trpký osud svých pronásledovaných a do prachu snížených bratří.

c) Jako Kristus přišel i Mojžíš ku svým a domníval se, že skrze ruku jeho chce jim dáti Bůh vysvobození, jak sv. Štěpán svědčí, ale oni nesrozuměli (Sk. ap. 7, 25), a proto zneuznán odešel do země Madiánské, kde se zdržel 40 let.

d) Vtělený Syn boží vyšel z přítmi skrytého života pln božské moudrosti a mocí zázraků, aby vykonal dílo vykoupení lidstva. Podobně Mojžíš vyšel z úkrytu pouště do Egypta, aby naplnil rozkaz, který mu Bůh z hořícího keře udělil; že se vzpíral pro svou slabost, ozbrojil jej Bůh velikou moudrostí a mocí, že svou holtí konal veliké divy, takže Bůh mohl mu říci: »Hle, ustanovil jsem tě za Boha Faraonova.« (2 Mojž. 7, 1.) Moc jeho však byla jen nad Faraonem, moc však Kristova jakožto krále králů a pána pánů. (Zjev. 19, 16.) »Kristus jest nade všechno požehnaný Bůh na věky.« (Řím. 9, 5.)

2. Avšak Faraon nechtěl jich propustit. Proto poslal Bůh různé tresty na Egypt, při nichž ušetřena byla země Gessen. Deset ran stihlo Egyptany, z nichž poslední nejvíce ranila tvrdošijného krále samého; a sice pobití všech prvorozených. To konečně obměkčilo krále, když ztratil jediného syna, takže je propustil se stádem. Dříve však než zastihla desátá rána, poručil Bůh, aby desátého dne v měsíci vybrali v každém domě beránka jednorozního a bez poskvrny a dne 14. zabili, krví pomazali dveře svých domů, v ustanovený den v noci aby jedli pečené maso na rožni a k tomu přesné chleby a polní salát. Kostí nesmělo býti zlomeno. Žádný cizinec nesměl z toho jísti. Všichni měli míti přepásaná bedra, obuv na nohou a hůl v ruce — připraveni na znamení k odchodu.

Beránek velikonoční jest obrazem Ježíše Krista, který na kříži se za nás obětoval a ve sv. přijímání dává se za nebeský pokrm. Proto sv. Jan Křtitel ukazuje na Krista zvolal: »Ejhle, beránek boží, který sejme hříchy světa«, a sv. Pavel výslovně praví: »Beránek velikonoční náš, Kristus, obětován jest.« (I. Kor. 5, 7.)

Podobnost předobrazného beránka vysvětluje zvláště v následujících rysech:

a) Beránek v Egyptě musel býti jednorochní, a tak byl obrazem květu věku lidského, v němž Kristus byl obětován.

b) Beránek musel býti bez poskvrny, aby byl obrazem Ježíšovým, beránka nevinného a neposkvrněného. (I. Petr. 1, 19.)

c) Beránek musel býti 10. dne vyhledán a 14. dne večer požíván. Podobně Kristus, beránek boží, 10. dne přijíždí do Jerusalema, a 14. dne večer slavil s učedníky svými požívání beránka velikonočního.

d) Veškerou krví měly býti natřeny dveře domů israelských, maso péci na rožni a kost žádná nesměla býti zlomena. Podobně Kristus všecko svou krev prolil za nás, tělo jeho v žáru nejpálčivějších bolestí, a jak sv. Jan výslovně poznamenává (19, 36), naplnilo se tím Pismo sv., že kosti nohou Kristových nebyly zlomeny, ač se tak dvěma lotrům stalo.

e) Jen domy Israelitů, jichž dveře krví beránka byly natřeny, byly ušetřeny smrti. Tak i nikdo neujde smrti věčné, nejsou-li mu přivlastněny zásluhy hořkého utrpení a přesvaté krve Ježíše Krista.

f) Jako beránek židovský jen v rodině židovské mohl se požívat, tak i beránek boží, nejsvětější tělo Páně, pouze v církvi katolické, pravé rodině nebeského Otce, může se přijímat. Kdo nenáleží k této rodině, jest vyloučen z hostiny nebeské.

g) Trpký salát měl býti znamením mrtvení těla a skroušenosti srdce, chléb nekvašený pak — nevinnosti a čistoty našeho smýšlení.

h) Že Israelité měli jísti beránka rychle a na cestu připraveni, je pro nás pobídkou, že i my máme jíti ke stolu Páně se srdcem, jež se zbavilo věcí a žádostí světských, že naše myšlení a tužby mají směřovati ku věcem nebeským, ku pravé a věčné vlasti naší.

Na věčnou památku na podivuhodné vysvobození a k ustavičným díkům za to musel národ israelský každoročně slaviti svátky velikonoční, a pak všecko prvorozené z lidí i zvířat zasvěcovati Bohu. V tom jest i pro nás nejdůtklivější pobídka, když jsme vykoupením od trestu věčného zavržení neskonale více dosáhli, abychom památky té na nevyslovné dobrodiní nevypustili ze své paměti, a z vděčnosti zasvětili celý svůj život Pánu Bohu, aby byl zápalnou obětí ustavičnou a Bohu milou, směřující jediné ku oslavě boží.

3. Faraó zapomenuv ran a zatvrdiv se opět pustil se za Israelity s vojskem. Plni zděšení volali k Bohu o pomoc. Oblakový sloup, který předcházel Israelity, odstoupil na zad a položil se mezi Israelity a Egyptany; tyto temnotou zdržoval, oněm svítíl na cestu. Když přirazili k moři, vztáhl Mojžíš ruku na moře a Bůh rozdělil je, a Israelité přešli za noci zázračnou cestou. — Egyptané pustili se za nimi, Mojžíš vztáhl opět ruku, i zabynuli všichni Egyptané ve vodách. Plni nadšení velebili Israelité Boha, ve víře v Boha a Mojžíše utvrzeni.

Přechod Rudým mořem předobrazuje milost křtu sv. Kdyby se nebylo Israelitům podařilo projíti mořem, byli by přes poží-

vání beránka zůstali v otroctví egyptském. Podobně i my, když jsme byli obětí beránka božího z otroctví pekla vykoupeni, pro hřích dědičný bez křtu sv. nebyli bychom vysvobozeni. Proto praví sv. Pavel: »Nechci zajisté, abyste nevěděli, že otcové vaši všichni pod oblakem byli a všichni moře přešli, a všichni v Mojžíše pokřtěni jsou v oblaci i v moři.« (I. Kor. 10, 1—2.) Dle sv. Otců Mojžíš předobrazuje božského Spasitele, jeho hůl kříž, Faraó dábla, oblak Ducha sv., moře — křest. »Mojžíš,« praví sv. Augustin, »vysvobodil pokořený lid z rukou Egyptanů a Pán náš, Ježíš Kristus, osvobodil nás z otroctví hřichu. Israelité prošli Rudým mořem, my pak křtem sv. Rudé moře pohltilo všechny nepřátely onoho lidu, podobně křest ničí všechny naše hříchy. Osvobozuje z otroctví dábla, jehož panství stojí jen na hříších našich.«

»A uvažte dobře,« praví dále sv. Augustin, »lid israelský by neunikl moci Faraonově, kdyby hůl nad mořem nebyla pozdvižena, by se toto rozstoupilo; a tak i lid křesťanský by byl na věky ztracen, kdyby nebyl kříž sv. pozdvižen.« Kříž sv. jest to, který vodě dává tajemnou moc, zničit hřích a překonat dábla.

V oblaku, který vedl Israelity, předobrazem Duch sv. »Nenarodí-li se kdo znovu z vody a Ducha sv.«, praví Pán Ježíš, a dle sv. Pavla otcové pokřtěni byli »v oblaci a v moři.« (I. Kor. 10, 2)

Jako oblakový sloup chladným stínem za dne žhavé paprsky sluneční mírnil, a noc svou září osvětloval, tak Duch svatý, který na křtu sv. se svou milostí na nás sestupuje, dusí horkost žádostí a svítí na temných cestách tohoto života.

4. Když zásoby potravy, jež s sebou vzali z Egypta, byly stráveny, reptal lid a vzpomínal na maso v Egyptě. Bůh seslal jim manau, kterou denně měli sbíratí časné z rána po celý čas putování. Mana je obrazem nebeského chleba, Těla Páně, nejsv. Svátosti oltářní. Sám Pán Ježíš pravil: »Ne Mojžíš dal vám chléb s nebe, ale Otec můj dává vám chléb s nebe pravý« (Jan 6, 32), »to je tělo mé pro život světa.«

a) Mana padala denně s oblak na zem za pokrm Israelitů; a Ježíš Kristus, vtělený Syn boží, sestupuje denně na všechny oltáře, aby duši naší pod způsobou chleba nasytil.

b) Israelitům byla dána mana až po přechodu Rudým mořem, když pouští kráčeli do zaslíbené země. Velebná svátost těm se uděluje, kdo po křtu sv. kráčí pouští tohoto života k nebeské vlasti.

c) Mana udržovala lidu život přirozený; velebná svátost udržuje a sílí život nadpřirozený; ale ona nezabránila smrti, tato však živí duši k životu věčnému a dává tělu zárodek nesmrtnosti. Pravil Pán Ježíš: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já jej vzkřísím v den nejposlednější.«

d) Tato mana svou živící sílu tak dlouho udržuje, dokud zevní způsoby trvají; tak zůstává Kristus s božstvím a člověčenstvím tak dlouho ve svátosti oltářní, pokud způsoby zůstávají.

c) Jako u many stávalo se, že kdo více nebo méně nasbíral, než bylo předepsáno, když měl, neměl více ani méně, než co snísti mohl; tak přijímá každý u stolu Páně stejně mnoho, celého Krista, s božstvím a člověčenstvím.

f) Písmo sv. nazývá manu andělským chlebem (Moudr. 16, 20), všecku líbeznot a sladkost obsahujícím, a velebí něžnou laskavost, jakou Bůh měl ku svým dítkám.

Kdo by tu neviděl, jak v mnohem dokonalejším smyslu to platí o svátosti oltářní, jež jest živým pramenem všech nebeských milostí a požehnaní, náplň nejsladších radostí a útěch, kde Bůh zcela zvláštní něžnost své nevystihlé lásky nám ukazuje. A těchto vzácných předností dosáhneme tím hojněji, čím živější věrou, hojnější důvěrou a vroucnější láskou se k této svátosti přibližujeme.

g) Jak pozemsky smýšlející židé, jimž se stýskalo po hrncích masa egyptských, reptali nad manou, že se jim zošklivila; tak i křesťané, kteří žádných radostí neznají, než omamující rozkoše světské a žádného štěstí kromě pomíjejících statků života, nepochopí nebeské sladkosti při sv. přijímání; nebeská mana jest jim odpornou.

Jako Mojžíš žíznícím vyváděl vodu ze skály, tak Kristus v neskonalé dobrotě dává nám nejen živý chléb, ale i vodu živou. »Žíznivěma dám ze studnice vody života darmo,« praví ve Zjev. sv. Jana (21, 6). »Žízní-li kdo, pojd' ke mně a napij se.« (Jan 7, 37.) Dle sv. Pavla (I. Kor. 10, 4) Kristus je skálou a voda z ní jsou milosti a dary Ducha sv., jež se nám ve svátostech rozdávají.

5. Na cestě do nebeské vlasti je nám přetřpět nejen mnoho obtíží, ale i bojů proti různým nepřátelům naší spásy.

Krásný příklad, jak je máme přemáhati, dává nám vítězství, jehož Isralité nad Amalekity dosáhli. (2. M. 17.) Když tito divocí potomci Esauovi přepadli bezbrannou hlídku vojska israelského, poslal jim Mojžíš Josue s vybranými bojovníky. Sám pak maje zázračnou hůl vystoupil na pahrbek a modlil se, maje rozložené ruce, zatím co Josue bojoval. V tomto postavení musel Mojžíš setrvati, neboť klesly-li jeho zdvižené ruce, nabýval Amalek převahy. Proto podpírali ruce jeho z obou stran Aaron a Hur, a tak dosaženo nejskvělejšího vítězství. Sv. Otcové vidí tu obraz Ježíše Krista, který na Golgotě s rukama rozpjatýma na dřevě kříže za nás úpěnlivě se modlil a byl vyslyšen. (Žid. 5, 7.) Na kříži se modlící a trpící božský Spasitel zvítězil nad hříchem, smrtí a peklem, a nyní ve víře v něho možno vítězství dosáhnouti. V této víře, jak svědčí apoštol národů (Žid. 11, 34), byli hrdinové Starého zákona silni v boji a zaháněli ležení nepřátel na útek. V této víře dosáhla již také církev Nového zákona vítězství nad nesčetnými a strašnými nepřátely a bude vítěziti až do skonání světa. V této víře dosáhneme i my nad nepřátely spásy naší vítězství. »To je vítězství,« praví sv. Jan, »které přemáhá svět, víra naše.« (I. 5, 4.) A kdo jest, který přemáhá svět, nežli ten, kdo věří, že Ježíš (ukřížovaný) je Syn boží?

Vždyť víra tato ozbrojuje nás potřebnými zbraněmi ku přemožení hříchu a všeho, co k hříchu svádí. V této víře musíme se nejen s Mojžíšem modlití, ale i Josuem bojovati. Nemožlil-li se Mojžíš na hoře, nadarmo bojoval Josue, kdyby nebyl Josue bojoval, nebyla by modlitba Mojžíšova přispěla k vítězství. K vítězství nad nepřátely obojího třeba: ve víře v Ukřižovaného se modlití a bojovati. Kristus vede nás obtížnou cestou života skrze Ducha sv., oslazuje svým křížem všecku hořkost, jest naším pravým a posilujícím pokrmem, občerstvujícím nápojem, v boji naším štítem a bezpečnou zárukou vítězství. (Pokračování.)

ČÁST PASTORAČNÍ.

Reformní myšlenky.

I. Syndikát rodičů.

Reforem jest plný vzduch a jsou všechny vysoké a nedotýkají se země. Zde chceme několik myšlenek přinést, o nichž máme za to, že jsou nejen praktické, nýbrž i proveditelné a v přítomné době že se ukazují nutné. Na první místo kladu: ochranu náboženství ve škole. Jsme na začátku boje. Co přichází do veřejnosti, jest jen malá částka, ale stačí, aby dokázala nutnost, systematického využitkování zákona dosud platného na obranu náboženství. Tuto obranu nesmíme nechat jen soukromníkům, nýbrž instituci, která se touto obranou z povolání zabývá, a která zákonem dovede hájiti zájmy náboženské ve škole. Známo, že na mnohých místech zapomněli se učitelé tak, že zaměnili své povolání s programem volné myšlenky, ku pohoršení dítek a rodičů. První hněv a rozčlenění minulo, věc usnula, a učitel zůstal zase na svém místě při krtčí odpadličí práci bez jakékoliv nepřijemnosti. Není zde syndikátu rodičů, na nějž by se rodiče obraceli, a jemuž by právníckou obranu svých zájmů náboženských přenechali. Rodiče i sebe horlivější jen ztěžka se odhodlají vzít na sebe celou těžkou proceduru disciplinární a proto volí cestu pohodlnější: nechat věc běžeti. Když by zde byl při některé naší instituci syndikát důvěry rodičů, který vezme nezákonný fakt za předmět své akce, a provede jej pomocí odborných advokátů před každým forem instančním, na svůj náklad, pak případně rodičům jen svědectví fakta obstatat, a ostatní vezme na se syndikát. Důsledek takové instituce by byl, že by nejhrubší poklesy nezůstaly zcela bez zákonné dohry, že by smělost a drzost jednotlivců se tolik nemnožila, a že úřady by nuceny byly dáti zákonu průchod.

Přítomný stav jest taký, že inspektor zásadně mlčí k bohopusté štvanci náboženské, a že celá obrana jest ponechána toliko soukromníku, aby si našli cestu k úřadu, prostředky právnícké i

hmotné. Tu jest tolik obtíží v cestě, že je nezdolá než jedinec nejsilnější, jichž jest velice málo. Pak mají volnomyšlenkáři volné pole. Dosud platí zákony, až budou nové zákony, pak i těch nových zákonů bude třeba využití na obranu práv rodičů i dítek. Taková instituce bude včasnou i po změně zákona.

Útočníkům roste odvaha, že říkají: zhřešil jsem a co se mi zlého přihodilo? Syndikát, vybravší nejflagrantnější delikty ničemů, učiní je předmětem úřední stížnosti ve všech instancích, a po případě i interpelací, bude středem, kde lze se informovati o rozsahu rakoviny a o výsledcích boje proti ní; vedle toho odchovali bychom si odborné právníky, specialisty.

To už by byla výhoda veliká. Mám na mysli dva odborníky známé v katolických kruzích: Dra: Myslivce jako právníka a řečníka, řídicího Špačka jako speciálního znalce zákonů školních, kteréž i publikoval. Katechetský spolek se svými znalostmi a zkušenostmi, by jen stoupl ve svém významu. Syndikát by vzal na své risiko odium i vydání a pomocí instancí a parlamentu by nejhanebnější skutky sledoval až do zákonné krajnosti. Jsem přesvědčen, že offensiva protináboženská záhy by ochabla, když by zde nový tribunál vzal na svůj štít svatou věc, práva rodičů a katolických občanů. Výsledek by dodal zmužilosti našincům, a pokrotil by drzost nepřátel. Proti soustavnému štvání dáti soustavnou obranu zejména tam, kde se jedná o hrubý kalibr. Myšlenka není nová: Francie má své školní syndikáty z dob nejprudšího boje. Pěšinka jest tedy prošlápnuta, tedy ji nastupme. Vydání nebude veliké. Naši nepřátelé by byli zpozdilci, kdyby jim drzost nevzrůstala, když vidí, že každá sebeničemnější hanebnost zůstává beztrestnou: není žalobníka není soudce.

Tuto reformní myšlenku kladu na první místo jako nejnehavější. Nechť se o ní zavede diskuse, ještě však bude lépe, když by se zavedla hned in natura s několika flagrantními případy, za které by se i nejhorší volnomyšlenkář nemohl stavět.

II. Notáři moderní.

Notářský úřad má svůj původ od notářů církevních, kteří akta martyrum sbírali a sepisovali. Jim děkujeme za onu krásnou knihu martyrologium, z níž tolik bylo čerpáno pro křesťanský život a boj. Jsme v době nekrvavého pronásledování. Mnohé skutky, které se staly před rokem, budou ctí těm, kdož je vytrpěli, a hanbou těm, kdo je v opilosti svobody páchali. Mnohé ze skutků těch zapadnou v zapomenutí na škodu kulturní historie, která má být výstrahou budoucím. Postarejme se o moderní notáře, zapisující akta persecutorum Dei. Synové světa jsou v tom směru před námi. Protestanté sbírali svá utrpení soustavně, a ušili si z nich beránci kožíšek, nám nechali roucho vlčí. Sebeřme všechna akta nekulturní lidí v přítomnosti, aby byli na svědectví jimi potomstvu, to budiž naše pomsta. Neunavný profesor Dr. Stejskal začal s touto prací, ale potkal se nedostatkem porozumění. Pro-

žíváme památnou dobu, zachovejme ji v paměti. Obrazoborectví starších dob je hanbou všech účastníků. Přítomných obrazoborců jejich činnost nebude jim ku cti v budoucnosti. Samozřejmě, že musí býti vůdčí zásady při té práci, jak je stanovil papež Leo XIII. pro studium historické:

I. Nic falešného neřici.

II. Neodvážiti se pravdu neřici.

III. Nevysazovati se nebezpečí, že z lásky k někomu neb z hněvu mluvíme. Acta Leo XIII. III. R. 1884/268.

Tyto drahocenné doklady nekulturní historie jsou zbraní strašnou v ruce naší. . . My ji necháváme rezavět, aneb ji soustavně neužíváme. Pavel Skála ze Zhoře plačtivě napsal vše, co mu a jeho přátelům se právě přihodilo, a jest pramenem historickým, z něhož se šíří nepříznivé světlo. Vše, co se dělá bez soustavy, má osud nesoustavného díla. Historický kroužek by byl povoláním činitelem pro sbírání akt v kulturním boji. Naše úroveň by stoupla, když bychom se soustavně práce chytli.

Fr. Vaněček.

Při oddavkách.

Zlaté pečetě vaší lásky leží na stříbrné misce na oltáři: snubní to prsteny s vyrytým dneškem na památku pro budoucnost vaši, před níž stojíte. Dokonali jste jaro své a přicházíte do svého farního chrámu v průvodu svých drahých ozdobeni nejen vínkem, ale i požeňáním rodičů a zroseni slzou radosti při vstupu do léta života vašeho. Co nese vám nový domov váš, do něhož vcházíte? Ta otázka tane vám i vašim na rtech. Já chci zde odhaliti závoj s této záhady a použití slov, která užívá o tom proctví sv. Písma.

Ráno vybledali jste oltář, abyste přijali Tělo Páně. Zbožně jste přijali, tedy slyšte, co praví prorok Jeremiáš (3, 25): »Dobrý je Hospodin duši, která Jeho hledá.« Hleďte jej často v modlitbě. Když dobrý jest Hospodin hledajícimu, čím bude tomu, jenž synovsky se bojí jej urazit? Zde slyšte druhé proctví: »Tomu, kdož se bojí Pána, dobře bude v nejposlednější čas a v den skonání svého požeňán bude.« Eccl. 1, v. 13. Máte obavu před souzením a starostmi? Slyšte, co psal sv. Pavel Římanům hl. 8, v. 28: »Vímeť pak, že milujícím Boha všecky věci napomáhají k dobrému.« A proto k vám pravím: milujte Boha a pro Boha milujte sebe. Tak často toto napomenutí se opakuje v písmech sv. Však nemilujte se jen láskou pouze přirozenou, tou milují se i hrdličky, to není vznešená láska hodna křesťana. Nemilujte se láskou pouze lidskou, nebo tou se milují i pohané a byli v ní nestálí a vrtkaví, když zakleple neštěstí na domov jejich. Vy však se milujte láskou křesťanskou, kterou tak velebí sv. apoštol ěka ku Kor. I. 13, v. 4.: láska trpělivá jest, nehledá, co jejího jest, láska nezávidí, nevzpouzí se, nemyslí zlého. Tato láska nezná vý-

povědi a nezná rozluky leč smrtí. Sv. Písmo nám vypráví v knize Rut o podobné lásce snachy a nevěsty, její slova jsou výrazem lásky trvalé, neboť dí dobrá Rut snaše, která chce od ní odejít: »Neprotiv se mi chtěj, abych tě opustila a odešla, nebo kamkoliv půjdeš, půjdu s tebou, a kdežkoliv bydliti budeš i já též bydliti budu. Lid tvůj je lid můj a Bůh Tvůj je Bůh můj. Kteráž země mrtvou tebe přijme, v tét i já umru, a tam přijmu místo pohřbu. R. I v. 16. Tak necht duše vaše láskou spojeny jsou a necht jeden druhému pomůže k dosažení cíle svého, jenž jest Bůh a život věčný. V naději sv. podejte sobě ruce a složte manželský slib.

Příklady.

Maria. Ctitel Panny Marie velitel Dagon de la Contrie ve Východní válce (1854-1855) ještě několik minut před útokem na věž Malakoff vzýval Pannu Marii. *Patriotisme et religion* str. 181.

Panna Maria podala sv. Lukáši (dle soudu sv. Otců) zprávy o mládí Ježíšově, čemuž nasvědčují slova: »Maria zachovávala všecka slova ta v srdci svém.« (Luk. 1, 19. a 51.) Sv. Lukáš prý maloval obraz Panny Marie. Ekert: *Církev vítězná* IV. 215, 217.

Markéta Maria Alacoque nabyla zdraví pro slib Panně Marii. Tamtéž 218. P. Antonín Balducci S. J. (9./11.) choval k Panně Marii něžnou lásku a říkával, že mají-li missie jeho nějaký zdar, dlužno jej pokládati za účinek její přimlavy a ochrany, když pak nepochodil dle přání svého, domníval se, že jsou tím vinni hříškové jeho. Dle staršího vzoru dal si vymalovati obraz Panny Marie s Ježíškem, vozíval jej po všech místech, kde konal missie, a modlivaje se před ním, dostal od Boha mnoho vzácných milostí. Odtud požíval tento obraz takové úcty, že i vznešení páni kladli si za čest nositi jej ve slavných průvodech. Milostný obraz ten byl r. 1717 po způsobu římském korunován drahocennou korunou, darovanou od kapitoly vatikánské a kněz Antonín vystavěl jemu na počest ve Fraskatech zvláštní kapli s mramorovým oltářem. Ve svatyni té byla potom Panna Maria vzývána obzvláště jako útočiště hříšníků. Tamtéž IV. 395.

Sv. Jan z Kříže (24./11.) choval již od nejútlejšího mládí něžnou úctu k Panně Marii a stál pod mocnou ochranou její. Když jednou hrál si s několika chlapci u studně bez roubení, sklouzl náhle a padl do prohlubně. Hoši utekli, a na pokřik jejich sběhli se lidé a vytáhli Jana ze studně živého a zdravého. Na otázku jejich, jak bylo možno, že zůstal bez úhony, odpověděl bošák, že, když padal do studně, zadržela ho vznešená paní svým pláštěm, aby se nezabil a neutonul. I poznali všichni, že tou paní byla Rodička boží. Tamtéž IV. 523.

Původce mariánské družiny v Praze blah. Edmund Kampian. Tamtéž IV. 620.

LISTY HOMILETICKÉ.

Sedmero postních kázání.

Alois Novák, kaplan v Poličce. — Předneseno v děk. chrámu Páně u sv. Jakuba Většího v Poličce.

Hlavní osoby hrozného dramatu utrpení a smrti
Pána našeho Ježíše Krista.

I.

Jidáš.

»Tehdy jeden ze dvanácti, jménem Jidáš Iskariotský, odešel k veleknězem řekl: »Co mi chcete dáti a já vám ho zradím.« (Mat. 26, 14-15.)

Drazí přátelé! Vyskytne-li se na jevištích našich předních divadel nějaká nová hra ať už veselohra nebo tragédie, dočteme se v následujících dnech po představení mnoha a mnoha kritik v denních i týdenních listech, které čtenářům, již se hry účastnili, znovu hru na oči staví rozloženou a rozebranou po části posouzením jednotlivých postav a osobností.

Přise-li historik dějiny říše, národa, města, staví čtenářům rovněž před oči hlavní dějinné osoby, jichž povahy rozebírá, snahy a činy chválí nebo po případě i haní a za výstrahu potomkům udává.

Pronášá-li předseda sněmovny nebo poslanec svou řeč o politické situaci, ukazuje na jednotlivé osoby, které zvláště vtiskly běhu věcí určitý ráz, které určovaly směr řízení a akcí po měsíce, po léta, po desetiletí.

I my v nejbližších dnech přítomni budeme hrozné truchlohře, vytrhneme nejkrásnější a nejdojemnější list z dějin lidstva, vyslechneme truchlivou řeč církve svaté, která promlouvá k nám v posvátném svatopostním čase o události zběhší se před devatenácti sty lety v městě Jerusalemě.

Činíc tak každý rok, předvede církev sv. ve svých obřadech a bohoslužbě opět před naším zrakem hroznou a skutečnou dě-

jinou truchlohru, která vyvrcholila utrpením a mukami největšího dobrodince lidstva, která skončila strašnou bohovraždou. Abyste rozuměli a dobře pochopili hrozný děj truchlohry jerusalemské, abyste s prospěchem mohli rozjímat o jednotlivých jednáních přehořkého utrpení a umučení Páně, uvedu vám před oči v těchto několika odpoledních hodinách svatopostního času některé hlavní osoby, jež v dějinách přehořkého utrpení a umučení Páně obzvláště vynikají a sice Jidáše, Kaifáše, Petra, Piláta, Herodesa, Šimona Cyrenského a na Velký pátek smrt nevinného beránka na hoře Kalvarii. Sedm bude těch rozjímání, plných spasitelných výstrah a napomenutí i mocného povzbuzení k dobrému. Ó kéž Ukřižovaný Spasitel blas můj posílí a slova má rosou nebeskou požehnání ovlaží, aby přinesla sterý užitek!

Ve jménu jeho počneme dnes s Jidášem!

V Kristu shromáždění! Nenáviděti nepřitele, jemu zlé opláceti zlým je hanebností, je nedůstojné rozumného tvora, avšak přece trochu aspoň přirozené. Než za dobrodiní odměňovati se zlým, ústy dobrodinci pochlebovati, slovem i rtem na oko jen jej libati, v srdci nenávisť proti němu chovati, ano i zákeřně záhubu mu osnovati, to jest proti přirozenosti, to jest nešlechetnost nezměrná, toť ďábelská podlost a zvrácenost, která snad ani nemůže se vyskytnouti na tomto světě. Než mýlili bychom se. K čemu nesvede člověka nezřízená žádost, když úplně opanuje jeho srdce? Do nejbídnějšího otroctví hříchů a zkázy uvrhne tato žádost a vášeň člověka, že mu potom není nic svatého, že šlape po svém svědomí, po naději na blaženost nebeskou a že je s to za talíř čochy prodat nejen synovství boží, nýbrž i samého Boha. Toto patrně se jeví na Jidáši Iškariotském, jednom ze dvanácti vyvolených apoštolů Páně. Jak velikou milost, jak neocenitelné dobrodiní prokázal božský Mistr Jidášovi. Vyvolil si ho ze středu zkaženého židovstva, aby ho zahrnul nejvznešenějšími úřady a počtů, aby mu zaručil čestné místo vedle svého trůnu v království nebeském. Jakou útrpnost a trpělivost měl s jeho chybami a jakou důvěru mu daroval, když jej udělal pokladníkem svým a apoštolů. A Jidáš máje svěšenou společnou pokladnici od Pána, na to myslí, kde by co uhospodařil, šidí kde a jak může a aby mu přibýlo, odhodlá se ke kroku nejhanebnějšímu, jakého kdy byl člověk schopen. Jde ke knížatům kněžským a nabízí se jim: »Co mi chcete dáti a já vám jej zradím...« Než ani teď ještě obětavá láska mistrova nezchladla k svému nevděčnému a zrádnému apoštolu a proto varuje otcovsky při poslední večeři Jidáše slovy: »Jeden z vás mne zradí« a výstrahou: »Běda člověku tomu, skrze něhož Syn člověka bude zrazen; lépe by mu bylo, kdyby se byl nenarodil člověk ten.« Než marné varování, marná výstraha; od zrádného úmyslu nezadržel Jidáše ani láskyplná, truchlivá a zároveň vyčítavá slova mistrova: »Políbením zrazuješ Syna člověka?«

Ó kdybychom mohli dnes zrakem svým proniknouti do věčného ohně v propasti pekelné, kdybychom mohli slyšeti hrozné

výčitky, které svědomí činí podlému Jidášovi, ustrnuli bychom hrůzou, odporem a ošklivostí. Nejmilejší! Hrozíme se skutečně z celé duše hřichu Jidášova a spravedlivou kletbou jej stiháme — než bohužel často, ach velice často — a to bez velikých výčitek tupého a uspaného svědomí — se podobného hřichu a to tak lehkovážně dopouštíme. Než namítnete mi snad: »My — že co ošemetný a podlý Jidáš Krista Spasitele svého zrazujeme a prodáváme? O nikoli, to není možná...« — »Už je to tak,« odpovídám a ihned vám ukáži, kdy a jak s Jidášem Spasitele svého zrazujeme a prodáváme. K Tobě pak, od Jidáše zrazený a za 30 stříbrných prodaný Vykupiteli náš, obracíme zrak svůj: »Ó rač nám dáti svou milost, abychom dnes důkladně poznali ohavnost hřichu Jidášova a mohli se ho vždy s největším hnusem štítiti a varovati.«

Ú v a h a.

1. Přátelé drazí! Jidášovi se podobáme a s ním Krista zrazujeme a prodáváme, kdykoli slovo a skutek náš nesouhlasí s čelem a srdcem naším, (čili) kdykoli nejsme dosti upřímní k svému bližnímu.

Všemohoucí Stvořitel, věčná pravda a neskonalá moudrost, stvořil člověka k obrazu a podobnosti svého. Nesmrtelnou duši obdálil rozumem, aby pravdu poznati a vštípil do ní svobodnou vůli, aby pravdu konati mohla. Proto od přirozenosti naší pochází, že se nám pravda vždy i proti vůli s retu dere. Nevinné dítě i tenkrát pravdu mluví, když je mu to ku škodě; dospělý postižen ve lži, zardí se náhle studem ve tváři a zapýří. Jinak tomu ani býti nemůže; neb Bůh jest pravda věčná a my jsme k obrazu jeho stvořeni a protož se cítíme ustavičně mocně puzeni k pravdě. Než je-li tomu tak, proč je přece na světě tolik lži, přetvářky, úskoku a klamu a tak málo upřímnosti? Otec lži, nepřítel pokolení lidského, satan svedl první rodiče, kteří uvěřili více satanovi než Bohu, proto rozpoutal se v srdci lidském orkán vášni a zvrácenosti a s ním zmizela se světa i veškerá upřímnost. Přetvářkou, lstí, lží, podvodem podmaněn bývá často člověk již od nejútlejšího mládí, takže veškeré jeho jednání je lícené.

Slavný římský imperátor Julius Caesar vylákan byl lichotivými a pochlebnými slovy přátel svých do kurie Pompejovy, kde měl býti (Caesar) ověnčen diadémem královským. Přišel důvěřivý Caesar do kurie, kde u sochy Pompejovy přítel Cimber s radostí jej uvítal a objal; proto jej objal a stiskl v náručí, aby se přesvědčil, nemá-li Caesar u sebe pod šatem zbraně a aby jej mohli úkladně a zrádně zabit dvaceti třemi ranami spiklenci, mezi nimiž byl i syn Caesarův Brutus.

Jako Jidáš jednali tito i mnozí jiní v dějinách lidstva, mezi nimiž bylo a bude Jidášů vždycky dost. Na rtech políbení, na jazyku: »Zdráv buď Mistře!« a v srdci: »Co mi chcete dáti a já vám ho zradím.« Hříšnou žádostí zmítaný člověk hledí s Jidášem toliko zisku svého a tam s celým srdcem se kloní, odkud mu

kyne naděje s Jidášem nabýti třiceti stříbrných. Odtud všeliká lež; pomluva, zrada víry a stydení se za ni, odtud i křivé přísahy. Běda ti, zaslepený křestane, jestlis ze sobeckých ohledů, pro mrzký zisk rty své poskvrnil lží a přetvářkou! Jidáš jsi, hanebně zrazuješ Krista, Boha pravdy věčné! Běda ti, jestlis pro zisk nepatrný se zařikal a zapřísahal! Ukřižovaný Syn boží na tebe volá: »Žádný lhář a křivopřisežník nebude vládnouti královstvím božím.« Běda ti, jestlis pro své pohodlí styděl se za víru, ji tupil a jí se posmíval, neuposlechnuv výstražných slov Spasitelových: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám já před Otcem svým, který je v nebesích.«

Drazí křestané, volám k vám se sv. Pavlem: »Odložte lež, mluvte pravdu s bližním svým.« Mluvte pravdu a buďte upřímní i tenkrát, když byste snad i pro pravdu trpěli musili, majíce útěchyplná slova Spasitelova na paměti: »Blahoslavení, kteří trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské.« »Co na srdci, to na jazyku« budiž vaším heslem, hleďte se podobati nikoli ďáblu, praotci lži a klamu, nýbrž Bohu nejsvětějšímu, jenž klam a přetvářku nenávidí a ani ze žertu lež nedovoluje.

2. I ten dále s jidášem Spasitele svého hanebně zrazuje a prodává, kdo nástroje osnuje a osidla klade nevinnosti své i svých bližních. »Já jsem Hospodin Bůh váš; svatí buďte, nebo já svatý jsem,« volá Všemohoucí v knize Mojžíšově. — »Svatí buďte, jako Otec váš v nebesích svatý jest« — volá na nás Ukřižovaný, je proto třeba poslechnout. Ztratil sice člověk původní svou nevinnost již hned v ráji, než lá-ka a dobrota boží mu ji vrátila, když jednorozený Syn věčného Boha dokonal na kříži a svou předrahou krví nás obmyl a očistil. Na křtu sv. dostáváme opět drahocenné roucho nevinnosti, které naši prarodiče svou neposlušností poskvrnili, a herárek, v jehož krvi došlo roucho očistění, přeje si snažně, abychom si roucho zachovali neposkvrněné a v čistém přišli k poslednímu soudu před jeho tvář.

Je nevinnost a čistota vzácný květ, drahocenný poklad, jež v srdci svém nosíme a právě proto, že je tak drahocenný, tak málo si jej vážíme a opatrujeme, ač dobře víme, že ztráta jeho je nenahraditelná.

Vypravuje se o benátských pohárech, že prasknou, když se do nich naleje sebenepatrnější krůpěj jedu. Benátským pohárům jsou podobná i čistá srdce lidská. Sebe menší jedová krůpěj hříchu nečistoty trhá srdce ve třepiny, které hluboce zarývají se do srdce Kristova a působí mu právě takovou bolest jako zrada Jidášova. Vykoupená srdce lidská, bílým rouchem nevinnosti oděné duše lidské jsou majetkem božského Vykupitele a kdo srdce ta zrazuje, kdo duše ty o roucho nevinnosti olupuje, ten je Jidášem, ten znovu Krista prodává a zrazuje. — A bohužel není málo ve světě těchto Jidášů, kteří sliby a dary vábí nezkušenou nevinnost, aby ji připravili o poklad nejdražší, aby ji otrávilí dny veškerého života. Běda mužům, kteří za chvíli rozkoše utrácejí svou nevinnost; běda ženám, které za slib manželství neb i mrzký

kov prodávají tu nejkrásnější ctnost, která člověka činí andělem podobným; běda všem, kteří příležitost k smilství a cizoložství vyhledávají a poskytují, neboť souditi je bude Bůh, jak praví sv. Pavel v listě k Židům, a žádný smilník ani cizoložník nebude vládnouti královstvím božím. Mzda prodané nevinnosti dožene všechny k zoufalství, takže volati budou s Jidášem: »Hory padněte na nás, pahorkové přikrejte nás,« ale bude již pozdě.

V jednom hostinci bavorském seděla větší společnost a hlučně se bavila. Než jak to často bývá, našli se někteří, jež začali hovor a řeč zaváděti na pole neslušnosti a oplzlosti. Když věc hrozila zabřísti do nejhoršího, povstal hostinský, jenž byl dobrým katolíkem, sundal se stěny krucifix a vynesl jej ven. Když se vrátil, tázali se ho překvapení mluvkové, proč to učinil. Hostinský rozhorleně odpověděl: »Nemohu přece nechati trpícího Krista ve společnosti těch, kteří se vydávají v nebezpečenství zradit nevinnost svou i ostatních hostů, zradit znovu s Jidášem Krista.« Slova tato nad očekávání pomohla.

Nejmilejší! Nic tak nástrahy neosnuje a osidla neklade nevinnosti a čistotě jako oplzlé řeči a nečisté žerty, bez kterých, jak se zdá, se žádná schůzka dnes ve světě neobejde. Jste přece křesťané, máte stále kříž před očima a zvláště nyní v posvátném čase postním a proto umiňte si dnes a slibte ukřižovanému Spasiteli, že chcete z lásky k němu dáti si pozor na jazyk, že chcete se varovati všech nečistých a dvojsmyslných řečí, kterými se Kristus pro trochu smíchu a zábavy znovu zrazuje a prodává, a to zvláště před dětmi.

3. Jidáš se podobáme a s ním Krista znovu zrazujeme a prodáváme, když hřešíme proti lásce a věrnosti. Člověk je tvor společenský, nedovede sám žiti, v mnohém je odkázán na druhého, chce-li vyplnit a dostát svému úkolu, který uložen mu je zákony přirozenými a nadpřirozenými. Aby člověk cítil se připoutaným k vlasti, rodině, příteli, vložil mu do srdce dobrotivý Tvůrce něžný cit, který se jmenuje láska, která nám tento život oslazuje a zpřijemňuje. Jsme-li někým milováni, bezděky probouzí se i v srdci našem cit, který nás vybízí, abychom též milovali; neboť láska budí lásku.

Každý poznal z vlastní své zkušenosti, co jest to láska mateřská a sesterská, mnohý poznal, čím člověku je a co dovede upřímná láska pravého přítele a proto hledí vážit si ji vždy a něžností ji ustavičně udržovat a posilovat. Než co máme říci o tom, jenž přítele, který by s ním srdce rozdělil, ošemetně podvádí, čest mu podkopává, za zády zkázu osnuje — není-li takový, přátel drazí, z pokolení podlých Jidášů, nezrazuje-li a neprodává-li políbením opět svého Spasitele, Boha věrnosti, který Jidáše nazýval svým přítelem, když se ho tázal: »Příteli, nač si přišel?«

»Přítel věrný jest obrana mocná a kdož jej nalézá, nalézá poklad; blahoslavený, kdo nalezl přítele pravého,« praví moudrý Sirach.

Hrozná to tedy nešlechtnost, ďábelská zvrácenost upřímnou lásku zradou a nevděkem spláceti. Než bohužel je na světě a zvláště dnes mnoho takových duší černých, které za skývu chleba, za třicet stříbrných zrazují lásku i věrnost svého přítele. K těm nadarmo praví Spasitel: »Synáčkové moji, milujte se vespolek, slovem i skutkem!«. Je-li zrada každé lásky a přátelství neslýchanou ohavností, co mám říci o manželích, kteří sňobě před oltářem Páně, před svědky zemskými i nebeskými lásku a věrnost až do smrti svatosvatě přísahali, nyní přísahu svou bezbožně ruší a navzájem se podvádí. Nepatří-li oni do počtu Jidášů, nezrazují-li Krista, Boha věrnosti, jenž chce, aby manželé se tak milovali, jakon on miluje nevěstu svou církev!

Než živ jest ještě Bůh, který za hřmění a blesků přikazoval s hory Sinai: »Nezizoložíš!« »Kdyby žena dopadena byla v cizoložství, ať smrtí umře.« »Živ jest tentýž Bůh, jenž Adamovi v ráji dal jedinou pomocnici a ženu a Evě jediného Adama; živ jest tentýž Bůh, jenž jednorozeným svým Synem povýšil stav manželský na svátost Nového Zákona, — tentýž Bůh živ jest, jenž volá s Ezechielem: »Nebude živ cizoložník, poněvadž všechny tyto ohavné věci činil, smrtí umře, krev jeho bude na něm!«

Roku 1917 četl jsem v novinách o zvláštním případě manželské věrnosti. Sličná, avšak i ctnostná žena jednoho vojína byla často za nepřítomnosti mužovy obtěžována ženatým svým sousedem, který se zvláště večer chtěl k ní vedrat. Nevědouce si již rady, vymyslíla si lest. Jednoho večera vpustila vášní rozpáleného souseda dovnitř a chvíli s ním hovořila. Najedncu však odskočila k oknu a vykřikla: »Můj muž jde!« Soused se lekl, nevěda kam by se uschoval. Věrná žena strčila jej rychle do šatníku, otočila klíčem a běžela pro manželku sousedovu, kterou zavedla před šatník, z něhož jí s hanbou vypadl do náručí její nevěrný muž. List k tomuto příběhu přidal na konec otázku: »Kolik je takových žen?«

Přátelé drazí! Budiž vám vždycky láska a věrnost svatou povinností. Milujte své přátele nezištně, nerozvívejte mezi sebou zhoubné semeno nevěry a žárlivosti, z něhož vyrůstá hořký plod nesváru, hádek a nespokojenosti. Hleďte býti vděční za lásku druhých; věrni při každé příležitosti ve zlém i dobrém a potom jistě nebudete náležeti do počtu zrádných Jidášů, nýbrž do rodiny věčně se milujících andělů a nebešťanů.

4. Jako Jidáš jedná i ten, jenž křivdu činí svému bližnímu. I ten s Jidášem zrazuje Krista a za mrzký zisk prodává. \

Každý člověk, jenž narozením stal se údem společnosti lidské, údem říše a království božího na zemi, stává se účastným mnohých výsad i práv, které rušiti a mařiti jest právě tolik jako sáhati do práv božích. Je člověk synem božím, má rozum i svobodnou vůli, je správcem božím svého nadání i svých statků. Před Bohem jsou si všichni lidé rovni a proto Bůh chce, aby všichni lidé chovali se k sobě navzájem jako bratři, plníce věrně svoje povinnosti a šetříce práv druhých. Tak to Bůh chce a přeče

tak na světě není. Proč? Protože je na světě mnoho Jidášů, kteří chtějí pro svůj zisk osobiti si pro sebe veškeré právo tím, že neuznávají práv druhých, dopouštějce se vůči bližnímu ustavičných křivd a bezpráví. Vyhledají si jako Jidáš, jenž vyčíhal, kde by mohl beztravně a bez své škody vydati Krista v ruce nepřátel, bezbrannou obět, aby jim sloužila za nástroj svých nespravedlivých plánů a ziskuchtivých snah.

Mnohý otec i matka nešetří práv svých synů a dcer tím, že nutí je k nerovným a nepoměrným sňatkům. Mnohá matka prodává dceru svou za třicet stříbrných mužů, jehož si srdce její nevyvolilo, chce svázati v nešťastný svazek manželský ty, které Bůh nespojil. A jenom proto, aby dceru měla milostpaní třeba i v slzách, hořkých výčitkách, trápení a nespokojenosti. Jak mnohý ženich připoutává k sobě nemilovanou osobu jen k vůli statkům a penězům, byť i dobře věděl, že ne ten, kdo nejvíce má, nýbrž ten, kdo nejméně žádá, je nešťastnější. Než povaha Jidášská, zvrácenost srdce nedá jinak; nedbá na to, že i druhý má právo na kousek toho štěstí, po němž on tak hanebně šlape a je zrajuje a svým choutkám bídně zaprodává.

Petr Ukruťný, král kastilský, jenž nestrpěl žádných křivd a bezpráví, dověděl se o jednom lakomém lichváři, že jako pijavice vysává chudý lid a kořistí z jeho bídy, nouze a bezmocnosti. Přesvědčil se o pravdivosti udání a dal zavřít lichváře do vězení a strážci vězeňskému dal rozkaz, aby lichváři nosil málo vody a chleba za velkou cenu. Uvězněný žádal potravu, než když uslyšel, co za chléb musí zaplatiti, raději nejedl. Když opět, jsa puzen brozným hladem, žádal o chléb, požadoval strážce cenu dvojnásobnou. Musil ji zaplatit, nechtěl-li hlady umřít. Než strážce přinesl mu jen malý kousek chleba, takže musil často o chleba prosit a velikou cenu zaň platit. To se opakovalo delší čas, až lichvář veškeré své jmění dal za chléb a vodu ve vězení. Nyní si jej zavolal král k sobě a pravil: »Nyní snad poznáš již, jak těžko je chudině sebrati si své potřeby životní při tvém lichváření; buď milosrdnější k lidem a naprav svou chybu, jinak bych tě musil dát popraviti.« Dobře si to lichvář pamatoval a polepšil se — Moji drazí! Takových lichvářů je dnešní svět plný; všichni hledí kořistiti z bídy vdov a sirotků, z nouze svudých, a nedělají si z toho svědomí, že druhého připravují o majetek, o těžce nastřádaný groš, jen když oni mají plné opasky stříbrných — mzdý Jidášovy.

Než každá i ta nejmenší křivda bez svědomité náhrady nemůže odpuštění dojíti, neboť přísný soudce všech hříšníků nepropustí žádného ze zálate pekelného, dokud nenahradí do poslední haléře. Nejmilejší! Spravedliví buďte ke každému, varujte se i té nejmenší křivdy a bezpráví vůči chudým, vdovám a sirotkům, neboť žalující hlasy jejich pronikají až do nebes a svolávají strašlivou pomstu na ty, kteří jim křivdu učinili.

Nezatrvejte srdcí svých pro časný, mrzký zisk, neodhánějte od dveří svých nuzných a potřebných, abyste nemusili jednou

slyšeti výtku soudce spravedlivého: »Co jste neučinili jednomu z nejmenších těchto, ani mně jste neučinili.«

5. Konečně i ten zrazuje a prodává Krista s Jidášem, kdo nejsv. Svátost Oltářní nehodně a svatokrádežně přijímá.

Ve Svátosti Oltářní podává nám božský Spasitel největší důkaz své nekonečné lásky, když své vlastní tělo a svou vlastní krev obětuje a za pokrm se nám dává, aby: kdo jí tělo jeho a pije jeho krev, měl život věčný. Však vyžaduje na nás, abychom se dostavili ke stolu Páně v rouchu svatebním, v rouchu milosti boží, s duší čistou, očištěnou slzami lítosti ve svátosti pokání.

Úchvatný je obraz slavného Leonarda da Vinci, jenž je chloubou Milánu a jenž znázorňuje poslední večeři Páně. Umělec ve své vynalézavosti zvolil z děje večere Páně onen okamžik, když Kristus řekl ke svým apoštolům: »Jeden z vás mne zradí.« — Tvář Kristova trůchlivě, vyčítavě smutná, mezi apoštoly úžas, děs. Je možno, aby někdo Ježíše, vtělenou lásku a dobro zradil? Chápou apoštolé brozný dosah Kristových a proto ty úzkostlivé otázky: »Zdali já jsem to, Mistře?« A opodál Krista sedí Jidáš; chmurný stín ve tváři — je vidět, že se něco hrozného děje v jeho nitru.

Hrozné ovoce zrady dozrává. Vstal — odešel k velekněžímu řekl: »Co mi chcete dáti a já vám jej zradím.«

V Kristu shromáždění! Snad i dnes často, kdyby Spasitel mluvit chtěl, musil by říci ke klečícím u stolu Páně: »Jeden z vás mne zradí!« Nalezáme i dnes u stolu Páně Jidáše, kteří směle přicházejí před oltář se zradou v srdci, v rouchu poskvrněném, neočištěném pravou lítostí a opravdovým předsevzetím.

Jak mnohý ženich a nevěsta přiklekají ke stolu Páně, že se to na nich vyžaduje, ale snad již při podávání nejsv. Svátosti si myslí: »Od školy jsem tu nebyl, nebyla, a zas mne tu tak brzo neuvidí.«

Nebo jiný, aby měl doma pokoj, jde v čase velikonočním do chrámu, ledabyly se vyzpovídá, vlašně přijme tělo Páně, ač snad ví, že Kristus řekl: »Nedávejte, co jest svatého, psům, ani neházejte perel sviním, aby se neobrátily a nepošlapaly jich! Zkusiž však každý sám sebe a tak z toho chleba jez a z kalicha pij — neboť kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, poněvadž nerozeznává těla Páně.«

Přátelé drazí! Přistupujte ke stolu Páně často, ale vždy úplně očištěni, v rouchu milosti boží, s nejhlubší aktivostí a pokorou, neboť: »Jen skroušeným a pokorným srdcem nepohrdá Hospodin!« Zeptejte se svého svědomí dobře před sv. přijímáním, jako se ptali apoštolé: »Zdali já jsem to, Mistře?« není-li nějaký stín zrady a klamu v srdci vašem a i ten nejmenší hřích, nejnepatrnější poklesek smyjte dokonalým vzbuzením lítosti a potom stane se vám jistě chléb Páně životem věčným.

D o s l o v.

Přátelé drazí! Ukončuji povahopis zrádného apoštola Jidáše i všech těch, kteří se mu podobají a s ním Krista, Spasitele svého zrazují a prodávají. Abychom dobře si pamatovali, kdy jednáme jako Jidáš, ohlédněme se jednou za Jidášem, jenž prchá z bran jerulemských, aby osidlem se oběsil. Podobného osudu by se nám dostalo, kdybychom s Jidášem Krista zrazovali a prodávali, což se děje tehdy, kdykoli nesouhlasí zevnějšek náš s vnitřem naším, kdykoli nevinností nástrahy a osidla klademe, kdykoli hřešíme proti lásce a věrnosti, kdykoli činíme křivdu a bezpráví svému bližnímu, kdykoli nehodně Svátost oltářní přijímáme.

Vezměte si spasitelnou výstrahu s Jidáše a slibte dnes u paty kříže, že chcete milovat Boha, bližního i duši svou nesmrtelnou. Dejte uzrát v srdcích svých ovoci dnešního rozjímání, jímž má být pravda a upřímnost, nevinnost a spravedlnost, věrnost a bázeň boží. Pamatuje, že naše země předrahou krví jednorozeného Syna božského skropená má býti sídlem budoucích nebesťanů a nikoli peleš lživých, zrádných a zvrácených ďáblů.

A naposled obracíme se k Tobě, ó Ukřížovaný, jenž se vydáváš po zrazení Jidášově na smutnou a bolestnou cestu kříže. Ty pravda věčná, Ty dáváš svědectví o pravdě, Ty ji pečesťš krví svou a dáváš za ni život svůj — ó nedopusť, abychom Tě někdy s podlým Jidášem zrádně líbali a za třicet stříbrných prodávali, Ať onémí jazyk, ať pukne srdce, ať padne v kletbu věčnou černá duše, dopustí-li se na Tobě jidášství!

Než co jsme bez Tebe? Třtina větrem se klátící, hříčka vášní a náruživosti. Sv. Filip Nereiský v největších pocitech lásky k Bohu volával: »Bože, drž svého Filipa, nebo Tě zradí!«

Nejmilejší! Volejme i my s Filipem: »Drž nás, Bože, svou milostí, abychom nepadli tomu falešnému světu do tenat; pro své svaté drahé rány slituj, smiluj se nad námi, abychom se nedali odtrhnouti od Tebe světem plným lži, přetvářky a klamu, nýbrž věrně sloužili Tobě a pravdě, která nám dopomůže do stánků radosti věčné!« Amen.

II.

Kaifáš.

»Ti však, kteří jali Ježíše, odvedli ho k nejvyššímu knězi Kaifášovi, kdež zůkoznici a starší byli se shromáždili.«
(Mat. 26, 57.)

V Kristu shromáždění! Jsou dvě věci na světě, které nevýslovně blaží duca lidského, které jsou snahou a účelem často celého našeho pozemského života. O bytost lidskou dělí se dvě mocné přitažlivé síly; první, která pudí člověka, aby rozumem svým hledal pravdu, a druhá, která vábí člověka, aby srdcem svým hledal ve světě přízeň a přátelství. Snaha dopátrat se pravdy

a získat si přízeň je jednou z nejušlechtilejších snah a zájmů lidských.

Kdo by nemiloval pravdy, kdo by netoužil po přízni? A přece pravda a přízeň jsou na druhé straně matkami dvou ohavných dcer, dvou převrácených citů v duši lidské a těmi jsou nenávisť a závist. Pravda nenávisť, přízeň závist rodí. Že je tomu ve světě tak, nejlépe na sobě zakusil božský náš Spasitel Ježíš Kristus.

Nekonečná láska řídila kroky božského Mistra, chodil po této zemi všude dobře čině a přesvědčuje lid o božském svém poslání a o věčné pravdě. Než jakmile sobě lid naklonil, jakmile počal bez ohledu kárati nepravosti Židů a zvláště Fariseů, povstala ihned v srdci těchto závist a nenávisť, která připravila Kristu hořké chvíle utrpení i muk, která v noci na Spasitele našeho si počíhala, nevinného odsoudila a na Golgotě potupně ukřižovala.

Za 30 stříbrných prodán ten, jenž přišel rozhněvaným nebesům v předrahé krvi své výkupní cenu složit za hříchy světa, svázán provazy onen, jenž s nebe sestoupil, aby rozdrtil okovy otroctví ďáblova, v nichž po čtyři tisíce let úpělo nešťastné pokolení lidské.

Pohánský římský řečník Cicero prohlásil za trestuhodnou opovázlivost spoutati římského občana. Než co máme říci o odvaze, která v pouta ukovala krále andělů a svatých. Nebyli to zatvrzelí a celou svou duší peklu zaprodaní Židé, kteří se toho odvážili? Ó nikoli. Ten, jenž pouhým slovem: ›Já jsem«, zástup žoldnéřů v hrůze uvrhl ke svým nohám, ten mohl se lehce vysvoboditi z moci jejich, ale láska nekonečná tak nechtěla; láska Spasitelova to byla, jež jej spoutala a dala v moc surových žoldnéřů, kteří jej zavedli k Annášovi, jenž s toužebnou dychtivostí začal výslech s Kristem: ›Tys tedy onen proslavený učitel a prorok, jenž bouří Israel?«

Trpí z lásky k nám Spasitel, dovoluje, aby mu služebník nejvyššího kněze dal políček. ›Zbrozte se nebesa, otřes se země, hvězdy padejte s oblohy? Král slávy políčkován« — volá s hrůzou sv. Jan Zlatoústý, rozjímaje o této brozné události u kněze Annáše. Nejmilejší! Jsme s to za jediný tento hanebný políček, jež Kristus v nekonečné lásce své pro nás vytrpěl, celým svým životem vzdáti dostatečné díky? Než nebylo konec mukám Spasitelovým, jež mu závist a nenávisť Židů připravila. Žoldnéři vedli svázaného Vykupitele ke knězi nejvyššímu, ke Kaiáfšovi, u něhož byli shromážděni starší lidu, zákonníci a Fariseové, vážní tvář přisnou, šedínami vlasů a vousů ctihodní. Tam ke Kaiáfšovi chci vás dnes, přátelé drazí, ve své úvaze zavésti, abyste poznali zlobu, závist a nenávisť Kaiáfše i celé velerady a odnesli si odtamtud spásitelné napomenutí a výstrahu varovat se co nejužkostlivěji zrádné závisti a nenávisti, jejichž ovocem je odsouzení nevinného Spasitele na osobě svého bližního. Ty pak, ó Ukřižovaný, jenž jsi tolik křivdy, hany, potupy a rouhání u Kaiáfše vytrpěl, obrať nám milostivě hřích Kaiáfšův ve spásu a naše polepšení!

Pojednání.

1. Božský náš Spasitel Ježíš Kristus stal se svými zázkry slavným a od lidu židovského milovaným. Skoro všichni již uvěřili v něho, počali jej poznávati jako dlouho čekaného Messiaše a proto hrnou se za ním v počtu čím dále tím větším, proto připravili mu královské uvítání, když vjížděl na oslátku do Jerusalema. Zvěst o tom roznesla se po vsi zemi, pronikla do synagog a škol, donesla se i k sluchu Fariseů, kteří závistí a nenávistí byli téměř bez sebe. Již dříve pokoušeli se Krista utratiti, štváli lid proti němu, namluvili lidu, že je zlým duchem posedlý, avšak nadarmo. Aby lid sobě naklonili a od Krista jej odvrátili, hledali veřejné důvody proti němu a aby bohaprázdnou mstu svou před světem ospravedlnili, odívají ji v roucho neodkladné nutnosti říkajíce: »Lid ustavičně chodí za ním, chce ho mít králem, nastane vzbouření po celé zemi. Dovědí-li se to Římané, přitáhnou na nás s vojskem a hrozně nás potrestají.« Když přece někteří z vele rady Krista hájili, řkouce, že nic trestuhodného neučinil, povstává rozhorlený Kaifáš a namítá: »Dejme tomu, že je nevinný, než nelze jinak? Nemí-li lépe, aby jedl, třeba i nevinný, zahynul, než aby celý národ trpěti musil? Přece nemůžeme dovolit, aby všechen lid přiklonil se ke Kristu a nás — vele radu — nechal na holičkách.« Opatrně jednal Kaifáš, chytře si počínal, aby lid po zabítí Krista jim kněžím nemohl dávat vinu — než jeho opatrnost jest výplodem pekla. A jako je na světě dosud mnoho zrádných Jidášů, tak dosud ani nevyhynuli pod sluncem ti, kteří v různých tvářnostech a podobách potulují se mezi námi jako vychytralí Kaifášové se svou opatrností z pekla.

Za velikého pápeže Julia II. žili v Římě nejslavnější umělci všech věků: stavitel Bramante, malíř Rafael a sochař Michelangelo. Bramante byl pověřen stavbou nynějšího ohrámu sv. Petra, Rafael začal malovat komnaty vatikánské a Michelangelo projektoval obrovský nárobek pápeže Julia, jenž obsahovat měl čtyřicet velikých soch a zaujmouti měl celou apsidovou stěnu velechrámu svate petrského.

Ulekl se Bramante obrovského návrhu Michelangelova, boje se, že by sláva jeho byla náhrobkem zastíněna a proto umluvil se s Rafaelem, že působit budou na pápeže Julia, aby Michelangela od započatého díla odvrátil a dal mu jinou práci. Dosáhli toho; Michelangelo musil opustit svou zamilovanou dílnu sochařskou a musil se dát do práce a malby v kapli Sixtinské, kde zatím již Bramante postavil mu slabé lešení, aby Michelangelo spadl a zabil se. Michelangelo vystavěl si jiné lešení a pracoval, než celý život těžce nesl, že nemohl dokončiti nárobek Juliův, k němuž jej poutala tak veliká láska. Bramante svým chytrým úmyslem otrávil Michelangelovi celý život. Jako Kaifáš jednal Bramante a jednají i dnes dosud tak někteří, kteří užívají chytrosti a opatrnosti pekelné, aby zbavili se nepohodlného souseda, řemeslníka, kupce, úředníka.

Nestává se dosti často, že proti poctivému řemeslníku, kupci spiknou se ostatní, kteří chtějí po společné poradě všech šidit a okrádat, kdo jim upadne do spárů? Poctivého a spravedlivého člena vyštve často z obecního zastupitelstva, poněvadž je druhým obtížný, překáží bezbožným novotám a jejich sobeckým plánům.

Postav se na odpor nepravosti, netrp kolem sebe žádného pohoršení, zkus bořit a ničit království ďáblovo a zkusíš, jak mnoho zchytralých Kaifášů proti tobě povstane a budou pokoušet se v pekelné své opatrnosti všemožnými důvody tě umlčet, po případě i ze své blízkosti odstranit.

Opatrnost jest krásná ctnost, je-li řízena pobídkami nadpřirozenými. Již Spasitel náš doporučuje ji slovy: »Buďte opatrní jako hadové, ale beze lsti jako holubice.« Opatrní buďte, moji drazí, abyste se uchránili hříchů, aby vás smrt nezastihla nepřipravené; v obcování však buďte upřímní, bez klamu a nenávisťi, hleďte, aby ten, jenž vás kárá, napomíná a dává vám dobrý příklad, nebyl vám trnem v oku, nýbrž přítelem a spasitelem.

2 Hledali Fariseové veřejné důvody, aby mohli Pána Ježíše utratiti. Kaifáš začíná s nevinným beránkem soud; obstojí obžalovaný před soudcem, jenž hoří mstou, záští a nenávisťí? — Aby křivda, která se nevinnému Spasiteli dělá, nabyla aspoň nějakého zdánlivého práva, najal Kaifáš falešné svědky, kteří měli buď také tajnou zášť proti Kristu, anebo byli za to skvěle zaplacení. Než ani svědectví falešných těch svědků neobsahují nic trestuhodného a Kaifáš již trne strachy, že nenalezne žádnou příčinu, pro kterou by mohl aspoň zdánlivě odsouditi nevinného Krista a proto zoufale chytá se svědectví posledních dvou svědků: »Nazaretský řekl: Zbojte tento chrám a já jej ve třech dnech zase vystavím.« — Malicherné toto svědectví, neporozuměná slova dodávají Kaifášovi opět ducha. Povaruje svědectví to za zneuctění domu Hospodínova, které se nesmí nechat bez trestu.

Nejmilejší! Tak jedná Kaifáš; pro malicherné, falešné svědectví odsuzuje Krista a chce na něm ještě, aby se hájil, když praví: »Nic neodpovídáš na tyto věci, které tito proti tobě svědčí.«

Než uvažme, není-li i mezi námi mnoho takových Kaifášů, kteří pro hloupé malichernosti v závisti a nenávisťi nevinného svého bližního soudí a odsuzují, myslíce ještě při tom, že tím světu velké dobrodiní prokazují a společnost lidskou povznášejí.

Předloni zemřel v obci muž, na kterém nevděčná obec provedla nespravedlivý soud Kaifášův. Byl starostou 24 roky, řídil ve své rozšafnosti obec ku spokojenosti všech. Když však měl býti zvolen po deváté, když měl dostat po 25.letém starostování záslužný kříž, poštována byla závistí jednotlivců proti němu celá obec. Výboři, kterým starosta ani slovem neublížil, kteří vždy byli s řízením jeho, návrhy a správou spokojeni, zasedli k soudu, na němž měl být starosta odsouzen ke shoení. Svědkové, kteří proti němu svědčili, neznali jinou trestuhodnou příčinu než »Ne-

musí pořád starostovat jeden a týž!« Ačkoliv ve vsi nebyl žádný na starostu schopen, přece provedli svou a starého osvědčeného starostu, jenž byl dobrým katolíkem, shodili a zvolili si nového svobodomyšlného a proto jen, že »Nemusí pořád starostovat jeden« nic na to nehledíce, že černý nevděk páchají na svém soudu, že zkaží mu zaslouženost radost a že brzo jej přivedou do hrobu.

Než nejen obce, moji draží, jsou takovými Kaifáši, nýbrž i mnozí jednotlivci a to velmi často. Jeden nenávidí bratra svého, bližního svého a odsuzuje ho proto, že ho nevědomky a proti své vůli nepatrným slovem urazil, jiný nebyl snad pozdraven jak si přál, jiný odsoudil bližního svého proto, že ho tento nepojmenoval správným titulem, že mu nefekl »Vaše milost«, že jí nefekl »milostpaní«. Už jsou i tací, kteří vůbec nemají přičiny, aby bližního svého odsuzovali a přece uvádějí pomluvou proti němu křivé svědectví a popichují i jiné, aby i ti proti nevinnému křivě svědčili, pomlouvali a na cti utrhalí. Pravím, že tací lidé jsou daleko horší než Kaifáš, že tací lidé hořkou bolest způsobují nevinně odsouzenému Spasiteli.

Přátelé draží, nedejte se nikdy zlákat, abyste z pouhé závisti, malichernosti odsuzovali svého bližního. Uklady činiti bližnímu na cti i na majetku jest křesťana nanejvýše nedůstojné. I tenkrát, když vám někdo ublížil, nemáte se mstítí, nýbrž Pánu Bohu urážku poručiti, vědomi dobře, že praví Hospodin: »Má pomsta, já odplatím,« a že Spasitel laskavý dí: »Milujte nepřátely své, dobře čňte těm, kteří vás nevidí, modlete se za ty, kteří vám protivenství činí a utrhnají vám« — —

3. Na otázku Kaifášovu: »Neodpovídáš ničeho na tyto věci, kteréž tito proti Tobě svědčí?« neodpověděl Spasitel náš ničeho, poněvadž křivé žaloby odpovědi nezasluhovaly. Než dosud cítil Kaifáš, že všechna pronesená svědectví k odsouzení Páně nepostačují a chápe se proto nejchytřejšího a nejodvážnějšího prostředku a nutí božského Mistra k přísaze slovy: »Zaklínám Tě skrze Boha živého, abys nám řekl, jsi-li Ty Kristus, Syn Boha živého?«

Přisaby se užívalo a užívá, aby se pravda vypátrala. Však co prospěje pravda před Kaifášem, jenž nemá žádné víry a bázně boží, které je při přísaze potřeba, jenž vynucuje přísahu co poslední prostředek, aby svého bezbožného úmyslu tím spíše dosáhl. A právě tak bohužel děje se leckdy i za času našeho. Často ten, jenž k přísaze vyzývá, nebo ji skládá, nemá ani trochu víry, ani trochu bázně boží. A přece, moji draží, přísaha náleží mezi nejpřednější služby boží a úkony náboženské a kdo říká, že to neb ono stokrát může odpřisáhnouti, ten jistě neví, co znamená přisahati, anebo je srdce bohaprázdného. Byla to hanebnost neslýchaná od Kaifáše, jenž podplatil svědky, aby křivě svědčili proti Kristu, však ještě větší dábelské zvrácenosti se Kaifáš dopustil tím, že dohnal Krista, aby svědectví ta odpřisáhl a tím veškerou svou vinu dovršil. Kdo utíká se ke křivé přísaze k vůli

zisku a svému prospěchu, jedná hanebně, kdo však přísahá a bere Boha za svědka, aby připravil bližního o dobré jméno a čest z pouhé závisti a nenávisti, ten je horší ďabla, ten jedná jako Kaifáš, jenž pomocí přísahy chtěl odsoudit nevinného Krista.

Ve druhém století tři obyvatelé jerusalemské, obávající se, aby od sv. Narcise, biskupa, nebyli pro své zlé skutky odsouzeni k veřejnému pokání, umínili sobě, že připraví jej o čest a dobré jméno. Žalovali na něho, že se dopustil hříchů proti čistotě a žalobu svou stvrzovali i veřejnou přísahou, každý pod jinou podmínkou. První řekl: »Nemluvím-li pravdu, ať mne Bůh ohněm potrestá!« Druhý: »Ať mne malomocenstvím navštíví!« a třetí: »Nechť oslepu, není-li to pravda.« Obyvatelé Jerusalema znajíce bezúhonnost biskupovu, nevěřila křivým utrahačům a žalobcům, které brzo stihl zasloužený trest. U prvního vypukl v noci oheň, takže s celou rodinou uhořel. Druhý raněn byl malomocenstvím a brzy zemřel. Třetí uviděl tyto tresty, lekl se a vyznal veřejně svůj hřích a plakal tak dlouho lítostí, až od ustavičného pláče oslepl.

Moji drazí! Jsou mnozí, kteří soudí nevinného bližního a aby se jim spíše uvěřilo, utíkají se k přísaze, zapřísahají se, berou Boha za svědka i spásu své duše a tím hrozný trest na sebe svolávají. Jak často slyšíme: »Ať mne bůh zabije, není-li to pravda,« čertem i duší svou se zapřísahají, aby se jim uvěřilo a činí tak často bez potřeby i v hloupostech a maličkostech. Jiní zaříkají a zapřísahají se, aby dodali slovům svým váhy při obchodech, aby ospravedlnili svou lichvu a své nemilosrdné ceny. Nejmilejší! Važte si přísahy jako vznešeného úkonu náboženského a nezneužívejte ji ze závisti snad křivě proti svým bližním, ani ve svých řečech, ani ve svých podnicích a záležitostech, neboť dovolávati se Boha za svědka ke svým lžím je jednou z největších obavností.

4. Kaifáš donutil božského Spasitele, aby přísahal, je-li Synem božím. A Kristus vydal slavné svědectví skutečného svého božství a přísahou je potvrdil, když řekl: »Ty jsi řekl; avšak pravím vám, od tohoto času ušíte Syna člověka seděti na pravici boží a přicházeti v oblacích nebeských.«

Po těchto slovech roztrhl nejvyšší kněz Kaifáš roucho své na znamení svého smutku, že se Bohu nejvyššímu řečí Kristovou ukrutná urážka stala a na oko celý zděšený, ale v srdci radosti pln, že se mu jeho pekelná lest podařila, hlasitě volá: »Rouhal se,« zatím co druzí volají: »Hoden jest smrti!«

Ach Bože dobrý, jaká to prokletá spravedlnost na tomto světě. Největší, jemuž ve svaté hrůze andělé a cherubové se kofí, jehož slávy a velebnosti jsou plná nebesa i země, jest z rouhání obviněn od rouhače největšího, jaký kdy pod sluncem živ byl, když nejvznešenější pravdu pro pokolení lidské slavně a zřejmě přísahou potvrdil a zvěstoval. Kaifáš co hanebný pokrytec s chytře utajenou závistí a mstivostí co rouhače Krista odsuzuje, ač sám ten nejbezbožnější rouhač jest.

Než dosud, moji drazí, děje se tak na tomto světě. Kristovo svědectví pravdy považováno za rouhání, za hanebnou lež, za urážku Boží. Pravda zaměňována jest ustavičně za lež a lež za pravdu, světlo za tmu a tma za svělo, dobrý a poctivý katolík nazýván tmářem a zpátečníkem a neznaboh osvícencem, věrná a zbožná žena nazývána hloupou husou, ba ještě hůře, zatím co druhá je vychvalována, že dobře umí tančit, bavit se, že o Boha a ctnost nestojí.

V Paříži v jednom kostele zpovídali se snoubenci den před svou svatbou. Ženich byl hned hotov; nevěstě však trvala zpověď půl hodiny, nad čímž se ženich pozastavoval a nevěstě řekl: »Děvče, které potřebuje ke zpovědi půl hodiny, to musí mít mnoho a těžké hříchy na svém srdci. Takovou nemohu já potřebovat za svou ženu.« Světácký ženich, jenž ledabyle zpověď svou vykonal, soudil podle sebe. Se svatby sešlo. O události dověděl se bohatý jeden obchodník, který jinak uvažoval, nežli onen pošetilý ženich. »Děvče, které tak svědomitě koná sv. zpověď při tak důležitém kroku, jako je vstup do stavu manželského, bude jistě mužovi hodnou a věrnou družkou.« A netrvalo dlouho a bohatý továrník odváděl si svědomitou dívku od oltáře.

Jako Kaifáš jsa největším rouhačem, nazval Krista rouhačem, jako hříšný ženich usuzoval podle sebe, že nevěsta asi má mnoho těžkých hříchů, ježto potřebuje tak dlouhé zpovědi, tak jednají i dnešní novodobí Kaifášové, kteří rádi a často obviňují bližního svého z chyb, jichž se sami v největší míře dopouštějí! Kdo rád pomlouvá, vidí i v ostatních samé klepavé a klevetné ženy, komu je nepohodlné šesté přikázání, hledá, kde by na jiném odkryl nějakou skvrnu a špínu, kdo šidí, okrádá a podvádí, hledí nastříct jiného, aby na jeho záda místo na něho se svezl všechn hněv a roztrpčení postižených. Čím kdo sám níže klesl, tím nešlechetněji též o jiných soudí. Šlechetný však vždycky každého tak dlouho za dobrého považuje, dokud se dle přirozeného práva nepřesvědčí, že skutečně bezbožným jest. Nejmilejší, slibte dnes u paty kříže, že nikdy nechcete převráceně souditi, považovati pravdu za lež a všelijaké myšlenky a povídaní za pravdu; umíte si, že nikdy nechcete strkati chyby a slabosti své jiným, nýbrž vždycky ruku svou ve chvílích pokušení hříchu Kaifášova vložit na své srdce a skroušeně vyznati před Bohem i před lidmi: »Má vina, má veliká vina.«

* * *

Přátelé draží! Byli jsme přítomni nespravedlivému soudu, na němž Kaifáš s židovskou veleradou odsoudil Pána Ježíše k smrti z pouhé závidi a nenávisti k němu. Poznali jsme dobře černou duši Kaifášovu, jež zmítána byla nesmířitelným zástím proti božskému Messiaši, přesvědčili jsme se, jaké ovoce přinesla závist a nenávisť v srdci fariseův a zákonníků.

Závisť Krista opatrností z pekla chtěla odstranit a zabít, křivými žalobami a svědectvími usvědčit z vin, z rouhání, aby tak

svou nepravost, žárlivost a mstivost před lidem židovským omluvila a ospravedlnila.

Co jest bělejšího, jasnějšího, čistšího nad paprsek sluneční? A hle, i ten přece svou čistotu ztrácí, když projde skleněným hranolem. Rovná hůl vbyší ponořena do vody zdá se nám zlomenou, ač tomu ve skutečnosti tak není. A právě tak to dopadá s lidským srdcem, které tak často zasedá s Kaifášem na soudnou stolicí, aby soudilo svého bližního. Projde-li soud srdcem závistivým, ztratí všechnu nezištnost, poctivost, zabarví se nevraživostí a hledí odsoudit nevinného svého bližního za člověka pod sluncem nejhoršího. Soud pronesený srdcem závistivým je zlomen, je křivý jako ta hůl vnořená do vody.

Nejmilejší! Hleďte srdce svá očistit od veškeré závisti a nenávisti, od žárlivosti a mstivosti, neposuzujte křivě svého bližního pro lecjakou malichernost, osobní nelibost a zdánlivou urážku, ponechte i tenkrát, když soud váš je pravdivý, veškeré posuzování Pánu Bohu, jenž vás varuje: »Nesudte, abyste nebyli souzeni.« Když se vám někdo nelíbí, nebo snad zdá se vám nepohodlný, vzpomeňte si na Ukřižovaného, jenž nebyl ukřižován snad proto, že by toho zasluhoval, nýbrž proto, že byl Kaifášovi, fariseům a kněžím nepohodlný, a hleďte láskou a upřímností získati si srdce zdánlivého vašeho nepřitele.

Majte na paměti farisejské jednání Kaifášovo, nezaprodávejte duši svou ďáblu zařkáním se a zapřísaháním zbytečným, rouháním a považováním pravdy za lež, opovázlivým posuzováním věcí, které patří Bohu nebo církvi.

Ty pak, laskavý Spasiteli náš, který jsi za nás u Kaifáše tolik křivdy, hany, potupy a rouhání v nekonečné své lásce vytrpěti ráčil, nedopust, abychom kdy s Tebou, nebo s bližním podobně nakládali jako bezbožný Kaifáš. Dej nám svou milost, abychom pro Tvé zásluhy, které jsi nám nahromadil tím, že jsi se dal nespravedlivě soudit za nás, jednou na posledním soudu před tvář Tvoji šťastně obstáli a účastnými se stali blaženosti věčné. Amen.

III.

Petr.

Dí mu Petr: »Bych měl umřítí s Tebou, nezapru Tebe.« (Mat. 26, 35.)

Přátelé drazí! Kdo pochopí úplně a jasně, co jest člověk? Člověk byl stvořen na rozhraní dvou světů, světa duchového a živočišného a proto je zpolovice andělem a zpolovice zvířetem. Dvěma říšími patří člověk; říší pozemské, pomíjitelné a říší nadhvězdné, věčné. Duch, jenž vyšel z dechu božího při stvoření Adamově, mocně nese se na perutích vyšších, nadpřirozených snah vzhůru ke svému Stvořiteli a nikde nenalézá útěchy a pokoje leč jedině v něm — tělo však povstalé z prachu a v prach se

rozpadající strhuje násilně tíží svou ducha tihnoucího k nebesům k zemi a přikovává jej svými žádostmi a touhami ke hroudě zemské, takže veškeren život lidský není nic jiného, než ustavičný boj ducha s tělem, ve kterém často duch, tento nebohý nebeský host v (tomto) údolí slz a pláče při nejlepší vůli a nejušilovnější snaze nešťastně podléhá a svých nadějí na blažený život za hrobem zrádně se zbavuje. Ba hřeškový, velmi křeškový tvor je člověk, pravá třtina zmítaná větrem a bouří zlých vášní a náklonností. Proti své vůli, náhle klesá podle osvědčené pravdy, že i spravedlivý sedmkrát za dne padne. Že je tomu tak, zřejmě vidíme na Šimonovi, synu Jonášovu, prvním z apoštolů, jež Kristus nazval skálou, na níž vzdělal církev svou, aby ji brány pekelné nepřemohly na věky.

Ježíš Kristus naposled večeřel se svými apoštolii, zanechav jim v neskonale své lásce své živé tělo a svou živou krev v nekrvavé oběti Nového Zákona. Těžko loučil se s apoštolii, které tolik miloval. Když odešel zrádný Jidáš z večeřadla, sesmutněla tvář Kristova a obrátiv se k apoštolům řekl: »Vy všichni pohoršíte se nade mnou této noci; neboť psáno jest: Bítí budou pastýte a rozprchnou se ovce stáda.« Slyše tuto řeč Spasitelovu ohnrvý a z celé duše jemu oddaný Petr a dojat bolestí a smutkem nad tím, že jim nebeský Mistr tak málo důvěřuje, volá pln ohně a zápalu lásky: »Byť se všichni pohoršili nad Tebou, já se nikdy nepohorším.«

Líbila se tato vroucí a upřímná slova Petrova Kristu, jenž zná nejlépe mdlobu a slabost lidskou, než přece na druhé straně chtěl ve své lásce Petra varovat a proto na potvrzení prorockých svých slov dojemně praví ještě jednou Petrovi: »Amen pravím Tobě: této noci prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš!« Zděšený nad touto předpovědí a zároveň i rozhorlený Petr ubezpečuje ještě jednou milovaného Mistra: »Byť bych měl umřít s Tebou, nezapru Tebe.«

A hle — zdálo se, že Petr v krásném svém předsevzetí vytrvá, neboť kdo jest ten, jenž s taseným mečem vrazil mezi Krista jímající žoldnéře a Malechovi ucho ufal? — Kdo jest ten, jenž, když všichni apoštolé utekli a opustili Pána, aspoň zdaleka sleduje smutný průvod přes potok Cedron se ubírající a jde za Pánem? — Jest to ohnrvý Petr, jenž z celé duše miluje Krista, jenž jistě nikdy nezapřel Pána svého! Než nastojte! »Zlořečený člověk, jenž důvěřuje v člověka! Bůh jedině nezměnitelný; srdce člověka však se ustavičně mění.«

Kde jest horlivost a stálost tvá, kvapný a náhlý Petře? Bezbožný Kaifáš v pekelné opatrnosti své odsoudil Pána a tys zmalomyslně! Chtěl jsi s milovaným Mistrem umřít a zatím ho před děvečkami a služebníky bídně zapíráš! Ubohý! Předsevzetí tvé bylo pevné, avšak chybil si, že jsi příliš v sebe důvěřoval. Obmysl kajícími slzami pád svůj a oslaven patříš s výšin nadhvězdých na nás, již sešli jsme se dnes, abychom poučení tvým příkladem hluboko do srdce si vštíplii důležitou pravdu, že

1. křehký smrtelník nesmí nikdy přlíš v sebe důvěřovati, že
2. má co nejopatrněji nad sebou bdíti, že
3. vždy má Boha za posilu v konání dobra vroucně prositi.

K Tobě, ó nevděčně od Petra zapřeny Spasiteli náš, se s prosbou obracíme na počátku úvahy naší — dej nám svou milost, abychom křehkost svou náležitě poznali, nikdy v sebe přlíš nedůvěřovali a uznali, že z milosti Tvé jsme, co jsme, že Tys jedině útočiště a síla naše!

* * *

1. Člověk nesmí nikdy přlíš v sebe a ve své síly důvěřovati; vábívé pokušení láká, svádí a čelo i srdce zapomene náhle na nejlepší své přesevzetí a dobré úmysly; člověk padá, klesá, hřeší, když přlíšnou důvěrou v sebe učinil se nechtěným milosti boží. V pokušeních zapomíná člověk na přikázání, sn rt, soud, peklo, poněvadž úlisný hřích veškerou pozornost ducha k sobě obrací a na sebe strhuje a slepá vášeň a divoká náruživost při svých dráždivých výbuších člověka veškeré rozvahy, soudu a paměti zbavuje. Že tomu skutečně tak jest, jeden každý z nás přečasto na sobě zakusil, na svém bližním pozoroval, v denících a dějinách o tom se dočetl.

Vstáváme ráno z lože, občerstveni na duchu i na těle a umíňujeme sobě při ranní modlitbě, že nastávající den ke cti a slávě boží svědomitě strávíme, jak se na křesťana sluší a patří. Dáme se do práce, při níž nadobro již zapomínáme na Boha. Práce se nedaří, malomyslníme, v netrpělivosti reptáme, hněv svůj vyléváme na všem, co nám do cesty přijde.

Jde se kupci, k pumpě, sluch zaslechne lehtavé slovo a jazyk zapomene na slova ranní modlitby a přikládá polénko za polénkem, navazuje a rozvazuje, dokud se celé město neproklepe, dokud se z chyby bližního neupřede celý román. Bůh nepřijde nám na mysl ani tehdy, když ustaneme od práce, ale za to tím více honí se čelem naším myšlenka za myšlenkou, která není ani nejčistší ani nejpoctivější, srdcem protáhne celý pluk žádostí hříchů, jež vede pýcha se šesti svými družkami, aby srdcem zapomínajícím na Boha a jen v sebe důvěřujícím připravily mnoho hořkých hodin zklamání a bolesti. Nastane večer, přijde hodina večerní modlitby a zpytování svědomí — však jaký hrozný pohled naskytná se oku našemu, když pohlédne a vzpomene si na minulý den. Kde jest krásné a pevné ranní předsevzetí? Kolik hodin, minut, vteřin věnováno, zasvěceno Bohu? Celý den je řetězem hříchů, poklesků a vin, jichž jsme se dopustili myšlenkami, žádostmi, řečí i skutky. Kdo zmařil dobré úmysly ranní modlitby? Hřích to byl, sebedůvěra člověka to byla, jenž za celý den na Boha a jeho milost si nevzpomněla a tím ztavila se potřebné pomoci boží.

Však neděje se tak jenom mně a tobě, nýbrž všem lidem všech stavů, věků v době minulé i přítomné.

Samson byl syn modlitby, narození jeho bylo andělem zvěstováno, byl Bohu svému řádem Nazarejských zasvěcen, neholil

a nestříhal se, nepil opojných nápojů a za to ho obdařil Bůh neslýchanou silou proti Filištinským, nepřítelům lidu vyvoleného. V tajnosti zachovati měl, v čem síla jeho spočívá. Umínil si svatosvatě, že to svědomitě zachová. Než svedla ho nezřízená láska k ženě. Sličná Filištinka, Istivá Dalila tak dlouho na něm tajemství loudila, až vyzradil, co smlčeti měl a slavný, rek po vyloupení zraku stal se hříčkou a posměchem knížat Filištinských. Kolikrát si Herodes při kázání Janově umíňoval, že zapudí manželku bratra svého, kolikrát sliboval sv. Augustin, dojat slzami své matky Moniky, že odřekne se rouhavých bludů manichejských, než neučinil tak prvý ani druhý. Klesl mocný král David, klesl moudrý Šalomoun, neboť sedmkrát klesá za den spravedlivý. Než kolikrát a jak hluboko upadá ten, v jehož srdci se zahrázila vášeň, náruživost, která ve svém výbuchu člověka rozvahy a paměti zbavuje. Kolikrát se Saul s Davidem smířil, kolikrát sobě umínil jej upřímně milovat — sotva však chválu jeho mezi lidem nslýšel, zavistí jsa puzen ke zlosti mrštil po něm vztekle vražedným kopím. Tak mění se srdce lidské, se třtinou kloní se tam, kam je víchr pokušení a vášně strhuje.

V kronikách františkánských se vypráví o změně, kterou prodělal bratr Justin, jenž u lidu byl v pověsti svatosti. Na svých řádových cestách přišel též do Říma, kde ptal se ho papež Euzen IV. Cest ta oslepila bratra Justina tak, že začal se povyšovat nad druhé. Sv. Bonaventura vida změnu v srdci Justinově, řekl mu při návratu do kláštera: »Jako anděl jsi odešel a jako ďábel se vracíš!« Justin stal se domýšlivým, sebedůvěřivým, vystoupil z řádu, začal bezbožný život a zemřel — jako zločinec v žaláři.

Všichni tito klesli, protože přilíš v sobě důvěřovali jako sv. Petr, jenž volal: »Bych měl umřít s Tebou, nezapru Tebe.« A zapřel nikoli jednou, nýbrž třikrát. Ó jak mnozí, kteří přilíš sobě a svým silám věří, klesají v pokušení do propasti hříchů. A proto napomíná nás sv. Pavel v listě ke Korintským: »Kdo se domnívá, že stojí, hřeď, abys nepadl.« Nepadne lehce ten, jenž veškerou svou důvěru skládá v Boha a v pokoře se podrobuje vůli boží a jenž denně volá se sv. Bernardem: »Ty Pane jsi naděje má; cokoli bude mně kdy činiti, opouštětí, trpětí nebo žádati, Ty Pane budeš povždy útočištěm mým! Toť pro mne jediná všech slibů příčina, toť všečen mého doufání základ!«

2. Je člověk křehký tvor, snadno klesá a zvláště tehdy, když ve své sebedůvěře zbavuje se milosti boží. Pokušení, hřích, ďábel tajně a nenápadně vloudí se do srdce lidského a to zvláště v nestřeženém okamžiku. Proto má každý smrtelník co nejbedlivěji nad sebou bdít a srdce svého ostříhati, neboť každý podléhá nějaké slabosti a vadě, která než se nadějeme vrhá nás do poklesku a hřichu.

Neblahé dědictví zdělili jsme všichni po Adamovi a Evě — vůle naše je více nakloněna ke zlému nežli k dobrému a proto spíše spáseme ten nejohavnější hřích, než ten nejmenší dobrý skutek vykonáme. Však postavení naše je stíženo ještě také tím,

že každý člověk má v srdci svém svou zvláštní slabost, která jej strhuje často do propasti hříchů určitého a téhož druhu. Z té aby se vymanil, k tomu je třeba mnoho námahy a práce; je třeba veliké opatrnosti, aby při příležitosti ke hříchu slabost a vášně ta nezávítězila nad dobrými předsevzetími a svatými úmysly.

Každý člověk má v srdci svém nějakou modlu — zamilovaný hřích — který těmi nejrafinovanějšími úskoky loudí se do srdce našeho i přes náš odpor. Oproti tomu musíme státi co nejbděleji na stráži, musíme varovati se co nejúzkotlivěji zlé příležitosti a držet se od ní co možná v největší vzdálenosti. Když turecký sultán Mohamed II. roku 1453 dobyl Cařihradu, dostal darem od jednoho svého pašy spanilou zajatou ženu za otrokyni, jménem Irénu. Uchvácen neobyčejnou její krásou, zapomněl na povolání i stav svůj, zapomněl na plány své; celé dny a noci trávil u Irény, nevycházel ven, nepřicházel ani mezi úředníky ani mezi vojsko. Všichni veřejně projevovali nespokojenost nad tím, že tak mocný a chrabrá vojevůdce a vládce stal se otrokem ženy, byť třeba nejsličnější. Když reptání přibývalo, rozhodl se věrný sluha Mustafa, že sultánovi řekne do očí, co se mezi úředníky a důstojníky mluví a koná. Klidně vyslechl sultán smělou jeho řeč, potom zaraziv se poněkud vydal rozkaz, aby se druhého dne všichni vojevůdcové a důstojníci sešli na určitém místě. Na to šel k Iréně a nařídil služkám její, aby ji zítra co nejkrásněji nastrojily. — V ustanovenou hodinu pojal Irénu za ruku a vedl ji před vojsko, kde sňal s obličeje Irénina závoj. Všichni divili se neobyčejné její kráse a nad míru ji vychvalovali. Najednou však sultán vytasil meč, máchl jím a čarokrásná hlava Irénina válela se v prachu... Ukrutným tím skutkem ukázal sultán vojnům, jak rychle uměl se zbavit příležitosti k zamilovanému svému hříchu.

Nejmilejší! Každý z nás musí vyšetřiti co nejbědlivěji, která Iréna, která zvláštní náklonnost, zlá příležitost strhuje nás nejčastěji ke hříchu. Když jsme ji bdělým pozorováním vyzorovali a poznali, může nás zachránit jen rychlý čin. Dobře uděláme, když jí s Mohamedem bez dlouhých rozpaků setneme hlavu — žádné prodlévání, žádné milosrdenství — příležitost ke hříchu je nutno odstranit, nechceme-li hanebně nástrahám hříchu a zvláště zamilovaného podlehnout.

Je nutno bdít nad sebou, nad čelem, jazykem i tělem, neboť ty nejčastěji skytají nám příležitost k pádu. Než se nadějeme, zbřešíme myšlenkou, slovem, skutkem. Vnitřní žádosti, úlisné zakukleny, budí mysl, fídí jazyk, opravují kroky. O nich dí Spasitel: »Nejhroší nepřátelé člověka jsou domácí jeho.« Nemáme-li nešťastně upadnouti do hříchu, musíme bedlivě bdíti nad svými myšlenkami a žádostmi. Ctíme v životech sv. Otců, že jeden svatý mnich vzal si k sobě mládence Pamfilia, aby ho svatému životu naučil. Podařilo se mu to, neboť on žáku svému denně říkával: »Bedlivý dávej pozor na žádosti své a náklonnosti své, abys jim nepovolil.« Není v moci naší, abychom se všech hřís-

ných myšlenek uvarovali, ale to jest v moci naší, abychom se nekochali a jim odporovali.

Bdění a pilného ostříhání a opatrování potřebuje zvláště jazyk. Co v nitru srdce tajně je skryto, to vynáší prostořeký jazyk na jevo. Řeči se dopouštíme nezdědka hříchů cizích, škodíme sobě i bližnímu na duši nesmírně.

Čteme v životě sv. Petra Damiánského, že mu zjeveno bylo, že jeho sestra, již tolik miloval a za jejíž spasení se tolik namodlil, byla odsouzena na 15 dnů do muk očištcových za to, že chvíli nectně řeči poslouchala se zalíbením. Písmo svaté praví: »Jazyk lidský maličký úd, ale veliké působí řeči, jako malá jiskra veliký les zapálí.«

Přátelé drazí! Máme svatý půst a k postu náleží i mlčení; Ukřižovaný nás vybízí, abychom bedlivý pozor dávali si na svou řeč a jej nezarmucovali. Vždycky osvědčují se nezvratnou pravdou slova pohanského mudrce: »Mlčení mne nikdy nemrzelo, ale mluvení častokráte.«

Než nejen nad myšlenkou a jazykem musíme bdít, nýbrž taktéž i nad kroky svými a skutky, neboť kdo nebezpečností bledá, zabyne v něm. »V útěku spása« — říkali často sv. Otcové i světci a podle toho se i řídili. Kdyby se byl podle toho řídil sv. Petr, jehož pád nás učí opatrnosti, nebyl by zapřel svého Mistra.

Kámen, jenž leží na cestě, bývá příčinou, že klopýtneme — takové nebezpečné kamení jsou příležitosti ke zlému. Dábel je klade na cestu spasení, abychom klesli. Nikdy člověk není slabší nežli ve zlé příležitosti. U ohně stojí, byť bys byl i ze železa, jednou přece se roztavíš; blízek nebezpečí dlouho bezpečným nezůstaneš. »Může-li člověk skrýti oheň do klína svého, aby roucha (jeho) nepropálil? Anebo může-li člověk chodit po řevavém uhlí, aby noby jeho se neopálily?« praví kniha Přísloví. Nejmilejší! Nechoďte po cestách nebezpečných; nechcete-li spadnouti do propasti, neblížte se k ní. Do domu Kaifášova nechoďte, ani k ohništi; zlé příležitosti se vyhýbejte z daleka, neboť nikdo z vás není silnější nad Samsona, ani moudřejší na Šalomouna. Vštípte si do srdce výstražný pád Petrův a potom jistě se uchráníte hříchu nyní i budoucně.

3. Nechceme-li jako Petr zapřítí Krista a upadnouti do hříchu, musíme bedlivě střežit každý krok svůj. Bez milosti boží však nic nedokážeme a proto musíme především Boha o tu nejvroucněji prositi.

Znal Kristus křehkost srdce lidského a proto důtklivě nabádal k modlitbě, kterou nejvíce milosti boží si můžeme získati, když pravil: »Beze mne nemůžete ničeho učiniti.« Mnoho, ba skoro všechno může milost boží, což zřejmě na sobě zakusil svatý Pavel, pravý zázrak to milosti boží a proto tak často volal: »Co jsem, milostí boží jsem a milost jeho ve mně marná nebyla.« — Jako vlk hltavý pronásledoval stádo prvních křesťanů a najednou stal se tichým beránkem; z nádoby ukrutnosti a zášti vůči křesťanům stala se nádoba vyvolená, apoštol národů.

›Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení,‹ napomíná nás Kristus; a sv. Jakub ve svém listě dokládá: ›Mnohoť zajisté může modlitba spravedlivého ustavičná.‹ Bez modlitby nedostane se nám milosti boží, bez níž všechno naše počínání bude marné; bez níž neubráníme se pokušením a klesneme, zvláště přidruží-li se k práci naší ještě přílišná sebedůvěra.

Jedno děvče dostalo výnosnou a pohodlnou službu u bohaté rodiny. Když se loučila s matkou, napomínala ji tato, aby vroucně se pomodlila každý den ráno za zdar celodenní své práce, aby i při práci a v pokušeních si na Boha vzpomněla a tak požehnání boží si vyprosila. Děvče však se usmálo a pravilo matce: ›Budte bez starosti, já se spolehám na svou dovednost.‹ Matka netekla nic, však myslela si své. První den ráno měla služka zatopit. Nedařilo však se jí to a proto vymlouvala se paní, že dříví je vlhké. Později poslala jí paní se snídání choti do kanceláře. Služka upadla a všechno rozbila vymlouvajíc se na náledí. Před polednem poslala jí paní do komory pro koš s vejci. Služka šla, vzala koš — než najednou vyskočila z něho myš, již se služka tak lekla, že upustila koš a vejce rozbila. Byla za to notně vyplisněna s vyhrůžkou, že bude ještě po jedné neopatrnosti ihned propuštěna. Umčila si služka, že už se jí nesmí žádné neštěstí přihodit. Odpoledne nesla k hokynářce hrnek s mlékem, které paní vracela, protože bylo špatné. Opatrně nesla služka nádobu, dávajíc dobře pozor na cestu. Než pojednou utřhl se u žlabu na střeše rampouch a spadl jí do nádoby s mlékem a rozbil ji. Služka byla ihned propuštěna a vrátila se po jednodenní službě ku své matce, která ji přivítala slovy:

›Bez modlitby a bez milosti boží
na poli práce roste samé hloží —
a bez božího požehnání
je marné všechno namáhání.‹

Přátelé drazí! Platí-li slova a zásada tato již o práci vezdejší, jak daleko většího významu nabývají v životě duchovním, při práci o spásu své duše. Modlitba je často jediným prostředkem, jehož nutno užít, aby se práce v duchovním životě dařila. Pokušení, hřích, pád je možno odvrátit bdělou a ustavičnou modlitbou, které je slíbena odměna a vyslyšení s hůry slovy Krista, jenž věrný je ve svých slibech: ›Proste a bude vám dáno, hledejte a naleznete, tlučte a bude vám otevřeno.‹ — Vezměte si k srdci, nejmilejší, slova Kristova a vzývejte denně Pána nebes, proste o milost a posilu do toho boje s pokušeními, přiležitostmi a hříchů a zvláště tehdy, když vyslovujete poslední prosby modlitby Páně: ›A neuveď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého!‹

* * *

Drazí v Kristu! Poznali jsme ze smutného příkladu Petrova onu nezvratnou pravdu, že křehký smrtelník nikdy v sebe nesmí příliš důvěřovati, nýbrž že musí ustavičně co nejbedlivěji nad sebou dbíti a Boha vytrvale za milost prositi. Pravdou tou řídil se

již řecký starý válečník Odysseus, o němž nám vypravuje Homer ve své Odyssei. Po dobytí města Troje vrátil se Odysseus na loď se svými soudruhy do vlasti. Na své bludné desítilété cestě po moři plul též kolem jednoho ostrova, na němž Sirény pěly čarokrásné písně, které byly všem plavcům, kteří kolem ostrova plouli, nanádvýše osudné. Plavci totiž, nemohouce nikterak odolati kouzelným a vábívým tónům zpěvu Sirén, přistáli k ostrovu, kde je zrádné pěvkyně utratily. I Odysseus musil plouti kolem ostrova, chtěl-li se dostat do vlasti. Věda, jak křehký je člověk a jak lehce podléká vábívému pokušení, postaral se předem o to, aby jeho soudruhům i jemu stal se zpěv Sirén neškodným. Poručil plavcům, aby sedli ke kormidlu a veslům a pluli přímo na nic se neohlížejíce. Aby neslyšeli zrádný zpěv Sirén, zalepil jejich sluch voskem a sám dal se pevně přivázat ke stožáru, aby zkusil velikost pokušení, ale nezahynul, poprosiv dříve bohy za pomoc a ochranu.

Přátelé drazí! Je život člověka širým mořem, na němž bloudí smrtelník od ostrova k ostrovu. Je moře plno větrů a úskalí, na každém kroku a plavbě potkáváme se se zrádnými Sirénami a vábívými jejich písněmi, kterými nám jsou pokušení a zlé příležitosti. Bylo by dobře, kdybychom si mohli s plavci Odysseovými zalepit sluch, zaclonit zrāk, abychom často neslyšeli, neviděli. Však není to vždy možno — pokušení a příležitosti je tolik a za takových okolností, že nutno kolem jíti, plouti s otevřeným sluchem i zrākem. Tu pomůže jednomu a jedině stožár, sloup, ke kterému se se dáme pevně přivázati a připoutati. A tím stožárem je ostražitost a milost boží, kterou si vroucí, náležitou a vytrvalou modlitbou vyprosíme na nebi.

Majíce ustavičně na paměti křehkost lidskou, dobře jsouce si vědomi, že vůle naše je nakloněna ke zlému, nikdy sobě samým příliš nedůvěřujte, neboť kdo nyní stojí, může okamžitě padnouti. Jsouce ale sami křehcí, třtiny větrem zmítané, pádu podrobení, neposuzujte tvrdě chybujících a klesajících svých bližních a podejte jim raději pomocnou ruku v radě i v modlitbě.

Poučení jsouce smutným pádem a příkladem Petrovým, slibte u paty kříže dnes, že chcete dobře v srdce vstřípiti si napomenutí Kristovo: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení, neboť duch hotov jest, ale tělo nemocno.«

A nežli se rozloučíte s Ukřižovaným, zvolte a vždycky volejte ve chvílích slabosti, mdloby a pokušení: »Pane Ježíši Kriste, jenž jsi od milovaného apoštola třikráte byl hanebně zrazen a zapřen a nyní za nás na kříži přehrozná muka snášíš, nedopust v převeliké lásce své, abychom s Petrem v přílišné své důvěře klesali a Tebe zapírali, sil nás ve vábívém pokušení, vyveď nás ze zlých příležitostí a klesli-li jsme s Petrem, dej nám svou milost, abychom mohli kajicně zase s Petrem povstati.

Pro své svaté drahé rány smiluj, slituj se nad námi, abychom nepodlehli v boji s tělem, světem a dábem, nýbrž abychom s po-

mocí Tvou zvítězili a korunou slávy jednou v nebesích oblaženi byli. Amen!

IV.

Pilát.

»Vyšel Pilát k Židům a řekl jim: Já na něm žádné viny nenalézám!«

(Jan 18, 38.)

V Kristu shromáždění! Ještě nesetlel, ještě nerozpadl se v prach provaz, v jehož smyčce ukončil svůj život zrádný Jidáš, ještě nezazelenala se mnohokrát jarním listem osyka, na které se houvalo bezduché tělo Iškariotského, když daleko od sv. města Jerusalema ve smutném vyhnanství vložil na život svůj sebevražednou ruku ten, jenž Jidášem zrazeného, Kaitášem souzeného, Petrem zapřeneho Krista vydal na smrt. V Gallii, nyníjší to Francii, ve městě Vienně dokonává v zoufalství bývalý vladař pontský Pilát, jenž pro mnohé ukrutnosti byl od vrchního správce Syrie Vitellia s vládařství sesazen a poslán do vyhnanství.

Bídne zabynul Pilát, jenž ze strachu před rozkřičenými Židy šlapal po spravedlnosti, jenž ze sobeckých a vlastních ohledů a zájmů neodvážil se hájiti nevinnosti Kristovy, jenž zbaběle povolil křivým žalobám rozkacené a svedené luzy židovské a odsoudil Spasitele k potupné smrti kříže.

S náramným hřmotem a lomozem veden byl nevinný, řetězy spoutaný Kristus k domu Pilátovu. Pilát uslyšev křik, vyšel před dům a tázal se lidu: »Jakou žalobu vedete proti člověku tomuto?« A jako jedním hrdlem volali Židé: »Nalezli jsme jej, jak převrací národ náš a brání dávatí daně císaři a praví, že jest Kristem králem!« Pilát, jenž poznal, že Fariseové chtějí Krista ze závisi a nenávisti odsouditi k smrti, začal Krista vyslyšhati; než nic trestuhodného u obžalovaného nenalezl a proto pravil k Židům: »Já na něm žádné viny nenalézám.« Poznal Pilát dobře Kristovu nevinnost a proto byl by rád Krista propustil, nebo nemilé soudní pře se zbavil. Uslyšev, že Kristus pochází z Galilee, poslal Krista ke králi Herodesovi, aby ten jej soudil. Když však rozlícené davy brzy s Kristem navrátili se zpět k Pilátovi, nevěděl si tento jiné rady, jak by Pánu Ježíši pomohl na svobodu a proto utekl se ke lsti. Dal vyvésti z vězení největšího zlosyna a lotra Barabáše a postaviv jej vedle Ježíše, tázal se lidu: »Kterého chcete, abych vám propustil?« Židé v krvežiznivě své zaslepenosti z plna hrdla volají: »Barabáše, propust Barabáše.« A toho šíleného vzteku, jenž usmrtiti chce toho, jenž mrtvé křísil, a propustiti onoho, jenž zločinně živé vraždil.

Zarazl se Pilát, neboť skoro jistě čekal, že lid dá přednost Kristu před Barabášem a proto táže se ustrnut Židů: »Co tedy mám učiniti s Ježíšem, jenž slove Kristus?« — »Ukřižován buď!« rozhorleni odpovídají Židé. Myslil si Pilát, že když dá Krista

zbičovati, že ukojí vztek Židů vůči němu a že budou povolnější, až bude chtít Krista propustiti. Než zmýlil se ve své hříšné povolnosti a bázni před rozboureným lidem jerusalemským. Sám jsa i dojat, ukázal lidu strašně zbičovaného a trním ověnceného Krista se slovy: »Ejhle člověk,« domnívaje se, že sami budou při pohledu na Krista prosit za jeho propuštění. Než jakoby tušily davy úmysl Pilátův, proto tím vztekleji volají: »Ukřižuj, ukřižuj ho! Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův, neboť každý, kdo se činí králem, protiví se císaři.« Neočekávaným tímto výstupem byl Pilát poděšen, v rozpaky přiveden a ač jsa přesvědčen o Kristově nevině, přece jej odsuzuje k potupné smrti kříže.

Osudná byla povolnost Pilátova. Uznává nevinnost Kristovu a přece Krista zbičovati káže; chce rozvzteklené Židy upokojiti a tím více je svou hříšnou povolností dráždí. Marňě ho prosí šlechtetnější manželka jeho Prokla, aby propustil nevinného Ježíše; v pošetilé své zpozdilosti myslí, že na tom dosti, když si umyje ruce. Vydal Pilát Krista na smrt, aby se nepřipravil o přítěž Židů, o přítěž císaře. Z hříšných ohledů povolil Pilát žalobám a přáním lidu jerusalemského a v tom jeho celá veliká vina spočívá. O jak hrozný poklesek, jak těžká vina to je — ke hříchu povoliti, o čemž v dnešní úvaze budeme uvažovati. Ty pak zbičovány a trním korunovaný Spasiteli náš, stůj při nás svou milostí, abychom úplně poznali velikost poklesku Pilátova a jeho se co nebedlivěji stěžili a hrozili.

* * *

1. Ke hříchu povoliti je poklesek veliký proto, poněvadž rodí se z hříšných a bezbožných ohledů. Povolujeme ke hříchu proto, že sami chuť ke hřešení máme, anebo proto, že doufáme hříchem nějakého vezdejšího zisku nabýti, buď proto, že chceme vyvarovati se mrzutosti se strany bližních, zvláště bohatších a mocnějších, anebo i proto, že bojíme se trestu časného, a konečně že se nám nedostává náležitého mravného vzdělání.

Často povolujeme ke hříchu proto, že sami máme chuť ke hřešení a to se děje nejčastěji při hříších tělesných a smyslných, které člověku zdánlivou rozkoš slibují. Obrázek ze soudní síně, který přinesly kdysi francouzské noviny. Dívka žalovala u soudu muže, jenž prý ji násilím připravil o panenství. Soudce obeslal vinníka a odsoudil jej, aby svedené za věnec padesát dolarů na místě vyplatil. Pohledna však hlouběji dívce do vyžilé tváře, poznal soudce, že to s tím svedením a násilím asi nemyslí do opravdy. Chtěje ji zkusiti, poručil sluhovi, aby násilím snažil se dívce obdržené peníze odejmouti, až vyjde ze soudní síně na chodbu. — Když to sluha z návodu sudího učinil, počala dívka ze všech sil křičeti, kousala, škrábala, všemožně se bránila, sluhovi hanebných zlodějšů a nestoudných lupičů spílajíc. Na její pokřik sběhli se přisedlíci a přivedli dívku zpět k soudci, jenž káravě dívku oslovil: »Kdybys byla tak křičela, škrábala a se bránila jako nyní, když z mého nařízení sluha peníze bral, jistě byla bys svou nevinnost

zachránila. *Marně s Pilátem rukou svých umýváš »Jsem nevinná«, padla jsi proto, že jsi sama chuť ke hřešení měla.* A dívka musila peníze vrátiti a s hanbou opustila soudní síň. — *Neděje se i dnes tak často? když dostavily se následky hřichu, jak mnozí hledají své v. n. u. na druhého, jak mnozí hledají spravedlnost a náhradu v soudních i farních kancelářích v případech, kdy žádná křivda jim uč. něna nebyla. Jak mnohý dobrovolně, rád vydává se v nebezpečí hřichu a když klesl, omlouvá se: »Já musil tak učiniti, nešlo jinak.* A přece nic a nikdo jej nenutil; ba častokrát ještě spíše varoval jako žena Pilátova svého manžela zrazovala.

Často zříme a slyšíme, kterak matka kazí své syny i dcery tím, že se jich proti rozumnému otci ujmá, před sebou i jinými omlouvá, podporuje je ve hříších, namlouvaje si, že tak musí být, aby neztratila lásku svých dětí, zatím co sama provádí na dětech svou vůli i své ctižádostivé choutky.

Mnoho lidí ke hřichu povoluje, že sami hřešiti chtějí. Přece však nemusí, byť by sebe křehčí byl člověk, ke hřichu povoliti, když vlastní chuti ke hřichu nemá a miost boží je s ním. Důkazem toho jsou nám četné postavy Starého i Nového zákona, postavy svatých a světic božích. Vzpomeňte si na Daniele, jenž již co mladík lákán byl, aby požíval pokrmů se stolu krále Babylonského skvostně a chutně připravených. Než Daniel se jich zdržel, poněvadž byly v zákoně Mojžíšově Židům zakázány. Mučedníkům slibovali fímští soudcové hodnosti i statky, jen aby obětovali bohům. Než nedonutili je k tomu ani těmi nejdelšími a nejhroznějšími mukami, neboť nechtěli hřešit a proto za pomoci milosti boží odolali lákadlům i slibům a ozdobeni korunou vítězství a palmou mučednickou. Sv. Ludvík, král francouzský, tázal se jednoho vznešeného svého poddaného, co by činil, kdyby na vůli měl, buď malomocenstvím raněn býti, aneb smrtelného hřichu se dopustit. Dvořena se dlouho nerozmýšlel a rychle odvětil, že raději 30 smrtelných hříchů by spáchal, než aby dostal onu ohybnou nemoc. Ulekl se zbožný mocnák té bezbožné řeči a vážně mu řekl: *»Lehkovážný člověče, vy asi nevíte, co jest to nejsvětějšího a nejspravedlivějšího Boha urazit, vy asi nevíte, že hřích smrtelný je největší zlo a neštěstí, které nás na tomto světě potkati může — neboť kdybychom co možná nejdéle ho želeli, přece nemáme jistoty žádné, že nám byl odpuštěn.*«

Bohužel je mezi námi mnoho takových, jež raději volí hřích než cnost, již raději hřichu se dopouštějí, než aby trochu trpěli a strádali, již volí s luzou židovskou Barabáše místo Ježíše.

Sedmkrát za den klesá spravedlivý, jenž padá nejčastěji proti své vůli; kolikrát teprve padne ten, jenž touží po hřichu a jenž ustavičně živí chuť po ovoci zapovězeném. Umiňte si dnes, nejmilejší, že chcete ze srdce vyrvatí všechny kořínky hříšné chuti po hřichu, že nechcete hřešit rádi s těmi, kteří se svými hřichy se chlubí a na ovoci jejich si pochutnávají.

2. Člověk často povoluje ke hříchu proto, že doufá z něho nabýti nějaký hmotný zisk. Jak mnohý majitel domu béře do svého přbytku lidi, kteří jsou nevěrci, kteří v divokém manželství žijí a s Pilátem se omlouvá a ruce si umývá, že poctivě a pořádně platějí a do ostatního že mu prý nic není. Než na velikém je omylu — odvrátí od domu svého požehnání, neboť za zisk přechovává pod svou stěchou hřích a nepravost. Žalmista Páně praví: »Blahoslavený muž, jenž nesedá na stolič bezbožných a do rady hříšníků nechodí, ale o zákoně Hospodinově myslí dnem i nocí.« Požehnání boží se vystěhuje z takového domu, jehož majetník stane se účastníkem všech hříchů spáchaných pod jeho stěchou. Kristus praví: »Kde jsou dva neb tři shromážděni ve jménu mém, já jsem mezi nimi.« Kterak může dlíti Kristus se svým požehnáním v takovém přbytku, kde zjevně se proti jeho vůli jedná, kde se s Pilátem ke hříchu povoluje pro ubohý hmotný zisk —.

Znal jsem jednoho žebráka, jenž chodil od vesnice k vesnici po almužně. Přišel-li do české vesnice, nadával Němcům, v německé zase spílal Čechům, jen aby v.c. dostal. Jako tento žebrák jednájí mnozí lidé. Aby jim tu a tam trochu ukáplo, dávají se hned na tu, hned na onu stranu, před tím lají a spílají onomu, před oním zase tomuto.

Vypravuje se o hradu Lanšperku, že jeho jeden pán zapsal se ďáblu proto, aby mu vystavěl most s jeho hradu na hrad Žampach, aby mohl svou vyvolenou odnést. Zná to jako pohádka, která však i za našich dnů je tak často pravdivá, neboť není málo těch lidí, kteří duši svou zaprodávají, zapisují lidem, kteří jsou náhončími ďáblými. Dávají se do nevěreckých, víru a mravy podvracejících spolků, spojují se s nešlechtnými, aby pomocí jejich připravili bližního o majetek, o vážnost, o blahodárný vliv. A všechno to dělají z bezbožné zisknosti. Zaprodávají duši ďáblu, aby tento vystavěl jim most přes všechna přikázání, po němž by se mohli dostat k předmětu své hříšné touhy.

Ještě si všimněme těch, kteří za zisk povolují ke hříchu tím, že nesvětlí neděli, jak se na katolíka patří. Dva spřiznění mlynáři sousedili vedle sebe. Jednomu se vedlo dobře, měl pořád plno obilí ve mlýně; druhému však špatně. Když si tento onomu stěžoval, v čem to vězí, že je od lidí zanedbáván, odpověděl tázaný: »Tvůj mlýn má velkou chybu.« Překvapen zvolal soused: »A jakou chybu, proč jsi mi to dřívě neřekl?« — Tázaný odpověděl: »Tvůj mlýn mele také v neděli a to je hrozná chyba.«

Nejmilejší! Mnoho lidí za zdánlivý zisk přestupuje třetí přikázání boží; mnozí, aby se na nich viděl »punc« osvícenosti, vyhýbají se kostelu. »Co kdo vydělá v neděli, ďábel odnese v pondělí,« říká lid a pravdu má, neboť veškeren zisk koupený za hřích strhuje nás hlouběji a hlouběji do spárů satanových. Vzpomeňte si proto, přátelé drazí, na slova Kristova: »Co platno člověku, kdyby celý svět získal a na duši své škodu utrpěl« a slibte u paty kříže, že chcete se vystříhati veškeré zisknosti, která plyne ze

hříchů, že nechcete svědomí své obtěžovat stříbrem a zlatem nespravedlivě nabytým.

3. Pilát povolil zuřivým Židům a vydal Ježíše na smrt kříže proto, aby neztratil oblíbenost u lidu a přízeň u císaře. Než jsou dosud tací lidé pod sluncem, kteří za nepatrný úsměv, za trochu nejisté a zdánlivě přizně povolují ke hřichu i nejhavnějšimu.

Jindřich VIII., král arglický, byl nespokojen se svou manželkou Kateřinou a hledal všemožné příčiny, aby se s ní mohl dáti rozvésti. Ustavičně se zasazoval u římského papeže o to, aby mu rozvod byl povolen a on se mohl znovu oženiti s milenkou svou, dvorní dámou Annou Boleynovou, která úlisně vetřela se v jeho přízeň, byvši tajně oddána s Jindřichem ještě za života zákonité Jindřichovy manželky Kateřiny.

Papež, jemuž nerozlučitelnost manželství ležela na srdci jako posvátný odkaz Kristův, nedovolil, nemohl dovoliti a stíhal Jindřicha pro neposlušnost a později i pro odpadlický klatbou. Slavný kněz anglický Cranmer, chtěje si získati přízeň královu prohlásil, že v otázce rozvodu nemusí se král tázati papeže, nýbrž theologů a sám, když se podvodně stal arcibiskupem canterburským, vypracoval listinu vývodní a veřejně oddal Annu Boleynovu s králem. S Pilátem povolil ke hřichu; pro přízeň královu stal se odpadlíkem, rouhačem a svatokrádcem; však s Pilátem byl i potrestán. Pilát pro přízeň ukřižoval Ježíše — než nepohlo mu to nikterak. Ve vyhnanství sešel bídně samovraždou, a Cranmer, jenž za přízeň královu prodal přízeň boží, byl za panování Marie Katolické upálen. Nejmilejší! Tak se děje všem, kteří pro přízeň povolují ke hřichu. O jak jsou pošetilí tací lidé. Záleží jim více na přízni a lásce vrtkavého člověka, než na přízni a lásce nezměnitelného a v slibech svých neklamného Pána nebes i země. — Povolují ke hřichu služebníci, aby se zalíbili svým pánům, povolují ke hřichu dělníci a učedníci, aby se zachovali zaměstnavatelům a mistrům, povolují ke hřichu úředníci, aby dostali od vyšších pochvalu nebo třeba i vyznamenání. Tak to bohužel dnes chodí na světě. Pilátům, Kaifášům a Jidášům chystá svět odměnu a přízeň a kajícího Petra odkopuje.

Málo řídí se svět heslem, kterým řídili se svatí a mučedníci: »Boha sluší více poslouchati nežli lidi.«

Mnozí slyší při kázáních, že nemají ke hřichu mlčeti, že mají bližního a zvláště jedná-li se o pokrevné příbuzné, bratrsky napomenouti, je-li toho třeba a tak prokázati mu službu apoštolskou. Oni však se povinnosti té vyhýbají; s Pilátem si ruce umývají a krčí rameny: »Jeden to nezmůže, slova má by byla beztak marná a byla by z toho třeba i mrzutost.« Aby neztratili přízeň, aby nepovstala mrzutost, ke hřichu povolují u sebe i u svého bližního a o nich platí zásada: »Kdo chce s vlky žíti, musí s nimi výtí.«

Mnoho cizích hříchů páse se z ohledu, abychom měli pokoj v domácnosti, ve vesnici, v městě. Praví sice Pán: »Co na vás jest, se všemi pokoj mějte!« ale při urážení Boha mrzutosti se

vyhýbati, je ohavný hřích Pilátův, jehož se i tehdy dopouštíme, když ke hřichu povolujeme proto, že se bojíme trestu nebo výsměchu.

4. »Padlí« říkali první křesťané těm, kteří neobstáli v mukách před soudci pohanskými a dali se pohnout hrozbami a mučidly k tomu, aby zapřeli svého Boha, svou víru a obětovali modlám. Tito ospravedlňovali se jako Pilát před svým svědomím tím, že říkali: »Nemohli jsme jinak, chtěli-li jsme život drabý zachovat, kterého si máme vážit z příkazu božího.« Byla jejich výmluva podstatná? Zdali neměli v úzkosti své a mukách volati s cudnou Zuzanou: »Lépe jest mi upadnouti do rukou Boha spravedlivého, než do rukou hříšníků,« zdali neměli si vzpomenout na slova Kristova: »Nebojte se těch, kteří zabijí tělo, ducha pak zabítí nemohou; ale bojte se raději toho, který může tělo i ducha zatratiti do ohně pekelného.« Byť měli lidé před sebou dostatek povzbuzujících příkladů stálosti u svatých mučedníků, u zbožných katolíků, přece tak často povolují ke hřichu ze strachu před lidmi, ze strachu před svým bratrem, před svým bližním, ač snad dobře vědí, že báti se lidí a nebáti se Boha jest hrůzy plné rouhání.

Francký císař Karel dal si jedenkrát zavolati k sobě biskupa Ludgera. Tento právě se modlil církevní hodinky, když sluha pro něho přišel a vzkázal císaři, že bez prodlení přijde, jen co se domodlí. Mocnář nemoha se ho dočkati, ještě dvakráte pro něho poslal; biskup však stejnou odpověď vzkázal. Konečně jsa s modlením hotov přišel k císaři, jenž mu přísně domlouval, proč sobě rozkazu jeho tak málo všímá. I odpověděl Ludger neohroženě: »Když jsi mne na biskupství povýšil, císaři, řekl jsi mi sám, abych nejprve Bohu a potom teprve tobě sloužil. Konaje nařízené modlitby církevní, dával jsem přede vším co jest božího, Bohu a nyní přicházím tobě dát, co tvého jest.« Císař se touto odpovědí úplně spokojil a prosil věrného sluhu Páně, aby i budoucně tak svědomitě plnil vůli boží a modlil se stále za blaho jeho i říše.

Ó kéž bychom i my vždy tak smýšleli a nedopouštěli se tak často z marné bázně před lidmi hřichu Pilátova a nesvolovati tak lehkovážně ke zlému. Ó ten hrozný strach před lidmi, před jejich hloupým výsměchem, co zla, co hříchů ve světě natropí.

Z bázně a ostychu před lidmi nepokřikuje se katolík v jidelně, v hostinci před jídlem a po jídle — ze strachu před lidským výsměchem vyhýbá se chrámu, zpovědnici, z bázně před lidskými ústy bojí se kráčet cestou ctnosti, bojí se být spravedlivým a poctivým.

5. Konečně také i proto opovážlivě povolujeme ke hřichu, že se nám nedostává náležitého mravního vzdělání.

Největším nepřitelem království božího na zemi i spásy naší duše je nevědomost a to zvláště nevědomost zaviněná. Nevědomost, neznalost ve věcech vědy a práce je omluvitelná, avšak neznalost ve věcech víry a mravů se nikdy omluviti nedá a proto je vždy trestuhodnou.

Bobatý, o němž vypravoval Kristus apoštolům, dostal se pro svůj hýřivý život do pekla. Prosil Abrahama, aby mu poslal Lazara, jenž by mu krůpějí ovláčil jazyk hroznou a palčivou žízni trýzněný. Když mu Abraham nevyhověl, prosil tedy, aby aspoň Lazara poslal na svět k jeho bratřím, aby je poučil o pravém stavu věcí a aby je varoval. Než ani nyní mu nevyhověl pravě: »Mají Mojžíše a zákon, budou-li se podle toho řídit, dosti toho je.«

Právě tak, moji drazí, řekne jednou spravedlivý Soudce všem těm, kteří se budou vymlouvat, že z nevědomosti povolovali ke hříchu, že z neznalosti hřešili. Mají lidé katechismus, jenž neslouží jen k tomu, aby se v létech školních počmáral a roztrhal, nýbrž aby se vložil do srdce, jež má podle pravidel jeho až do smrti věrně se řídit a spravovat; mají lidé kostely, jež nejsou proto, aby se do nich chodilo ze zvyku, aby se do nich chodilo jako do divadla, koncertu a přednáškové síně, nýbrž proto, aby se Bůh čím dále tím lépe poznával a jednou naši spásou se stal. Nejsou zpovědnice proto, aby se jim lidé vyhýbali, nýbrž proto, aby se v nich učili věřící rozeznávat těžké od lehkého, které od nevědomých tak často bývá zaměňováno a které bývá příčinou tak mnohých pádů. Lidé proto povolují ke hříchu, že hřích považují za menší zlo, než ve skutečnosti jest, nebo že považují těžký hřích za lehký, nebo vůbec své jednání za hřích nepovažují, nebo konečně neznají pravých následků hříchu a nepravosti.

Z nedbalosti a neznalosti pustne čím dále tím více naše svědomí, rozšiřuje se, ubírá se špatnou cestou. Člověk, který má svědomí ukřižené, uspané a široké jako stodolu, ten lehce, snadno a rychle ke hříchu povoluje. Kdyby rodiče věděli, kam nevázanost přivede jejich dcery a syny, kteří se v neděli a ve svátek potulují do noci po vesnicích i městech a různé přehmaty si na poli mravnosti dovolují, takže bybledá luna, všech zamilovaných patronka, celé kroniky a romány o nich vypravovati mohla, kdyby nebyla němá, jistě by jen tak lehce jejich toulky nedovolovali a neříkali a neomlouvali by svých dětí slovy: »Mladost radost«, co znamená u nich asi totéž co »Mladost se musí strávit ve hříších«. Může býti, moji drazí, ve hříších strávená mladost radostí? Tak jako v zákoně Starém Hospodin ze všeho prvotiny požadoval, rovněž tak přikazuje, abyste mu prvotiny života svého svědomitě zasvětili. To jest vůle boží a tu má každý znát a tou se má každý řídit a ne pravidly a způsobem života tohoto hříšného světa, který se nás na posledním soudu, až skládati budeme účty poslední, nijak nezastane. Vezměte si k srdci slova, jež k vám promlouvá Spasitel s kříže: »Tot vůle boží, aby poznali Tebe, Otče, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista.« Kdo svých povinností křesťanských ani náležitě nezná, není hoden křesťanem slouiti. K takovému promluví tento zsinálý Kristus při skonání věků: »Odejdi ode mne zlořečený!« Nepomohou výmluvy a vytáčky jako nepomohly zločinci, jenž se takto na soudu hájil:

»Matka mi zemře'a, když jsem byl ještě dítětem, otce jsem nepoznal, do školy jsem nechodil, nikdo mi neřekl, co je to hřích!«

Přátelé drazí! Viděli jsme krátce, že ti, kteří povolují ke hříchu, že sami mají chuť hřešit, že doufají v zisk, že chtějí vyhnouti se mrzutosti, že bojí se trestu, nebo že nemají dostatečného mravního vzdělání, podobají se Pilátu, jenž z podobných hříšných ohledů vydal Krista na smrt. Ač dobře věděl, že Kristus je nevinen, přece připustil k volbě mezi Kristem a Barabášem, ač varovala ho i jeho manželka a on veřejně dosvědčil Kristovu nevinu, přece povolil z lidské bázně a dal Krista bičovat a ukřižovat. Na něm i na těch, kteří s Pilátem hřeší povolností ke hříchu, osvědčují se slova přísloví: »Podáš-li dáblu prst, on tě uchopí za celou ruku.«

Pilátovy ohledy jsou velikou překážkou našeho spasení; strhují člověka s cesty ctnosti a zavádějí člověka na cestu nepravosti a věčného zavržení. Blahoslavení ti, kteří pevně krácejí po cestách Hospodinových a neodchylují se za žádných sebe lákavějších ohledů z nich. Ti, byť by celý svět se na ně sesypati hrozil, vždy radostně volati mohou se žalmistou Páně: »Pomocník můj a osvoboditel můj jsi ty, ó Pane; v tebe doufá duše má!«

Slibte nevinně odsouzenému a ukřižovanému Spasiteli, že chcete řídit se radou: »Čiň dobře a neostýchej se žádného,« že nechcete ke hříchu dovoliti ani tehdy, kdybyste měli umřítí.

V Bologni na dvoře sv. Štěpána, v tak zvaném atriu Pilátově uchovávají mramorové umývadlo, které podle pověsti je totéž, ve kterém si Pilát myl ruce se slovy: »Nevinen jsem krví spravedlivého tohoto; vy vizte!« Každý cestovatel vzpomene si bezděky při pohledu na onu reliquií na hrozný hřích Pilátův, který omytím rukou svých vinu ještě dovršil.

Vzpomeňte si i vy, moji drazí, při každém nešťastném okamžiku povolnosti ke hříchu na Piláta a jeho umývadlo a neomývejte hřích svůj Pilátovými ohledy a falešnými slzami ospravedlnování, nýbrž slzami pravé lítosti v pokoře slovy publikánovými: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!«

Pro svaté drahé rány smiluj se nad námi, abychom s Pilátem nikdy ke hříchu nepovolili, nýbrž ve svaté službě Tvé až do posledního dechu stálými setrvali! Amen.

V.

Herodes.

»A zvěděv Pilát, že Kristus jest z moci Herodovy, poslal ho k Herodovi, kterýž byl také v Jerusalemě v ty dny.«

(Lukáš 23, 7.)

Přátelé drazí! Poznali jsme v minulých úvahách již několik postav, které hrají významnou roli v hrozném tragickém utrpení a umu-

čení Pána našeho Ježíše Krista. Hrozme se zrádné osoby Jidášovy, hnusí se nám lstivý a záštitím rozpálený soudce Kristův Kaifáš, upřimnou soustrast pocítujeme s příliš důvěřivým Petrem, odpor a spravedlivé rozhořčení budí v nás hříšná povinnost Pilátova. Než všichni tito hříšníci a nešlechetníci jsou proti Herodesovi ještě pravými anděli; jejich zloba, převrácenost a nepravost je u přirovnání s Herodesovou povahou ještě pravou ctností a nevinností. — Jediný z evangelistů sv. Lukáš popisuje nám postavu Herodovu a činí tak v stručných pěti větách, z nichž jasně a zřetelně vyznačuje celá úplně peklu propadlá duše Herodova, jeho až do nejtajnějších hlubin a záhybů zkažené srdce, jeho zvrácená ďábelská povaha, jeho nejhoršími a nejohavnějšími vášněmi a nepravostmi prohnitý život. Všichni Herodesové, o nichž mluví písmo svatě nového zákona, jsou nám známi a pověstni pro své do nebe volající nepravosti. Herodes však, k němuž poslal Pilát spoutaného Krista, a o němž nám vypravuje svatý Lukáš, vyniká bezbožností a bohaprázdností nade všechny. Život Heroda Antipáše jest nepřetržitý řetěz těch nejohavnějších zločinů. Nemá na sobě zvláštní nějaký hrozný hřích jako jiné osoby v truchlöhře přehořkého utrpení a mučení Kristova, nýbrž co vtělený satan má jich na sobě bez konce.

Je hrdopýšným nadutcem, smělým nevěrcem, nad skálu tvrdším zatvrzelcem, bohaprázdným roubačem, mrzkým cizoložníkem a krvesmilníkem, úkladným vražedníkem; v pravdě strašná obluda a netvor pokolení lidského. —

Stručně líčí nám evangelista Lukáš Herodesa i krátký výstup jeho v truchlöhře přehořkého utrpení a umučení Kristova.

•Herodes pak uzřev Ježíše, zaradoval se velmi, neboť byl ode dávna žádostiv uviděti jej, poněvadž o něm mnoho slyšel a se nadál, že ho uzří nějaký div činiti. I vyptával se ho mnoha řečmi, ale on neodpovídal mu ničeho. Stáli však tu velekněží a zákoníci ustavičně naň žalující. I pohrdnul jím Herodes se svým komonstvem a posmíval se mu, obléknuv jej v roucho bílé a odeslal ho nazpět k Pilátovi. A v ten den Herodes a Pilát spřátelili se, neboť dříve byli spolu v nepřátelství.◀

To je vše, co v písmě svatém o Herodesu zaznamenáno. Několik slov, několik vět; však co v nich obsaženo zloby, hanebnosti a nepravosti. Rozebereme si v dnešní úvaze s pomocí boží slova a věty Lukášova vypravování o Herodesovi, abychom dobře tohoto v nepravostech sešedivělého hříšníka poznali a jeho se nejvýše hroziti mohli jakožto výstražného příkladu člověka všem vášním a hříchům zaprodaného. —

Ty pak, ó Ukřížovaný, jenž jsi v nekonečné své lásce za nás u bohaprázdného Herodesa tolik posměchu, potupy a rouhání vtrpěl, nedopust nikdy ve své všemohoucnosti, abychom tě kdy s oním bezbožným vládcem hříšně snižovali a se Tobě opovážlivě rouhali. Začínám ve jménu Ukřížovaného.

1. •Herodes pak uzřev Ježíše, zaradoval se velmi, neboť byl ode dávna žádostiv uviděti jej, poněvadž o něm mnoho slyšel a

se nadál, že ho uzří nějaký div činiti«, začíná své vypravování evangelista Lukáš. Z těchto slov jasně vyčteme, proč a jak se radoval Herodes z příchodu Kristova. — Písmo svaté na několika místech nám vypravuje o radosti, kterou pocítili a zažili ti, již Krista poprvé spatřili. Stařec Simeon při spatření malého Ježíška pln vroucích diků volá v nadšení: »Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého podle slova svého v pokoji, nebýt viděly oči mé spásu tvou.« Svatí tři králové ptali se plni touhy a radosti po novorozeném Spasiteli: »Viděli jsme hvězdu jeho na východě i přišli jsme se poklonit jemu.« Zacheus vrchní nad celníky s nevýslovnou radostí sestoupil s fíku a s nadšením volá k Ježíšovi, jenž mu slíbil, že dům jeho navštíví: »Pane, polovici svého statku dám chudým a oklamal-li jsem koho, nahradím čtvernásobně.« I Herodes se zaradoval, spatřiv Krista. Však jaký rozdíl nepřeklenutelný mezi radostí Herodesovou a mezi radostí Simeonovou, svatých třech králů a Zacheovou. Co spasitelných, něžných pocitů v srdci jmenovaných spravedlivých a zbožných mužů a v srdci Herodesově zvědavost a naděje na veselou chvíli a pobavení. Ano — v tom záležela veškerá radost petrarchy galilejského. Jako všichni zkažení synové tohoto světa, jako nepravostem a hříchům oddaní smrtelníci, chtěl se Herodes na účet Kristův povyzati, poveseliti a pobaviti, jakoby ve veselí spočíval celý život lidský, jakoby zábava a vyrazení byla jediným účelem života. Má svrchovaný Pán nebes i země sloužiti bídnému hříšníkovi za komedianta, za kejklíře. Ó zhrozte se toho světové; jaká bezbožná to opovážlivost; jaké nehorázné to rouhání!

Než ruku na srdce — neděje se dosud tak na světě? Což není dost lidí na světě, kteří spatřují účel a cíl veškerého života v hříšných rozkošech, radovánkách, jejichž životním heslem jsou slova kterési písně:

»víno a zpěv
polibky děv«,

jako byla i chlípnému Herodesovi, jemuž na hostině pro zábavu tančila Salóme, dcera cizoložné Herodiady. — V zachované jedné nástěnné malbě ve vykopaném městě Pompeji je napsáno toto heslo nad hodujícími postavami: Bavte se přijemně; já zpívám — život je hrou v kostky! Nedivíme se, že podle toho jednali pohané, vsak nechápeme toho, když tak nebo ještě hůře jednájí křesťané, kteří znají slova svatého Pavla, jenž nás napomíná, abychom netrávili život svůj v hodování a opilství, ve smilstvu a nestydatostech. Sv. Filip Nerejský říkával svým žákům: »Synáčekové moji, buďte veselí, ale nehřeštel.« Radost v Pánu nezakazuje Kristus, ba on ji doporučuje, když nás nabádá, abychom se radovali zvláště ze svých dobrých skutků a naší spásy jako se radovali Simeon, tři králové a Zacheus. Přátelé drazí! Radujte se v Pánu jako se radovali tito zbožní a svatí mužové, jen radosti Herodově se co nejúzkostlivěji vyhýbejte, která strhuje duši v nevěru a propast pekelnou. —

Herodes, ač mnoho slyšel o zázracích Kristových, nevěřil v něho jako v Mesiáše a proto pokládal jej za komedianta a kejklíře a chtěl na Kristovi, aby mu nějaký zázračný kousek ukázal. Tím dopustil se brozného rouhání, jakého byl schopen jen mnohonásobný, starý, navyklý hříšník Herodes. Než i tací Herodesové dosud pod sluncem nevymřeli. Jednomu sousedu, jenž vázal na poli žito, dal zbožný soused pozdravení: »Pomož Pán Bůh«. Než pracující rolník odpověděl zlostně: »Vždyť žádný není, kdyby nějaký byl, přišel by a pomohl by mi vázat.« Hle, soused tento, jenž před válkou málo věřil a za války nic, chtěl jako Herodes na Bohu zázračný kousek, pokládal Boha s Herodesem za komedianta. Podobně jednají i ti, kteří říkali: »Kdyby byl Pán Bůh, nebyla by válka, nebo již dávno by jí udělal konec. Nejmilejší! Varujte se veškerého pokoušení Boha, nepředpisujte a neporoučejte Bohu a nechtějte zázraky na něm tam, kde jich není třeba, neboť vše to jest brozné rouhání Herodesovo a rouhat se může jen nevěrec a zatvrzelý hříšník. —

2. Zatím co Židé na Pána Ježíše u Herodesa bez přestání žalovali, vypytał se ho tento mnoha řečmi, ale Kristus neodpovídal mu ničeho, nýbrž co budoucí soudec živých i mrtvých v nebeské své důstojnosti stále mlčel. — Zajisté ptáte se proč. — Proto, že čas milosti pro hříšníka Heroda v nepravostech sestárlého již vypršel, že míra hříchu byla již dovršena, že čas brozné odplaty se blížil. — Přátelé drazí! Jen maličký skok jest od nevěry k zatvrzelosti srdce? I ten největší hříšník ještě v posledním okamžiku života svého může s Dismasem při upřímné lítosti a pokání očekávatí potěšitelná slova Páně: »Dnes se mnou budeš v ráji,« ale nevěřící zatvrzelec, nejdražšího pokladu víry svaté se zbaviv, nemá ničeho, co by ho v strašných hrůzách smrti potěšilo.

Kristus nazval jednou před Farizeji Herodesa liškou. A v pravdě byl Herodes pravý lišák! Před císařem Tiberiem se v prachu plazil, jeho milcům posílal dary a lichořil jim, k spoluvladařům byl však zarputilý a závistivý, k poddaným nelitostný, tvrdý a ukrutný. Jsa jednou na návštěvě v Římě, odvedl lstivě bratru svému nevlastnímu Filipovi, za dík pohostinství, manželku, pověstnou Herodiadu a svou řádnou manželku, dceru krále arabského Arety hanebně od sebe zapudil a tím zhoubnou válku na národ židovský uvalil, ježto se Aretas za potupu dceři učiněnou strašně mstil. — Neohroženě napomínal jej svatý Jan Křtitel: »Nesluší tobě míti manželku bratra svého,« varovaly jej zprávy o kázání a zázracích Kristových. Než Herodesa ani ty největší zázraky o vyšší důstojnosti jeho nepřesvědčily, on neměl sluchu pro jeho slova života, on k spasitelnému napomínání měl srdce zatvrzelé a proto Pán Ježíš mlčel a neodpovídal. — Hrůzyplný to hřích k spasitelnému napomínání srdce zatvrzelé míti. O běda těm, k nimž nemluví již Pán, u nichž mlčí a nepovažuje je za hodné odpovědi jako u Herodesa. Jistě dopustili se hříchu proti Duchu svatému, který se ani na tomto, ani na onom světě neodpustí. Herodes jako hříšník navyklý měl srdce zatvrzelé. Ohlížíme-li se světem, setkáme se

i dnes dosud často se zatvrzelými Herodesi, kteří tráví život svůj v rozkoších a hříších, kteří neposlechnou napomínání, i kdyby Kristus podruhé na svět sestoupil. Z hříšných návyků rodí se zatvrzelost. S počátku svědomí se ozývá a vzpírá, anděl a Kristus vnukají lepší myšlenky, než poznenáhlu jsouc utlčeno a utlčeno, tichne svědomí, takže bídný syn země (dle slov písma svatého) s úsměvem hřichy své páše a úplně srdce své mluvícímu Bohu uzavírá a peklu zasvěcuje, neboť: »Jako mouřenín kůže těla svého není s to vyblítni, rovněž tak vy nebudete moci dobrých skutků činiti, pakli jste se naučili páchat zlé,« praví prorok Jeremiáš.

Přátelé drazí! Snad již pro mnohého z naší osady, snad již leckterému z vás přibližuje se ta hodina, kdy Kristus a svědomí utichne, kdy již k vám Kristus nebude mluvit. Napomíná vás svědomí, poučuje vás válka, varuje vás Kristus hlasem z kazatelny, hlasem svých přátel, nepřátel, hrozí vám neštěstím a pohromami; poslechněte dokud jest čas, dokud ruka milosrdenství božího otevřena, dokud slyšíte hlas Ukřižovaného ve svém srdci. Poslechněte písmo svaté volající: »Uslyšíte-li hlas Páně, nezatvrzujte srdci svých.« — Čtyřicet dní kázal Jonáš městu Ninive pokání, čtyřicet dní hlásáno i nám v této svaté době postní, která schyluje se ke konci a s ní snad i boží shovívavost pro leckterého navyklého a zatvrzelého hříšníka.

Neodkládejte s pokáním a polepšením; nemyslete, že vše napravíte v hodině poslední na lůžku smrtelném. Svátý Pavel praví v listě ke Galatským: »Co kdo bude sít, to bude i žíti.« Byl-li jako Herodes ve hříších a nepravostech živ, půjde hřích s tebou až do hrobu, budeš-li Krista soudit s Kaifášem a Pilátem, budeš s nimi i odsouzen, budeš-li s Jidášem toužit po penězích a majetku, co Jidáš budeš zoufati nad milosrdenstvím božím. Jaká to potom hrůzoplňná věčnost! Přátelé drazí! Probuďte se z toho smrtelného spánku navyklosti a hříšné zatvrzelosti, dokud ještě kyne doba smilování, dokud ještě Spasitel mluví k vám; varujte se zatvrzelosti, která Bohem pohrdá a jemu se posmívá, jak poznáme z dalších slov vypravování Lukášova o Herodesovi.

3. Když laskavý Spasitel Herodovi ani na jednu otázku neodpověděl, pohrdnul jím Herodes se svým komonstvem a posmíval se mu, obléknuv jej v roucho bílé a odeslal ho nazpět k Pilátovi.

Zachvěj se duše křesťanská a uvaž, jak blízký je krok od zatvrzelosti k rouhání se Bohu, pohrdání jím a beutěšnému zoufalství. Než napomíná nás sv. Pavel v listě ke Galatským: »Nemylíte se, Bůh nebývá posmíván!« S Herodem sice zkažení synové lidští se i dnes Spasiteli posmívají, jeho nástupcům — kněžím, jeho království na zemi — církvi svaté, jejím obsažným a význačným obřadům — však všeho do času — s Herodem budou potrestáni a bídně zahynou jako hrozný francouzský Herodes-Voltaire, jenž z Krista, z víry, náboženství si po celý svůj život šašky tropil. — Soudy boží melou pomalu, ale jistě. Bídně zahynul Herodes; hůře ještě nežli pontský Pilát. Byl jako Pilát sezazen, nej-

prve do Gallie, nyníšší to Francie do vyhnanství odvlčen; z Lyonu prchl do Iberie, nyníšších to Španěl, kde bídně zahynul. S Herodesem bídně zahynou všichni, kteří užívají Krista, kněží, církve svaté, posvátných úkonů, slov písma svatého ke svým žertům, ke svým výsměchům. A bohužel není málo těch Herodesů mezi námi. Do svých žertů, vtípů a písni vpřádají v posměchu nejsvětější osobu Kristovu, zatahují ji i s kněžskými a církevními do nemravných románů a humoresek a neostýchají se ani vystavit je posměchu na divadelních jevištích v posvátných úkonech v rouchu bohoslužebném. Po církvi a kněžích házejí slinou pohrdání a posměchu, vrhají po nich steré kameny bohaprázdných pomluv a na cti utrhaní, ne dbajíce na výstražná slova písma svatého u moudrého Siracha: »Kdo kamenem vzhůru hází, na hlavu jeho spadne.« —

Roku 1878 pořádali svedení dělníci v Bruselu v Belgii maškarní průvod. Na jednom z allegorických vozů byla dívka ustrojena za Pannu Marii Lourdskou v bílých šatech s modrou šerpou. Dívka však brzo po maškarním plesu náhle zemřela. — »Bůh nebývá posmíván ani jeho přikázání.«

Když v Africe blud ariánský se značně rozšířil, chtěl ariánský biskup Cyrilla v Karthagu přesvědčiti listivě lid, že Bůh potvrdí zářakem pravost učení ariánského. Pozval si proto z vedlejšího města muže a požádal ho, aby za odměnu 50 zlatých stavěl se slepým po nějaký čas a potom aby se dal na náměstí před lidem zdánlivě uzdravit. A skutečně. Za několik dní požádal podvodník na tržišti biskupa, aby ho uzdravil. Biskup svolal co nejvíce lidí, dotkl se očí zdánlivého slepce a volal: »Na znamení, že víra ariánská je pravá ve jménu Boha prohlédni!« Však jaká hrůza zmocnila se podvodníka, když poznal, že skutečně oslepl. Dal se do bědování a vypravoval lidu, k čemu ho biskup Cyrilla, jenž se chytře ztratil, svedl. —

Nejmilejší! Varujte se co nejúzkostlivěji všech žertů a řečí, v nichž se zlehčuje jméno boží, stav kněžský, církev svatá i její obřady, nečtěte knih, které šíří neúctu k víře a svatému náboženství, nechoďte do divadel, kde dávají kusy, které v posměch mají uvést kněze i církve. Jako nejhoršího neštěstí bojte se pohrdat Bohem, aby On jednou Vámi nepohrdl, až při skonání věků zasedne na trůn soudcovský, a abyste nezaslechli hrozný rozsudek, jenž platit bude Herodesovi i jeho komonstvu: »Odejděte ode mne zlořečení do ohně věčného, jenž připraven jest dětem a andělům jeho!

4. Svatý Lukáš končí své vypravování o Herodesovi slovy: »A v ten den Herodes a Pilát spřátelili se, neboť dříve byli spolu v nepřátelství.« —

Nešlechetnost i bezbožnost, ač jsou v ustavičném sporu, přece spolčují se i sjednocují, když se to týče boje proti ctnosti a poctivosti. Dobře to pozorovati můžeme na Saduceích a Farizeích, kteří ač úhlavní nepřátele svoji, jednomyslně snažili se Krista dostat do své moci a utratit. Saduceové byli zhýralci, jež upřáli nesmrtnost duše, jež řídili se heslem: »Jezme a pijme, neboť

zítra zemřeme!« Fariseové naproti tomu drželi se zákona, věřili v nesmrtelnost duše, ucházeli se o přízeň lidu, zachovávalice na venek maličkosti, hřešice ve velkém. Saduceové neplnili zákon, o lid se nestarali, a proto byli Farizeji nenáviděni.

Když však jednalo se o odsouzení a odstranění Kristovo, zanechali veškerých hádek a podali si ruce k míru, jen aby dosáhli spojenými silami svého cíle. — Vlci, chtějí-li něco uloviti, srócují se ve smečky a odvážně napadají cestující, ba i celé vesnice.

Právě tak počínají si novodobí Herodesové a Pilátové. Srážejí se ve spolky nevěrecké i mravy podvracející, zakládají bezbožné knihovny, tisknou listy, knihy připravující lid o úctu k víře i mravům, stavějí kina i krematoria. Spojenými silami bojují proti víře, hlásají, že člověk jako nejdokonalejší zvíře má jen stránku přirozenou — nadpřirozený cíl upírají — namlouvají, že smrtí je všemu konec, že není nebe ani peklo. Vychvalují do nebe své knihy, v nichž doporučují neobmezenou službu svému »já«, které je člověku jediným zákonem i mravoukou, lákají do svých spolků vším možným způsobem, lstí, hrozbou, penězi. A proč to všechno? Aby s Pilátem a Herodesem odsoudili Krista a utratili, aby zne-možnili práci církvi a jejím kněžím, aby vyhladili ze srdcí lidských slovo Bůh a ctnost, aby triumfoval podle jejich přání ďábel a hřích. — Na svých sjezdech prohlásili: »Prohlašujeme Boha za největší zlo na zemi a prohlašujeme mu válku.« (Scholl.) Aby se jim vše snáze podařilo, chtějí rozvrátit rodinu, tím že hlásají oprávněnost rozvodu a nutnost volné lásky. Než už dost o těch heslech, frasích a názorech — doufejme, že je dosud starý, mocný Bůh na nebesích, jenž pomate jazyky těm, kteří chtějí ve své pýše a zaslepenosti, do které je uvrhla nevěra, zatvrzelost a pohrdání Bohem — stavěti novou babylonskou věž své až do nebe se tyčící povznešenosti a osvěcnosti. —

Než i my musíme přiložit pomocnou ruku k dílu. Věhlasný Brynych, biskup královéhradecký říkával často svým posluchačům, kněžím, diocesanům: »Abychom zvítězili, nutno postaviti proti knize knihu, proti spolku spolek.« Chtěl tím říci: »Čím pracují a bojují proti nám nepřátelé, tím musíme se my bránit.« A pravdu měl, neboť spolčuje-li se nešlechtnost, kdykoli se jedná o boj proti pravdě a šlechtnosti — proč bychom i my nevstupovali v bratrstva a spolky, proč bychom i my nesnažili se posilniti náš tisk, proč bychom i my nepomáhali v dobrých knihovnách šířiti dobrou knihu, abychom čest a chválu boží tím rozmnožili a království ďáblovo zde na zemi tím účinněji bořili?

Moji draží! Spojenými silami pracujte na obraně své svaté víry, církve a mravů proti spolčeným nepřátelům. Nečtěte nevěreckých a nemravných kněh, neposlouchejte řeči vábívé a svůdné, nedejte si namluvit, že Bůh, nebe, peklo, církev se již přežila. Čtěte pilně dobré knihy, podporujte podle možnosti katolický tisk, stujte pevně semknuti ve svorný šik proti mocnému nepříteli budoucích dní, jimiž jsou potomci těch, kteří Krista mučili a ukřižovali, a kteří na svých sjezdech přísahali úplné zničení a vyhla-

zení církve Kristovy. — Čím více se zkáza mravů mezi námi vzrůstá, čím více poctivost, šlechtnost, křesťanská zbožnost a kázeň mezi námi se ztrácí a hyne, tím světlejší je naše povinnost, abychom se spojili k vyhlazení zlých mravů a spojenými silami pracovali na spásu duše své i našich bližních. —

Vylčil a rozebral jsem vám, nejmilejší, podle vypravování Lukášova povahu Herodesovu, jenž vedl život chlupatý, cizoložný a zhýralý. Zlý návyk uvrhl jej v nevěru, v níž se Spasiteli posmíval a rouhal. V rouhání jím pohrdal, neboť upadl v úplnou zatvrzelost a nejstrašnější duševní slepotu, Jana Křtitele zavraždil, a aby Nejsvětějšího zahubil, s Pilátem se opět udobřil a spojil. To jsou články řetězu hříšného života Herodesova, to je stupnice nepravosti všech moderních Herodesů, jejichž předchůdcem a průkopníkem byl francouzský neznaboh Voltaire. V mládí byl již nanejvýše slávy chtivý a ctízádnostivý, lakomý a hrabivý, neštítil se žádných ani těch nejohavnějších prostředků, jimiž chtěl připravit Francii i celý svět o víru a mravy, když 1727 v Londýně přísahal, že věnuje celý svůj život ke zničení křesťanství a veškerého náboženství. Byl otrokem zkažených žen markýzky de Chastelet a markýzky Pompadour, ve svých spisech nejhorším po sméchem a rouháním zahrnoval Boha, církev, náboženství. V Berlíně ukradl Bedřichovi II. jeho spisy, začal tělesně na lavici potrestán. Bloudil po celé západní Evropě od místa k místu — všude se ho báli jako démona, jen v Paříži mu připravili na konec jeho života skvělé ovace a uvítání. Však když zapsal své jméno spolku svobodných zednářů, raněn byl nemocí a v strašných výbuších zoufalství a bezúčtosti zemřel roku 1777 ve stáří 84. let. »Jaký život, taková smrt! Jaká smrt, taková věčnost!«

O buďtež vám, přátelé draží, v nepravostech sešedivělý Herodes i Voltaire mocnou výstrahou. S milostí boží snažte se vždycky veškerého pochybování u víře se varovati — nezatvrzujte srdcí svých, aby u vás Spasitel jako u bezbožného Herodesa nikdy mlčení nemusil. Varujte se hříšných návyků, od nichž je snadný krok ku hrozným nepravostem Herodovým. — Zsvěťte život svůj v Kristu a nikoli hříšným radovánkám tohoto světa, jenž hluch a slep je ke všemu dobrému, svatému a vznešenému.

Čiňte pokání, dokud máte čas, dokud ruka smilování a milosrdenství božího otevřena. Poslechněte hlasu svědomí, hlasu svých dobrých přátel, neboť

»Smrt přichází blíž a blíž, snad na tebe čeká již,
jestli tě zachvátí v hříších, jak jen obstojíš —
před soud musíš vstoupiti, přisný účet složiti,
kdo tě v strašlivou tu dobu bude hájiti?«

volá misionářská píseň. Ano kdo nás bude hájiti, neobhájíme-li my Krista zde na světě, dovoľujce, aby byl tupen a posmíván.

Ó, ukřižovaný Kriste, nedopusť nikdy, abychom se Tobě v nevěře rouhali, posmívali, Tebou pohrdali, za Tebe se styděli a Tebe nehájili, když jsi Herodesi napaden a posmíván, ale abychom byli vždy a všude věrnými tvými obhájci a služebníky. — Amen !

VI.

Šimon Cyrénský.

»Vycházejíce pak našli člověka cy-
rénského, jménem Šimona; toho při-
nutili, aby nesl kříž jeho.«

(Mt. 27, 32.)

V Kristu shromáždění! V deváté kapitole knihy soudců čteme, kterak sobě stromy jednou krále volily. Přistoupivše k olivě řekly: »Panuj nad námi!« Oliva však nechtěla panování přijmouti a proto obrátily se stromy k fíku s prosbou: »Vládni nad námi!« Než ani fik žádosti jejich nevyhověl a proto žádaly kmen vinný, aby jim kraloval. Když i réva zdráhala se takovou důstojnost vzíti na sebe, nutilo veškeré stromovní bodlák, aby aspoň on králem jejich byl.

Drahé ovečky Kristovy! Který strom zvolily by si za krále, kdyby dnes stromy měly volit, kterému stromu přiřkli by právo královské lidé, kdyby oni chtěli stromům ustanovit krále a panovníka? Ó jistě strom ten, o němž pějí hymny církevních hodiněk ku konci svatopostní doby:

»Ó strome krásný, vznešený
purpurem krále zdobený
za hodna zvolen pro tu čest
na kmene svaté údy nést.
Ty blahý, na tvých ramenech
visela cena světů všech,
a kořist Tartarů jsi nes'«

Jemu není žádný strom roven ani co do výše, tvrdosti a krásy dřeva, ani co do listů, květu a ovoce. A tím vzácným vznešeným stromem je Kristův kříž, o němž dále církev svatá zpívá v hymně postních nešporů:

»Svatý kříži v kterém lese
byl jsi z jádra pěstěný,
žeš byl Bohem, abys nesl
Jeho Syna, poctěný.«

Ano kříž je ten vzácný, vznešený strom, jehož stáří dostoupí brzy dvou tisíc let, jenž pevně tkví svými kořeny v půdě víry a církve Kristovy, kterou brány pekelné nepřemohou. Ano kříž je ten zázračný strom, z něhož vytéká balsám, jenž všechny rány lidstva hojí, na němž z rudých, krvavých květů obětavosti a lásky nekonečně uzrálo nejsladší ovoce lidského vykoupení a spásy. Kdo by nezvolal se svatým Bernardem při pohledu na kříž: »Ó nebeský strome, dražší a světlejší nade všechny jiné; dřevo života, tys jediné urodilo spasení.«

Ahle toto dřevo života, tento strom dražší a světlejší nade všechny jiné naložili ukrutní Židé zbičovanému a trním koronovanému Kristu na bolavá ramena, aby si jej sám donesl na místo

popravné. Byl brozně těžký kříž, poněvadž všichni hříšníci naložili naň své hříchy, žádné nemajíce slitování a milosrdenství s ušláblým Kristem, jenž třikráte pod jeho tíží klesl. Vidouce to jeho nepřátelé a bojíce se, aby snad jim dříve nezemřel, než by se jeho muk na Golgotě nasytili, přinutili jakéhosi Šimona, aby mu kříž nésti pomohl. Ó blažený, šťastný Šimon; jak veliké milosti tím došel, že Pánu broznou tíží kříže ulehčil. Děm jeho stal se blahoslaveným. Synové jeho Alexander a Rufus pro zásluhy svého otce Šimona stali se pomocníky sv. Pavla, jenž je v listech svých co nejsrdčněji pozdravuje. Šimon Cyrénský pomohl Kristu nésti těžký kříž.

A my, přátelé moji, bychom byli tak tvrdého srdce, že bychom se nad Pánem již po třetí pod křížem omdlévajícím neustrnuli a přetěžký kříž mu na horu Kalvarii nésti nepomohli? Zdaž bychom se potom k němu hlásiti a v ranách jeho potřebného smilování hledati směli?

O pomozte všichni moji drazí Kristu nésti jeho kříž a abyste věděli, kterak nejlépe se Šimonem Cyrénským ulehčíte Kristu tíží kříže, budeme s pomocí Ukřížovaného dnes uvažovati, kdy a jak pomáháme drahému Spasiteli nésti kříž na horu Kalvarii.

* * *

1. Kristu Pánu přetěžký kříž se Šimonem Cyrénským na horu Golgotu zajisté nésti pomáháme, když nejprve sebe upřímně zapíráme a na svou smrt ustavičně pamatujeme.

Všemohoucí Stvořitel náš různé touhy a žádosti vložil v tělo i duši prvních lidí, které obdařil ve své dobrotě rozumem a svobodnou vůlí, jež nutkala je konat dobré i kdyby se jim to obtížně zdálo.

Všechny žádosti i city jejich byly v souladu a líbezném souzvuku s vůlí boží, se vším, co se zove dobrým. Než bohužel netrval ten utěšený stav první dvojice lidské dlouho. Závistí hada svedeni, dopustili se hříchu, jehož následky ihned v duši, těle sami pocítili. V nitru jejich strhl se mocný spor a neukrotitelný odpor mezi žádostmi těla a žádostmi ducha. Tělo touží po tom, co jemu lahodí, ať jest to dovolené, nebo nedovolené, ať jest to hřích ten největší. Duch naopak touží po tom, co dobrým jest, co nese na sobě vlastnosti Boha, z kterého duch vyšel. Úbohé, z ráje vyhnané plémě Adamovo v slepotě rozumu a v mdlobě svobodné své vůle stále víc a více se klonilo ke zlému, takže člověk n kterak nemohl dostáti svému vznešenému povolání na zemi; byl synem hněvu božího a otrokem pekla, nejbídnějším tvorem pod nebem. Jak hluboko klesl, o tom nás poučuje vlastní zkušenost, toho dokladem jsou celé dějiny lidstva. Aby lidstvo z tohoto brozného stavu vysvobodil, poslal Tvůrce na zem svého Syna, jež doprovázíme na jeho cestě křížové na horu Golgotu, kde umřít má broznou smrtí kříže za hříchy světa a jeho hříšné touhy a žádosti. Smrtí svou na kříži otevřel nám opět Kristus ráj ztracený, avšak hříšných žádostí, které proti duchu bojují,

nás nezbažil, aby nás nepřipravil o zásluhy, kterých jeden každý z nás získati může přemáháním a mrtvením hříšných náklonností a žádostí, jichž rozněčovatelem je pekelná trojice — tělo, svět, ďábel. Chce-li kdo přijíti se Šimonem Cyrénským do nebe, musí s ním i Kristu pomoci nésti kříž, neboť nebe nedostává se nám zdarma a bez práce. Sv. Pavel praví: »Království boží trpí násilím a ti jen uchvacují ho, kteří sobě násilí činí.« K sebezáporu nabádá nás i Kristus významnými svými slovy: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapírá se sám.« Než ptáte se inu přátelé drazí v čem a jak se máte zapírat?

»Chceš-li do života vejíti, zachovávej přikázání« pravil Kristus k mládenci tázajícímu se ho o radu. Kdo však zachovávat chce přikázání, ten se musí zapírat a zapírá se ten, kdo se staví jakoby sebe neznal, své tělo a jeho hříšné náklonnosti a žádosti, které v různých podobách vyskytují se v lidské přirozenosti.

Jednou jeví se tyto co žádost po bohatství a statečích ve zdejších, jindy co žádost po cti, jindy co žádost po radovánkách a rozkošech, hned zase co touha po nádheře a mravnosti a konečně co touha po škodě a mstě, která proti bližnímu prohřešuje se hanebnou pomluvou, křivdou, tvrdostí a nelaskavostí.

Zrak, sluch, chuť, čich hmat — myšlové člověka všem těmto hříšným žádostem pomáhají, podněcují je, pak-li člověk jich neostříhá a na uzdě jich nedrží. Těmto zlým žádostem, které smysly podpalovány bývají, odpíráti, jejich požadavky a volání neslyšeti nebo hluchým se k nim stavěti, s nimi v nepřátelství žíti, o své tělo příliš se nestarati a smysly své dobře ostříhati, znamená zapíráti se. Však ne každý, kdo se zapírá, pomáhá sobě do nebe, pomáhá se Šimonem Cyrénským Kristu nésti jeho těžký hřích.

Tak jak mnohá dívka se zapírá, trápí své tělo hladem a vším možným, aby dopnula svou šněrovačku, jak se zapírá mnohý jinoch, když učí se kouřit první doutník nebo dýmku nebo vypít více sklenic najednou, jak se namáhá milovník třiceti dvou barevných loupežníků; nešetří se, trýzní tělo a údy své všemožným způsobem; hlava bolí, židle tvrdé, kotníky od trumfování otlučené.

Však co takové zapírání platné, když nepomáhá do nebe, když je pro ďábla a ne pro Krista, pro něhož se nezapíral řecký mudrc Diogenes Sinopský, jenž opovrhoval rozkoší a vyhledával trampoty a svizele, cvičil se v jich přemáhání a se otužoval a vyzbrojoval i proti nejhoršímu osudu. Válel se v létě v horkém písku, v zimě objímal kovové sochy, chodil po sněhu bos, bydlel v sudě. Nedivíme se, že on nezapíral a netrýznil tělo své pro Krista, jehož neznal — ale tomu se divíme, když zapírají se křesťané pro ďábla, aby tím více Krista trýznili a ztížovali jeho přetěžký kříž.

Přátelé drazí, je třeba zapírat se pro Krista a nikoli pro tento svět. Příkladů krásných máte víc než dost v postavách velikých světců, jejichž život byl ustavičným sebezapíráním a sebeovlá-

dáním. Než i mezi pohany nalezneme muže, kteří sebezapíráním zahanbují leckterého vyznavače víry Kristovy. Tak Fabricius, vůdce římský, říkal o sobě, že naučil se krotit zlé vášně a náklonnosti a spokojovat se s málem. Nejmilejší! Hříchy vaše tíží nesmírně kříž Kristův, ó přistupte blíže a pomozte usláblému beránku nésti kříž sebezapíráním svých žádostí, těla i smyslů. Varujte se všeho, co se protíví vůli boží, co je nedovolené a umrtvujte se i v dovoleném, neboť platí zásada, jež vyjádřena jest slovy Klimenta Alexandrinského: »Kdo všechno činí, co mu dovoleno, bude v brzku to činiti, co není dovoleno.«

Život Kristův byl ustavičným sebezapíráním, ježto na zřeteli měl stále svůj cíl, svůj účel, svou smrt na dřevě kříže. I my, nejmilejší, budeme lehčeji a účinněji se zapírat, budeme-li stále myslet na svou smrt, která rozhodne o tom, půjdeme-li za Kristem do jeho ráje, nebo za satanem do jeho ohně.

Písmo sv. praví: »Človče, pamatuj na poslední své věci a nezhřešiš na věky.« Kdo pamatuje na smrt, ten se lehce vzdává hříšných radostí a žádostí, ten rád se zapírá a tělo své bičuje spásitelným umrtvováním, ten tak snadno nehřeší a kdo nehřeší, ten vydatně pomáhá Kristu nésti jeho přetěžký kříž.

2. Se Šimonem Cyrénským pomáháme dále nésti Kristu těžký kříž. když trpělivě veškeren svůj kříž snášíme, z něho se radujeme a v duchu kajícím jej po celý život svůj nezeme.

Dokud první lidé byli nevinni, Boha poslušní, dobře se jim vedlo v ráji; nevěděli, co jest to utrpení. Cestou blaženého svého života rajského nalézali jenom růže bez trní. Po hříchu však stalo se utrpení prvním lidem potřebným, aby nezapomněli, proč na světě jsou, aby v křížích a strastech tím toužebněji dychtili po ráji ztraceném, ze kterého byli vyhnáni. Hřích obrátil zemi, někdejší sídlo rajské v údolí slz a pláče. Bolest a utrpení je pokutou hříchu, jenž člověka, krále věcí stvořených, naučil plakati a uvrhl ho v náruč zhoubné smrti. Hřích dá se odčiniti sebezáporem, bolestí, slzami a utrpením. Chtěje hřích odčiniti a pokutu hříchu za hříšný lid složit, vzal podle nevyzpytatelných soudů věčné spravedlnosti božský Spasitel veškerou bolest a utrpení lidské na sebe a nesl je v přetěžkém kříži ve smrtelné slabosti a mdlobě na horu Kalvarii s největší trpělivostí a odhodlaností, aby nám tím příklad dal, že i my s ním trpělivě a odhodlaně veškerý svůj kříž a trápení nésti a snášeti máme.

Jsou kříže naše zaviněné i nezaviněné. První sesílá na nás Bůh jako trest za hříchy naše, druhými zkouší naši sílu a ctnost. Rozličné jsou kříže vezdejší; jedny přináší s sebou lidská přirozenost a těmi jsou nemoce a slabosti tělesné, nepohodlí života spojené s povoláním, těžká práce, na kteréžto kříže netrpěliví lidé tak často nafikají. Jiné na ramena naše uvaluje vrtkavost a nestálost štěstí pozemského, a to jsou ztráta věcí milých a potřebných, ztráta přátel a příbuzných, překážky a nesnáze při pracích a namáháních, nedostatek, chudoba a různá pohroma statků vezdejších, kteréžto kříže mnozí s tou největší malomysl-

ností a nechutí nesou. Třetí druh křížů chystají pro nás zlí a zlomyslní lidé a těmi jsou nenávist a opovržení, zlé a pomlouvavé řeči, urážky všeho druhu, což snášeti mnohým zdá se býti téměř nemožné. Čtvrtý druh křížů nese s sebou často stav člověka, odvislost a poddanost jiným, s nimiž se někteří nikterak nechtějí spřáteliti.

Kdo všechny tyto druhy křížů trpělivě a tiše snáší, nereptá, ten pomáhá sobě znovu vydobýti ráje ztraceného, ten ulehčuje značně tíž kříže Kristova, ten kráčí světem klidně, spokojeně.

Naše trpělivost ve snášení soužení, bolesti a křížů těší Krista, jenž na nás trpělivost vyžaduje slovy: »Chce-li kdo přijíti za mnou vezmi kříž svůj a následuj mne.« A svatý Pavel taktéž nás napomíná na začátku postní doby: »Ve všem prokazujme se jako služebníci boží, ve mnohé trpělivosti, v souženích, potřebách a úzkostech.« Reptání a přílišné nařikání na kříže vezdejší se Kristu protiví a jej uráží. Právě svatý Augustin: »Právě se, že lid Israelský ničím více Boha neurazil jako reptáním proti Bohu.«

Přátelé drazí. Panovníci tohoto světa zavěšují kříže na prsa urozeným, za vlast zasloužilým, udatným vojínům, aby je vyznamenali a vy byste, když sám král slávy věčné vás křížem poctíti chce, reptati chtěli? Když kříž se svých pro vás tak ukrutně zračených ramen béře a chce, abyste jenom na chvíli mu jej podrželi, tu byste mu chtěli odporovati? O slibte mu dnes, že chcete s Kristem hodně velikou tíisku s kříže Kristova nésti, dobře věduce, že koho Bůh miluje toho křížkem navštěvuje, jak to vidíme dobře na svaté Kláře. Tato každodenně rozjímala až do pozdní noci o Kristu Pánu, kterak za naše hříchy těžký kříž nesl na horu Kalvarii a měla vždy s trpícím Spasitelem velikou útrpnost. Jednou v takovém rozjímání prosila Krista, aby jí oznámil, co by pro něho mohla udělat nejmilejšího. Zevíl se jí Kristus s křížem na ramenou a pravil k ní: »Má milá Kláro! hledal jsem příhodné místo, kde bych tento kříž mohl složit a hle našel jsem srdce tvé, v němž ho chci postaviti. Kříž ten musíš ustavičně nositi, chceš-li dcerou mou a dědičkou slouti.« Zvláštní láskou miluje Kristus ty, již ochotně bérou na sebe jeho kříž, nabízejí sami srdce svá, aby Kristus je trním korunoval. Však bůh ho to nesmírně, když někdo před křížem prchá a jemu se vyhýbá. Nedaleko Říma na královně cest via Appia stojí malý kostelík a v něm veliká mramorová socha Krista nesoucího kříž. Kaple, které se říká »Q 10 vadis,« stojí podle legendy na místě, na kterém zastavil Petra utíkajícího před mukami z Říma Kristus s křížem, jenž na otázku Petrovu: »Kam jdeš?« odpověděl: »Jdu znovu dát se ukřížovat.« Moji drazí! Proč bychom se vyhýbali křížům, proč bychom se jich tolik báli, když svatí se z nich radovali a po nich upřímně toužili. Tak sv. František Regis říkával: »Život bez utrpení byl by nesnesitelným.« Sv. František Xaverský: »Kdo okusil jak sladko jest pro Ježíše trpěti, přeje si raději umřít než bez kříže býti.« — Rádi nesli tito i jiní světcové kříž pro Krista a my bychom se měli nad křížem

rmoutiti? Potom zahanbili by nás i filosofové pohanští, kteří neznajíce Krista a spasitelný význam bolesti a utrpení, přece doporučeli, aby člověk nesl bolest klidně, s radostí. Tak Aristid, největší rozkošník filosofie starověké pravil, že třeba bolest nésti bez reptání, bez mrzutosti a s humorem již proto, že je potřeba trochu trýzně jako koření do číše rozkoše. A Minnermus napomíná, aby každý mužně nesl svůj osud, výsledek ponechal bohům a mírnil se jak v radosti tak i v žalosti. A ještě dosud dnes, když čteme dějiny starých nezkažených Římanů, díváme se jejich ocelové síle, s jakou dovedli veškeré utrpení snášeti.

Nejmilejší! Trpělivě a s radostí neste všeliký kříž, oddané snášejte všeliké trápení i bolest, již činíte pokání za mnohé hříchy své, kterými jste velikou tíž vložili Kristu na raněná jeho ramena. Nevyhýbejte a nebojte se kříže, nelekejte se utrpení, které jednou odměněno bude korunou vítězství a slávy věčné podle slov Písma svatého, která napsal v listě k Timotheovi sv. Pavel: »Budete-li s Kristem trpěti, s Kristem kralovati budete.«

3. Konečně i ten s Simonem Cyrénským pomáhá Kristu nésti jeho přetěžký kříž, kdo hledí kříž bližnímu ulehčiti, kdo je milosrdný. Kristus nesl kříž za nás, a tím dal nám příklad, že i my máme za své bližní kříž nésti a tíži jeho ubohým všemožně ulehčovati. Evangelium sv. Lukáše hned na počátku vybízí nás k milosrdenství slovy: »Buďte milosrdní, jako Otec váš nebeský milosrdný jest.«

Je mnoho bolesti, zármutku a bídy na světě, je mnoho ubohých, kteří již klesají pod tíží svých křížů a toužebně se ohlížejí po pomoci. Blaze jim, najdou-li útěchy plná slova, najdou-li anděla, jenž by je v jejich olivetských hodinách posilnil a potěšil, sehne-li se k nim oloupeným a k zemi sraženým milosrdný samaritán, jenž by rány jejich vymyl, obvázal a zahojil.

Od milosrdenství závisí šťastný život zde i po smrti, naše spása; jenom milosrdným odpustí Bůh hříchy, jak slíbil v kázání na hoře: »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.« Štěstí a blaho milosrdného jeví se v hlasu svědomí, jenž nitro člověka naplňuje zvláštním uspokojením, může-li vykonati a vykonal-li něco dobrého pro svého bližního. O tom přesvědčil se každý, vykonal-li nějaký dobrý skutek, o tom doklady máme v životech svatých i světic božích.

Nemohu říci, že by bylo na světě málo milosrdných, ale to mohu říci, že velká část milosrdných zmírňuje bídu chudých a ubohých jen pro uspokojení své samolibosti, pro slávu světskou. — Císař brasilský, veliký přítel chudých a ubohých, chtěl v hlavním městě Rio de Chaneiro zříditi velikou nemocnici pro nemocné a mrzáky. Vydal provolání, aby každý podle možnosti přispěl na zmírnění bídy ubohých. Než sešlo se malíčko milodárů, což císaře náramně mrzelo. Proto dal uveřejniti následující provolání: »Kdo věnuje na nemocnici 100.000 Milreisů, dostane titul barona, kdo dá 250.000 Milreisů, bude povýšen za hraběte. A hle, peníze sypaly se se všech stran. Dárci však nevěnovali

peněz svých na zmírnění bídy svých bližních, nýbrž na oltář své marnivosti a samolibosti. Když se blížil den slavnostního posvěcení, hrnuly se zástupy lidu k budově, mezi nimi i noví šlechticové. Všichni divili se krásné stavbě, upírajíce zrak v průčelí budovy, kde byl dlouhý nápis dosud plátnem zabalený. Při otevření a posvěcení byl napis odhalen a nová šlechta četla na něm ke svému zahanbení: »Lidská marnivost — lidské bídě!«

Podobně jednají ti, kteří konají milosrdenství, aby byli chváleni, aby jména jejich se četla v novinách, kteří jsou milosrdní, aby se neřeklo, že jsou skoupi a lakomí. Pro Krista však toho nečiní a nepomáhají proto Kristu nésti těžký jeho kříž. Jen ti, kterých levice neví, co činí pravice, z nadpřirozených pohnutek konají skutky milosrdenství a ti také dojdou za ně hojně odměny na věčnosti.

Však jsou na světě i lidé, kteří ani pro Boha ani pro lidskou chválu nečiní milosrdenství, neulehčujíce nikterak kříž svých bližních, ba ti spíše naopak zvětšují bolest, utrpení a bídu svých bližních, těžším činí kříž nebobých a tím větší na kříž Kristuv metrické centy, rozmnožují jeho pády a činí tak často ze zlomyslnosti, ze žertu, z lehkomyšlnosti a bez potřeby.

Dvě služby zaměstnány byly ve mlýně vytahováním obilí k násypu pomocí rumpálu. Jeden kominík, jenž přišel do mlýnice, chtěl si udělat žert z děvčat a proto si sedl na jeden pytel a dal se táhnouti vzhůru. Děvčata napjala své síly, nevědouce proč najednou jeden z pytlů je tak těžký. V mrzutosti jedna z děvčat prohodila: »To jde tak těžko jako by sám ďábel na pytlí seděl.« Když pytel se objevil nahoře, vykřikly služky zděšením, spatřivše na pytlí černou postavu, pustily rumpál, takže pytel se sřítíl dolů i s kominíkem, který si obě nohy polámal.

Kdo ze žertu a bez potřeby ztěžuje kříž svých bližních, ať to dělá pomluvou, křivdou, lží nebo násilím, ten svolává na sebe trest boží, poněvadž šlape po největším přikázání v zákoně: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a bližního jako sebe samého.«

Proto varujte se veškeré hrubosti a nelásky vůči bližnímu, hleďte pravým milosrdenstvím a láskou zmirňovati bídu svého bližního, čímž pomůžete nésti Kristu jeho těžký kříž a se Šmonem budete jednou odměněni královstvím nebeským.

* * *

Přátelé drazí! Víte nyní, jak si máte počínat, abyste Kristu mohli pomoci jeho těžký kříž nésti. Ustrňte se nad usláblým, omdlévajícím Spasitelem a řiďte se vždy jeho radou, jeho napomenutím: »Chce-li kdo za mnou přijíti; zapři sebe sám, vezmi kříž svůj, následuj mne, aby kde já jsem, tam byl i služebník můj!«

Majíce na paměti výrok moudrého Siracha: »Po žádostech svých nechod; vyplníš-li co žádost káže, budeš kořisti nepřátel svých« zapřete se ustavičně, kročte své smysly a žádosti a odprejte statečně trojici ďáblově, světu, tělu a ďáblu.

Trpělivě neste všeliký svůj kříž, utrpení a bolest svou, buďte věrnými následovnký Krista, o nichž praví svatý Pavel: »Všichni, kteří pobožně živi býti chtějí v Kristu Ježíši, protivensství trpěti budou.« Nebojte se, nelekejte se bolesti, přijímejte ji jako pokání za své četné hříchy a nepravosti.

Buďte i milosrdní, abyste i vy jednou milosrdenství došli před soudnou stolicí Soudce spravedlivého, jemuž sebezáporem, trpělivostí a milosrdenstvím jste pomohli se Šimonem Cyrénským nésti těžký jeho kříž, když šel v bolestech a slábnutí na horu Golgotu, aby tam v neskonale své lásce obětoval život, krev svou za své vyvolené, kteří v kříži nalézají zde na zemi své heslo, svůj cíl, svou útěchu a na onom světě naleznou v něm i svou spásu. Amen.

VII.

Kristus na kříži.

»A když přišli na místo, které slove Golgota, ukřížovali ho tam.«

(Lukáš 23, 33.)

Přátelé drazí! Není větší a hlubší bolesti, kterou kdy dláto a štětec umělcův na světě personifikoval a zosobnil, nad bolestí zdrcenou postavou Jeremiáše proroka, jež spatřujeme na stropě vatikánské kaple sixtínské, který na začátku století šestnáctého maloval nesmrtelný štětec Michelangelův. Poslyšme, jak kritik Steinmann popisuje jeho bolest. »Sedí zde prorok úplně ponořen v sebe a v nitro své, záda skloněna, jakoby na nich spočívalo břímě nespočetných metrických centů, mocná hlava opřena o pravici, zrak ztrnulý upřen k zemi. Jeho duše naplněna je pelyňkem a nasytí se. Bezmezně hluboká jako moře je jeho bolest, temné jako jeho myšlenky. A z tváře jeho, z duše jeho vyvěrají ty největší žaloby a nátky, kterými bylo nitro jeho zmítáno při pohledu na Jerusalema v troskách.« —

Nejmilejší! Jak vypadala by asi zosobněná bolest, která by seděla na hoře Kalvarii 14tého dne měsíce Nisanu roku 33tého po Kristu a truchlila by nad největším zločinem, jakého kdy byl schopen člověk, rozjímalaby o nejčernějším nevděku, jakého se od lidí dostalo největšímu dobrodinci lidstva, plakala by nad ukřížovaným Spasitelem. Jak vypadal by Jeremiáš prorok, kdyby seděl na kameni hory Golgoty a volal v bezútěšné bolesti své. »O vy všichni, již jdete cestou, pohleďte a vizte, je-li bolest vaše jako je bolest má,« a jeho rty by vzdychaly: »Kdo dá hlavě mé vody a očím svým studnici slz« právě v tu chvíli, když slunce se zatmělo, skály se pukaly, hrobové se otvíraly, a kdy volal athénský filozof Diviš na Areopagu: »Buďte se boží svět, anebq umírá Bůh!« — Ve zbožném úžasu volá svatý Jarolm: »Všeliké stvoření s Kristem trpícím cítí soustrast, jen bídný člověk, pro kterého Pán trpí bez soustrasti, co led studený zůstává.« Tak blu-

boko klesl člověk, miláček boží, že zabijí toho, jenž jej stvořil a krev cedí onoho, jenž jej vysvobodit přišel z otroctví ďáblova.

Vyvedl-li Mojžíš úderem své hole hojné toky vod z tvrdé skály, neměly by biče a metly, trny a květy, jimiž pro nepravosti naše pšesvaté tělo Páně tak ukrutně rozedráno, proráženo bylo, z očí našich slzy vymoci a vynutiti? O plačte všichni, kteří stojte zde pod křížem a s lýtostnou slzou v oku a se soustrastným vzdechem na rtech vyslechněte, co k vám Ukřižovaný v posledních mukách promlouvá, doporučí a odkazuje. Ty pak, o Ukřižovaný, dej sílu hlasu mému a duším vašim slzy lýtosti, zatím co budu mluvit o posledních sedmi slovech Kristových, které pronesl na smrtelném svém lůžku — na tvrdém dřevě kříže. —

1. Jako Jeremiáš ve vidění prorockém tak plakal i Ježíš nad městem Jerusalemem a jeho zatvrzelostí, jak čteme u svatého Lukáše v kapitole devatenácté. A ještě na kříži ve svém milosrdenství a lásce toužil po tom, aby nevděčný Jerusalem se obrátil, prosil Boha Otce, aby mu vše odpustil, čeho se na něm dopustili. Nedbaje ďábelského chechtotu Židů pod křížem se procházejících a jejich rouhavých slov: »Hle, jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže; jsi-li Syn boží, sestup s kříže a uvěříme tobě,« obrací se ještě jednou k svému Otci a modlí se za ně: »Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí.« — Sv. Ignác z Loyoly šel jednou se svým společníkem v čas žní kolem ženců, kteří mu nadávali a všelijak se mu posmívali. Sv. Ignác se zastavil a poslouchal jejich vtipy, až se unavili a přestali. Pak jim dal požeňání a odešel. Sv. Ludvík, král francouzský, když nastoupil, připsal si ke svým nepřátelům v seznamu dvorském malý křížek. Když se to rozneslo, chtěli všichni jeho protivníci, u nichž si v seznamu udělal křížek, utéci za hranice, myslíce, že je chce král Ludvík potrestat. Než Ludvík vzkázal jim, že nemusí se ničeho báti; u nich si udělal jen proto, aby se mohl za ně více modlit a bližšího bližšího vyznamenat.

Nejmilejší! Jak zahanbuje umírající Kristus a tito svědci lidi srdce tvrdého, již nechťejí odpustiti blížnímu svému ani na smrtelné posteli. »Otče,« volá Kristus, aby tím spíše jej k odpuštění pohnul, připomínaje mu, že jest Ocem nejen dobrých, nýbrž i zlých a on sám, že jest bratrem všech. Modlitbu svou »odpust jim« vztahuje nejen na ty své nepřátele, nýbrž i na všechny hříšníky, kteří jej znovu budou křížovat a také i na nás. »Nevědí co činí« těmi slovy omlouvá Kristus své nepřátele a hříšníky všech věků i nás. Jak vznešený příklad zůstavil nám Kristus. Učte se denně od něho, jak máte zacházeti s těmi, kteří vás pronásledují. Modlete se za ně, odpusťte jim a pokud možno omluvte jednání jejich před sebou i před lidmi. —

2. Když slyšel ukřižovaný lotr na pravici, kterak Ježíš modlí se za své nepřátele, pomyslíl si, že nelze pouhému člověku, by v tak velikých nezasloužených mukách tak laskavě se choval k ukrutným katanům a uvěřil v Krista jako v pravého Boha a

skroušeně se k němu obrátil slovy: »Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do království svého.« A Spasitel laskavý v největších svých mukách odkazuje mu království nebeské: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji.«

V posledním okamžiku krátce před smrtí dotkla se kajícího lotra milost boží, které on dobře použil k prosbě Pána Ježíše. —

Nedávno jeden důstojník ve Francii vyzval soka svého pro nepatrné slovo na souboj a byl v souboji zabit. Jeho sestra, jež nedlouho před tím vstoupila do kláštera, se nesmírně proto trápila, myslíc si, že bratr byl zabit ve hříchu, dostal se do pekla. Modlila se vroucně k Pánu Bohu, aby jí ukázal, kde se bratr nalézá. Dostalo se jí té milosti, neboť brzo nato ukázal se jí bratr ve snu a oznámil jí, že je v očištění, avšak náramně hluboko, a že od pekla zachránila jej bleskurychlá myšlenka na Boha právě v tom okamžiku, když smrtonosný kord blýskl se mu před očima. — Větší jest milosrdenství boží než naše hříchy a někdy milost boží zachraňuje hříšníka v okamžiku, častokráte i při posledním vydechnutí.

Však nesmí se nikdo na to spoléhati a odkládati s pokáním na lůžko smrtelné. Dva lotři byli blízcí smrti a jenom jeden dostal se s Kristem do ráje. Lotr na levici žádal Krista, aby mu pomohl s křížem, kdežto druhý prosil Ježíše, aby se na něho rozpomenul, nežádaje, aby jeho muka ulehčil nebo ukončil. Prvý ve své starosti o tělo nevzpomněl si na duši, zatím co druhý dostal tu milost, že Kristus se na něho rozpomenul, poněvadž se o duši staral. Přátelé drazí! Přílišná starost o věci pozemské zabraňuje člověku, aby se staral o duši — a doprovází jej i na lůžko smrtelné a udusí veškerou vzpomínku na Boha a tím člověku pomáhá ve věčné zavržení. Blahý ten, kdo myslí často a vzpomíná na Boha a jeho přítomnost; ten si může být jist, že i Bůh si na něho vzpomene, až opouštět bude tento svět a řekne mu jako lotru na pravici: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji!« —

3. Bylo lito Pánu Ježíši matičky Panny Marie, která stála pod křížem a se Synem trpěla všechny bolesti i muka. Jak rád by jí byl ještě jednou objal, jak rád by se jí stal útěchou a podporou ve stáří — ale dle nevyzpytatelných soudů Otce svého měl za hříchy světa na potupném dřevě kříže zemřít a od matičky se odloučiti. Chtěje Panně Marii těžkou ztrátu Syna nahraditi, obrátil se na Jana a řekl: »Hle, syn tvůj.« kterýmž slovy řekl své rodičce: »Jan budiž tvým druhým synem, budiž náhradou za mne!« »Ale jaká to výměna,« volá sv. Bernard. »Jan jí dán místo Ježíše, služebník místo Pána, učedník místo mistra, syn Zabedeův místo Syna božího, pouhý člověk místo pravého Boha.« Neříkejte, že Panna Maria od té chvíle, co jí byl dán Jan v náhradu za Syna božího, vidouc Jana, spatřovala v něm vždy Pána Ježíše a tím nám dala krásný příklad, že i my v každém svém bližním máme spatřovati Ježíše, aby naše láska k bližnímu byla tím účinnější a dokonalejší.

Však bohužel je málo lidí na světě, kteří spatřují ve svém blížním sobě rovného, svého bratra, nerci-li Krista Ježíše a proto si vysvětlujeme všechny ty křivdy, bezpráví, nevraživost, utrhaní, jimiž veškerá láska ze země se vyhání, jimiž svět mění se v nesnesitelné vyhnanství zvláště pro nuzné, choré a slabší. —

Než Kristus cítil soustrast i s Janem, kterého tolik miloval, že dovolil mu při poslední večeři na svých nadrech spočinout a proto mu též nějak chtěl ulehčiti těžké loučení na hoře Kalvarii. Pln něhy a prosby sklonil svou trním ověncenou hlavu k Janovi, pohlédnuv na svou rodičku, řekl: »Hle, matka tvá,« jakoby říci chtěl: »Ujmi se jí co pravý syn, a jestli se ti někdy po mně zasteskne, jestli tě zármutek uchvátí, jdi a vyplač ho na dobrém, útrpném jejím srdci.« Nejen Janovi nýbrž i nám, nejmilejší, odporučil umírající Kristus svou vroucně milovanou matičku, která vás jistě v utrpení potěší, neboť ona sama veškerou a tu největší bolest zakusila. Odporučil vám Ježíš svou rodičku, abyste ji ctili a milovali, jako děti svou matku milují. Ona jest zrcadlem všech spravedlivých, ona je příkladem ctnosti, ona je matkou jeho, které nikdy nic nemohl odepřít. Přebýváje s ní zde na zemi, žádou prosbu její neoslyšel a rovněž i nyní, když sdílí s ním slávu nebeskou, nikdy ji Kristus neoslyší, když se za světené jí děti přimlouvá. Utíkejte se k ní, moji draží, co nejčastěji ve svých potřebách a utrpeních, postavte se s ní ke kříži a to zvláště vy sirotci, kterým smrt vyrvala drahou pozemskou matičku a uslyšíte ke své útěše sladký Kristův hlas, kterým vám dá matku matek svou rodičku slovy: »Hle, matka Tvá, pomocnice a orodovnice vaše;« za milou a utěšenou náhradu.

4. Vratme se k umírajícímu Spasiteli, jenž již skoro tři hodiny visí v mukách na tvrdém kříži. Kristus odporučil matku svou Janovi a od těch slov: »Hle, matka tvá,« mlčel již a obíral se jen svou bolestí, která okolo hodiny deváté vynutila ze rtů jeho bolestný výkřik: »Bože můj, proč jsi mne opustil.« Těmito slovy dal Spasitel na jevo svou hroznou bolest. »Nejsou to však slova naříkání, nýbrž slova poučení,« praví svatý Leo: Kristus chtěl nám bolestným výkřikem ukázati, že chtěl bolesti, které jako člověk podstoupil, snášeti bez zázračné pomoci boží.

Než málo řídí se lidé krásným příkladem Kristovým. Když na ně přijde protivensství, stavějí se po pomoci u Boha i u lidí a rádi skládají část nebo celý svůj kříž na druhého. Dělá dobře, kdo hledá pomoc a útěchu v utrpení u Boha i u lidí, než lépe a jako hrdinný rek si počíná, jenž trpělivě a odhodlaně snáší vše beze vší pomoci, aby tím větší odměny došel jednou na nebesích. Každá bolest povznáší a vede k Bohu, než nejvyšších vrcholů slávy dosahuje ta bolest, která sama bez útěchy a pomoci šla tím životem, cestou sebezáporu a ctnosti ke branám nebeským.

»Je třeba, abych trpěl a tak vstoupil ve slávu mou,« pravil Kristus, věda, že jen bolest dělá člověka na zemi velikým. Mnoho bylo na světě světců, kteří neprosili Boha, aby zmírnil jejich bolest a utrpení, nýbrž, aby je zvětšil až k největším možnostem.

Ani nevíte, napsal František Sáleský, čeho nám andělé závidí. Jedině toho, že můžeme pro Boha trpěti, kdežto oni nikoliv. Neboť což mohou jiného Bohu obětovati? Modlitby, počty a chvály? To my také můžeme — a ještě více: i bolesti a utrpení, rádi-li je na sebe bēfeme a s láskou neseme sami beze vsí útěchy

Než nežárlí na nás proto pouze andělé. Sám Bůh ve své slávě žasne nad člověkem a zatoužil po oné vznešené schopnosti, jakou má člověk; totiž sebe zapomínati, trpěti a za miláčky své umíratí. Zdá se, kdyby byl Bůh nevynašel způsobu a možnosti, aby umřel za člověka, jenž pfece pro Boha trpěti i umříti dovede, zdá se, že by pak člověk měl o jeden rys krásy a velikosti více než Bůh. A proto otevřela se nebesa a Syn boží sestoupil na zem za nás trpět a umřít, aby člověk, i když pfináší k vůli Bohu oběti sebe větší, pfece vždy viděl, že se Bůh jeho dovede obětovati způsobem ještě vyšším a vznešenějším nežli on. —

Hle, moji draží — do jakých závratných výšin povznáší nás bolest a utrpení. Dva cestovatelé v Alpách chtěli došplhati se vrcholu alpského ledovce. Jeden vzal si na obtížnou cestu dva průvodce a pomocníky, druhý vydal se ke stoupaní sám a sám. Kdo myslíte že došel větší slávy? Ten, jenž dospěl vrcholu pomocí průvodců, nebo ten, jenž se tam vyšplhal sám?!

Trpělivě a odhodlaně snásejte všecku bolest a utrpení k vůli Bohu, utíkejte se o pomoc a útěchy k Bohu i lidem; než když vám všichni — Bůh i lidé pomoc odepřou, nereptejte a tím trpělivěji vše snásejte, neboť vězte, že Bůh pro vás zvláštní odměnu a slávu uchystal, poněvadž ti rekovně dojdou těch nejvyšších výšin radostí rajských. Bolest všech bude odměněna, aby se naplnila slova písma svatého: »Ti, kteří siji v zármutku, v radosti budou žíti.« —

5. Aby se naplnilo písmo, řekl Kristus: »Žitím!« — Spasitel laskavý za nás již tolik krve vycedil a v jeho bolestech na kříži zmocnila se ho veliká a palčivá žízeň a proto hledaje soustrasti, volá Kristus: »Žitím!« Neměli s ním katané smilování; nepodali mu občerstvení, jen jeden voják namočil houbu do octa a na kopí podával ji Ježíši k ústům, aby se napil. Tak naplnila se slova žalmu: »V žitní mé napájeli mne octem.« Přijal Ježíš ocet jsa poslušen soudu svého Otce, aby do podrobnosti naplnila se písma, aby nic nebylo opomenuto, co se vztahovalo k jeho vykupitelskému dílu a jeho poslání. —

Přátelé draží! Zda-li pak jste i vy tak úzkostlivi při plnění vůle a zákona božího, při plnění přikázání a povinnosti svého stavu? Zapomínáte-li na svědomitost, jste jako ti katané, kteří nechtěli Pána Ježíše občerstvit, jste jako ten voják a s ním podáváte Ježíši místo občerstvení ocet smíšený se žlučí a myrhou. Ztráta krve způsobila Kristu velikou žízeň. Než jinou ještě cítil Spasitel žízeň, aby totiž ještě více trpěl pro nás, jen aby jeho smrt nebyla pro hřšný lid marnou. Církevní spisovatel Blosius praví: »Měl Kristus jinou žízeň, totiž ještě více trpěti a nám svou

lásku patrněji dokázati.« O chtěli byste Krista zarmoutiti a žízeň jeho neskladiti ctnostným životem a bohumilými skutky; chtěli byste odepřiti umírajícímu Kristu poslední službu?

O ukojte úplně žízeň Kristovu po vaší duši a po její spáse tím, že se mu věnujete s duší celou nerozdvojenou mezi Boha a tento svět, že nechcete nikdy k touze Ježíšové po vaší spáse přimísit ocet, který žíznivému Bohu podávají zvláště ti, již dny mladosti a síly tráví ve službě těla a světa a teprv stáří, špatný a kyselý zbytek života obětují Bohu. O nikdy neodbývejte takto po vaší duši toužícího Boha; zasvěťte mu celý váš život i víno a květ vašeho mládí, zdraví a síly. A je-li život váš — hříchy obtížený — pro umírajícího Krista nádobou plnou octa, je-li srdce vaše hříšným návykům oddané — žíznivému Bohu pohárem žluči; vyčistěte jej dobře, vymyjte jej slzami lítosti, aby v něm ani stopy nezůstalo po hořkosti, naplňte život i srdce — nádobu vyvolenou sladkým vínem lásky k Bohu i bližnímu a potom dejte z ní pít Pánu Ježíši. —

6. Viděl Kristus, že cesta, kterou od jeslí kráčel až na horu Golgotu, je ukončena, že hořký kalich utrpení, který mu Otec nebeský ku pítí za pokolení lidské podal, do poslední krůpěje je vyprázdněn, že úkol jeho dokonán, že plémě Adamovo vykoupeno, že země smířena a zasnoubena je s nebem a proto zvolal hlasem velikým: »Dokonáno jest!«

Jak krásná to věc počatý dobrý skutek dokonati. Malou chválu zaslubuje, kdo něco dobrého započal, podnikl; velikou však, kdo podnik ku konci přivedl. — Korunou každého díla je šťastný konec, neboť ne kdo začal, nýbrž kdo dokonal dobré dílo, béře odměnu. —

Moji draží! I z vás mnohý snad mnoho začal, avšak málo skončil, často začal a nikdy nedokončil. Snad již kolikrát ve svaté době postní, s posty kříže na velký pátek začali jste slibně pracovat na spáse své vlastní duše a dosud jste dílo spasení vašeho daleko nepřivedli, takže vaše naděje na dobrý konec je chabá a mnoho dobrého vám neslibuje. Chcete-li dílo spásy své dokonat, vezměte si z něho příklad, jak on začal a pokračoval. Začal chudobou, pokorou a utrpením — v Nazaretě žil dalek světa v modlitbě, práci, a »prospíval«, podle slov evangelistových, »věkem, moudrostí u Boha i u lidí.« Ve všem všudy plnil vůli Otce svého, který jej poslal, dokonav s podivuhodnou vytrvalostí své vykupitelské dílo. Vezměte si, nejmilejší, za příklad život Kristův, abyste v poslední hodině mohli říci: »Dokonáno jest, co mi Bůh rozkázal v přikázáních svých, co žádaly ode mne povinnosti mého stavu, k čemu mne povzbuzovala milost boží.« Jak blažení budete v hodině smrti, budete-li moci takto zvolati. Ach, jak daleko jste ještě od toho a proto volejte dnes pod křížem, s něhož jste právě vyslechli slova Kristova: »Dokonáno jest!« »O Pane Ježíši, dej nám tu milost, abychom dokončili dílo spasení svého.« —

7. Již dochází síla Pánu Ježíši, již mu zvolna svatá, trním věnčená jeho hlava klesá; než přece sbírá poslední sílu svou a otvírá ústa svá k posledním svým slovům s kříže: »Otče, v ruce tvé poručím ducha svého.«

Hle, první slova s kříže i poslední patřila Bohu Otci; ostatní patřila nám ubohým a hříšným obyvatelům této země. O učíme se i my od Krista, abychom i my se vždy odporučeli v ruce boží, v nichž jedině jest útěcha a odpočinutí, v nichž jedině bezpečí. Chceme-li v rukou božích spočívatí na věky, je třeba, abychom zde již na zemi odporučili se do nich úplným sebeodevzdáním do vůle boží. Kdo může být zde na světě šťastnější a spokojenější než ten, jenž v radosti i žalosti odevzdaně čeká na pokyny svého Boha, jenž v dobrém i zlém vidí prst prozřetelnosti boží, jenž ví, že bez jeho vůle nesejde ani jediný vlas s hlavy jeho. —

Kristus poručel Otci svému nebeskému ducha, nikoli tělo, které viselo na dřevě kříže. Tím dal nám příklad, že i my se máme starati více o duši nežli o tělo po celý náš život, zvláště však na smrtelné posteli, kdy stav naší duše rozhoduje o tom, zda-li s Lazarem máme se dostat do lůna Abrahamova, či máme-li býti pohřbeni s bohatým hříšníkem v pekle. Přátelé moji! Nezapomínejte nikdy odporučit se v ruce boží při vašich pracích, radostech i žalostech, v potřebách, pokušeních a zvláště ne na loži smrtelném, na němž odevzdejte se trpělivě v bolestech posledních do vůle Otce nebeského upřímnou svatou zpovědí, přijetím svátosti oltářní a svátosti umírajících.

* * *

Nejmilejší! Slyšeli jste právě poslední slova Kristova, z nichž vyvěrá tolik lásky, slitování a milosrdenství, jimiž mluví k nám výstraha, napomenutí, příklad samého Boha — našeho Spasitele. O je třeba poslechnout, abychom šťastně jednou s Kristem mohli vypustit duši svou, abychom mohli se těšit nadějí, že i nám otevřel Kristus bránu nebeskou, že za nás marně neumřel.

Než naděje každá spojená je s bází. Viděli jsme v postních našich úvahách postavy několika hříšníků, pro něž marně Kristus cedil svou krev. Stydne brůzou v těle nám krev, když si vzpomeneme, že i my jsme se jim tak často podobali a podobáme, snad i pro nás Kristova smrt je marnou. Zlořečíme Židům, že Pána spravedlnosti ukřižovali — a hle, sami stokrát hůře Krista křižujeme. Hněváme se na Jidáše, že zradil a prodal Krista a sami ho za chvilkovou rozkoš a nepatrný zisk prodáváme a zra-zujeme. — Katové trýzní Pána a i my mu rány množíme. — Fariseové se posmívají visícímu na kříži a my se rouháme kralujícímu v nebesích. — Žoldníci napájeli jej žlučí, myrhou a octem a my svým nářkem a reptáním mu novou hořkost působíme. Oni prohnali kopím bok a srdce již mrtvému — my však vzkříšenému sváry, závisť a mstou denně srdce rozedráváme. O kéž by, jako se země třásla, chvěl se náš duch svatou bází a bál se hřešiti.

O kéž by srdce naše, jako se pukaly skály, žalostí nad spáchanými nepravostmi pukalo. O kéž bychom, bijíce se v prsa hrůzou a strachem z hrobu hříchů povstali a na kolenou se setníkem volali: »Jistě Syn boží byl tento!« Duše křesťanská, vykoupená drahou krví beránka božího, popatř ještě jednou na mrtvého Spasitele. Hle, hlavu má k líbání nakloněnou, srdce k milování otevřené, rámě k objímání rozepjaté. — Odevzdej se mu zcela, neb On si tě za drahou cenu vydobyl, aby tě uvedl do stanů nadhvězdných a ty tam s ním obcovati mohla v radosti věčné. Amen.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Reformní myšlenky.

Otázka varhanická vstoupila do popředí následkem terroru učitelské organisace. Netřeba se jí lekat. Ministerské právy a zprávy školních rad mluvily o bídném stavu církevního zpěvu a hudby; byly výnosy, jež doporučovaly pěstování zpěvu, slibovaly pochvaly a odměny, ale výsledek byl nulla. Byl jsem na dvou vikariátech vikářem a viděl jsem na vlastní oči tu mizerii, kterou se nedalo hnout žádnou měrou, výminkou, někde se jevila snad snaha, ale zase scházal cvik, jinde bylo hudební nadání i výcvik, ale nebyla láska k církevnímu zpěvu a hudbě, výsledek byl stejný, pěkně a zbožně přednesení písně patřilo mezi bílé vrány; zde vyjímám ona místa, kde učitel s pochopením konal apoštola hudby. Celá stávka organisovaných učitelů nemůže způsobiti pokles církevní písně, ježto jest již ve svém zeru, v níž už to dle mého soudu sotva šlo, proto tato nucená změna povede k oživení hudby církevní. Cyrilská Jednota koná zajisté ty nejkrásnější přípravy, aby odchovala jistý samostatný dorost pěstitelů církevní písně a hudby. Jedna jest potř: že církevní zpěv sám o sobě nemůže zaměstnati cele jednu sílu, a proto také nemůže cele odměniti jednu sílu a třeba brát zřetel na spojení dvojího zaměstnání, aby mohl varhaník svou rodinu uživiti. Jsou ženy hudebně vzdělané a věřící, které by obstaraly hudbu na choru, přece však jsem pro výchovu mužů pro úřad varhaníka. Zde bude třeba se vrátiti k prvotní praxi církve, která spojovala práci řemeslnou se službou kostela. Mezi řemeslníky jest dosti hudebně přirozeně nadaných hlav, které v poměrně krátké době mohou nahraditi učitele. — Řekněme si to upřímně, byl výcvik učitele varhaníka prvo- nebo druhotřídní? Jestli láska k hudbě jej nevedla k sebevýchově v hudbě posvátné, to, co si přinesl z paedagogia, bylo věru velice sporé; na ten stupeň to dotáhne hudebně nadaný a hudbu milující řemeslník velice záhy pod vedením osvědčených znalců, jakými se může prokázati naše ústřední Cyrilská Jednota v Praze.

Naši representanti hudby církevní se nechť spokojiti jen výměnou nedostatečného za méně dostatečné, nýbrž jejich meta leží výše. Ta meta se dá docílití dle mého neodborného úsudku spíše s řemeslníky milujícími hudbu, než s učiteli řemeslně provádějícími hudbu. V čem leží teď nejbližší a nejsnadnější náhrada za bývalé varhaníky? Vybrati mladé sly hudebně nadané a dáti jim příležitost býti uvedenou do posvátné hudby, jak ji potřebuje to venkovské místo, kde odepřeli jiní chváliti Boha. Tvůrce, Vykupitele a Posvětitel. Oni nebudou hned mistři jako jimi nejsou, ale mají v sobě lásku k hudbě, která je během let může k dovednosti přivéstí samoučbou. Mám před očima osadu křečovicou, kde působil vzorný učitel a mistr hudební Suk, který odchoval celou generaci hudebníků v osadě, která spolupůsobila při slavných službách božích. Všude, kde takový muž působil, také zanechal mnohé milovníky církevní hudby za sebou, z nichž nejeden by byl ochoten vzítí na se předběžný výcvik, aby se mohl sám zdokonalovati v církevní hudbě. Považme, že v mnohých místech působil na choru mladý muž, který měl hudební vzdělání založené těmi několika hodinami na učitelském ústavě, které jsou jeho základem a jeho vrcholem umělecké snahy. Zde zůstal stát, až udělal na povel organisace stávkou varhanickou. Jest tento muž s touto přípravou lepším subjektem hudby, než tovaryš jako svůj krásný sport pěstující denně a přijímající ochotně každý pokyn mu od znalců daný? Mám za to, že odpověď je na snadě. Jest tedy na nás vybrati mladíky a dáti jim příležitost pokračovati v umění dále a sice pomocí kursů a hudebních exercicií ročních. Řemeslo zůstávalo by dnem jeho blahobytu, hudba a příjmy z ní by byla odměnou jeho píle. Jako vesnický farář velmi dobře vím, že většina vesnic by neuživila svého regenschoriho, ale každá vesnice zlepši postavení řemeslníku, jenž dovede cvičiti i hudbě církevní. Bavorsko má své Messner, kteří obleknou kněze k oltáři a jdou k varhanám. Nová doba vyvolá nové úpravy. Prvním krokem bude úvodní kurs pro nadané hudebníky a řemeslníky, aby mohli venkovu nahraditi stávkující varhaníky a založiti a vésti farní cyrillské Jednoty, k čemuž by sloužily roční exercicie hudební. Proti stavu přítomnému by to bylo vždy jen pokrokem, byť by nebylo vrcholem dokonalosti.

* * *

S e s v ě t ě t ě n í š k o l y jest reformní heslo volnomyšlenkářů, na nás jest připraviti se na tuto rozlukou. Škola byla dítkem církve a také od církve obdržela nadání mnoho, o nichž přítomnost ani neví. Když se manželé rozlučují béře si každý své věno sebou. Tak musíme se také připraviti i my na rozloučení se školou světskou, a vzítí všem vše sebou, co církve na rozličných farnostech dala škole. To bude kus veliké práce, kterou musí církve vykonati v zájmu svém. Ona musí uvéstí a sčísti, kolik pozemku církevního dala pro stavbu škol starých, kolik pozemku dala do užívání učitelí za vyučování atd. Nic není promlčeno, ježto škola dle dosavadního zákona vychovávala mravně nábožensky a proto

církev při všech smlouvách se státem mohla mlčeti k tomu, aby část jejího majetku sloužila ku krytí výloh školních a byl zapsán jako majetek školní. Nové pozemkové knihy zapsaly ku škole, co jako církevní majetek v starých pozemkových knihách bylo zapsáno. Teď nastává však nový poměr. Ve škole nemá býti o náboženství ani řeči, dokonce ne o katolickém náboženství. Zde poctivý stát — a takým náš stát chce být — nebude chtít ani podržet církevní majetek škole věnovaný a vrátí jej zpět dárkyni. Na církvi bude dokázati ze farních archivů a pozemkových knih, co třeba vrátiti církvi, aby si založila školy své. Každá poloha školy venkovské dává svědectví, že jest postavena na pozemku církevním, ba jsou na mnoze již nové školy, které povstaly vedle starých škol, postavených na církevním pozemku, jenž byl ve prospěch nových škol prodán. Teď však nastává rozlučka a sice nejen od církevního náboženství, ale dle našeho soudu i od fundací církevních ve prospěch školy. K tomu musí věsti heslo, které vydala naše republika o uvedení majetku velkostatku do stavu z r. 1618. Tři sta let zpět chce sahati a restituovati, tedy poctivost a spravedlnost nutí vrátiti církvi veškeren školní majetek pocházející z církevních nadání. O promlčení zde nelze mluvit, ježto škola plnila vždy dosud — aspoň dle litery zákona — povinnost o výchově mravně náboženské. Nyní však nastává naprostá rozlučka a proto, co církev pro církevní ráz byla věnovala, spadá zpět do jejího věna při rozluce se školou a státem. Na rozlučované manželce jest podati důkaz a průkaz, kolik věnem muži přinesla a hájiti právo restituce. V analogickém případě pro církev nastává teď práce sebrati včas všechny doklady než bude zahájeno jednání o rozluce. Zbraň musí býti po ruce. Bez náboženské škole a protináboženské škole nechtěla nikdy církev ničeho věnovati, proto musí žádati své věno zpět. Tak jednal uherský stát, když chtěl uvésti autonomii katolíků. Vše chtěl vrátiti církvi, co bylo užíváno pro školu obecnou, střední a vysokou, a pocházelo z věnování církevního. Psal jsem o tom v ročnících předešlých a bylo citováno též v »Čechu.« Tutéž spravedlnost musíme žádati, a můžeme očekávati od každého poctivého státu, jakým i náš stát chce býti.

LISTY HOMILETICKÉ.

Triduum k velikonoční sv. zpovědi.

Podle pokynu Ord. l. pražského r. 1920 str. 15. č. 1720. Napsal prof. dr. Josef Cihák.

Promluva první.

O nutnosti sv. zpovědi.

»Blahoslavení ti, jimžto odpuštěny jsou nepravosti.«
Žalm 31. 1.

Draží přátelé! Čas svatopostní schyluje se ke konci. Již jsme měli neděli smrtelnou a připravujeme se k týdnu nejposvátnějšímu, ke sv. týdnu velikonočnímu, kdy budeme s Ježíšem trpěti a oplakávati své viny, které způsobily jeho umučení; kdy budeme prositi svého dobrého Spasitele za odpuštění a doufati, že jeho přesvatá krev nevině prolitá také nám prospěje. Ano, prospěje nám, budeme-li činiti opravdové pokání; bude nám odpuštěno, vyznáme-li upřímně hříchy své; poznáme v duchovní útěše a blaženosti srdce svého pravdivost slov žalmistových: »blahoslavení ti, jimžto odpuštěny jsou nepravosti!« — Jestliže vykonáme dobrou sv. zpověď.

Nelekejte se, draží přátelé, tohoto posledního mého slova. Opakuji a to z nejvnitřnějšího přesvědčení svého kněžského srdce, že opravdu blahoslavený jest, kdo hledá a nalézá odpuštění svých vin ve sv. zpovědi, ačkoliv není mi neznámo, že dnes panuje tolik předsudků proti sv. zpovědi; že sv. zpověď, ten pramen útěchy, blaha, štěstí a posily, budí dnes u mnohých odpor, nechť i bázeň. A tak dnes mnozí — i dobří katolíci — uvažujíce obtíže svaté zpovědi a námitky proti ní, zanedbávají sv. zpověď i v době velikonoční a domnívají se, že tím nehřeší, že Bůh od nich sv. zpovědi nežadá, že tato byla ukládána jen církvi od dob lateránského sněmu z r. 1215. Jen tehdy prý by potřebovali se zpovídati, kdyby měli na svědomí těžké viny, ale z maličkostí se přec nebudou zpovídati jako malé děti.

Drazí přátelé! Uznávám závažnost těchto námitek, avšak při tom znamenám, že v nich mnoho nejasného i nesprávného, a proto chci vám dnes ukázati, že sv. zpověď žádá od křesťanů sám Bůh, že potřebuje konati velikonoční sv. zpověď nejen dítě, nýbrž každý upřímný katolík, i svatého života. Nuže ctitelé ukřivovaného a potupeného Ježíše, upřete zraky své na kříž a prosti lidských předsudků uvažujte se mnou o slovech Ježíšových ke spáse svých nesmrtelných duší.

I.

Každá veliká věc mívá své odpůrce, proti každému tajemství víry vznikly námitky a bludy, a tak i proti tajemství svátosti pokání. Již v prvních stoletích někteří bludně smýšleli o sv. zpovědi, ale největšími jejími odpůrci se stali kalvinisti a nevěrci nové doby. Ti prohlásili sv. zpověď, jak se koná u nás, za výmysl kněží, za ustanovení sněmu lateránského IV. r. 1215. Kristus prý sv. zpovědi nežadá a dříve prý se křesťané kněžím ve zpovědnici nezpovídali, proto prý se křesťané nemusejí kněžím zpovídati, stačí prý, když své hříchy žalují Bohu a prosí za jejich odpuštění s upřímnou vírou a lítostí.

Přátelé! Myslím, že proto se nazýváme křesťany, že posloucháme učení Kristovo, že konáme jeho vůli a ne pouze, co nám se zdá a líbí. A kdo může lépe věděti, co Kristus učil, co zamýšlel, co od svých věrných žádal, než ti, kteří ho slychali, než apoštolové a učenci Páně, než ti, kteří byli učeníky apoštolů? Proto jako věrní křesťané, t. j. učenci Ježíšovi, nebudeme se ptáti teprve Kalvína, Luthera a našich nevěrců, co chtěl od nás Spasitel, nýbrž budeme se ptáti apoštolů a prvních křesťanů, co učil Kristus o svátosti pokání; a budeme se řídití příkladem těchto pravých křesťanů, kteří za víru svou trpěli a krev prolévají v mučeníctví, a nebudeme následovati příkladu odpadlíků a nevěrných kněží, kteří zapírajíce víru předků svých hoví lidské pohodlnosti a vášni.

Nuže, vizme, co učil Kristus o svátosti pokání, slyšme, jak o ní psali sv. Otcové, pátrejme, jak o ní smýšleli první věrní křesťané! Otevřme nejprve Písmo sv. a v něm budeme zpytovati vůli Spasitelovu.

Hle sv. Petr vyznal u Cesaree Filipovy: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.« A milý Spasitel náš potvrzuje toto vyznání, slibuje Petrovi prvenství ve své církvi a dodává: »A tobě dám klíče království nebeského, a cožkoli bys svázal na zemi, bude svázáno i na nebi, a cožkoli bys rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« (Mat. XVI. 19.) — Slovy »svázati« a »rozvázati« rozuměti jest — podle řeckého textu — dovolovati neb odpouštěti a zadržovati; tedy slíbil zde Pán sv. Petrovi moc odpouštěti a zadržovati duchovní závazky, t. j. předeevším viny, hříchy. Avšak Pán nechtěl tuto moc omezovati jen na sv. Petra a proto tutéž moc slíbil i ostatním apoštolům s Petrem. Čteme o tom opět u sv. Matouše (XVIII. 18.), takto: »Amen pravím vám, cožkoli

svážete na zemi, bude svázáno i na nebi; a cožkoli rozvážete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.«

Ovšem odpůrci sv. zповědi nám odpoví, že tato slova Kristova jsou příliš všeobecná a nemluví přímo o odpuštění hříchů. Budiž. Avšak Kristus pronesl ještě jiná slova, a to za takových okolností, že každý musí uznati, že jsou přímo o odpuštění hříchů ve svátosti pokání. Byla právě neděle po ukřižování Ježíšově. Apoštolové ze strachu před židy byli uzamčeni. Tu stanul náhle mezi nimi Ježíš a řekl jim: »Přijměte ducha svatého; kterýmž odpustíte hřichy, odpouštějí se jim, a kterýmž zadržíte, zadržány jsou.« (Jan XX. 21.—23.) — Jediný Bůh může odpouštět hřichy, volali fariseové, když Kristus odpustil hřichy mrtvici raněnému; Kristus jako Bůh mohl hřichy odpouštět vlastní mocí, vlastním právem. A toto právo, tuto moc božskou chce svěfiti svým apoštolům, aby jménem božím i oni mohli hřichy odpouštět nebo zadržovati. Proto připomíná jim své a jejich poslání. »jako mne poslal Otec, i já posílám vás,« proto odevzdává jim moc božskou »přijměte ducha svatého.« Zde není vytáček, zde jest jasno, že Kristus dal svým apoštolům moc, která vlastně Bohu přináleží, moc hřichy odpouštět nebo neodpouštět, jako On sám hříšníkům hřichy odpouštěl.

Ovšem jeden rozdíl tu jest. Kristus byl Bůh, byl vševědoucí a proto nebylo třeba, aby mu každý hříšník vyznával své viny; apoštolové však byli pouzí lidé, a proto musil jim hříšník své viny přímo vyznati, aby mohli posouditi, co a kterak mají odpouštět; tedy hříšník musil se ze svých hříchů zповídati apoštolům, aby dosáhl odpuštění svých hříchů.

A zповídali opravdu již sv. apoštolové? Evangelíci říkají, že nikoliv, poněvadž prý o tom Písmo sv. nic nevypravuje. Přátelé, jest mnoho věcí, mnoho náboženských pravd, o kterých také Písmo sv. nemluví, a přece jim i evangelíci věří. Proč by mělo Písmo sv. vypravovati o věci tak tajemné a nemilé, jako jsou lidské slabosti a hřichy? Proč vykládati pohanům, kterak si počíná křesťan, když se prohřešil proti Bohu svému? Křesťan věděl, co má činiti, znal slova Kristova »kterýmž zadržíte hřichy, zadrženy jsou.« Není tedy třeba, aby Písmo sv. mluvilo o tom, že se křesťané zповídají. Nicméně není pravda, že se v Písmě sv. nikde nečiní o tom zmínka. V listu sv. Jakuba (V. 16.) čteme toto: »Vyznávejtež se tedy jedni druhým z hříchů svých a modlete se za sebe vespolek, abyste spaseni byli.«

Před tím mluvil sv. Jakub o svátosti posledního pomazání, které ulehčuje nemocnému a odpouští mu lehké hřichy; těžké hřichy nutno vyznávat i nejen Bohu, nýbrž i lidem, a to lidem k tomu ustanoveným, jako poslední pomazání jen kněží udělují. Tedy mluví sv. apoštol Jakub o zповědi.

Rovněž ve Skutcích apoštolských (XIX. 18.) se dočítáme o konání sv. zповědi. Sv. Pavel kázal v Efesu a po jeho kázání »mnozí z věřících přicházeli, vyznávajíce a vypravujíce skutky své.« Ono vyznání jest právě zповěď.

Přátelé! Z uvedených míst Písma sv. poznáváte zajisté, že sv. zpověď ustanovil sám náš Pán a Spasitel, Ježíš Kristus, a nikoliv kněz nebo biskup. Tito vykonávají jen, co jim Pán poručil a kdo chce dosáhnouti od Boha odpuštění hříchů, musí se z hříchů svých vyznávatí knězi a od něho obdržeti odpuštění nebo rozřešení.

Tak rozuměli Písmu sv. i první křesťané, jak nám dosvědčují výroky sv. Otců a spisovatelů církevních od dob nejstarších. Některé jen slyšíme, jak mluví o odpuštění hříchů, o moci kněžské, o nutnosti zpovědi.*) Sv. Pacían píše: »Hřichy odpuštíme právem

*) Uvedu zde podrobněji několik citátů, z nichž si kazatel vybere, co se mu právě nejlépe hodí. Sv. Ambrož napsal dvě knihy proti bludařům o pokání, v nichž krásně líčí úkon sv. zpovědi, ukazuje, že církev má moc odpuštění všechny hřichy, že ve zpovědi dochází člověk ospravedlnění, jestliže se zpovídá ze všech hříchů a knězi. Píše (De poenitentia l. 2. c. VII.): »Plačme tedy dočasně, abychom jásali na věky; bojme se Boha, pojďme k němu dříve vyznávající své hřichy, napravme viny své! Co se stydíš před Bohem vyznati své nepravosti? Pověz, řekl, nepravosti své, abys byl ospravedlněn. Ještě vinníkoví se poskytují prostředky ospravedlnění, neboť ten jest ospravedlněn, kdo dobrovolně uznal vlastní zločin. Zná všechno Pán, ale očekává tvého hlasu, ne aby trestal, ale aby odpuštěl; nechce, aby se ti vysmál ďábel a vinil tě, že zatajuješ hřichy, předejdi žalobníka svého. Budeš-li sám na sebe žalovati, nebudeš se báti žádného žalobce; udáš-li se sám, i když budeš mrtev obživneš.« A v hlavě VIII. téže knihy píše: »Popřej (mi Bože), abych z hloubi duše dovedl cítiti bol s hříšníky, když mi někdo zhřešiv svůj hřích vyjevuje. Kéž mám s ním útrpnost a nepeskuji ho pyšně, nýbrž lkám a pláči. Snad dívka poklesla svedená piležitostmi, které bývají pramenem hříchů, a zhřešila. Hřešíme i staří, viníme někoho z lakomství, vzpomeňme, zdali jsme my nic nespáchali . . . Ospravedlněn jest více on, než snad já.« A v knize první de poenitentia hájí proti Novaciánům právo církve a kněží odpuštění hřichy. »Toto právo jest svěřeno pouze kněžím; proto správně na ně činí nárok církev, která má pravé kněze; blud nemůže činiti toho nároku, který nemá kněze boží.« A v hlavě 2. n. 6. polemizuje s novaciány, kteří prý Bohu ponechávají právo odpuštění hřichy a praví: »Když řekl Pán Ježíš v evangeliu: Přijměte Ducha svatého, kterýmž odпустíte hřichy, odpuštějí se, a kterým zadržíte, zadržány jsou; kdo ho více ctí? Ten, kdo je poslušen jeho rozkazu, či ten, kdo se mu protiví?« A v téže kapitole n. 12. dodává: »(tuto moc) dal Kristus svým apoštolům, a táž byla od apoštolů přenešena na posloupnost kněžskou.« A ve výkladu žalmu 38. praví také: »Slyš lkoucího: Tobě dám klíče království nebeského . . . Co se praví Petrovi, praví se i apoštolům: neosobujeme si moc, nýbrž sloužíme rozkazu . . . Proto komu se neodpouští, jest ve vyhnanství, setrvává ve zločinném putování.« Že sv. Ambrož zpovídal a jak laskavě si pfi tom vedl, o tom píše jeho žák, jáhen Pavlinus (Vita S. Ambrosii n. 39.): »Plakal s plačícími . . . avšak hřichy, ze kterých se mu zpovídali (věřící), nikomu nesvěřoval leč jedinému Bohu, a za ně jej prosil, zůstavuje tak příklad budoucím kněžím.« Tak zachovával sv. Ambrož zpovědní tajemství a prokazoval se nejen zpovědníkem, nýbrž i lékařem hříšných duší. Sv. Augustin líčí podrobně nutnost a konání sv. zpovědi, zejména v feči 351. »Pokání jest konati za ty hřichy, které jsou obsaženy v zákoně Desatera. a o kterých praví apoštol, kdo takové věci pácbají, neobdrží království božího. Při tomto pokání má každý býti k sobě přísnější, aby sám sebou odsouzený nebyl souzen od Boha . . . Pouty hříchů stížený bude se zpěčkovati nebo odkl dati, nebo váhati utéci se ke klíčům církve, aby jimi byl rozvázán na zemi, aby byl rozvázán i na nebi? . . . Ať jde ke kněžím, kteří mu v církvi přísluhují klíči . . .« V listě k Honorátovi píše: »Zdaž nevažujeme, když se přijde do úzkých a není možnosti uniknouti, jaký bývá

božím... ty viz, může-li to Kristus a zdali to Kristus učinil.«
Vyznává tedy, že kněží odpouštějí hříchy mocí boží, kterou jim mohl dáti a dal Kristus. Podobně se vyslovuje sv. Ambrož: »Nesobujeme si tuto moc, nýbrž sloužíme rozkazu božímu.« A jiní

v církvi shon od obojího pohlaví a od každého věku, kdy jedni prosí o křest, jiní o smíření, jiní opět o pokání, a všichni o útěcu a vykonávání i udělování svátosti! A jestliže kde není kněží, jaké v tom neštěstí pro ty, kteří odbázejí s tohoto světa buď beze křtu nebo nerozhřešení; jestliže však jsou tam kněží, všem se pomůže, jedni se křtí, jiní smířují!« A v řeči 392. mluví o nutnosti ušní zpovědi, jak nahofe uvedeno. — Sv. Basil v řeči 288. píše: »Komu se mají vyznávati hříchy? Těm, kterým bylo světeno rozdávaní božských tajemství, to jest, kněžím.« Sv. Cyprían ve knise De lapsis C. 29. povzbuzuje k pokání a zpovědi hříšníky i s malými vinami. Píše: »Ačkoli modlám neobtěžovali, kteří jen o tom uvažovali, z toho se vyznávajíce s bolestí a upřímně kněžím činí zpověď, tihu své duše vyjevují, žádají spasitelné pokání za tyto rány, třebaže malé a nepatrné, vědouce, že psáno jest, Bůh nebývá posmíván. Bůh nemůže býti posmíván a obcházen; ano více hřeší, kdo soudí o Bohu podle člověka a myslí, že ujde trestu za zločin, když se zjevně nepřizná. Proto ať se zpovídá každý z hříchu svého, dokud žije na zemi, dokud jeho zpověď může býti přijata, dokud odpuštění a dostiučení sprostředkované kněžimi je milé Bohu.« Nauka dvanácti apoštolů z II. století mluví o zpovědi. Hl. 4.: »V kostele budeš vyznávati hříchy své a nepřistoupíš k adoraci s hříšným svědomím.« Hl. 14.: »V neděli se scházejíce lámete chléb a díky činíte, když jste se vyznali z hříchů svých, aby vaše oběť byla čistá.« Sv. Jeroným ve výkladu evang. sv. Matouše rozeznává kněžství starého a nového zákona a dí: »váže neb rozvazuje zde biskup nebo kněz mocí svého úřadu; když vyslechl různost hříchů, ví, komu je zadržeti jest a komu odpustiti.« — Klement Římský psal v listě svém Korintským: »Pokud jsme na tomto světě, polepšme se z celého srdce... neboť jakmile jsme vykročili z tohoto světa, nemůžeme se již zpovidati a konati pokání.« Laktancius ve 4. století píše (Instit. cap. XXX.): »Jediná církev katolická jest to, která má pravou úctu boží... jest věděti, že ona církev jest pravá, v níž jest zpověď a pokání, která spasitelně léčí hříchy a rány, jimž podléhá tělesná slabost.« Origenes na více místech mluví o zpovědi. Na př. v homilii 2. na Levit. č. 4. píše: »Jest odpuštění hříchů pokáním: když hříšník v slzách smáčí lůžko své a slzy se mu stávají chlebem ve dne i v noci, a když se nestydí vyznati knězi Páně hřích svůj a hledati lék.« A v homilii III. praví, že nutno se vyznati ze všeho a nic nezamlčovati: »Musíme udati a na veřejnost vynésti všechno, co jsme spáchali... jenom se ohlídní po lékaři, kterému bys svěřil příčinu nemoci své, který by znal nésti spolu bolest i cititi útrpnost... ašys učinil dá-li ti radu...« Sv. Řehoř Nys. píše: »Měj větší důvěru v toho, který tě v Bohu zplodil, než v ty, od nichž tělem pocházíš! Zmužile ukaž knězi skryté tajnosti duše své, jako tajné rány odkrývej lékaři...« Tertullian napsal knihu o pokání a v ní zdůrazňuje nutnost zpovědi z hříchů. »Pokání jest, jimž vyznáváme svému Pánu hřích, ovšem ne že by ho neznal, nýbrž proto, že vyznáním se připravuje dostiučinění, zpovědi se rodí pro pokání, pokáním se usmířuje Bůh...«, kteří toto dílo zpovědi ze dne na den odkládají... se studem svým hynou, ... jestliže s něčím unikli jsme lidské spravedlnosti, budeme to tajiti i před Bohem? Či lépe jest potaji býti zavrženu než veřejně býti rozhrěšenu?« Sv. Jan Zlatoústý ve výkladu Isaiáše líčí moc kněží. »Kněz má v nebi postavenou stoličku a má moc spravovati věci nebeské... soudce sedí na zemi a Pán následuje svéo sluhu a cokoliv tento na zemi rozsoudí, to na nebi schvaluje.« V řeči velikonoční pak píše: »Milostí boží dožili jsme se tohoto svatého týdnu: nyní zvláště musíme i dobu postní zachovati i častěji konati modlitby i musíme vykonati pečlivou a upřímnou zpověď ze hříchů.« Jinde píše: »Při vyznávání svých hříchů nestydme se lidí, nýbrž Boha se bojme, který i nyní vidí naše viny i jednou bude trestati ty, kteří nyní nečiní pokání.«

sv. Otcové velebí moc kněžskou jako boží. Tak sv. Jan Zlatoústý píše: »Kněží, kteří obývají zemi, dostali moc, kterou Bůh nedal ani andělům ani archandělům...« Stručně a krásně vyjadřuje se sv. Efrém: »Bez ctihodného a božského kněžství nedosahují smrtelníci odpuštění hříchů.« Tedy nutno se lidem zpovídati na místě božím. A podobně dí sv. Lev papež: »Odpuštění boží nemůže býti dosaženo jen prosbami kněží.«

Těm, kteří si namlouvají, že se zpovídají před Bohem, v duši své, odpovídá sv. Augustin: »Nikdo si neřkej: tajně, před Bohem čímž pokání; Bůh ví co mi má odpustiti, vždyť v srdci mém se kaju... tedy bez příčiny bylo řečeno, cokoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi, tedy nadarmo byly dány církvi klíče? Mrháme evangelium, marníme slova Kristova!« Tak, přátelé, soudili o slovech Kristových a o sv. zpovědi největší Otcové církve sv., tak věřili a dosud věří věrní křesťané. Otevřete posvátné knihy liturgické, latinské i řecké a naleznete v nich popis zpovídání a svědectví, že tuto moc mají pouze biskupové a kněží. Podobně ustanovují již různé sněmy církevní dávno před sněmem lateránským, že věřící mají se zpovídati aspoň jednou za rok a to v době postní. Na sněmu remešském r. 630 v kánonu 8. bylo ustanoveno: »Nikdo v době postní nezanedbej zpovědi a to svému vlastnímu pastýři.« A sněm lyonský r. 710 v kánonu 3. žádá, »aby věřící alespoň jednou za rok vyznávali své hříchy vlastnímu knězi.« —

Mimo to víme, že různé schismatické církve východní, jako řecká, armenská, katolická, mají dosud sv. zpověď, a oddělily se od církve latinské římské již v prvních stoletích. Jak by to bylo možné, kdyby zpověď byla ustanovena teprve na sněmu lateránském? Ne, přátelé drazí, zpověď ustanovil Pán Ježíš a zpověď žádali a konali křesťané vždycky. Sněm lateránský IV. r. 1215 v kánonu 21. pouze ustanovil, jako již to učinily jiné sněmy, dobu sv. zpovědi. Tam totiž ustanovil: »Každý věřící obojího pohlaví, když dospěl let rozeznávacích, ať se zpovídá věrně ze všech svých hříchů aspoň jednou v roce vlastnímu knězi.« A veliký sněm tridentský v sezení XIV. v kánonu 8. praví: »Jestliže by kdo tvrdil, že věřící podle ustanovení velikého sněmu lateránského nejsou povinni se zpovídati jednou v roce a proto že jest doporučení věřícím Kristovým, aby se nezpovídali v době postní, buď vyloučen!«

Přátelé milí! Co plyne z uvedených svědectví celé církve sv. pro nás? Myslím, že každý z nás musí uznati, že zpověď žádá od nás Bůh, že velikonoční zpověď jest příkazem církve sv. a kdo té neuposlechne, rovná se pohanu a publikánu.

Proto, kdo z nás nechce zapřít své víry, kdo hlásí se ke Kristu a jeho pravé církvi, ten musí vykonati velikonoční zpověď: Toto přikázání boží a církevní platí pro děti i pro dospělé, pro velké hříšníky i pro duše zbožné a svaté. A že i tito potřebují zpovědi, ukáží vám nyní.

II.

Zpovídati jest prý dobré pro malé děti, ale pro dospělé skoro nemožností. Moderní lidé, mladý pán, student, úředník nebo dělník,

naše dámy mladé i starší, svobodné i provdané vzpomínají jako na krásný sen, na tu dobu, kdy jako školáci a školačky chodívaly se zpovídat, nyní však je ani nenapadne, aby přiklekly ke zpovědnici a vyznávaly knězi hříchy své. A tážete-li se, proč je zpověď pro děti dobrá a dospělým se nechce zpovídati, uslyšíte: Inu, děti vezmou si něco ze sv. zpovědi, vypovídají na sebe všechny maličkosti od a až do z, snaží se pak o polepšení a dají aspoň doma nějaký čas pokoj. Proto ať se děti Boha bojí a se zpovídají! Podivné! A nehodila by se podobná řeč na leckterého dospělého? Neškodily by mnohému a mnohé, kdyby se také trochu bály Boha; kdyby se polepšily a nějaký čas daly doma pokoj! Děti prý se zpovídají z maličkostí; a proto snad velcí, kteří mají na svědomí větší viny, nemusejí se zpovídati? Divná to logika! Což tím, že vyšly ze školy, emancipovaly se také od Boha a jeho zákonů? Což Pán Bůh ustanovil sv. zpověď jen pro děti? Nikoliv, sv. zpověď jest pro dospělé spíše než pro děti. Vždyť v dospívajícím člověku vyvinují se různé náruživosti, zlo se všech stran láká ke hříchu, všude plno nepřátel spásy, nástrah zbožné duši; a tu měl by se člověk zříkati hlavní posily a pomoci, sv. zpovědi?

Snad proto se vyhne zpovědi, že jest to nepříjemné vypočítavati knězi své hříchy? Ovšem připouštím, že to není nic příjemného; ale rcete, což sv. zpověď jest ustanovena pro zábavu lidí? I nemocnému leckterý lék nechutná, ale přece jest nutným pro zachování života; podobně sv. zpověď. Prý se nehodí povídati vše jako malý záček. Vězte, že toho není třeba; stačí pověděti všechny hříchy těžší a lehké, kdo nechce, nemusí vyznávat. Těžký hřích však není maličkostí! A mnoho-li lidí může říci, že se nedopustili hříchu těžkého? A ve hříchu chce člověk žítí dále? A což přijde li smrt, věčnost a soud? Ten bude jen pro děti? Ó, kdo věří, že jest Bůh, že jest duše nesmrtelná a že jest po smrti soud, ten nemůže žítí ve hříchu, ten musí se zpovídati.

Jen člověk nemyslíci nebo nevěrec může zapomínati na sv. zpověď a jí se vyhýbati. Vy všichni, kdož odkládáte se sv. zpovědi a žijete ve hříchu, pomněte, že výčitky svědomí nepřestanou, že budou vás pronásledovati až ke hrobu, až na soud a věčnost, jestliže setrváte ve svém hříchu. Než vaše neštěstí nechce váš Spasitel, jenž za vás trpěl a pro vás ustanovil svátost pokání, s kříže svého podává vám ruku ke smíru, ukazuje vám ke zpovědnici, tomu zdroji pravého křesťana, očistění a pokoje. Vím, přátelé milí, že vy jste zbožní, že se zpovídáte častěji, ale tuším, že snad mezi vámi i ten, kdo již delší dobu se nezpovídal, kdo neuvažoval o nutnosti zpovědi, nebo kdo cítí v duši nepřekonatelnou bázeň a odpor k sv. zpovědi. K tomuto právě obracím se nyní na konec s prosbou, aby přišel i zitra, kdy ukáži vám, jak sv. zpověď s pomocí boží jest lehká, příjemná a blahodárná; toho právě prosím, aby neopouštěl svého Spasitele, aby uvažoval o jeho dobrotě a z lásky k němu se připravoval k hodné sv. zpovědi, a pak zakusí jistě sám na sobě, jak blahoslavení jsou ti, jimžto odpuštěny jsou nepravosti — amen.

Promluva druhá.

Prospěšnost a snadnost sv. zpovědi.

»Milosrdenství chci a ne oběti.«
(Mat. 9, 13.)

Drazí v Kristu! Ve včerejší úvaze jsme poznali, že Bůh od nás žádá, abychom se zpovídali kněžím na místě božím, že svatá církev naše nám velí, abychom se zpovídali v době velikonoční. Poznali jsme, že sv. zpověď jest ustanovena pro všechny, pro dospělé jako pro děti, a že dospělí vždy mají, z čeho by se mohli zpovídati. Naše rozhodnutí bylo: jsem věrný učedník Kristův a upřímný syn jeho pravé církve, proto musím splniti jejich příkázání, musím nyní přistoupiti ke sv. zpovědi!

Avšak zdá se mi, že nové námitky se kupí ve vaší duši, že vašemu spasitelnému předsevzetí staví se v cestu nové obtíže, stud a bázeň před sv. zpovědí. Zdá se vám, že nebudete mlti prospěchu ze sv. zpovědi, vždyt jsou lidé, kteří se často zpovídají a nejsou lepšími, zpověď tedy člověka nelepší. Necítíte potřebu sv. zpovědi, nemáte hříchů těžkých a tudíž se vám zdá zpověď pouhou formalitou. Jiní snad uznávají, že by vám zpovědi bylo třeba, žijete ve hříších, ale cosi vás neodolatelně oddaluje od zpovědi, zdá se vám býti mučírnou, bojíte se a ostýcháte svěřiti knězi nejtajnější věci svého života, nemůžete překonati svého odporu!

Chápu plně, drazí přátelé, váš duševní stav, ale chci vám dnes s pomocí boží ulehčiti vaši těžkou povinnost. Povedu vás dnes do života různých lidí, abyste poznali také z jiné stránky, jak působí na lidi zpověď. Povedu vás k Bohu našemu, k ukřižovanému Ježíši, aby On — lékař duší — vám ukázal pravdivost slov svého evangelia: Milosrdenství chci a ne oběti. Nuže, přátelé, otevřme srdce svá milosti boží, a pod ochranou Matky Páně — toho Útočiště hříšníků — rozjímejme, jak blahodárná, jak sladká, jak snadná jest sv. zpověď!

I.

Slýcháme často, že zpověď je zbytečná, poněvadž nedělá lid lepšími, ano snad někomu ve zpovědi se dává i pohoršení kněžskou zvědavostí; neprospívá společnosti, spíše prý mate myslí, a proto uvědomělý občan zpovědi se vyhýbá.

Drazí přátelé! Sv. zpověď se podobá velice lékařství. A rcete mi: uzdravuje medicína hned a každého? Nejsou lidé, kteří stále musejí užívatí léků, aby si udrželi život, a nemoc jejich spíše se horší než lepší? A jest snad proto lékařství vědou zbytečnou, budou se nemocní vyhýbati lékům? Nejedem vychovatel — snad i otec neb matka — při veškeré své pečlivosti vychová z dítěte darebu a proto jest zbytečným vychovávatí děti? Zajisté nikoliv. A stejně se to má se sv. zpovědí. Nelepší-li se, kdo se zpovídá, není toho vinna sv. zpověď, ale kajcník, jenž ji špatně koná aneb

nemoc duchovní, jež se nedá okamžikem vyléčiti, I křestan jest člověkem a' nakloněn ke zlému, jestliže sv. zpověď neodstraní všech chyb a všech nedokonalostí, aspoň je zmenšuje a znenáhla odstraňuje. Zpověď nikoho nečiní horším, lepšími mnohé. Vždyť již tím, že se někdo jde zpovídat, ukazuje polepšení. Rcete semí, jest to pravda nebo ne, že kdo se zpovídá, ukazuje úmysl býti mravným, lepším, pečlivějším, svědomitějším? Nean-liž pravda, že ten, kdo se chce oddati neřestem, přestává se zpovídati, a naopak zase ten, kdo chce vybfednouti z bahna nepravostí a vrátiti se na dobrou cestu po trpkých zkušenostech, začne obnovu života se sv. zpovědi? A tudíž zpověď vždy přináší nějaké polepšení, nějaký užitek. Neodstraní sice rázem všechny i lehké hříchy, ale ponenáhu vede člověka k dokonalosti.

Může se státi, že některý nevěrec jest mnohem dokonalejším v lidské kultuře i mravním životě než některý katolík, který se zpovídá; avšak srovnáme-li massy lidové, shledáme, že tam, kde se lidé zpovídají, jest méně zločinů, méně hříchů veřejných i tajných. A proto právem tvrdíme, že zpověď činí člověka lepším, dokonalejším, šťastnějším.

K čemu tedy je dobrá zpověď? Ptejte se toho ubohého jinocha, jenž se oddal habebnému býření, jehož známky se počaly již jeviti v jeho tváři — dnes jest úplně změněn, silen a zdráv na duchu i na těle. Co asi učinil? Vykonal dobrou sv. zpověď, zpovídá se dosud častěji, dříve se nezpovídal. K čemu slouží zpověď? Vizte onoho dělníka, jenž nedávno byl oddán nepořádnému životu — dnes jest střídmý, pořádný, pracovitý. Jeho žena a děti nám snad povědí, že mu byla platná tolik svatá zpověď. K čemu jest zpověď? Ptejte se nebohé ženy, která má kolem sebe hromadu dětí a sama jest od muže jen týrána; již chtěla učiniti všemu konec a skočiti do Vltavy — avšak vzpomínka na Boha a dítky ji zadržela, pak odešla rozčilená ke zpovědníkovi, a hle, vrací se domů s klidem v duši a radostí v ustarané tváři. Snáší nyní trpělivě své strasti, trpí velkodušně příkoří mužovo. Muž z počátku se diví její změně, pak začíná ji milovati a podle ní sám se říditi! Hle, o jednu sebevraždu méně, matka zachována dětem a rodině navrácen mír a láska; a vše to způsobil Bůh skrze sv. zpověď.

Ano, přátelé drazí, sv. zpověď prospívá člověku, prospívá celé společnosti; zpověď vrací a zachovává pokoj duše, bez něhož není pravého štěstí; zpověď předejde se mnoha zločinům a neštěstím, zpověď povznáší hříšníka opět k Bohu, útěchou plní úmrajícího, jenž má odejiti před svého Boha a svého Soudce. A proto neváham volati nepřátelům a snízovatelům sv. zpovědi: Vy synové a dcery posmíváte se sv. zpovědi, ale věřte, že ta to byla, která učila vaši matku vás milovati a za vás se obětovati! Rouháte se snad, manželé, sv. zpovědi, ale vzpomeňte, že ona to byla, jež vaši manželku silila a neposkvrněnou vrátila vašemu náručí, když za vaší nepřítomností byla všemožně sváděna k nevěrnosti. Zavrhněte si zpověď, vy kapitalisté a zbohatlíci, ale pamatujte, že

ona lépe než každý zákon lidský a stráž ochraňuje váš majetek a práva před nespravedlivými útoky. Tak vypadá sv. zpověď ve světle pravdy, tak blahodárný jest účinek její na jedince i společnost.

A chcete poznati, jak milá jest a sladká sv. zpověď lidskému srdci? Nuže, uvažujte se mnou dále.

II.

Roku 1839 mluvil mladý protestant Naville v ženevské akademii a mezi jiným pravil: Kdo jest ten, jenž by někdy nebyl závistivě hleděl k zpovědi? Kdo netoužil někdy v trpkosti svědomí, v nejistotě o odpuštění božím, uslyšeti hlas, jenž by mu mohl říci jménem Krista »Jdi v pokoji, hříchy tvé byly ti odpuštěny.«? — Tak soudil protestant o zpovědi.

V Evang. Kirchenzeitung roku 1918 vypravoval evangelický missionář Hoffmann, kterak k němu u Sumatry přišel domorodec a volal: Otče, tolik jsem po tobě toužil, abych se ti vyzpovídal. Vyznával jsem Bohu viny své, ale to mi nestačilo, jiní lidé také mne nemohou potěšiti a nemá nikde klidu přicházím k tobě, abys mi jménem božím odpustil a mne potěšil.

Draží přátelé! Vizte, jak touží srdce pohanovo po zpovědi, jak ji závidí nám katolíkům evangelci a my, křesťané katolíci, nedovedeme si ji vážti, nedovedeme pocítiti její sladkosti? Kdo zná srdce lidské, dá mi za pravdu, že toto srdce touží po svaté zpovědi, touží po zpovědníkovi. Je-li to srdce hříšné a výčitkami svědomí týrané, komu se svěří, kde si ulehčí? Před přítelem se stydí a smlouvá, jest mu nemožno, aby plně a upřímně vyznalo: zradil jsem vlastního přítele — stal jsem se nevděčnickem ke svému dobrodinci — zapřel jsem svou lidskou důstojnost — klesl jsem hlouběji než nemá tváf. — Taková řeč s lidmi se těžko vede, a vede-li se, neuspokojí srdce. Zde může uspokojiti jen soud tajemný, kde na místě božím soudí člověk, pln útrpnosti a soucitu, zodpovědný jen Bohu; člověk, jehož ústa posvátný a zpovědním tajemstvím jsou na vždy uzamčena, jenž odpouští na místě božím a skleslému srdci dodává nadpřirozené síly, útěchy a naděje. Ve zpovědnici hříšník se pokořuje, aby získal klid duše a odpuštění. Toto pokoření není mučednictvím, naopak pramenem útěchy a vnitřní radosti. Známý v dějinách muž, italský spisovatel Alex. Manzoni napsal pěkná slova: »Ano, my klekáme před knězem, žalujeme, mu své viny a přijímáme jeho napomenutí. Avšak když kněz — chvěje se v duchu před vznešeností svého úřadu — zdvihl nad naši hlavu svou posvátnou ruku, aby nás rozřehšil: my zvedající se od jeho nohou, cítíme, že už nemáme na sobě žádné viny. — Tím jest zpověď pro hříšníka. Oš milejší, sladší a příjemnější bude pro toho, kdo nemá hříchů těžkých, a ve zpovědi nalézá pramen své svatosti, ve zpovědníkovi svého duchovního rádce, otce, ano více než matku a otce.

Život náš jest velmi záhadný: neštěstí, nástrahy, nebezpečství obklopují nás všude, nikde a nikdy nejsme jisti před po-

kušením a hříchem. Ve svatosti a spravedlnosti můžeme se udržeti jen milostí boží a ta pramení ve sv. zpovědi.

Splše známe jiné než sebe; jiné léčí lékař, svou nemoc neznamená, jiných chyby opravujeme, svých nevidíme, jiným dobře radíme, sobě poradit nedovedeme. A tak i v duchovním životě sami si nestačíme, potřebujeme vůdce své duše po cestě k nebesům a tím právě jest zpovědník. Mnoho svěříme svému otci a své matce; ale jsou věci, kterých si neodvažujeme svěřiti ani svým rodičům ani svým nejlepšími přátelům: tu jest zpovědník, jemuž odkryjeme celou duši svou, jenž jí porozumí, posílí a potěší. — A což když člověk již nemá rodičů, když byl již zklamán svými přáteli a v duši je mu tak teskno, kdo ho pochopí a potěší? Zajisté nejlépe ten, kdo jest od Boha ustanoven lékařem duší, jeho zpovědník. Ten má srdce pro všechny boly lidské duše, ten nezklame důvěry v něho kladené, ten mocí svého úřadu posílí a povznese ubohého kajícího. A proto velcí duchové, mužové vědy i umění státnického nepohrdali zpovědí, chodili ke svatému zpovědníkovi měli svého důvěrníka, svého přítele, svého pravého otce, o němž s úctou, láskou a vděčností mluvívají. Místo mnohých slyšte, jak mluvil o svém zpovědníkovi slavný Eduard Moore, chlouba Irčanů: »O ctihodný otče, jestli s výše nebes, kam tě tvoje ctnosti povznesly, ještě slyšíš hlasy lidské, přijmi můj nevroucnější dík za to, že často jsi uložil pokornému návštěvníku své zpovědnice modliti se po několik dní sedm kajících žalmů.« Tito mužové neměli také těžkých hříchů a ve svaté zpovědi nalézali své štěstí a svůj prospěch.

Nuže, milí přátelé, my bychom nedovedli následovati jejich příkladu? My bychom si zpovědi nevážili, jí snad pohrdali? Tak zlí jistě nejsme, abychom se zbavovali nejkrásnější opory životní, pramene duchovní síly a vnitřního klidu, proto půjdeme k svatému zpovědníkovi.

Než tu řekne mi někdo: Všechno to uznávám, rád bych přiklekl ke zpovědníci, ale nemám k tomu síly, stydím se, bojím se. Pojď, příteli, k Ježíši, on chce milosrdenství a ne oběti, pojď a rozjímej o jeho dobrotě a nebudeš se ostýchatí sv. zpovědi.

III.

Nechce Bůh naše pokoření, oběti, ale milosrdenství nám nabízet. Již ve Starém Zákoně u proroka Ezechiela (33, 11) volá Bůh: »Život jsem já, nechci smrti bezbožného, ale aby se obrátil bezbožný od cesty své a živ byl.« Milosrdenství boží jest nezměrné. Jsou moře hluboká, ale přece mají dna; jsou hvězdy vysoké, ale v dostižné výši; milosrdenství boží však nemá dna, toho nikdy nevyčerpáme Bůh odpouští i sebe větší viny, odpouští všem, konají-li pokání. I Jidášovi nabízí odpuštění bohozrady. Citíme to z láskyplných slov Spasitelových k němu: »Příteli, nač jsi přišel?« (Mat. 26, 50.) Přitelem nazývá zrádce, aby mu ukázal, že i nyní může dosáhnouti odpuštění a býti přítelem Ježíšovým. Bude tedy milosrdenství boží málo na naše mnohé hříchy?

»Všecky již odpuštěné hříchy od začátku lidstva až po tuto chvíli — tak pravil svatý farář arský Vianney — všechno milosrdenství na ně spotřebované jest proti celému milosrdenství božím jen jako zrnko písku proti nesmírné hoře.« A toto nevyzžitelné milosrdenství boží vtělilo se v Ježíši Kristu, jenž celým životem a smrtí svou jest vrcholem milosrdenství a lásky k nám. Co všechno neučinil pro nás! Tři léta chodil po židovské zemi a jeho kroky byly kroky lásky a milosrdenství. Jak nás miloval! Každému, kdo s důvěrou ho žádal, pomohl, nikomu neodpral své milosti, všem dobře činil. První však jeho starostí byly lidské duše, zejména hříšníci; pro hříšníky podnikal vše. Vizte ho, sedá žízňiv u studnice Jakubovy, ale více žízňí jeho milosrdné srdce, aby mohl přivést na dobrou cestu ženu samaritánku; čeká, aby jí usnadnil vyznání hříchů, sám — apoštoly poslal do města — a jak šetrně zpytuje s ní svědomí a odhaluje hříchy. »Jdi,« praví jí, »a zavolej svého muže.« A ona se musí přiznati, že nemá muže. »Dobře's řekla,« pokračuje Pán, »že nemáš muže, neboť kterého teď máš, není tvůj muž.« (Luk. 11, 10.)

Ježíš odpouští hned a dokonale. Vzpomeňte na svatou Maří Magdalenu. Ještě nic neřekla, jen plakala bolestí nad svými hříchy, a Pán Ježíš hned zapomíná na její viny, odpouští, ano se jí zastává proti Šimonovi, odpouští jí mnoho, protože mnoho litovala. A komu slíbil Ježíš ihned nebeskou radost, komu řekl, že s ním bude ještě toho dne v nebi? »Ještě dnes budeš se mnou v ráji,« pravil Pán lotru vrahu, zlosynu odsouzenému k potupné smrti, a to za to, že v poslední chvíli života pronesl jediné slovo upřímné lítosti: »Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do království svého!«

Tak odpouští Bůh kajícím hříšníkovi a nikdy již nepřipomíná viny, jednou odpuštěné. »Pakli by bezbožný činil pokání ze všech hříchů svých, všech nepravostí, které činil, nevzpomenu« (Ezech. 18, 21) volá. A čtete, drazí přátelé, Písmo svaté, nikde nenaleznete, že by Pán Ježíš byl komu připomínal hřích jednou odpuštěný nebo činil výčitky. Víte, jak hanebně a bolestně zapřel ho apoštol Petr, ale Pán pohleděv naň, odpustil mu. Od té chvíle neviděl Ježíše až po jeho zmrtvýchvstání. A snad mu tehdy Pán Ježíš činil výčitky a připomínal zapřetí? O nikoliv. Znovu jej vyznamenává před ostatními, jemu se nejprve ukazuje a jeho ustanovuje pastýřem svých beránek i ovcí. Hleďte, jak milosrdný, jak lásky hodný jest náš milý Spasitel. Ví dobře, že jsme lidé slabí, hrdí; zná, jak se bojíme pokoení, ponížení, zabanbení, zvláště před jinými a proto chce nám odpouštět bez našeho zahanbení, hříšníků šetří, je omlouvá, hájí a povznáší.

Vzpomeňte, co činil, když k němu přivedli ženu cizoložnou. Aby ona hříšnice nemusila se před ním rdít a hanbiti a klopti oči, sklání se sám k zemi, kloptí sám oči a píše cosi do písku. Až teprve když se žalobníci vytratili, pozvedá hlavu a táže se mírně: »Ženo, kde jsou ti, kteří na tebe žalovali? Žádný tě neodsoudil, ani já tě neodsoudím; jdi a již nehřeš!« (Jan 8, 13.) Jaká

to šetrnost, jaká útlocitnost našeho Spasitele k ubohým hříšníkům. A tak láskyplně jednal se všemi. I když napomínal, říkával to tak šetrně: Jdi a již nehřeš. Hleď, aby se ti něco horšího nepřihodilo. (Jan 8, 10.) Jen tak napolo tajemně napovídal hříšníkům, že zná až na dno jejich duše. A proto není divu, že ho hříšníci měli rádi. Ať se objevil kdekoliv, všude ho provázely zástupy hříšníků a hříšnic obrácených, všechny k němu táhlo milosrdenství dobrého pastýře.

A proto, kdo z vás, rozmilí křesťané, chtěl by se ještě ostýchat, kdo by se ještě bál Ježíše? Ano, aby větší důvěry vám dodal, tak dojemně mluvil vždy o božím milosrdenství. Pro hříšníky má Pán Ježíš nejkrásnější podobenství: o marnotratném synu, o ztraceném penízi, o zbloudilé ovečce. Ježíš, dobrý pastýř, hledá každou ztracenou ovci, s láskou a obětavostí největší. A přátelé drazí, dobrým pastýřem též každý věrný služebník Kristův, každý horlivý kněz. I on pláče nad ztrátou jediné duše a hledá ji, volá, za ni se obětuje. Nečiní jí výčitek, ale se vši šetrností a soucitěm vede ji na cestu pravou. Hle, s jakým milosrdenstvím, láskou a obětavostí volá Bůh lidi k sobě, ke zpovědnici. Kdo se může ještě báti? Kdo bude ještě vzdorovati božímu milosrdenství? Kdo odmítne rozpiatou náruč svého Spasitele, jenž s kříže nabízí odpuštění?

Milý bratře, sestro v Kristu! Hle, poznal jsi, že sv. zpověď ustanovil pro tebe tvůj Spasitel, že jest tvou svatou křesťanskou povinností vyzpovídati se v době velikonoční. Viděl jsi, jak jest užitečná zpověď i dospělým, jak sílí člověka a udržuje v dobrém. Slyšel jsi, jak jest milá, příjemná, koná-li se s opravdovým pochopením; cítíš, že Ježíš ti odnímá bázeň a láskyplně ti nabízí své přátelství. Co nyní učiníš? Zde zpovědnice uchystána i pro tebe, sem přiklekni a ulev duši své. Ještě váháš, ještě nemáš dosti odvahy či dosti víry? Což necítíš již ani kapky krve křesťanské ve svých žilách, ve svém srdci? Ó neposlouchej těch, kdož ti říkají, že víra jest mrtva, že lidstvo se vymanilo z okovů křesťanství. Uvažuj jen rozumně, otevři evangelia a čti, obrať zrak svůj ke kříži Spasitelovu a nebud zatvrzelejší než lotr na pravici jeho. Kněz boží zbaví tě tíhy svědomí, zbaví vin a daruje ti svatý pokoj ve jménu a mocí toho, jenž jsa dobrota nekonečná, nejen odpouštěl na Kalvarii kajícímu lotru, nýbrž mu též otvíral cestu k nebi a k životu věčnému. Amen.

Promluva třetí.

O sv. přijímání.

»Byla pak blížká velikonoč, den sváteční židovský.« (Jan VI. 4.)

Drazí v Kristu! Sv. Augustin pronesl významná a pravdivá slova »Stvořil jsi nás, Pane, pro sebe, a nepokojné jest srdce naše, dokud nespočine v Tobě, ó Bože.« Ano, srdce naše touží po Bohu

a nemůže žít bez něho. Je-li stísněno, naplněno starostmi a bolem, bázni a nepokojem, obrací se k Bohu, Tvůrci svému, aby si ulevilo a nabralo nových sil. A odvedete-li je v požitky, radovánky a blahobyt tohoto světa, pokochá se jimi, ale nespokojí trvale, zatouží znovu po svém ideálu, Bohu. Takové jest přirozeností svou lidské srdce.

A znal je dokonale, do nejtajnějších záhybů náš dobrotivý Spasitel a proto našel mu způsob, jímž by stále bylo spojeno s Bohem svým, ustanovil nám tajemnou nejsvětější svátost oltářní. Blíží se výroční památka ustanovení této svátosti a proto chceme dnes o ní rozjímati, abychom se tak připravili důstojně k velikonočnímu sv. přijímání. Vstoupíme za svým Pánem do památného večeráda v den, kdy byla blížká velikonoc, den sváteční židovský, budeme se klaněti velikému tajemství lásky a před svým Spasitelem si umíníme, že vykonáme pečlivě svaté přijímání velikonoční. V tomto vážném okamžiku pak prosíme Tebe, náš ukřižovaný Spasiteli, abys osvětil náš rozum, abychom Tě poznali, abys povzbudil naši vůli a naše srdce, aby úctou a láskou k Tobě zahřelo.

I.

Byla blížká velikonoc, den sváteční židovský. Byla blížká hodina, kdy Syn člověka má být vydán židům, aby byl ukřižován. Již připravili dva učenci velikonoční večeři, poslední to večeři, kterou konati měl Ježíš s učeníky svými. Doba loučení a velké zkoušky bezprostředně nadcházela. Když pak nastal večer, přišel Ježíš s učeníky svými, posadil se za stůl a řekl jim: »S toužebností žádal jsem jísti s vámi tohoto beránka, prvé než bych trpěl. Nebo pravím vám, že od této doby nebudu ho jísti, až se naplní v království božím.« (Luž. XXII. 15.—16). Jakoby chtěl říci: musím vás opustiti, ale dříve chci vám dáti důkaz své lásky, chci splniti, co jsem vám slíbil, chci vydati vám tělo i krev svou za pokrm a nápoj. Jak posvátná chvíle se břížila.

Když pojedl Ježíš společně podle zákona velikonočního beránka, když umyl Ježíš svým apoštolům nohy a tak je připravil k prvnímu sv. přijímání, posadil se opět. Potom vzav chléb ve svaté a velebné ruce své, pozdvihl oči k nebesům, a díky čině lámal i dával učedníkům svým řka: »Vezměte a jezte; totoť jest tělo mé, které za vás vydáno bude.« Podobně vzal i kalich s vínem a díky učiniv, žebnal a dal jej učedníkům svým řka: »Vezměte a pijte z toho všichni; toť jest krev má Nového zákona, kteráž za vás a za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů.«

Přátelé drazí! Kdo pochopí plně velikost toho okamžiku? Hle Kristus Pán, Bůh a spolu člověk, skrývá se pod nepatrné způsoby chleba a vína, pod nimi chce zůstávati na vždy se svými miláčky s tělem i duší svou, jako Bůh i jako člověk, se svým tělem a se svou krví. Ó, tajemství nevystihlé, o lásko neocenitelná.

A nedosti na tom, že zůstati chce s lidem svým ve svátosti oltářní, Ježíš podává se takto za pokrm a nápoj duše, svatí apo-

štolové jedí a pijí tělo a krev svého přítomného Pána. Jak byli asi šťastni při tomto prvním sv. přijímání, jak hořelo jejich srdce oddaností a láskou k Pánu Ježíši!

Než dobrota boží myslí dále, i na jiné, i na nás. I nám chce se dáti Ježíš za pokrm duševní a nápoj, i nás chce přivínouti na své božské srdce, i nám připravuje slast sv. přijímání a proto prikazuje učedníkům svým: »To číňte na mou památku.« A od té doby zůstává Ježíš stále spojen se svými věrnými svátostí oltářní, od té doby požívají křesťané denně nejsv. Tělo a krev svého Spasitele.

Ó, jak milovali křesťané svátost oltářní, jak toužili po denním sv. přijímání, jak stěžili tento svůj nejdražší poklad na zemi před hříšnou rukou pohanovou. Není jim dopřáno tolik svobody, aby mohli na světle denním obcovati posvátnému obřadu proměňování chleba a vína v tělo a krev Páně, proto sestupují za tmy noční do temných podzemních chodeb, aby tam požívali tělo a krev Spasitelovu, aby tam planuli láskou k němu, aby tam čerpali sílu proti všem protivěnstvím a pronásledováním. Jak cítil se nešťastným ten, kdo buď byl nemocen nebo pro víru uvězněn, a nemohl se účastniti »lámání chleba«, čili mše sv. a sv. přijímání. Než jeho spolubratři ve víře na něho nezapomínali; hleděli i jim donésti Tělo Páně, aby se jím posilnili a potěšili. Jak obtížno to bylo, jak nebezpečno, aby slídivé oko kruté pohana nezmocnilo se a nezneuctilo, co křesťanu nejsvětějším!

Víte! Shromáždění křesťané se radí, jak a kdo donese nejsvětější svátost uvězněnému spolubratru. Přistupuje chlapec mladický, ale pln svatého žáru a lásky k Ježíši, a nabízí se, že on nepozorovaně donese svátost oltářní. Váhají křesťané, mají-li to-muto ještě dítěti světiti tak velký poklad. A malý vyznavač Kristuv ujišťuje, že jeho láska ke Kristu není menší než velkých, že jeho ruka dosti silná, aby uchránila a nevydala v neúctu Tělo Páně.

Svěťují mu velebnou svátost křesťané. A malý křesťan pln radosti spěchá ulicemi římskými, tiskna k srdci poklad nejdražší. Než náhle ocitá se v kruhu pohanských výrostků, kteří jej nechťi pustiti dále a žádají, aby ukázal a vydal, co má v ruce na prsou. Toho nikdy Tarzcius — tak se hošík ten jmenoval — neučiní, ruky své neotevře a tajemství své nevydá. Tarzcius jest od zlých hochů ubit, ale slovu svému dostal, svého Pána nezradil, nejsvětější svátost nevydal, ale ji pevně svíraje v ruce své a k srdci tiskna za ni umíral. Malý mučeník úcty a lásky k svátostnému Ježíši.

Přátelé! Tak milovali první křesťané svátost oltářní, tak toužili po svatém přijímání, tak se obětovali pro svého svátostného Ježíše. Jak liší se od těchto reků křesťané doby naší! Nestojí je to oběti, a přece nejdou mnozí k obřadu proměňování, ke mši svaté; všechnu svobodu a pohodlí mají, a přece ke sv. přijímání tak líknavě a zřídka přistupují; i pro ně žije ve svatostáncích

Kristus svátostný a oni ho nemilují, nenavštěvují! Jak úzko a bolno křesťanské duši, když tu a tam slyší i o bohopustých svatokrádežích a zneuctění toho, co má býti křesťanu nejosvátnějším.

Než nechci mluviti dále o tomto nevděku k svátosti lásky. Víím, že mezi vámi není takových nevděčníků, není zrádných jidášů; jsem přesvědčen, že vy všichni milujete svého Spasitele a ctíte jeho odkaz lásky, svátost oltářní, že toužíte po spojení s Bohem svým, po svatém přijímání. Ano, chceme zajisté všichni přijmouti tento týden sv. přijímání a proto uvažme nyní o jeho potřebě a o přípravě k němu, abychom platně a hodně přijímali.

II.

Kdo by o tom pochyboval, že si přeje Pán Ježíš, abychom přijímali jeho tělo a krev ve svátosti oltářní? Řekl jasně svým učedníkům: Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života. Proto rozkázal apoštolům při poslední večeři, když přijali jeho Tělo a krev: »To čííte na mou památku.« Nikdo znalý dějin a křesťanství neupře, že křesťané vždy v prvních stoletích denně přijímali Tělo a krev svého Spasitele. A jako při sv. zpovědi, tak i při sv. přijímání ustanovila církev svatá na sněmu lateránském, aby každý věřící, mající užívání rozumu, přijímal nejsv. Tělo Páně aspoň jednou do roka a to v době velikonoční.

My všichni, drazí přátelé, jako hodní vyznavači Ježíšovi rádi zajisté uposlechneme rozkazu tohoto a přistoupíme tento týden ke sv. přijímání a to tím spíše, že ono nečiní nám takových obtíží jako sv. zpověď. Ano sv. přijímání jest pro každého dnem slavnosti a radosti, v něm spojuje se člověk se svým Bohem, posvěcuje duši svou a posilňuje vůli svou k životu bohumilému. Jest ovšem třeba, aby člověk konal sv. přijímání hodně. Vzpomeňme si tedy zběžně, čeho třeba k hodnému sv. přijímání.

Kristus Pán, prve než podal apoštolům při poslední večeři sv. přijímání, umýval jim nohy, a vysvětlil jim, že tím jim dává příklad i příkaz, aby se milovali a vzájemné služby si prokazovali. A drazí přátelé, podobně musíme i my jednati. Nejprve musíme připraviti duši svou, zbaviti ji hříchů ve sv. zpovědi, vypuditi z ní každou zlou žádost, odstraniti z ní nelásku a nepřátelství k bližním svým.

Přistoupíme tedy některý z následujících dnů ke sv. zpovědi a pak budeme se modliti, cvičiti v dobrém, připravovati k nedělnímu sv. přijímání. Zbylé ještě nedostatky naše, naše slabosti a nedokonalosti odstraní sám Ježíš při příchodu svém do naší duše.

Připravíme k přijetí tak vzácného hosta zajisté i tělo své. Církevní předpis žádá, abychom z úcty k tomuto nebeskému pokrmu zdrželi se před sv. přijímáním od půlnoci pokrmu a nápoje a tak lačni přijímali. Jest to den sváteční a slavnostní pro nás, proto přistupujeme ke stolu Páně v nejlepším svém oděvu a s největší uctivostí.

Ke člověku takto v duši i tělem připravenému přichází rád božský Spasitel a hojnými milostmi jej naplňuje.

Drazí křesťané! Hodina příhodná nastala. Kristus ze svého kříže vztahuje k nám probodené ruce, abychom neotáleli a spěchali k jeho božskému srdci. Kristus těší se jako před poslední večeří, že bude se nám moci dáti za pokrm a nápoj duševní. Ó kéž nikoho není mezi námi, jenž by zarmoutil svého Spasitele a nepřijal nabízené mu odpuštění a milosti. Přátelé, nyní v posledním okamžiku vás prosím ve jménu Kristově, neotálejte, přistupte nyní všichni postupně k sv. zpovědi, vaše dítky, vy starší i mladší, ženy i mužové. Po vykonané sv. zpovědi všichni společně dostavíte se — jako kdysi apoštolové s Ježíšem do večeřadla — v neděli ke proměňování chleba a vína v nejsv. Tělo a krev Páně, a přijměte z rukou svého duchovního pastýře velikonoční sv. přijímání.

Jak krásný to bude den, jak slavný v naší osadě, jak milý božskému Srdci Ježíšovu. Doufám, že nebude mezi námi zrádných Jidášů; doufám, že společné sv. přijímání rozutí v nás obětavou lásku k Ježíši a povznese vzájemnou lásku a svornost naši; věřím, že tento skutek bude nám zárukou šťastné věčnosti, vždyť splní Ježíš slova svá: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější« — amen.

Na Hod boží velikonoční.

Proč se radujeme ze vzkříšení.

»Vstalť jest. Není ho tuto.«

(Mar. 16, 6.)

Když hrozná bouře pomine a ukáže se po ní nádherné jitro, které věští dobrý den, tu rozplesá celý kraj. Ptáci se v písničkách předhánějí a květiny zadrželou vůni okolí prosycují. Všude živo, všude veselo. Je to oddechnutí přírody z přestálého strachu, nebezpečí. I člověku se zdá, jakoby nová chuť k životu se v něm probudila.

Strašná bouře vášní se rozpoutala před 1900 léty nad Jerusalemem. Svezla se na hlavu Ježíšovu. Ten byl trnem v oku předákům národa, kteří se cítili povolány, řídit jeho osudy. On se odvážil před nimi vydávat se za Syna božío, za Messiáše. Musil proto padnouti a octl se již v hrobě.

Zločin na něm spáchaný ležel jako balvan na srdci těm, kteří ještě v úkrytu pro něho lásku a soucit cítili.

Co bude dál? Je to pravda, co několikrát napověděl, že zase vstane? A jestli ne — kde budou hledati novou naději po vysvobození, když se této již tak nadýchali?

Kdo by jim krásnějších věcí pověděl, jako ten Syn boží a divotvorce nazaretský. Mezi naději a pochybností se potácela duše jejich. Tu přišlo nedělní ráno. O slavné ráno!

Hrob vydal svou kořist. Ráz na ráz jde překvapení za překvapením. Na večer sbor apoštolů rozhlabolil se radostným: **Alleluje! Kristus vstal!**

Pověst ta letí po celé zemi a všude burcuje umdlená srdce k novému životu, k nové víře, k nové naději.

Jeho učedníci stávají se hrdiny, posly s plamennou řečí: **Věřte, věřte nám — Kristus vstal!** Kříž Kristův ozlacen světlem vzkříšení rází si všude cestu. Bídáci před ním couvají, kde mohou ještě ho hledí poškodit, ale nadarmo. Kříž jde krok za krokem majestátně, proniká všude a za sebou má stopy požehnání.

Teď je jasno, proč byla proň přichystána Golgota. Byl tam ubit hřích, aby potom vzešlo zlaté ráno svobody synů božích, aby vstalo nové, vyvolené pokolení.

To je ta příčina naší radosti. Zůstaňme při ní státi a rozvažme si to dobře, co je to pro nás, že Kristus vstal.

P o j e d n á n í.

Kříž na Kalvarii postavený byl mezníkem, který dělil starý a nový čas.

Co je čas před ním? Teprve na Kalvarii, hledíce do jeho hloubky, mu náležitě rozumíme.

Čas před Kristem jest rozvinutí sil člověka, neozářeného světlem zjevení. Je to život bez určitého cíle, život záhadné budoucnosti. Je to život adamitského člověka, odkázaného na zem. Národové se v něm tvoří, mají své dětství, svůj mužný věk, svou starobu. Vzejdou a zacházejí. A každý z těch národů podle své vlohy, povahy a poměrů něco vyvedl a druhý zase od něho to pochytil, zpracoval, zdokonalil. Assyrie, Indie, Egypt velké věci vyvedly, ale scházel tomu duch harmonie, souladu, úměrnosti. Řek z toho vyvinul pojem krásy: v umění a básnictví. Potom vytříbil ducha lidského v moudrosti (ve filosofii) a jak to učinil, dohrál svou úlohu. Předal vše Římanům, kteří přidali statkům staré vzdělanosti praktičnost ducha a pořádku. Ze všech elementů (živlů) utvořili velkou říši s dokonalou správou. A když to učinili, tak si lehli do hrobu, který si jako každý národ před nimi sami vykopali. Adamitský, předkřesťanský člověk svou úlohu dohrál. A proč? Neměl v sobě sílu života. Jeho náhrobní nápis zní: hřích bídně činí národy. Nuže, tento hřích, který v národech před Kristem byl jich hrůšatem, ten Kristus přibyl na kříži.

Všichni národové před ním neměli pravé náboženství a tak i pravou mravnost. I musili zajít, nebo se znovuzroditi. Kristus přišel v plnosti času. V době, kdy lidský duch dozrál. Ve věcech světských vyvedl, co mohl nejlepšího a přichystal to pro dobu novou. V náboženství a v mravnosti doznal svou málomoc, nedostatečnost. Obrátil zraky své k nebi. Odtud čekal pomoc.

U všech národů panovalo přesvědčení, že Bůh sešle pomoc. Plato, Cicero to zřetelně pronášejí. Od Číňanů, Peršanů, Keltů nesou se ty zvěsti. Sybilla proroctví hlásá, že nový věk nadejde. V židovské zemi vznášejí se k nebesům prosby: Otevři se země

a vypuč Spasitele. Tu byl Kristus zabit. Vše mluvilo proň. Život, skutky a proroctví. Bude to on? Jestli nebude triumfovat, jestli nepodá nejvyšší důkaz svého božského poslání a své moci, není to on. Bude jen zářící hvězda, podobná jako Sokrates, Plato, Konfucius, kteří zazářili chvilku jasným plamenem a potom zhasli. A lidstvo bude dále sténat, ještě déle se potírat.

Ejhle, třetího dne ráno Kristus vstává, se skvoucími ranami, svou vlastní mocí.

Já jsem cesta, pravda a život. Kdo ve mne nevěří, bude ztracen. Od toho okamžiku začalo se lidstvo rozdělovati na dvě strany. Na lidstvo adamitské a na lidstvo vykoupené. Na lidstvo Kristovo a na pokolení ďáblov.

A že jsou pro vykoupení všichni povoláni, začal Kristus svou církví člověka bez Boha potírat, pokolení ďáblov hubit, seslabovat. Proto děl: Já jsem nepřišel na svět přinést pokoj, ale meč. Meč pravdy na vraha Boha.

Smrtí jeho na kříži byla moc ďábla zlomena. Přestal býti na zemi svrchoveným pánem. Církev všude vítězně postupovala, třeba nechávala krvavé stopy po sobě.

Ona šířila nové světlo, dávala nový vzduch, nové teplo — nový život vnášela do života starého. Křesťanství jest vedení zbloudilého člověka k Bohu ve světle víry. Kdyby Kristus nevstal, co by z nás bylo?

Lidstvo by nepoznalo lásky k sobě. Národové by se potírali, vybíjeli. On utvořil z pokolení lidského jednu rodinu, která má jednoho Otce, jenž jest v nebesích, a jednu matku na zemi církev svatou. Nařídil všem, milujte se vespolek, jste děti trojjediného Boha.

A kdo to smýšlí s Kristem upřímně, hledá jen mír, hledá šťastné soužití. Národové ocitli se na špatných cestách, když hledí sebe navzájem potírat, jako to činili kdysi pohané.

Lidstvo nepoznalo rodinné štěstí. Kristus od základu upravil manželství. Povýšil ho za tajemství víry, za svátost. Udělil ženě důstojnost a dětem ochranu. Lidstvo nepoznalo pokoj srdce. Hledalo pravdu, Boha, a nenalezlo ji. Všecky pokusy filosofů o těchto věcech byly marny. Bůh sám se musel ozvati: Tu jsem, takový jsem a tyto jsou vaše povinnosti. A to byl Kristus. Srdce nalez'o upokojení. Které náboženství zplodilo šťastné lidi? Jen to, které má svaté — naše náboženství.

A co by z nás bylo, kdyby Kristus nebyl vstal?

Ó, to je těžká otázka!

Snad bychom nebyli ani na světě. Snad by nás národové dravější již vyhudili, snad bychom domírali. Či kde jsou staré říše, proč netrvají? Nemajce pravého poznání Boha, neznajíc pravých povinností k sobě, zašli bychom jako Řekové a Římané vzdor vši vzdělanosti na cesty neštěstí, vysílili bychom se. Národní život neměl by klidu, žena by šla za mužem na hranici ku spálení, měla by vedle sebe i jiné. Bylo by otroctví, úpění

utlačovaných. Nebylo by v srdci klidu. Od jednoho boha chodili bychom k druhému. Tu Svantovít, tam Třihlav, onde Perun by nás lákali. Chodili bychom ku věštbám, věřili bychom čarám a kouzlům.

Ale vzkříšením, milý křestane, dostal jsi jistotu, že máš troj-jediného Boha nad sebou, k němuž se máš utíkat; že máš tam Vykupitele, který ti dal náboženství, který tam pro tebe místo připravil; že máš v bližním bratra, máš nároky na jeho lásku; že máš v nebi Matku, na níž obraceti se můžeš; že máš tady v církvi záruku potomního blaženství. Slovem, že máš jasnou cestu před sebou k cíli, k němuž zraky pozvedáš volaje: Otče náš, jenž jsi na nebesích.

Ó přátelé milí, ozáření světlem vzkříšení Ježíšova, plesejme a radujme se, že naše víra není nadarmo, že věříme, abychom spasení došli. Amen.

V. Drbohlav.

Pondělí velikonoční.

Podává Jan Nep. Josef Holý, O. Praem., farář v Holišově.

»Pane, zůstaň s námi!«

(Luk. 24, 29.)

I ve válce mnozí na duchu mrtví, u víře mrtví slaví své vzkříšení a obživují k novému životu. Víra, naděje a láska dočekaly se nového jara a mnohý, zdánlivě suchý strom počal pučeti, zelenati se. Staré pravdy naší víry přišly opět ke cti. Podobají se pevné skále ve vlnobití světové války. Na této skále jest jistota, k ní spěchá lid v domovině, k ní spěchá vojn v poli, který denně vidí smrti do tváře. Proto jest výrok dnešního evangelia: »Pane, zůstaň s námi!« pravou modlitbou válečnou věřícího srdce.

I.

Na hřbitově odpočívají vedle sebe v chladném hrobě německý a francouzský vojn. Láska důmyslně ozdobila jejich hroby a nečinila rozdílu mezi přítelem a nepřitelem. V chrámě svítí věčné světlo, jakoby stále prosilo: Pane, dej jim věčné odpočinutí a světlo věčné at jim svítí! Věž s křížem ukazuje k nebi, jakoby chtěla říci: Smrt sice tělo zničila, ale duše se nedotkla, odešla do vlasti věčné, kde slzy již se neprolévají, starosti na srdci nehlodají, kde boj a spor již bratří nerozdvojuje. Kříž na věži hlásá do širého světa: přijde hodina, kdy se objeví znamení kříže na nebi, tehdy i vojenský hrob vydá kofist svou, neboť Kristus smrt přemohl. »Kde je vítězství tvé, ó smrti?« Budou to slavné velikonoce veškerého lidstva.

Vojn, v nepřátelské zemi odpočívající, rozloučil se před časem s manželkou a dětmi. Poslední slovo, které si řekli při loučení, bylo: »Na shledanou.« Nyní je toto slovo napsáno na jeho hrobě, i na kříži starostlivé vdovy v domovině. Přijde hodina, kdy se shledají, kdy se opět spojí a to na věky. Hrob bez víry

jest beznadějný, chudý na útěchu, jen zoufalství mu zůstává. Pro věřící srdce kvetou potěšné naděje i na hrobě, i na hrobě vojnově v daleké nepřátelské zemi.

Ještě něco káže kříž na věži. Platí to všem, kteří kolem kráčí. Zní: Spojovací pouta s tohoto světa do věčnosti, kde naši hrdinové dlí, nemůže žádná válka přetrhati a zničit. Můžeme, ano máme se modlit, by je Bůh z očiště do svého ráje uvedl. Ovšem obět života, v křesťanském duchu přinesená, mnoho usmíří, ale i tu platí, že musí býti poslední haléf zapraven. Proto napomíná křesťanská láska, která se z víry rodí: Nezapomínejte na modlitbách za padlé hrdiny! Poslouchejte toto napomenutí, aby všem brzy zaznělo radostné velikonoční Alleluja.

Pouta mezi oběma světy nevedou jen nahoru, nýbrž jdou i dolů. At padlí hrdinové nacházejí se v nebi nebo v očiště, jsou s námi spojeni, a příměluva jejich platí jejich miláčkům na zemi, aby běh života šťastně skončili a korunu života obdrželi.

To jsou myšlenky velikonoční, které nám víra podává u hrobu vojnovy. Tyto pravdy samy již mají takovou cenu, že se máme modlit: »Pane, zůstaň s námi« a abychom mu opět věrnost přislíbili. »Kristus jest vzkříšen a život.«

II.

Kdyby dnes oslavený Kristus Evropou krácel, jako se přidružil kdysi k učedníkům emauzským, mohl by se u mnohé skupiny zastaviti a otázku opakovati: »Které jsou to řeči, o nichž rozmlouváte vespolek jdouce a jste smutni?« Jako tehdy zněla by odpověď: »Ty sám jsi přichází do Jerusalema a nepoznal jsi, které věci staly se v něm těchto dnů?« Jsi jediný, který nepoznal metlu boží, hroznou světovou válku, která v Evropě zuří?

Tehdy jako nyní připadá pozemským lidem za těžko pochopiti smysl utrpení. Učedníkům Páně nevedlo se jinak. Když Kristus předpověděl své utrpení, »nic tomu nerozuměli, bylo to slovo skryto před nimi.« (Luk. 18, 34.) Nerozuměli smyslu utrpení a jeho vítězství. Tma utrpení Velkého pátku přešla, Pán vítězně z hrobu povstal, učedníkům to zvěstoval anděl a ženy. A přece kyli »smutni«. Pán pokáral mírně jejich váhavost k věření, ukazuje tak příčinu, proč kolísají mezi nadějí a obavou. Řekl jim: »O blázni a zpozdilí srdcem... Zdaliž nemusil Kristus těchto věcí trpěti a tak vjíti do slávy své?« Nejsou i dnes podobní lidé, zpozdilí srdcem? Kteří nechtějí rozuměti, co Prozřetelnost s navštívením obmyslí? Kteří nechtějí věřiti, že »milujícím Boha všecky věci napomáhají k dobrému?« (Řím. 8, 28.) Kteří nechtějí pochopiti, že navštívení boží může a má býti zdrojem požehnání? Kteří míní, že cesta do nebe má býti pohodlná, široká bez obtíží? Kteří nechtějí pochopiti, že cesta do nebe od pádu v ráji byla a bude příkrá cesta křížová?

Učedníci byli »zpozdilí srdcem k věření« těchto pravd, a přece měli nejlepšího učitele; proto nemusíme se diviti, že i lidé 20. století jsou »zpozdilí srdcem«, že nepochopují smysl utrpení,

kteřé nám Prozřetelnost posílá, a že se úradám božím nepodrobují. Ale právě tak jako u učedníků, tak i u nich zůstává úsudek Páně: tato »zpozditost srdce« jest nedostatek, který Pán tehdy káral, který i na dnešním pokolení kárá.

Pán uvedl tyto »zpozdité srdcem« láskyplně do tajemných úmyslů božích, a oni se dali do nich uvésti. Sami doznali: »Zdaliž srdce naše nehořelo v nás, když mluvil na cestě a otvíral nám Písma?« Z tohoto přiznání vyznává nejen pochopení utrpení, nýbrž i ochota a odhodlanost trpěti; mysl mučednická zmocnila se již srdce jejich.

Zajisté útěchu v této brozné válce poskytuje okolnost, že se lid naučil opět trpěti, odříkati se, obět přinášeti. Kolik obětí, ano i obětí života se dnes přináší a to ochotně a to z nejvyšší pohnutky: jest to vůle boží.

Utrpení a smrt jsou údělem hříchu. Rostou jako ovoce na stromě zlého. Válka vzbudila vyznání hříchu a pokání, ovšem ještě ne u všech a všude. Jsou srdce, která na první kázání o pokání Prozřetelnosti ještě neposlouchají; u nich bude snad druhé a třetí kázání o hladu a moru lépe působiti. Kéž Bůh dá, aby nebyl nikdo tak nešťastný. aby tyto metly boží nutny byly.

Vojenští kněží chodí v nemocnicích od postele k posteli, a zranění a nemocní vojnáci ukazují jim často dopisy z domova. Kněžím derou se slzy z očí při čtení těchto dopisů. Taková odevzdanost do vůle boží, statečnost dýše z těchto dopisů. Kde se tomu lidé naučili? U paty kříže, tam, kde se jim naučili učedníci do Emmauz jdoucí: u Ježíše Krista. Obyčejný lid ještě ze všech dob měl největší porozumění pro Krista a pro jeho evangelium. Kdyby se to mělo změnit, pak běda!

Jsou kraje zpustošené světovou válkou a lid Bohu jest odcizen, což se ukazuje také tím, že kostely v těch místech jsou prázdné jako před válkou. Jak ubohý je tam lid! Kdy tam nastane jednou den náboženského vzkříšení? Má přijíti k válce ještě mor a hlad, aby lid řeči boží porozuměl? Předkové vystavěli lidu francouzskému krásné chrámy, ty jsou svědky lepší doby. Dnes je tam viděti stopy rozpadu, a je tam viděti málo věcího lidu. A přece je k tomu předkové vystavěli.

Vratme se domů a hleďme, by lid náš chodil po cestách božích. Kéž všichni na této základně štěstí národa spolupůsobí: stát a církev, rodina a škola a to svorně a v souladu! Kdo lidu náboženství zachovává, zachovává mu životní sílu a životní útěchu.

III.

»Učedníci přinutili ho říkouce: Pane zůstaň s námi... A stalo se, když seděl s nimi za stolem, že vzal chléb, dobrořečil, lámal a podával jim. I otevřeny jsou oči jejich, a poznali ho.«

Otevřeny byly oči jejich, když jim Pán Ježíš tělo své podal, tu nabyli plného porozumění, jasného rozhledu.

Před válkou byly také držány oči mnohých, že neporozuměli učení Kristovu, že se často ani o Krista, o chrám nestarali. Byl tu také boj, boj zuřivý proti Kristu a jeho učení. Ve veřejném životě, na vysokých školách, mezi učenci, ano i na schůzích v každé vesnici slyšeli jsme řeči proti Kristu; mnozí byli při tom poblouzeni, pomateni, zaslepeni, jejich oči držány byly. Kněží s nadšením vstupovali do tohoto boje, bojovali na kazatelně, ve spolicích, na schůzích, proti špatnému tisku bojovali dobrým tiskem. Colá bohatá literatura povstala tímto bojem

A výsledek? Kdo by se odvážil tvrditi, že boj ten neměl výsledku? Že bylo bojováno a pracováno marně? I v dobách míru byli mužové a ženy nadšeni pro víru Kristovu. Víra a věda nebyly jim nepřátelské protivy, nýbrž soulad, který srdce jejich dojímal. Přemnozí zůstali v domě otcovském, poněvadž dovedli vždy oceniti jeho duchovní poklady, a mnohý, se tam vrátil, když v cizině by byl málem hladu zahynul.

A přece u přemnohých byla všecka námaha a práce marnou, pohrdali slovem božím, ano byli i otevření nepřátelé Kristovi i mezi samými křesťany.

Tu přišla válka a otevřela přemnohým oči. Co knihy, řeči, kázání v době míru nedovedly, dovedl zvuk válečných trub. Proniklo železo a kámen.

Jak se to stalo? Byly náhle nové vynálezy odkryty, s troubou válečnou nové vědecké výsledky hlášány, které víry zázně hájily? Stala se znamení na nebi a na zemi, která mocně pravost víry naše dokazovala? Vystoupili noví kazatelé a učitelé s mocí ducha a slova, které jsme dříve marně hledali? Či mluví církev najednou novou řečí, hlásá nové články víry, nový mravní zákon?

Nic z toho se nestalo. Spasný pramen evangelia prýští sice silněji než jindy, proud křesťanského učení šumí mocněji než v dobách míru, ale voda zůstala tatáž jako dříve byla. A přece přicházejí, aby pili, a přece věří a modlí se ti, kteří dříve byli nepřátelé Krista a chrámu Páně.

Dnešní evangelium nám k tomu podává výklad. Pán šel dlouho s učedníky a nepoznali ho. Oči jejich byly držány. Ale když Pán u stolu chléb lámal, tu se otevřely oči jejich, a poznali ho.

Tento příběh obsahuje rozluštění naší hádanky. Dlouhá leta chodil Pán s moderními lidmi, kteří Boha hledali, a mluvil k nim. Nevěděli to však, oči jejich byly držány. A tu najednou, když se den nachýlil, kdy všechno klesá, co bylo dosud sluncem života jejich, kdy jediný Pán s námi zůstává a chléb své pravdy, lásky a milosti nám láme, tu se otvírají jejich oči, tu ho poznávají, tu je jim jasno, že sami se klamali, když říkali, že nemohou věřiti a modliti se.

Mlhy pozemského života zabraňovaly jim volně do výše pohlížeti, bludičky zaslepovaly jim oči a hřmot jen pozemských starostí ohlušil důtklivý hlas milosti. Mlhy se rozptýlily, bludičky zhasily a světský hřmot oněměl. Jasně září sluneční světlo kře-

stanské víry nad dušemi a přináší světlo tam, kde dříve temnota vládla. Zdánlivé ceny zřítily se pod tíží událostí. V plameňné záři světové války se jasně ukázalo, co jest nejhlubším a vlastním smyslem tohoto života, že jen smysl pro tuto zemi nemůže být pravdou, že je příliš slabý a dutý, aby přinesl šťastný život lidský, který odpovídá všem životním potřebám. Srdce se obracela opět k věcem nadzemským. Opět se probudila láska ke všemu, co nám bylo v dobách nevinnosti posvátným a svatým, a tak byl první, rozhodný krok k nápravě učiněn. Když člověk k Bohu se obrací, obrací se Bůh opět k člověku. Potom přichází světlo do duše, potom nahlíží, že má přemnoho důvodů, by koleno své sklonil před pravým Bohem, by jeho slovu věřil a uchopil se ruky církve svaté, která nás na cestě k Bohu vede.

Nespočítala vina na křesťanství a církvi sv., jakoby nebyla moderního člověka chápala a jemu místo chleba kámen podávala. Nikoli, vina spočívala v člověku, poněvadž mu zdravá, silná duševní strava církve sv. nechutnala.

Vzpomeňme si jen na podobenství o rozsévaci. Símě bylo vždy stejné, ale jen tam přineslo užitek, kde padlo na dobrou půdu. Cesta, skála, trní nejsou životní podmínkou pro símě boží. Na dobré půdě však přináší mnohonásobný užitek.

Pluh této hrozné války půdu připravil, kamení a trní odstranil. Připravil vnímavé srdce a obnovil tak tvář naší země. Před jeho mocným rachocením otvíraly se dlouho zavřené brány, a »král slávy« slavil vítězný vjezd.

Válka přestala. Nastanou opět doby míru, doufáme, že brzy, s jeho požeňáním, ale také stává nebezpečí. Potom si vzpomeňme, čím nám byla víra v dobách nejhorších, bychom jí až do smrti věrní zůstali.

Při lámání chleba otevřely se oči učedníkům. Tak se otevřely oči mnohých před svatostánkem. Před ním klečíme při válečných pobožnostech a voláme: »Pane, zůstaň s námi!« Přicházejí mnozí nyní k lámání chleba, ke stolu Páně a modlí se tu: »Pane, zůstaň s námi!« Jediný Bůh ví, kolika lidí otevřely se oči v těchto posvátných chvílích, jak mnohým hořelo srdce, jakou obětavost a statečnost si odtud odnášeli.

A vojíní naši? Nežli odešli, přistupovali k lámání chleba a modlili se: »Pane, zůstaň s námi!« Pro mnohé se den nachýlil, ale Pán zůstal v srdci jejich, s nimi. S Bohem v srdci zemřítí, to znamená mítí šťastnou hodinku smrti. V poli přistupují vojíní často ke sv. svátostem. Vojenský kněz vypravuje, že málo kdy vkročil do kostela, v němž by se nebyli vojíní modlili. Tam klečeli před svatostánkem s růžencem v ruce a modlili se: »Pane, zůstaň s námi!«

Kéž tato zbožnost i po válce zůstane, zvláště také mezi muži. Kéž i muži nyní i potom často přistupují ke stolu Páně. Tu se jim otvírají oči, potom srdce jejich hoří.

IV.

Smutni byli učedníci, když Pán zmizel od očí jejich, neboť byl jim vším. Válka nás také naučila, že jedině Pán jest naší nadějí, naším Bohem, že jest nám vším. Zapamatujme si tuto pravdu na vždy.

Každý den u nás zvony zvoní a zvou věřící k posvátné oběti. Kéž by nyní po válce z každého domu, z každé rodiny alespoň jeden člen pozvání tomuto každodenně vyhověl.

Jsou kraje, kde již dlouhý čas zvony nezvoní. Jest to snad trest, že zvonily hluchým uším.

Ze škol na čas jsou nyní nemocnice. Jméno boží nesmělo se tam vysloviti. Bůh byl ze školy odstraněn. Nyní se tam nevyučuje. Zdaž Bůh nenalezne prostředky, aby opět do školy vešel?

Nezapomínejme nikdy, jest to milost, když každodenně zvony nás ke mši sv. zvou. Vážme si toho! Používejme každé příležitosti! Jest velkým štěstím, když vládne kříž ve škole, štěstím pro stát, církev, obec a rodinu. Postarejme se o to, aby ve školách naší vlasti kříž vždy čestné místo zaujímal.

»Pane, zůstaň s námi!« Sv. Bernard slova ta vykládá: O neodcházej od nás, Mistře drahý, ať zní slova Tvá ještě déle v uších našich. Mluv jen, prosíme Tebe, mluv nám ještě více o radosti budoucího vzkříšení! Připozdívá se sice, a den se již nachýlíl; aťe i v noci rádi chceme bdíti, nebo den nestačí, bychom se dosti naslyšeli 'o Ježíši nejsladším. — Válka nás k Bohu a ke Kristu blíže přivedla. Nuže ať i v míru jsme stále blízko Boha a Krista. Když Bůh s námi, kdo proti nám? Amen.

Neděle první po velikonoci (provedni).

Nevěra sv. Tomáše záštitou a posilou naší víry.

»Neuzfím-li v rukou jeho bōdení hřebů a nepustím-li prst svůj v místa hřebů, a nevložím-li ruku svou v bok jeho, neuvěřím.« (Jan 20, 23.)

Dvě osoby poutají zvláště našeho ducha, když slyšíme předčítati dnešní sv. evangelium na neděli bílou nebo provední. Jest to osoba oslaveného z mrtvých vzkříšeného našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista a apoštola Páně sv. Tomáše. Vzkříšený Vykupitel Ježíš žil poslední chvíle své zde na zemi mezi svými apoštolý a učedníky a u milé své Matky. Aby apoštolý své a učedníky přesvědčil, že skutečně z mrtvých vstal, zjevuje se jim často. Jak předpokládati můžeme, zjevil se především své požehnané Máti, Marii Panně, pak milujícím kajícím Marii Magdaleně (Jan 20, 14), též ostatním zbožným ženám (Mat, 28, 9), knížeti apo-

štokskému sv. Petrovi (Luk. 21, 54), dvěma učedníkům jdoucím do Emauz (Luk. 14, 13) a jedenácti apoštolům v Jerusalemě (Jan 20, 26).

S nevýslovnou radostí a plesáním zvěstují všichni tito svědkové z mrtvých vstání Ježíšova Tomášovi: »Viděli jsme Pána.« Tomáš dříve nadšený učedník Kristův, jakmile Spasitel umřel, propadl pochybovačnosti o Jeho messiášském díle. Nedůvěra odloučila ho od sboru ostatních apoštolů. Tento Tomáš prohlašuje nyní slavně: »Neužřím-li v ruku jeho bodání hřebů, a nevpustím-li prst svůj v místo hřebů, a ruku svou nevložím-li v bok jeho, neuvěřím.« Tomáš zcela rozhodně nechce uvěřiti nejen v přítomnosti, nýbrž i v budoucnosti ve zmrtvých vstání Kristovo, když na vlastní oči a vlastníma rukama se nepřesvědčí. Považuje všechny apoštoly ostatní, všechny učedníky, všechny zbožné ženy i Pannu Marii za lehkověrnou a oklamanou.

Apoštol Tomáš svým tvrdošijným odmítáním zprávy apoštolů stal se symbolem člověka pochybujícího. Je pravým obrazem duše, víře se vzpírající. Tomuto apoštolovi v jeho nevěře podobá se mnoho křesťanů v naší době, liší se však od něho nesmírně těžší vinou, kdyžť nejen všechna ona svědectví mají před sebou, nýbrž i nad to nápadné zjevení se Kristovo tomuto apoštolovi s vyzváním: »Vlož prst svůj sem a viz ruce mé, a vztáhni ruku svou, a vpust' ji v bok můj; a nebudiž nevěřící, ale věřící;« víru tohoto apoštola sama s nadšeným vyznáním: »Pán můj, a Bůh můj!« a viru celého křesťanského světa se všemi jeho nesčetnými a nepopíratelnými zázraky všeho druhu, jež vyplňují okresek, před sebou mají, a sice tak, že o každém nyní, jenž by ještě div, aby uvěřiti mohl, požadoval, se sv. Augustinem se fici musilo: »Kdokoliv ještě divy požaduje, aby uvěřil, ten jest sám velikým divem, protože, ač celý svět věří, přece on nevěří.« (Lib. de ut il. cred. 5. 8.)

Uvažujme tudíž dnes, kterak nevěra sv. Tomáše je posilou a vzpruhou naší víry.

»Což nejmilejší bratři,« dí krásně ve své homilii na dnešní sv. evangelium sv. Řehoř, papež, »což poznamenáváte k tomuto? Zdaž myslíte, že se to stalo náhodou, aby scházel vyvolený onen učedník tehda, později však přijda slyšel, slyše pochyboval, pochybuje dotýkal se, dotýkaje se věřil? Nedělo se to náhodou, nýbrž řízením božím. Učinila zajisté přepodivným způsobem nebeská milostivost, aby učedník onen pochybuje, když se dotýkal ran tělesných mistra a Pána svého, uzdravil v nás rány nevěry. Nebo více prospěla nám nevěra Tomášova k víře, než víra věřících učedníků; protože když on dotknuv se zpět přiveden byl k víře, naše mysl, vyhostíc veškeru pochybnost, upevněna bývá u víře. Neboť tak dopustil Pán po svém z mrtvých vstání, aby učedník pochyboval, aniž však ho opustil v pochybnosti zůstavit, jako před narozením svým chtěl, aby měla Maria ženicha, jenž však nedošel svatby s ní. Neboť tak se stal učedník pochybující a dotýkající se svědkem pravého z mrtvých vstání, jako ženich

matky byl strážcem nejčistšího panenství. Dotýkal se však zavolal: »Pán můj a Bůh můj.« Dí mu Ježíš: »Že jsi mne viděl, uvěřil jsi.« Když apoštol Pavel dí: Jest však víra kýžených podstata věcí, důvod skrytých: zajisté patrné jest, že víra důvodem jest oněch věcí, jež zřejmy býti nemohou. Neboť co zřejmo a patrné jest, už víry nemá, nýbrž poznání a vědění. Když tedy viděl Tomáš, když se dotýkal, proč se mu praví: Že jsi mne viděl, uvěřil jsi! Avšak jinou věc viděl, jiné věci věřil. Neboť od smrtelného člověka spatřeno býti nemohlo božství. Člověka tedy viděl a Boha vyznal řka: Pán můj a Bůh můj. Viděním tedy uvěřil, jenž uvažuje pravého člověka, o něm zvolal, jehož viděti nemohl, že jest Bůh. Útěchy plno jest, co následuje: Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili. V tomto výroku totiž jsme my obzvláště označeni, kteří toho, jehož jsme v těle neviděli, v myslí podržujeme. My jsme označeni, avšak vyznáváme-li víru svou skutky. »Neboť onen v pravdě uvěřil, kdo vykonává skutky, co věří.« (Sv. Řehoř, papež)

Co člověka často zde na světě k pochybování u víře svádí, jest často neštěstí a pohromy života. Ztráta statků pozemských, cti, pozemských rozkoší, tělesné neduhy, smrt drahých nám osob, veřejné nehody, drahota, nemoce, války, zemetřesení, požáry, vše, co toto slzavé údolí s sebou přináší, vše to může často člověka nedůvěrou naplňovati. Než nade vše to povznáší člověka božská víra. Neboť opravdu věřící ví, že těm, kdož Boha milují, prospívá vše k dobrému, že »Bůh nedopouští, aby kdo nad síly pokoušen byl«. On ví, že Bůh jest jeho Otcem, on však dítkem nebeského Otce. Proto snáší neohroženě vše pamětliv slov sv. Jana: »To jest vítězství, které přineslo svět, víra naše.« (I. Jan 5, 4.) On jest šťasten s Bohem, jest šťasten v bohu, u něhož očekává u víře své slávu a blaženost věčnou. Amen.

Ant. Ondroušek.

Neděle druhá po velikonoci.

Nejmilejší! Náš milý Spasitel Ježíš Kristus má v Písmě sv. rozličná obrazná pojmenování. Jmenuje se zvláště beránek boží, vinný kámen, uhelný kámen. Beránek boží nazývá se, protože svou krví všechny lidi vykoupil od věčné smrti, jako krev beránka velikonočního vysvobodila prvorozené syny israelské v Egyptě od zánuby časné. Vinný kmen nazývá se Ježíš Kristus, protože dává život věčný všem v něho věřícím, jako vinný kmen dodává života a plodnosti všem ratolestem. Úhelným kamenem nazývá se Ježíš Kristus, protože na něm se zakládá spasení všech lidí, jako se zakládá na uhelném kamenu všechna budova. Pravdivá a krásná jsou všechna tato obrazná pojmenování božského Spasitele; avšak jedno pojmenování je jako úbrnem a vrcholem všech ostatních, to pojmenovává: dobrý pastýř. V jakém smyslu a jakým právem nazývá se Pán Ježíš dobrým pastýřem, vykládá nám v dnešním sv. evangeliu.

Slyšme a uvažujme nábožně jeho slova.

1. »Za onoho času řekl Pán Ježíš fariseům: Já jsem dobrý pastýř.« — Proč asi nazval se pastýřem a to pastýřem dobrým? Aby vypodobnil svou velikou lásku k duším nesmrtelným, ve kteréžto lásce nikdy žádný se mu nevyroval. Jako pastýř pečuje o své ovce, vodí je na dobrou pastvu, ku pramenům zdravé vody, na místa bezpečná, kde jim nehrozí ani zloděj ani dravá zvěř, a zahání v čas potřeby do ovčince: podobně pečuje Spasitel o duše lidské, sytí je slovem pravdy, občerstvuje svou milostí, chrání od škůdců, shromažďuje ve své církvi, vede k životu věčnému. Proto se nazval pastýřem. Dobrým pak se nazval, aby ukázal fariseům, že pečuje o duše lidské ne jako oni, pro zisk a čest, nýbrž z pouhé lásky.

»Dobrý pastýř dává život svůj za ovce své.« — To je dle slov Kristových nejjistější znamení dobrého pastýře. Vidí-li pastýř, že se vrhá na ovce jeho vlk, neutíká, neopouští svých ovcí, ale brání je proti hltavému dravci, byť i měl býti od dravce roztrhán, byť i za své ovce život měl položit. Tak miluje dobrý pastýř své ovce. Dává za ně svůj život, protože jsou jeho majetkem, jehož ostříhá z pouhé lásky, nikoli pro časnou odplatu.

»Ale nájemník,« vykládá dále Spasitel, »a který není pastýř, jehožto nejsou ovce vlastní, vida vlka, an jde, opouští ovce a utíká, a vlk lapá a rozhání ovce. Nájemník pak utíká, protože je nájemník a nemá péče o ovce.« — Ano, takový je rozdíl mezi pastýřem, jehožto jsou ovce vlastní, a mezi pastýřem za mzdu najatým. Tento myslí na svůj vlastní prospěch. Nechrání ovci proti vlku, ale hledí zachovati svůj život.

Co řekl Kristus Pán o vlastnostech dobrého pastýře, obrací nyní na sebe, říká: »Já jsem pastýř dobrý. A znám své, a znám mne mé; jako mne zná Otec, i já znám Otce. A život svůj dávám za ovce své.« — Znání znamená v Písmě sv. často tolik, co milovati. Chce tedy říci, že Bůh Otec miluje jeho, on pak že miluje Boha Otce. A tato vzájemná láska Boha Otce a Boha Syna jest obrazem vzájemné lásky Spasitele a duší od něho vykoupených. Kristus Pán miloval svého Otce až k smrti kříže a proto miloval i duše lidské až k vylití své nejdražší krve. Tuto pak cenu dal za duši všech lidí od počátku až do skonání světa. Proto řekl: »A život svůj dávám za ovce své.«

»Mámť i jiné ovce,« dokládá ještě, »které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést, a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden očipec a jeden pastýř.« — Jaký to rozdíl mezi láskou fariseů a láskou Syna božského! Fariseové chtěli přivést do ovčince božského, do církve, pouze židy; Syn boží chce spasiti i pohany, tedy všechny lidi vůbec.

2. Čemu se učíme, bratři moji, z dnešního podobenství Páně o dobrém pastýři? Je-li Kristus Pán náš dobrý pastýř, máme býti my jeho dobrými ovečkami. Jsme pak dobrými ovečkami Kristovými, jdeme-li po hlase svého dobrého pastýře Ježíše Krista

a po hlase pastýřů od něho poslaných a nikoli po hlase starého škůdce ďábla a jeho náhončích.

Ježíš Kristus je náš nejvyšší dobrý pastýř, protože nás vykoupil, jak píše svatý apoštol Petr (I. Petr. 1, 18-19), ne porušitelnými věcmi, zlatem nebo stříbrem, nýbrž svou drahou krví. Avšak ovoce vykoupení Kristova, t. j. toho, co nám získal Syn boží svým vtělením a umučením, nemůžeme dojíti, leč pokorným podrobením pod kázeň duchovních pastýřů, jimžto řekl Kristus Pán: »Amen pravím vám, cokoli svázete na zemi, bude svázáno i na nebi, a cokoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi« (Mat. 18, 18). Tedy právem žádá od věřících poslušnost netoliko Pristus Pán, nýbrž i církev. Kristus Pán má to právo sám od sebe, jakožto Syn boží a Spasitel, církev pak má právo na poslušnost věřících od svého zakladatele a ředitele.

Ale je někdo, kdo si dělá také právo na duše lidské, ovšem jenom proto, aby je mohl zahubiti. To je ďábel. Ten je vražedník od počátku, jak řekl kdysi Spasitel (Jan 8, 44). Ten je dle slov sv. apoštola Petra (I. P. 5, 8) náš protivník, jelikož nás obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil. Počíná si však tento náš nepřítel velmi chytře a lstivě. Nepřichází k nám sám, ve své pravé hrůzyplné podobě, ale posílá k nám své náhončí viditelné a sladce mluvící lidi, kteří jsou ze strany jeho (Moudr. 2, 25), lidi, kteří přicházejí k nám v rouchu ovčím, uvnitř pak jsou vlci hltaví (Mat. 7, 15). Jak ďábel, tak i náhončí jeho, zlí a ošemetní lidé, žádají od křesťanů poslušnost. Chtějí, aby se připodobňovali křesťaně tomuto světu, a ne aby se opravovali dle nového smyslu svého, zkoušejíce, která je vůle boží dobrá a líbezná a dokonalá (Řím. 12, 2). K nám pojdte, volají synové tohoto světa, u nás naleznete osvětu, pokrok, svobodu, blahobyt, blaženost!

Nuže, ke komu půjdeme? Koho se budeme držeti? Koho poslouchati? Krista a církev čili ďábla a světa? Kristus má k nám právo, církev také, Kristus i církev obmýšlejí naše časné i věčné blaho, a my bychom chodili raději za hlasem ďábla a světa, kteří nás chtějí získati pro sebe jenom proto, aby se mohli námi chlubit jakožto kořisti svých bohaprázdných záměrů? To by byl nějaký nevděk za lásku a obětovnost dobrého pastýře Krista Ježíše? Či snad se domníváš, křesťane milý, že můžeš býti dobrým ctitelem Krista ukřižovaného i upřímným milovníkem tohoto světa? Prosim tě, jak by to mohlo býti? Tělo pověstného Mohameda vznáší prý se v kovové rakvi mezi podlahou a stropem chrámu medinského v Arabii, a to prý je tím, že v podlaze i ve stropě zasazen stejné silný veliký magnet. Kristus a svět jsou sice také dva magnety, které přitahují k sobě srdce lidské; ale poněvadž srdce lidské od přirozenosti více je nakloněno ke zlému nežli k dobrému, působí na ně přitažlivost světa více, nežli přitažlivost Krista. Ale poněvadž svět slibuje ti osvětu, pokrok, svobodu, blahobyt a blaženost, uvádí tě v temnotu, zpátečnictví, otroctví, bídu a zavržení, musíš vášním hlasům světa vši silou odporovati, abys tím ochotněji kráčel za hlasem svého věčného

dobrého pastýře a jeho služebníků. Nemůžeš býti dlouho na vahách mezi Kristem a světem, musíš se brzy rozhodnouti a jíti buď za prvním nebo za druhým. Prorok Eliáš vytýkal kdysi lidu israelskému, který ctil Hospodina i Bála: »Jak dlouho budete kulhati na dvě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte jeho; pakli Bál, následujte toho« (III. Král. 18, 21). Podobně praví tobě, křesťane, tvůj Spasitel: »Jak dlouho budeš se viklati mezi mnou a světem? Jsem-li já tvůj dobrý pastýř, následuj mne; je-li tvým dobrým pastýřem svět, drž se jeho.« Ty však dobře víš, že svět tě spasiti nemůže. Proto rci důvěrně k svému pravému dobrému pastýři, Kristu Ježíši: »Pane, ke komu půjdu? Ty máš slova života věčného! A já jsem uvěřil, že jsi ty Kristus, Syn boží!« Amen.

Kl. M.

Neděle třetí po velikonoci.

»Maličko v životě a jeho význam.«

Při evangeliu o zázračném nasycení 5000 mužů, mluvil jsem o významu drobtů v životě. Dnes v evangeliu pak se naskytá příležitost mluvit o maličkostech v životě a jich důležitosti. Jsou opravdu maličkosti na oko — v životě skutečně tak důležité, aby se o nich často mluvilo? Poněvadž z malých věcí velké povstávají, proto jsou malé věci velmi důležité v celém našem životě, ano ony jsou i samu věčnost důležité, jak dnes budeme rozjímat.

P o j e d n á n í.

Pán Ježíš nazývá i celý život, který apostolové měli před sebou »maličko«. Maličko a nevidíte mne, myslil zajisté své nanebevstoupení. Maličko a uvidíte mne a myslil zajisté apoštolů shledání po apoštolském jeho životě. Proti věčnosti jest život maličko. Ze života apoštolů vzešla jim věčnost. Z málo let — život věčný. »Maličko« zdá se nám býti věcí mnohé v životě, které mají velkou důležitost. Maličkosti v životě jsou skály, o které mnohý rozbije život svůj. Mnohý touží po velkých věcech a zapomíná na malé nepatrné věci, které mu připravují zkázu. Z malých zrněk složen jest vrch — z malých kapek moře, z minut jest hodina a z hodin rok — z malých věcí velké vznikají — radost a zármutky. Maličko se my radujeme — a dlouho želíme. Maličko pláče — a pláč se promění v radost. Kdo v malém jest věrný, bude věrný i ve velkém, dí vám Písmo sv. Z malých hříchů rostou velké — z malých ctností velké ctnosti vznikají. Tak pomalu dospívá křesťan v charakter křesťanský, aneb pomalu ztrácí křesťan svůj mrav. Maličko a vidíte člověka začátečníka v křesťanství a pomalu prospívá — a dospívá v plnost věku Kristova.

Plnění naší povinnosti byt sebe nepatrnější jest vždy člověku velkou ctí. Pán Ježíš, který mocí slova svého drží oblohu nebeskou — jako člověk na zemi držel sekeru a pracoval jako tesal nej-

menší, aby nám dal příklad. Sv. Bonaventura, povýšen byl na nejvyšší důstojnost v církvi, totiž stal se kardinálem. Když mu poslové papežští odevzdávali klobouk kardinálský sv. Bonaventura zametal celou svou. Dometl napřed celou a pak vzal odznak kardinálský, tak věrný byl sv. Bonaventura v malém, ale byl také věrný i ve velkém. Maličko potřebujete pozorovat člověka a poznáte aspoň částečně jaké má jádro. Věrnost v maličkých povinnostech jest obrazem ve velikých, kdo maličkovitými pohrdá, jistě pomalu pohrdne velkými věcmi. Kdo dnes v malé zanedbal, za krátko uvidíte, že zanedbal ve velkém. Vrah Cartouche bral jako chlapec pera a ovoce — později i nožem olupoval lidi. To jest historie mnoha lidí a vlastně všech lidí, že pokračovali od maličkovitostí k velkým věcem. To jest i historie každého z nás. Maličko zanedbána povinnost křesťana a již za krátko zanedbáme velké. Začneme na oko s nepatrným posloucháním Slova božího a za nedlouho přistoupíme k sv. svátostem, a spojíme se s Kristem ve velebnou Svátost Oltářní. Jen málo povolil mladý křesťan kázni sv. a už jej nevidíte u stolu Páně.

Velkých věcí můžeme vykonati vlastně málo. Malých věcí však počet nekonečný. Ty můžeš říci dobré šlechtivé slovo proti špatnosti a to maličko tě přivede blíže k Otci Ty můžeš dáti dobrý příklad v pobožnosti — a tato maličkovitost tě přibližuje k nebi.

V životopise Dr. Paley, bohoslovce, od něhož pochází mnohá dobrá kniha, se vypráví, jak byl získán ctností svým spolužákem, který byl bohatý, pilný, ale méně nadaný než Paley, jenž byl chudý, lehkomyšlný až k býřivosti. Po jedné noci viděl u svého lože státi přítele, který mu domlouval: »Celou noc jsem nespal pro tvou lehkomyšlnost a tvé bláznovství. Já jsem bohatý a mohl bych utrácet, ty jsi chudý a nemáš na to. Já těžce studuji, Tobě jde vše do hlavy. Přemýšlel jsem o tom celou noc a rozhodl jsem se, že nebudu tě mít za přítele, když život nezměníš.« Paley byl prostými slovy přítele dojat. Reč nezůstala bez dojmu: Paley stal se prvním žákem a napsal mnoho krásných věcí. Nepatrné napomenutí přítele jaký výsledek mělo. Nedbáme malých věcí a velkých se nemůžeme dočekat. Buď věrný v malém.

Ty můžeš svým jednáním ukazovati, že ti kostel není lhostejným a život církevní, že jest ti pravidlem — a uvidíš, že ty sám budeš mít prospěch největší. Ty můžeš mlčením předejiti hádce a tato maličkovitost před lidmi jest velikým skutkem před Bohem, můžeš smířiti rozvaděné a jaký to bohumilý skutek! Můžeš prokázati vládným slovem službu — a upřímným slovem poraditi, a dal jsi krásnou almužnu a to maličko není maličkovitostí, ale zlatem. Někomu se přihodilo neštěstí — polituj ho — jako milosrdný — a i ty dojdeš milosrdenství, potkalo štěstí bližního — sdílej je s ním. Jsou to malé dary — pravé maličkovitosti, které nic nestojí, ale tyto maličkovitosti jsou před Pánem Bohem věcmi, které sám počítá na odměnu. Pán Kristus dí, že ani kalich vody neztratí odměnu. — Tedy... vidíš jaký význam má maličkovitost

skutek pro život vezdejší a věčný? Zlatý nemůže každý každý týden uložit — ale jistě krejcar. Velké dobré skutky nemůže každý učinit, ale každý může malé skutky prokazovat. Tak i ve zlém jest! Washington kdys ve společnosti slyšel zaklit — pustil nůž z ruky i vidličku a zvolal: »Vždyť jsem mysliil, že jsme všichni vzdělaní lidé.« Chtěl tím pohnouti je k odložení takého zvyku.

Život náš je kniha do níž pišeme — pište, abyste radost měli až přijdeme k Otcí. Buď věrný v malém, abys nad mnohým byl ustanoven. Amen.

Fr. Vanděek.

Neděle čtvrtá po velikonoci.

Škola mlčení.

»Budiž pak každý člověk rychlý k slyšení, ale zdlouhavý k mluvení, zdlouhavý k hněvu.« (Sv. Jak. 1, 19.)

Ve škole se učí, proto také v přeneseném smyslu věc nebo příležitost, od které se můžeme něčemu naučiti, nazývá se školou. Tak mluvíme o škole utrpení, o škole práce, škole trpělivosti atd. a tak můžeme mluvití též o škole mlčení, neboť s mlčením můžeme se velmi mnoho naučiti.

O této škole mlčení či o veliké ceně mlčelivosti chceme dnes s pomocí boží rozjímati.

Mlčelivostí nazýváme ctnost, jež na uzdě drží náš jazyk, aby dovedl mlčeti, kde je k tomu čas, a zvláště aby dovedl zachovati svěšená tajemství.

Tato ctnost má veliký význam a cenu v životě lidském:

1. Chce-li kdo o něčem úsilovně mysliiti, nemluví, protože mluvení rozptyluje, mlčení soustředuje a tedy učí a pomáhá mysliiti. Kdo si vše napřed dobře rozmyslí a teprve potom jedná nebo mluví, nejedná snad vždycky dobře (nebo člověk vždycky může chybiti, vševědoucí jest jen/ Bůh), ale z pravidla jedná lépe, než kdo si věc nepromysliil.

2. Odtud i stoupenci řecko-pohanského filosofa Pythagora ukládali stoupencům svým na celá léta zkušebnou dobu mlčení, nejen proto, že mlčení učí mysliiti, ale také že učí sebe ovládati. »První odpověď na... útoky z venku (dí učenec dr. Förster*) dává člověk ústrojím hlasovým; jím nastává první výbuch vyrušeného a rozčileného ústrojí. Mlčení je proto nejsilnější vítězství ducha... Tento výchovný a utišující vliv mlčení má na zřeteli také bl. Tom. Kempenský, jenž dí: »Mlčení jest veliká pomůcka, abychom došli pokoje srdce.«

Do školy obecné začínají choditi děti u věku 6 let, ve škole mlčení má se každý učiti, jakmile nabyil užívání rozumu a to

*) Jak žiti? Str. 39.

jednak proto, že tomu se naučíme nejlépe, čemu se naučíme z mládí, jednak ze skromnosti: »kde jsou starci, nemluv mnoho!« dí Sir. 23, 13.

3. Mlčeti a neskákati jiným do řeči jest požadavek zdvořilosti a moudré prozřetivosti. Nechávejme domluviti, s kým hovoříme! Jsou věci, které se nevyvracejí, buď že jsou velmi moudré nebo velmi nemoudré. Ve druhém případě mlčení nejlépe porazí nesmyslná tvrzení; v prvním případě uchráníme sebe, neboť odporujice svéhlasně tvrzení velmi moudrému, prozrazujeme vlastní nemoudrost. Proto staří latiníci říkali: Si tacuisses, philosophus mansisses. A Písmo sv. (Přisl. 17, 27-8) říká: »Kdo zdržuje řeči své, učený jest a opatrný; také i blázen, bude-li mlčeti, za moudrého považován bude.«

4. Mlčení však chrání i před četnými hříchy jazyka, jako jsou: lež, pomluva, na cti utržení, klení atd. A chrání i před následky neopatrného mluvení. »Mnohmluvení nebývá bez hříchu.« Přisl. 10, 10. A tamtéž 13, 3: »Kdo ostříhá řeči svých, ostříhá duše své; kdo pak bez uvážení mluví, pocítí úzkost!« Co lidí bylo za války popraveno, vězněno, týráno, že neuměli mlčeti! A kdyby nebylo těchto vnějších následků: utrpení, soudů, ztráty peněz a p., bývá trestem vnitřním vlastní lítost, že jsme jinému ublížili. Přisl. 21, 28 říká: »Kdo ostříhá úst svých a jazyka svého, ostříhá od úzkosti duše své.«

Dr. Förster píše m. j. i o lidech, kteří spíše ze žvanivosti než zlomyslnosti dělají tak zv. »vtipy« na jiné, a poznamenává: »A konečně uvidíme, kolik hrozné surovosti... vyznívá ze smíchu posluchačů, a řekneme si s náhlou lítostivou jasností: »O kéž bych mlčel! Tisíckrát požehnaná buďte ústa zavřená!« (l. c.)

Jak často na smrt si znesáváme žvaněním lidi, kteří třebaž byli našimi upřímnými přáteli, takže se nikdy neusmívá, jak říká Písmo sv. (Sir. 27, 23-4): Jest i po zlořečení smíření, ale prozraditi tajemství přítele je zoufání duše nešťastné, t. j. spíše se odpuští zlořečení než prozrazení svěřeného tajemství nebo tajné, třebaž už dávno a těžce odpykané chyby.

5. Správně napomíná dr. Förster: »Cvičme se zvláště přísně v tom, co zveme diskretností, t. j. naprosto mlčeti o tajemstvích nám svěřených anebo o událostech, které jsme zvěděli toliko na základě zvláště důvěrných styků, nebo kdybychom měli prozrazením jiné do rozpaků uvéstí a poškoditi a vrhnouti na ně nepravé světlo. Není náhodou, že míváme (jaksi už pudově) neomezenou důvěru k lidem opravdu diskretním, neboť vidíme, že vykonali jednu z nejtěžších zkoušek ukládaných sebekázní!«

Sv. Augustin vypravuje o sv. biskupu Firmiovi z m. Tagasté, že raději se nechal mučiti, než aby lhal nebo přítele prozradil. Skryl jej ve svém domě, a když pro stíhaného přišli vojáci na rozkaz císaře, odvětil jim sv. Firmius, že ani nesmí lháti ani skrytého prozraditi. A nedonutili ho k tomu ani mukami. »Mohu umřítí — řekl — ale nemohu býti donucen mluviti.« Oznámili to císaři, a ten dojat chováním sv. biskupa, dal milost oběma.

»Je možno představit si něco statečnějšího a stálejšího?« dí sv. Augustin. »Jaké chvály zasluhuje tento biskup, jenž pravdu tolik miloval, že raději vše vytrpěl, než aby lhal (a přitele zapřel), a jenž měl tolik lásky k bližnímu, že raději chtěl život svůj vydati než prozradit toho, jenž byl na smrt hledán!«

Ale mlčeti máme také o tajemství svém, jak moudře radí Písmo sv. (Sir. 8, 22): »Ne každému člověku zjev srdce, aby se ti snad zle neodměnil a nepohaněl tebe.«

Mlčme zvláště na místech svatých, za služeb božích, ale i tam, kde jiní mají právo, aby námi nebyli rušeni: ať ve školách, ať v různých poradách, přednáškách a slavnostech. A (mimoходом řečeno) na veřejných místech jako jsou hostince, vozy, dráhy, elektrické a j., mluvmе jen tak hlasitě, jak je třeba.

6. Nemáme-li ovšem práva. cizích tajemství prozrazovati, je také hrubým nezpůsobem jen ze zvědavosti po nich pátrati. Činíme-li tak přec, dáváme jim právo nás ostře odmítnouti, jako to učinil princ Eugen Savojský, vítěz nad Turky, od něhož jakýsi dotěrný důstojník chtěl stůj co stůj zvědětí plán nejbližší polní výpravy. Tajemně vedl Eugen zvědavce stranou, jenž chvěl se nedočkavostí, a řekl: »Ale dříve, než vám svůj plán řeknu, ještě otázku: »Umíte mlčeti?« — »Jako hrob,« ujišťoval důstojník. — »Tedy umíte mlčeti?« opakoval princ a dodal: »To je velmi hezké — ale slyšte: »Já umím mlčeti též!«

Nemám na mysli jen mlčenlivost zpovědníků, lékařův, úředníků, kteří jsou přísně zavázáni mlčeti z povinnosti úřední, mluvím spíše o mlčenlivosti, kterou nám ukládá láska k Bohu a bližnímu, a mlčenlivost ve věcech dovolených, protože ničím se nezdokonalujeme více než umíme-li v čas mlčeti.

Uměti mlčeti jest abecedou = počátkem sebezdokonalování. Kdo chce se věnovati vědám, musí se napřed naučiti abecedu — čtení; a kdo se chce zdokonaliti a naučiti sebezapírat, ten musí uměti mlčeti — ovšem tam, kde mlčeti smí a má. Nésti plnou sklenici zrní a nerozsypati, je lehké; ale nésti plnou sklenici vody a neulíti, to je těžké. Naše řeč nám plyne lehčeji než voda, proto uměti mlčet v čas zve dr. Förster právem nejtěžší zkouškou. A kdo tu složí, ten dovede i jiné těžké věci.

* * *

Drazí v Kristu! Cvičte se tedy v mlčení, nebo mlčení včas jest počátkem zdokonalování, a dovedete-li mlčeti i ve věcech dovolených, dovedete to tím spíše ve věcech nedovolených, když to žádati bude na vás vaše svědomí, povinnost a Bůh. Potlačujte také nápady, které vtípností někdy dosti pochybnou vydávají posměchu jiné, abyste, smějíce te na útraty cizí, neplakali na útraty vlastní.

Naučte se zvláště mlčeti v kostele a vůbec při službách božích. Jak vykonáte pro své spasení a z lásky k Bohu skutky veliké, jak zachováte těžší přikázání boží, když byste nedovedli ani z úcty k Bohu a místům svatým na chvíli mlčeti? To by byla vaše vděčnost za řeč, kterou vám Bůh dal?

Ale člověk nemluví jen jazykem, nýbrž i posuňky, pohledy, syknutím, úsměškem, trhantím ramen a p. Mluví-li o mlčení, mám na mysli nemluvení nejen jazykem, nýbrž i každým jiným způsobem! Mnohý mlčí ústy při pomluvě jiných, ale usměje se tak jedovatě nebo trhne rameny a p., že ublíží stejně jako kdyby to řekl plnými ústy.

»Běda mně, že jsem mlčel!« zvolal ve St. Z. prorok jednou, »běda mně, že jsem mluvil!« volali už lidé milionkrát lítostivě. Učte se tedy mlčeti v čas, a pak nebudete muset pozdě a snad zoufale si vyčítati i vy: »Běda mně, že jsem mluvil!« ani — jak Förster dí — »O kéž bych byl býval mlčel!« Amen.

Jan M. Smík.

Neděle pátá po velikonoci.

Jak se modliti máme.

»Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáť vám.« (Jan 16. 23.)

P ř í s t u p.

Již naše přirozenost lidská uznává odvislost člověka na nějaké nejvyšší bytosti, kteráž osudy lidské řídí a spravuje. Tímto vědomím vedeni, stavěli již pohané bůžkům svým chrámy a oltáře a prosili je za ochranu a pomoc prve než se na cesty, aneb do práce dávali. U vědomí naprosté své závislosti na Bohu, klaníme se i my Pánu Bohu a prosíme Jej zvláště v těchto prosebných dnech, aby nám úrody zemské dáti a zachovati ráčil. Aby pak naše modlitby vyslyšeny byly, tažme se: »Jak se modliti máme?« Odpověď na tuto otázku bude předmětem našeho dnešního rozjímání.

P o j e d n á n í.

1. Jestliže chrabrý vojevůdce králi svému život a trůn zachránil, zavděčil se králi, získal si jeho milost a uznání a vydobyl si o krále velikých zásluh. Pro tyto zásluhy jest mu král nakloněn a plní rád a ochotně přání jeho a i přání jeho dítek, pakliže se ve svých prosbách na zásluhy otce svého odvolávají, aneb jinými slovy: jestliže krále ve jménu otce svého o něco prosí. A tak se to má i s Pánem Bohem a se spravedlivými jeho! Svými ctnostmi, svým bohumilým životem na světě zasloužili si uznání božského; vydobyli si o Boha velikých zásluh. Pro tyto jejich zásluhy prokazoval Bůh ještě za jejich vezdejšího života jejich spolublížním veliká dobrodiní. Kdyby byl Bůh v hříšné Sodomě jen deset spravedlivých nalezl, byl by pro zásluhy těchto deseti spravedlivých celého města ušetřil. Pro zásluhy Abrahamovy přislíbil Bůh Jakobovi, že jemu požehná a símě jeho rozmnoží. Pro zásluhy spravedlivých žehnal a rozmnožoval Bůh i statek pánů jejich; pro Jakoba žehnal Labanovi; pro Josefa rozmnožoval statek Putifara. Jestliže však Bůh pro zásluhy spravedlivých lidem žehnal a je

chránil, dával jim zajisté i začkoliv ho s odvoláním se na zásluhy všech svatých prosili. A co jsou zásluhy všech svatých a světic božích u porovnání se zásluhami Ježíše Krista? Co jest obliba spravedlivých u porovnání se zálibou, již se Pán Ježíš u Boha Otce svého, těší? »Kterému z andělů řekl kdy Bůh: Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe.« Žid. 1. 5. O nikom z nich nemluvil Bůh to, co o Kristu pravil: »Tento jest můj milý syn, v němž se mi dobře zalíbilo!« Zajisté mocný byly zásluhy spravedlivých; neb vymohly na Bohu vyslyšení proseb lidských. Co dokázaly zásluhy lidské, to by snad na Bohu nezmohly zásluhy Syna božského! Ó zajisté! O tom ubezpečuje nás sám Pán Ježíš, když praví: »Zajisté, zajisté pravím vám: Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáť vám.« Ve jménu pak Ježíše Krista se modlí, kdo se ve své modlitbě na Ježíšovy základy odvolává. Aby nám ukázala, že se ve jménu Pána Ježíše modliti máme, zakončuje církev svatá každou svou modlitbu těmito slovy: »Pro Krista Pána našeho!« Modleme se vždy ve jménu Pána Ježíše a na rozkaz Ježíšův.

2. Vyhledávejme přede vším spasitelných věcí. To nařizuje nám Pán Ježíš takto: »Hleďte tedy nejprve království božského a spravedlnosti jeho; a toto všechno bude vám přidáno.« Mat. 6. 33. O působivosti takto uspořádané modlitby poučuje nás prosba Šalamounova. Při nastoupení trůnu vyběhl ho Bůh, by ho za něco prosil a ujistil ho, že mu dá, začkoli by ho požádal. Šalamoun neprosil za slávu světskou ani za statky pozemské, ale prosil za moudrost, aby sebe a své poddané dobře řídit a spravovati mohl. Tato modlitba líbila se Hospodinu; neboť řekl Šalamounovi: »Že jsi žádal za věc tu, a neprosil's sobě za dlouhý věk, ani za bohatství, ani za bezživotí nepřátel svých, ale žádal jsi sobě moudrosti k rozeznání soudu; hle, učinil jsem tobě vedle řečí tvých, a dal jsem tobě srdce moudré a rozumné, takže nebylo tobě rovného před tebou, aniž po tobě povstane. Ale i to, za co's neprosil, dal jsem tobě.« III. Král. 3., 11., 12. Modleme se vždy dále

3. i s odevzdáním se do vůle boží a vezme, že Pán Bůh to s námi vždy dobře smýšlí; nechť dává neb bře; nechť žehná neb tresce, a odepírá-li nám, čeho si žádáme, s námi jako moudrá matka s nerozumným dítětem nakládá. Proč zaťtá rozumná matka žádost dítěte, prosí-li ji v nerozumu svém o břitvu? To činí proto že dítě miluje a ho před úrazem a před záhubou zachrániti chce. Kdyby byl onen otec v evangeliu synovu prosbu zamítl a mu. jeho podíl nebyl vyplatil, nebyl by se marnotratníkem stal, hanebným hříšněm se oddával a v nesnesitelné otroctví se uvrhl. Kdyby Bůh tvé prosby vyslyšel a tebe pozemskými statky obdaroval, nechoval by jsi se i ty, jako onen marnotratný syn? Věda, že by tobě ku prospěchu nebylo, zač prosíš, nechce a nemůže Bůh vyslyšeti proseb tvých. Proto, věduce, že Bůh nejlépe ví, co nám bývá ku spasení, ponecháme nejsvětější Jeho vůli vyslyšení proseb svých. Prosme ho sice s Pánem Ježíšem, aby

kalich utrpení od nás odejmul, ale k této prosbě připojujme:
 »Ale ne jak já, ale jak ty chceš, se staň.«

4. Odevzdávající se do vůle boží, modleme se i pokorně. Povšimněmež si, jak se v chrámě dva muži modlili, z nichž jeden byl fariseus, druhý pak publikán. Fariseus ukazuje nám, jak se modliti nemáme; publikán pak, jakou pokorou máme se ku Pánu Bohu přibližovati. »Fariseus stoje, takto se modlil: Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé, dráči, nespravedliví, cizoložníci, jako i tento publikán. Postím se dvakrát do tého dne, desátky dávám ze všech věcí, kterými vládnou. Ale publikán stoje zdaleka, nechtěl ani oči k nebi pozdvihnouti, ale bil se v prsa, řka: »Bože, buď milostiv ke mně hříšnému.« Modlitba fariseova nelíbila se Pánu Bohu, nelíbí se ani nám. Protože prosby jeho ze srdce pyšného vycházely, oslyšel farisea Pán, publikánovi však udělil svou milost; protože uznává nehodnost svou, modlitbu s kajicností spojoval. To o nich tvrdí Pán Ježíš, když dí: »Pravímť vám, vstoupil tento (publikán) do domu svého ospravedlněn nad onoho.« Luk. 18., 11.—14. Pokorně se modlil i setník římský, když padl k nohám Ježíšovým, takto ho prosil: »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechem mou; ale toliko rci slovem a uzdraven bude služebník můj.« Mat. 8. 8. Tak modleme se i my, tuto pak vnitřní pokoru projevujeme i zevnějším přiměřeným chováním. Po zázračném lovu ryb padl sv. Petr k nohám Ježíšovým a zvolal pokorně: »Odejdi ode mne, Pane; neboť jsem člověk hříšný.« Luk. 5. 8. Kleče modlil se Petr za mrtvou Thabithu; neb když uveden byl k mrtvole její, »rozkázal všechněm vyjít ven, poklek na kolena, modlil se.« Sk. ap. 9. 40. Kleče modleme se ku Pánu Bohu a očekávejme úplnou jistotu, že dá nám, začkoli ho požádáme. Modleme se konečně

5. i důvěrně. Bůh může nám pomoci a nás ze všelikého soužení vytrhnouli; jestiť všemohoucí; »nebude nemožné u Boha ni-žádné slovo.« Luk. 1. 37. Bůh může a taky chce nám pomoci; neb nás miluje a s naší bídou útrpnost má. Pánu Ježíši bylo chudých snoubenců v Káni galilejské líto; proto jim chtěl pomoci a také jim pomohl. Pán Ježíš nemohl se bez útrpnosti dívat na slzy, jež vdova Naimská prolévala, když jediné své dítě ku hrobu doprovázela! A Pán Ježíš ji potěšil a pomohl, když jí živého syna navrátil. Malomocný ho prosí: »Pane! chceš-li, můžeš mne očistiti;« a Pán Ježíš ihned projevil ochotu svou, neb vztáhl ruku a dotekl se ho, řka: »Chci. Buď čist.« A hned očistěno jest malomocenství jeho. Mat. 8. 23. Pán Ježíš chce i nám pomoci; neb volaje k sobě všechny trpící, mluví: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« Mat. 11. 28. Tuto pomoc nám Pán Bůh sám přislíbil, když pravil: »Vzývej mne v den soužení a já vytrhnu tě, a ty mne budeš oslavovati.« Žalm 49. 15. Může-li, chce-li nám Pán Bůh pomoci a přislíbil-li nám k tomu ke všemu pomoc svou; můžeme a také máme důvěrně očekávat, že nám dá, začkoli ho žádáme. K takové dů-

věrné modlitbě vybízí nás Pán Ježíš, když praví: »Pravím vám, všecko, začkoli »modlitce« se prosíte, věřte, že vezmete.« Mar. 11. 14.

Ukázal jsem vám v dnešní své posvátné řeči, jak se modlití máte. Budete-li se pak modlití ve jménu Ježíše Krista, s odevzdáváním se do vůle boží; budete-li se modlití pokorně a důvěrně, proniknou modlitby vaše až do nebe a stanou se Jakobovým žebříkem, po němž k nebi vystupovati budou prosby vaše, po němž pak dolů do srdcí vašich sestoupí smilování boží! Amen.

P. Frant. Franěk.

Otázka náboženská.

Dle různých pramenů napsal a kázal Havelka Jan, kaplan v Čáslavi.

III.

Jiný důkaz pravosti zjeveného náboženství.

Mluvili jsme posledně o zázraku, jako nejpádnějším důkazu pravosti zjeveného náboženství. Měl bych vlastně promluvití nyní o námitkách, jež věda činí proti zázrakům. Než stačí snad tolik, opakuji-li: 15 tisíc franků je složeno pro toho, kdo dokáže, že zázraky se nedějí. Dosud se nikdo nepřihlásil a proto věřím, že zázraky se dějí a náboženství, které zázraky je opřeno, jest jediné pravé, protože božské!

Dnes chci vám ukázati jiný důkaz pravdy a pravosti našeho náboženství.

Velký filosof Pascal napsal ve svých »Myšlenkách« tato pozoruhodná slova:

»Vidím mnohá náboženství, která si odporují a tudíž všechna jsou nepravá, mimo jedno. Každé chce, aby se mu věřilo pro jeho vlastní autoritu a hrozí nevěřícím; proto jim nevěřím. To může říci každý, každý může se nazvati prorokem. Ale vidím náboženství křesťanské, kde nalezám proroctví, a to jest něco, čeho nemůže učiniti každý.«

V těchto slovech velikého filosofa vidím nový důkaz pravosti svého náboženství — a proto dnes stručně povím o proroctví. Co jest proroctví? Jednoduchou odpovědí jest tato: Proroctví je předpovědění, čili oznámení věcí, které v budoucnu se stanou.

Drazí moji! Události nám skryté, ať už leží v hlubinách lidského srdce či v dálavách věků budoucích, mohou býti jasny pouze tomu, kdo zná srdce i ledví člověka, jediné tomu, kdo Otcem je věkův minulých i budoucích. A tímto jediným je pouze a jediné Bůh, který může také sděliti budoucí člověku.

Čteme v Písmě sv.: »Není více Boha, aniž jest mi více podobného, kterýž označuji od začátku věcí poslední a s počátku to, co se ještě nestalo, řka: Rada má státi bude a všeliká vůle má se stane.« (Is. 46, 9. 10).

A na jiném místo čtete: »Zlé je srdce všechněch a nevyzpytatelné, kdo pozná je? Já Hospodin, kterýž zpytuji srdce« (Jer. 17, 9. 10.)

A sv. Petr praví: »Ne z vůle lidské přineseno je proroctví, ale Duchem sv. jsouce nadchnuti, mluvili svatí boží lidé« (2. Petr. 1., 21)

Z těchto slov poznáváte, moji drazí, že proroctví činí jedině Bůh. Nechci mluvit o proroctvích Starého Zákona, jimiž Bůh předpovídá ústy člověka o příštím Vykupiteli světa. Sledujte život Kristův od jeslí až do hrobu, od hrobu až k jeho z mrtvých vstání a vstoupení na nebesa a poznáte božství jeho!

Vizme raději proroctví Kristovo, abychom viděli pravdu jeho učení.

Kristus, na němž všechna proroctví Starého Zákona se naplnila, sám pronáší proroctví — a dějiny dokazují — jak se plní a tak věky všechny a lidé s nimi jen jedno vyznávají: Kristus je Bůh, jeho nauka je sama pravda!

Kristus zná skrytou přítomnost a neznámou minulost. Praví k Nathanaelovi, kteréhož k němu přivedl Filip a jehož před tím nikdy neviděl: »Hle, pravý Israelita, jenž nezná lži.« Nathanael řekl k němu: »Odkud mne znáš? Ježíš odpověděl: »Dříve, než tě Filip zavolal, když jsi byl pod líkem, viděl jsem tebe!« Odpověděl jemu Nathanael a řekl: »Mistře, ty jsi Syn boží, ty jsi král israelský.« (Jan 1, 47.)

Kristus prohlédá srdce člověka až na dno! Diví se jeho nepřátelé, když Kristus praví k nim v té době, co nesou k němu člověka mrtvici raněného: »Proč myslíte zlé věci v srdcích svých?« (Mat. 9, 2. nást.)

»Pojďte a vizte člověka, který mi pověděl, co jsem učinila« — volá v úžase Samaritánka, když Kristus pověděl všechny tajné, nikomu neznámé činy její. (Jan. 4, 4.)

Nepřátelé Kristovi žádají, by on jako Bůh ukázal se býti králem budoucích věků. A hle! Budoucnost jako by sama před jeho zraky neměla ani záhad ani temnot. Do nejmenších podrobností líčí muka, jež mu chystá nenávisť, ale předpovídá zároveň, že potupa smrti jeho již třetího dne změní se ve slávu a kříž jeho že zazáří vítězně nad celým světem.

Předpovídá osudy apoštolů a staletá pronásledování křesťanů a církve svou, krví mučovníků zbrocenou, korunou potupy a spílání korunovanou, vidí stkvíti se v purpurovém helmě jako triumfující královnu světa. Volá: Vydají vás do rad a ve shromážděních svých bičovati vás budou (Mat. 10. 17.) Ven ze škol vyženou vás; ano přijde hodina, že každý kdo vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu s'oužil. Proto jsem to mluvil vám, abyste, až přijde ta chvíle, rozpoměli se, že jsem vám to pověděl (Jan, 16, 2. 4.)

A co dosvědčuje dějepis, drazí moji? Plných tři sta let jde církev ze žalářů do žalářů, topí se v krvi svých lidí a plní se proroctví Kristovo. A konečně? Slyšte! Vítězně, slavně volá

Kristus: »A bude kázáno toto evangelium po všem světě, na svědectví všem národům« (Mat. 24, 14.)

Jeho církev je dům na skále, kteréhož brány pekla nepřemohou! Ten, který neměl píď půdy, volá: »Důvěřujte, já jsem přemohl svět!« (Jan 16, 33.)

Kristus předpovídá zkázu Jerusálema a neblahý osud národa israelského a dějepis dokladem pravosti jeho proroctví, a tudíž dokladem jeho pravdy.

Pascal, hledě k tomu, praví: Není již třeba dalších důkazů k potvrzení křesťanské pravdy, vždyť divem ustavičným je vyplnění všech proroctví Kristových! (Pensées 2, 3)

Nuže, drazí moji, zdaž nemůže býti naprosto jisté, že náboženství naše, Kristem Pánem zjevené, jest náboženství božské a tudíž pravé? O ano, my věříme, my plnit budeme co ono předpisuje, my pro toto náboženství rádi budeme žítí, a když třeba, i mřít! A kdyby roje nepřátel jak dravých vos se slétlo a nohama svýma zdeptat chtěly to srdce, v němž náboženství co démant pravý se třpytí, my nelekáme se; vypínila se proroctví Kristova všecka, vyplní se také slovo jeho:

Nebe i země pomínou, ale slova má nepomínou! Amen.

IV:

Mravní velikost náboženství Kristova — důkazem jeho božského původu a tudíž pravosti.

Viděli jste, drazí moji, velechrám sv. Panny Barbory v Hoře Kutné? Jak nezapomenutelný na vás činí dojem ta grandiosní velesvatyně, hlásající zbožnost své doby a dovednost mistra svého. Vzpomeňte pohledu z venku. Co nádherných sloupů, křížujících se oblouků, co věžiček a každý ten oblouk, každý ten sloup i věžička jakoby od různých pocházely mistrů. A myslíte — je-li vůbec možno — že krásné ty oblouky a sloupy by vůbec z venčí nebyly. Na své kráse mnoho by ztratil velechrám, ale staletí, která velechrám přestál, hučela by vichrem: jen vejdi do vnitř a zpytuj krásu! A vy byste poslechli hlasu toho, vešli do svatyně jak milé a jak uděšené zároveň vyrvalo by se z hrdel: ach! Všecka ta krása uvnitř, velebná harmonie a jak jinak to zovete, předčí vnějšek a vy zvoláte: Grandiosní velechrám!

A nyní, drazí moji, popatřete na svaté náboženství! Jako obrovská budova nejménějšiho slohu přestála věků již devatenáct! Zázraky a proroctví jako velkolepé sloupoví opírá tu katedrálu rozumu a srdce! Marně vzpírá se moderní duch a prostou negací marně boží opěrné sloupy: zázrak a proroctví — vnitřní krása a velikost náboženství udává cenu jeho i božský jeho původ.

Chci dnes vám promluvit o mravní velikosti náboženství Kristova.

Mravní velikost našeho náboženství plyne ze samé osoby Ježíše Krista, zakladatele náboženství našeho. Pohlédneme na Krista!

Kdo hledí do duše Ježíšovy, pohlíží do slunce. Kde lze tu v duši nalézt nějaké sluneční skvrny? Život žádného člověka nebyl nepřáteli tak obklopen a tak slídivě pozorován, jako život Ježíšův. Jako vlci dorážejí na pastýře, tak pokoušeli se kněží a fariseové a zákoníci, aby nejčistšího a nejslechetnějšího strhli. A nyní, draží moji, ukáží vám podívanou jedinou svého druhu. Kristus dal kdysi nepřátelům svým otázku, které by se nesměl odvážit žádný pouhý člověk. Otázka byla: »Kdo z vás může mne vinit z hříchů?« — Odpůrci Ježíšovi k této otázce nikdy neodpověděli. Jest tudíž Ježíš Kristus vzor života, jest ideálem mravnosti! Jest jím pro jednotlivého člověka i pro lidstvo celé! Jest ideálem pro jednotlivosti a v celém jeho vystupování! Jaké snížení se k dítěti a jaká královská vznešenost před zástupcem císařovým! Jak vznešený, mužný klid myslí před soudním dvorem, jenž na rychlo proti němu byl svolán; jaká povýšenost nad všelikou trpkost proti bezpráví, jež Ho trýznilo, jaký heroismus v utrpení téměř nesnesitelném a jaká zmužilost ve smrti, kterou radostně v obět přinesl!

Na kolena, lidstvo, před takovým ideálem! Neboť i tvým jest ideálem tento ideál všech dob, všech národů, všech lidských rač. On tě učil, že člověčenství je bojování nikoli o krásu života a moc života, nýbrž o pravdu života, která pátrá po pravdě věčné, o spravedlnost života, jež tíhne k věčné dobrotě, o povýšenost života v nadpřirozené milosti boží pro duši v království boží pro tento svět!

Lidstvo, On tě učil, že to, co klesá, nesmí se ještě povaliti, a to, co je slabé, nesmí se ještě zničit. Že máme zachraňovati, pomáhati, pozvedati! Že síly lidské duše nevyvíjejí se tím bohatěji, čím více sobectví a egoism potlačují snahu jiných k rozkvětu, nýbrž že vlastní »já« vzrůstá pouze ve službě u »já« bližního!

Hledá-li arijská síla svého ideálu — jest Kristus ideálem síly, jež vyzvedla svět ze všech stěží a vrhla v nové koleje! Hledá-li semitský zár a semitské nadšení svého ideálu — jest Kristus ideálem náboženské energie, jež na zemi oheň zanítla, o něž se rozžehne všeliké světlo lidské. Hledá-li slovanský hluboký cit a slovanská vroucnost svého ideálu — Kristus naučil lidstvo, aby sestupovalo v nejskrytější hlubiny svého duševního života a tam vyhledávalo zpola zrezivělé zlato obrazu a podobnosti božího! A jestliže jednou pravěký moralism východoasijských národů a indické odflkání se světa vyjdou do světa pátrat po vyplnění svého zápolení a svých tužeb, i s nimi setká se Kristus jenž daroval světu spravedlnost a lásku a naději ve věčnou domovinu duše, kde přebývá pokoj srdce v nezkalené jasnosti ducha, jako jemná indická vůně balzámová ve sluncem ozářeném povětrí Indie!

Ano, Kristus ideálem všech lidí a všech věků! A to je mi svědectvím, drazí moji, že Kristus není pouhým snad člověkem, ale samým Bohem! A tento Kristus dal náboženství, jež já věřím a vyznávám, a proto Kristovo náboženství musí býti jediné pravé!

Drazí moji! Zahleděli jsme se do duše Kristovy. Zdá se mi i vám, že hleděli jsme do slunce. Jako oko při zírání do slunce slábne a oslepne, tak při pohledu do duše Ježíšovy jsme se zachvěli a musíme ustati v pohledu, neboť není možno člověku spatřit a pochopit celou krásu duše Kristovy, mravní velikost Jeho osoby!

A proto na okamžik zahleďme se do nauky Ježíšovy, kde jako v zrcadle odráží se celé Jeho božství, abychom poznali krásu své víry. Privil jsem, že jako v zrcadle se odráží v náboženství božství Kristovo a tudíž i pravda Jeho; nebudeme moci ani tu plně pochopiti vše, ale přece aspoň něco vizme!

Rcete sami, nejsou jisté idey, o nichž svět před Kristem nikdy neslyšel a které — díky Jemu — jsou dnes majetkem ne několika vyvolených, ale majetkem i srdcí nejprostších?

Na příklad, drazí moji, kdo kdy před Ježíšem vyslovil ta prostičká slova: Co platno, kdyby člověk celý svět získal, ale na svojí duši zkázu trpěl? — Je to několik slov, ale slova ta přeměnila svět! Lidské touhy i snahy, lidské choutky a vášně rázem změnily směr svůj i cíl svůj, odtrhly se od země a obrátily se k nebi. Pomněte, drazí, že slova ta padla do světa pohanského, do doby Neronův, Kaligulů a Diokleciánův, císařů tedy, kteří na vždy zůstanou hanbou a skvrnou lidského pokolení; ta slova zalehla k srdcům boháčů, v nichž vášně spálily kde jaký květ a ubily kde jaké ušlechtilejší hnutí; ta slova pronikla i v lid, v lid zotročilý a znemravnělý, jehož nejvyšší touhou byl: panis et circenses — požitek a rozkoš — a hle, i z toho lidu, i z těch boháčů tisícové a tisícové začali poznávat nízkost sobectví a roztoužili se po životě vyšším!

Kdo kdy před Kristem vyslovil ta krásná slova: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého — a v podobenství o milosrdném samaritánu: milovati budeš i nepřátele své! Drazí moji, slova tato slyší pohanský svět, který opovrhoval chudobou, řetězi ukovával otroky, hnal zajatce do divadel, usmrcoval novorozeňata a ejhle! Slova: »Co učinili jste jednomu z nejmenších bratří mých« — obrací pomalu celý svět. »Vy všichni jste bratří!« Ta slova vyrovnávají společenské nesrovnalosti. Přestává pán a otrok, rozdíl mezi bělochem a černochem, mezi člověkem v purpuru a Lazarem polooblečeným, každý má stejný obraz boží a stejnou cenu před tvářím Boha. Svět diví se novému zjevu. Proud lásky uchvacuje srdce a lidstvem vznáší se jako pták fenix nový život lásky, soucitu, oběti, slitování a nadšení!

Rcete, drazí moji, kde jaké učení na světě, které by přeměnilo tvář celého světa, kde jaké náboženství, jež zrcadlo by tolik heroických ctností?

Marně hledáte, nenaleznete! Nepřítel Kristův, francouzský nevěrec Renan vyznává o nauce Kristově: Ježíš nebude překonán nikdy!

Drazí moji! Nestačí ani čas, ani lidský duch, aby zjevena byla krása a mravní velikost Kristovy nauky. Jeť božská a kdo už Boha prozkoumal? Nikdo! Jen poznával — a my dnes také jsme jen z části poznávali mravní ideál osoby Kristovy i vnitřní krásu jeho náboženství. A co ozývá se naší duší, naším srdcem? Jeť náboženství moje perlou nebes, klenotnicí zlatou, jeť dílem Boha, dítkem Pravdy. A proto chránit budu odkaz Kristův pro sebe i pro jiné celou duší svou, srdcem svým, celou bytostí svou. Amen.

V.

Náboženství jest věc veřejná.

Drazí moji! Minule ukázal jsem vám mravní velikost našeho sv. náboženství. Kristus a Jeho nauka jest ideálem všech dob a všech národů a všech lidských rač. Není možno, aby Kristus byl jen pouhým člověkem a nauka Jeho výsledkem dlouhého a hlubokého bádání. Ne, Pravda jasná jako sluneční paprsek, svatost čistá jako světlo, spravedlnost, jež duši proniká až do nejjemnějších záhybů, láska, která ničeho nechce a si nežádá, leč všude roznésti slitování, milost, pokoj a blaženost — to je Bůh! A vše to byl Ježíš Kristus! (Hettinger, apol. křest.)

Ano, skráním Kristovým v pravdě sluší gloriola, na níž v jasu nebeském skvějí se slova: Jistě Syn boží jest tento!

A co říci mám o našem náboženství? Mléní! Jen srdce dovede pochopit, co je náboženství. Rozluštění hádanek života, posila v utrpení, naděje ve smrti! Není na světě žádného učení, které by tolik opanovalo a povzneslo srdce lidstva — jako náboženství. Proč? Protože je darem Boha! A toho daru božho si vážít, die něho žít i zemít — jmenuji štěstím na zemi!

Škoda však, že toho štěstí, jež z náboženství vyvěrá, je na světě tolik málo! Sídli snad v těch horských chaloupkách anebo krčí se v salonech města, v národě však a v lidstvu celém — jak málo toho štěstí! A není vno náboženství, ale lidé, kteří domnívají se, že stačí snad náboženství shrbené stafence, anebo malému děcku, muži však a ženě v nejlepších letech — jest věcí, na níž málo záleží anebo vůbec nic. A v národě a ve státě? Jako štěstí jest majetkem nejdražším a osobním, i cesta k tomu štěstí je vlastní a soukromá. A o náboženství právě nejvíce lidí tvrdí, že je věcí soukromou, věcí jednotlivce. Proti tomu však, drazí moji, sám božský zakladatel sv. náboženství, celá staletí vírou odkojená a celá podstata člověka volá: Náboženství jest věcí veřejnou!

Co je věc soukromá, co veřejná?

Za soukromé záležitosti považujeme obyčejně věci malicherné a vedlejší, které nemají valného vlivu na širší vrsty občanstva. Tak na př. docela soukromou věcí je, jak si kdo dá vymalovati pokoj. Za věc soukromou považujeme také věci čistě osobní, na příklad rozhodne li se kdo učit: se truhlářem či cukrářem.. Nejsou však soukromou záležitostí samy stavy ať už inteligentní či živnostenské, do, nichž jednotlivci vstupují. Všecky stavy podléhají veřejné kontrole, o nich se veřejně mluví a píše velmi často, o záležitostech těchto stavů mluví se v parlamentě.

Co jest věcí veřejnou? Poznáváte už jasně, že veřejnými věcmi nazývají dlužno záležitosti, které dotýkají se nejširších vrstev národa, ba celého lidstva. Takovou věcí veřejnou jest vlastenectví, které nám Čechům poroučí, vystupoval vždy a kdekoli jako Čech, ať už se jedná o čest národa, či o jeho hmotné blaho. Rozhodně nestačí vlastenectví mít jenom v srdci! A tak jako vlastenectví i náboženství dotýká se srdcí lidu a jest tak věcí veřejnou. Proč? Poněvadž ono určuje veřejné kroky jak jednotlivců, tak celých národů.

Náboženství, draží moji, luští nám nejpalcivější otázky života. Tam, kde věda ukazuje svou malomoc, tam náboženství, zvláště křesťanské vystupuje s odpověďmi zcela jasnými. Ono nám sděluje, odkud a z čí vůle má lidstvo vznik, ono řídí jeho život, poukazuje mu neustále na jeho cíl. A toto poučení je záležitostí celého pokolení lidského a jelikož toto poučení čerpá lidstvo z náboženství, není možno, by ono bylo věcí jen soukromou, nýbrž musí býti věcí veřejnou!

Nebudu o tom štititi slov, vizme raději Písmo sv., abychom poznali, za jakou věc náboženství v něm se prohlašuje.

Nuže, jak si počínal Kristus Pán v otázce veřejnosti náboženství? Ani jedenkrát neprohlásil náboženství za věc soukromou, ba naopak mluvil a jednal v zájmu právě vždy tak veřejně, až farizeové huěvem soptili. Kristus chodil hájit své dílo na místa veřejná, kde bylo proti němu útočeno. Docházel se svými žáky rád i do těch míst, kde byli lidé dobré vůle, aby je na dobré cestě utvrdil a posílil. Zde máte důkazy: »A obcházel Ježíš všechna města i městečka, uče ve školách jejich a káže evangelium. I dí jim Ježíš: Pojdme i do jiných městeček a měst, abych i tam kázal, neb na to jsem přišel. I kázal ve školách jejich a ve vsi Galileji.« (Marek 1, 38—39) »Co vám pravím ve tmách, pravte na světle, a co v něho slyšíte, kázejte na střeších.« (Mat. 10, 27.) »Kdo mne vyzná před lidmi, vyzná i já jej před Otcem svým, jenž jest v nebesích.« (Matouš 10, 32.) »Protož jdouce do celého světa, učte všechny národy « (Mar. 1, 14.)

Tedy Kristus vyučoval i v israelských školách, tudíž v budovách veřejných, mluvil na veřejných velikých shromážděních, rozkazoval apoštolům, aby učinili nauku jeho společnou všechněm národům, aby pravili na světle a na střeších, čili aby učili na místech nejveřejnějších. Co řekneme tedy o snaze oněch, kdož

vylučují náboženství ze škol a brání dětem rodičů rozhodně katolických konati náboženské úkony?

Vzpomeňme ještě slov Kristových: »A bude jeden ovčinec a jeden pastýř.« (Jan 10, 16.) Uvažte nyní dobře: bylo by možno na základě zásady o soukromosti náboženství utvořiti ze všeho lidstva jediné stádece pod jedním pastýřem? Bylo by věru největší pošetilostí čekatí na tak dalekosáhlý obrat od ideálu, který by se omezoval svým působením jen na soukromí!!

A jako Kristus, považovali i sv. apoštolé náboženství za věc veřejnou. Když sestoupil Duch sv. na apoštoly, mluvil sv. Petr před veřejným shromážděním v Jerusalemě. Byl to majestátní tábor lidu. Písmo sv., uvádějc řeč Petrovu, praví: »Jinými také slovy mnohými svědčil a napomínal jich, řka: Zbavte se pokolení tohoto zlého!... Tedy ti, kteří přijali řeč jeho, pokřtěni jsou, a připojilo se v ten den okolo 3000.« (Skutky apošt. 2, 40—41.)

Než i světské dějiny ukazují, že náboženství nikdy nebylo pokládáno za věc soukromou.

Když v Německu v 16. stol. vystoupil Martin Luther a hlásal nové náboženství — jak říkal čisté evangelium — nespokojil se v rozšíření svého náboženství na kruh svých přátel, nýbrž hlásal učení své na místech nejveřejnějších, na universitě! Je přece známo, že němečtí kazatelé protestantští i k nám do Čech přišli hlásat svoje učení. Proč? Protože snad považovali náboženství za věc soukromou?

A co náš Hus, Chelčický, Komenský? Vždyt tito mužové přece chtěli, aby všechen veřejný život byl spjat a řízen více biblickými příkazy, než jak se dělo! Celý řád rodinný, školní, všecko veřejné i soukromé konání jednoty českobratrské točilo se kolem náboženské osy, takže zapovídány i nevinné zábavy, které moderní člověk bez rozpaku dovoluje!

Ano, náboženství sám zakladatel, Ježíš Kristus, jeho první kazatelé považovali za věc veřejnou. I bludaři, odchováni tradicí církve o veřejnosti náboženství, považovali za povinnost náboženství své veřejně kázati a hájiti. A my, draží moji, měli bychom nyní mlčeti, když náboženství naše se tupí, z veřejného života se odstrkuje? Víím, že ve svatém zanícení zvoláte: nikdy! Ale tu pravím: Nejen Kristus je důvodem — ale i onen nedocenitelný význam, který náboženství v životě má.

Člověk je tvor společenský. Ve společnosti se narodil, v ní byl vychován, v ní žije a na ni je vázán. On je členem rodiny, obce, národa, státu.

Ač každý člověk ve společnosti je rovnocenným členem, přece mezi jednotlivými lidmi jsou zde velké rozdíly. Tu bohatý, jinde chudý, zde pán, tam dělník, zde vladař a národ. A přece mezi nimi — má-li šťastna být společnost lidská — musí býti soulad. A kdo ten soulad upravuje? Jsou různé názory a ještě různější odpovědi. Přátelství a pokrevensství je prý páskou lidstvo v bratrské lásce vízlci. Ale zkušenost praví: Snad jen v jednotlivých rodinách stačí tato páska, ale i tu vidíš často samé roz-

broje. Nestačí však tato páska obcím, národům a státům! Tedy tuta pásku musí tvořit vzdělanost. To jiné mínění a opět zkušenost praví, že nikdy vzdělanost ducha nebyla větší než v dobách přítomných a nebylo větší nenávisti jedněch druhých než právě v těchto dobách, kdy lidský duch opojen větší sférou vynalézal hrozná smrtiče svých soupeřů. A proč? Chybí modernímu člověku mravní vzdělání, vzdělání náboženské, které je nejvyšším a nejušlechtlejším činitelem při výchově člověka, je největší silou civilisace! (L. N. Tolstoj: Kruh čteny 5. 6)

Materialistický názor na svět praví dokonce, že blahobyť je zárukou spokojenosti a zdárného trvání pokoje a lásky ve společnosti. Dnes nemožno mluvit o blahobytu, ale vzpomeňme dob předválečných, kdy blahobyť opravdu byl značný — a přeče zbankrotěl a obrátil se v moře hrůzy a hořkých siz. Proč? Byl stavěn na základech nevěry a bezbožectví. Neplatila zásada Kristova: Milovati budeš bližního, ani co nečeš aby ti jiní činili, nečiň ty jim, nýbrž čisté bezbožecké heslo: Kdo s hoho, ten toho! A dnes marně hledáme cesty, která by společnost uvedla do ráje pokoje, pořádku a blaha!

Však ozývá se již dnes hlas: Máme zákony, paragrafy, policii, moc států! Tedy to snad má býti onou cestou do ráje štěstí? Nemluví stávající řád: Zákonů a nařízení máme až po krk, policii máme dobře zorganizovanou — ale nikdy nebylo tolik přestupků krádeže, lichvy, vražd a sebevražd jako právě dnes? Je pravda, že státní moc může nebezpečné jednotlivce odstraniti, učiniti neškodnými, ale pravdou je také, že velká řada zločinů zůstane skryta i před očima nejchytřejších tajných policistů! A kdo těmto má zabrániti? Musí zde býti ještě vyšší moc, které je podrobena lidské svědomí, která soudí naše zlé žádosti. Musí zde býti páska pevnější, cesta jistější!

A to je právě náboženství! Ono volá k rodičům, vládě, vládaři? »Buďte spravedliví, vědouce, že Pán vás všech je v nebesích! »Začátek moudrosti, bázeň Hospodina!« — volá k učencům a vychovatelům. Ano, náboženství je páskou, která víře lidstvo svým zákonem v lásce a bratrství a proto náboženství a jeho plnění musí býti přední věcí každého národa, náboženství musí býti věcí veřejnou! Historie dokazuje, že největším štěstím lidstva je náboženství křesťanské.

Největší nevěrec Francie, Voltaire, pravil kdysi: Hlásání evangelia dodalo se příznivých výsledků. Ono osvitilo a obšťastnilo celou společnost lidskou. Ti, kdož odvažují se útočiti na náboženství, musí aspoň tolik uznati, že z pravd, které hlásá náboženství, prýští beze vši pochybnosti veliké dobro pro lidstvo!

A Napoleon uvažuje o těchto slovech, dodal: Největší službu jsem prokázal Francii tím, že uvedl jsem opět křesťanské náboženství. Bez náboženství není možno ani jedinou vesnici dobře spravovati. Co by bylo z lidí bez náboženství? Oni pro jednu krásnou ženu, pro jednu sladkou hrušku by se zavraždili!

Drazí moji, mám dále mluvití? Nuže, caveant consules! Ať se mají na pozor, kdož otěže našeho státu v rukou mají! Ať ustanou od pronásledování našeho náboženství a starají se, aby národu našemu dostalo se nejhlubšího vzdělání náboženského, jež zajisté přinese co nejkrásnější ovoce, lásku k bližnímu, státu, chuť k práci, ke konání povinnosti, a tu nejpotřebnější ctnost, jež někdy i nahoře schází, totiž spravedlnost i poctivost, jež jsou základy spořádaného státu! A vy, drazí moji, buďte živi dle své víry a budete šťastni na zemi a blaženi na věčnosti! Amen.

Ku křesťanským cvičením.

Dle různých pramenů upravil V. M. Váchal O. Praem.

IV.

Doba soudců.

1. Po smrti Mojžíše ustanovil Bůh Josue za vůdce vyvoleného národa, aby jej uvedl do zaslíbené země, ji vydobyl a jednotlivým pokolením rozdělil. Slíbil mu pomoc v těžkém úkolu a pomoc tu zázraky osvědčil. Rozvodněný Jordán se rozestoupil, první opevněné město Jericho zázračně padlo do jejich rukou. V době sedmi let nalézala se celá země v moci Israele.

Z rozkazu božského rozdělil velekněz Eleazar a Josue zemi kananejskou na 12 dílů losem, aby každému pokolení dostalo se část. Pokolení Levi nedostalo území, byli strážci náboženství a soudci lidu; Bůh sám byl jejich dědictvím. Za to dáno jim 48 měst po celé zemi, desátky všech plodin a čistých zvířat a podíl při obětech. Za Josefa dědili z pokolení Efraima a Manasses. Svatostánek byl postaven ve středu země, v Silo. Když Josue dokončil své dílo a cítil, že blíží se konec života, svolal k sobě starší lidu a knížata i všechen lid, napomenul, aby byli věrni Bohu. Obnovili úmluvu s Bohem.

Pád Jericha byl předobrazem světa pohanského, jež způsobili apoštolé hlásáním evangelia.

Josue je obrazem Vykupitele; tento vydobyl nebeské království, chystá pro každého zvláštní podíl; obnovil úmluvu mezi Bohem a lidmi. Doba Josuova pro horlivost náboženskou a bezúhonnost mravů podobá se velice prvním stoletím církve Kristovy.

2. Pokud žilo pokolení věku Josuova, jež vidělo všechny zázraky Hospodinovy, sloužili Israelité Bohu.

Ale nové pokolení neznalo Hospodina ani jeho skutků (Soudc. 2, 10), zpronevěřilo se Bohu, oddalo se modloslužbě a nepravostem pohanským vcházejíc ve sňatky manželské s pohany.

Bůh je trestal, vydával v ruce nepřátel. Když pak vraceli se k Bohu a volali o pomoc, vzbuzoval jim Bůh vysvoboditele, kteří je vytrhli z rukou nepřátel. Lid je uznával za svou vrchnost,

vznášel na ně své pře, nazýval je svými soudci. Takových soudců bylo po sobě následujících 16, z nichž nejvíce vynikali Gedeon, Samson a Samuel.

Skutky jejich zapsány v knize Soudců, jež obsahuje dějiny národa israelského od smrti Josuovy až do smrti Samuelovy.

3. Když Israelité se zpronevěřili Bohu a zlé věci činili, vydal je Bůh do rukou Madiánských na sedm let, kteří je pak velice sužovali. Když pak volali k Bohu o pomoc, poslal Bůh Gedeona řka: »Jdi a vysvoboď Israele z rukou Madianitů. Já budu s tebou. Porazíš je jakoby to byl jediný muž.«

Aby dokázal lidu, že jest od Boha poslán, prosil Boha, aby v noci viněné rouno, jež na zemi leží, rosou svlažil, okolo pak země aby zůstala suchou. Když se tak stalo, prosil druhého dne, aby rouno zůstalo suchým a země kolem rosou byla svlažena. I to se stalo. Aby se však nemohli chlubit, že svojí silou se osvobodili, vzal Gedeon z 32.000 bojovníků pouze 300 a táhl s nimi proti nepříteli. Ozbrojl je prázdnými džbány, troubami a pochodněmi. Rozděлил je na 3 tlupy, dal každému troubu a džbán, v němž byla ukryta pochodně, a řekl: »Co budete viděti na mně, čiňte také. Já vejdu první na kraj stanu nepřátel; až zazní trouba v mé ruce, trubte všichni a křičte: »Meč Hospodinův a Gedeonův!« Obklíčili ležení Madiánské se tří stran, zastroubili a křičeli: »Meč Hospodinův a Gedeonův!« rozbili džbány a v levé ruce drželi pochodně. Madiánští se zděsili, dali se na útěk a ve zmatku zabíjeli jeden druhého. Od té chvíle měli Israelité pokoj od nepřátel mnoho let.

Dle sv. Otců Gedeon jest obrazem Vykupitele.

a) Gedeon, nejmenší ze svých bratrů, od Boha vyvolen, aby lid zbavil otroctví Madiánského. Ježíš Kristus, Syn boží, objevil se na zemi jako nejposlednější mezi syny lidskými, vyvrhel lidu, aby nás zbavil hnusného otroctví ďábla.

b) O božském Synu předpověděl královský prorok (Žal. 71, 6): »Sstoupí jako déšť na rouno.« Tak stalo se, když Slovo božské sestoupilo do požehnaného lůna Panny, a proto pje církev svatá v hodinách církevních: »Když jsi se zrodil nade vše pomýšlení z Panny, tehdy naplnilo se Písmo svaté: jako déšť sestoupil na rouno, abys spasil pokolení lidské; ze to tě chválíme, Bože náš.« (Ant.)

Ale ještě jiný význam kladou nejstarší církevní Otcové rounu Gedeonově, zvláště Ireneus a Origenes, Jeronym, Ambrož, Augustin a Isidor ze Sevilly. Rosou svlažené rouno značí u nich nebeskou rosou slova božího, jímž národ vyvolený přede všemi ostatními národy byl omilostněn, kteří slova božího postrádali.

Rouno rosou nedotknuté znamená, že když Židé pohrdli božským Vykupitelem, vyschl u nich pramen slova božího zatím co pohanům se ho v míře nejvyšší dostalo.

c) Jak podivuhodné jest vítězství Gedeona! Aby přemohl největšího nepřítele, posílá bojovníky zpět a proti ozbrojeným nepřítelům táhne se džbány a pochodněmi. Toť předobrazem po-

divuhodného vítězství křesťanství nad pohanstvím. Proti mocnému nepříteli, jehož panství rozšířeno jest po celém světě, posílá Kristus nepatrný počet chudých, nevdělaných apoštolů a učedníků, kteří se odřekli všech radostí a požitků světa; ozbrojeni troubami, jimiž hlásali slovo boží, rozbijeli džbány, nabízejíce svá těla křehká mečům nepřátel; v rukou drželi pochodně potvrdující pravdu božského učení divy a zázraky. (Sv. Řehoř.)

Slovem božím, jež hlásali, zázraky, jež konali, smrtí, kterou ochotně pro Ježíše přijímali, rozbili říši pekla a podrobili svět žezlu Ježíše Krista. A jako v ležení Madiánském meč Hospodinův a Gedeonův neviditelně řádil a nepřátele v zmatek uvedl, tak při duchovním dobývání světa působila moc Páně a nepřemožitelná síla jeho sv. kříže. Na Gedeonu vidíme, jak lze s pomocí boží čeliti i nejmocnějšímu nepříteli. »Je-li Bůh s námi, kdo proti nám?« (Rím. 8, 31.)

4. Po Gedeonovi povstali ještě jiní soudci v Izraeli, kteří chránili lid před nepřátele a pobloudilé k Bohu přiváděli. Kdykoli se Izraelitům dobře vedlo, zbujněli a odvraceli se od Boha; Bůh vydal je do rukou nepřátel. Čtyřicet let pustošili Filištinští jejich kraje a činili přemnohá příkoří.

Také v této říši slitoval se nad nimi Hospodin, když pomoci se dovolávali. V území kmene Dana žil muž jménem Manue, manželka jeho neměla dítek. Bůh poslal anděla, aby jí oznámil, že dá jí syna, který bude od dětství svého nazírem, zasvěceným Bohu; a ten že vysvobodí lid z rukou Filištinských. Když syn se narodil, nazvala jej Samson. Bůh dal mu zvláštní sílu. Dvacet let byl soudcem Israele a chránil jej proti nepřátelům statečností a podivuhodnou slou tělesnou. Zvláštní ochrany a pomoci boží dostávalo se mu, dokud přísně zachovával slib nazírský. Když však srdcem přilnul k smyslným radovánkám a slib svůj porušil, pozbyl síly od Boha dané, byl od Filištinských jat, oslepen a do žaláře uvržen. Knížata Filištinů uspořádala v chrámě modly Dagona slavnost děků za vítězství nad Samsonem, dala předvésti i Samsona, aby je obveseloval. Samson požádal pachole, aby jej dovedl k sloupům, jež podpíraly klenbu, a vzýval Hospodina řka: »Pane Bože, navrať mi zase první sílu, abych se pomstil nad nepřátele svými.« I objal oba sloupy, jeden pravou a druhý levou rukou, zatřásl jimi tak mocně, že se chrám sesypal a pohnul všechna knížata i ostatní lid. Samson pobil mnohem více nepřátel umíraje nežli za svého života. (Soudc. 16, 30.)

Dle sv. Otců je Samson předobrazem Vykupitele.

a) Obou narození andělem bylo ohlášeno.

b) Samson byl nazírem, Bohu zasvěceným; i o Vykupiteli praví sv. Matouš, že nazaretským nazván (2, 23.) dle proroků.

c) Úklady, jež Samsonu od zrádné Dalily nastrojeny, jeho ponížení a smrt jsou obrazem úkladů, jež židovská synagoga připravila Vykupiteli; bezbožnost vítězila: Kristus, král nebe a země, svázan, vlečen po ulicích, tupen a posmíván, umřel jako nejposlednější z lidí na potupném dřevě kříže. A přece neviděl svět

takového vítězství, právě při smrti Kristově, kdy celý vesmír truchlil nad bohovraždou.

Smrtí svou slavil Kristus nejslavnější vítězství. »Já jsem přemohl svět« (Jan 16, 33), mohl tehdy zvolati; neboť zdrceni leželi nepřátelé u jeho nohou; zničena moc pekla, přemožen hřích a smrt.

Ačkoli jednotliví soudcové nebyli vzory svatosti, jsou přece významu plnými obrazy Kristovými jakožto ochránci lidu a vítězi nad nepřáteli. Soudcové osvobodili lid z útisků časných a přinesli blaho pozemské; Ježíš Kristus je prostředníkem duchovního a věčného blaha duše; soudcové ukrutné násilníky cizácké pokořovali a zabáněli; Kristus spoutal moci temnosti, jež nad celým světem prováděly hrůzovládu. Vidíme-li na soudcích nějaké vady, musíme uvážit, že v Starém Zákoně neměli čistého ponětí o mravní dokonalosti, jakou teprve křesťanství přineslo. Vidíme u všech skálopevnou víru v pravého Boha a ochotu obětovati život za dobro a blaho svého národa.

Proto sv. Pavel staví je za vzor víry řka: »Věrou přemáhali království, činili spravedlnost, docházeli zaslíbení.« (Žid. 11, 33.)

5. Poslední soudce byl Samuel, t. j. od Boha vyžádaný, protože jeho matka Anna, manželka levity Elkana, vyprosila si ho na Bohu v Silo před svatostánkem, a učinili slib, že ho zasvěti Bohu. Když Samuel povyrostil, přivedla ho do stánku k veleknězi Helimu velebic Boha a předpovídajíc při tom královskou důstojnost Kristovu: »Hospodin souditi bude konč ny země a dá panování králi svému a vyvýší sílu pomazaného svého.« (I. Král. 2.) Samuel vynikal přednostmi osobními a obdařen od Boha duchem prorockým, stal se reformátorem národa i bohovlády.

Tehdy byl národ israelský na pokraji záhuby. Za slabého Heliho poklesla horlivost náboženská, že i synové jeho, Ofni a Fines, zastávajíce úřad kněžský, dopouštěli se svatokrádeže a odvraceli lid od obětí. Bůh ztrestal Heliho, rodinu i celý národ; vydal je v ruce nepřátel. Filištinští pobili vojska jejich, i syny Heliho, uloupili archu, hlavní chloubu národa. Heli slyšev o tom, spadl se stolice a zlomil si vas. Archa odnesena, stánek boží pozbyl posvátnosti, přestal býti středem národa, jednota národní uvolněna a roztržena.

Samuel jako soudce hleděl obnoviti horlivost náboženskou a jednotu národní. Svolal sněm, napomenul lid ke zbožnosti a věrnosti, ku pokání a horlivým modlitbám. Naklonili si opět Boha, archa byla jim vrácena a uchována u levity Aminadaba ve městě Kariat Jarimu, 14 km. od Jerusalema.

Samuel vychovával učený a zbožný dorost, shromažďoval kolem sebe jinochy a muže, vyučoval zákonu božím, písemniciví, hudbě a zpěvu posvátnému, navykal je životu zdržlivému a ctnostnému.

Samuel je obrazem Krista Pána. Evangelista skoro doslovně opakuje o něm slova: »Prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha a u lidí.« (Luk. 2, 52.) Družina Samuelova je obrazem sboru apoštolského a pozdějších řeholů.

ČÁST PASTORAČNÍ.

O překážkách manželství dle nového kodexu církevního vzhledem na zákon o reformě práva manželského.

Odpověď k stejnojmenné otázce pro vikariátní pastorální konference v diecesi králohradecké roku 1919.) Napsal Václav Oliva. — (Pokračování.)

A tato poslední »ruina animarum«, což dle mluvy všech proticírkevních směrů a stran nejlépe by se dalo přeložiti nebo alespoň objasniti a vyložiti slovy: zničení klerikalismu a katolické církve, pobízela k horečnému chvatu zástupce Volné myšlenky a jich pomocníky at dobrovolné, at nedobrovolné,¹⁾ aby

¹⁾ Mimo Volnou myšlenku byli to hlavně národní socialisté, jak svědčí jich list »Pondělník« ze dne 12. května 1919 v článku: Odluka státu od církve a reforma manželského práva, kdež se dí doslova: O těchto veledůležitých otázkách politického uspořádání v naší republice promluvil včera dopoledne na velmi četně navštívené schůzi čl. socialistické strany ve velkém sále Národního domu na Vinohradech bratr posl. Svozil. Do předsednictva zvoleni předsedou br. Rybář, místopředsdou P. Šulc a zapisovatelem F. Turek. Přesvědčujícími důvody, provázenými bouřlivým souhlasem účastníků schůze, poukázal bratr Svozil na vývoj těchto dvou otázek v našem veřejném životě a poznamenal, že bychom neměli dnes otázky kazatelské, otázky odluky státu od církve a otázky reformy manželského práva, kdyby Národní výbor hned v počátcích republiky tyto otázky byl vyřídil a provedl. Poměr státu k náboženství není žádný, poněvadž náboženství jest věc, které se nelze naučiti a o které nelze nikoho přesvědčiti. Stát se nemůže vměšovati do těchto záležitostí a míší-li se do nich, stává se to jako v Římě, kde hlava církve stává se hlavou státu neb to, co bylo v Rusku, kde car byl současně nejvyšším reprezentantem církve. Právě proto, že za starého Rakouska byla církev státní institucí, musila sloužiti vládě. Chceme-li odluku státu od církve, pak chceme, aby se stal ze státu autoritářského státem právním. Trváme-li na absolutní demokracii, nemůžeme trvati na absolutismu a proto nemohou stát a církve býti sloučeny v jedno. Jde li o poměr řešení církevního majetku, musí se řešiti tak jako poměr majetku ostatního. Zabírají-li se necírkevní velkostatky, musejí se zabíratí též církevní statky. Reforma je společná pro všechny. Kdo páše násilí, dává druhému do ruky zbraň, by je též páchal. Poněvadž toho nechceme, nemůžeme chtíti, aby církvi byla dána větší práva než ostatním občanům. Stát si musí obstarati všechny instituce a záležitosti své si musí obstarati církve sama. Co není všeobecný zájem

*

i u nás civilní sňatek, a to obligatorní, byl co nejdříve zaveden a uzákoněn. A vskutku po delším jednání v právním výboru, jak již shora bylo připomenuto, došlo k projednání zákona manželského v Národním shromáždění. Strany církvi nepřátelské ovšem chtěly prosadit uzákonění manželství obligatorního, ale snahy jich minuly se cíle, jak svědčí následující zpráva »Našich listů« o výsledku hlasování: »Houževnatému odporu našich poslanců podařilo se docílit, že pokrokové strany, hlavně národní demokratická, agrární republikánská a sociálně demokratická přistoupily na zavedení fakultativního sňatku místo obligatorního, který hájili na konec národní socialisté. Naši poslanci pustili se i do otevřeného boje se svými odpůrci při debatě v Národním shromáždění. Ač všecky pokrokové strany zrovna běsnily, ač vysílaly do debaty kněze odpadlého, Roučka, kněze reformistu, Krojhera, evangelíka dr. Markoviče, ateisty dr. Boučka a Austa,

pro všechny občany, musí si platit každý jednotlivec. Jsou-li zástupci církve poctivě náboženští, pak se musí smířit s těmito poměry. Žádáme, by si každý žil na své útraty a ne na cizí. Z rozluky církve od státu plynou pak ostatní důsledky. Je-li odluka od církve, pak není církevní školy, není církevní matriky, což znamená, že sňatek oproti státu jest občanská smlouva, ve které se obě dvě strany zavazují k určitým povinnostem, dostávají určitá práva a stát je chrání, by ve svých právech nebyli zkracováni. Proti tomu nemohou ničeho namítati páni z církve. Považují-li sňatek za svátost, budíž, nikdo jim to nebere, oni mohou na tom trvat, ale stát má právo dbátí dodržování smlouvy. Jest povinností státu, aby tam, kde jest manželství dvou lidí nemožné, zjednána byla náprava. Budeme žádat, aby nemanželské děti měly stejná práva jako děti manželské. Kompromis, který uzavřeli agráři, národní demokracie, sociální demokraté v Národním shromáždění, spočívá na zásadě: »Občan může uzavřít sňatek občanský nebo církevní. Církevní sňatek považuje se za nerozlučitelný. Teprve když jeden člen vystoupí z církve, jest sňatek rozlučitelný.« Bude-li dvojitý manželské právo. bude dvojitá matrika. Poněvadž chceme úplnou rovnoprávnost, nechceme dvě matriky. Pro stát může existovati jedno manželské právo a to jest manželství občanské. Nutno pečovati o to, aby rozřešení těchto dvou otázek stalo se co nejdříve. Reč Bratra Svozila přijata s bouřlivým potleskem účastníků. Schůze skončila s jednomyslným přijetím resoluce: »My, svobodní občané Československé republiky, shromáždění na schůzi na Král. Vinohradech dne 11. května 1919, věrní jsouce slavným zděděným tradicím, s pýchou a hrdostí vzpomínáme na doby, kdy celý český národ byl prvním bojoovníkem za nejsvětější statky lidské — za svobodu a svědomí a demokratism a prohlašujeme v těchto velikých dobách vzkříšené vlasti, že nikdy nemůžeme zapomenouti křivd, bezpráví a mučení údy římské církve na nás a našich předcích po staletí páchaných — prohlašujeme, že chceme věrně kráčet po cestách duševní svobody, po kterých v dobách dávných v duchu Husově šly šiky Táborů a zástupy Chelčického. Žádáme na představitelích republiky, aby z vůle všeho, opravdu česky cítícího, lidu prohlásili úplnou odluku státu od církve. Přejeme si tak proto, bychom se stali hodnými nejlepších synů národa, kteří nám v minulosti zajistili první místo v dějinách lidstva a abychom dnes splatili dluh, jímž jsme povinni svému dějinnému poslání. Slavné činy naší minulosti, jimiž osvobození byli národové Evropy od jarma římské tmy, diktují národu Husovu při vstupu do opětně nabyté samostatnosti, by okamžitě odvrhl od sebe římský katolicism a před celým světem a před tváří civilizace jasně prohlásil, že zůstal takovým jako dříve, že duševně nepodleh nikdy, byť otroctví a ujařmování jeho trvalo i tři dlouhá století. Voláme k Národním shromáždění: Synové národa Husitů, konejte svoji povinnost! Církev ať nemá jiná práva než jiné občanské společnosti.«

přece naši poslanci dr. Novotný, Kadlčák, dr. Jehlička, Hlinka, dr. Kordač skvěle stanovisko katolické obhájili. Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj, nemohlo býti vyvráceno.«¹⁾ Výsledek tento byl tiskem již předem signalisován. Alespoň »Národní Politika« dne 18. května 1919 přinesla kratičkou zprávu, která zcela určitě jej hlásila.²⁾

Návrhům zavilých nepřátel církve tedy nebylo vyhověno v celém rozsahu, ale navrhovatelé celkem se svou prací mohou býti zatím spokojeni.³⁾ Vždyť rozlučka manželská byla skutečněna, byť nucený civilní sňatek byl oddálen. Dne 22. května totiž roku 1919 po třídenním jednání⁴⁾ byl v Národním shromáždění přijat zákon o tak zvané reformě manželského práva. Stalo se to ve formě mírnější, než jak původně vůdci volnomyšlenkářů dr. Bouček a dr. Bartošek navrhovali, ale zákon sám je církvi katolické a jejímu zákonodárství o manželství nejen krajně nepřátelským, ale i svrchovaně nebezpečným.

Nový tento zákon manželský⁵⁾ skládá se celkem z 32 paragrafů, z nichž každý, alespoň tajným svým ostřím, je namířen proti církvi.⁶⁾ Je to vlastně rozpoutání kulturního boje v nej-

¹⁾ Číslo 41. ze dne 7. června 1919.

²⁾ Praví se tu ve článku: »Reforma manželského práva« doslova: »Reformou mánželského práva zabýval se na popud doktora Boučka a dra Jar. Stránského právní výbor, v němž vypracován návrh zákona stanovící nucený sňatek občanský a rozlučitelnost manželství vůbec, tedy i katolického. Zpráva o tom podána výborem v lednu. Její projednávání oddalováno, poněvadž Klub lidové strany s největší rozhodností usiloval o změny zákona a o odsunutí jeho vyřízení. V posledních dnech stále vyjednáváno, až v poslední schůzi klubovních předsedů sněmovních po poradě lidové strany dohodnuto, aby v úterý Národní shromáždění reformu manželského práva projednávalo. Že rozlučitelnost manželství bude odhlasována, jest jisté, pochybné však jest schválení nuceného obligatorního sňatku občanského, ježto pro návrh, aby snoubencům ponechána byla volba mezi sňatkem občanským a církevním, hlasovati budou kromě lidovců též strany jiné, nesocialistické. Předloha měla se původně vztahovati jen na země české a ne na Slovensko, kdež platí dosud právo uherské a kdež dle tohoto práva jest zaveden nucený sňatek civilní, kdežto v ostatním území českoslov. republiky platí občanský zákon rakouský, stanovící sňatek církevní a za zvláštních podmínek také sňatek občanský. V konaných poradách ujednáno, že zákon o reformě manželství platiti má též pro celé Slovensko. Stalo se tak po přání slovenských poslanců.

³⁾ »Štít« dne 28. května 1919 píše: »Dosáhli tedy dr. Bouček a soudruzi všeho, až na to, že civilní sňatek není u nás povinným, nýbrž ponecháno je snoubencům, uzavřítí sňatek buď církevní nebo civilní« . . .

⁴⁾ Obšírně o tom referoval »Čech« v č. 139—141 ze dne 21.—23. května 1919, kde řečí dra Boučka a dra Soukupa uvedeny byly z větší části doslova.

⁵⁾ Jeho znění uvádí spisek: »Manželské právo zreformované. Zákon ze dne 22. května 1919«, dále Boh. Macháček: »Manželství dle práva československého«, časopis »Čech« ze dne 22. května 1919 č. 140 ve článku: »Dodatečná zpráva právního výboru o návrhu zákona na reformu manželského práva« a konečně Sbirka zákonů a nařízení republiky československé.

⁶⁾ Z katolických listů instruktivní články o civilním sňatku přinesly: »Štít« ze dne 28. května 1919 ve článku: »Reforma manželského práva schválena«, »Mír« ve článku: »Reforma manželského práva« ze dne 26. června 1919, »České listy« č. 22 ve článku: »Zákon o manželské reformě« a »Čech« ve více číslech.

vlastnějším slova smyslu, ač boj sám má býti kryt a také skryt zněním hned paragrafu prvního, aby účinky jeho byly tím zhoubnější a vydatnější. Vždyť, ač první paragraf dří doslova: »K platnosti manželství se vyhledávají vyhlášky a slavnostně učiněné přivolení k manželství a to buď občanské buď církevní« čili ač dle tohoto paragrafu platí stejně pro stát sňatek uzavřený na politickém úřadě jako v kostele a tedy katolíci nejsou povinni dávatí se oddávati na úřadě státním, přece rozluka manželská platí i pro katolická manželství, ježto v paragrafu třináctém se dodává: »O rozluku každého manželství žáovati lze« a pak vypočítávají se jednotlivé případy, kdy tak učiniti možno. Jest tedy i pro katolická manželství uzákoněna v oboru práva státního rozluka a tím zasazena církvi rána nezhojitelná, ne-li smrtelná.

Zákonem tímto pak upravuje se právo manželské v republice československé jednotně pro všechny konfesse a uznává se státně platným jak manželství uzavřené před příslušným duchovním správcem tak před úřady civilními čili zavádí se fakultativní sňatek civilní.¹⁾ Dříve mohli uzavřítí civilní sňatek pouze osoby bez konfesse nebo náležející ke konfessi v Rakousku neuznané, jakož i ti, komu příslušný duchovní správce odepřel assistenci při uzavření jeho sňatku z důvodů civilním právem neuznávaných na předložení příslušného průkazu ohledně odepření. Dle nového zákona však pro osoby bez vyznání, jakož i pro osoby, jimž nemožno uzavřítí manželství před příslušným duchovním správcem z důvodů občanským zákonem neuznávaných, jest civilní sňatek obligatorním, ale jinak jest ponecháno snoubencům na vůli uzavřítí sňatek civilní nebo církevní, po případě civilní i církevní současně, t. j. v téže době nebo postupně. Naproti tomu, jak samozřejmo, nedovoluje se uzavřítí sňatek církevní a civilní současně, ač po rozluce sňatku církevního jest možno uzavřítí sňatek civilní.

Z praktického stanoviska duchovní správy dá se tedy celá reforma manželství, odhlasovaná Národním shromážděním v Praze, rozříditi ve sňatek církevní a ve sňatek civilní. Uzavřou-li pak snoubenci sňatek církevní, nutno při něm postupovati úplně dle zákona církevního, t. j. dle nového kodexu církevního práva nazvaného: »Codex iuris canonici, Pii X. Pontificis Maximi iussu digestus, Benedicti, Papae XV. auctoritate promulgatus, praefatione Emmi Petri card. Gasparri et indice analytico — alphabetico auctus,«²⁾ ježto kodex tento od 19. května roku 1918, t. j. »a die festo Pentecostes« dle ustanovení papežského v konstituci »Providentissima Mater Ecclesia«, vydané již dne 27. května 1917, nabyl moci práva pro celou církev, ač při tom třeba dbáti všech

¹⁾ Katolické centrum v Německu svého času (r. 1875) odmítlo fakultativní sňatek civilní z důvodu, že dle něho katolické manželství, uzavřené v kostele a sňatek uzavřený na úřadě (in der Amtsstube) prohláší se za rovnocenné a že tudíž tím katol. manželství je příliš degradováno. Sr. Paul Siebertz: Politisch-soziales ABC — Buch, 652.

²⁾ Byl vytištěn r. 1918. Moje vydání má poznámku: »Typis Herderianis Friburgi Brisgoviae«.

provinciálních zvláštností kodexem dovolených nebo alespoň trpěných. Naproti tomu zase uzavřou-li snoubenci katolíci, nebo katolík s nekatolíkem či docela nekatolík s nekatolíkem, z nichž jeden později ku katolictví konvertuje, sňatek pouze občanský před úřady státními a potom ihned nebo po delší době chtějí uzavřít i sňatek církevní, jest třeba dbáti jak zákona státního tak církevního, t. j. duchovní, na jehož osadě sňatky civilní dojdou svého uskutečnění, musí při své pastorální činnosti vystříhati se, aby nenarazil ani na zákon státní ani církevní čili, aby zachovával přesně zákon státní uplatnil při tom zároveň všechny požadavky nového kodexu církevního práva.

A tu předem, pokud se týče manželství uzavřených jenom civilně, ne tedy církevně, nutno připomenouti, že církev tato manželství neuznává za platná a proto, bylo-li pouze civilně uzavřené, manželství rozloučeno, není to překážkou, aby jeden nebo oba z rozloučených manželů nemohli uzavřít nový sňatek církevní, ježto církev považuje je za svobodné a jich civilní sňatek za konkubinát. Naproti tomu zase rozloučení manželé, kteří uzavřeli sňatek církevní, nemohou do smrti druhého manžela nový sňatek církevně uzavřít. Konečně manželství dosud rozvedená ať církevně ať státně nebo církevně i státně dle nového státního zákona manželského mohou býti rozloučena a bývalí jich kontrahenti toliko dle zákona státního mohou uzavřít manželství nová. To je ovšem, abych tak řekl základní rys pojednání, jež však ještě potřebuje objasnění. Toto objasnění však nemusí se vztahovati na celý obor záležitostí manželských, ale dle výtýčeného cíle stačí, dotkne-li se jen manželských překážek.¹⁾

V tomto pak směru nový kodex v kanoně 1035 praví doslova: »Omnes possunt matrimonium contrahere, qui iure non prohibentur« a hned v následujícím kanoně 1036 vykládá vůbec o překážkách manželských následovně: »§ 1. Impedimentum impediens continent gravem prohibitionem contrahendi matrimonium; quod tamen irritum non redditur si, non obstante impedimento, contrahatur. § 2. Impedimentum dirimens et graviter prohibet matrimonium contrahendum et impedit, quominus valide contrahatur. § 3. Quamquam impedimentum ex una tantum parte se habet, matrimonium tamen reddit aut illicitum aut invalidum.« t. j. ztuhle podává běžné a známé názory kanonistů o manželských překážkách.

Totéž platí i o všech následujících kánonech od 1037 až do 1057, kde vykládá se stručně a jasně, co je impedimentum publicum a occultum, dále kdo může stanoviti překážky bránící a rušící, kdo zakazovati sňatky in casti particulari, kdo může impedimenta abrogare a derogare atd., z nichž jest toliko třeba výslovně zdůrazniti kanon 1038, jež dí: »§ 1. Supremae tantum auctoritatis ecclesiasticae est authentice declarare quoniam ius divinum matrimonium impediatur vel dirimatur« a »§ 2. Eodem

¹⁾ Sr. Nadpis pojednání.

supremae auctoritati privative ius est alia impedimenta matrimonium impediencia vel dirimentia pro baptizatis constituendi per modum legis sive universalis sive particularis, poněvadž tu velice případně odmítá se vměšování se státu do záležitostí manželských způsobem, který neodpovídá zákonu a právomoci církve. (Pokračování.)

Reformní myšlenky.

M a j e t e k c í r k v e při rozluce od státu vždy hraje velikou roli, u nás bude hráti tím větší, že po 3 století byl svazek utužován. Proto jest důležité míti seznamy statku církevního, pokud přešel konfiskací státu do jeho rukou, po ruce. V oboru školství jest možno činiti značné nároky. Má-li povstati samostatná národní škola a býti vydržována církví, pak jest to naší na výsost časovou povinností poříditi seznam statku, který věnovala církev na oltář školství a vlasti.

Tento seznam lze jen na místě každé fary poříditi za pomoci pozenkových knih a farního archivu a patronátního. Tuto práci nevykoná nikdo za nás, nýbrž každý jednotlivec zde musí státi na stráži časové. Jura vigilantibus platí zde vrchovatou měrou. Jak drahocenné mohou býti zápisy pamětní knihy, která může býti nití Ariadninou v tomto labyrintu právnícké otázky při rozluce. Nevykonáme-li tento čin záchrany majetku církevního, přiděláme si ještě větší práci s pořízením majetku na založení škol nových. Mám za to, daleko snadnější jest sbíratí právní nárok proti státu, který musí chtítí vrátiti nadace a dary církvi učiněné, než sbíratí nové dobrodince a dárce k novým školám a potřebám církevním. Volme tuto první práci v čas a vykonějme ji přesně, jest to kus apologie.

Právo osoby bude dle všeho plnou měrou doznáno církvím*) a proto třeba využítí reklamačního práva pro minulost. Tato práce jest důležitější reformní dílo než mnohá hesla házená ložemi do duchovenstva.

Literární oznamovatel.

»Katolická prvouka« od V. Kubíčka vyšla v druhém vydání, které tímto doporučujeme jako vzácnou pomůcku pracovanou s láskou opravdovou a znalostí, která vytryskla z mnohé přípravy do školy a byla korigována »zpytováním svědomí« po každém výkonu katechese. Máme pomůček katechetských dosti, tohoto druhu jedinou. Nejsou zde provedeny katechese, ale katecheta může se dobře dle nich připraviti s výsledkem blaživým.

Fr. V a n e š e k.

*) Ústava německá obsahuje právo svobody církve jako právní osoby.

LISTY HOMILETICKÉ.

Uplvaná Matka.

Čtyři promluvy o církvi sv. — Napsal a kázal Jan Havelka, kaplan v Čáslavi.
(Lze použít pro neděle po velikonoci.)

1.

Církev katolická je božskou: původem,
naukou, vítězstvími, jež dobyla.

V nádherných sálech paláce Royal v Paříži vystrojil Filip Ludvík, vévoda orleanský, později král francouzský, dne 5. června 1830 skvostný ples. V tisícere záři světél odrážel se lesk nesčítených drahokamů, kterými ozdobeni byli hosti, a na prsou jejich leskly se různé rády. Všude bylo plno hluku, šumu a smíchu, jediný hrabě Achille Salvandy, vyslanec u neapolského dvora, pohlížel se zachmuřeným čelem na ten divý ruch. Tu přistoupil k němu hostitel — vévoda orleanský a tázal se ho, jak je spokojen s plesem. Salvandy vážně odpověděl: »Zcela neapolitánská to slavnost, ale zdá se mi, že jednoho ani zde ani v Neapoli žádný nepozoruje!« — »Nuže, čeho?« zvědav tázal se princ. — »Tančíme na sopce,« odpověděl klidně a vážně Salvandy. Bystrozraký tento vyslanec a znamenitý státník viděl okem svým jasně, že dle všech známek chystá se vše v celé Evropě k velikému převratu. A skutečně se jeho očekávání vyplnilo; za měsíc na to vypukla již hrozná červencová revoluce. (Hettinger, Apol. des Christentums.)

Drazí v Kristu! Výrok tohoto znamenitého státníka mohli bychom opakovati i my. Tančíme na sopce! Ač stále se naříká a běduje na špatné časy, na bídu a nouzi, přece vidíme kolem sebe na všech stranách samé zábavy, samé tance. A v tomto všeobecném veselí mnohému by se zdálo, že není a nemůže býti šťastnějšího státu, že nemůže býti ani spokojenějších lidí na světě jako právě dnes u nás. A přece, pozorujeme-li vše okem střízlivým, seznáme, že blesk v očích tisíce a tisíce lidí není zábleskem

pravé spokojenosti, nýbrž spíše záblesk sopky, která každou chvíli brozí strašným výbuchem, že ty zábavy a veselí, tento šum a tanec jsou jen pláštíkem, který zakrývá vnitřní nespokojenost a rozervanost u mnohých lidí, že jen tak ohlušují svou vnitřní bouří. A tu každý klidně a vážně myslící člověk táže se starostlivě, jak to bude dále, co se stane dále, kam to vše povede? Co přinese vnitřní rozervanost a nespokojenost, kam povede vzrůstající se náboženská lhostejnost a mravní zkáza? A povstávají právě dnes vůdcové lidstva a různé radí prostředky k zamezení všeobecné zkázy. »Více státní energie« — volají jedni a druzí: »To nic nespomůže! Pryč s majetkem, rozdělte majetek!« Jiní kroutí hlavami a táží se: »Až budou mrtí všichni stejně, přičinliví i lenoší, střídmí i opilci, bude to spravedlivé — a bude všeobecná spokojenost? A jiní, a je jich značný počet, volají: »Pryč s náboženstvím — a bude ráj na zemi.« A bohužel, podařilo se tato dvě hesla ze značné části vyplnit! Vidíme, že opravdu davy nemyslicího a ohloupěného lidu tonou v utopiích socialistických, a vidíme i kolem sebe již lidi bez víry, bez náboženství!

A tažme se, čím získávají si hlasatelé nevěry přízně a důvěry u lidí, čím rozmnožují řady svých stoupenců?

Z velké části tím, že rozšiřují hanebné pomlavy o nositelce zjevného náboženství, vědomé lži a překroucené dějiny církve katolické!

Nesvědomitý tisk v bahno posměchu trhá její věročlánky, falšuje její dějiny, podezřívá i nejčistší její úmysly, zneuctuje i její dobrodiní a veliké činy lásky, jen aby ubil v duši lidu všechnu úctu k ní a vznítil nenávisť a zášť. Daří se mu to; jsme toho všichni smutnými svědky; daří se mu to nejen u mužů, ale i žen, i u matek, ba i u jejich dětí!

Abych ve vašich srdcích rozžehl oheň lásky a důvěry k církvi svaté, chci promluvit vám v několika promluvách o svaté naší církvi římsko-katolické. Chci v nich pěti píseň chvály a díky této církvi, dnes tak hanobené, dnes tak nenáviděné, a přece církvi, již milionové a milionové děkují mír svých srdcí, sílu k dobru a především věčnou spásu svých duší. Dej Bůh, aby vaše duše zabořela k ní láskou, abyste, když tisícové a tisícové házejí kamením po této svaté Matce, vy se kolem ní sblukli s tím větší úctou a hájili ji, jak jen nadšená láska hájiti dovede.

Dnes promluví o božském původu církve katolické!

* * *

Drazí moji! Veliké slovo promluvil archanděl Gabriel prosté dívce z Nazaretu: »Aj, počneš v životě a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš! Tenť veliký bude a dá jemu Pán Bůh stolicí Davida otce jeho a kralovati bude v domě Jakubově a království jeho nebude konce.« (Luk. 1, 31—33.)

A když narodil se Spasitel, Kristus Ježíš, tu na břehu vod jordaných káže poslední prorok, Jan Křtitel: »Čiňte pokání, neboť přiblížilo se království nebeské.« (Mat 2, 3) a hned po

těchto jeho slovech přichází Kristus, nechává se křtíti a po 40-denní přípravě chodí po vlasti své a volá k zástupům: »A bude jeden ovčinec a jeden pastýř.« (Jan 10, 16.) A dnem a nocí ne-unavně pracuje na stavbě svého ovčince, na budování svého duchovního království — církve své. Promlouvá k Petrovi: »Ty jsi Petr, na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou!« Těmito slovy postavil božský Spasitel základní kámen města božího a ostatním učedníkům dává směr budoucí práce jejich: »Jdouce do celého světa, učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, učíte je zachovávat všecko, cožkoli jsem přikázal vám« a dává jim autoritu, jaké vyžaduje pro sebe: »Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá!« Práce zajisté velmi vážná, obtížná a nebezpečná, vyžadující sebezapření, všech sil a krve a života! A proto dává jim na cestu vydatný pokrm a posilující nápoj — ve večeradle jerusalemském: Vezměte a jezte: Totoť je mé tělo! Vezměte a pijte, totoť je má krev! — A aby dům boží, stavěný rukou jejich, přetrval všechny bouře a všechny věky, jako tmel všecko pojící a utvrzující dává sama sebe všem — dodává je slova: »To číňte na mou památku!«

A když po hrozném utrpení oslaven z mrtvých vstal a na nebe vstoupil, posílá jim Světlo, osvěcující každého: Ducha Pravdy — a hned ještě ten den, roste zrno horčičné v mohutný strom, jehož větve v brzku rozpínají se po vší Galileji, aby zastínily v krátkém čase celý svět, k nebesům hrdě trčí dům, zbudovaný z kamení živého (I. Petr. 2, 5), ve kterém přebývá rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid dobytý, kterýž jest povolán z temnosti do předivného světla božího (9.).

Ano, jest církev svatá štěpnicí Bohem štípená, nevěstou Kristovou, kterou miloval tak, že za ni sebe sama vydal, aby ji posvětil, očistiv ji obmytím vody skrze slovo života, aby bylo svaté a neposkvrněné! (Ef. 5, 25—27.)

Pobledli jsme, drazí moji, na vnější stavbu církve sv. a věříme pevně, že ona je původem svým božská. Než, nahlédněme i do vnitř domu božího, církve svaté, a vizme krásu její, zdaž není i ta dílem ruky boží! A tu, drazí moji, dovolávám se děje pisu a ten mi jest svědkem, že církev katolická, církev to Kristova učením svým obrodila celý svět. Ona dala světu mravní zákon, obsažený v 10 přikázáních božích, a přikázání lásky k bližnímu. Tento zákon mravní jest jasný jako boží slunce, pevný a určitý jako sama pravda a spolu nezměnitelný a neporušitelný. Co všechno podnikl svět, aby zviklal mravní zásady její, ale církev dovedla odolati slibům i hrozbám, byla pevná jako ze žuly, když stála na vrcholu slávy a moci, a zůstává pevnou, když ji pronásledují a ponižují!

Přátele moji, přemýšlejte o tom, najdete v tom zase nový důkaz božského jejího původu a božského jejího poslání!

Ale nestačilo by dáti světu, dáti svědomím lidským zákon sebe jasnější a sebe určitější, je nutno také vykázati výsledky

jeho! Svět musí vidět a to pln úžasu vidět, že zákonem tím dá se opravdu proměnití všecken život lidský a tisícere dobré činy že jsou jeho nádherným ovocem! Nuže, právě v tomto ohledu mohu zvolati: kdekoliv církev katolická se ujala, tam mravnost vzrostla, a kdekoliv byla zničena a vypuzena, že zničeny a přetaty byly i kořeny mravnosti!

Ne nadarmo říkáme církev svatá. Zahleďte se jen na ni, prostudujte celé dějiny její, jaké tu zářivé činy a hrdinské skutky, ke kterým církev dovedla povznést slabá, sobecká srdce lidská, a to ne snad jen na chvíli, ne snad na okamžik chvilkového vzplanutí, ale pro celá dlouhá staletí! Je to především celá řada mučedníků; od sv. Štěpána počínaje po plná tři století dovedli lidé krvácející pro víru v božství Kristova a pro lásku boží! — A komu z vás nejsou známy velké a obětavé skutky lásky k bližnímu, kterou církev vstúpala v srdce svých vyznavačů? Jen čtete životopisy svatých a rcete: zdaž nejsou to opravdu velicí pokladové klenotnice boží, církve svaté? Vy je budete obdivovat, aniž byste cítili tutéž lásku a tutéž svatost blízko sebe. A přece, drazí moji, tak blízko jsou vám oni velikáni ctnosti a lásky — moderní, abych tak řekl, světcí. Zajděte jen v nemocnice, v sirotčice, v opatrovny a rcete mi: Kde vzala tak mladá dívka tolik odvahy, že dovedla zřít se všeho: rodičů, světa a jeho radovánek a věnovat se dnem i nocí těm ubohým svěřencům svým? Byla to její láska ke Kristu, kterou církev ji naučila. Kde béte slabá ona dívka — ctihodná sestra — sílu k tak těžkým a vysilujícím povinnostem? Ptejte se ji a ona v odpověď pohlédne na kříž Kristův, ptejte se ji a ona vezme růženec a přitiskne k pobledlým rtům svým, ptejte se ji, a ona ukáže vám přítmí zповědnice! Ptejte se ji, jakou čeká za vše odměnu — a ona v tiché zbožnosti přiklekne k svatostánku, ze kterého denně Krista přijímá. Kříž, růženec, zповědnice, svatostánek — drazí moji, toť onen čarovný proutek církve katolické, který slabé srdce mění ve lví a matnou vůli v skálopevnou. Toť výsledek církve katolické — a nyní se zamyslete a rcete, zdaž nemusíte zvolati: Je dílem božím, ta církev katolická, neb dílo lidské nedovedlo by tak přetvořiti svět!

Již naznačil jsem, moji drazí, cestu, kterou církev katolická kráčeti musila, aby opanovala svět. Je to cesta potupy a pronásledování, cesta krve a smrti. Opět aspoň okamžikem sledujme její vzrůst.

Zbrocená krví svého zakladatele opouští církev večeřadlo jerusalemské a jde razit cestu světem. A není cesta ta lehkou. Kamkoliv vkročí apoštolé, všude nastavěno proti nim šibenic, brouseny meče, zapalovány hranice. Plných tři sta let jde církev Kristova ze žaláře do žaláře, plných tři sta let vlečena je bahnem lží a pomluv a topí se v krvi svých mučedníků. A přece nebyla zdolána! Krev mučedníků stala se semenem křesťanů! Zvítězila svojí pravdou, odzbrojila svět svou láskou, na troskách starého, pohanského a smyslného světa položila základy svého království

a za krátko láska její vyznavačů posadila na hlavu její trojí korunu a bedra její ověncila královským hermelinem! Církev stala se královnou světa!

Ale, drazí moji, nemohu a nesmím mlčky opomenout, že i církev ve svých vůdcích nebyla vždy dle srdce Páně. I ona pochybila a proto nedivno, že z její řad povstávají mužové, aby napravili, co pochybeno. Ale v tom já vidím právě božský původ církve svaté, že reformatoři církve, ať Luther, ať Kalvín, ať Hus, odchýlili se od základního kamene města božského — církve, jenž jest Kristus — láska — že strhli za sebou široké vrstvy lidu, ba celé národy — církev povstala ze svých chyb, zůstala věrna svým tradicím i svému poslání a pohřbila v sobě ve hrob zapomenutí panovačnost a snad i chamtivost několika svých vůdců, aby dále obrozena, omlazena panovala světu do věků budoucích.

Drazí moji! Po reformaci kráčela církev, Kristova snoubenka, světem, obdivována všemi, ba samými odpůrci. Ale ti právě nedali spáti svoji vášni protináboženské. Vymýšleli nové a jiné zbraně, aby udolali církve a pohřbili božské její učení. Vzpomínám jen starých dob císařských v bývalém Rakousku. Vzpomínám doby Josefa, císaře, svobodného zednáře, který tak šel daleko, že se neštítel ruce své poskvřniti krádeží. Rušil kláštery, konfiskoval církevní jmění, ano ustanovoval i věci čistě náboženské, ku př. kolik svíček má hořeti při mši sv., nebo jaké mají býti na oltáři svícny. A aby ubil ducha náboženského vůbec, rozkázal ku př., že lidé po smrti nemají se pohřbívati v rakvích, ale v pytlích a polti vápnem.

Drazí moji, a dnes? Neň i u nás církev boží pronásledována, hanobena a tupena? Po roce naší samostatnosti nabyli jsme zkušenosti, že jistým kruhům záleží nejvíce na tom, aby církev ochudili, její ústavy i kláštery pozavírali, domnívajice se, že našemu státu a národu pomohou k dobám snad rajským. Bláhoví! Což nevědí, že Kristus řekl církvi své: A brány pekelné ji nepřemohou! — Zdaž dějepis je nenaučil, že církev stojí na skále, o kterou rozbíjejí v marném vzdoru hlavu ti, kdož úklady jí strojí? Ne, bouře všech věků, které marně o lodici Petrovu v oceáně všech věků duly, jsou mi důkazem, že s církví svatou je sám Bůh. A proto marné proti ní jsou vzteky!

A národu že poslouží? Je jisto, že budoucnost patří národům osvíceným s co největším vzděláním, vyzbrojeným vědomostmi všestrannými, silným hospodářsky a průmyslově. Díky Pánu Bohu za to, že národ československý vždy po celá staletí vévodil vědou i průmyslem mezi všemi národy Evropy. Ale neobstojí, nebude-li vynikati také životem mravně dokonalým, nebude-li v něm ducha sebezapření, nebude-li v duši jeho láska a síla ke ctnosti! Volá-li se dnes: Vzděláním ku předu — pak chci obětovat všechny síly své k tomu, aby vzdělanost stala se průvodkyní i opuštěného horala! Ale přidává-li se k tomu: Pryč s církví, pryč s náboženstvím, pak protestují celou duší svou a volám: Vystaňte na

obranu víry, která je mravnosti nejbezpečnějším a nejsilnějším pilířem!

A dnes, drazí moji, kdy boj protináboženský a proticírkevní nabyl svého vrchu, kdy všeobecná mravní korupce hrozí nejen mezi prostým a svedeným davem, ale i na místech ministerských, jest jistě zapotřebí zvolati všem nepřátelům církve a náboženství: Ustaňte již v tupení a pronásledování církve, popřejte jí úplnou svobodu ve škole, v rodině, ve státě — a uvidíte, jak odstěhuje se od nás úplatnost, opilství, smilství i všeobecné vydírání a vrátí se v český ráj vzájemná láska, úcta, poctivost a spravedlnost!

Drazí moji! Ukázal jsem božský původ církve svaté. Je dílem Krista Boha, nauka její obrátila svět a ukázala tak, že je dítkem nebes a pronásledování její nezdolala ji, ale posílila, očistila a utvrdila v srdcích lidstva, že je znakem božského původu církve — a proto buďme my všichni rádi jejími členy, ji milujme, ji chraňme, dle ní i žijme i umírejme, abychom zasloužili jednou přijíti do království nebeského! Amen.

II.

Činnost církve kat. na poli charity a kultury vůbec a v Čechách zvlášť.

Drazí moji! Slíbil jsem láskám vašim promlouvati něco z dějin církve katolické, abyste, poznavše všecku její krásu a všecku její blahodárnou činnost, rozhodli se tu svatou církev naši milovati, ji před útoky nepřátel chrániti láskou, jaké schopno je srdce člověka věčného a vděčného.

Viděli jsme minule ve světle zcela jasném, že církev naše, katolická, svým původem je božská, majíc svým zakladatelem samého Spasitele světa, Ježíše Krista. Přesvědčili jsme se, že církev obrodila celý svět duchovně, dávajíc světu mravní zákon, který srdce lidské přetvořil, který ověnil srdce člověka věncem ctností opravdu velikých. Jen nauka, majíc kořen svůj v Bohu, mohla tak cele obnovit tvářnost země, neboť lidská nauka utopila by se v záplavě, kterou nastrojilo by srdce hovící pudu a nezkracené vášni.

Viděli jsme církev katolickou jako lodici Kristovu, jež pluje oceánem věků nejprve po rudých vlnách krve svých mučedníků, pak bouře, jež ozývaly se ve vlastní lodici, zmítaly jí jako skofápkou, avšak ze všech těch vln záhubou hrozcících dovedla vyplouti bez pohromy. A když blesky nevěrců praly v její stěžeň, i tu zůstala pevná, ba všichni útočníci stržení byli vírem svých nezdarů v propast zapomenutí — a církev opět jistě razí sobě cestu dále, aby lidstvu byla korábem ze slzavého údolí k přístavu nebeského ráje. Všecka její pronásledování jí posilovala a vítězství její jsou nám důkazem, že s církví naší jest sám Bůh!

Dnes otevíráme pln vroucího nadšení knihu dějin církve, abych mohl vám povědít všecku tu činnost její na poli society a kultury. Kéž jen slova má jsou dosti mocna, aby přesvědčila nejen vás, dobré vůle, ale i ty, kteří, svedeni jsouce štvavým tiskem, vidí v církvi jen nepřítele lidu!

* * *

Celé dějiny lidstva, drazí moji, možno rozdělití ve čtyři hlavní epochy čili období, z nichž každé nese svůj zvláštní ráz. Doba první počíná rájem. Ze země stvořil Bůh tělo prvního člověka, a vdechl mu v obličej dech života. Představme si prvního člověka, jak vychází z ruky Stvořitelovy! Když tu ležel Adam v tvrdém spánku, vyňal Stvořitel z jeho boku žebro a stvořil první ženu. Jak velební tu stojí naši první rodičové, obliti paprsky nezkalené krásy! Těla jsou krásně vytvořena, plna zdraví a síly, není na nich stínu slabosti ani utrpení! A což teprve jejich duše! Plna moudrosti ukrývá se v nich, po bludu ani stopy, všechno směřuje jenom k dobrému, není tu nejmenší skvrny zloby, vše v nejkrásnějším souladu! Tělo je poslušno ducha, duch slouží Pánu. Celé moře krásy a rozkoší prostírá se kolem těchto čistých duší. Ve všem se odráží dech nejněžnější lásky k Bohu. Jako otec obcuje Stvořitel s člověkem, u jehož nohou leží viditelný tvor jako jeho království. Každé ráno nové přináší radosti. Ani úzkost, ani starost nedoráží na bránu ráje, aby rušila milý klid. Tak stojí tu člověk uprostřed všehomíra, jsa živým chvalozpěvem na Tvůrce všeho světa. Tot doba lásky boží a štěstí člověka!

Než na malé zkoušce závisela všechna ta blaženost lidstva. Však znáte, že neobstál člověk při zkoušce. Zneužil drahocenného daru svobody ke hříchu. A tím uvalena na celé lidstvo bezejmenná bída. Tragedie, jež v nebi počala, končí se v ráji — a zde začíná druhá epocha dějin člověčenstva, jehož symptomem je pohanství, odvrát od Boha a tím mravní i hmotná poroba světa. A nahlédneme, drazí, do této doby, plné rozvratu a neštěstí.

Jako stará, nikdy neutišená píseň bolu zní v temném dunění světem lidská bída a egoism, sobectví. V celé nahotě stojí tu starý pohanský svět, který opovrhoval chudobou, ukoval otrocky, hnal zajatce do divadel, usmrcoval novorozeňata. V rodinách hluboká mravní hniloba a skoro žádná láska. Na venek oslňující nádhera, sláva a lesk, uvnitř nejbrožnější hmotářství a sobectví. A ještě k hroznému úžasu vidíme, že ržemi ověnceno, pilo z antických číší rozkoší jen několik vyvolenců — všechny ostatní massy, všichni ostatní podmanění národové byli jen otroky. — A marně tu hledáme dívku a muže, kteří by opustili na světě všecko a zasvětili svým život trpícím.

A s touto dobou současně — jako zlatá nit — vine se dějinami národů víra v osobního Boha. Národ židovský, odchován tradicemi patriarchů a nabádán proroky, zachoval jediný pojem pravého Boha a s ním mravní zákon, uchovaný v Desateru. Ač

i tu vidíme zřejmou dekadenci, zvrhlost, v ponětí lásky k člověku. Jen Israel byl hoden lásky a milosrdenství, ne tak člověk cizí vláry a cizích mravů. Jest goim, a pro něho platí zákon fariseů: a nenáviděti budeš!

A urostřed temného dunění těchto příšer, jimiž krvácel člověk z tisícerych ran, ozývá se slovo velikého proroka galilejského, Syna božského, Ježíše Krista: »Lito jest mi zástupu.«

Přichází křesťanství a s ním nový zákoník: Milovati budeš bližního svého. Jako hojící balsám působí slova Kristova: Vy všichni jste bratři! Přestává rozdíl společenský, přestává pán a otrok, rozdíl mezi bělochem a černochem, mezi člověkem v purpuru a Lazarem polooblečeným, každý má v duši stejný obraz boží a stejnou cenu před tváří Boha. Veliké slovo Kristovo v podobenství o Samaritánu: »Jdi i ty, a čiň podobně« je příkazem ne pro jedince jen, ale pro církve celou!

Od této doby, co zaznělo velké axiona Kristovo: »Milovati budeš bližního svého...« zavál lidstvu vše omiazující vánek jitra opravdové a účinné lásky, která vlévala olej smíru v poměry a víno křesťanské pomoci do ran společnosti. Byla to láska, která sirotků se ujímala, hladové sytila, nuzným oděv dávala, k loži nemocným pospíchala, léky donášela, v bolestech těšila, smrtelný pot umírajícím stírala, a těm nejchudším rakev, rubáš a hrob zaopatřovala, otroky a vězně vysvobozovala, a nebylo opravdu bídy lidské, aby ji nemírnila. Láska církve šla světem řadami lidstva za ideální božskou osobou Krista, o němž praví Písmo sv., že »procházel zemi, dobře čině!«

Jen letem přehlédněte, draží moji, jak během staletí rostou domy milosrdenství, ústavy, kláštery, sirotčince. Mnohé snad zašly, ale i ssutiny z nich mluví o dílech lásky církve. A žádná doba, žádné místo, žádný národ nebyl z děl lásky církve vyloučen. Kde budovala církev říši své milosti, budovala i říši své lásky.

S touto sociální činností církve šla ruku v ruce i kultura. Náboženství a kultura doplňují se navzájem. Náboženství ukazuje k nadzemskosti, kultura má zřetel pozemskost. Mezi oběma jest však harmonie.

Kde vztýčen kříž, tam přišla i první kniha. Kam nepřišel kříž — symbol církve, tam zůstala tma a surovost.

Netřeba dnes mluvit, jaké zásluhy církve získala na poli vzdělanosti, netřeba vypočítávat, kolik škol obecných i středních, ba kolik universit založeno bylo výhradně církví, stačí, uvedu-li slova, jež svědčí o veliké zásluze církve na poli vzdělanosti, slova velkého učence de Maistre, jenž uvažuje veškeru činnost církve a vzdělanost Evropy, doznal: »Evropa má palmu vzdělanosti proto, že jest křesťanská!« (Hettirger.)

A tak, draží moji, jak pracovala církev katolická všude, tak pracovala i u nás v Čechách. A každý z vás by myslil, že při tomto působení církve je ve stále účtě bez rozdílu u všech, ale — jak by se mýlil. Právě u nás v Čechách ozývají se hlasy,

jakoby církve katolická byla nepřítelkyní českého národa a zavilým jeho škůdcem. A na důkaz toho otevírají nám knihu dějin našeho národa, ukazují na hranici, jež v dáli na břehu Rýna vzplála, ukazují na vyhnance, jež prý na její podnět majetku zbaveni odejít musili z vlasti. Drazí moji, známe i my dějiny svého národa, ale nesmíme býti nespravedliví. Víme, že několik stran našich dějin je psáno ohněm i krví, ale nesmíme zapomínati, že celá staletí našeho národa jsou psána zlatem slávy, bohatství a mocí! A tyto listy čítejme a v nich se poučujme.

A jak začínají, drazí moji, tyto děje našeho národa? Jako dějiny všech ostatních kmenů — dobou neutěšenou, dobou pohanství a tudíž porobou ducha i těla. Teprve křesťanství otevřelo nám Čechům bránu vzdělanosti. Se sv. Cyrilem a Methodějem, s křesťanstvím a církví přišla vzdělanost se vším svým požehnáním. Od té první školy v Budči už z doby sv. Václava až po slavnou universitu Karlovu, od nejstaršího kostelíčka na Levém Hrádku až po grandiosní katedrálu svatovítskou a obdivuhodný chrám kutnohorský — co všechno bylo u nás vykonáno na osvětovém poli z popudu církve a z prostředků církve! Ano, drazí moji, čtete dějiny českého národa a srdce vaše bude mocněji bít, krev prudce proudit žilami, ač před očima vašimi rozvine obraz zlaté doby českého národa za panování krále Karla IV., otce vlasti. Za zbožného Karla stává se Praha ohniskem středoevropské kultury a umění rozkvétají v Čechách nejkrásnějším květem. Dr. Kalousek napsal: »Výtvarná umění nepěstovala se v Čechách v žádné době ani dřívější, ani pozdější tak rozsáhlou měrou jako za Karla IV.! Křesťanský duch vysokého učení Karlova odchovává národu zakladatele domácí filosofie, Tomáše Štítného!«

S církví katolickou přistěhovala se do Čech i účinná láska k bližnímu. Již sv. Vojtěch bránil prodávati jatých za otroky. Křesťanskou láskou vedeni, předkové naši nejen almužnou podporovali nuzné, nýbrž i zakládali ústavy na zmírnění lidské bíd, chudoby a neštěstí. Za časů Karlových nebylo v Čechách skoro jediného města, kde by nebyl zbudován útulek pro nemocné, stářím sešlé a zároveň chudé měšťany a měšťanky. A to vše, drazí moji, kvetlo a rostlo pod protektorátem církve katolické! Z toho, co jsem jen letem z doby Karlovy naznačil, plyne, že doba nejvyššího církve a křesťanského života ve vlastech našich byla zároveň i dobou naší nejslavnější, kdy po Čechách nejvíce rozkvétala křesťanská vzdělanost a umění, kdy domovem byl u nás všestranný blahobyt! A tak tomu bylo vždycky; čím více kvetl náboženský život, tím šťastnější a slavnější bývala i vlast. Když však Čech svou církev opustil, když náboženský život po Čechách upadal, klesala s ním i česká naše vlast, upadal i lid náš duševně, mravně i společensky. Naše historie toho je dokladem.

Církev však neopustila lid náš ani v dobách nejhoršího zkušení a starala se oň za strašných dob pozdějších, za třicetileté

války, svým ušlechtilým pražským arcibiskupem Arnoštem z Harrachů, jenž českému lidu v této době prokázal nejplatnější služby.

A když po létech zkušený národ náš k novému povstával životu, tu církev, která ve svých chrámech zachovala jeho řeč, svými kněžími buditelé povzbuzuje český lid k nové práci, vede ho k nové, šťastnější budoucnosti!

Tak plnila církev své poslání v Čechách a plní je dosud. Neal oboru osvětové činnosti, aby mu církev i za časů našich nevěnovala pozornosti. Ukazují jen mimochodem jen na zbudování gymnasia pro jinochy rodičů rozhodně katolických, jakož i otevření učitelského ústavu, z něhož vyjítí mají učitelé, jaké právem katol. rodičové pro svoje děti si vyžadují.

Všestranná je činnost církve na poli charity. Církvi jenom, církvi vděčí svůj původ u nás za posledních let zbudované ústavy pro hluchoněmé v Hradci Králové a v Praze, ústav pro slepce, pro mládež opuštěnou, jen letem vzpomínám útulny sv. Josefa na Král. Vinohradech, Patronát mládeže v Praze, domy pro duševně zanedbanou nebo nevyvinutou a tělesně chorou mládež. Výkvětem lásky jsou spolky sv. Vincence a Filantropická družina v Praze, které hledí všude zmírniti těžký los bídy a chudoby!

Draží moji! Četli jsme několik okamžiků dějiny církve katolické. Poznali jsme její krásnou činnost na poli osvěty a society, jen letem nahlédli jsme na činnost církve katolické v Čechách. A nyní dovolují si klásti jen malou otázku. Je církev katolická opravdu nepřítelkyní lidstva, je opravdu zavilým nepřitelem a škůdcem naší drahé vlasti, jak nám zloba nepřítel chce namluviti ve svých schůzích i listech? Ó, jen srdce nevděčné mohlo by hodit kamenem po církvi, která tolik dobrého vykonala v lidstvu celém i v našem národě. Ne a nikdy nezapomene věřící křesťan český na skutky své církve, nevstoupí v řady těch, kdož u nás o život církve pracují, naopak celým srdcem přilne k uplvané Matce svojí, svaté církvi římsko-katolické, on vždy a všude, veřejně a neohroženě bude vyznávati: *Christianus mihi nomen, catholicus cognomen!* Jméno mé křesťan, mé přijímá katolík! — Amen.

III.

Kláštery a jejich význam.

Draží moji! Rozvinul jsem před očima vašimi obraz činnosti církve svaté na poli society a kultury v lidstvu vůbec a v národě českém zvláště. Jen v hlavních rysech kreslil jsem ono blahodárné působení církve a jsem pevně přesvědčen, že nikdo z vás nemůže jinak než zvolati ono známé Voltairovo: »Hlásaná evangelia do dělala se velmi příznivých výsledků. Ona osvětila a obšťastnila celou společnost lidskou. Ti, kdož odvažují se útočiti na náboženství, musí aspoň tolik přiznati, že z pravdy, jež hlásá náboženství, prýští beze vši pochybnosti dobro pro lidstvo... Emancipace otroků

je dílem papežů. (Oeuvres, sv. 24, str. 87, sv. 21, str. 240.) — A pozoruje veškeru činnost zavilý odpůrce katolicismu, Proudhon, volá navždy památná slova: Buď papežství anebo sociální otroctví! Pro mocnosti evropské nadešla chvíle, kdy budou nuceny buď kapitulovati anebo zavolati zase jesuity a vrátiti papeži jeho práva. Kdo asi zvítězí? Revoluce anebo papež? Dvanáctá odbila... (Les confessions d'un révolutionnaire, str. 304, Paříž 1852.)

Kdo as zvítězí? Právě země, která zabránila majetku církvi zasadit chtěla smrtelnou ránu, osvícená Francie — navazuje diplomatické spojení s hlavou církve, sv. Otcem.

Díváme-li se, drazí moji, na činnost církve na poli jak kultury, tak charity, nalézáme vždy mocné centrum této činnosti ve zvláštních společnostech náboženských, v rozličných řádech církve svaté, jejímiž sídly jsou vždy katol. kláštery.

Dnes mluví se velmi mnoho o klášteřích. Čtli jste snad také v nepřátelských listech o klášteřích, jak jsou líčeny jako domy bohatství a rozkoše, lenosti a hýřivého života. Dnes volá svedený lid po zabrání klášterů a jejich jmění, a vypuzení jejich mnichů a řeholnic.

Na obranu klášterů, tak hanebně tupených, a v zájmu historické pravdy chci láskám vašim promluvit o významu klášterů církve katol.

* * *

Jak asi vznikly rozličné řády a kláštery? Osamělý život vzal původ svůj z evangelických rad o dokonalosti křesťanské. Podnětu a příležitosti dostalo se mu za dob pronásledování křesťanů. Jako za pronásledování Decia, císaře, sv. Pavel (340) odebrav se na poušť, stal se otcem poustevníků, tak za časů Dioklecionových sv. Antonín, uslyšev radu o dobrovolné chudobě, oblíbil si poušť za přibytěk a setrval tam v ctnostném životě až do smrti, roku 356. Pronásledováním křesťanův a chvalnou pověstí o jeho ctnostech našel žákův, které ve společenstvo spojiv, naučil životu popolitému. Vlastním zakladatelem života klášterského stal se Pachomius († 348), který svým žákům dal pravidla společného života čili reguli, řeholi.

Nového zdokonalení došel tento psaný řád klášterní na východě výtečnou řeholí Basiliovou, na západě řeholí sv. Benedikta z Nursie. Sv. Benedikt († 543) ukládal svým řeholním bratřím mimo služby boží také práce duchovní, rozjímání a četbu spisů křesťanských a klassických. Tím staly se jeho kláštery, zejména na Montě Cassině, sídlem víry a vědy. Řád benediktinský od 6. století kráčí v popředí kulturních snad evropského lidstva a klade k civilizaci Evropy nezbytné základy. Co u nás v Čechách benediktinský řád na poli vykonal, mluvíti mohou zříceniny kláštera sázavského a dějiny pražských Emauz.

Abych vyličil aspoň stručně jenom činnost klášterní na poli školském, vzpomínám nejnenáviděnějšího řádu sv. Ignáce, jesuitů, o nichž sami jinověrci jen tu nejlepší chválu vzdáti musí.

Sám anglický spisovatel Quick v knize «Vychovatelští reformátoři» vzdává nadšenou chválu školám jezuitským, které zastupovaly naše střední školy a vzdělávaly inteligenci. Vrstevníci a současně žijící svědci vychovatelských úspěchů škol jezuitských byli nadšeni nad praktickou methodou a anglikán lord Baco Vemlámský volá: »Když patřím na jejich neunavnou činnost jak v pěstění vědy, tak ve cvičení mravů, připadá mi na mysl výrok Agesilaův o Farnabazovi: »Když jsi takový, kéž byl bys náš!« A jinde píše: »Popať na školy jezuitů, nic zajisté lepšího nad ně se nenaskýtá.« Podobně pochvalného úsudku dočítáme se též v knize Wintrově »Život náboženský v Čechách«, kdež uvedeno, že i šlechtá a měšťané pod obojí posílali rádi děti do škol jezuitských.

Jezuitský řád získal si sám tolik zásluh o pěstění všech odvětví exaktní vědy a vytěžil tolik důležitých objevů pro současnou kulturu, že jen zásluhy tohoto jediného řádu by plně stačily, aby církvi přisuzováno bylo přední místo mezi pěstiteli věd v kulturních dějinách.

Náš dějepisec, protestant František Palacký, píše o klášteřích: Ústavy tyto sloužily středověkosti za semenisté netoliko náboženství, ale i nauky a umy, osvěty a průmyslu, ba i hospodářství samo i řemesla všeliká jimi se víc a více vzdělávala. Tatáž ušlechtilá snaha, která si za našeho věku libuje v zakládání a podporování spolků, učených a uměleckých akademií, uváděla také v život středověké ústavy ony, jenže účely těchto bývaly vyšší, rozsáhlejší, prostředky ještě účinnější a tudíž veškeré postavení a působení ještě blahodárnější. (Dějepis N. Č. I. č. 2, 41.)

Tolik snad by stačilo, draží moji, abyste viděli, jak nedůstojnou člověka lži je tvrditi, že kláštery na poli kultury zhořla nic neučinily. Ne, ony pracovaly v první řadě na povznesení vědy, ale tím také i kultury!

Ale nejen domem kultury, ale i tělesného milosrdenství jsou kláštery katolické.

Kdo chce poznati trpící a strádající lidi, ať si jen povšimne těch, kteří plní důvěry k branám klášterním se tlačí: žebráci všeho druhu, nešťastní spekulanti, bývalí známí hříšníci, ano často i takoví, kteří na svém erbu korunu mají, kteří jenom tam, ve fortně klášterní fci si troufají, jak velikým zlem je hlad.

Ó kéž by zase v každém údolí, na každé silnici, v každém městečku povstaly tyto divotvorné ústavy, jejichž obětaví obyvatelé nejošklivější mrzáky přijímali, nejhnusnější nemoce léčili, Bohu odcizené a ze společnosti lidské vyvržené osoby získávali! A to vše činily kláštery; hojily nejen duševně choré, nýbrž i tělesně neduživé. Ještě posud najdeš poblíže klášterů zrušených zbytky starých chorobinců, jež zřídily a o ně se staraly kláštery.

Paskley, státní oekonom a protestant, vyznává, že každý klášter mívá i svůj chudobinec, čili dům almužny a zvláštního hodnostáře, tak zv. almužníka, jehož povinností bylo chudé v bytech navštěvovati a podporu jim přinášeti.

Vrchovatou pak měrou prokazovalo se cizím a cestujícím v klášterech pohostinství řeholí sv. Benedikta uložené. Klášter cisterciácký — píše Weisz — Alt Zelle přijal pohostinu za 3 léta 14.000 těch, kteří pěšky přišli, a 20.000 těch, kteří vozem přijeli.

A až dosud pohostinství v klášterech neustalo; ukazují na činnost našich klášterů českých v Praze. Když v dobách válečných pražská chudina neměla ani co jíst, ani čím se ohřát, byly to klášter emauzský řádu sv. Benedikta, který denně ve svých místnostech hostil 400 pražských chudých a je polévkou a příkrmem častoval, byl to klášter strahovský, bílých mnichů svatého Norberta, jenž denně 200 obědů chudým připravoval. A jako v Praze, i venkovské kláštery — dle svých poměrů — štědrě bránu otvíraly těm, kdož tloukli a prosili! Z toho teprve vidno, co činí ti, kteří světu kláštery berou.

Kam mají se nyní obrátiti ti trpící a nuzní, jejichž bída den co d. n. roste, kdežto srdcí úložitých ubývá. Kam se mají obrátiti? Snad ku dvěřím bursiánů, do kasáren, k milionářům? Vždyť sotva odváží se ze svých studených, příšerných a sklepuších děr vykročiti, již v patách kráčí jim policie, aby těm vyvoleným nebyli na obtíž.

I u nás, drazí moji, ozývají se hlasy: Pryč s kláštery! Zavřete je! Zaberte jejich majetek! — A tu se táží: Komu kdy prospělo rušení klášterů? Lidu zajisté ne! Vzrostl zrušením klášterů blahobyt společnosti? Nikdy a nikdy! Dějiny učí opaku, že totiž se zrušováním klášterů stoupalo pauperismu chudoby!

Dr. Reich, zarytý odpůrce církve katolické, ve svém pojednání »Arbeit und Lebensnot« udává mezi příčinami společenské bídy též rušení klášterů.

Ano, lidu neprozřavému se vypočítává, kolik by ze zabráných statků církve na jednotlivce připadlo, zatím však, když ku zabrání přijde — jak nám francouzská konfiskace církevního jmění ukazuje — naplní kapsy své ctitelé zlatého telete a — svedený lid odchází s prázdnou kapsou!

Dnes u nás také zabírají se kláštery — co z toho má chudý pražský lid? Zhola nic!

A jako kláštery poskytovaly a poskytují milosrdenství tělesné, tak duchovní v branách jejich nalézá ten, kdo vkročí. — A poučuje dějepis, že pro duchovní posilu do klášterů spěchali nejen nízcí a chudí a nevzdělaní, nýbrž i mužové duší velikých a vzdělaných a vznešených.

Jednoho dne zaklepal na bránu kláštera korvejského cizinec vzezení ctihodného a vážného. Němý a zadumaný kráček chodbou klášterní, jakoby něco hledal. Soustrastně ptá se ho mnich: »Co zde hledáš, cizínče?« »Klidu a pokoje« — zněla odpověď. »A neřekneš mi ani, jak se jmenuješ? Odkud jsi a jaké jsou tvé osudy?« — »Jmenuji se Dante!« — Kdo nám asi řekne, co by se bylo z Danta stalo, kdyby v onu hodinu zkoušky nebyl našel v Korveji útočiště a duševního míru?

Nikomu nebývá takovou měrou třeba asylu, jako právě duchům velikým. Duše obyčejné a nízké dovede ukojiti svět hojnosti jídla a pití; ukájeti smyslné žádosti nebo se zahrabati do zlata — to jim dostačí, tof jim vším! Avšak duše vznešené a veliké, srdce šlechetná hledají něco více. Lidem, kteří nemají smyslu pro něco vyššího, kteří po způsobu stroje mechanicky den co den zaprášené spisy přebírají a večer v dýmu nějaké pivnice prach svých hrdel splachovati za elysium považují, těm ovšem těžko podobné věci chápati — ti již asyl svůj mají a myslí, že postačí všem, avšak duchové velicí a šlechetní potřebují asylů jiných, asylů svobody, asylů pokoje, duševního obrodu, obnovení a občerstvení.

Za dob starých zaklepali tací duchové na bránu některého kláštera a našli tam klid duše a vraceli se plni útěchy a povzbuzení k činům ještě větším. Tak Petraska, Michelangelo, Tasso, Columbus, Viktoria Collona. V klášteře hledali a našli Alfred a Karel Veliký sltu, Jindřich a Ludvík Svatý zmužilost, Karel V. zotavení. A kdo by počítal všechny ty veleduchy, kteří otišli do Cugay, na Monte Cassino, do Camaldoli, do Asisi, do San Marco, do Maria Novelly, do Manresy a Gesu a do Certosy! Tam našli pokoj a smír s Bohem a světem a kráčeli vstříc dalším pracím a vítězstvím ducha. Od té doby však, co tyto posváté útulny zneuctěny, znesvěceny, poboženy a na jejich místě nešťastným veleduchům blázince za asyl postaveny, nezbývá takovým ubožákům, než zahynouti v děsné noci šílenosti nebo spáchati zločin všech zločinů nejhroznější — sebevraždu! Hölderin, Lenz, Hebbel, Lenau, Majlátl, Jaffé, Byron, Leopardi a mnozí jiní smutným a strašným jsou toho dokladem!

Drazí moji! Promlouval jsem o klášteřích církve katolické. Poznali jste je ve světle pravdy jako centra, střediska kultury a humanity. Dívejte se na život zamklých obyvatelů jejich, poznáte a vyznáte: Tak vypadá praktický křesťan. Vy budete mít úctu k těm budovám, lásku k jejich obyvatelům, neboť oni opustili všecko a šli za Ním — za Pánem, Kristem! Kéž ve vlasti naši domy ty vzkvétají, obyvatelé jejich počtem rostou ku blahu církve, rozkvětu kultury a humanity! Amen.

IV.

Katolicism překážkou národního blaha?

Drazí moji! V poslední promluvě viděli jsme výkvět praktického křesťanství, katolické kláštery. Poznali jsme, že kláštery byly a jsou útlukem tělesného i duchovního milosrdenství a že jen klášterům a jejich mnichům děkuje Evropa za svoji vzdělanost, kulturu. Shrňeme-li dosavadní úvahy o kulturní a sociální činnosti církve, vidíme tu naši církev svatou jako královnu, jež světem jde a dobrořečí — v slépějích božského zakladatele svého.

Nedivno tudíž, že všichni opravdu velcí mužové církev katolickou obdivovali a obdivují. Ze žijících ctitelů královny církve uvádím aspoň dva.

Český spisovatel Klostermann ve svém spise »Obrázky z Blat a Hlubocka« na str. 187—188 píše: »Jsem pokrokový člověk, můj drahý, přesvědčeně pokrokový, ale necítím se pokrokovým ve smyslu těch, kteří vidí v křesťanství překážku vývoje lidské společnosti, kteří mluví o jedu, přišedším k nám z Judey, kterým chrám sv. Petra v Římě zdá se býti rotundou objímající velkou tančírnu a kteří vůbec popírají umění křesťanské. Tak však já nenazírám na vývoj naší společnosti, naší kultury a našich duševních potřeb a jsem, doufám, v dobré společnosti, ježto Goethe, Winckelmann, Byron, Bulver, Bourget atd., kteří snad také něčemu se přiučili, pohlížejí na Řím křesťanský ne-li stejně, tož aspoň podobně jako já. Ti jsou ovšem zastaralí, skoro předpotopní; moderním v očích jistého druhu našich pokrokovců jest za to našemu věku vzdálený císař Julian, řečený odpadlík, kterého já zase pokládám za typického zpátečníka!«

A veliký spisovatel Polsky, Sienkewicz, v románě »Viry« píše překrásnou apologii katolické církve. Práví: »Katolicism objal celý západ, zorganizoval společnost, stvořil evropskou civilisaci, přechoval vědu, stvořil university, ztyčil kostely, jež jsou arcidíly, vydal sv. Antonína, Danta, Petrarku, sv. Františka i svatého Tomáše, stvořil renaissanci, stvořil Večeři Páně Leonarda de Vinci, pomníky Mediceů Michala Angela, školu athenskou i Disputu Rafaelovu, stvořil také kostely jako sv. Petra, nečítaje jiných, rozsetých po Itálii a po celé Evropě.«

Tak mluví o katolicismu a vlivu jeho na západ. A jak působil katolicism na Polsku, vystihují prostě tato slova: »Katolicism učinil nás účastníky všesvětové kultury, spojil nás se západem, vtiskl evropské znamení naší polské duši!«

Tak mluví velcí lidé o vlivu křesťanství na společnost a tak oceňují osvětovou práci katolické církve. Současně však povstávají mužové jiní a volají: Připouštíme, že křesťanství převrátilo svět v nazírání náboženském a sociálním, ale tvrdíme: katolické křesťanství, církev katolická, katolicism je překážkou národního blaha!

Jakže? Katolicism, ono náboženství, jež Kristus světu přinesl, je překážkou národního blaha? Sledujme kulturní dějiny lidstva a vidíme v prvé době lidstvo velmi šťastné, žijící v zahradě rozkoše ve stálém spojení s Bohem. A slyšeli jsme, že všechno šťastí a blaho člověka záviselo na zkoušce. A víme, že člověk v ráji zneužil své svobody a porušil vůli boží a tak spáchán první hřích. Obličej boží se zastřel, na zemi přišla bezejmenná bída. Zádostivost zmocnila se těla a pýcha ducha. Všechno tvorstvo, jež bylo ustanoveno, aby hlásalo krásu a moc Páně, zdvihlo se rozhněváno proti člověku, nepříteli božímu. Na polích vyrážely bodláky a trny, divoká zvěř ohrožovala bezpečnost a zdálo se, že všechny živly spojeny jsou proti hříšnému člověku. To jsou následky hříchu.

Hřích je příčinou fysického i duchovního zla, jež navštívilo zemi ode dnů jejího trvání. Jakmile přestane člověk sloužiti Bohu, stává se otrokem hřichu, kořistí neštěstí. Nebýti služebníkem božím znamená vzdáti se vlády nad tvorstvem a vyzývati všechno tvorstvo proti sobě.

Velký španělský filosof a státník Donoso Cortes názorným způsobem líčí zhoubné následky hřichu: „Hřích naplnil nebe smutkem, peklo ohněm, zemi útrapami. Přivodil člověku nemoc a chřadnutí. Vykopal hřbitovy vedle nejkrásnějších a kvetoucích měst. Nad rozvalinami čarokrásných babylonských zbrad, nad zříceninami pyšného Ninive, Percpole, sestry slunce, tajuplné Memfidy, nevědného Jerusalema, ano samého Říma, vládce světa — zbudoval hřích svůj trůn! To jsou osudy boží, jichž příčinou byl hřích. Hřích je to, jež má na svědomí všechny ty vzdechy, které vycházejí z utištěných lidských prsou, a slzy, které z očí vytrysknou!“ (Essayson Catholicism, Liberalism and Socialism.)

Odvrat od Boha je tedy příčinou všeho sociálního zla a tudíž odpad od katolicismu, jež jest náboženstvím pravého Boha, nemůže zlo, kterým národové jsou zmítáni, odstraniti, nýbrž jen zhoršiti.

Toho dějiny jsou nám dokladem. Jen několik obrázků.

Aby nepřátelé církve svaté ukázali pravdivost svého tvrzení, že totiž katolicism je překážkou národního b'aha, ukazují na Španělsko, jež do dnes honosí se jménem katolické. Jest pravdou, že větš. na španělského národa jest katolického náboženství a že Španělové jsou národem zbožným, ale přece nemůže býti nazýváno katolickým, neboť vláda Španělska — a ta je představitelem národa, jest v rukou svobodomyšlných a zednářských!

Dějepisec dr. Brück uvádí, že zednářstvo již v prvé polovici 18. století zaplavilo Španělsko; přešlo do Španěl z Anglie a první prací jako kde jinde bylo odkřestanit společnost lidskou. Učinilo útok na školu snahou zavést občanskou mravnost místo náboženství. Zednářský liberalism olupoval církev o majetek v přesvědčení, že ochuzená církev dbáti musí více existence svých kněží než zájmů božích. Vydalo heslo: Pryč od Říma a tím od katolické církve! Zednářský liberalism to byl, který hlásal zrovna jako v Anglii naprosté sobectví, s nímž ruku v ruce jdou nespravedlnost a vyděračství, přepych a mravní hniloba, a na druhé straně pauperism, chudoba a s ním revolucionářský socialism, jediným slovem: všeobecný úpadek mravní i hmotný.

A nebylo ve Španělsku vždy tak. Byly doby, kdy katolicism opravdu opanoval veškerý život, soukromý i veřejný, ale právě tenkrát ve Španělsku byl domovem opravdový blahobyt. Španělsko bylo v květu svého všestranného rozvoje. Vzpomínám slavné doby Španělska, vlády velkého císaře Karla V., upřímného syna církve sv. Právě za jeho vlády bylo Španělsko říší největší a nejmocnější, takže se všeobecně říkalo, že nad Španělskem slunce ani nezapadá!

Jiný příklad, drazí moji, že katolicism neodporuje a neupřekázkou národního blaha, je katolická Belgie. Tam mužové, rozhodní katolíci, dostali otěže vlády do rukou r. 1884. Tehdy zednářská vláda po ochromení státu odcházela s úsměvem a s dychtivou touhou zvědavosti, jak katolická vláda bude hospodařit. A ejhle, svobodný zednář a universitní profesor v Bruselu Ch. Pergameni musil prohlásiti: »V posledních 25 letech nepřestala Belgie činiti pokroky v každém odvětví lidské práce! — A profesor téže university Gauthier napsal: »Naši protivníci (katolíci) po čtvrtstoletí dokazují, že schopni jsou vládu dobře vykonávat!« A židovská »Tempus« r. 1909 přiznala: »Vláda křesťanské strany zabezpečila Belgii nádhernou periodu štěstí a blahobytu!« A list sociální demokracie v Belgii »Vooruit« ptal se: »Co učinili jste, vy liberálové, pro dělnictvo? Zhola nic! Reformy ve prospěch dělnictva jsou dílem katolické vlády!«

A, drazí moji, jaké jest kouzlo katolicismu, který tak blahodárně působí? Jsou to ctnosti, k nimž on vede, je to altruism, křesťanská láska, jež odpouští a smiřuje, pojí a nerozdvojuje, je to pravda a poctivost — a koruna všech ctností: spravedlnost, jež jest plodem křesťanstva a základem státu!

A, drazí moji, dějiny našeho národa nemluví jinak. Již slyšeli jste, že katolicism pro nás Čechy znamená pokrok, a že v největším rozmachu katol. církve právě kvetl u nás všeobecný blahobyt, národ český slynul pověstí lidu zbožného a mravně velikého! Ne nadarmo se mluví o zlaté době českého národa za vlády Karla IV., Otce vlasti, jehož národu právě vychovala církev katolická! Ale tytéž dějiny učí nás, že Čech upadl v porobu ducha i těla, jakmile odvrátil se od katolicismu. Ne církev katolická, ale anglikánský liberalism otrávil český život zprvu nábožensky a německý protestantism i hospodářsky a mravně! Bílá Hora a celá staletí v otroctví prožitá jsou výsledkem všeobecné korupce, která celou tragedii předcházela, a jsou zároveň napomenutím, jež varuje před následky, které sebou přináší odkřesťanění společnosti.

Bhužel, drazí moji, že lidé dnes nechťi se dát poučiti dějinami! I nám v Čechách dnes se namlouvá, že církev zdržuje a upřekáží národnímu blahobytu. I u nás se volá a to nejen mezi nemyslicími davy, ale i zákonodárci: Pryč od Říma, pryč s církví katolickou! Slycháte, že pak bude blahobyt u nás, v republice! Po našem venkově chodí falešní proroci a rádcové a pomoci hesel svobody a pokroku snaží se dobrý český lid odkřesťanit a tak uvrhnout v pouta daleko tužší, než bělohorská. Ne, dneš nemožno říci, že v obrozeném státě žijeme novým a lepším životem, ne, dnes nutno říci: hospodářsky chabneme a mravně hyneme! Naší vládě chybí smysl nejdůležitější, totiž poznávací. Ona slyší všeobecné stesky v každém směru: tu na nepoctivost, jinde na nespravedlnost a násilí, ale nepozoruje, že od té doby, kdy stržen Mariánský sloup v Praze, kdy dáno bylo znamení ke kulturnímu boji, že od té doby všechna nepoctivost a úplatnost

a sobectví den ze dne roste, že od té doby, kdy v zákonodárném shromáždění padla slova: Nechceme býti křesťany! a kdy prodávána byla manželská rozlučka, že učinila část našeho národa vyznání ze své naprosté nedostatečnosti plnit základní zákon mravnosti, obsažený v »Desateru«: Nesesmíš a nezcizoložíš! — Nepozoruje, že výsledkem všeho bohopustého rouhání a štvání je ono přání pokrokové ženy, tlumočené v Národním shromáždění a jež vyžadovalo vraždu nezrozeného dítěte! Až sem, draží moji, dospěla část našeho národa, odklonivši se od Boha, od církve, ztrativši veškeru lásku ke ctnosti, brozící materialistickému: Ede, lude, bibe, post mortem nulla voluptas! Jez a pij a bav se, po smrti nic není!

Opět doklad, že ne katolicism, ale hmotafské bezvěří je zdrojem národní nespokojenosti a mravního úpadku!

Poučení dějinami, vraťme se k praktickému křesťanství, jež bohaté a spokojené činí národy!

Císař Julian Apostata, jenž odpadl od křesťanství a do pohanství zašel, seděl jednou se svými přáteli a rozmlouval o tom, kterak by možno bylo zavést mezi lid všeobecný blahobyt. Přátelé jeho, kteří věděli dobře, že císař křesťanské náboženství nenávidí, chtějíce se císaři zavděčiti, pravili, že rozšířením pohanství rozšíří se i blahobyt mezi lidmi, Tu však Julian s trpkým úsměvem řekl: Podívejte se na lid náš z Galilejců (tak s posměchem nazýval křesťany) a přesvědčte se, že pohanství lid z bídy nevysvobodilo a nevysvobodí! Kdežto u Galilejců je láska a s láskou blaho — a obojí: i láska i blaho nám chybí!

A tážete se, draží moji, čím církev, katolicism blaho národů podporuje? Pak otázkou odpovídám: Pověz mi, co je zdrojem pozemského blaha? Práce a majetek. A katolicism právě učinil práci povinností každého člověka, Kristus v dílně Josefově příkladem práce posvěcuje. Katolicism nabádá lidstvo k práci jak tělesné, tak duševní a sám předchází příkladem. Katolíctví řeholníci jsou právě vzorem a dokladem obojí práce. Výsledkem každé práce jest majetek. Soukromý majetek jest základem spořádaného státu a blaha v něm. Katolicism jest všeho majetku ochráncem a staví se zásadně v boj proti snahám socialistickým a komunistickým, které z programu svého odhodily příkázání boží: »Nepokradeš!« Katolicism je vzorem boháčům, jak oni mají nakládati s přebytkem svého jmění. Ukládá jim, aby nemajetnému bratru darovali z přebytku svého a poukazuje, že každý dobrý skutek spolubližnímu prokázáný jest Bohu prokázán! »Co jste učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně samému jste učinili!« Katolicism je základem lásky k bližnímu. A nebudeme národem ani mravním, ani spravedlivým, dokud nebudeme plnit axioma katolické politiky, samým Kristem určené: »Co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ty jinému.«

Nuže, vraťme se k praktickému křesťanství, k zásadám svaté církve katolické!

Draží moji! Končím své promluvy o církvi svaté. Viděli jsme ji jako královnu oděnou purpurem krve i slávy, jako anděla hojícího neduby lidstva, jako učitele v klášterních kobkách a konečně jako jediný základ pravého štěstí a blaha státního. Dnes ta církev svatá je hanobena, tupena, podezřívána, pronásledována.

Nuže, draží moji, vyvstaňte na obranu církve sv. tak, jak věřícím katolíkům sluší. Chcete-li šťastni být, nedejte kalit tento čistý pramen štěstí; chcete-li ctnostní býti, nedopusťte, aby ničen byl kořen, z něhož všechny ctnosti nádhernými květy vykvétají. Mlčeli jsme už dosti dlouho, bylo by už věru na čase, abychom se nad tímto mlčením zamyslili a zastyděli. Léta celá jsme prožili v hříšné lhostejnosti; dej Bůh, aby aspoň přítomné doby byly bohatší mužnými projevy víry, šlechetnými činy lásky, nadšenými projevy oddanosti k Bohu a sv. církvi Jeho. Nevěra jí chystá nové rány a nová ponížení — nuže, ať aspoň naše srdce a naše rodiny uchystají trochu radosti a trochu útěchy církvi sv., naší dobré, milované a uplvané Matce! Amen.

Nanebevstoupení Páně.

Cesta k nebi.

»Vytýkal jim nevěru jejich a hrdost srdce.«
(Mar. 16, 14.)

Pročtáme-li dnešní sváteční evangelium, vidíme, že se v něm čtyřikrát mluví o víře. Hned zpočátku čteme: »Vytýkal Ježíš nevěru jejich.« Pak ukazuje na odměnu víry a trest nevěry: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo však neuvěří, bude zavržen.« Konečně se udávají milosti, jichž se dostává těm, kdo věří, již v tomto životě.

»Těch pak, kteří uvěří, budou následovati tyto divy: Ve jménu mém budou zlé duchy vymítati, novými jazyky mluvíti, hady bráti, a jestliže by co jedovatého pili, neuškodí jim; na nemocné budou ruce skládati, a ti se uzdraví.« A kdy přednášel Kristus Pán tyto důležité a vážné pravdy? V nejslavnější chvíli svého života, v hodině, kdy se loučil se svými, aby se vrátil k svému Otci. Ve chvíli tak vážné, kdy opouštěl své učedníky, kdy se připomíná to nejdůležitější a nejpotřebnější, čtyřikrát po sobě zdůraznil božský Spasitel potřebu a požehnání víry i hrozné následky nevěry a zároveň toto jakožto věc nejdůležitější vložil na srdce jejich.

Ano, bez víry nemožno se líbiti Bohu; nenalezne cesty k nebi, leč kdo pravou věrou a neporušenou důvěrou nalezl Krista a jeho církev. Neříkám to, abych vás učinil malomyslnými; to by ku spáse neprospělo. Povinnost má a přání mé jest povzbuditi vás spíše k péči, které jest naprosto třeba, chce-li kdo vejíti do nebe za Ježíšem Kristem.

Poněvadž Pán Ježíš v poslední hodině ještě před svým nanebevstoupením nic důtklivějšího na srdce nevložil než víru, budu i já daes o více mluvit k vám, předkládaje tři otázky:

Věříte v Ježíše Krista? Věříte všemu, co vám k věření předkládá? Potvrzujete také svou víru křesťanským životem?

Ježíš Kristus, náš Pán a Bůh, který dnes při odchodu apoštolům a věřícím žehnal, uděl nám také nebeského požehnání.

1. Věříte v Ježíše Krista? Co se týká této první otázky, nalezne se rozumného křesťana, který by záporně odpověděl: vždyť Pán Ježíš sám dává odpověď: »Kdo věří ve mně, nebude souzen; kdo však nevěří, již jest odsouzen; neboť nevěří ve jméno jednorozeného Syna božského.« (Jan 3, 18.) Tím věc skončena, úsudek vynesen, hůl zlomena, a nevěřící duše na věky zavržena od tváře boží. »Nikdo nepřijde k Otci nebeskému leč skrze mne,« pravil Pán Ježíš. »Bez víry,« praví sv. Jan Zlat., »ještě nikdo věčného života nedoáhl.« Kdo nemá víry v Ježíše Krista, nemůže se žalmistou Páně zvolati: »Líbíti se budu Bohu v krajíně živých.« (Ž. 114, 9.), »neboť bez víry nemožno se líbiti Bohu.« (Žid. 11, 6.)

Z toho však nikdo z nás nesmí souditi, že všichni pohane, židé a mohamedáné budou zavrženi, poněvadž nevěří v Ježíše Krista. Každému člověku dává Bůh tolik milosti, aby k poznání víry přišel. Sv. Jan, evangelista, miláček Páně, praví: »Bůh osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět.« (1, 9.) Ani jediný člověk nebude moci jednou nafíkat, že ho Kristus nechal v temnotách. Kdyby pohan žil die přirozeného zákona, který v srdce jeho a rozum je vštípen, kdyby mohamedán nezavíral zvrzoslňě oči před světlem milosti, kdyby žid srdce své nezavíral tvrdošijně, kdyby všichni tři dali sluchu božským vnuknutím a kladli statečný odpor vzpírající se žádostivosti, přijal by je Bůh ve své nekonečné dobrotivosti jistě na milost.

My lidé soudíme jen to, co vidíme zevně, a nevíme, co oni lidé, kteří víry nemají, uvnitř pocítují.

»Bůh chce přece,« praví sv. Pavel, »aby všichni lidé spaseni byli, a k poznání pravdy přišli.« (I. Tim. 2, 4.) Bude zajisté svou milostí mluvit ke každému vnitřně, a zrazovati před tím, co není správné; poznenáhla voditi od jedné pravdy ke druhé. Jak se to u každého jednotlivce děje, nepotřebujeme věděti, je to věcí nevyzpytatelné prozřetelnosti boží.

Jisto jest, že se blud Bohu, nejvyšší pravdě, protivuje v stupni nejvyšším, a proto bude hleděti jej ze srdcí lidských vyhlediti a než by omezoval svobodu lidskou.

My, kteří máme milost pravé víry již od svého narození jsme ovšem ve věcech víry úplně klidnými a beze strachu. Ale ty, kteří v bludu žijí, nemůže Bůh, jenž jen pravdu miluje, nechati při jejich bludu pokojnými, zvláště když svědomitě plní, k čemu jich rozum nabádá. Proto rozněcuje v jejich srdci odpor proti bludu, vzbuzuje pochybnosti a žádá, by po pravdě se řídili. Řekne-li kdo z nich, že nemá žádných takových vnuknutí božích, nemá pravdy. Či máme mu více věřiti nežli Bohu, který přislíbil,

že každému chce dáti tolik milosti, pokud jí jest třeba ku poznání pravdy. Jisto jest, že v soudný den každý ze zavržených sám sobě bude dávatí vinu a musí vyznati: »Spravedlivý jsi, Pane Bože, spravedlivý jest soud tvůj.« (Žal. 118, 137.) »Chtěl si mne získati pro nebe, ale já jsem tvým milostivým vnuknutím odpovíral. Na věky budou velebiti tvoje předobrotivé milosrdenství; o mně budou svědčiti všichni, že já jsem vinen svého zavržení.«

2. Věříte všemu, co se vám k věření předkládá? Chceme-li za Kristem do nebeské slávy, nestačí jeu věřiti v Ježíše Krista; ale musíme věřiti všemu, čemu nás učil a co církvi své světil, aby všem věřícím až do skonání světa předkládala a připomínala.

Nesníme si z učení Kristova vybírat, co se nám zamlouvá, a odmítat, co se smyslům protivuje.

Pravdy našeho křesťanského náboženství jsou tak úzce spojeny, že nemožno vymístit jedné, aby tím celá budova se nestřítila. Sv. Tomáš Aquin. praví: »Jest zřejmo, že kdo jeden článek víry nevěří, že i v ostatních víry nemá, nýbrž jen dle vlastních náhledů posuzuje.« Kdo věří, co se mu líbí, věří vlastně sobě samému, svému vlastnímu rozumu, a to není žádnou věrou. »Jako smrtelný hřích odporuje lásce,« praví týž světec, »tak odporuje víře nevěra jediného článku víry. Láska nemůže zůstati v srdci toho, kdo i jen jediným smrtelným hříchem se provinil.«

Tak mizí i víra, jakmile jsi jen jediný článek víry popřel. Porovnání toto je jasné a nedá se vyvrátit. Kdyby člověk zachovával všechna přikázané, kdyby byl úplně bezrestným vyjma jediné pravdy, že je opilcem, ztrácí v témž okamžiku, kdy upadá do té neřesti, lásku v milost boží, z přítele stává se nepřitelem božím, hodným zavržení věčného.

Kde jest jediný smrtelný hřích, tam neobstojí láska více; ve chvíli, kdy hřích vejde do srdce, odchází z něho milost boží. Podobně ztrácí se božská ctnost víry, jakmile jen o jediné pravdě zjevení se pochybuje. Nevěříš více proto, že to Bůh řekl, co naprosto jest třeba, má-li víra tvá býti božskou, nýbrž věříš, poněvadž se domníváš, že slovu božímu, Písmu sv., tak se má rozuměti, jak si je vykládáš; nevěříš tedy nikomu, leč sobě samému.

Mnohý vyhýbá se slovu »peklo«, jakoby to nebylo místo věčných muk; očištec považuje za vymyšlenou báčorku, zpověď z jednotlivých hříchů a okolností za těžké břímě; pochybuje o různých pravdách — a chce se ještě nazývati katolickým křesťanem, kdy již nejvzácnějšího pokladu božské víry sotva mu co zbylo.

Je-li duše jednou poraněna, utrpěla-li škodu na jednom článku víry, nevidí již více, tápe v temnotách.

Často i lidé jinak vzdělaní, rozumní, bloudí ve víře, pochybují i nevěří. Ve světských věcech jsou osvícení, učení, ale v božských slepí a ubozí. Jaká slepota, zavírat oči před pravdou, kterou miliony lidí věří, z ní se těší a sílí, kterou církev za pravdu prohlásila, sněmy církevní, nejučenější bohoslovci stvrdili, nesčetní

mučedníci život za ni obětovali, kterou ďábel zuřivě a šíleně ne-
návidí a žádná věda lidská nedovede zvrátiti.

Sv. Augustin praví: »Pamatuj, že jsi věřícím a ne bloubačem.«
Kdyby nauky božské měly se řídit dle úsudku lidského rozumu,
hříchem a nepravostmi zaslepeného, ani jediná z nich by neob-
stála. Víra jest dar boží, dobře srovnává se s vědou lidskou,
podporující ji a jsouc dcerou téhož Otce nebeského, Boha nejvyš-
šího a všemohoucího.

3. Potvrzujete také svou víru životem křesťanským? Pán Ježíš
učil a sv. apoštolé všude hlásali, že víra bez skutků jest mrtvou.
(Jak. 2, 17.)

Pohleďte na mrtvici raněného. Má ruce i nohy, všechny údy
jako jiný člověk, ale nemůže jimi hnouti, jich používati, kam jich
kdo položí, tam zůstanou. Kdybychom neviděli, že ještě dýchá
a očima vidí, myslili bychom, že jest mrtev.

Mrtvici raněnému podobají se lidé, kteří sice pravou víru
ústí vyznávají, životem však a skutky ji neukazují.

Žijí sice, ale před Bohem jsou mrtví. Mají víru, nepochybují
o Bohu, o nebi ani o pekle, modlí se apoštolské vyznání víry,
srdce jejich souhlasí s pravdami, přijímají sv. svátosti, věří a vy-
znávají vše, čemu učí církve katolická a co vyznává.

Ale když se má víra vefejně ukázati, pokušení přemáhati,
ďáblu odpor klásti, náruživosti krotiti, tu jsou slabí, malomocní,
jakoby mrtvici ranění. Věří, že je čeká po smrti věčná blaženost,
ale připravují se o ni, starají se jen o věci časné, jakoby věčnosti
nebylo. Věří, že těžkým hříchem připravují se o nebe a hřeší
přece veselou myslí. Věří, že v pekle trpí zavržení nevýslovné
tresty, a přece ve hříchu trvají, zpovědi se vyhýbají. Víra jejich
je mrtvá. Pravý křesťan má býti tak pevný ve víře, že by raději
nejbolestnější smrt podstoupil, nežli víru svou zapřel. Bůh nežádá
toho od každého, aby byl nucen obětovat život, ale lehčí jest,
zdržovati se hříchu a náklonností zlých; a to může každý, kdo
jen Boha miluje a svou vlastní duši.

K čemu je pes u dveří, neštěká-li na nikoho? K čemu hlídac
domu, nebrání-li, když zloděj vše vynáší? K čemu strážný věže,
neupozorní-li, že blízko požár zachvátil domy? K čemu je víra,
nehlásí-li se, nebrání-li se, když nebezpečí hrozí duši, nevzpírá-li
se proti hříchu, ale ponechává duši bez obrany? Taková víra spí
neb jest mrtvá. »Bojování je život člověka na zemi.« (Job. 7.)

Kdo zvíťezí, bude oblečen v roucho bílé a nvyrnaží jména
jeho z knihy života. (Zjev. 3.)

Dnes při loučení s apoštolou před svým odchodem ukázal
božský Spasitel, jak velice záleží na pevně a živě víře. Prosme
jej pro jeho podivuhodné nanebevstoupení, jež mělo za účel, aby
nám světlo seslal od Otce světél, prosme, bychom ve světle víry
až do konce života setrvali, víru pevnou a neohroženou si zacho-
vali a jednou slíbené slávy si zasloužili; aby víra naše nebyla

mrtvou, ale živou a bohatou na skutky dobré, bychom hodni byli jednou zaslechnouti hlasu božského Spasitele: »Pojďte, požehnaní Otce mého, a vládněte královstvím, které je vám připraveno od počátku světa.« Amen.

V. Stok.

Neděle šestá po velikonoci.

Pronásledování kněží.

»Ven ze škol vyženou vás: ano přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu sloužil.«
(Jan 16, 2.)

Spasitel a božský Učitel náš vrátil se do nádherných říší a své apoštoly a učedníky poslal do všech konců světa hlásat učení a roznášet milosti, které On zde lidstvu nechal. Dobrodiní budou lidem roznášet, ale nevděk budou za ně klidit jako On. Vždyť »neří učedník nad mistra, mne nenáviděli i vás nenáviděti budou«. Na to své vyslance musil připravit, neměl to před nimi tajit. A skutečně stalo se brzy, co měli předpověděno. Rozešli se do celého světa, ale tu jim nepřátel jen přibylo. Kolik jen krvavých pronásledování musili prodělat, sami víte. Vždyť to přece měli v testamentu: »Ven ze škol vyženou vás; ano přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu sloužil.«

Dnes sv. apoštolové nejsou živi, ale jest tu jejich církev, proto se bojuje zase proti ní a boj i pronásledování to odnášejí nejvíce její kněží. Řekl už sv. Pavel: »A všichni, kteří žítí budou v Kristu, pronásledování trpěti budou.«

Proti katolickým kněžím se bojuje a bojí se všech stran. Hlavně vede se boj novinářskou lží docela dle plánu toho největšího francouzského rouhače Voltaira. Ten dával radu: »Mojí přátelé, lež je velmi dobrá věc, když k našemu cíli slouží, proto se musí lháti a to nejen sem tam a s bázlivostí, nýbrž ustavičně, drze lháti, jako ďábel. Lžete, přátelé, lžete! Byť by se vám vše nevěřilo, toť přece zůstane něco lpěti.« Proto se lže v novinách. Leckdy tam jste mohli nebo ještě můžete číst nějakou hroznou zprávu o kněžích v Uhrách, v Německu nebo až v Itálii a Španělsku. Ovšem vylhanou! Kdo pak ze čtenářů zná tam ty osoby a jména? A pak ten dotyčný snad ani neexistuje a je-li takový, jistě se to nedoví a nemůže se bránit. Jindy otrou se noviny také o známé kněze. Ohradí-li se napadený a žaluje li, tu redakce zaplatí pokutu anebo už má takové lidi, kteří se dají za peníze i zavřít, ale redakce má z toho ještě užitek, protože její noviny se potom více čtou. Lhalo a špinilo se i ve společnostech, v hostincích i na schůzích a děje se tak dosud. Veřejně můžete ještě leckdy slyšet: »Nic těm černým nevěřte! Nic jim nedávejte!« Lžou ty nejnesmyslnější věci: »Kněží chtějí zavést robotu. Zavi-

nili válku. Kněží chtějí válku a podobné nesmysly. Toť se ví, že to potom odnesou domácí kněží.

Škola a domov vykořenily pomalu nezbednost dětí, že snad už nepovolávají po starých lidech, mrzácích a bláznech. Ale vítě, po kom se dnes povolává? a to i od dospělých? Po katolických kněžích! Kněz nemůže jíti po ulici většího města s pokojem. A řekněme si to, ani v našem městečku.

Vypravoval jeden dráteník, že byl v Pizni a viděl vycházet lidi z továrny. Zrovna proti proudu továrního lidu šel kněz. Ale co ten dostal urážek a smíchu. Ba i plivali po něm. Na konec sám ten dráteník dodal: »Dnes je lepší být drofarem než knězem.« A je to pravda. Vyplňují se slova sv. Pavla: »My pošetlci a blázni pro Krista.«

Kdyby to bylo jen od lidí, kteří se nestarají o Boha, o svou duši a žijou docela bez Boha jako ta nemá tvář, buďsi! Co se od nich může jiného čekat? Ale když se daří svěst a neprohlédnou tu lež ani lidé, kteří přece do kostela chodí a chtějí být křesťany, to bolí. Velmi bolí, když i ti ošklivě mluví o svých kněžích, když kázání se zúmyslně vyhýbají, zůstanou raději stát před kostelem, »kdo prý by to poslouchal«. Bolí to, když se kázání a slova v kostele řečená všelijak překrucují a sezměšňují. Ohlašuje-li se půst, řekne se »ať se postí sami«, žebrají-li se nějaké dárky, řekne se »kdo pak by jim pořád dával« a snad ještě hruběji. To bolí víc než cť těch nevěrců.

Ale podívejte se, kdo jsou to ti tak nenávidění kněží? Jsou to přece jen lidé z lidu, vaši synové, vaši bratři a přátelé, synové těch nejnižších vrstev lidových. V roce 1914 byli v Čes. Budějovicích vysvěceni 24 kněží a z těch bylo 6 z rodu venkovského, to jest synové rolníků, chalupníků, domkářů a výměnkářů, 12 synů řemeslnických a ze středních vrstev městských, 3 synové dělníků a 3 synové řídicích učitelů. V roce 1915 bylo tam vysvěceno 19 kněží a z těch 13 z rodu selského, 5 synů řemeslníků a 1 syn dělníka a v roce 1916 21 kněz a sice 14 z rodu selského, 4 synové řemeslníků, 2 synové dělníků a 1 syn řídicího učitele. (Sestaveno dle ordinariátních listů.) Tedy z těch 64 kněží není ani jeden synem úředníka, důstojníka, obchodníka nebo nějakého velkého boháče.

Ba i ten stolec papežský, který o několik stupňů převyšuje důstojností všechny trůny panovnické, bývá obsazován lidmi z lidu, A to velmi často! Tak hned předešlý sv. Otec Pius X. byl synem krejčího a listonoše. A když byl zvolen, přišla mu do Říma blahopřát stařena, kterou on jako hoch učil číst na pastvě, když spolu pásávali krávy.

Tak vypadá pravý demokratismus — lidovláda.

Kdybych tak ještě mohl říci, co tak každého kněze do toho semináře přivedlo. U mnohých je to skutečně láska k tomu stavu, která s ním rostla od maličkosti. Jiní jsou kněžimi, protože si to zbožná matka přála, aby měla ze syna kněze. Jestli jiné pohnutky přivedly k oltáři, pak by volba životní nebyla šťastná ani správná.

Jsou ovšem, jako v každém stavu, i mezi kněžími lidé špatní, ale k vůli těm ostatním kněžím tak netrpí jako k vůli těm dobrým: »Poněvadž nejste z tohoto světa, ale ze světa vyvolil jsem vás. proto vás svět nenávidí. Kdybyste ze světa byli, tož by svět, což jemu přináleží miloval.« Pravdu toho dokazují světáci, co kněžím nadávají, protože takoví lidé přece některé kněze chválí a sice zrovna ty nejhorší, kteří kněžsky nežijou, kteří místo kostela milují hospodu a ke všem chybám mlčí, ba je i schvalují, protože sami takové světácké chyby mají. Proto se bával sv. Pavel chvály lidské; říkával: »Kdybych se lidem líbil, nebyl bych služebníkem Kristovým.«

Kdyby kněží se stali takovými zrádci a strhli tento kolárek a odhodili, potom zrovna ti, co nejvíce proti nám štvou, přijali by nás s otevřenou náručí a zaopatřili by nám výnosnější místo než jsou naše fary a kaplanky. To stalo se už — bohužel — jednou.

Kněze lidé nenávidí, protože je knězem, pro nic jiného. Kdyby se byl stal tím, čím byl jeho otec, rolníkem, řemeslníkem, dělníkem, a konal tak svou povinnost svědomitě, jako ji koná ve stavu kněžském, každý by si ho vážil. Kněze ale nenávidí každý, protože dělá povinnost, už protože je knězem.

Dnes se čtou noviny v každém stavení. Jestli pak už jste také četli něco proti židoským rabínům a protestantským pastörům? Těžko by jste si vzpomínali. A vidíte, mají u nás v republice tatáž práva a výhody, jako katoličtí kněží.

A víte, proč je to všecko obráceno proti nim? Protože kážou víru v pravého Boha a připomínají lidem, co mají dělat a co nemají dělat. Lidé pak nemají rádi ani Pána Boha, jak by měli rádi kněze, rouhají se Pánu Bohu, jak pak nebudou mluvit špatně o kněžích!

A myslíte, že to kněze překvapí? Nikoliv! On ví už od té doby, co vzal kolárek na krk, že musí trpět. Vždyť má utrpení odkázané od svého Mistra a Spasitele: »Ejhle posílá vás jako beránky mezi vlky.« »Vyženou-li vás z jednoho města, prchněte do druhého!« Jindy zase jim předpovídá: »Vydají vás ve shromážděních, v synagogách svých, budou vás bičovati a před krále a knížata budete vedeni pro svědectví o mně jim i pohanům.« — A dnes četli jsme zase: »Ven ze školy vyženou vás...«

Nevíme, zda tato poslední slova nevyplní se zase zrovna na nás. Ten, který je pronesl, viděl dál než my. Ale kdybychom se zase těch smutných dob dočkali, že by snad dokonce zase česká země pila krev svých kněží, kéž by se na vás nevyplnila jiná slova: »Bíti budou pastýře a rozprchnou se ovce jeho.« Ba naopak! Tím utrpením by měla být zrovna vaše víra utvrzena, že tak přesně se vyplnilo, co Spasitel předpověděl.

Proto nebudme, draží křesťané, malomyslní, neboť Pán Ježíš nepředpověděl jen pronásledování, ale slíbil i odměnu: »Šťastný, kdo snáší protiventství, neboť on zkušěn bude a dostane odměnu

života, kterou slibil Bůh těm, kteří ho milují.« Proto »biahoslavení jste, když vám budou zlořeční lidé a protivensství činiti a všechno zlé o vás lhouce mluvíti budou pro mne. Radujte se, veselte se, poněvadž odměna vaše hojná jest v nebesích.« Amen. *B. M.*

Sv. Jan Nepomucký.

»Co jste vyšli na poušť vidět? třtinu-li větrem se klátící?« (Mat. 11, 7.)

Osud sv. Jana Nepom. byl podoben životu sv. Křtitele. Oba položili svůj život za svou víru, za své přesvědčení. Jana Křtitele dal popravit král Herodes, Jana Nep. král Václav. Jako Jan Křt. nebyl třtinou, větrem se klátící, tak jí nebyl také náš dnešní oslavenec. Byl pevný ve své víře, ve svém přesvědčení, v konání svých povinností — za to vytrpěl mučednickou smrt. A podivná věc! Uctíván jest po celém katolickém světě, jak toho doklady máme ze všech končin světa. A právě v té zemi, kde působil, kde jest zemským patronem, právě ve vlasti naší naskytá se tolik jeho protivníků, poštvaných zvláště proti naší sv. církvi, a tito by nejraději úctu sv. Jana u nás odstranili. Zvláště loni snažili se snížit tento svátek na všední den, pracovalo se v dílnách, kácely se jeho sochy — do konce roku 1919 bylo jich dle ord. listu 1920 1. seš. 14 pokáceno v pražské arcidiecesi. Než všechna zloba nepřátel není s to, aby zbožný, věřící lid zviklala v úctě k svému zemskému patronu, sv. Janu Nep.

Abych vás v této úctě upevnil, chci vám o sv. Janu vyprávěti tak, jak se věci mají.

1. Sv. Jan skutečně žil. Nepřátelé totiž říkají, že sv. Jan je osoba vymyšlená, která vůbec nežila. Naproti tomu je dějepisně zjištěno, že v druhé polovici 14. století žil v Praze Jan, pocházející z Nepomuku, kněz, veřejný notář v arcibiskupské kanceláři, který podepisoval protokoly duchovního soudu; jsou ještě zachovány i s jeho podpisem. Byl farářem u sv. Havla v Praze na Starém městě, když byl v Bologně prohlášen doktorem, byl také kanovníkem na Vyšehradě a u sv. Jiljí, arcidiaconem v Žitci a předsedou duchovního soudu v Praze, při tom také kanovníkem u sv. Víta v Praze a od r. 1387 generálním arcibiskupským vikářem. Toto postavení přivedlo ho do rozporu s králem Václavem IV., proti kterému hájil neohroženě práv církve sv. Rozpory byly opětovány, katastrofu, jak se zdá, přivedlo potvrzení volby opata Ojolena v klášteře kladrubském, což se stalo proti vůli králově. Král, který také proti arcibiskupovi Janu z Jenšteina nepřátelsky vystupoval, dal Jana ještě s třemi vyššími církevními hodnostáři uvězniti a mučiti; musili mu slíbiti, že nic nepovědí. Janu však dal ruce na zádech svázati, ústa dřevem otevřítí, nohy k hlavě přivázati a tak do Vltavy vhoditi. To se stalo 20. března 1393. Máme o tom doklady v obžalobě jmenovaného arcibiskupa, kterou dal několik dní nebo týdnů potom do Říma zaslati. Opis této

obžaloby přišel r. 1754 z Říma do Čech. Všechno, co jsem dosud o sv. Janu pověděl, obsahuje naznačená obžaloba. A tím jest nade všechnu pochybnost dokázáno, že sv. Jan Nep. žil, že pro svobodu církve na smrt šel.

A jest možno, aby vymyšlená osoba měla známý hrob a měla kosti i lidský, neporušený jazyk? Řím vyhlásil za svatého muže mučedníka, jehož hrob byl od staletí v chrámu svatovítském mřížl obehnán, opatřen náhrobním kamenem i nápisem, uctíván vždy 20. března zvláštní bohoslužbou, jehož jazyk byl při úředním otevření hrobu před zraky hodnověrných lékařů-učenců neporušený nalezen.

Vyhlásil tedy Řím za svatého osobu ne vymyšlenou, nýbrž skutečnou, Bohem samým vyznamenanou; a nám vzhledem ke kanonisačnímu dekretu pranic nezáležel na tom, v kterém roce zemřel, r. 1393 či 1383, protože to je věc dějepisu. Uznáváme význam dějepisného bádání a podrobíme se ochotně rozhodnutí dějepisné vědy, jestliže nám život našeho milého světce ještě jasněji vylíčí než jak bylo dosud.

Příčinou svatořečení sv. Jana nebyl jeho životopis, nýbrž dokázána dávná úcta, svatost života, mučednictví a zázraky na jeho hrobě učiněné. V bulle je nejdůležitější místo, jež je předmětem naší vlyry: »Blahoslaveného Jana Nep., metropolitního chrámu pražského v království českém kněze a kanovníka, o jehož svatosti, o mučednictví, o přčině mučednictví i o zázracích bylo úplně známo, i jest známo, do seznamu svatých zapsati jsme se rozhodli.« Toto je předmětem naší vlyry, a ne životopisná data, jež patří do dějepisného bádání. Proto se nedopouští věřící katolíci neposlušnosti k bulle papežské, přidrželi se i protiznění legendy historické pravdy o sv. Janu Nep.; vždyť i církev sama opravila již r. 1865 v brevii některé nesprávnosti.

Který rozsudek je v kanonisační bulle neomylným? Jedině ujištění, že kanonisovaný žil a to jakožto Bohem omilostněný, takže nyní požívá věčné blaženosti a že nám svým příkladem a přímou pomoci může. Všechno ostatní, co obsahuje kanonisační buila, nespadá dle všeobecného úsudku katolického učení pod neomylnost, nikoli popud svatořečení. Neomylný soud církve sv. spadá jen na svatost života, nikoli na okolnosti života a smrti. Proto také může legenda obsahovati některé nesprávnosti. Tolik je tedy jisto: sv. Jan žil a byl prohlášen za svatého.

2. Sv Jan byl mučedníkem. Již arcibiskup Jan z Jenšteina nazývá ho ve své obžalobě mučedníkem. Dále životopisec tohoto arcibiskupa nazývá sv. Jana zázraky dosvědčeného mučedníka (*clanescentibus signis ostentano*). Tak již byl za prvních dob po své smrti za mučedníka pokládán. Jiné svědectví máme z roku 1432, které ho nazývá »mužem Bohu a lidem milým, u Němců i Čechů oblíbeným«. Řád (*Ordo commendarum*) z r. 1416 připomíná jeho výroční památku u oltáře sv. Klimenta, kde jeho hrob jest, a při tom výslovně podotýká, že »ho dal král Václav utopiti«.

Jest tedy jisto, že sv. Jan v naznačené době ještě žil, že byl na rozkaz krále Václava utopen a že brzy zcela zvláštní úcty používal, ano i o zázracích se již v první době mluví.

Zprávu, že byl utopen pro zatajení zpovědního tajemství, přinesl první Tomáš Ebendorfer, bývalý rektor vídeňské university, ve své císařské kronice r. 1449—50; byl r. 1433 osobně v Praze.

Podobnou zprávu přináší též děkan kapitoly u Všech Svatých Fidek r. 1471 ve své Správozně, kterou dal králi Jiřímu Poděbradskému. Neudává pramenu, čerpal očividně z ústního lidového podání.

Nespolehlivý kronikář Hájek z Libočan udělal z jednoho sv. Jana dva. A tento omyl táhl se až do svatořečení, což nemá másti, neboť byl za svateho prohlášen Jan, jehož tělo bylo nalezeno a jehož jazyk shledán byl neporušený.

Prof. Pekař (přednáška jeho z 31. ledna 1918) praví o svatém Janu, že je mučedníkem svého stavu v konfliktu mezi mocí státní a církevní a nesmí se užívat v boji protiklerikálním. Jméno mučedníka zaslouží si plnou měrou a vedle sv. Vojtěcha jest to jediný český mučedník, jehož důvody mučednické známe. Odpor proti němu tkví asi v tom, že nebyl exponentem české národnosti, což na jeho dobu bylo zcela přirozené. Jeho mučednictví zastřelo husitství.

Frant. Palacký, ač protestant, mluví o něm objektivně. Tak mluví nezaujatý dějepisec na našem vysokém učení pražském.

Ze všeho vidíme zcela zřetelně, že sv. Jan žil, že byl mučedníkem, že byl ode dávna, již v 14. a 15. století za světce pokládán a r. 1729 za svatého prohlášen. Uctívejme ho tedy dále, nedejme se nekritickými spisy nebo řečmi zviklati v úctě k němu! Bulla papežská dává nám ho za příklad. Nuže po, příkladu jeho nebudme třtinami větrem se klátícími, konejme svědomitě, věrně povinnosti stavu svého, i když nám to obtíže připravuje, stůjme věrně k sv. církvi naší i v těchto dobách pohnutých, jako on byl věrným sluhou jejím, ctěme i věrné sluby boží, poslouchejme rádi a ochotně slovo boží, které nám tyto sluhové boží blásají, zповi-dejme se jim ze svých hříchů, jak mnozí se sv. Janu zpovíдали. Ale nejen příklad jeho nám papežská bulla doporučí k následování, nýbrž i jeho přimluvu. Prosme ho proto o ni, zvláště když se jedná o naši čest a dobré jméno, když jsme hanobeni, v kal pomluv smýkáni a zvláště ho prosme o jeho přimluvu za národ náš, z něhož vyšel, jehož chloubou po celém světě jest, aby národ náš nebyl přiveden na scesti, nýbrž aby ve víře v Boha, Krista Pána, v církev sv. katolickou vytrval do skonání světa a aby v této víře došel všelikého pozemského i nadzemského blaha. Amen,

Jan Nep. Jos. Holý.

Na Hod boží svatodušní.

Co znamenají ohnivé jazyky?

»I ukázali se jim rozdělení jazykové jako oheň, a posadil se na každém z nich.«
(Act. 2, 3.)

Krátce před svou smrtí slibil božský Spasitel svým učedníkům, že jim pošle Ducha sv., Ducha pravdy, který by je naučil všem věcem. Před svým nanebevstoupením přikázal jim, aby zůstali v městě a aby neodcházeli z Jerusalema, až na ně Duch sv. sestoupí. A hle, desátého dne přišel skutečně Duch svatý v podobě ohnivých jazyků, kteří se na každého z nich posadili. A ihned byli všichni naplněni Duchem sv. a hned počali mluvit rozličnými jazyky, jakž Duch sv. dával jim vymlouvatí. — A co medle znamenají ty ohnivé jazyky? Ony jsou obrazem, znamením dvojho daru, jímž Duch sv. měl církev sv. nadělití, totiž daru víry, která osvěcuje, a daru lásky, která zahřívá. Oba tyto dary jsou úzce spolu spojeny; neboť víra bez lásky jest mrtva; a láska bez víry je slepa. Mrtvá pak víra a slepá láska neměly by ceny pro nás, pro naše spasení. Proto se stalo, že Duch sv. je spojil v církvi, totž osvícenou víru a roznicující lásku. Uvažujme dnes poněkud blíže o těchto dvou pravdách:

I. že víra osvěcuje, a že

II. láska rozněcuje.

I. Když mluvíme o světle víry, samozřejmě nemyslíme na hmotné světlo, na světlo sluneční, nebo na světlo lampové, při jehož záři pracujeme. Takové světlo svítí pouze našim očím, našemu zraku. Strává však také světlo duchovní, které osvěcuje náš rozum. Tím se vyrozumívá každý duch pravdy, kterou sobě člověk svým přemýšlením přisvojuje. Čím více těch poznatků pravdy, jichž sobě někdo tímto způsobem zjednává, tím osvícenějším a vzdělanějším jest a nazýván bývá. Ale mimo přirozené poznatky a pravdy, které přirozenou mohutností rozumu poznáváme, jsou ještě pravdy nadpřirozené, jichž rozum lidský sám od sebe pochopiti nemůže. O těchto pravdách býváme poučeni Zjevením božím. A dobrovolné přijetí těchto pravd a podřízení se jim našeho rozumu jest to, co jmenujeme vírou, náboženským věřením.

Veliký počet těchto nadpřirozených pravd sdělával Bůh, sdělával jmenovitě Duch sv., počínaje od stvoření člověka až na naše doby lidem. Zvláště pak mluvil Duch sv. vyvolenému národu židovskému skrze proroky. Jak velice byl osvícen národ židovský v ohledu náboženském, srovnáme-li jej s mnohými národy pohanskými, kteří jinak v oborech světských značných pokroků se dopracovali! Židé právě následkem Zjevení božského měli zcela jasné vědomosti o Bohu a o jeho poměru k světu a k lidem; o stvoření a spravování světa; o stvoření člověka a jeho zkoušce,

pádu a následcích smutných prvního hříchu; o Vykupiteli, který měl přijíti na svět a o vzácném ovoci jeho díla vykupitelského; o jeho království a rozšiřování se jeho po celém světě!

Ještě pak jasněji počalo to světlo svítiti, když božský Spasitel sám na svět přišel, který byl právě sluncem pravdy, který o sobě říci mohl: »Já jsem světlo světa.« On, který od Otce přišel, mohl nás jasněji a důkladněji než kdokoli jiný poučiti o nevyzpytatelném tajemství Boha, o Nejsv. Trojici, o neskončené lásce Boha Otce: Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný; mohl nás poučiti o působení boží Prozkoumatelnosti na všechny tvory; o jeho všemohoucnosti, o jeho neskonalé moudrosti, dobrotě, spravedlnosti; o čase a věčnosti, o nebi a o pekle.

Dnes však nám posílá on Ducha svatého, aby on dílo jeho vykupitelské zpečetil a působil, aby se během století uskutečňovalo. Duch sv. má bděti nad tím, aby se nezapomenulo nic z toho, čemu nás božský Spasitel učil. On má svaté apoštoly naučiti a poučiti o všech věcech, které jim Kristus Pán sám sděliti nemohl, poněvadž tenkrát jich pochopiti nemohli. On má církvi sv. připomínati všecko, čemu Kristus Pán učil, a má k tomu působiti, aby učení jeho jako neklamná pravda objasněno a obhájeno bylo, kdykoli je bludafi svými falešnými domněnkami a námitkami napadnou.

Proč ale ukázalo se více rozdílných jazyků? Ne snad proto, že jest více učení, nýbrž že bylo více blasatelů jednoho učení, jediné neklamné pravdy. Jeť přece pouze jeden Duch sv. a jen jedna pravda. Proto také jest pouze jedna církev, jedno stádo, jeden pastýř. Kdo za tímto Pastýřem nejde, nepatří ke stádu Kristovu, vylučuje se ze stáda Kristova. Kdo neposlouchá hlasu tohoto jediného Pastýře, oddělen jest smýšlením od církve, byť i zevně k ní náležel. On patří k rozkolným křesťanům, o kterých píše sv. Jan řka: »Z nás vyšli, ale nebyli z nás« (I. Is. 2, 19), t. nebyli opravdově naši, z počtu pravých křesťanů, nýbrž byli pouze mezi námi, jako koukol v pšenici. Co jsou to za lidi? To jsou ti, jež Pán falešnými proroky a falešnými Kristy nazývá a kteří na nás odevšad pokřikují: pojdte, zde je Kristus, my jen vám mluvíme pravdu! To jsou falešní proroci, kteří během století až na naše časy všecko to poprali, co nám svatí apoštolé jako nejvzácnější, Bohem daný odkaz zůstavili, církev sv., podstatné učení církve, božství Kristovo, jeho narození z Panny, jeho z mrtvýchvstání a nanebevstoupení, jeho dílo vykupitelské a milosti vykoupení; učení, že Písmo sv. obsahuje neomylné pravdy, učení o nebi, o pekle, o očištění, o soudu. Jinými slovy: oni Syna božího, věčnou Pravdu, s trůnu svrhli, a otce lži, satana, na místo jeho posadili. — Naproti tomu jak nádherně září naše svatá církev, jakožto sloup a základ pravdy, oproti tomuto babylonskému zmatení domněnek, které se ukazují a mizí podobně jako bludičky nad bažinami! Jeden pastýř a jedno stádo.

Jeden základ a jedna církev. Jedna hlava a jedno tělo. Jeden učitel, jedno učení a jedna víra. Všecky ty miliony, které jsou rozděleny mnohými staletími a širokými mořemi, ale všechny sjednoceny ve vyznávání všech pravd, kterým nás učil vtělený Syn boží, Pravda sama. Jak je to možno? Ano, zeptejte se Ducha sv. ! Tent jest to, jenž ústy církve mluví. Tent jest to, jenž v srdcích jednotlivých věřících žije a je chráněn, aby se nenechali zlákatí od zaslepujícího, falšného lesku lži. Tent jest to také, který oheň lásky zapaluje v srdcích našich a působí, že víra naše stává se živou a plodí dobré skutky ctností, záslužných pro život věčný.

II. Láska, která zahřívá, rozněcuje.

Jaký jest poměr mezi láskou a vírou? Láska jest životem víry, a víra jest světlem lásky.

Láska jest životem víry. Této pravdě učí nás Písmo svaté s úplnou jasností. Že víra sama nemůže nikoho spasiti, to nám praví sám božský Spasitel. Při posledním soudě, praví, že k němu přijdou mnozí a řeknou: »Pane, Pane, nevymítali jsme ve jménu Tvém zlé duchy a nekonali jsme zázraky?« Ale Spasitel nechce je uznati za své. Oni měli tak silnou víru, že mohli konati zázraky. A přece jsou zatraceni. Co pak tedy s-házelo jejich v.ře? Nic jiného, než láska.

Poslyšte jen, co praví hlasatelé víry Kristovy, sv. apoštolé. Sv. Pavel praví zcela jasně: »V Kristu Ježíši nic neplatí, ani obřizka, ani neobřizka: ale víra, která skrze lásku působí.« (Gal. 5, 6.) Sv. Jakub tvrdí totéž, když zvlášť váhu klade na skutky lásky: »Co prospěje, bratři moji, praví-li kdo o sobě, že má víru, nemá-li skutků? Zdaliž jej bude moci víra spasiti?... Ukaž mi víru svou bez skutků a já tobě ukáži ze skutků víru svou... Jako tělo bez ducha mrtvé jest, tak jest i víra bez skutků mrtva.« (Jak. 2, 14., 18., 26.) Jsou tedy skutky životem víry? Nikoli, ony jsou jen projevem života jejího. Životem víry jest láska, která podle své povahy ke skutkům pobádá. Láska však může snadno se státi slepou vášní. Ona snadno se dá uchvátiti citem. Má-li býti láska skutečnou a ooravdovou ctností, pak se musí dáti věsti v denním životě rozumem. Má-li býti ctností křesťanskou, pak se musí dáti věsti světlem víry.

Víra jest pochodná láska. O tom poučil nás zase jasně a zřetelně božský Spasitel. On zavolá o posledním soudě ke spravedlivým: »Byl jsem lačný a vy jste mne nasýtili. Byl jsem nah, a vy jste mne ošatili« atd. To jsou tak zvané skutky tělesného milosrdenství, které tu Kristus Pán vypočítává. Je patrno, že jsou to skutky lásky. Co však ty mají co činiti s vírou? Velice mnoho. Číte jen dále, co vypravuje Kristus Pán. »Tehdy odpovědi jsem spravedliví, řkouce: »Pane, kdy jsme tě viděli lačného, a nakrmili jsme Tebe? Žitnívého a dali jsme Ti nápoje?« atd. A Pán odpoví jim: »Amen pravím vám, pokud jste to učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste to učinili« (Math. 25, 37 ss.) Možno tu poznati pozhnaný význam víry pro lásku? Láska zajisté povzbudila spravedlivé, aby konali skutky milosr-

denství. Víra pak je naučila, aby spatřovali Krista v osobě nouzi trpící. Právě tím a jen tím dosahují jejich skutky milosrdenství nadpřirozené ceny. Láska se musí spojovati s vírou. Víra bez lásky je mrtva. Láska bez víry nemá ceny pro život věčný. Proto sestoupil Duch sv. v podobě ohnivých jazyků na apoštoly a na jejich nástupce v církvi sv., aby jim najednou sdělil světlo víry a život lásky.

A nyní všimněme sobě, jaké vzácné účinky v zápětí měl v církvi svatý oheň lásky, Duchem svatým roznicený? Sv. Pavel praví: »Láska Kristova pudí mne.« A působením této lásky vykonal on skutky, o nichž bychom měli míti za to, že převyšují síly jednoho muže. A podobně jako sv. Pavel jdou i ostatní apoštolé a později jejich nástupcové v apoštolátu do všech krajín světa hlásat víru Kristovu a rozněcovat v srdcích všech věřících lásku Kristovu.

Ano, tato láska, to chtějí apoštolé a apoštolští mužové, měla by také všechny věřící proniknouti. »Nad to nade všechno mějte lásku, kteráž jest svazek dokonalosti.« (Col. 3, 14.) A téměř týmiž slovy se vyjadřuje sv. Petr říka: »Především pak společnou mezi sebou lásku ustavičnou mějte.« (I. Petr. 4. 8.) Sv. Jakub pak nazývá lásku královským zákonem, královskou ctností. (Jak. 2, 8.) [»Jestliže však plňte zákon královský podle Písem: milovati budeš bližního svého jako sebe samého, dobře činíte.«] A jak důrazně mluví apoštol lásky, sv. Jan, o lásce! Jemu le láska základní ctností, která nás spojuje spolu vespolek navzájem a spojuje nás s Bohem. Když byl už starcem, který nemohl konati delší promluvy k věřícím, pořádal prý jen opakoval slova: »Synáčkové, milujte se vespolek!« A tato slova nemluvil nadarmo. Vypravují nám dějiny, že sami pohané divili se, vidouce křesťany, jak se vespolek milují, a volali: »ejhle, jakou lásku mají k sobě navzájem«; a to právě bylo příčinou, že se připojovali a přijímali houfně toto náboženství lásky.

Co bych mohl sám na konec lepšího učiniti, nežli přátí vám všem plnost milosti Ducha sv., jmenovitě aby zážehl jasné světlo víry v myslí nás všech a v srdcích našich aby rozňtil čisý oheň lásky. Modleme se často tu krásnou modlitbičku k Duchu sv.: »Přijď, Duše svatý! naplň srdce svých věřících a zapal v nich oheň lásky své!« Hle, my právě v této modlitbě prosíme o lásku věrou osvicenou, která zase pak víře sděluje nadpřirozený život. Tuto modlitbu neměli bychom jen tu a tam odříkávat, nýbrž státi v srdci a na rtech míti. Duch sv. bude s radostí poslouchati naši modlitbu, on rád přijde do srdce našeho, které skrze milost stává se chrámem jemu zasvěceným. On rád v srdce naše pravdy svých milostí vpustí, v srdce, které jemu patří. On nám bude nápomocným, abychom mohli konati skutky věření a lásky a uvedy nás, když jsme sobě takto nashromáždili zásluh pro život věčný, k našemu cíli, do nebe, kde jaksí jedno budeme s Bohem, který je věčnou láskou, kde v nás bude Bůh a my v Bohu u věčné blaženosti. Amen.

Ponděli svatodušní.

»Ducha sv. neodejmíž ode mne.«
(Ž. 50, 13.)

Bůh vyvedl jednou proroka Ezechiele do pole, jež bylo plno kostí, a tázal se, věř-li, že tyto kosti mohou opět oživnouti. Ezechiel odpověděl: »Pane můj a Bože, ty sám to víš.« I řekl Bůh: »Prorokuj o kostech těchto a rci jim: Kosti suché, slyšte slovo Hospodinovo: Aj já vpustím do vás ducha a živý budete.«

A hle, kosti se pohnuly, jedna s druhou spojily, žíly a maso vzešlo na nich a kůže svrchu, duch života vešel do nich a ožily, a stály tu na nohách svých zástup veliký. (37.)

Co učinil tehdy Bůh s kostmi mrtvol, učinil dnes způsobem daleko dokonalejším na církvi své katolické, vyžil na ni Ducha svatého, otevřel v ní pramen života nikdy nevysychající a obnovil tvárnost země.

Dnes máme nejlepší příležitost, právě o těchto svátcích, abychom za tu milost nebeskému dárci co nejvroucněji poděkovali a zároveň co nejpokorněji požádali, aby Ducha sv. nikdy neodnímal od nás. Ztratiti Ducha sv. jest největším neštěstím.

Bez Ducha sv. nešťasten jest člověk v záležitostech nejen duchovních, ale i časných, jak z dnešní promluvy poznáme.

1. Nešťasten je každý bez Ducha sv. v záležitostech duchovních. Jest to nejen článek víry, ale i jedna ze šesti základních pravd, jež každý křesťan musí znáti a věřiti, aby byl spasen, že milost boží jest k spasení nevyhnutelně potřebnou.

»Beze mne nemůžete ničeho učiniti,« řekl božský Spasitel. Milost boží však uděluje nám Duch sv. Osvěcuje člověka, aby poznal, co je duši prospěšno a co škodливо; posiluje vůli jeho, aby poznané dobro horlivě konal a poznaného zla pečlivě se varoval.

Čím je duše tělu, tím je Duch sv. duši. Mrtvé je tělo bez duše; mrtvolou, jež více neslyší, nevidí, necítí a nehýbá se.

Duchovně mrtvým je člověk, od něhož odešel Duch svatý, nevidí nebezpečí duši hrozcících, neslyší božských vnuknutí, nemá citu pro dobro, pro výstrahy a napomínání ve zpovědnici, s kazatelnou, necítí ani výčitek svědomí. Nic ho nedojme, otupěl všemu. A jako slepý bez vůdce brzy tu či onde narazí, a konečně do jámy padne a zlomí vaz, tak potácí se člověk a klesá, ježž Duch svatý opustil, z jednoho hřichu do druhého, až konečně sřítí se do propasti zavržení věčného.

Jakmile Duch sv. duši opustil, vplíží se do ní kníže temnoty, usadí se tu a řádí krutě a bez milosrdenství. Vyhledí upomínku na Ježíše ukřižovaného, na smrt, peklo a věčnost, naplní duši myšlenkami a představami nečistými, závistivými, mstivými, pyšnými a rouhavými. Poznenáhlní mizí pravdy sv. víry, vynořuje se pochybovačnost v nesmrtelnost duše a odplatu věčnou, přidružuje se ubožák k těm, kteří volají: »Člověk zemře jako zvíře, stejný

osud mají oba. (Kaz. 3, 19.) Dostaví-li se přece někdy dobrá myšlenka, s nevolí se zaplaší; ozve-li se svědomí, utlumí se. Děje se jako tomu, který dnem i nocí je opilý, jemuž se stalo pijanství zvykem, že v střízlivém stavu se nevolným a nepohodlným cítí. A v této nedůtklivosti a nepochopení vyššího duchovního života, v této smrtící ospalosti setrvává snad do chvíle, kdy ho Bůh náhlou smrtí odvolá s tohoto světa.

Jaký bude jeho osud na věčnosti? Dejme tomu, že Bůh ze zvláštní milosti ještě před jeho smrtí překvapí jej nemocí, tu postižený ani nepomyslí, že by mohl již zemřít, lichotí si, že se uzdraví, a v tom klamu setrvává, až ku přijetí sv. svátostí je pozdě. Mohl by se ovšem v nejrozhodnějším okamžiku zachránit dokonalou lítostí, ale taková jest pro hříšníka jednou z neivěšší ch božských milostí, jíž se sotva dostane tomu, kdo dlouhá leta žil v nepřátelství k Bohu, celá léta na Boha nevzpomněl, hlasu božského milosrdenství kladl odpor, a milosti boží a slitovnosti šlapla nohama. V takovém stavu nyní umírá od Ducha sv. opuštěný chudás, tělo jeho uloží se sice do země posvěcené, ale kam se uchýlí ubohá duše? K řadám duší svatých, čistých a bohabojných, které za života pozemského pro Boha a jeho zákon trpěly a bojovaly, jistě nebudou přidruženy.

Či jsou to snad jen marné a bezpodstatné obavy? Na to odpovídá Písmo sv., tedy Duch sv. sám, slovy: »Bezbožný když přijde na hlubinu hříchů, pohrzí« (Přisl. 18, 3); a čím je toto pohrdání, ta nevšímavost nežli odboj, tvrdošijnost, zatvrzelost srdce, jimiž člověk pohrdá vším, ctnostmi, příkázáními božími, nebem, peklem, Bohem samým, a ze všeho toho si ničeho nedělá. O takových praví Písmo sv.: »Srdce jejich je tvrdé jako kámen a tuhé jako kovářovo kovadlo« (Tob. 41, 15), takže Bůh sám se táže: »Kam ho mám ještě udeřit, když hřích na hřích hromadí?« (Isai. 1, 5.) »Tresty, jimiž jsem vás navštívil, zůstaly bez účinku, stali jste se ještě zatvrzelejšími a zarytějšími.«

Mojžíš uhodil jen dvakrát do tvrdé skály, a vyteklo plno vody. »Já tloukl tolikrát na vaše srdce, ale ta byla tvrdší než skála, a ani jedinou slzu pokání nemohl jsem z vás vynutiti.« — »Pane, ty biješ je a oni to necítí.« (Jerem. 5, 3.)

Nebylo to velikou milostí, že Bůh dva anděly poslal do Sodomy, aby Lotovi oznámili blížící se záhubu města? »Máš-li zde někoho ze svých, zetě neb syny neb dcery, všechny, kteří tvoji jsou, vyveď z města tohoto; neboť zahladíme místo to,« pravili andělé. Lot hleděl učin't, jak přikázali, ale jaký dojem učinila jeho výstraha a vysvázení u zetřů? Považovali to za žert a nedali se nijak vyrušovat. (I. Mojž. 19.)

Oněch deset ran, jimiž Bůh trestal Egypt a jeho krále Faraona, bylo zároveň milostí, kterou je chtěl přivést ku poznání jejich nepravosti a ku polepšení. Jak to působilo? Bylo to marným; Farao nedal se tímto božským navštívením obměkčiti, ba ještě více se zatvrdil. (2. Mojž. 7.)

Jak nešťastným, jak bezradným jest člověk, kterého opustí Duch sv., vidíme zvláště na králi Saulovi. Poněvadž jednal proti rozkazu božmu a velikou kořist válečnou podržel, zavrhl jej Bůh. Od té chvíle král jindy tak moudrý upadal z jedné pošetilosti do druhé.

Davidovi, který národ zachránil, ukládal v slepém hněvu o život. Dceru, kterou Davidovi slíbil, dal jinému. Z nicotné přičiny dal všechny kněze Hospodinovy ve městě Nobe usmrtiti. — Když neštěstí na neštěstí se kupilo a on sám dle vlastního vyznání nevěděl si rady ani pomoci, tázal se o radu a pomoc čarodějnice. Konečně přišel se svými třemi syny v boji proti Filištínům bídně o život; mrtvolu jeho pověsili nepřátelé na zdi Betsanu, když mu dřívě hlavu utali. (1. Král. 28.)

Jak se proslavil Samson svým hrdinstvím! A'e jen dokud Duch boží byl v něm, byl mocným a obávaným rekem. Když však Duch Páně ho opustil, nebyl více silnější nežli každý jiný člověk. Upadl do rukou Filištínských, kteří mu vypíchali oči, řetězy spoutali a donutili konati práci otrockou. (Soudc. 16)

Nešťasten jest tedy, koho Bůh opustil. Upadá do rukou a mocí ducha zlého, který člověka zaslepuje, aby hanby své neviděl, svého neštěstí necítil a bez pomoci do záhuby se řítí.

2. Ale nešťasten je také člověk, kterého opustil Duch svatý ve věcech časných. Mezi dary Ducha sv. jsou také dar moudrosti, rozumu, umění a bázně boží, kterých potřebujeme také v záležitostech časných. Bez moudrosti a rozumné rozvahy octne se člověk brzy ve zmatku a konec všeho je záhuba. Kde je moudrost a rozvaha, jde vše svým pravidelným chodem, jedno kolečko zapadá do druhého, všude je zdar a požehnání. A tu moudrost dává nám Duch sv. Jest také rozum přirozený, ježž má každý v menším neb větším stupni od přirozenosti vlastní; ale málo by nám prospěl, kdyby nebyl osvěcován Duchem sv.

David nazývá světlo přirozeného rozumu přímo temností, proto se modlí: »Bože, ty osvěcuješ svíci mou, Bože můj, osvět temnosti mé.« (Ž. 17, 29.)

Mnoho moudrých a rozumných lidí bylo jistě v ohromném městě Babyloně, a proto všichni společně nepoznali nevinnost Susany a odsoudili ji k smrti. Byla by jistě, ač prosta vsí viny, usmrcena, kdyby ji nebyl Daniel svým osvěceným rozumem, ač ještě byl mladík nezkušený, zachránil. »Bůh vzbudil Ducha sv. pacholka mladého, jehožto jméno bylo Daniel.« (Dan. 13. 45.)

Nejmoudřejší ze všech lidí byl Šalamoun. Ale když Duch sv. ho opustil, všecken jeho důvtip, všecko přirozené vědění nemohly zabránit, aby se nestal otrokem chlísnoti, ba ohavným modloslužebníkem. Právě ti, kteří z přirozenosti výtečnými vlastnostmi rozumu vynikají, při své vědomosti vsudy narážejí a z jedné pošetilosti do druhé upadají.

»Oslepil Bůh oči jejich a zatvrdil srdce jejich, aby neviděli očima a nerozuměli srdcem.« (Jan 12, 40.)

Mnozí se domnívají, jak neskonale jsou moudří a rozumní, zatím co nerozvážnost a pošetilost jejich je v celém okolí za terč posměchu.

Hanon, král Ammonitů, považoval sebe za nejvýš moudrého a chytrého. Jednou poslal David k němu své vyslance; chytrý Hanon považoval je za vyzvědače a zrádce, dal jim polovic vouseů a polovic šatu ustříhati a tak po hranicích své země voditi. To byla ovšem nejhrubší potupa, jaká se mohla přihoditi Davidovi, ale Hanon to považoval za něco nejvýš moudrého, že všude nalezne souhlasu a pochvaly za to. Ale nebylo mu při tom příliš volno. Stále napadala mu myšlenka, nebude-li se David za to mstít? Ve strachu najal si Syřany z Rohob a Soby, 20.000 mužů, a 1000 mužů od krále Maacha, 12.000 od Istoba, sehnal i ve svém území množství vojska. Domníval se, že jedná chytře, ale to právě, ty přípravy vojska, pohnuly Davida, že svolal své vojsko a poslal vojevůdce Joaba proti Hanonovi.

Když spojenci Hanonovi to spatřili, dali se na útěk a moudrý a chytrý Hanon byl na hlavu poražen. Ale on sbírá nové vojsko, Syrští zase spěchají na pomoc; ale v první srážce ztratili 10 000 jezdců a ostatní všichni dali se na útěk.

Hanon ještě nepovolil, vytáhl po třetí bez pomocného vojska cizího s hrstkou svých lidí proti Davidovi, byl poražen, zbaven své říše, města jeho zbořena a obyvatelé povražděni. (2. Král. 10. 1. Par. 20.)

Tak daleko zavádí lidský důvtip a rozum, není-li osvícen milostí Ducha sv.

Také v časných záležitostech je třeba srdce, zmužilosti a síly. Jak možno býti statečným, nepřispěje-li sám Duch sv.?

•Čiň dobře a správně, a neboj se nikoho,« slyšíme často ve světě pronášeti. Apoštolé však nečinili nic nespravedlivého a přece byli plni bázně, dokud nepřišel Duch sv.

Jak malou musí býti zmužilost hříšníka, jak bojácné jeho srdce, jak kolísavá jeho stálost. »Třesou se strachem, kde není strachu,« praví o něm David. (Ž. 13, 5.) Lekají se vlastního stínu, a když za tiché noci listí šelestí, jsou naplněni úzkostí a hrůzou.

Že opuštění od Ducha sv. nemají také žádného požehnání, netřeba dokazovat; zkušenost dává pádné důkazy.

Jestliže se jim dobře vede, je to odměna za dobré skutky jejich, jež přece konají, neboť na věčnosti odměny čekati nemohou.

Chceme-li tedy míti štěstí ve věcech duchovních i časných, musíme se přičiniti, aby Duch sv. u nás zůstal. Musí býti vše odstraněno, co by Ducha sv. ze srdce vypuzovalo. Třeba často se modliti: »Neodnímej, Pane Bože, Ducha svého svatého ode mne. Dej mi radost spasení svého, a duchem statečným utvrď mne.« (Ž. 50, 14.)

Bez Ducha sv. není pravé radosti ani pravého štěstí. Prosme denně slovy sv. matky církve: »Přijď, svatý Duše, a naplň mé

srdce milostí svou. Osvět srdce naše, abychom jen to milovali, co se Bohu líbí, tiď jazyk náš, abychom jen to mluvili, co je ke cti a slávě tvé skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

V. Stok.

Nejsvětější Trojice.

Křesťansky věřiti. (Katechetické.)

»Tři jsou, kteří v nebi svědectví vydávají: Otec, Slovo a Duch sv. a ti tři jedno jsou.« (1. Jan 5, 7.)

Dnes je svátek velikého tajemství Nejsvětější Trojice. Kdybychom celý život přemýšleli, nikdy nepochopíme, že jest jeden Bůh, ale ve třech osobách. Kdybychom to pochopili, vystihli bychom bytost boží a Bůh by nebyl Bohem, ale také člověkem, poněvadž může pochopit nanejvýše sobě rovné a nic vyššího.

Kterýsi kazatel vykládal tajemství boží posluchačům takto. Říkával: Kámen nepochopí, že rostlina roste, ale proto přece rostlina nepřestane růsti; rostlina nemůže pochopit, proč ona musí být stále na jednom místě, kdežto zvíře se může pohybovat z místa na místo; třebaž to rostlina nemůže pochopit, je to přece pravda. Zvíře nemůže pochopit, že člověk má nesmrtelnou duši, rozum, vůli a řeč, kdežto ono jen pro ten svět je živo; ale třebaže to zvíře nemůže pochopit, je to přece pravda, že člověk tak obdařenou nesmrtelnou duši má. Člověk pak ani svým rozumem nedovede a nemůže pochopit Boha, Jeho tajemství; ale protože Ho nemůže pochopit, nesmí říci přece: »Já Boha nechápu, proto není, nevěřím.« Bůh byl, jest a bude, třebaž jej nikdy nepochopíme.

To dá zdravý rozum, že člověk není nejvyšším pánem na světě a v celém vesmíru. Je Někdo nad námi, ale Toho nikdy nepochopíme, musíme tedy věřiti. Mluvme tedy dnes, co jest křesťansky věřiti.

Křesťansky věřiti jest všecko za pravdu míti, co Bůh zjevil a skrze církev katolickou k věření předkládá.

Co máme za pravdu? Věříme v první řadě tomu, o čem jsme se mohli přesvědčiti na vlastní oči nebo uši, co jsme omakali. Tomu věříme, třebaž bychom se i mýlili. Ale nemůžeme všude sami být. Proto něčemu věřiváme, třeba bychom se nebyli o tom přesvědčili. Tak když přijdou naši vojáci z bojiště, vypravují nám o bojích v Haliči, Karpatech, v Alpách i v Rumunsku. O tom se už nemůžeme přesvědčit a proto tomu nemusíme věřit, nechceme-li. Při takovém poznání nepracuje už tedy rozum, ale i vůle. Nikdo nemohl donutit apoštola Tomáše, aby věřil, že Pán Ježíš vstal z mrtvých, když Ho neviděl a ostatním apoštolům věřit nechtěl.

O pravdách náboženských se nemůžeme také přesvědčit; nechceme-li, nemusíme jim věřit. A to je právě jedna z příčin dnešní

nevěry zvláště u tak zvaného učeného světa. Lidé by nejraději všecko na vlastní oči viděli, všecko by nejraději rozpitvali, rozfezali, dalekohledy prozkoumali, na pokusech dokázali a vypočítali. A co není tak dokázáno, o tom myslí, že není pravda. Tak kterýsi francouzský lékař řekl: »Katolíci praví, že člověk má duši, ale já už jsem člověka celého rozfezal, a e duše jsem nenalezl.«

Někteří lidé na příklad řeknou: »Já bych věřil, že je nebe, kdyby mně je někdo ukázal.« Kdyby to nebe skutečně viděl, pak by už musil věřit, byl by k tomu donucen, ale to už není křesťanská víra. Neboť křesťan svou vřrou přináší obět rozumu, to jest věří něčemu, třebaš by to rozumem neproniknul, a obět je vždy dobrovolná. Řekne-li křesťan: »Věřím v Boha«, znamená to tolik jako: »Boha ctím, chválím a vyznávám.« »Pane, nechápu všecko, co jsi zjevil, ale věřím tomu, protože Tys to řekl a chceš, abych tomu věřil.«

U vřry je tedy nejdůležitější — chtít věřit. Těžko je někomu dokazovat, že je pět dílů světa, když tomu nechce věřit, ale ještě hůře je dokazovat, že jsou tři božské osoby, ale přece toliko jeden Bůh, někomu, kdo to nechce věřit.

Nemyslete si, že se člověk musí moc zapírat, aby uvěřil, vždyť naše náboženství je veskrze rozumné. To, co máme věřit, je sice nad náš rozum, nemůžem to pochopit, ale není to proti rozumu, není to nesmyslné a takových zjevů, které nedovedeme pochopit, máte kolem sebe v přřrodě mnoho a přece jim věříte. Jest to snad někomu z vás jasno, jak to přijde, že z vejce, které přece není nikterak živé, teplem vzbudí se živý tvor, nebo jak ze zrna vyroste celý strom? Žádný jistě ještě to nepochopil a přece tomu všichni věřte, že je to z toho vejce a z toho zrna. Stačí vám, když to mnohokrát vidíte, že se tak stalo.

Jindy zase slyšíte hodně divnou věc ponejprv, ale věříte jí, protože vám to vypravoval otec, matka nebo někdo, komu důvěřujete. A hleďte! To, co máte věřit o náboženství, to nám sdělil ten náš nejmilejší přítel a dobrodinec, totiž sám Bůh, který klamat nemůže, vždyť je vševědoucí, ani klamat nechce, vždyť je nejvyšš svatý a pravdomluvný.

Zjevil nám to skrze patriarchy a proroky, kteří také dokázali, že mají ty zvěsti od Hospodina; vždyť vyslovili mnohá proctví, která se vypinila, a konali jménem božím i zázraky. A nejposléze a nejvíce zjevii nám Bůh skrze svého Syna. A ten by snad nemluvil pravdu? To nám nejde na mysl. Vždyť ukazoval všude božskou moc a svatost života. Po něm nepřišel a do jeho druhého přichodu nepřijde někdo jiný, kdo by mu byl dost málo podoben. Vzpomeňte si jen na Jeho proctví a zázraky, na Jeho bezúhonný život, najdete-li snad tam něco, co by vám ukazovalo Krista Ježíše jako lháře.

Ani Pána Ježíše, ani jeho apoštoly, ani patriarchy a proroky nemůžeme ani v tom nejmenším obviňovati z podvodu, vždyť měli mnoho důkazů, že ústy jejich mluvil Bůh. A co tito všichni od Boha vyřdili, to jest ten poklad vřry, který svěřil Spasitel

církví sv. a ta jej má chránit, rozšiřovat a vykládati. Té poručil: »Jduce do celého světa, učte všechny národy!«

Skrze církev Bůh už nezjevil nic nového. Jestliže však přece církev nějaký článek víry prohlásila, nebylo to nic nového, nýbrž jen vyjádřila určitými slovy to, čemu již dávno se věřilo. Tak na příklad článek o neposkvrněném početí Panny Marie byl teprve prohlášen r. 1854, ačkoliv už sv. apoštolové o Neposkvrněné Panně mluvili. A aby se církev ani v tom prohlásování nemohla mýlit, dal jí Zakladatel její dar neomylnosti: »A já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« Tak slíbil.

Tak tedy vidíte, že co se nám k věření předkládá, není nic nerozumného, že by tomu docela dobře věřit mohli všichni lidé, kdyby jen chtěli přinést tu obět. A ta obět rozumu není tak těžká, jak se zdá, zvláště když máme k tomu tak dobrého pomocníka jako je Duch svatý, který osvětluje rozum náš. Všichni dobří křesťané ji ochotně přinášejí a milionům mučedníků zdá se býti až příliš lehkou, a proto přidali k ní ještě obět vlastního života.

Takto, to jest křesťansky, věřit máme všichni, kteří nazýváme se křesťany, a musíme věřit, chceme-li přijíti tam, kde je naše vlast nehynoucí, jinak se tam nedostaneme. Bez víry nemůže být nikdo spasen. Spasitel o tom promluvil velmi závažná slova: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdož pak neuvěří, bude zatracen.« Jsou to hrozná slova, ale tím krásnější, že byla pronesena ústy dobrého Pastýře, který nepřišel zatratit, ale hledat a spasit, co by zahynulo.

I protestanté dávají na víru zvláštní důraz, neboť tvrdí, že stačí jen věřit, aby se člověk dostal do nebe. My však katolíci víme od sv. Jakuba, »že víra bez skutků jest mrtvá«, že tedy samotná víra ke spasení nestačí.

Musíme tedy věřit, ale věřit všemu bez rozdílu, co bylo zjeveno, co nám církev vyřizuje. Tedy nevybírat si jen něco, co se vám líbí, co můžete pochopit, a ostatní odhodit, jako ořech s tvrdou slupkou. Jsou tačí lidé, kteří říkají: »Jsem dobrý křesťan, ale mám své názory, věřím si, co chci.« Není pravda, ž: je dobrým křesťanem, vždyť už není vůbec křesťanem! Naše náboženství je přece jako jediné dobře zpracované kolo; vypadne-li z něho jen jedna loukoť, celé kolo se rozsype.

Z toho si nic nedělejte, že něco nedovedete pochopit. Co je vám nepochopitelné, to bylo záhadou i největším církevním učením a světcům, oni však měli silnější vůli věřit a proto silnější víru. Nemůžeme-li něco pochopit, to ještě neznamená, že tomu nemusíme věřit. Tak dnes by mnozí lidé tak rádi viděli do těch plánů Prozřetelnosti boží, ale nevniknou do nich, a tak se stává, že přestávají věřit. Jiným ale právě teď otvírají se oči a poznávají spravedlnost, ale i milosrdenství, věrnost i dobrotu boží, poznávají, že Bůh nebývá posmíván. Pevné víry jest právě nyní lidem nejvíce třeba!

Zeptal by se snad někdo, kde jest všecko obsaženo, čemu věřiti? Tomu odpovídám: Nejkratšeji je to v šestém základních článku víry, více jest již ve »Věřím v Boha«, ale všecko a důkladně jest v katechismu.

To jest ta kniha, kde na málo stránkách jest odpověď na všechny otázky života. Katechismus by měl zůstat v každé rodině. I v dospělejším nebo v dospělém věku vezměte jej často do ruky, dnes těm větším budete rozumět docela jinak. Budete-li znát katechismus, nepřijdete do rozpaků a pochybnosti o víře, a přijdou-li přece pochybnosti, pak vzývejte Ducha sv. a modlete se: »Věřím v Tebe, ve třech osobách jediný, Bože! Ó Pane, rozmnož vírou mou a nedej mně v ní klesnouti.« Amen. M. B.

Neděle druhá po sv. Duchu.

Veliká večere.

»Člověk jeden učinil večeri velikou.«

O znamenité hostině vypravuje nám kniha Esther. Perský král Asvérus učinil ji ve třetím roce své vlády všem knížatům svým, služebníkům, po 180 dní, aby tak ukázal bohatství říše své a velikost a nádheru moci své. Když tak vystrojil hostinu mocným říše své, pozval i d veškerý v hlavním městě říše své Susan od největšího až do nejmenšího a připravil jim po sedm dní hostinu v síni zahrady a háje, kterýž královskou rukou umělecky vysazen byl. Se všech stran zavěšeny byly čalouny nebeské barvy, zelené, hyacintové na provazcích kmentových a šarlatových, které provlečeny byly skrze kroužky ze slonových kostí a na mramorové sloupy upevněny byly. Pozvaní pili ze zlatých kotlíků a pokrmy noseny byly vždy v jiných nádobách. Víno také výborné a v hojnosti podáváno bylo, jak se slušelo na velebnost královskou. Tak líčí kniha Esther hostinu, kterou dával Asvérus napřed mocným říše své, potom veškerému lidu.

Než dnešní sv. evangelium ukazuje nám ještě větší a znamenitější hostinu slovy: »Člověk jeden učinil večeri velikou.« Jest to večere, kterou nám připravil večer před svou smrtí božský Spasitel. Jest to Eucharistie, nejsvětější Svátost Oltářní. V každém ohledu jest to hostina veliká, znamenitější v každém ohledu než hostina Asvérova, jak se o tom v dnešním rozjímání přesvědčíme.

1. Kdo ji připravil? Veliký, mocný byl král Asvérus. Jeho říše se rozprostírala od Indie k Ethiopii v 127 provinciích. Miliony lidí bylo mu podrobena, jeho vůli pokládali za nezměnitelný zákon. Než jak malý je vůči Kristu Pánu, který nám jinou hostinu přichystal a nás k ní zve? Jest to Pán všech pánů, jemuž dána jest moc na nebi i na zemi, skrze něhož všechny věci učiněny jsou. Jest to panovník, kterého nikdo s trůnu nesvrhne, jeho říše potrvá po všechny věky. Když pozoruješ dárci hostiny, převyšuje Kristus Pán nekonečně krále Asvéra, a proto již z této příčiny

jest to hostina veliká. Když Syn boží k lidem se snižuje, jest to něco velebného, v pravdě jest to večeře veliká.

2. Co se předkládá? Velikost hostiny ještě je patrnější, když uvážíš, co se pozvaným předkládá. Hojně byli pohostěni mocní i lidé u krále Asvéra. S velikou štědrostí a nádherou hostinu vystrojil. Než mnohem vznešenější pokrm a nápoj dává nám Kristus Pán. Jest to jeho tělo a krev. On nám dává sebe samého za pokrm a nápoj. Jak vzácná to hostina! Nemůžeme si představití nic vznešenějšího. Jeho moudrost a všemohoucnost způsobily, že se v podobě, pod způsobou chleba a vína dává sebe samého sám za pokrm.

Ó svatá hostino! (o sacrum convivium), volá tu církev svatá, v níž se Kristus přijímá, opětuje se památka jeho smrti, myslí milostí naplněna bývá a budoucí slávy zástava se dává. V pravdě veliká to večeře, při níž se podává tak vzácná, vznešená a skvostná krmě!

3. Kdo jsou pozváni? Veliká byla večeře Asvérova, poněvadž k ní bylo tolik lidí pozváno, mocní, knížata, ano veškerý lid blavného města. Než ať počítáme tyto pozvané velice vysoko, přece jejich počet je nepatrný oproti počtu těch, které Kristus k hostině zve. Kolik milionů lidí žije na zemi? A všichni jsou pozváni. Pro všechny ustanovil Pán Ježíš Svátost Oltářní, pro všechny jest stůl Páně připraven. Tolik by byl nemohl Asvérus pohostiti, brzy by byly jeho zásoby vyčerpány. Zde však se zásoby nikdy nevyčerpají, žádný nepřijde zkrátka. »Na tisíce jich ho berou, ale všichni stejnou měrou, aniž celku ubývá.« (Chval Sione.) Pozvány jsou dívky, sotva se rozum jejich vyvinul, pozván jest jinoch, jenž brzy pozná dobu bouřlivých vášní, pozvána jest dívka, které ve světě hrozí tisícera nebezpečí; pozváni jsou muži, hlavy rodin, rodiče, jejichž povinnosti jsou tak těžké, pozváni jsou starci a stařeny, jimž osladí tato hostina poslední chvíle jejich; pozváni jsou lidé všech stavů, boháči i chudí. A přece tolik lidí pozvání tohoto nedbá; není tu vina ani na nedostatku pozvání ani na nedostatku dostatečného pokrmu. Všichni jsou pozváni, a jak důrazně a kolikráte! Přece se této hostině vyhýbají. Jaká to škoda pro celou společnost! U stolu Páně není rozdílu, tu není vysokých a nízkých, boháčů a chudáčů; všichni jsou si zde rovni a všichni v lásce s Kristem a mezi sebou spojeni! První křesťané byli jedna duše a jedno srdce. Tomuto tajemství se pohané divili, ale nikdy je nepochopili. Toto tajemství bylo sv. přijímání; v Kristu, kterého všichni přijímali, všichni jedno byli. Kéž by všichni pozvaní, alespoň křesťané, ke stolu Páně často přistupovali, byli bychom opět jedno srdce a jedna duše, byli bychom mezi sebou bratři!

4. Jak dlouho trvá? Veliká je večeře Páně i co do trvání. Hostina Asvérova trvala 180 dní pro knížata, sedm dní pro lid. Dnešní knížata sotva by byli s to, aby tak dlouho tolik lidí pohostili. Než co je doba 7, ano i 180 dní u porovnání k době, ve které stůl Páně je pro všechny připraven? »Aj, já jsem s vámi

po všechny dny až do skonání světa. I v nejsvětější Svátosti zůstane s námi po všechny dny. Již uplynulo přes 19 set let, co stále připravuje Pán stůl svůj.

Jak vznešená myšlenka! Jako my přijímáme Tělo Páně, tak je přijímal naši předkové, kteří tento chrám budovali. Spasitel, který se apoštolům, mučedníkům v prvních stoletích za pokrm podával, činil tak doposud a nadchl je, že vše n pokušením odolali, ani smrti pro Krista se nebáli. Tak jsme spojeni ve sv. přijímání nejen s miliony lidí, kteří se před námi požíváním tohoto pokrmu posvěcovali, nýbrž i s miliony lidí, kteří až do skonání světa po nás žítí budou. Jak veliká, vznešená to večeře! Jak vznešená naše církev sv., která takové tajemství uchovává!

5. Co působí? Veliká jest také večeře Páně pro účinky, které v nás působí. Hostina Asvérova byla jenom pro tělo, a to ještě nasýtila pro krátký čas. Večeře Páně jest však pokrm duše. Jest to živý chléb, který s nebe přišel, který všechnu libeznou chuť v sobě má, který světu život dává, chléb, který vyvolené živí, víno, které panické duše vodí, lék pro choré, pokrm na cestu do věčnosti. V tomto pokrmu jest Kristus pokrmem věčících duší, in vita solatium, v životě útěchou, in morte viaticum; při smrti pokrmem na cestu do věčnosti, in aeternitate praemium na věčnosti odměnou.

Tímto jest nevýslovně mnoho řečeno a nám nevýslovně mnoho podáváno.

Když Eliáš před ukrutným králem Achabem utíkal, unaven a hladov pod jalovec si usedl a zemřít si přál, poslal mu Bůh anděla, aby mu přinesl chléb a mu řekl: »Vstaň a jez, máš ještě dalekou cestu.« I vstal, jedl a silou tohoto chleba šel po čtyřicet dní až k hoře boží.

K hoře boží! To je cíl všech křesťanů, tam je cesta daleká, a tato cesta jest úzká a příkrá. Proto máme ještě více posíly třeba než Eliáš. A tento chléb, který nám sílu dává, bycnom nejen 40 dní, nýbrž i 40 let, ano celý život cestovali, až dospě jeme k hoře boží, k věčné blaženosti, jest Kristus Pán v nejsv. Svátosti Oltářní.

Jest nějaká hostina tak veliká a vznešená jako večeře Páně? Jest veliká s ohledem na toho, který ji ustanovil. Kristus, pán věčné slávy, dává ji nám.

Jest velikou vzhledem k pokrmu, který se nám tu podává, jest to skutečné tělo a krev Páně, jest to Kristus Pán sám. Jest velikou a vznešenou, když přihlížíme k počtu pozvaných, všichni lidé jsou to, všech stavů a stáří. Jest velikou vzhledem k době trvání, tento stůl bude stále prostřen po všechny věky. Jest vznešenou a velikou vzhledem k účinkům: oživuje, posiluje duši a do těla smrtelného klade zárodek nesmrtelnosti. Jak jest možno, že křesťané při této myšlence nezahojí láskou i touhou po této večeři? Jak jest možno, že zůstávají křesťané po požívání této večeře tak chladní, tak pozemsky smýšlející, tak malicherní, tak úzkoprsí, tak nelaskaví? Zde ve svatostánku přebývá tvůj Bůh a ty

strádáš při takové hostině? a mrzneš při takovém plamenu? Než budiž od té doby jinak! Díky, neskonale díky Kristu Pánu za tak drahocenný dar, vřelá láska k tomuto vznešenému tajemství, touha, žhoucí touha po častém a hodném přijímání; to jsou předsevzetí, která dnes po této úvaze činíme. Tak se na nás naplní příslibem Páně: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější.« Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Otázka náboženská.

Dle různých pramenů napsal a kázal Havelka Jan, kaplan v Čáslavi.

VI.

Náboženství a politika.

Drazí moji! Posledně mluvili jsme o veřejnosti náboženství. Známa tráze: Náboženství je věc soukromou, neobstojí před rozumem nezkaleným předsudky prostě proto, že sám dárce náboženství našeho slovy i skutky ukázal na náboženství jako na věc nejveřejnější. Slova božského Mistra: »Jděte do celého světa a učte všechny národy« nad slunce jasněji ukazují, že pravda a život náboženský má patřit ne vyvolenému jedinci, ale lidem světa celého! Dějepis všech staletí potvrzuje, že o rozšíření náboženství a jeho proniknutí pracovali nejen kněží, ale sami lidé světští, chtějíce společnost obroditi v duchu náboženském. Konečně podstata člověka vůbec vyžaduje, by náboženství bylo majetkem veřejnosti a jí též respektováno.

Dnes chci promluvit o tematě ne méně zajímavém, jako časovém. O náboženství a politice. Jak že? Náboženství a politika? Toť dva pojmy, které se vzájemně vylučují. A jestliže oba pojmy: náboženství a politika úzce se stýkají — toť klerikalismus! Tak často a možno říci denně slyšíte a v novinách čtete. Abyste jasno měli, prosím, věnujte i této úvaze svoji pozornost.

Je pravda, že náboženství a politika jsou dva pojmy různé. Co je náboženství? V počáteční úvaze jsme si řekli: Náboženství je poznání a cítění Boha. Předmětem náboženství je tedy Bůh. — A co je politika? Krátká a věcná odpověď jest: Politika je řízení věcí obecných čili veřejných, státních. Tedy předmětem politiky je práce o blaho pozemské.

Bůh a blaho pozemské — toť dva různé pojmy, ale nevylučující se. Bůh jest základem a zdrojem všeho blaha. Již jsme si řekli v jedné úvaze, kde Bůh jest, t. j. kde lidé plní vůli boží, jak jí náboženství udává, tam je opravdové blaho. A jako Bůh a pozemské blaho se nevylučují, tak ani náboženství a politika, t. j. cesta k pozemskému blahu, vylučovati se nemohou. A to vám chci stručně ukázati.

Prvním úkolem každé zdravé politiky je zabezpečiti existenci státu jak uvnitř, tak i vně, za hranicemi. Nejlepším základem tohoto zabezpečení státu je mravní řád, který určuje jednak povinnosti občanů ke státu, jednak povinnosti vzájemné, t. j. k spoluobčanům, jednak povinnosti státu jednoho ke druhému. Mravní řád určuje tedy povinnosti občanstva ke státu. Reprezentantem státu je vladař, buď president, buď král či císař. Povinnost občanstva — jak ji mravní řád a státní blaho vyžaduje — je naprostá oddanost a poslušnost vůči vladaři. Tak zní aspoň zákon každého státu.

A nyní vizme, zda snad náboženství v tomto směru vylučuje se z politiky. Co praví naše sv. náboženství o vladaři a autoritě jeho? Stručně asi toto: pramen státní moci je třeba hledati v Bohu. Pravdu tuto nalezáme nejen v Písmě sv., ale i památníky křesťanského starověku tak jasně ji dosvědčují, že nelze o ni pochybovati.

Tak čteme ku př. v knize Přísloví: »Skrze mne králové kralu, i... skrze mne knížata panují a mocní ukazují spravedlnost.« (8, 15.) Když pak se chlubí místodržitel římský, jak vypravuje sv. evangelium, před Pánem naším, Ježíšem Kristem, že má moc jej odsouditi anebo propustiti, odpovídá mu Spasitel: »Neměl bys žádné moci nade mnou, kdyby nebylo tobě s hůry dáno.« (Jan, 19, 11.) K těmto slovům připomíná sv. Augustin na vysvětlenou: Učím z úst samého Spasitele tomu, čemu učí na jiném místě skrze apoštola, že totiž není mocnosti leč od Boha. (Tract. 116 in Joannem n. 5.) A v pravdě zaznívá z učení apoštolů neporušený ohlas této nauky Kristovy, známé a vznešené učení, které předkládá Pavel křesťanům římským, ač byli poddáni pohanským císařům. Praví: Není mocnosti, leč od Boha! (Řím. 13, 1) a z toho již usuzuje apoštol, že kníže »boží služebník jest«. (Řím. 13, 4.)

Vladař tedy dle učení našeho náboženství zastupuje Boha ve správě pozemských věcí, proto náleží mu poslušnost jako Bohu samému, ale poslušnost tato není prokazovaná z bázně před trestem, nábřž z úcty k vůli boží a z vědomí povinnosti. Tím nabývá úřad panovníka vyšší opory a větší stálosti, protože poddaní, kteří Boha se bojí, budou se obávati neposlušnosti a odboje proti panovníkovi, jenž z vůle boží vládne, poněvadž — odpírajíce poslušnost panovníkovi, odpírali by ji vlastně samému Bohu. »Pročež, kdo se mocnosti protiví, zřízení božimu se protiví a kteří se protiví, odsouzení sobě dobývají.« (Řím. 13, 2.)

Již to by stačilo, moji draží, abych s dostatek ukáza, jak náboženství korunuje hlavu státu, povýšujíc jej na zástupce božeho. Než toto náboženství vede své věřící nejen k poslušnosti, ale i k lásce, jež modlitbou spojuje Boha, vladaře i lid. Čteme v Písmě svatém toto napomenutí: Prosim pak především, aby činěny byly modlitby za všechny lidi, za krále i za všechny, kteří jsou ve vysokých úřadech postaveni, bychom pokojný a tichý život vedli ve vši pobožnosti a čistotě. Nebo to je dobré a vzácné před Spasitelem naším Bohem! (I. Tim. 2, 1—3.) A jako náboženství ukládá

povinnosti občanům vzhledem k vladaři, tak i vladařům zase vůči poddaným. Die učení našeho náboženství mají vladařové vládnouti jako zástupci boží a nikdy nemají přestupovati mezi, jež jsou každé autoritě určeny účelem a cílem společnosti. Spravedlnost nesmí býti ani vladafem libovolně porušována a proto, kde příkaz vladařův odporuje řádu spravedlnosti, přestává jeho závaznost sama sebou. Více sluší poslouchati Boha než lidí! čteme v Písmě sv.

Jinou povinností státu je pečovati o hmotné dobro občanstva. Základem hmotného dobra na zemi je majetek. Je tedy povinností státu, chrániti majetek svého občanstva. Za tuto námáhavou a zodpovědnou povinnost jde povinnost i z občanstva, totiž je-li stát napaden, má občanstvo povinnost, svým majetkem, svou krví, svým životem stát chrániti! A rcete mi, draží moji, kde je lepší zákon, který majetek občanstva chrání, nad ten, jež obsažen v prostém slově božích přikázání: Nepokradež! Kde větší důvod posvátnosti a nedotknutelnosti majetku, ne-li v Bohu samém! A tak, draží moji, kdybych probíral všechny povinnosti státu k občanstvu a občanstva ke státu, našel bych vždy a ve všem spojení co nejužší s náboženstvím. A proto, posuzuje vliv náboženství ve státě, volá vynikající učenec Scott: Bez náboženství nemůže obstáti žádný stát. Náboženství proniká všechny kruhy životní dechem ochotného plnění povinností. Právo každého, vznešeného i prostého, silného i slabého, jest mu ctihodným a svatým, z kteréžto příčiny je pro společnost živlem opravdu konservativním. Skrze přísahu posvěcuje svazky věrnosti a příchylnosti, kteréž spojují knížata s lidem a lid s knížetem. S aví se po bok moci nejvyšší, dopňující ji, mírnící, osvěcující a svými vážnými napomenutími zabraňující, aby jí nebylo zneužíváno. Podané povznášejí ku ctnosti a vzpoužující sílu myslí, zachovává národům jejich mladistvost. Ona je základem života rodinného, kázně a piety, jež mají v rodině býti pěstovány. Soudcům pomáhá pomocí přísahy vypátrati pravdu, vojínovi dodává síly, by na bojišti i smrti kráčel vstříc Bohatě sblíží, e s chudými, pobádajíc prvňjší k soucitu a k účinné pomoci, druhým pak vštěpujíc vděčnost a útěchu, povznášejíc a zušlechťujíc vůbec každé postavení v jakémkoli jen člověk býti může. Náboženství je vlastně onou páskou, kteráž udržuje stát pohromadě, jej sílí a chrání, by se nezvrhl! (Katolík, roč. XVII. č. 17, 43.)

Draží moji! Poznáváte zcela jasně poměr náboženství a politiky. Politika, vidouc občanstvo na cestě k blahobytu pozemskému, v náboženství má nejlepšího vůdce, který vládcům dává autoritu, poddaným oddanost a poslušnost z vůle boží, v náboženství má ochránce práva a spravedlnosti, stěžejních to sloupů každého státu!

Dnes však — bohužel — panuje názor, že náboženství do politiky nepatří a tudíž převládá snaha veškeren vliv náboženství ze života politického odstraniti, ba, draží moji, možno dokonce

tvrditi, že politika dneška provozuje se nejen bez ohledu na zákony boží, nýbrž docela přímo proti zákonům božím!

Tak na př. politika chce stanoviti, jak se mají lidé k sobě chovati co se týká majetku. Byla a jest politika, která řekla: Každý může si dobývati majetku bez ohledu na druhého. A stalo se, že boháči, velkoobchodníci a fabrikanti nemilosrdně vyssávali dělníky, takže hladu se sotva ubránili a malé řemeslníky o výživu připravili. Tak to dělala a dělá politika novopohanská, liberální, svobodomyšlná! Naproti tomu je zase politika, která v ohledu na majetek chce řídit lidstvo dle zásady: Majetek se má všem, kdo jej mají, pobrati a mezi dělníky rozdělit! To je zase politika z novopohanství vyplynulá, ale důslednější, říká se jí bezbožecký socialism. Ještě jiný příklad. Jest politika, která povídá: Silnější národ smí národ slabší zotročiti a vyhubiti. A abych neomrzel, již jen jeden příklad o tom, jak politika řídí lidi různých říší. V Německu, draží moji, narodil se před lety šílenec, který dosedl na trůn. Svěvolně, proti všemu právu zapletl se do války, kterou vzplanula pochodeň hrozná a po všem světě, pobísta a sta tisíc, uchvátit chtěl moc dle svého plánu: Jeden Bůh na nebi a jeden císař na zemi! Je poražen, v prachu jeho trůn, ale lidstvo do dnes pije hořký kalich slz, jež šílenec ten v ruku mu vtiskl.

To jsou moje příklady o politice. A proč jsem vybral právě tyto? Proto, abych ukázal, že moderní politika až příliš často dělá se bez náboženství, bez Boha, na základě nevěry. A právě ta politika, která se takto dělá, přivedla na lid i národy ty všechny pohromy a svízele, jež je tží. Právě ta politika bez náboženství je příčinou toho nepokoje, té nespokojenosti, té rozervanosti v národech; právě ta bezbožná politika, která krade a loupe vojnami země, vyssává z národů ohromná vojska vydržujících kde jaký groš a ochuzuje země

A tak kdo má předsudky nezkalený rozum, musí uznati, že politika náboženskou vírou proniknuta býti má. O něco větší muž, než jsou ti řečníci, co na schůzích mluví, že náboženství do politiky nepatří, byl zajisté Washington, spoluzakladatel americké svobodné ústavy. A ten to právě byl, který řekl, že do řízení lidí ve státě, tedy do politiky — patří náboženství. Je to novopohanský a velice záhubný blud, že politika nemá býti proniknuta vírou, náboženstvím. To by mohlo přece již zřejmo býti z těch přesmutných následků politiky nevěrou prosáklé.

Vtipy a rozumy, že náboženství nepatří do politiky, že víru mají političtí vůdcové v uctivosti, ale nechtí klerikalism atd., ty už jsou tuze upotřebovány. Proniknutí politiky duchem náboženským, zákonem božím, to je, co se dnes zavrhuje a co se klerikalismem nazývá. A vědomě dopouští se taci vůdcové šalby a klamání lidu. Chtí namluviti, že klerikalism je touha, aby jen kněží, anebo, má-li to býti ještě větší bubák, docela biskupové a papež řídili politiku. Ale tomu tak není. Kéž by jen brzy prohlédli taci vůdcové, že politika novopohanská jest všude neštěstím národů!

Naše doba podává o tom důkazů více než jiná. Ukazuje totiž, že vášně lidu nabyly smělosti, aby každou autoritu odmítly, bezuzdnost stala se všeobecnou, zřejmá neposlušnost, různé zmatky tak se rozhojnily, že se vladařům odpirá nejen poslušnost, nýbrž že vladařové v moci své nenalézají ani více záruky pro osobní svou bezpečnost. Dlouho se již o tom pracovalo, aby učinění byli vladařové předmětem nenávisti a pohrdání lidu. Plamen nenávisti byl tak dlouho živen, až mocně vypnkl a tak se stalo, že byl v krátké době život vladařův vydán v šanc tajným úkladům anebo atentátům v pravdě zločinné odvážlivosti. (Enc. Lva XIII. Durturnum illud.)

Kdo vzpomene na úžasný počet vražedných útoků nejen proti dědičným vladařům, nýbrž i proti voleným presidentům a vůdcům republik, snadno pozná, že od zničeného oltáře v srdcích lidských vedla zločinná cesta přímo k podvrácení trůnu světských vadařů!

A na základě této zkušenosti volám: Jen ta politika je zdravá a jen ten stát je šťastným, jenž cele proniknut je vírou v Boha, v nesmrtnost duše; a proto vzdor všemu úsilí odstranit náboženství ze života politického volám pln vroucího přesvědčení: Politika, chce-li stát náš učinit šťastným a mocným, musí být živena náboženstvím, musí dbát zákonů božích! Jen věřící politikové uvedou mladý náš stát v rozkošný ráj štěstí a míru, jen politika z víry planoucí přivodí zlatý čas naší draze milované, krví nejepších synů vykoupené československé republice! Amen.

VII.

Proč jsem náboženský?

Drazí moji! Ve svých promluvách hovořili jsme si o náboženství. Příčinou těchto rozhovorů byla ona horečná zážít, jež v přítomných dobách proti náboženství vůbec a křesťauko-katolickému zvláště zuřil jak v denním tisku, tak i na rozličných schůzích lidu. Chceme i my pro sebe rozluštit otázku náboženskou a proto jsme mluvili o tom, co náboženství je, dále o zázraku a proroctví jakožto vnějších důkazech pravosti zjeveného náboženství, nahlédli jsme do vnitř nauky náboženské, abychom z mravní velikosti náboženství usouditi mohli božský původ a pravdu jeho. Poznali jsme náboženství jako věc veřejnou, která ráž samým Kristem, apoštoly, dějinami i povahou člověka je dokumentována. Z veřejnosti náboženství poznali jsme, že stát, chce-li štěstím oblažit své občany a zbavit je ran lidstva, musí dbáti náboženství a jeho přikázání; a proto poslední promluvu věnovali jsme otázce: náboženství a politika. Dnes končím své úvahy a ještě jednou shrnuji všecky v otázku jednu, totiž proč jsem náboženský?

1. Proč jsem náboženský? Nikdy nehnul jsem touto otázkou, abych nebyl býval na konec přiveden k této odpovědi: Nemohu jinak; je to duševní nutnost mého života.

Duch lidský, drazí moji, na perutích orla vznáší se k výšinám nebes, aby prozkoumal to vysoké prázdno a hledal původce nepatrné koule, na níž žije, země, a nalézá — ne Tvůrce, ale tvorstvo nové, miliony hvězd, onu mlhovinu, již pouhým okem za letního večera vidíme a jež dle dohady vždy jsou to nově se tvořící světy — duch lidský neukojen stěmhlav potápí se v hlubiny moře, aby tam hledal Toho, jenž za vším tím se skrývá, a místo Tvůrce — na útesu skály nepatrný život nalézá — červíčka: tu omámen vším, co nalezl, sám do sebe se noří a ve svých nádrech cítí cosi, co hárá, co nutí ho mysliti, obdivovati a na konec pokleká a vyznává: Nebesa vypravují slávu boží! — A tomuto vyznání nevyhne se ani duch nevěrce. Slyšte aspoň jednoho z nich: »Bytost, která hýbá celým světem, nazývám Bohem. Tato pravda tvoří pro mne první článek mé víry!« (Rousseau, Emile, tom. 2, str. 45.) A když člověk pozná rozumem svým bytost, na níž celým životem závisí, spřádá člověk svůj poměr k té veliké, moudré a všemohoucí Bytosti. Jí děkuje za život, za vše, co má, jí prosí, jí se klaní, po splnutí s ní touží. A tento poměr nazývám náboženstvím. A opět ani nevěrec nemůže jinak jednati. Filosof Diderot ve své encyklopedii ve článku Religion praví: A jaké jsou povinnosti, které nám ukládá náboženství? Úcta, láska, vděčnost, důvěra, modlitba.

Vím-li, že Bůh jest, jak lze mu rozumně odpírati poctu, v povinnostech právě vyjmenovaných obsaženou? Je-li Bůh, pak jest pánem přírody a svrchovaně dokonalý; pak On to jest, jenž nás stvořil takovými, jakými jsme, a jenž nám dal, co máme. A proto musíme se klaněti jeho velebnosti, děkovati jeho dobrotě, milovati ho pro jeho dokonalost, velebiti jeho všemohoucnost a díky vzdávati jeho dobrotivosti!

Nuže, drazí moji, proč jsem náboženský? Protože duch můj nutí mne uznati nad sebou Boha, protože duch můj sám poměr k Bohu si tvoří!

2. Proč jsem náboženský? Drazí moji! Nejen člověk sám, ale i Tvůrce člověka, Bůh — udává vzájemný poměr. Bůh svou řečí, svými příkazy stanoví vůli svou a poměr člověka k sobě. Tak činil Bůh dvojí cestou. Jednu z nich — promiňte, že o těch nevěrcích dnes mluvím — musí i nevěrec uznati. Známý francouzský rouhač filosof Voltaire sám napsal: Ten Bůh, který nás stvořil, chce nás všechny spasiti, všude nás poučuje, všude k nám mluví. Bůh vtiskuje do srdcí všech zákon přirozený a tento zákon nejvyšší . . . volá od jednoho polu ke druhému na lidstvo: Klaněte se Bohu, buďte spravedliví! (Voltaire, Poerne sur le loi naturelle.)

Přirozenou cestou, hlasem svědomí mluví Bůh k člověku. To by stačilo k víře naší a spáse naší, ale nestačilo lásce boží. Bůh se zjevil a tak rozplásl tmu, jež obestřela rozum náš a jež pro

nás mnoho, velmi mnoho učinila záhadou. Němá jest příroda, marno bylo by jí se ptát, Bůh sám pokolení lidskému musí dát se znát! Není jinak, kdo by dít boží vyložil. (Voltaire, tamtéž.) A slyšeli jsme, v kom se Bůh zjevil. V Ježíši Kristu! Kristus Bohem — zázraky a proroctvími dokazuje své božství a svou pravdu — a svět mu věří a nauka jeho mění tvářnost země. Učení evangelia Kristova je tak čisté, tak svaté, tak všeobecné, tak jasné, tak staré, že nemůže pocházeti než od Boha samého. (Voltaire, Ouvres sv. 45., str. 211.) A vizte dějiny světa a ony volají, že není ctnosti, která by z nauky Kristovy nevzešla, která ale v Kristu také neměla by krásný vzor! A v ústech ctnosti ozývá se hlas boží! Příklady Ježíše Krista jsou svaté, jeho mravouka je božská! (Tamtéž.)

A proto nedivím se, že velcí mužové, jako Rousseau, volali: Nuže, musí-li člověk mít nějaké náboženství, pak jest tím náboženstvím jediné křesťanské náboženství! (Contrat social, díl II., cap. 8) A proto jsem náboženský, proto jsem křesťanem!

Proč jsem náboženský? Drazí moji! Ve dvou promluvách, když mluvil jsem o otázce, zda náboženství jest věcí veřejnou, a o náboženství a politice, jsme viděli, jak důležitý význam má náboženství křesťansko-katolické. Mám-li pod dojem těchto dvou úvah zodpovědět otázku: Proč jsem náboženský? pak pravím: Proto, poněvadž náboženství mé je s to, aby rozluštilo všechny otázky života a zhojilo s dobrým prospěchem každé zlo, jež tísní společnost lidskou!

Jedině víra a láska k Bohu konejší všechny naše potřeby. Svět bez víry a bez lásky musí zhynouti; popíráš-li toho a podáváš-li duši lidské pouze časný pokrm, pak neodstraníš nesnáze, nábrž násilně potlačuješ neutlumitelný hlas lidské přirozenosti. Ohlédněme se po nějakém léku na uzdravení společnosti lidské. Zlo nelze jinak zničití, nežli zničíme-li příčiny a původ téhož zla. Pozůstává-li toto v nemilování Boha, pak nestačí jen říci: Miluji Boha, jako nestačí pouze říci: Jsme ve spojení s Bohem, není-li tomu dosavad tak!

Tato řeč nebrání nikterak, abychom přece proti Bohu hřešili. Proto musí hřích odstraněn býti. Jest tedy třeba, abychom vrátili se ku přirozenosti lidské prvotní, aby duše naše vešla ve spojení se svým Stvořitelem! Nuže, kdo má provéstí toto spojení? Člověk či Bůh? Kdo má podati ruku ke smíru? Vítěz nebo přemožený? Kdo má způsobiti onen zázrak? Ten, kdo má moc anebo ten, kdo je bez moci? Kdo má rozluštití tu záhadu? Bůh se svým světlem či člověk se svoji tmou? — Zajisté, že Bůh! (Vinet: Essais.)

A proto jsem náboženský, poněvadž věřím a dějiny mi to potvrzují, že jediné návrat k Bohu a k náboženství a k církvi jest s to obroditi společnost lidskou!

To jsou, drazí moji, odpovědi mé na otázku: Proč jsem náboženský? A mohl bych už skončití své úvahy o náboženství, ale čtu otázku z očí vašich: Jak tedy rozluštití si otázku nábo-

ženskou? Budu věřit svému náboženství jako pravdě anebo je odhodím jako věc zaostalou a zbytečnou? Přidržíím se učení církve jejíímž jsem členem, anebo z ní vystoupím? A na tyto otázky dám odpověď filosofa:

Vznešené poslání křesťanstva není dosud skončeno na světě; není ani skončeno u nás, stojících přece co do vzdělání v čele společnosti lidské, není ukončeno nikde v Evropě. Ti, kdo se domnívají, že křesťanství skončilo svoji úlohu, kdy mu zbývá ještě tolik vykonati, jsou opravdu slepi! Křesťanství přečká ještě dosti nauk, které se domýšlejí, že nastoupí na jeho místo. Všecko se splní, co v křesťanství je a bylo předpověděno. Vítězství nad světem zůstaveno jest jedině křesťanskému náboženství; to bude poslední ze všech nauk náboženských! (Jouffroy: *Nélanges philosophiques*.)

A o církvi? Na to odpověď spisovatele: Církev katolická je jediný chrám dosti prostorný, dosti starý i dosti pevný, aby pojal v sebe a chránil lidstvo. Nižádná moderní filosofie, pokud se pamatují, nedospěla tam, kde se nalézá církev katolická. Žádná filosofie není oprávněna rozlévati v lidstvo hned od nejtělejšího mládí světlo tak jasné, jako to činí náboženství. Proto pevně věřím v budoucnost a ve věčné trvání katolické církve! (A. G. Sandová ve své *Lilii*, sv. 2., str. 44.)

Domluvil jsem. Kéž tyto úvahy vzbudí ve vás lásku ku sv. náboženství, důvěru a oddanost k církvi svaté, nositelce pravého náboženství, kéž dle pravd náboženských žijete, je hájíte, pro ně i trpíte, v nich zmíráte a svoji spásu v nich nalézáte! Amen.

N. B. 1. Jako pramenů užito bylo: Thdr. J. Kašpar: *Učebnice katol. náboženství*, Dr. J. Klug: *Boží Slovo a Boží Syn*, Brynych: *Duch Obnovy*, Bonomelli: *Relig'ös-soziale Tagesfragen*, Bottau-Mergl. *Víra katolická dokázaná a obhájená slovy a důvody nepřátel*.

2. Příčinu k těmto promluvám zavadaly místní pokrokové časopisy.

Ponaučení: Duchovní všiměj si místních i krajinských novin a najdeš látku k apol. kázáním, jež v místě — jako tyto — způsobí rozruch a jsou pak velmi četně navštěvována.

ČÁST PASTORAČNÍ.

O překážkách manželství dle nového kodexu církevního vzhledem na zákon o reformě práva manželského.

Odpověď k stejnojmenné otázce pro vikariátní pastorální konference v diecesi králohradecké roku 1919.) Napsal Václav Ůliva. — (Pokračování.)

O překážkách bránících zvláště pojednává kodex v kánonech 1058—1066 a čítá mezi ně: *votum simplex virginitalis, castitalis perfectae, non nubendi, suscipiendi ordines sacros et amplectendi statum religiosum, cognationem legalem, ex adoptione ortam*, ale jen v některých krajínách, *matrimonium inter personas baptizatas, quarum altera est catholica, altera vero sectae haereticae seu schismaticae adscripta čili mixtam religionem, matrimonium cum iis, qui notorie aut catholicam fidem abiecerunt, etsi ad sectam acatholicam non transierint, aut societatibus ab Ecclesia damnatis adscripti sunt a matrimonium, si publicus peccator aut censura notorie innodatus prius ad sacramentalem confessionem accedere aut cum Ecclesia reconciliari recusaverit*. V jiných pak kánonech stanoví týž kodex ještě jako překážky bránící: *sponsalia, tempus clausum, vetitum Ecclesiae a omissionem proclamationum*.

O jednoduchém slibu učí kodex v kánoně 1058. takto: § 1. *Matrimonium impedit votum simplex virginitalis, castitalis perfectae, non nubendi, suscipiendi ordines sacros et amplectendi statum religiosum*. § 2. *Nullum votum simplex irritat matrimonium, nisi irritatio speciali Sedis Apostolicae praescripto pro aliquibus statuta fuerit*. Zůstává tedy nauka kanonistů o jednoduchých slibech celkem kodexem nedotčena, až na jich počet, ježto většina kanonistů čítá pouze čtyři sliby jednoduché, kdežto kodex uvádí jich pět, ač byli i kanonisté, kdož čítali 5 slibů jednoduchých již před vydáním kodexu, jako na př. Lehmkuhl a jiní. Právě tento auctor doslova: »*Vota, quae matrimonii impedimentum impediens constituunt, quatuor vel quinque enumerantur: 1. votum non nubendi seu coelibatus, 2. votum virginitalis, 3. vo-*

*

tum perpetuae castitatis, 4. votum suscipiendorum sacrorum ordinem, 5. votum ingrediendae religionis« a rozdlí slibu coelibatus a perpetuae castitatis objasňuje takto: »Tria priora vota, cum similitudinem inter se habeant, ab ipsis voventibus aliquando confunduntur, ita ut non statim pateat, quale fuerit votum emissum. Quae dubitatio, si solvenda est, ex inquisitione de objecto et de motivo voti auferri aliquando potest. Nam votum coelibatus, si vocem premas, habet pro objecto, quod illicitum fiat, unicum actum ineundi matrimonii: igitur non formaliter, sed consequenter tantum inducit obligationem perfectae castitatis. Votum virginitalis pro objecto prohibito habet illud primum peccatum consummatum, quae virginitas laeditur, e. i. voluntariam seminis effusionem, si de viro agitur, sive per copulam sive per pollutionem fit; si de muliere agitur, copulam aut innaturalem corporalis integritatis laesionem culpabiliter factam. Votum castitatis formaliter et per se quemlibet actum castitati contrarium, sive externum sive internum, ex motivo religionis prohibitum facit. Si ex objecto promisso dubitato auferri nequit, adiumentum praebere potest inquisitio circa motivum, quod vovens intenderit. Qui enim 1. ex voluntate declinandi onera matrimonialia vovit, praesumitur vovisse coelibatum, nisi aliud constat; 2. qui impulsus est ex desiderio specialem aureolam virginum sibi comparandi vel propter eximiam pulchritudinem castitatis, perfectae nunquam laesae, virginitatem presse sumptam; 3. qui ex amore ipsius virtutis puritatis permotus est, formaliter castitatem vovisse dicendus est.«¹⁾

O přibuzenství občanském píše kodex: »In iis regionibus ubi lege civili legalis cognatio, ex adoptione orta, nuptias reddit illicitas, in te quoque canonico matrimonium illicitum est« v kánoně 1059.; počítá je tedy dle různých krajín různě, kdežto dříve čítalo se přibuzenství toto vždy mezi překážky rušící bez jakéhokoliv omezení a ohraničení.

O smíšeném manželství má kodex více kánonů. Práví o něm v kánoně 1060.: »Severissime Ecclesia ubique prohibet, ne matrimonium in eatur inter duas personas baptizatas, quarum altera sit catholica, altera vero sectae haereticæ seu schismaticæ adscripta; quod si adsit perversionis periculum coniugis catholici et prolis coniugium, ipsa etiam lege divina vetatur«, čímž vyjádřen jest starý, od pradávna hlásaný a hájený, určitý a neklamný názor, že manželství smíšená protíví se co nejrozhodněji duchu církevnímu. Potom hned dodává se, kdy církev při těchto manželstvích dispensuje slovy kánonu 1061: »§ 1. Ecclesia super impedimento mixtae religionis non dispensat, nisi: 1. urgeant instae ac graves causae; 2. cautionem praestiterit coniux acatholicus de amovendo a coniuge catholico perversionis periculo et uterque coniux de universa prole catholice tantum baptizanda et deducanda; 2. moralis habeatur certitudo de cautionum implemento. § 2. Cautiones regulariter in scriptis exigantur« a zněním kánonu 1062.: »Coniux

¹⁾ Theologia moralis, vol. II., editio nona, 514.

catholicus obligatione tenetur conversionem coniugis acatholici prudenter curandi.«

Bezprostředně pak následuje poučení pro kněze, jak počínati by si měl u snoubenců, kteří nedbajíce na přísný zákaz smíšených manželství odvážili by se uzavřati je nejen po obdržené dispensi před knězem katolickým, ale i jaksi dodatečně, i před duchovním nekatolickým. Praví se tam v kánoně 1063.: § 1. Etsi ab Ecclesia obtenta sit dispensatio super impedimento mixtae religionis, coniuges nequeunt, vel ante vel post matrimonium coram Ecclesia unitum, adire quoque, sive per se sive per procuratorem, ministrum acatholicum uti sacris addictum, ad matrimonialem consensum praestandum vel renovandum. § 2. Si parochus certe noverit sponso hanc legem violaturos esse vel iam violasse, eorum matrimonio ne assistat, nisi ex gravissimis causis, remoto scandalo et consulto prius Ordinario. § 3. Non improbatur tamen quod, lege civili iubente, coniuges se sistant etiam coram ministro acatholico, officialis civilis tantum munere fungente, idque ad actum civilem dumtaxat explendum, effectuum civilium gratia.«

Posléze uvádí se v kánonech 1064 a 1102 vlastně pastorální část o smíšených sňatcích takto: »Ordinarii aliique animarum pastores: 1. fideles a mixtis nuptiis, quantum possunt, absterreant; 2. si eas impedire non valeant, omni studio curent ne contra Dei et Ecclesiae leges contrahantur; 3. mixtis nuptiis celebratis sive in proprio sive in alieno territorio, sedulo invigilent ut coniuges promissiones factas fideliter impleant; 4. assistentes matrimonio servant praescriptum can. 1102«, jenž zní zvláště v § 2: »In matrimoniis inter partem catholicam et partem acatholicam omnes sacri ritus prohibentur; quod si ex hac prohibitione graviora mala praevideantur, Ordinarius potest aliquam ex consuetis ecclesiasticis caeremoniis, exclusa semper Missae celebratione, permittere.«

Nestanoví tedy nový kodex o smíšených manželstvích celkem nic nového a zvláštního, vyjme-li okolnost, že při nich nemá se sloužiti mše svatá, což ostatně již dříve také se nařizovalo, ale v našich krajinách velmi těžko provésti se dá, poněvadž lid beztak mše sv. tu a tam si mnoho neváží a kdyby mše sv. při smíšených sňatcích se odstranila, stalo by se modou sňatky beze mše sv. slaviti vůbec ¹⁾

Za to kodex uvádí v kánonech 1065 a 1066 brázdící překážky nové, posud právu neznámé, alespoň v tom smyslu, že by byly překážkami. ²⁾ Vždyť kánon 1065 praví: § 1. »Absterreantur quoque fideles a matrimonio contrahendo cum iis, qui notorie aut catholicam fidem abiecerunt, etsi ad sectam acatholicam non

¹⁾ Že smlouva o výchovu dětí po prohlášení ústavy republiky československé musí zníti trochu jinak nežli dříve, rozumí se samo sebou. O tom pojednám brzy obsírněji.

²⁾ V jednotlivých diecesích totiž i před vydáním kodexu podobná ustanovení platila. Sr. na př. doklady u dra Ant. Brychtý ve spise: Vademecum, 170—172.

transierint, aut societatibus ab Ecclesia damnatis adscripti sunt.«
§ 2. »Parochus praedietis nuptiis ne assistat, nisi consulto Ordinario, qui inspectis omnibus rei adiunctis, ei permittere poterit ut matrimonio intersit, dummodo urgeat gravis causa et pro suo prudenti arbitrio Ordinarius iudicet satis cautum esse catholicae educationi universae prolis et remoti periculi perversionis alterius coningis.«

A kánon 1066 dodává: »Si publicus peccator aut censura notorie innodatus prius ad sacramentalem confessionem accedere aut cum Ecclesia reconciliari recusaverit, parochus eius matrimonio ne assistat, nisi gravis urgeat causa, de qua, si fieri possit, consulat Ordinarium.«

Impedimentum impediens jeví se tedy mezi katolíkem, chce-li tento uzavřít sňatek buď s osobou, jež, jak všeobecně známo, buď katolickou vírou pohrdla, byť i na dále v lůně církve, ač ovšem jenom matrikově, zůstávala, anebo s tím, kdož hlásí se do společnosti, církvi svatou zavržených, či dokonce s tím, kdo jest veřejným hříšníkem nebo církevní censurou, jak známo v jeho okolí, stížen a nechce dříve přijmouti svátost pokání anebo s církvi se smířiti.

O prvním druhu čili o těch, kdož katolickou vírou pohrdli, byť i na dále v lůně církve formálně zůstávali, netřeba se zajisté blíže ani zmiňovati. Bývalo jich v Čechách v dobách dřívějších celé řady. V době poslední však někteří z nich vystoupili z církve a přešli většinou k bezvěří a tím k Volné Myšlence. Proto tento druh lidí nebude v praxi činiti velikých obtíží, ač případ podobný časem i nyní se nalezne.

Do druhé řady čili do společností, jež církvi byly zavrženy, náleží hlavně zednáři. Alespoň mezi exkommunikacemi ordinario modo Romano Pontifici rezervovanými, jimiž stížení jsou nepřátelé církve, se dří: »Nomen dantes sectae massonicae aut carbonariae, aut aliis eiusdem generis sectis, quae contra Ecclesiam vel legitimam potestatem seu palam seu clandestine machinantur, necnon iisdem sectis favorem qualemcunque praestantes, eorumve occultos coryphaeos ad duces non denuntiantes, donec non denuntiaverint« a o manželství katoličky se zednářem již dne 21. února 1883 S. Officium k otázce: »Utrum iuranentum massonicum non retractatum considerari et tractari possit et debeat ad instar impedimenti matrimonii impediens vel etiam dirimentis; et quae cautelae exigí debeant, ad matrimonium puellae catholicae cum viro franco-muratore iurato licite vel etiam valide a parocho benedici possit« bylo odpověděno: »Quod attinet ad matrimonium, in quo una pars contrahentium claudenstinis aggregationibus notarie adhaeret, donec Apostolica Sedes generale decretum hac in re ediderit, oportet, ut Pastores caute et prudenter se gerant; et debent potius in casibus particularibus ea statuere, quae magis in Domino expedire iudicaverint, quam generali regula aliquid decernere; omnino vero excludatur celebratio sacrificii Missae,

nisi quando adiuncta aliter exigant,*) tedy téměř totéž, co nyní stanoveno jest v kánoně 1065.

Konečně do třetí řady čili do počtu veřejných hříšníků budou náležeti všickni, kdož uzavřeli civilní sňatek, potom by rádi i církevně dali se oddati, ale nebudou chtítí, nebo alespoň jeden z nich nebude ochoten vykonati sv. zpověď a sv. přijímání. Těch případů časem bude více. Dá-li se na př. hodná dívka pohnouti jenom z důvodu, aby se vdala, k civilnímu sňatku, stane se častěji, že později bude chtítí uzavřítí sňatek církevní. Domnělý manžel v mnoha případech k tomu svolí, ale oblouzen liberalismem nebude ochoten vykonati sv. zpověď a sv. přijímání. Pokud nebylo manželství státně civilního, v takovýchto případech, ač velmi zřídka, ovšem se svolením biskupa, když vše zůstalo v tajnosti, docházívalo k církevnímu sňatku i bez sv. zpovědi a sv. přijímání. Po vydání kodexu a uzavření státně civilního sňatku takovýto případ již nebude tak snadný. Kdo uzavře civilní sňatek, stává se totiž u věřících publicus či notorius peccator a pak, má-li dojíti k církevnímu sňatku, bude třeba sv. zpovědi a sv. přijímání, a jen v řídkých případech stačí svolení biskupa.

Ostatně tato poslední tři impedimenta impedientia nejsou vlastně impedimenta jako spíše quasi impedimenta, poněvadž však kodex čítá je v impedimenta tím, že uvádí je v jednom odstavci a pod titulem překážek bránících nezbyvá nežli i je mezi impedimenta čítati.

Reforma manželského práva v republice československé překážky bránící přechází až na ohlášky mlčením.

(Pokračování.)

Ze statutu diecese Pittsburghské.

Stůj zde výtah ze statutu diecese:

Za účelem jednotného postupu v kázni, jakož i výpomoci farářům v řízení časných záležitostí osadních ustanovil církev sněm baltimorský, aby biskupové zplnomocnili několik hodných, moudrých laiků, aby totiž s farářem působili jako výbor kostelní.

1. Neustanovuje-li biskup sám kostelní výbor, buďtež každé 3 roky voleni 4 nebo více výborů (zde jim říkájí kuratoři) od osadníků, a to z těch, jež na volební listině vyjmenuje farář osady, který je oprávněn jmenovati (ustanoviti) 3 členy, ostatní mohou býti zvoleni od osadníků. (Při volbách má kněz 3 hlasy).

2. Dříve než zvoleni výboři jsou připuštěni k vykovávání povinností svého úřadu, musejí býti písemně potvrzeni biskupem, a mohou jím býti odmítnuti nebo i sesazeni ze spravedlivého důvodu.

3. Každý mužský člen osady, který dosáhl 21. rok věku, má právo voliti i volenu býti, s podmínkou, že je dobrý katolík,

*) Sr. Lehmkuhl: Theologia moralis, d. c. 511. pozn. 1.

který svědomitě plní svoji velikonoční povinnost; platil vždy osadní i jiné příspěvky na kostel a školu, zvláště v době dvanácti měsíců před volbou; nepatří k žádnému tajnému nebo zakázanému spolku; nezanedbal poslati děti své na katechismus anebo do katol. školy, je-li taková v místě (třeba byla i jiné národnosti, neboť vyučovací řeč je zde angličtina).

4. Povinností výborů je spolupůsobiti s farářem čili duchovním správcem osady, plniti přesně stanovy diecese ve všech časných záležitostech farnosti a všemožně, úsilovně starati se o rozmnožení prostředků k uhrazení osadních výdajů i placení dluhů, tak aby faráři bylo možno věnovati se cele duchovní péči o svěcené stádo.

5. Bez písemného dovození biskupa není dovoleno žádný majetek koupiti, ani zříditi novou osadní budovu — kostel, školu, dům, jejíž provedení by přesahovalo obnos 500 dollarů, aniž smí býti osadní (farní) budova přestěhována nebo zničena.

6. Bez písemného dovození biskupova nesmí se učiniti dluh přesahující obnos 500 dol.; není též dovoleno, aby roční vydání osady převyšovalo obnos 500 dol. na obyčejné roční poplatky.

7. Obyčej, přijímatí vklady nebo půjčky peněz od jednotlivců, způsobil v některých případech mnoho obtíží, nesnáží a starostí jak faráři, tak osadníkům, a proto nebude trpěn.

8. Výbor i farář (který jest ex officio předsedou výboru a pokladníkem fondu osadního) konejtež schůze aspoň jednou za 3 měsíce, aby prohlédli osadní knihy, příjmy a vydání atd. a zjistili takto přesně všechny účty i obraty v knihách osadních, které budou takto připraveny k předložení biskupovi. To děje se před 1. únorem dle formuláře vydaného kancléřem diecese. V něm budiž podána vyjádření o všech příjmech, vydáních, půjčkách, dlužích a j. událostech osady. Tento roční výkaz budiž podepsán kostelním výborem, který se činí zodpovědným.

9. Veškeré smlouvy a nároky (právo) na osadní majetek buďtež činěny ve jménu osady biskupem jakožto důvěrníkem a to dle formuláře schváleného pro tuto diecesi.

10. Osadní výbor nemůže činiti zvláštní zákony či pravidla pro osadu bez vědomí a schválení biskupova.

11. Výbor i všichni členové osady pamatujte, že právo jmenovati, vyzvati, ustanoviti nebo dosaditi faráře, jakož i stanoviti jeho služné, dále podržeti, přesaditi nebo vzíti faráře přísluší pouze biskupovi té diecese, od něhož rovněž obdržel kněz jurisdikci, místo i úřad.

12. Faráři přísluší jmenovati varhaníka, zpěváky, sakristána, kostelníka, učitele a všechny ty, kteří jsou zaměstnáni službou oltářní nebo kostelní.

13. Nastanou-li neshody nebo nedorozumění v časných nebo duchovních záležitostech mezi farářem a výborem nebo mezi členy osady, a nemohou-li tyto neshody býti jimi samými při-

znivě rozřešeny v souhlasu se zákony církevními, budiž spor ten předložen biskupovi písemně, načež se všichni podrobí jeho rozhodnutí.

K tomu třeba dodatí zkušenosti nabyté.

Každý farář má kuratory (výbory), jichž počet řídí se dle velikosti osady, a ta zase dle počtu rodin neb duší. Výborů může býti nejméně 4, nejvíce 12. (Zde je jich 9.) Dále jsou ustanoveni kollektori (zde 15), jichž úřadem je po domech vybíratí příspěvky osadní (domovní kollektu).

Každá rodina platí obyčejně jeden dollar měsíčně, svobodní mužové nebo takoví, kteří mají rodinu v kraji (v Evropě), platí 50 c.

V irských osadách platí i z lavic v kostele — ročně 12 až 50 dollarů. Na slovenských osadách se z lavic neplatí. Ale přijdou-li v neděli dospělí (muž nebo žena, mladík, dívka) do kostela, platí u dveří do košíčka na stole položeného 10 c. (Tu sedí 2 kollektori — aby se peníze neztratily.) Při mši sv. jdou 2 kollektori okolo všech přítomných a sbírají zase do košíčků — dává se po 10 nebo po 5 c., děti jen 1 c., 5 c. — jak kdo může. Sestry řeholní neplatí nikdy ničeho.

Výboři neplatí nikdy více, než ostatní členové osady — mají více starostí a ztrácejí čas při sbírkách. Dále bývají měsíčně kollekty (ofěry) okolo oltáře — jdou všichni v kostele přítomní i děti. Kladou svoji obětinu do košíčku na stůl při oltáři stojící. Zde bývá na ofěře mužů více než 100, o Božích hodech vánočním a velikonočním několik set.

Měsíční kollekta okolo oltáře činí zde výše 100 dol., někdy ku 200 dol. Slováci platí v celé Americe více na kostel než Čechové. Mimofádné kollekty jsou v kostele o Božích hodech (vkládají příspěvky do obálky) nebo při svěcení nějaké sochy a pod. Vedle toho věnují jednotlivé spolky na kostel ročně jistý obnos. Zde i Sokolové přispívají

Osadních klášterů zde není. Při osadní škole je vždy dům pro sestry, někde — ve větší osadě — mají i domácí kapličku s Nejsvětějším. Záleží to na ochotě knězově. Který řád chce mít svůj klášter s noviciátem, zřídí si jej ze svých prostředků kde chce — ovšem přijme-li to biskup. Všechno jmění osadní je vlastně jmění církevní. Kdyby osadníci se proti biskupovi vzbouřili, má právo jim všechno prodat a peníze si ponechat. Sestrám tedy osadní dům nikdy nepřipadne. Osada ho úplně zařídí, všim potřebným opatří a vydržuje. Sestry si platí jen stravu a oděv ze svého a dostávají měsíčně pro jednu učitelku 25—60 dollarů dle nařízení biskupa diecese.

Kněz má v této diecesi 120 dol. měsíčně, potom za mše sv. (náš má Requiem skoro každý den v roce vyjma neděle po 5 dollarech. Za křest dostává obyčejně 3 dol., při oddavkách a pohřbech 10, 15, 25 dol. Za úvodek 1 dol., od matriky 50 c. To není všude stejné.

V jednom městě či městě může býti více osad, které se liší národností. Zde v Homestead, Pa. je osada irská (3 kněží), dvě slovenské, polská, litvánská, maďarská a německá, ruská či řeckokatolická sjednocená, též pravoslavná či ruská nesjednocená. Každý se přihlásí do osady své národnosti. Nová osada se zřídí tehdy, je-li dosti osadníků, kteří by přispěli na vydržování kněze a kostela. Školu nemá každá osada. Na slovenských osadách chodí kněz o svátku Tří Králů světit domy a píše na dveře K. M. B. Dostává pěknou nadílku; někde 5, 2, 1 dol. I jinak podporují Slováci štědře kněze i sestry. Nejraději a přirozeně mají rádi kněze své národnosti. Přinášejí nejen peníze, ale i potraviny plné koše. Někde nemusejí sestry koupit nic pro sebe, vše dostanou (mouku, cukr, zeleninu, ovoce, drůbež, obuv).

Nejladnější zahřívání kostelů.

Technicko-pastorální studie.

Poněvadž počet, velikost a nesnadnost prací v duchovní správě válkou a převratem náramně vzrostly, třeba bychom i hmotně-technickým podmínkám pro plodnost služeb božích větší pozornost věnovali. K tomu také náleží dle formy účelné, dle velikosti dostatečné větrání kostela.

K vůli přehledu rozeznáváme podmínky minimálního větrání, jednotného větrání a normálního větrání. Vedoucím hlediskem musí při tom býti účel větrání. Minimálním větráním označují ono obnovení vzduchu v kostele, které má jen účel odváděti nečistý vzduch a nahraditi jej čerstvým. Při jednotném a normálním větrání jest však hlavním účelem zahřívání kostelního prostoru přívodem teplého vzduchu, jednotné větrání jest jen zvláštní případ, by se při rozdílu teploty o 2° C mezi kostelní prostorou a zevnějším vzduchem dosáhlo zahřátí o 1° C. Normální větrání záleží v takém zahřátí vnitřku kostela vzduchem a v takém šetření s dosaženou teplotou, že pravidelně teplota uvnitř kostela před polovicí února neklesne pod teplotu mimo kostel.

I. Minimální větrání. Ačkoli nemá jiného účelu než jednoduché obnovení vzduchu, přece často se ho nedostatečně dosahuje pro přehmaty vzhledem k směru, rychlosti, mocnosti, času a způsobu větrání.

1. Volba směru. Větrání děje se ve formě dvou proudů vzduchu, z nichž jeden špatný vzduch odvádí, druhý čerstvý vzduch přivádí. Výpočet a zkušenost učí, že větrání jest tím snazší, čím méně oba proudy k sobě se přiblíží, když tedy alespoň jsou dva otvory a ty uhlopříčně (diagonálně) leží. Obvykle se vyskytují čtyři způsoby otvorů: v hloubce dveře, ve výšce okna, ve stropě nebo na obloucích lunet (štitů) odváděcí díry do půdy nebo do věže a ventilatory v různých polohách. Mezi uhlopříčnicami (diagonálami) jsou nejdelší a nejvýhodnější, tedy na př. dopc-

ledne východní strana nahoře a západní strana dole, odpoledne opačně. (Rozdíl mezi dopolednem a odpolednem vzhledem k výsluní.) Výpočet a zkušenost také v tom souhlasí, že tyto proudy vzduchu na jedné straně vír, na druhé straně místa s mrtvým vzduchem vyvozuji (Mousson Fysika I. § 144.). Tato vada se dá tím zmenšiti, že se použije co nejčtetnějších a co největších otvorů a že se mezi diagonalami delší zvolí.

2. Rychlost proudu vzduchu jest neobyčejně důležitá, poněvadž na ní záleží nejen — jak se často za to má — velikost vyčištění vzduchu, nýbrž i způsob jeho. Má-li kostel vzduchovou prostoru 2500 m³ a dva uhlopříčné otvory každý 5 m², bylo by pochybeno míti za to, že je stejné, zdali se v osmi minutách propustí proud vzduchu s rychlostí 100 cm. nebo v osmdesáti minutách proud s rychlostí 10 cm. Pro odstranění nezdřavých plynů může to míti skoro stejný význam; ale pro odstranění prachu, kouře zárodků hub a jiných nejmenších rostlinných a zvířecích výtvorů jest rychlé větrání, i když je kratší, mnohem drahocennější, zvláště bezprostředně po ukončení služeb božích.

3. Mocnost větrání nezáleží jen na velikosti a počtu otvorů, jakož i na rychlosti a trvání proudu vzduchu, nýbrž i na formě otvorů. Čtverecný metr je ve formě kruhu cennější než ve formě čtverce, tento pak je zase cennější než obdélník.

4. Čas větrání. K větrání se volí obyčejně teplejší hodiny dne. Jest velkou škodou pro služby boží, že je příliš málo postaráno o možnost větrání v noci. Bylo by pro nás kněze i věřící dobře, kdyby kostely již při ranních službách božích provětrány byly. Když malé okénko spojuje prostoru věže s prostorou kostela a když se nějakého okénka v kostele dá použiti jako protiotvoru, dá se dosti dosti dobrého nočního větrání. Jsou veliké předsudky proti jarnímu větrání kostelů. Když jsou prostory chrámové ještě velmi chladné, venku však již teplejší dni nastaly, bojí se mnozí větrání kostela, poněvadž kameny navlhnu a tím se vlhkost do kostela se dostane. Ovšem je správné, že při velmi vlhkém vzduchu škody větrání větší jsou než výhody. Když tedy v teplé době obloha je zamračená, může se větrání nechati. Když však při teplém počasí obloha jest jasná neb jen světlými oblaky potažená, jest mti za to, že jest větrání výhodné, i kdyby se kameny měly »potiti.« Upozorňuji na přirovnání. Když muž s brejlemi vstoupí ze studeného vzduchu venku do tepé světnice, brejle naběhnou; když je otře, naběhnou opět; když jich neotře, samy sebou se osuší. Proč? Protože srážkou vody teplota se uvolní a brejle rychleji než beze srážky přijmou teplotu světnice. Podobně je tomu při jarním větrání kostelů. Tak mnohými obávaně pocení stěn a dlažby přestane tím spíše, čím hojněji se větrá, má ten účinek, že kostel mnoho ze zimního studena ztratí.

5. Způsoby větrání rozeznáváme dva: přirozené větrání následkem rozdílu teploty v kostele a na čerstvém vzduchu nebo též mezi sluneční a stinnou stranou kostela, a mechanické, poněvíc elektrické větrání (ventilaci). Mechanikové umísťují leckdy

ventilatory tak, že větrání nepodporují, nýbrž mu brání. Představený kostela má proto úlohu přesvědčiti se o účinku ventilatorů. Je-li vzduch v kostele chladnější než venku jako na př. na jaře, bude při přirozeném větrání vnitřní vzduch v dolejších proudů vzduchu unikati a zevnější vzduch v hořejším proudů vzduchu vnikati. Práce ventilatoru musí se tedy říditi dle výšky, ve které jest umístěn. Je-li umístěn v dolejší třetině úhrnné výšky, snad ne příliš vysoko nad podlahou, musí vnitřní vzduch z kostela vyháněti, poněvadž by jinak pracoval proti přirozenému proudů vzduchu a větrání by zmenšoval. Je-li umístěn v hořejší třetině úhrnné výšky řekněme u choru, musí zevnější vzduch do kostela přiváděti. Je-li však vzduch uvnitř teplejší než venku, jak je tomu obyčejně na podzim, musí ventilator pracovati v opačném smyslu nebo když nemůže býti přeložen (o to je v nejdíších případech postaráno), je lépe ho v takových dobách nepoužívat. Proti tomuto pravidlu chybje se často. Nejcennější jest práce ventilatoru v dobách, kdy jest rozdíl mezi teplotou uvnitř a venku jen skrovný a proto přirozené větrání selhává.

To je v krátkosti pět hledisek, jichž jest především při větrání kostela dbáti. Jsou zvláště tehdy velmi důležitá, když zevnější vzduch je studenější než vnitřní, když tedy hleděti musíme vyhnouti se při větrání každé zbytečné ztrátě teploty. Zbytečná ztráta teploty může jen tehdy nastati, když nastoupí množství vzduchu sice příležitost se ohřáti mají, když však přijala teplotu, o kterou kostel připravila, zároveň s nečistým vzduchem ven unikají. Toto unikání zahřátého čistého vzduchu bude tím silnější, čím pomaleji od čáry tahu vzdálená, postranná nečistá množství vzduchu ústí v odcházejícím proudů vzduchu; toto postranné proudění však tím pomaleji nastane, a) čím dále je čára tahu od středu prostory vzdálená, t. j. čím méně diagonálně čára tahu leží; b) čím dále nejvzdálenější body od čáry tahu vzdáleny jsou, t. j. když jsou otvory nikoli na východě a západě, nýbrž na severu a jihu, tedy ve stěnách dlouhé lodi; c) čím menší jsou otvory v poměru k velikosti stavby, čím více tedy nedostatek otvorů nahrazen býti musí dlouhým trváním větrání.

Samozřejmě musí se větrání skončiti, když jest nečistý vzduch odstraněn. Není snadno počet vteřin trvání větrání zevrubně vy-

počítati. Nejnižší hraničnou cenu $t = \frac{2v}{0.6cf} = \frac{3.3v}{cf}$ dostaneme,

když nejdříve dělíme velikost vnitřní prostora poloviční velikostí veškerých větracích otvorů ($1/2$); potom třeba děliti kontraktčním koeficientem 0.6 (Monson tamtéž I. 3. hl.), poněvadž průřez proudů vzduchu mnohem jest menší než otvor, konečně třeba děliti c , rychlostí proudů vzduchu na místě výstupu ve vteřinových metrech. Má-li kostel $v = 2500 \text{ m}^3$, je-li $f = 6 \text{ m}^2$, $c = 0.2 \text{ m}$, postačí hodina 54 minut, aby se zkažený vzduch nahradil čerstvým. Toto číslo t jmenujeme čas minima větrání. Tento není sice podrobný, ale stačí pro náš účel. Jen dbáti třeba, že chyba bude tím menší,

čím větší jsou otvory v poměru k prostoru a čím lépe jsou voleny proudy větrání. Minimálního větrání má se použít v studené době před službami božími a po nich a v době čištění kostela.

II. Jednotné větrání. Když jest zevnější vzduch teplejší než vnitřní, tím více teploty se získá, čím větší jsou otvory, čím delší je čas větrání a čím rychlejší jest proud vzduchu. Zahřátí budovy děje se z počátku rychleji, později pomaleji, bude se však teplotě zevnější jen asymptoticky blížiti.

Jest poučné zabývat se otázkou, za jakých podmínek se budova o 1° C ohřeje, je-li teplota vnitřní o 2° C nižší než teplota zevnější. Pro jednoduchost předpokládejme, že zahřívání jednotky plochy u stropu a u podlahy tolikéž teploty vyžaduje jako u stěn; ve skutečnosti vyváží často menší potřeba stropu větší potřebu podlahy.

M jest váha celé stavby, k čemuž i připočítati dlužno podlahu v tloušťce hlavní zdi; specifickou váhu u vápence můžeme vzíti 2 7, pískovce 2·3 (Sauer: Mineralienkunde str. 170, a 187.); V jest vnitřní prostora, specifická váha vzduchu 1 : 770; dbáti také třeba, že volný zevnější teplý vzduch i zevnější plochu zahřívá. Přeblednouti se nesmí poměr mezi tepelnou kapacitou vzduchu a tepelnou kapacitou stavebního materiálu. Pro vzduch máme (Physik od Ludw. Dressela) 0·2375; vzhledem k stavebnímu materiálu nalézám jen v Reisově fysice (L. psko) přibližné udání: • Skla, obyčejné kameny, mnohé soli, spodek půdy mají 0·2 • Musil jsem si proto nutná čísla podle Neumann-Koppeovy metody sám určit a našel jsem pro vápenec 0·252, Dolomit 0·290, cihly 0·278, pískovec 0·217, jinoraz 0·2516, bezvodec 0·239. Tato čísla stojí tedy tepelné kapacitě vzduchu tak blízko, že ve výpočtu nemají významu. Počet minimálních větrání, kterých je třeba, aby stavba o 1° C se ohřála, obdržíme předběžně, když její poloviční váhu dělíme váhou vzduchu vnitřní prostory, tedy 385 N : V.

Příklad: Kostel z pískovce bud'ž uvnitř 21 m. dlouhý, 8 m. široký, 9 m. vysoký, kostový obsah zdíva 550 m³, tu je váha 1265 tun a předběžné čísla větrání je 3221 minimálních větrání. Potřebuje-li v tomto kostele minimální větrání 3 minut, je třeba k jednotnému větrání 14 dní, když se denně 12 hodin větrá. K tomu by bylo připočítati ještě tři nepříznivé okolnosti, které však je částečně těžko mathematicky provést: totiž špatná odváděcí mohutnost stavebního materiálu, špatné tepelné vedení vzduchu a vadné potírání stěn proudem vzduchu. Tyto okolnosti lze jen na místě odhadnouti; neboť tenká vrstva obmítky mění již podstatně odváděcí mohutnost; na tu má také velký vliv suchost zdí. Suchý vápenec bere teplotu 200 krát nesnaději než měď, cement 6200 krát. Vzduch dává teplotu 25 krát nesnaději než voda; při doteku vzduch — vápenec jest tedy výměna teploty 5000 krát pomalejší než při doteku měď — voda.

Tyto údaje postačí, bychom stanovili dva výsledky. Předně: Abychom dosáhli jednoho jednotného větrání, je třeba tisíců minimálních větrání. Za druhé: Poněvadž tělesa, která těžko teplotu přijímají, také ji těžko vydávají, jsou naše kostely výtečnými akumulátory teploty, jen když je větrání dle toho upravené. Minimální větrání v chladné době, mnohem hojnější větrání než dosud v teplé době!

Je zajímavo a pro duchovního správce důležitě, že výpočet poskytuje také jisté stanovisko, aby stanovil vzhledem k větrání kostela zlatý střed mezi mrháním teplotou a přehnanou úzkostlivostí nebo skrblictvím teplotou. Když se před hlavními službami božími a po nich vzduch obnoví, máme — počítáme li k tomu svátky — měsíčně asi 10 minimálních větrání, v celém chladném čase asi 50 větrání. S tím spojená ztráta teploty neobnáší tedy ani pět stotin jednotného větrání, jest tedy ještě bez významu pro úhrnou teplotu kostela. Můžeme tedy měsíčních deset větrání označiti za hledaný zlatý střed. Ovšem jsou kostely, v nichž o nedělich a svátcích konají se dvoje i troje i čtvery, ano i více bohoslužeb při plném kostele. V takových místech jsou však obyčejně větší, proto také vyšší kostely tak, že se ta nesrovnalost sama sebou vyrovná. Koná-li se však v nízkých kostelích více než dvoje bohoslužby, měl by zajisté farář dáti v polední přestávce větrati.

Zcela krátce chtěl bych zodpověděti otázku, která se tu vtírá — zdali se totiž v chladné době pokažený vzduch shromažďuje více v hloubce či ve výšce. Theoretikové mní: v hloubce, pro tíži kyseliny uhličitě; kazatelé a zpěváci praví naproti tomu na základě svých pozorování: ve výšce. Žádný z nich nemá úplné pravdu, poněvadž zkažený vzduch dělá oběh. Kyselina uhličitá a vodní pára jsou při vpouštění plic teplejší, než vzduch a vystupují proto vzhůru; na oknech, stěnách a stropu se ochlazují; voda tvoří někdy obložení podobné j: novatce, které také leckdy jako sníh se stropu padá; kyselina uhličitá popisuje pomalejší oběh. Výška velkých kostelů je tedy příčinou, že se u nich s týmž číslem větrání spokojíme jako u malých kostelů — není však omluvou pro skrblictví větráním.

III. Normální větrání. Z poměru mezi minimálním a jednotným větráním vyplývá několik praktických důsledků. Při teplém vzduchu měla by se všechna okna a dveře otevřít, aby se teplota nahromadila. Poněvadž v našich kostelích jsou okna po nejvíce pevná, měla by se přetvořiti v pohyblivá; poněvadž jsou vysoko, má býti o to postaráno, aby se mohla z dola snadno otvřít a právě tak snadno a proti bouři bezpečně zavřít. Kostelů okna měla by se otvřít vždy dovnitř, nikdy ven. Vyplatilo by se, kdyby spolky k postavení kostelů chtěly ceny vypsati pro dobré zavření oken. Ovšem jsou formy oken na př. gotická ohromná okna, u nichž věc tu nelze provésti. Abychom se vyhnuli zbytečné ztrátě teploty, doporučuje se, aby se i v kostelích zavedla dvojí okna a to nejdříve u gotických obrovských oken.

V chladné době nechají mnoho chladného vzduchu do vnitř kostela prouditi, poněvadž zaolovění nepřílehá těsně. Bylo by tedy výhodné při nich zavésti velká vnitřní okna z tabulového skla, která by se v teplé době otvírala a v chladné době zavírala.

Všechna tato přetvoření stojí však peníze, a proto je třeba ještě zodpověděti otázku, v jakém poměru stojí výlohy k výhodám, kterých se lze tím nadíti. Velmi dobrý poklad v takovému odhadu máme v meteorologických faktorech našich krajín. Použití kostelní stavby k nabrždění teploty je totiž myšlenka, která nevznikla v studovně, nýbrž jest přenesením průběhu přírody na hospodářství teplotou našich kostelů. Kdyby na povrchu zemském nebylo nabrždění teploty, byl by 21. červen nejteplejší a 21. prosinec nejstudenejší den. Než obrat teploty roku je průměrně o desetinu, o 36 dní oproti obratu světla pošinut; 36 den po 21. prosinci jest 25 leden, obrácení sv. Pavla, jehož význam jako studený pól ročního kruhu neušel pozorování lidu, jak v přísloví se vyznačuje; 36 den po 21. červnu je 25. červenec, svátek sv. Jakuba, nejpárnější den v roce. Výpočet a pozorování souhlasí však v tom, že s pošinutím nejvyššího a nejnižšího stavu teploty také zmírnění křivky teploty spojeno jest. Kdyby stavení kostela nemělo nežádáné ochrany a v chladných dnech jak zevnější tak vnitřní stěny nashromážděnou teplotu vydají, musil by kos.el v zimě s účastníti se pošinutí obratu teploty o 36 dní. Když se však účelnou úsporou teploty zbytečné ztrátě teploty skrze vnitřní stěny zabrání, dal by se nejnižší stav teploty ovšem o polovici 36 dní, tedy o 18 dní ještě dále pošinouti — při čemž spolupůsobení mezi tím stoupající teploty zevnější se ještě vůbec nepočítá. Toto úhrně pošinutí nejnižšího stavu teploty o 54 dní oproti obratu zimního (letního) světla odpovídá klimatickým poměrům našich krajín. Větrání, které jest způsobilé dosažení této výhody, můžeme nazvati normálním větráním. Dosažení tohoto cíle mělo by býti pravidlem pro naši praxi při větrání.

Pastorální a hospodářský odhad této výhody musí dáti podklad při posuzování oprávnění výloh, které by nutny byly pro zlepšení větrání v kostelích. Sotva však jest kos.tel, při jehož zahřívání dalo by se docíliti bez výloh značných výhod, kdyby stávajících otvorů k větrání v teplejších dnech a hodinách vydatně se použilo. Zvýšení teploty o několik málo stupňů pociťuje se v zimě jako veliké dobrodiní, zvláště od špatně živených a špatně oblečených lidí. Bylo by tedy — i když nazýváme od pastorální stránky věci — blahodárně dobrým skutkem, vhodným větráním kostely tak zahřáti, aby alespoň až ke konci ledna byly teplejší než zevnější vzduch. Tohoto cíle dalo by se pravidelně bez výloh dosáhnouti!

(Matouš kurz, 6. list., professor bohosloví ve svatém Kříži (Heiligenkreuz) katholische Kirchenzeitung Salzburg 24. července 1919, str. 233. d.)

Příklady.

Sv. Stanislav Kostka (13./11.) miloval Pannu Marii tak něžně a důvěřoval v ni tak pevně, že společníci jeho za to měli, že dosáhnou od ní požadovaných milostí jistěji, když on spolu s nimi ji vzdává. Nosil při sobě stále růženec a nábožné čtení o Panně Marii i písně a modlitby k ní. Kdykoli byla řeč o Panně Marii, přetékali mu srdce i ústa chválami o ní, a jsa uchvácen nadšením nemohl často nalézt ani vhodných slov, aby vylíčil její vznešenost, dobrotivost, mateřskou lásku a nebeskou oslavu, a končil stručně říkáje: »Onať jest všecko; onať jest matka veliká, matka moje.« Na cestě do chrámu Panny Marie Sněžné otázal se ho jednou kněz Emanuel, jak velice Pannu Marii miluje. V tu chvíli zarděl se Stanislav spanilým ruměncem a řekl lahodně: »Vždyť jest matka má.« Později říkával kněz ten, že slova ta zdála se mu býti zvukem nebeským. Viz též dále v jeho životě. Tamtéž IV. 439.

Řád praemonstrátský považuje horlivé uctívání Panny Marie dle příkladu a rozkazu zakladatele svého sv. Norberta za přední úkol svůj. Sv. Norbert poručil řád svůj pod ochranu Matky boží. Největším a nejoddanějším citemem a miláčkem Rodičky boží v tomto řádě byl blah. Heřman Josef (7./4.). Láska k Matce boží, která ho blažila již za nejútlejšího mládí, vzplanula v řeholi posvátným plamenem v srdci jeho a způsobila, že po celý život až do smrti byl v nadpřirozeném, důvěrném styku s Pannou Marií i božským rozencem jejím. Pro velikou lásku a úctu jeho k Panně Marii i pro andělskou čistotu, kterouž se skvěl, nazvali ho bratři Josefem. Heřman rmoutil se zprvu z toho, ježto pokora a skromnost jeho vzpíraly se proti tomu, aby měl jméno sv. pěstouna Páně a snoubence přečisté matky boží. Tu byl u vidění upokojen. Zjevilat se mu ve chrámě Panna Maria s andělem, jenž oznámil mu, že nejsvětější Panna zasnubuje se mu, jako zasnoubena byla sv. Josefu, aby tedy přijal rád jméno vyvoleného pěstouna Páně. Tak se také obyčejně vyobrazuje, na sousoší na Strahově a na Andělkách u Prahy. Tamtéž II. 41.-46.

Matka sv. Kolumbána, opata (21./11.), nechtěla, aby syn její vstoupil do kláštera. Syn jí řekl: »Drahá matko, neporodila jsi mne výhradně pro sebe, nýbrž pro Buba. Hle, Otec nebeský volá mne; i poslechnu ho, aniž zapomenu tebe. Láska k tobě bude mne provázeti a posilovati po celý život; nezabraňuj mně tedy; vždyť přece znáš slova Páně, že kdo otce i matku více miluje než jeho, není ho hoden.« (Eckert: Církev vítězná IV. 506.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Na svátek Božského Srdce Páně.

Píše Havelka Jan, kaplan v Čáslavi.

»Srdce Ježíšovo, zdroji všeho potěšení,
smiluj se nad námi.«

V klášterní chodbě stojí veliký kříž. Na dřevě bolesti tělo obnaženého Spasitele. Chodbou jde muž, mladík, v řeholní roucho oblečen. S očí svítí svatost, v celé postavě vidíš vroucí zbožnost. Přichází ke kříži — pozdvihuje hlavu, pravicí tlumí tlukot rozbouřeného srdce svého, ze rtů dere se výkřik — a pokorný sluha boží — Bernard — klečíc u paty kříže.

Láska k Spasiteli vrhá jej na zem, tone v pláči. Však hle, tělo Spasitelovo oživuje, uvolňuje se pravice božského Trpitele, sklání se k zbožnému mnichu a vine jej k Sobě, k té velké ráně, jež mu ohněm v boku plane!

Moji drazí! Čtěte životopis sv. Bernarda a poznáte, jak vroucím on byl ctitelem Srdce Páně! Od té doby všechny své obtíže, práce a starosti skládal u nobou Kristových, v Srdci Páně nalézal zdroj veškerého potěšení.

I my, drazí moji, žijeme v dobách, kdy radost a pokoj opustily naše krovy; místo těchto andělů zuří běs nespokojenosti, mnohdy i hrubého násilí, ano — znova rdí se krví lidskou unavená země. Ach, kde najít zdroj síly? Kde najít pramen vydatné útěchy?

Vaše dnešní návštěva ukazuje mi, drazí, že zdroj všeho potěšení nalézáte v přesvatém Srdci Páně!

Ano, zdá se mi, jako by ta naše socha Srdce Páně v háji palem ožila a volala to věčně milé: Pojdte ke mně, já vás občerstvím!

Srdce Páně je zdroj potěšení: pro hříšníka zvláště a trpícího člověka vůbec! To budiž předmětem našeho rozjímání. Nejsvětější Srdce Ježíšovo, smiluj se nad námi!

* * *

Srdce Páně je zdrojem potěšení pro hříšníka, neboť v něm nalézáme odpuštění.

Na osaměle vypínajícím se pohorku u jednoho středočeského města je vztýčen vysoký kříž s mrtvým Spasitelem a pod křížem jsou napsány tyto známé verše:

„Co to, Pane, bylo, co Tě usmrtilo?
Láska Tvá, či hříchy moje?“

A Kristus odpovídá:

„Láska má i hříchy tvoje.“

Ve své lásce dobrotivý Spasitel vzal všechny hříchy světa na sebe a položil se jako oběť smírná svému Otci. Svou smrtí tolik bolestnou získává nám všem hříchů odpuštění. Avšak, drazí moji, člověk je slabý tvor, odpuštěním hříchu na hříchův tvůrce člověk by neudržel. Věděl to Spasitel a proto slabosti naší byl pamětliv a postaral se, bychom odpuštěním hříchu dosahovati mohli vždy, kdykoliv přešleme. Ve své lásce ustanovuje On svátost pokání. Právě: Komukoliv hříchy odpustíte, odpuštěny jsou! A podmínku tohoto odpuštění stanovil tak lehkou pro každého. Jen přijít a plakat nad hříšným životem jako Maria Magdalena a pak i pro nás platí slovo Jeho: Odpouštěj se hříchové tvoji! — Jen patřit na bolestnou Jeho smrt a zvolat: V pravdě, my spravedlivý trest trpíme, ale tento nic zlého neučinil, — jen zvolat jako kající lotr: Pane, rozpomeň se na mne, — a i pro nás zazní: Budeš se mnou v ráj!

A rcete, drazí moji, zdaž není v těchto slovech pro nás skryta veliká útěcha, že nám lze dosáti na světě hříchů odpuštění — jediné to podmínky budoucí šťastné věčnosti! A zdrojem této veliké útěchy je právě přesvaté Srdce Páně, neboť ono to bylo, jež od věčnosti pro nás bilo a se rozhodlo nebe opustit, ce:tu kříže podstoupit a tak okovy hříchu zlomit. Jen popatřte na obraz přesvatého Srdce Páně! Zdaž nečtete tam ona krásná slova lásky, jež útěchou jsou plna:

„Ó lide můj; hle bok můj svítí,
krev teče z něho v chladnou zem.
Já dovolil ho otevřít,
by útlek měl hříšník v něm!“

Ó sem spějte, kdož jste zhrěšili, na tom Srdci Páně se vypláč, zde pověz Spasiteli, jak lituješ nevděk svůj, jímž si lásku Jeho splácel, a pak — jako Bernard — i ty ucítíš otecké objetí Ježíše, plné lásky a odpuštění!

* * *

Srdce Ježíšovo je zdrojem potěšení pro člověka trpícího! Drazí moji! Krátké slovo, ale hrozná je — bolest! Ať sám ji trpíš, či vidíš, jak druhého až k zemi tíží, vždy srdce hořem puká. Mám na mysli obraz Písma sv.

Pán Ježíš běře se v podvečer s apoštoly k městečku Naimu. Z brány městské právě je nesen jediný, mladý syn ženy — a ta byla vdova. Sledujte pohřeb. Matka mládenčova nejvíce je zármutkem zlomena, nejvíce pohřžena v moře bezměrné bolesti a žalu. Ztrácí svoji krev, svoji naději, svoji chloubu a oporu, světlo svých stárnoucích očí. — Spasitel se zastaví a dívá se na průvod. Hluboká soustrast se zarmoucenou matkou jímá jeho lásky plné srdce. Snad té chvíle vzpomíná, že za krátká 2 léta i jeho matka bude jej provázeti ke křobu. Proto milosrdenstvím jat, jde k plačící a měkkým svým hlasem jí praví: »Neplač!« A pak — poručiv, aby zastavili, vzkřísil jejího syna a vrátil jej mateřskému srdci. To byl zázrak, vykonaný ze soucitu se zarmoucenou ženou, lkající nad smrtí svého syna. Srdce Ježíšovo stalo se zdrojem potěšení pro plačící matku. A od té doby, drazí moji, nebylo bolesti, nemoci, nedostatku, ba nebylo ani smrti ani hrohu (Lazar), kde by to Srdce Páně nerozřívalo pramen blaživé, silivé, životodárné útěchy. A tato skutečnost musí nás slílit a povzbuzovat, abychom i my ve svých bolestech zdroj potěšení nalézali v přesvatém Srdci Páně, obzvláště když Spasitel sám nás k sobě zve a občerstvení slibuje!

Četl jsem tento dopis: Na sklonku dubna 1884 onemocněl jsem neduhem žaludečním, který den ze dne se horšil. Hledal jsem pomoci u různých lékařů, ale nic nebylo platno. I obrátil jsem se v devítidenní pobožnosti k Panně Marii a tu po vykonané pobožnosti nastal obrat k lepšímu. Druhý den na to byla slavnost »Božího Těla«. I konal jsem si devítidenní pobožnost k Božskému Srdci Páně, prose při tom, abych dosáhl té milosti a mohl po vykonané pobožnosti — v den Srdce Páně — ke stolu Páně přistoupiti. A hle! Božské Srdce Páně mně tak seslilo, že jsem každý den mohl do kostela jíti a na jmenovaný den po vykonané sv. zpovědi mohl jsem ke stolu Páně přikleknouti. Nemoc se lepší každým dnem. Doufám, že na přímluvu Panny Marie, v důvěře v Božské Srdce Páně zdraví opět nabudu.« (Škola B. S. P. 1884.)

A nač jmenovat příklady ze života jiných, když jeden každý z nás víme z vlastní zkušenost, že když bylo nejhůř, Srdce Páně bylo nejbliž, těšíc nás, pomáhajíc a povzbuzujíc! V pravdě i my doznati můžeme, že Srdce Páně je zdrojem potěšení člověku utrpenímu.

Drazí moji! Víme dnes, čím vám je Srdce Páně. Jsme-li v hříchů, u něho najdeme odpuštění, trpíme-li, u něho nalezáme posily a pomoci. Srdce Páně je nám zdrojem všeho potěšení. Ctěme Je, milujme Je a nalezneme vždy pokoj v duších svých! Amen.

Neděle čtvrtá po sv. Duchu.

Katolický tisk jest sítí apoštolskou, kazatelnou našeho věku, školou dospělých.

•Když pak přestal mluvit, řekl k Šimonovi: vez na hlubinu a rozestřete síť své k lovení. (Sv. Luk. 5, 4.)

Když přestal Pán mluvit, poručil vézti lodičku na hlubinu a sítě rozestřít. Když hojný rybolov odměnil víru a poslušnost apoštolovu, Kristus Pán činí apoštoly rybáři lidí slovy: Od tohoto času lidi budeš lovit. Získáváti lidi Kristu a jeho božské pravdě tof bylo vždy úlohou apoštolů, ale také všech duší milujících Pána, že sobě za velikou výsadu kladli, když mohli působiti při tom božském apoštolátu. Kazatelna a slovo boží bylo vždy tou sítí, a jest jí tak dnes, ale způsob sítě se mění časem a zdokonalují se. Tak jest i tisk způsobem kázání slova božího. Sv. apoštolové kázali slovem, ale kam jejich hlasem nemohli proniknouti, psali listy své, jak je slyšíte každou neděli. Psaní však nahrazeno tiskem, jímž lze rozšířiti myšlenku daleko více než řečí neb slovem psaným, proto nastává všem duším Krista Pána milujícím svatá povinnost, chopiti se katolického tisku a pomocí jeho šířiti království boží na zemi a získávati duše Bohu, církvi, mravu a nebi. To jest předmětem dnešní úvahy, v níž chci vám ukázati, že jest tisk katolický největší sítí, jíž můžeme apoštolovati (I.), že jest tou největší kazatelnou, s níž se káže (II.), ale že jest i všeobecnou pokračovací školou všech dospělých až do smrti jejich (III.). Pán dej svého požehnání, abyste i vy byli získáni za rybáře Kristovi pomocí tisku.

I.

Snad v paměti vaší zůstala slova Páně a jeho rozkaz: Jdouce učte všechny národy. Tento rozkaz Páně byl úlohou církve na světě po všechny doby. Těmi slovy byl založen apoštolát církve, aby nesla světlo Kristovo mezi národy, aby je vzdělala přikázáními božími a ctností života. Po dvě tisíciletí církev svatá konala všemi prostředky svatý svůj apoštolát. Ona slovem božím založila kulturu křesťanskou, kterou se chlubíme v přítomnosti krásnými stavbami, zpěvy, mravy národů, školami, uměním církevním, o nichž mluví dějiny církve. V tom nenastává nikdy klid, pokolení vymírají a nové nastávají, a mají býti posvěceny Kristovou pravdou a milostí.

Nové doby nové prostředky přináší, ale také nová nebezpečí, nové překážky. I nepřítel užívá nových prostředků, aby zničil setbu Páně. I ďábel loví duše a užívá všech i nedovolených prostředků. Nepřítel zmocnil se tisku, aby rozšiřoval svůj koukol, když lidé spali. Jaká záplava spisů špatných přešla na naše pokolení. hrozí zničení veškerou setbu Páně. Jaká rána egyptská přišla na naše pokolení, rána špatného tisku, který vnikl do každé takřka

chaty a rve ze srdce věřících slovo boží. Na nás jest užívati týchž prostředků a postaviti proti síti špatného tisku tisk dobrý, přičiní se, aby byl znám v každé rodině, která činí nárok na rodinu křesťanskou a katolickou. V tomto apoštolátu tisku každý z vás, milí posluchači, může konati dílo apoštolské: nikdo není tak nepatrný, aby zde nemohl ruku k dílu přiložiti, dle svých schopností a darů. Zde jest dnes bojiště, na němž bude pro naše pokolení a naši zem rozhodnuto: zda Kristus bude mezi námi vládnouti či Barabáš.

Mnoho tisíc duší i zbožných neslyší slovo boží, ale za to čtou tisk protikřesťanský, a bývají pak zmateni aneb zvlažnějí u víře, jestli ji docela neztratí, proto, že si ji jako dcery nebes neváží. Proto jest třeba rozestříti síť Kristovu a zachrániti tisíce duší. Proti tisku špatnému postavme tisk dobrý a doporučíme jej všude, kde se zahnízdil špatný neb bezbarvý tisk. Máme sítě různé, různé časopisy: denní, týdenní, měsíční, listy pro mládež, pro dospívající, odborné a zábavné i poučné, s těmi jest nám jíti na hlubinu mezi lid a získávati je, aby je četli, předpláceli a šířili, aby každá duše z vás stala se apoštolem a získal zásluhy apoštola. Každá víska má v domech svých špatného tisku haldy, najde také Kristus Pán mezi vámi duše, které by nesly křesťanský tisk do rodin a apoštolovaly jím? Necháme se zneužívat jako jerusalemtí při pašijích, že svedeni jsouce falešným míněním volali: Ukřižuj a pusť Barabáše!? Naše křesťanství jest tak veliké, jak pečujeme, aby byl mezi námi Kristus Pán znám, ctěn, milován. Necháme-li mezi sebou Pána tupit denně v listech našim krejcarem placeným, nejsme jeho duše, ale nepřátelé a zrádci. Každá duše milující Krista Pána musí v této záplavě tisku přiznat se, zda jest Kristova či Barabášova. Či list béřeš a čítáš, toho jsi. Máš-li dítě, které každému slovu proti tobě propůjčuje sluch a všem pomlouvám a hanobení tvému ochotně a rádo věří, jest hodným tvým dítětem?

Křesťanská vzdělanost, z níž žijeme a již se chlubíme, jest v nebezpečí následkem tiskových štvanic, které se v milionech výtiscích roznáší, kupují a půjčují a věří od nekritických čtenářů. Celé odpady od církve se pomocí tisku uspořádají: Jidáš horlivě pracuje a apoštolové spí a s nimi i věřící. Bratři draží, myslíme-li do opravdy se svým křesťanstvím, pak rozestřeme již také my sítě k lovení a do každé rodiny křesťanské vpravme křesťanský list. Byť i se zdála práce pomalá a zdoluhavá, nic se nedávejme mást, výsledek se dostaví všude, kde se poctivě s Kristem Pánem apoštoluje. Proti tisícům listů nepřátelských postavme kazatelnou křesťanského tisku.

II.

Byl to zajisté uchvacující pohled, když se zástupové valili za Ježíšem, aby slyšeli slovo boží, když stál podle jezera genezaretského. Byla to veliká kazatelna, břeh jezera. Pohleďte však na počet odběratelstva listů denních, jenž u nepřátelských listů jde do statisíc denně, a uznáte, že tisk jest největší kazatelnou světa,

a proto jest povinností každého, kdož miluje Pána, a jeho království šířiti chce, aby také tuto kazatelnu tisku pomáhal získati slovu božímu, cti boží a spáse duší. Veliké tisíce posluchačů shromažďují se kolem kazatelny, ale nesmíme si to tajit, že miliony se kupí kolem denního tisku a bltají zbarvené a zkroucené zprávy, aby činili svým duševním majetkem a stravou, často špatně strávenou. Můžeme to srovnati se svým svědomím a státi nečinně při tom velikém boji o Krista Pána a jeho království?

Kázání jest jednou za týden, a mnoho jest těch, kdo je ani jednou neslyší, však tisk, zejména denní, ten vychází denně a denně nalézá posluchače věřící, proto z toho jde povinnost užívati tisku pro službu sv. evangelia a věnovati mu veškerou práci.

Jak trpělivým a neúnavným kazatelem jest tisk! Všude trpělivě čeká potišťený papír na svého čtenáře a věřícího. Každá odložená knížka a list vzaty čtenářem do ruky znova a neúnavně opakují tutéž myšlenku: pravdivou neb lživou, dle toho, ve službách koho jsou. Žádný kazatel není tak trpělivý a neopakuje své řenou mu věc, jako tisk. Jak málo ho užívali jsme dosud ve službě Páně.

Jsou lidé, jimž mnohdy i při dobré vůli jest velmi těžko býti přítomnu slovu božímu. Vzpomeňme si na velká města s jich pestrým životem obchodním a průmyslovým, železniční personál, poštovní, hostinský, tramwayový a pod., jak je jim možné jen při dobré a pevné vůli býti na službách božích, ale představme si, jak lehce jest jim přístupen list, jak si jej mohou ve volnou chvíli přečísti a povzbuditi, aneb zničiti.

Ten, jenž celou dobu ničeho zbožného neslyší a také do rukou tištěného nedostane, musí zvlažněti ve svých povinnostech ne-li docela odumřeti Bohu. To jest také příčina, proč mnozí tak lehce podléhají svádění ve věcech víry, že v ní odumřeli následkem své zanedbanosti právě ve věcech víry. Kdo aspoň někdy něco zbožného a katolického do ruky vezme, má oporu pro dobu pokušení a svůdnictví. Vizte, jaký hojný rybolov mohou připravititi, kdož se o rozšíření katolického tisku starají. To asi byla příčina, proč sv. Otec Pius X napsal: Potřebujeme dnes daleko více kazatelů pérem, t. j. katolických redaktorů a katolických listů, než kazatelů na kazatelně.

Při tomto úkolu každý z vás může působiti, jeden doporučováním, jiný donáškou a všemožnou jinou podporou. Tisk jest kazatelnou našeho věku. Tisk však jest také pokračovací školou všech dospělých.

III.

Každodenní takřka život přináší nové a nové otázky, na něž si musí dáti odpověď katolík, jak má o nich souditi. Zde tisk je školou dospělých. Dle toho, jakým duchem je veden jeho list, tak se dívá na novou otázku a tak také o ní soudí. Když tvým rádcem bude Barabáš, budeš míti také Barabášovy náhledy.

Vezměme otázku o manželství, které jest základem rodiny, jak nazíráti na rozluky manželskou, jest každému, kdo zná katechismus, věci jasnou. Však aby uměl také odpovídati na různé námitky, jimiž oslepuje svobodomyšlný tisk své čtenáče, musí míti po ruce tisk katolický, aby nesoudil o otázce rozluky jako Ba rabáš neb Herodes.

Jak dojemně líčí špatný tisk rozhárané rodiny, ale nemluví o neštěstí těch opuštěných žen a dítek, které učinila rozluka sirotky. Poznává-li člověk ten vznešený boj vzdělanosti, jaký vedla církev po celá století za nerozlučitelnost svátosti manželství, vidí, jak veliké dílo pro lidstvo a rodinu vykonala církev hájením svátosti manželství nerozlučitelného.

Vezměte otázku školství a výchovy, která hýbe světem naším. Volná škola, to jest heslem, které předstírá svobodu, ale zatím zotročuje každého věcíšho. Katolický tisk odhaluje ten volnomyšlenkářský švindl a hájí právo rodičů na školu a směr její výchovy. Kdekoliv jest katolický tisk silně rozšířen a čten, tam se nedaří lov ve vodách zkalených špatným tiskem. Většina lidí se dívá na denní otázky brejlema svého denníku, který za ně myslí, za ně volí, ale nebude za ně odpovídat před soudnou stolicí boží.

Z toho vidíte, jak důležité jest, aby v každé rodině byl katolický list, jako pokračovací škola, v níž by měl čtenář odpověď na všechny otázky denní v duchu sv. víry.

V našich rukou jest výsledek veřejného mínění, zda bude křesťanské či moderně pobanské. díe toho, jakou duševní stravu v časopisech hltáme. Každý z nás jest bratra svého hlídač a proto máme každý povinnost chopiti se prostředků ku spáse duší bratrských. Zde jest na předním místě též katolický tisk, jehož se chopit musí každý, kdo chce pracovati s Bohem na spáse duší.

Na závěr chci uvéstí příklad ze života sv. Otce Pia X., když byl patriarchou benátským. Měl zajisté nejružnější věci na paměti: chudé kostely, nemocnice a pod., avšak jedné věci věnoval sám největší osobní starost a péči, totiž o tisk. Založil denní list, vystavěl proň tiskárnu, aby byl úplně nezávislý. Heslem jeho bylo vše obnoviti v Kristu, a toto heslo prováděl pomocí tisku. Výsledek odpovídal snaze jeho. Sám vlastní rukou donesl na přední místa svůj list, aby byl předplacen a čten. Toto v pravdě apoštolské dílo prováděl na své lodičce, po níž jezdil kanály benátskými. Rozšířený list katolický naplnil krásné a obrovské prostory domu sv. Marka, získal příspěvky na dobré a charitativní účely, a s ním přišla obnova smýšlení i v ostatních věcech. Tak rybařil sv. Otec Pius X. jako patriarcha benátský pomocí katol. tisku, a získával duše Bohu.

Drazí, chceme-li duši svou Kristu zachovat a bližního jemu získat, musíme rozhodit síť dobrého tisku mezi svými přáteli, aby Kristus byl více a více poznáván a milován, pak zajisté nebude opuštěn. Chcete míti pojištěnou výchovu miláčků svých? Vizte do-

bře, co čtou. Pověz mi, co tvoji domácí čtou, já ti povím s určitostí, jací jsou. Mrtvý papír — a tolik mluví a tolik kazí a tolik může napravit.

Každé chvíle můžete s tímto dílem božím započítí. Obnos, který věnujete na list, věnujte na list katolický, a pracovali jste s Pánem na spáse duší. Když ty přestaneš mluvit, pak ještě bude mluvit list katolický a bude v hlubinách duší tvých miláčků pracovat na jejich spáse. Proto znovu volám: do každé rodiny katolický list a knihu pro lásku boží a pro spásu vlastní. Amen.

Neděle čtvrtá po sv. Duchu.

Význam rodiny.

»Od toho času lidí budeš lovití.«

(Luk. 5, 10.)

Kristus Pán poslal apoštoly své do celého světa, aby lidi lovili, jak dříve dnešním sv. evangelium. Mají je lovití pro jeho vznešené učení, které nás povznáší k důstojnosti synů božích, jak sv. Pavel v dnešní epištole připomíná. Bůh nebeský je Otcem naším, my jsme jeho synové, mezi sebou bratři a sestry, tvoříme spolu krásnou, po celém světě rozšířenou rodinu.

Než bohužel i tato veliká rodina jest dlouhouletou válkou rozvrácená, lidé si neváží důstojnosti synů božích. A když tak poblížíme do světa a ptáme se, odkud může přijít náprava zbedovaných poměrů, nemůžeme se ubrániti myšlence, že nápravu nám přinese také obnovená křesťanská rodina. Ta jest jako buňka, ze které se celá společnost opět napravití může. Proto již na eucharistickém sjezdě roku 1912 právem bylo řečeno: Dvacáté století musí náležeti rodině. (Str. 249.)

Jaké škody doznala křesťanská rodina v posledních dobách! Uvolněn poměr mezi manžely, mezi rodiči a dětmi. Žena zapomněla na slib u oltáře učiněný, muž opouští ženu a děti, bere si jinou. Jak si stěžují rodiče: Poslal jsem hodné syny do války, ale tam se mi zkazili, celý týden žijí v neustálé trýzni. Jak třeba v takých dobách klásti důraz na přikázání, Bohem již na hoře Sinaj daném: Cti otce svého i matku svou! Proto jsem si umínil v několika promluvách ukázati na toto důležité přikázání pro celou lidskou společnost. Nežli však přistoupím k jednotlivým povinnostem z tohoto přikázání plynoucím, ukáži napřed na důležitost rodiny a na podmínky zdárného štěstí v rodinách. V dnešní rozmluvě obmezím se jen poukázati na důležitost rodiny.

Slova »rodina« užívá se v úzkém, širším a nejširším smyslu. V nejširším smyslu rozumíme rodinou veškeré blíže neb vzdáleně spolu příbuzné osoby. Všechny osoby, které poutem krve spřízněny jsou, nazýváme rodinou, poněvadž původ svůj mají od jednoho praotce. V širším smyslu rozumíme rodinou členy jedné domácnosti, totiž rodiče, děti a ostatní v domácnosti žijící lidi,

jako chasu, tovaryše a jiné, ať jsou s pány svými příbuzní nebo ne. V nejužším smyslu rozumíme rodinou jen rodiče a děti. Není třeba připomínati, že ve svých promluvách slova rodina užívatí budu v posledních dvou významech, zvláště pak mímím rodiče a děti. Hledme si představití význam rodiny v tomto smyslu.

Tu vás hned uvádím na místo nejvyšší, jemuž se klaněti máme, k trůnu trojjediného Boha. Rodina jest jaksi odlesk nej-světější Trojice. Jako v Bohu jsou tři osoby, jež jsou od sebe rozdílné, tak sestává také rodina ze tří rozdílných členů, z otce matky a dítěte. Jako však tři osoby jeden Bůh jsou, tak také tyto tři členové tvoří posvátnou jednotu, poněvadž je spojuje duševní pouto lásky a tělesné společenství krve. Jednotlivý člověk je sice také podle obrazu božího stvořen. Ale tento obraz je duševního druhu, protože je v duši vtisknut. Proto vypravuje Písmo svaté dále: »Bůh stvořil člověka podle obrazu svého, muže a ženu stvořil.« Proč muže a ženu? Protože není dobře člověku býti samotnému. Proč to není dobře? Protože tak Trojice boží není ještě dobře stělesněna. Jako Bůh od věčnosti Syna zplodil, tak měla ze žebra muže žena povstati, podobná, rovná muži, jako Syn Otci roven jest. A jako z Otce a Syna Duch sv. jako láska obou vychází, děkuje dítě svůj život společně otci a matce a jest rukojemstvím vzájemné jich lásky. Jest tedy rodina jaksi trojicí na zemi. Jaká to důstojnost rodiny! Představuješ neviditelnou jednotu a nepochopitelnou Trojici boží jaksi viditelně před oči, máš svůj vzorný obraz až u trůnu Nejvyššího, jsi tedy stvořena podle nejvyššího a nejkrásnějšího originálu, jsi nejvznešenější zařízení na světě.

Ale rodina není jen nejvznešenější, nýbrž jest i nejstarší zařízení na světě, ona jest kolébkou lidstva. Proto sám Bůh ji na počátku ustanovil. Když vyřkl Bůh nad prvními lidmi první požehnání, vtiskl jejich spojení pečeť nesmrtnosti: »A Bůh jim požehnal a pravil: »Rosťte a množte se.« Nezměnitelné jest toto slovo a jeho požehnání, jako nezměnitelný jest ten, který je vyřkl. Neboť i když hřích zrušil prvotní poměr člověka k Bohu, i když hříšníci opustili ráj a šli do cizího světa: rodina trvala dále a její kruh rozšiřoval se rok co rok. A když potopa ve svých vlnách zhýralé lidstvo pohltila, vidíme rodinu v arše zachráněnou. Kéž i nyní ve zhýralém světě jest rodina archou, v níž pokolení lidské najde svou záchranu! Rodina trvá dále a šíří svou blahodárnou činnost až do skonání světa. Jejímú lůnu jsou svěřeny zárodky budoucích pokolení, právě jako my jí za svůj život děkujeme — ona jest ko'ěbkou celého lidstva.

Než rodina není jen nejstarší, ona jest také nejdůležitější společnost; neboť jest základem všech ostatních, jest základem státu i církve. Neboť stát je spojení mnoha rodin pod společnou hlavou k udržení a vývoji časného blaha. A církev jest spojení všech křesťanských rodin pod společným Otcem k udržení a vývoji věčného blaha. Co jest kořen pro strom a pramen pro řeku, to jest rodina pro stát a církev. Z rukou rodiny dostává stát své

občany, církev své dítky. Rodina je nejprve pro obě společnosti vychovává. V ní nalézáme střechu, která nás chrání, kolébku, v níž jsme odpočívali, pokrm, který nás sytí, oko, které nad námi bdělo, rámě, které naše kolísající krůčky provázelo, řeč, která nás naučila mluvit, ducha, který nás naučil myšlet, srdce, které nás učilo cítit. Tak nás rodina pro stát vychovávala, udělala nás tím, čím jsme: myslící, činní a milující členové společnosti. Rodina nás dále učila Boha znáti, učila nás o našem vznešeném původu a cíli, o našich povinnostech, o cestě, která nás jistě k pravé a věčné blaženosti vede.

Tak nás rodina vychovávala také pro církev. Proto svatý Augustin nazývá rodinu soukromým chrámem, v němž rodiče zastávají úřad kněžský, děti pak jsou věřící.

Rodina jest také společností nejlaskavější, poněvadž jest sídlem lásky. Když v rodině pravé lásky nenalézáme, kde ji najdeme? Vždyt členové rodiny jsou již od přirozenosti pouty lásky spolu spjati, manžel s manželkou, rodiče s dítkami, děti s rodiči, děti mezi sebou. Máme tu lásku manželskou, lásku rodičů, lásku dětí, lásku bratrskou a sesterskou. Tu vystupuje láska k nejvyššímu stupni: od lásky k bližnímu k lásce k nepřítelům, neboť všichni členové rodiny jsou přátelé. Tato láska stupňuje se v lásku dětí k rodičům a rodičů k dětem. Ještě blíže si stojí manželé, neboť i když se rodiče odloučí od dětí, když dospěly, když jim štěstí jinde kvete, nemohou se manželé nikdy od sebe odloučiti bez hříchů, nýbrž v manželské lásce mají setrvati až do smrti.

Tato vřelá láska dodává rodině svého půvabu, neboť ji činí také obydlím míru. Když venku bouře zuří, když všude nepořádek, nenávisť, pronásledování shledáváme, musíme se utéci k domácímu krbu, kde klid a pokoj nejspíše nalezneme. Proto touží dítě po domově, i když se mu v cizině velmi dobře daří. nejkrásnější chvílky zažije u otce a matky. Domů spěchá otec z míst svého působení, aby zde na všechny mrzutosti zapomněl, by zde pokoj a ulehčení našel. Tu opět radost září z jeho oka. A matka, která od rána do večera doma pracovala, opět radostněji dýchá, když všechny členy rodiny zase kolem sebe vidí. Kde najdeme tak pravé radosti než v rodině? Jak je možno, že tolik lidí utíká od nich a své štěstí hledá v začouzených hostincích, v sítích tanečních a divadlech? Tam nenaleznou také radosti, jaké skytá rodina. A jak se mění tyto radosti rodinné během církevního roku, v adventě, v době vánoční, velikonoční, svato-dušní, o poutích, o posvěcení chrámu Páně, o narozeninách, o jmeninách, ve výroční den svatební! Tu scházejí se i po letech členové rodiny, příbuzní, a vzpomínka na krásné radosti rodinné nevymizí nikdy, ani v nejvyšším stáří, z paměti naší.

Jak důležitá, významná jest tedy rodina. Jak máme k tomu pracovati, aby byla odevšad od nebezpečí chráněna, aby nebyla rozvrácená rozličnými škodlivými vlivy, jak třeba, aby všichni členové, každý na svém místě, svědomitě své povinnosti konal, jak mu to káže čtvrté přikázání boží. Jak proto nutno často býti

poučenu o všech těchto povinnostech! Ale nejen znáti, nýbrž i konati máme tyto povinnosti, aby i na nás spočívalo požehnání, které jest jen k jedinému přikázání připojeno: »Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.« Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.

Na slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla.

Napsal Dr. K. L. Řehák.

Vyvracuji se námitky proti církvi apoštolské.

1. Věčně památnými zůstanou slova, jež Spasitel ku knížeti apoštolů Šimonovi pronesl, řka: »Ty jsi Petr (to jest skála), a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné ji nepřemohou.« Tedy skálou nezbornou učinil Spasitel Petra; a tím již také spolu i opověděl, že budou lidé takoví, kteří budou chtítí skálu tuto zbožiti, ač se jim toho ani za pomoci samého pekla nepodaří. — Sám Spasitel bude ochráncem i štítem skály Petrovy. A již dnešní svatě čtení připomíná, kterak sám první náčelník církve, sv. Petr, byl od Herodesa do žaláře uvržen a tam pod mocnou stráží držán, aby byl pro zálibu u židů obětován a usmrčen; ale zázrakem božím byl z rukou svých nepřátel bez úrazu vyveden.

A tomuto Petrovi slibuje Spasitel: »Tobě dám klíče království nebeského,« čili moc vpouštěti do nebo nebe uzavírati, tím způsobem, že »cožkoli svážeš čili ustanovíš na zemi, bude svázáno i na nebi; a cožkoliv rozvážeš či promineš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« »Pasiž beránky mé, pasíž ovečky mé« (Jan 21, 15—17); a abys nikdy nepoblouznil, aby nikdy nezhylna víra tvá, »já jsem prosil za tebe, když satan žádal o vás, aby (vás) třífbil jako pšenici (na řešetě); a ty obrátě se (po svém pánu), potvrzený bratří svých« (Luk. 22, 31—32).

Na základě těchto určitých výpovědí samého Spasitele učí církev katolická, že papež je ve svých výrociích o pravém učení Páně neomylný, čili že v něm nikdy zblouditi nemůže; a nikdo, ani nejhorší odpůrce dědiců sv. Petra nedokázal z dějin, že by byl který kdy v učení Páně bloudil, ač o některých papežích ve středověku historie vypravuje, že nevedli všichni a vždy právě života příkladného. Nemoci hřešiti a nemoci v učení Páně zblouditi jsou právě dva rozdílné pojmy. Papež jako každý jiný člověk může se dopustiti hříchů, ale nemůže blásati nějakého bludného učení, maje zaslíbení Páně, že nikdy nezbloudí, ale bude u více posilovati i bratří svých.

2. Z vývodů těchto dají se pak snadno vyvrátiti některé námitky, jež proti moci papeže i církve směřují.

Tak někteří namítají:

a) Papežové osvojují si neprávem vládu nad krály.

Pokud jsou panovníci katolíky, podléhají ovšem i oni dle vůle Spasitelovy vrchnímu vedení sv. Petra jako každý jiný obyčejný katolík ve všech věcích duchovních. Ve věcech světských jsou však zase králové vrchními vůdci lidu, dle slov Spasitelových: »Dávejte císaři, co jest císařovo; ale i Bohu, co jest božeho!«

b) »Dbám přikázání božích, ale církevních nedbám; vždyť jsou to jen přikázání kněží!« namítají jiní.

Církev jest ale dědičkou moci Kristovy na zemi, jak on sám prohlásil: »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi« (Mat. 28, 18) A »jako mne poslal Otec, i já posílám vás« (Jan 20, 21); t. j. s toutéž mocí, abyste, čeho potřebu uznáte, pro blaho věřících ustanovovali: A proto »kdo vás slyší, mne slyší; a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá« (Luk. 10, 16); a »jestliže (kdo) církev neuposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán« (Mat. 18, 17).

Církev Páně má dle slov těchto právo, nařízení věřícím činiti, kdy a jak mají službám božím obcovati, svátosti přijímati, se postiti; církev smí zakazovati čtení nemravných i nebezpečných knih a časopisů; smí zakazovati účastenství při službách jinověrců, v nemravných divadlech a jiných věcí spasení naše ohrožujících. -- A my jako děti její jsme povinni poslechnouti nařízení jejích, jako nařízení samého Spasitele. A kdo církev poslechnouti se zdráhá, jest snad helvetou, lutheránem, židem, Turkeim nebo pohanem, nikoliv více ale katolickým křesťanem!

c) Jsme-li ale povinni církev katolické poslušnými býti, víme také, jak máme o jiné námitce špatných katolíků souditi, kteří říkají: »Věřím v Boha, ale vše ostatní...« a nedopoví.

Co jest to, to ostatní? To znamená asi: Zjevení Bůh o sobě a o povinnostech našich k němu neučinil; a učinil-li, na nich nezáleží! A to říká tvor Bohu, v něhož prý věří?! Což Bůh, jenž všechno všemocí svou učinil, pak ztratil právo, aby s tím i dle vůle své naložil? Což přestal býti již našim Pánem? nejmýšle moudrým?

Bůh tedy příkladně nařídil, že kdo ho těžce urazil, musí se z hříchů svého svátostně vyzpovídati. A hříšník se opovažuje tvrditi, že mu stačí o Bohu věděti; a ten Bůh že nemá práva cítiti se uraženým a žádati za urážky jemu učiněné zadostičinění v pokorné svátostní zpovědi? Ó jak pošetile mluví, kdo Bohu práva na nás a na naše řeči i skutky popíráti se opovažuje!

d) Jiní přemoudří tvrdívají: »Vláda světská, jakožto svrchovaná moc v lidu, má zajisté i právo, nad mocí církevní vládnouti.«

A odkud toho práva že nabyla? Což, když Kristus Pán církev svou zařizoval, tázal se teprve u vlády císaře nebo krále Herodesa za svolení? nebo dával církev svou v područí státní? Ó nikoliv, tak nikdy neučinil! Velel sice císaři dávat daně, na pořízení práva i bezpečnosti cti, majetku i života pozemského pro všechny občany potřebné; ale nikdy nedal moci státní nějakého práva,

aby se vkládala do věcí církevních, ku spasení duší po smrti směřujících! Apoštolům svým před odchodem s tohoto viditelného světa oznámil jasnými slovy: »Já posílám vás; a vy učte všechny národy... učíte je zachovávat všecko, což jsem koli přikázal vám; a aj, já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa« (Mat. 28, 19—20). Kde že jest v těchto jasných slovech Páně zmínka o tom, že by vláda světská měla vládnouti nad církví?

Čtěla-li by která vláda světská vykonávati moc nad církví, bylo by to násilí na církví páchané, od Syna božího založené i řízené. Jestliže v nynější době se některé vlády až tak zapoměly, že církev i veškerých prostředků ku řádnému žití zbavily, její statky jí pobraly, zádušní i nadační jmění zrušily, neučinily tak po nějakém právu, jakého jim Bůh nesvětil; ale staly se pouhými lupiči statků Bohu a blahu lidí věnovaných; nebo přikázání boží »nepokradeš!« platí netoliko pro jednotlivce, ale i pro vlády země!

Ostatně takovýmto lupičstvím ukazují nespravedlivé vlády jen cestu lidem takovým, kteří nechtějí míti ani Boha ani pána nějakého nad sebou, a kteří hlásají dělení majetku i nejspravedlivěji nabytého, ovšem ne vlastního, ale vždy jen cizího!

Také nikde zákony boží nepředpisují, že vladaři zemskými musejí býti králové nebo knížata. Vládu země může vykonávati tedy zcela dobře i zástupce lidu v republice. I měli by panovníci, kdyby moudře jednati chtěli, církev Páně spíše v právech jejích chrániti, nežli ji zhoubně utiskovati, poněvadž daleko více potřebují oni pomoci církve, jménem božím panovníky v jich právech podporující, nežli potřebuje církev vratelé pomoci pozemských králů.

e) Nesmyslné jsou také požadavky některých blouznivců, žádajících, aby povstaly církve národní. Spasitel založil církev jen jednu jedinou, pro všechny lidi, pro všechny časy, čili církev obecnou, neboli cizím slovem katolickou; a ta zřízena jest tak, že všichni mají v ní místa dosti, podobně kdo by jako i jen jedno nebe stvořil pro všechny blahoslavence. Kdo by chtěl církev na mnoho církvíček rozštěpiti, chtěl by i nezbornou skálu Petrovu tříštiti.

Také není náboženství katolické jen pro soukromé osoby ale pro celou společnost lidskou. Jakým jsem doma, takovým musím býti i v úradě, ve škole, v obecní radě, na sněmu a všude jinde; nebo dí Spasitel: »Kdo mne zapře před lidmi, toho i já zapřu před svým Otcem v nebesích!«

My tedy de příkladu svatých knížat apoštolských hlasme se všude ku Kristu, třebaš i s nasazením životů, aby se na nás vyplnila jednou přípověď Páně: »Kdo mne vyzná před lidmi (ovšem slovem i životem), toho já vyznám před svým Otcem v nebesích.« Amen.

Neděle pátá po sv. Duchu.

Náboženství v rodině.

»Smíř se s bratrem svým!«

(Mat. 5, 23.)

Kristus Pán nabádá nás dnes k smířlivosti: »Smíř se s bratrem svým.« Hněv, nenávisť nemá býti zvláště v rodině, tu mají všichni členové ve smíru a pokoji žíti a všichni mají »Pána Krista posvěcovati v srdcích svých«, jak dí sv. Petr v dnešní epištole. Posledně jsem vám ukázal, jak důležitá jest rodina! To platí o rodině, jaká má býti. Ovšem často se stává, že není vše v rodině v pořádku, že schází tu podmínky, které k dobré rodině náležejí. Na jednu takovou podmínku se dnes namnoze zapomíná, ji se nedbá — pak se divíme, že je tolik rodin rozvrácených. A která podmínka jim schází? Je to podmínka základní, rodina má býti založena na náboženství. Proto promluvíme dnes o náboženství v rodině.

Mimo křesťanství ztratila rodina všude svou důstojnost. Jak byla znetvořena v pohanství! Jak je znetvořena mezi národy, které ještě mnoho církev stojí! To není odlesk nejsv. Trojice, ani sídlo pokoje a lásky, nýbrž divadlo nefesti a zdroj nesvornosti a nerávnosti. Jediný Kristus přivedl opět rodinu k veliké důstojnosti, a jediná církev může ji na výši jejího významu udržeti. Proto má býti náboženství základem rodiny, proto mají se všichni členové rodiny dáti proniknouti jeho duchem a každý den příkázání jeho svědomitě zachovávat. Kde se členové rodiny náboženství odcizí a ho nedbají, tam je také dán základ k rozvratu, k rozkladu rodiny. A jak mají jednotliví členové navzájem ducha náboženství v rodině udržovati?

Muž, otec má všem členům v domě předcházeti příkladem pevné víry. Neboť je první zástupce boží v rodině. Otcovství své má od Otce nebeského, »od něhož pochází veškeré otcovství na nebi i na zemi«. To mu dává důstojnost, vážnost, moc ostatním členům rodiny poručeti. Ale z toho vyplývají vážné povinnosti pro něho. Poněvadž zastupuje místo boží u svých, má skutečně zastupovati místo boží, nikoli místo zlého ducha, mís o světa Bohu odcizeného. Poněvadž má otcovství od Otce nebeského a jeho místo zastupuje, má také všechny členy rodiny k Bohu vésti.

Muž je hlavou rodiny, neboť apoštol národů dí (Ef. 5, 23): »Muž je hlava ženy, jako jest Kristus hlava církve, on je Spasitel těla svého.« Hlava má vzhůru, k nebesům, jest sídlem myšlenek a působí, že se jednání člověka povznáší nad hmotu a prach a tak převyšuje život a jednání ostatních tvorů. Tak má také muž v rodině působiti. Nemá ji táhnouti do bahna, do hříchů, do nízkého pozemského ednání, nýbrž má ji do výše povznášeti do výše pravé ctnosti, má ji do výše k Bohu vésti a se srdcem božím spojovati. Nečiní-li tak, není vznešenou hlavou rodiny, nýbrž nohou, která ji do prachu přivádí a zraňuje. Pročže

je hlavou rodiny a prvním zástupcem božím, má míti sám náboženství a má míti blahodárný vliv na rodinu v náboženském ohledu.

To poznali patriarchové ve Starém Zákoně, proto dítky své oe své víře poučovali, k ctění Boha přidržovali, oběti za ně přinášeli; byli jako kněží v rodině. Je to osudný omyl mysliti, že muž nemusí bráti vážně věc v náboženství. Nemá-li muž náboženství, jest to škoda pro rodinu, kterou nelze dobře oceniti. Co pomůže člověku silné rámě, silná prsa, jestliže hlava churaví, na příklad je choromyslná? Tu je celý člověk ubohý, nic nemůže tuto škodu nahraditi. Podobně se věc má v rodině, kde nemá muž náboženství a o Boha se nestará. Tu neplní hlava svou povinnost, je nemocná, a nic nemůže tuto škodu nahraditi. Pamatujte si to dobře, muži, a jednejte dle toho v budoucnosti!

Matka, žena má v rodině, co se týče náboženství, podobný úkol jako muž a otec. Právě vliv matky je v rodině veliký. Má moc obětí a trpělivosti, lásky, mírnosti a sotva je moc, která se jí vyrovná. Je-li otec hlavou, je matka srdcem rodiny. Jako ze srdce krev do žil teče, v celé tělo vniká a tak život, síla a zdraví mu dává, tak vychází z dobré ženy a matky požehnaní na celou rodinu. Jest velikým štěstím pro rodinu, jestliže v ní vládne hodná, fádňá, zbožná žena; jest to velikou milostí, jestliže dítě vyrůstá po boku dobré, zbožné ženy. Zdaž nevychovala matka makabejská sedm svých synů v silné hrdiny víry, které nic nedovedlo zvyklati v jejich věrnosti vůči Bohu? Zdaž neměli naši svatí, kteří září svých ctností a požehnaním své činnosti církev oblažují, zbožné a svaté matky? Zdaž neobrátila sv. Monika svého muže Patricia a svého pobloudilého syna Augustina? Protože má matka takový vliv v rodině, jest vaší povinností matky a ženy, využitkovati této hřivny. Máte svědomitě pěstiti náboženskou náklonnost a směr, který Bůh v srdce ženy vložil, máte býti samy nábožné, modlitbu milovati a svědomitě služby boží navštěvovati; máte pak záhy učiti své dítky nejznámnějším modlitbám, jim o Bohu, Pánu Ježíši, Panně Marii, andělu strážci vypravovati, máte toho dbáti, aby život ve vaší rodině byl v pravdě křesťanský, aby dobré staré křesťanské obyčeje se tu zachovaly. Blaze vám, blaze celé rodině, když budete dle Srdce Páně důležitý úřad svůj zastávati.

I dítky mohou a mají míti blahodárný vliv na náboženský život v rodině. Ovšem není tak veliký jako vliv rodičů, ale přece mohou namoze i dítky velmi dobře působiti. Hodné, nevinné dítky chápou často učení víry naší lépe a vžele, než dospělí. Hodné, nevinné dítky vykonávají často náboženské úkony lépe než jiní. Mají ctnost, která jest takofka kouzlem rajským, kouzlem nevinnosti obetkaná. To může míti blahodárný vliv na rodině; to může způsobiti, že hodné děti opět výchovně na rodiče zpět účinkují a víru jejich oživují a pobožnost prohlubují. Zdaž rodiče, když vidí, jak se dítě jejich na první sv. zpověď připravuje, o pomoc je při tom prosí a když jeho útlé svědomí pozorují, nejsou hluboce dojata? Zdaž často první sv. přijímání dítěte

neřímělo otce, který se dlouhá léta o Boha nestaral, by opět s Bohem se smřil? I dítky tedy mohou býti malými missionáři v rodině, když jsou nevinné, hodné, rodiče své vřele milují a pilně se za ně modlí.

Ale i služebnictvo může v domě, ve kterém slouží, pro víru, ctnost a pobožnost blanodárně působiti. Když mají sami pravou, solidní ctnost, když s vytrvalou věrností a obětavostí povinnosti své plní, mají leckdy větší význam, větší vliv, než bychom dle je ich podřizeného postavení souditi mohli. Již v prvních dobách křesťanských obrátil leckdy otrok svého pána, jeho dítky k víře křesťanské. Mnohá služka, která dlouhá léta v téže rodině s největší svědomitostí sloužila, byla příčinou, že se lhotejná rodina zase upamatovala na své náboženské povinnosti. Jsou i případy známé, že z nábožensky lhotejných, bohatých rodin vlivem služby vyšli výborní kněží.

Tak mohou všichni členové rodiny vzájemně se v náboženském a mravném životě podporovati. Nechť proto každý člen rodiny dle svého postavení, dle vůle boží své povinnosti svědomitě plní a Krista Pána v srdci svém a v srdci ostatních posvěcuje! To jim přinese požehnání zde i na věčnosti. Amen.

Jan Nep. Fós. Holý, O. Praem.

Navštivení Panny Marie.

Maria navštěvuje nás.

•Požehnaná ty mezi ženami.◀

(Luk. 1, 42.)

Svatá Panna chvátá do hor, do Hebronu, města Judova, aby přibuznou svou Alžbětu na důkaz radosti a lásky navštívila. Odešla Maria s chvátáním, nikoli však proto, že by snad nemohla dočkat se, aby i jiní zvěděli a slyšeli, jak Pán ji povýšil; nikoli, v pokorném srdci Panny Marie nemohla povstati taková myšlenka. Odešla s chvátáním přes hory, by přála své tetě a se s ní radovala, že Bůh přece, ač již u vysokém věku byla, vyslyšel prosby její. Odešla s chvátáním Maria, aby do domu tety své přinesla požehnání. Či mohla zůstati bez požehnání přítomnost té, která v životě svém nosila toho, jenž veškera požehnání, veškerých milostí pramenem jest? Odešla s chvátáním přes hory vedena jsouc Duchem sv. a vešla do domu Zachariašova, aby Syn boží posvětil Jana, který ještě byl v životě matky své. Vážné to příčiny, které pobádaly Marii ku chvátání.

Za štěstí pokládá si domácnost návštěvu mocné, vlivné osobnosti, jednak pro poctu jí prokázanou, jednak pro výhody, jichž snad z návštěvy dojíti doufá. Daleko šťastnější jest duše, kterou navštíví nejblab. Panna, královna nebes a země. Požehnan byl dům Obededonův, když archa boží k němu zavítala: »Požehnal Hospodin domu jeho◀ (Par. 23, 14). Čím většího ale požehnání

dochází, ke komu živá archa boží, milostná Matka boží zavítá. Kéž bychom i my byli tak šťastní, aby nejsvětější Panna i nás navštívila. Hle, nejmilejší, již bezpočtukráté navštívila nás a navštěvuje Matka boží, ovšem způsobem nikoli tělesným, nýbrž duchovním.

Jakmile z jitra červánky vycházejícího slunce zapuzují černou noc a opovídají nový den, tu se duchovním způsobem blíží k nám královna nebeská. Jako slavný vjezd panovníka do našich měst oznamují zvony radostně znějící, tak i nám každého jitra oznamuje hlasem zvučným zvon o klekání: »Nyní blíží se nejsvětější Panna a Matka boží k milovaným synům a dcerám v údolí pozemském a vyblízí je, aby na ni vzpomínali a v její mocnou přímlovu a ochranu se poroucheli.« Kdokoli o ranním klekání zbožně se modlí: »Anděl Páně zvěstoval Panně Marii a ona počala z Ducha svatého« a nábožně se ponořuje v největší tajemství vtělení božího, tomu jest, jakoby slyšel Rodičku boží mluvit: »Synu můj, dcero má! Nový den nastává tobě, jenž ti přinese buď radost, buď žalost, buď potěchu, buď soužení. Nový den nastává tobě, jenž tě přivede blíže buď k nebi, buď k pecku. Pomni, že jen milostí mého božského Syna tohoto dne můžeš něco záslužného pro život věčný vykonati. Proto budiž zřetel tvů; po celý den obrácen výhradně k němu a k jeho svatým přikázáním. Já pak, jeho matka, mileráda za tebe přimlouvati se chci, pakli mne o přímlovu vyzývati budeš.«

Když slunce v poledne nad hlavami nám stojí, opět ozývá se zvon a křestan katolík ví, že nejsvětější Panna a Matka boží zase navštívila jej způsobem duchovním, s úctou skloní hlavu svou a připomíná si vzornou pokoru její, řka: »Řekla Maria, ejhle dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého!« Znova před zrak staví mu Rodička boží velebné tajemství Syna božího, obrací zraky jeho na minulý půlden, představuje mu chyby učiněné, chválí dobré jeho skutky a vyzývá jej, aby pokud možno odpoledne vynabradil, co byl dopoledne zanedbal.

Když slunce k západu se kloní a stínové noční objevují se, tu opět vážný hlahol zvonů chrámových doprovází nejsvětější Pannu, která způsobem duchovním navštěvuje nás a božského Syna svého ukazuje nám, řkouc: »Jsi přítelem či nepřitelem jeho? Pomni, že Slovo tělem učiněno jest, že věčný Syn věčného Otce člověkem se stal a přebýval mezi námi, aby veškero pokolení lidské, tedy i tebe vykoupil. Jako se dnešní den kloní k západu a černá noc nastává, tak dnes nebo zítra nakloní se den života tvého a nastane ti noc smrti, kdy ničeho více nebudeš moci konati pro věčnou blaženost svou. Nyní tedy, pokud den jest, všemožně pracuj o spáse své. Syn můj jest nejvyšší milosrdný a já ráda ti chci přispěti mateřskou přímlovou svou.«

Když pak nastává večer vezdejšího života, když člověku dohořívá svíce životní a když při světle hromničky rozednívá se nový život věčný a nábožný křestan-katolík vzdychá: »Pod ochranu tvou utíkám se, svatá boží Rodičko« — tu laskavá Matka

nebeská způsobem duchovním přichází k lůžku smrtelnému, aby ctitele svého potěšila a posilnila v boji posledním a v úzkostech největších a umírajícímu křesťanu úsměv pokoje pohrává v očích a na rtech, neboť loučící se duch jeho slyší útěchy plná slova blah. Panny: »Nuže, věrný ctiteli Boha trojjediného a horlivý vyznavači Kr sta, Syna mého. Tys mne vroucně vzýval za ochranu v poslední hodinu smrti, hle, přišla jsem, abych př. mlouvou svou byla tobě nápomocna. Nelekej a nestrachuj se, pod mojí záštitou vejdeš do radostí nebeských.« (B. M. Kulda. P. K. I. Roč.)

Takto způsobem duchovním každodenně o klekání, zvláště pak v podvečer života a na smrtelném loži navštěvuje nábožné ctitele své nejsvěřejší Panna, jak byla na dnešní den osobně navštívila milou tetu, sv. Alžbětu.

Císař Napoleon, když na pustém ostrově sv. Heleny jako vyhnanec poslední léta svého života žil, často prý říkával: »V této samotě nejvíce toho želím, že neslyším zvuk večerního zvonu. Kdykoli jindy, v dobách své slávy slyšel jsem na klekání zvoniti, srdce mé blaze se zachvělo, klid a mír naplnil duši mou. Tu v myšlenkách svých vždy zalétal jsem v rodný svůj kraj a vzpomínal těch dob, kdy na klíně matky sedě, pozdravení andělskému od ní jsem se učl. Moji přátelé, kteří mne provázeli, domnívali se často, že snad přemýšlím o válečných plánech a výpravách. Ale jak se mýlili! V těch chvílích nebyl jsem císařem, byl jsem blaženým dítětem v náručí matčině.«

Nebudme nikdy hluší ke zvukům zvonu na klekání, nýbrž vždy pozdravme Matku boží pozdravem andělovým a sv. Alžběty.

»Kdo mne nalezne, nalezne život a dosáhne spasení od Hospodina.« »Blahoslavený, kdo mne nalezne. Nebo jako lehko u silného pramene naléztí a nabratí vody, tak snadno milost a spasení nalezneš, když k Marii se utíkáš.«

A věříme-li výroku sv. Anselma, že »mnohdy rychleji přichází pomoc, vzýváme-li jméno Panny Marie, než jméno Páně«, dožijeme se toho, že snadněji nás vyslyší Maria, než sám Vykupitel náš. Nikoli proto, jakoby nebyl pramen a Pán vší milosti, nýbrž proto, že příměluva Panny Marie, Matky jeho, za nás nekonečně mocnější jest jest proseb našich. Nikdy nevzdalujeme se této opatrovnice božských milostí a prosme ustavičně se svatým Jane u Damasc.: »Otevři nám dveře milosrdenství, požehnaná Rodičko boží, neboť ty jsi spása pokolení lidského.« Amen.

Fr. Čech.

Neděle šestá po sv. Duchu.

Modlitba v rodině.

•Kolik chlebů máte?•

(Mar. 8, 5.)

Pán Ježíš nasytil sedmi chleby a několika rybičkami zástup čítající čtyři tisíce lidí. Jako potřebujeme pokrmu pro tělo, potřebujeme ho také pro duši. A pokrm duše je modlitba. Svatý Augustin praví: •Modlitba jest pokrm duše; nebo jako tělo nemůže bez pokrmu živo býti, podobně nemůže ani duše bez modlitby zachovati pravý život svůj.• •Modlitba patří k náboženství a to tak nevyhnutelně, že bez modlitby není náboženství. Kdo modlitbu odmítá, popírá, že člověk jest závislý na Bohu. Kdo modlitbu zanedbává, převrací žebřík, který jediný k Bohu vzhůru vede... Modlitba jest korunou statek boží, povinnost, kterou stvoření Stvořiteli, poddaný svému nejvyššímu Pánu dluhuje. (Weisz, Apologie III. 2.) Když modlitba tak nutně k náboženství náleží, promluvíme dnes o modlitbě v rodině, když jsem posledně mluvil o náboženství v rodině.

Nevládne-li duch modlitby v rodině, bude málo lidí se modlit. Modlitba je pro nás tak důležitým a silným prostředkem milosti. Vojna beze zbraně v boji snadno je přemožen; pole, které nedostane v pravý čas vláhu, uschne, nepřinese užitku. Podobně jest s člověkem, který se nemodlí. Odvrhl zbraň, kterouž mohl nad pokušením zvítěziti; duše jeho podobá se poli, které slunečním žářem je vypráhlé. Tak a podobně mluví svatí o modlitbě.

Když je modlitba tak důležitá a nutná pro nás, proto jest velikým neštěstím, když křesťan modlitbu zanedbává, když ani již neví, jak si má počínati, aby dobrou modlitbu konal. Takový uzavírá se před pramenem, z něhož mu bohaté milosti ke spáse duše jeho přýstiti mohou; láme takotka most, po němž k Srdci Páně a k věčné blaženosti dojíti může.

V takové neštěstí však obyčejně upadne křesťan, když žije v rodině, v níž nevládne duch modlitby. Má-li totiž člověk v pozdějším životě modlitbu milovati a pravidelně pěstovati, musí k tomu záhy v rodině přidržován býti. Zbožná matka musí mu sepiati ruce a učiti ho modlití se: •Otče náš, jenž jsi na nebesích.• Zbožná matka musí roznítiti v srdci dítěte první jiskru lásky k Bohu, bez níž nemůže býti trvale řádná modlitba. V rodině musí dítě nabyti zkušenosti, že se v ní modlitba pokládá za důležitou záležitost a že se vážně bere v každém ohledu. Není-li tomu tak, slyší-li dítě spíše místo slov modlitby slova hněvu a hádky, není-li tu nikdo, kdo je s Bohem seznámí a k modlitbě navádí, jest to škoda, která se později sotva dá napravit. Ať se potom později horlivý duchovní správce sebe více namáhá, v nejčtetnějších případech nebude moci dětem vštípniti trvalou lásku k modlitbě. Takové ubohé děti, které v rodině bez náboženského

návodů vyrůstají, sotva v pozdějším věku pravidelně své denní modlitby vykonávají budou; život jejich bude obyčejně chud na milosti a zůstane jím.

Nevládne-li v rodině duch modlitby, nebudou členové její trvale konati své povinnosti. Má-li být tělo zdravo a silným se cítiti, musí všichni údové činnosti Stvořitelem jim určené řádně vykonávati. Jen když jeden úd je nemocný a nekoná, co má konati, jak rušivě může to působiti na celé naše zdraví a připravit nám nepřijemné obtíže! Podobně jest tomu s rodinou. Jen tehdy bude se jí dobře dařiti, jen tehdy bude trvale spokojenou a šťastnou, když všickni členové budou se snažiti věrně své povinnosti konati. Mnohdy může rodina býti velmi nešťastnou, když jen jediný člen své podstatné povinnosti zanedbává.

Kde v domě nevládne duch modlitby, dostaví se časem jistě také osudné zanedbávání povinností stavovských. Pro krátkost poukáží jen na ty členy rodny, kteří očividně v ní nejdůležitější postavení zaujímají a jí takměř celý směr a vlastního ducha dodávají. Myslím tu na rodiče, nositele rodinného života. Jest myslitelné, že rodiče, kteří se sami nemodlí a modlitby v rodině nedbají, děti své budou řádně vychovávat? Jak mohou děti své pro Boha a křesťanskou ctnost vychovávat, když sami skoro zapomněli, že jsou k službě boží a pro nebe stvořeni? A zdaž záhubně nepůsobí na děti špatný příklad náboženské ihostejnosti, který tací rodiče dávají? Zdaž nebude scházeti boží požehnání, i kdyby se tací rodiče snažili, dětem křesťanskou výchovu dávati? Požehnání boží musí si však rodiče dobrou a mocnou modlitbou, vůbec věrností vůči Bohu zasloužiti. Je-li tomu tak, jak mohou s výsledkem a požehnáním božím na výchově dětí pracovati rodiče, kteří se nemodlí a o Boha se nestarají? To také potvrzuje denní zkušenost. Jak ubohé jsou obyčejně děti otců a matek, kteří neznají krásný křesťanský obyčej denních modliteb nebo uštěpačně ještě o nich mluví! Jak jsou obyčejně neposlušné, nepoddajné, pyšné a osobivé! Jaké bolesti a mrzutosti připravují potom svým rodičům!

Nevládne-li duch modlitby v rodině, nutně vnikne do ní hřích a způsobí zde veliké škody. Spravedlnost povyšuje národy, hřích však činí národy nešťastnými. (Přisl. 14, 34). Tato slova platí o rodině.

Jak šťastná je rodina, kde se Bohu věrně slouží a křesťanské ctnosti vzkvétají! Jaká je tu spokojenost, v jakém souladu se zde žije! Taková rodina je malý ráj na trnité zemi. I když dům není veliký, i když není bohatý, žije se zde spokojeně a šťastně, mnohem spokojeněji a šťastněji než ve velikém a bohatém domě, z něhož ctnost zmizela, do něhož však hřích vnikl. Ano, hřích může dům učiniti velmi nešťastným. Vzpomeňte si na dům, v němž nestřídmost mužova pokoj a pořádek ruší a blahobyt podkopává, nebo na dům, v němž se nedodrží věrnost, kterou si snoubenci před oltářem slibovali, nebo na rodinu, kde panuje ohromná pycha a chladné sobectví. Jak mnoho trpkostí a hořkostí

je tu členům rodiny vytrpěti! Jak hluboko a bolestně se srdce zraňuje v takových rodinách! Ano, hřích činí rodiny nešťastnými.

Než hřích vnikne jistě do takových rodin, které se nemodlí, poněvadž modlitba jest nejlepší a nejsilnější, ano možno říci první a přirozenou protiváhou hřichu. Neboť co je hřích? Sv. Tomáš praví krátce: »Hřích jest odvrácení od Boha a nezřízené obrácení člověka ke stvořením.«

To je při mnohých hříších na první pohled očividné, na př. při lakomství, nestřídmosti a pýše. — Co je naproti tomu modlitba? Jest odvrácení člověka od stvoření a povznesení vnitřního člověka k Bohu. Jestliže se nábožně modlíme, stíráme takřka prach země s duše, povznášíme se k Bohu, odpočíváme na jeho srdci, mluvíme s ním. Činíme opak toho, co člověk činí při hřichu. Proto jest modlitba přirozeným a nejsilnějším prostředkem proti hřichu. Odpadá-li proto tato protiváha, nutně se hřichu drží a on působí velké škody.

To ukazuje denní zkušenost. V některých rodinách jsou hřichy proti šestému přikázání, panuje tam veliká požívatost, hádky a spory. Jsou to rodiny, ve kterých se členové denně k modlitbě spojují? Naleznete tam modlícího se otce nebo zbožnou matku, kteří často za den srdce a mysl k Bohu povznášejí? Nikoliv. Tam už dávno na modlitbu zapoměli; proto tam hřích vnikl a nadělal tolik škody.

Takový význam má modlitba v rodině. Kéž byste tento význam vždy lépe poznávali a drželi se dobrých, starých, křesťanských mravů a obyčejů; kéž byste zvláště pěstovali denně společnou, rodinou modlitbu; obzvláště kéž byste muži nezapomínali, že zastáváte v rodině kněžský úřad a proto máte se živě účastnit na společné, rodinné modlitbě. Touto účastí dodáváte společné modlitbě vážnosti a síly. Šťastná rodina, kde podle matky otec s dětkami a chasou se modlí a tak všichni posvěcují Krista Pána v srdcích svých. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.

Řeči příležitostné.

O výchově křesťanské mládeže.

1. Matka sv. Klementa z Ancyry za dob pronásledování křesťanů obávajíc se, aby synáček její, teprve čtyřletý, nebyl sveden jednou sliby, hrozbami neb mukami k odpadlictví, říkávala mu na popravištích, kamž dítko vodívávala: »Pomni, dítě, že věc, o kterou se jedná, je život věčný.« Každodenně ráno a večer při modlitbě opakovala tato slova, aby hluboko v srdci jeho utkvěla, že největším štěstím křesťana jest umříti pro Krista. Když umírala, ptala se synáčka: »Nuže, čemu jsem tě učila?« On odpověděl: »Žítí a umříti pro Krista.« To bylo největší štěstí matky

že odcházela s vědomím, že nežila nadarmo. Po 28 let syn s největší zmužilostí bojoval, trpěl a také zemřel pro Krista.

Podobně sv. Matilda, královna švédská, když vštípila dětem lásku k Bohu a ctnostem, nenávisť ke hříchu, horlivost v modlitbě a návštěvě služeb božích, lhostejnost k věcem toho světa, byla přestastnou, když děti slibovaly, že v zásadách těchto chtějí setrvati a zemřítí.

»Nechte maličkých přijíti ke mně, neboť jejich jest království nebeské!« volá stále božský Spasitel ke všem rodičům a vychovatelům mládeže. Založil zde na zemi království boží — duchovní, aby bylo školou pro království boží věčné na nebi.

Rodičům přikazuje, aby děti řádně vychovali, slibuje jim radost a požehnání na zemi a nevýslovnou odměnu po smrti.

»Co jste jednomu z nejmenších učinili, mně jste učinili.« »Kdo se ujme jednoho z maličkých těchto, mneť se ujímá.«

Všecka starost a péče prokázaná dětem bude odměněna, jakoby byla prokázána Bohu samému.

Ale brány pekelné chtějí samy urvati duše krví Kristovou vykoupných dětí. I dábel má své pomocníky, kteří mají ničiti dílo vykopení, bránit náboženské výchově mládeže. Rodičům velí, že dítě se má nechat svoboda, až samo dospěje k rozumu a rozhodne se buď pro víru či nevěru, buď pro Boha či proti Bohu; ve sněmovnách pak násilím upravují zákony, aby děti neměly příležitosti ve škole slyšet o Bohu a povinnostech křesťanských.

Rodčové křesťanští však pamětlivi svých povinností nedají se donutit, aby děti své ponechali Molochu, aby dobrovolně vydali je za kořist peklu.

2. Náboženská výchova mládeže jest naprosto nutná. Žádá to jasně myslící rozum lidský, vyžaduje toho sama přirozenost lidská, důrazně vyžaduje toho zkušenost, jest to výslovný rozkaz boží.

Rozum praví, že dítě samo ze sebe nemá síly, aby odolalo zlým náklonnostem. Zkušenost tisíciletá, každodenní dokazuje a zjevení boží pravdu tu stvrzuje, že vůle člověka od mládí již nakloněna je ke zlému. Náklonnosti té musí se brániti výchovou a cvikem, aby dítě nezašlo ve zkázu, čehož bez náboženství nelze dosáhnouti.

Už pohanský spisovatel Juvenál důrazně volá k rodičům: »Otcové a matky, leží-li vám na srdci blaho dětí vašich, nečekejte s poučováním náboženským, až se vyvine u dítě přirozená zloba věku pozdějšího. Nelichotíte si, že se dá uhasiti oheň, i když se rozšířil. Osud vašich dětí je úplně ve vašich rukou. Vaší povinností jest utvářeti jejich ducha, vésti ke ctnosti, vzdalovati od bezbožnosti a hříchu.« (Sat. 14.)

Ale pouhým cvikem rozumu, důvody rozumovými nebylo ještě ani jedno dítě polepšeno a uchráněno před zdivočením a zkázou. Vidíme to v rodinách a ve školách, kde dítě neslyší o Bohu a důvodech nadpřirozených.

Nejdojemněji a nejmocněji působí na dítě důvody náboženské; duše dětská lačná a touží po nich. Jak rádo slyší o událostech ze života Pána Ježíše, Panny Marie a svatých vůbec, o obřadech posvátných, o svátostech, ctnostech křesťanských.

Zvěčnělý biskup fezenský Michael Sailer vzpomínal stále vděčně na své rodiče, jak hluboký základ náboženský vstúpili mu v srdce, který nedovedl nikdy pobořit. Vypravuje, jak matka modlivala se denně s dětmi; jako nejmladší z dětí sedával u stolu mezi otcem a matkou. Když se modlili před a po jídle, bylo mu tak u srdce milo, jakoby byl v chrámu Páně.

Matka předla len neb konopí a vypravovala dětem o Vykupiteli světa, který tolik miluje malé hodné dítky, o životě věčném, a sama modlila se každodenně za své dítky. Otec, obuvník, při práci mluvil o prozřetelnosti a bázni boží. »Tehdy toužil jsem stále více líbiti se Bohu, dobrý příklad rodičů mne v tom ještě více utvrzoval. Díky tobě, drahá máti, díky tobě, dobrý otče, věčně zůstanu dlužníkem.«

Vzdělání srdce, působení na cit, jest nejdůležitější věc při výchově. Pouhé poučování rozumu jest druh dressury, účinkuje, dokud trvá dohled vychovatele, přestává, jakmile dítě je samo sobě ponecháno.

Kdo chce viděti, kam vede výchova poučování, bez uslechťování srdce, morálka bez věrouky, nechť pozoruje výsledky škol beznáboženských; zděsí se mládeže a zvolá: »Pane Bože, chraň nás toho neštěstí!« Ptejte se rodičů dítek a ti vám upřímně odpoví: »To jsme si upletli metlu, která krutě šlehá.« Pohlédte do škol, kde se vychovává na základě náboženském, užasnete, co zmůže výchova srdce a rozumu zároveň.

Uvedu jen příklad, o němž jste častěji slyšeli. Ministr anglický navštívil jednou ústav Bosca, apoštola mládeže, v Turině, který svolával úplně zanedbanou mládež, před níž se děsila společnost lidská. Nalezl tu přes 500 dětí úplně zkažených a nyní vzorných. »Odkud, prosím vás, — ptal se ministr — ta vzorná kázeň a nadšení pro umění?« Bosco odpověděl: »Toho dosahují prostředky, jichž vy, protestanté, nemáte a neznáte. Časté přijímání sv. svátostí, každodenní slyšení mše sv., to jsou prostředky, jež působí pravé divy.«

Týž Bosco, vychovatel zanedbané mládeže, napsal: »Dobří vychovatelé jsou mučedníky lásky, poněvadž umění vychovatelské je uměním příliš těžkým; má předělati potomka Adamova, dítě hříchu, vzpoury, vášni a zloby — na dítě boží; člověka nevěřícího, nemravného, otroka satanova, otroka světa a těla, žáka lži a bludu, — na pravého křesťana-katolíka.« (»Vychovatel« XI, 227.)

Výchova křesťanská, náboženská, je požadavek božský. Bůh zajisté ví nejlépe, co podporuje blaho a dobro lidí.

»Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vsí duše své, ze vsí síly své. A budou tato slova, která přikazují tobě, v srdci tvém; a budeš je vypravovati synům svým a je

rozjímati sedě v domě svém i jda cestou, lehaje i vstávaje; napíšeš je na dveřích domu svého.« (5. Mojž. 6.)

›Slyš, synu, kázeň otce svého, a neopouštěj přikázání matky své.« (Přisl. 1, 8.)

›Máš-li syny, cvič je a zhýbej je z mládí jejich; máš-li dcery, opatruj tělo jejich a neukazuj veselé tváře k nim.« (Sir. 7, 1.)

›Vyučuj syna svého a občerství tě a způsobí rozkoš duši tvé.« (Přisl. 29.)

›Počátek moudrosti jest bázeň boží.« (Přisl. 1, 1.)

›Pak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí vaše skutky dobré.« (Mat. 5.)

›Kdo by poboršil jedno z maličkých, lépe aby zavěšen kámen na hrdlo a potopen v hlubinách mořských.« (Mat. 18.)

›Jestliže kdo o své péče nemá, zapřel víru, a jest horší než nevěřící.« (I. Tim. 5.)

3. Nestačí tedy jen vštěpovati pevné základy náboženské k dobré výchově, ale dítě musí býti vedeno, aby dle zásad těch také žilo, víru svou skutky osvědčovalo.

›Mládenec kráčeje dle cesty své také když sestará, neuchýlí se od ní.« (Přisl. 22, 6.)

Bez přemáhání sebe, bez zušlechťování srdce dítek, bez rady, výstrah a příkladů vychovatelů — zůstane výchova marnou a prázdnou

Nejmocnější pohnutky k přemáhání sebe musí čerpati dítě z náboženství.

Proto musí býti dítě naváděno především :

a) k modlitbě. Kdo přestává mluvit s nebem, začíná mluvit s peklem. Čím více se zanedbává modlitba, tím více roste vlažnost a lhostejnost náboženská, tím více doráží peklo, až člověka úplně odcizí Bohu. Sv. Jan Zlat. praví: ›Jako před paprsky slunečními divá zvěř zalézá do svých doupat, tak prchají všeliké náruživosti před modlitbou.«

Spisovatel Křištof Šmíd vděčně vzpomíná na zbožné své rodiče, které vedli dítky k tomu, aby každodenně kleče konaly modlitby před spaním a ráno při vstávání, před a po jídle; to vše že bylo základem jejich šťastného života.

b) Rodiče mají vésti dítky k častějšímu přijímání svatých svátostí, jež spojují nás co nejúžeji se samým Bohem, Ježíšem Kristem; jsou nevyčerpatelným pramenem síly proti mocnostem pekla, náruživostem a pokušením, k udržení víry a mravní neporušenosti. Zbožné matky předcházejí příkladem, přistupují společně s dětmi ke stolu Páně.

c) Rodiče mají přiváděti své dítky ke službám božím v neděli a zasvěcené svátky, poslouchati slovo boží, o něm doma s dětmi rozmlouvati a dle něho život upravit. Mše sv. je nevyčerpitelný pramen radosti a útěchy duchovní, nevyčerpatelný poklad nebeských milostí. Rodiče tu naleznou nejlepších pomůcek ku zdárné výchově.

d) Zbožní rodiče vedou děti své k přesnému a ochotnému zachování přikázání božích i církevních.

Sv. Vincenc praví: »Nelze po jiném mostě kráčet k nebi leč po mostě poslušnosti, jenž má 10 oblouků, t. j. desatero božích přikázání.«

Návod, jak rodiče mají vésti děti cestou přikázání božích, bude následovati v jednotlivých příštích promluvách.

»Každý, kdo slyší slova má a plní je,« praví božský Spasitel, »přirovnán bude muži moudrému, který vystavěl dům svůj na skále.« (Mat. 7.) »Miluje-li mne kdo, řeč mou budou zachovávat; a Otec můj bude jej milovati, a k němu přijdeme a přibyték u něho učiníme.« (Jan 14, 23.) To je zaslíbení božské.

Rodiče, jež vedou děti k Bohu, budou v lásce boží; Bůh jim bude žehnati časně a sám bude odměnou na věčnosti. Nezapomeňte slov sv. Basila, jenž praví: »Nečekej, až dítě zmoudří (pak že teprve dosíi času s vyučováním a vychováním náboženským), sice bys se podobal hospodáři, jenž pole nechal zarůsti bodláčím dřívě, než nasil dobrého semena. Mládež je ohebná jako vosk, přijímá každý tvar, podobu anděla či ďábla; proto záhy cvič dítě v ctnostech a bázni boží.

V. M. Váchal.

ČÁST PASTORAČNÍ.

O překážkách manželství dle nového kodexu církevního vzhledem na zákon o reformě práva manželského.

Odpověď k stejnojmenné otázce pro vikariátní pastorální konference v diecesi králohradecké roku 1919.) Napsal Václav Oliva. — (Pokračování.)

O rušících překážkách manželských, abych pokročil dále, jedná zase církevní kodex v kánonech 1057—1080 a počítá k nim: nedospělost, nestatečnost, sňatek právoplatně uzavřený, rozdílnost vyznání, vyšší svěcení, slavné sliby, únos, zločin, přibuzenství, švakrovství, mravopověstnost, přibuzenství duchovní a přibuzenství občanské.

O nedospělosti praví kánon 1067: »§ 1. Vir ante decimum sextum aetatis annum completum, mulier ante decimum quartum item completum, matrimonium validum inire non possunt. § 2. Licet matrimonium post praedictam aetatem contractum validum sit, curent tamen animarum pastores ab eo avertere iuvenes ante aetatem, qua secundum regionis receptos mores, matrimonium iniri solet.« Ponechává tedy kodex, ač přesně stanoví pro muže věk 16 a pro dívky plných 14 let jakožto mez dospělosti, zcela moudře jednotlivým zemím, krajinám a státům na rozhodnutí, který rok by v nich za rok dospělosti platiti měl.

O impotenci, což někteří překládají slovem nestateč a jiní zase nestatečnost, praví náš kodex v kánoně 1053: »§ 1. Impotentia antecedens et perpetua, sive ex parte viri sive ex parte mulieris, sive alteri cognita sive non, sive absoluta sive relativa, matrimonium ipso naturae iure dirimit. § 2. Si impedimentum impotentiae dubium sit, sive dubio iuris sive dubio facti, matrimonium non est impediendum. § 3. Sterilitas matrimonium nec dirimit nec impedit.« Kánon tento nezavádí tedy nič nového.

O právoplatném sňatku učí kodex v kánoně 1069: »§ 1. Invalide matrimonium attentat qui vinculo tenetur prioris matrimonii, quanquam non consummati, salvo privilegio fidei. § 2.

Quamvis prius matrimonium sit irritum aut solutum quolibet ex causa, non ideo licet aliud contrahere, antequam de prioris nullitate aut solutione legitime et certo constiterit.« I tímto kánonem veledděžitým ve všech směrech nezavádí se nic nového, ale potvrzuje se, a to co nejrozhodněji, stará křesťanská pravda, že manželství křesťanů jest nerozlučitelné.

O překážce disparitatis cultus píše kodex v kánoně 1070: »§ 1. Nullum est matrimonium contractum a persona non baptizata cum persona baptizata in Ecclesia catholica vel ad eandem ex haeresi aut schismate conversa. § 2. Si pars tempore contracti matrimonii tanquam baptizata communiter habebatur aut eius baptismus erat dubius, standum est pro valore matrimonii (ad normam can. 1014.), donec certo probetur alteram partem baptizatam esse, alteram vero non baptizatam.« Opětně i tento kánon nezavádí nic nového, ale zdůrazňuje starou církevní praxi.¹⁾

Totéž platí o vyšších svěceních v kánoně 1072, jenž dří: »Invalide matrimonium attentant clerici in sacris ordinibus constituti« a o slavných sľibech v kánoně 1073, řkoucím: »Item invalide matrimonium attentant religiosi, qui solemnia vota professi sint, aut vota simplicia, quibus ex speciali Sedis Apostolicae praescripto vis addita sit nuptias irritandi.«

Podobně sluší poznamenati o únosu, zločinu, přibuzenství, švakrovství, mravopověstnosti, přibuzenství duchovním, občanském a o všech ostatních rušících překážkách, jež tu v rozličných kánonech se připomínají.²⁾

K dosažení však cíle tohoto pojednání sluší podrobněji rezebrati dle nového kodexu zvláště překážku prvního manželství, vyšších svěcení a slavných sľibů.

O překážce ligaminis mimo již uvedená místa praví kodex ještě v kánoně 1013 v § 2.: »Essentiales matrimonii proprietates sunt unitas et indissolubilitas, quae in matrimonio christiano peculiarem obtinent firmitatem ratione sacramenti«, dále v kánoně 1110: »Ex valido matrimonio enascitur inter coniuges vinculum natura sua perpetuum et exclusivum«, v kánoně 1118: »Matrimonium validum ratum et consummatum nula humana potestate nullaque causa, praeterquam morte, dissolvi potest« a v kánoně 2356: »Bigami, id est qui obstante coniugali vinculo, aliud matrimonium, etsi tantum civile, ut aiunt attentaverint, sunt ipso facto infames; seti,³⁾ spreta Ordinarii mōnitione, in illicito contubernio persistent, pro diversa reatus gravitate excommunicentur vel personali interdicto plectantur.«

O překážce vyššího svěcení a slavného sľibu dří se mimo to, co již bylo uvedeno v kánoně 132 v § 1.: »Clerici in maioribus ordinibus constituti a nuptiis arcentur et servandae castitatis obli-

¹⁾ Sr. kánon 1071: »Quae de misetis nuptiis in canonibus 1060—1064 praescripta sunt, applicari quoque debent matrimoniis, quibus obstat impedimentum disparitatis cultus.

²⁾ Sr. na př. kánony 1081—1093.

³⁾ Seti, tolik co setati, od slova sētāre, t. j. kartáčovati, napomínati.

gatione ita tenentur, ut contra eandem peccantes sacrilegii quoque rei sint« a v § 3. téhož kánonu: »Coniugatus, qui sine dispensatione apostolica ordines maiores, licet bona fide, suscipit, ab eorundem ordinem exercitio prohibetur«, dále v kánoně 592: »Obligationibus communibus clericorum etiam religiosi omnes tenentur, nisi ex contextu sermonis vel ex rei natura aliud constet«, v kánoně 2388 v § 1.: »Clerici in sacris constituti vel regulares aut moniales post votum sollemne castitatis, itemque omnes cum aliqua ex praedictis personis matrimonium etiam civiliter tantum contrahere praesumentes, incurrunt in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae simpliciter reservatam; clericis praeterea, si moniti, tempore ab Ordinario pro adjunctorum diversitate praefinito, non resipuerint, degradentur«, v kánoně 188 nota 5.: »Ob tacitam renuntiationem ab ipso iure admissam quaelibet officia vacant ipso facto et sine ulla declaratione, si clericus matrimonium, atiam civile tantum, ut aiunt, contraxerit«, v kánoně 646 v § 1. nota 3 : »Ipso facto habendi sunt tanquam legitime demissi religiosi attentantes aut contrahentes matrimonium aut etiam vinculum, ut aiunt civile« atd.

Tuto pravdu vyjadřuje Aichner slovy: »Triplex in casu latiori datur ligamen matrimonium irritans: ligamen cum homine, ie. validum matrimonium, ligamen cum ecclesia, ie. ordo sacer et ligamen cum Christo, ie. votum solemne. Nam qui huiusmodi vinculis constricti sint, a matrimonio contrahendo omnino arcentur.«¹⁾ Vždyť již koncil tridentský učí: »Si quis discerit, clericos in s. ordinibus constitutos vel regulares castitatem solemnitèr professos posse matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege ecclesiastica vel voto . . . anathema sit.«²⁾

To jsou pevné zásady, od nichž církev nikdy neustoupí a vlastně, pokud se týče ligaminis, ani ustoupiti nemůže, poněvadž by v případě opačném nebyla sloupem a utvrzením pravdy a prostě přestala by býti církví katolickou, založenou od Ježíše Krista, Syna Božího.

Že zásady tyto u moderního nekřesťanského názoru nedocházejí souhlasu, ale naopak vyvolávají silný odpor, nelze se diviti již z toho důvodu, že jsou to vždy kruhy církvi nepřátelské anebo členové církve, kdož jako suché ratolesti³⁾ dávno ducha církevního pozbyli, kdož učením a praxí církve pohrdají. To však na stavu věci ničeho měniti nemůže. Církev jako strážce pravdy a práva vždy učila a tedy také vždy učiti bude, že manželství

¹⁾ D. c. 601.

²⁾ Sess. 24. can. 9.

³⁾ »Štít« na př. ze dne 18. května 1919 napsal: »Po všechny tři dny (co byla projednávána v Národním shromáždění reforma manželského práva) byly galerie sněmovny přeplněny rozvedenými manžely, kteří s toužebností čekali, jak to dopadne. Ve čtvrtek (22. května) dali dru. Boučkovi po jeho referátu kytici fialek a narcisů, se kterou tento opustil vítězoslavně sněmovnu, z čehož patrnó, že rozvedení jsou s jednáním N. S. spokojeni . . .«

křesťanské je nerozlučitelné a že kněží a řeholníci se slavnými sliby nemohou uzavíratí platná manželství. . .

Naproti tomu státní český zákon o reformě manželského práva bez ohledu na učení církve zavádí rozluky pro všechna manželství kdekoli v a jakkoli v československém státu uzavřená, ruší překážku vyšších svěcení a řeholních slibů, různosti náboženství a cizoložství spáchaného před sňatkem. Mohou se tedy dle tohoto zákona nejen všichni manželé, nastanou-li okolnosti v zákoně uváděné, dáti rozvésti a nové státně platné manželství uzavřítí, a'e i kněží a řeholníci mohou se civilně platně ženiti, jeptišky vdávati, cizoložníci v civilně platném manželství žíti. Konečně zákon sám pro rozluky uvádí tolik důvodů, že znamená to vlastně možnost rozluky u každého manželství, neboť jenom opravdoví světci by mohli žíti v manželství, jemuž by se nižádná z uvedených k rozluce příčin vytknouti nemohla.

Alespoň zákon tento v § 13. praví: »O rozluky každého manželství žalovati lze: a) dopustil-li se druhý manžel cizoložství; b) byl-li pravoplatně odsouzen do žaláře nejméně na tři léta, nebo na dobu kratší, avšak pro trestný čin vyšší z pohrůtek, nebo spáchaný za okolností svědčících o zvrhlé povaze; c) opustil-li svého manžela zlomyslně a nevrátil-li se na soudní vyzvání do šesti měsíců. Než-li pobyt jeho znám, budiž soudní vyzvání učiněno veřejně; d) ukládal-li druhý manžel o manželův život nebo zdraví; e) nakládal-li jím vícekrát zle, ubližoval li mu těžce, neb opětovně ho na cti urážel; f) vede li zhýralý život; g) pro trvale nebo periodicky probíhající chorobu duševní, která trvá tři léta; pro těžkou duševní degeneraci vrozenou nebo získanou, čítaje v ní těžkou hysterii, pijáctví nebo navyklé nadužívání nervových jedů, jež trvá dvě léta; pro padoucí nemoc,¹⁾ trvající aspoň rok s nejméně šesti záchvaty v roce nebo s přidruženou duševní poruchou; h) nastal-li tak hluboký rozvrat manželský, že na manželích nelze spravedlivě požadovati, aby setrvali v manželském společenství. Rozluky nelze vysloviti k žalobě manžela, který rozvratem převážně je vinen; i) pro nepřekonatelný odpor. Žalobě lze vyhověti jen tehdy, připojí li se k žádosti za rozluky třebaš i dodatečně také druhý manžel. V tomto případě netřeba však rozluky ihned povolovati, nýbrž lze napřed uznati na rozvod od stolu a lože a to třeba i vícekrát.«

Kromě toho též zákon o reformě manželského práva ruší § 63. o coelibatě, jenž zněl: »Osoby duchovní, které dostaly již vyšší posvěcení, též i osoby řeholní obojího pohlaví, které slavný slib učinily, že zůstanou svobodny, nemohou uzavíratí platné smlouvy manželské«, § 64: »Křesťané a osoby nevyznávající náboženství křesťanské nemohou mezi sebou v platné smlouvy man-

¹⁾ V češtině od pradávna říkáme padoucnice. Patrně dr. Bouček řídil se tu jednak originálem práva manželského v Prusku a jednak § 115. starého rakouského manželského práva o vyznavačích nekatolických, to jest o protestantech tak, že jeho elaborát má účelem katolíky poprotestantčiti.

želské vcházení«, § 66 : »Švakrovství jest překážkou manželství že muž nemůže v manželství vcházení s příbuznými manželky své v § 65. jmenovanými, manželka pak s příbuznými muže svého«, § 67. : »Manželství mezi dvěma osobama, které cizoložství spolu se dopustily, jest neplatno. Avšak cizoložství musí dokázáno býti před uzavřením sňatku«, čímž zároveň se ruší § 543. ob. z. obč. : »Kdož by se právně přiznal k cizoložství neb zprznění krve, aneb v tom byli usvědčeni, vyloučení buďte z práva, z poslední vůle po sobě děditi«, dle kteréhož zmíněné osoby byly vyloučeny z dědického vzájemného práva, což nyní odpadá, stanou-li se manžely, § 94 : »Neplatnost manželství, jemuž na závalu jest překážka některá jmenovaná v §§ 56., 62., 63., 64., 65., 66 a 67., 75. a 119. vyšetřována buď z povinnosti úřadů« tak, že nyní tato pro překážky §§ 63., 64., 66. a 67. ustává, § 111. : »Platné manželství osob katolických zrušeno býti může jen smrtí jednoho z manželů. Svazek manželský jest rovněž nerozlučný, když i jen jedna strana v čas uzavřeného manželství uznává náboženství katolické«, což stalo se z ohledu na povolení rozluky a má opět za následek pro vyznavače nekatolického náboženství zrušení § 115., dále § 116. a § 119. a ohledně manželství židovských § 125., 133., 134., 135. a 136. ob. z. obč., jež týkají se překážek manželství a dosavadní praxe rozlukové. Konečně též zákon ruší dvorní dekret ze dne 26. srpna 1814 č. 1099 sb. z. s. a ze dne 17. července 1835 č. 61 sb. z. s.

Pokud se týče ohlášek, zůstalo v podstatě vše při starém způsobu. Úplné prominutí jich se přepouští u osob, o nichž se má za to, že již manžely jsou, avšak jest nutno, aby tito potvrdili, že jim není známa žádná překážka. Rovněž není potřebí ohlášek, když byla prominuta překážka, objevena teprve po uzavření sňatku a mající za následek nutnost obnovení manželského slibu. Dispens od jedné neb dvou ohlášek udílí politická okresní správa, případně obecní úřad, ode všech prohlášek politická zemská správa, tedy politický úřad druhé stolice. Forma prohlášek se nemění. Dispens od překážek manželských udílí politický úřad druhé stolice, t. j. bývalé místodržitelství.

Manželství může se uzavřati také per procuratorem či zastoupením toho kterého snoubence plnomocníkem a prohlašuje se za neplatné, byla-li plná moc odvolána před prohlášením souhlasu k manželství.

Hle! Již z tohoto kratičkého náčrtku vyplývá jasně, v čem učení zákona církevního čili kodexu o manželství liší se od reformy práva manželského, zavedené v republice československé. Hlavní rozdíl pak jest ten, že dle reformy práva manželského jest i katolíkům dovoleno, ovšem jen těm, kdož si toho budou přát, uzavřít sňatek občanský, což kodex naprosto zapovídá. Proto, chtěl-li katolík před reformou manželského práva dáti se oddati občansky či civilně, musil dříve vystoupiti z církve, nyní však již toho netřeba a může zůstati katolíkem dále, ovšem jenom katolíkem v matrice či na papíře. Vždyť osoby občansky

oddané dle staré praxe církevní i dle nového kodexu jsou manžely pouze před zákonem světským, nikoli však před církví, která považuje právě tak jako dříve manželství takové, může-li se vůbec společně žít dvou osob církevně neoddaných manželstvím nazývati, za poměr nedovolený a hříšný. Osoby tyto zajisté nebudou zachovávatí příkázání církevní, které ukládá každému katolíku, aby alespoň jednou v roce, v době velikonoční, se vyzpovídal a Nejsvětější Svátost Oltářní přijal, neboť musily by se zpovídati i ze svého hříšného poměru, který by, chtějíce dosáhnouti kněžského rozhršení, musily přerušiti a buď jeden druhého opustiti, nebo manželství církevně platné uzavřítí. Při tom velmi těžkým úkolem by bylo, kterak postarati se o děti, jež snad ze společného žití obou domnělých manželů se zrodily. Jeví se tedy rozpor mezi kodexem a reformou manželského práva v tomto bodě tak markantním způsobem, že nedá se vůbec ničím pozitivním překlenouti.

Že manželství civilně uzavřená a manželství rozvedených manželů, t. j. uzavřou-li katoličtí manželé manželství církevně skutečně platné a později dají se civilně rozvésti a chce-li kdokoli z nich uzavřítí nové manželství, nejsou a nikdy nebudou církevně platná, ale pouhým konkubinátem, případně cizoložstvím, netřeba zajisté po tom, co již shora jsem uvedl, ani podotýkati.¹⁾ Také děti z takových manželství nově uzavřených, případně děti z civilního manželství vůbec nemohou a nebudou nikdy moci býti církevně považovány za manželské, ale jsou a budou nemanželskými. A to jest, abych tak řekl, ovocem, bohužel ovocem velice nezdárným reformy manželského práva se strany státu, jež nedbá kanonických zákonů o manželství vůbec a jež chtěje pomoci jedněm, jichž vůle nastoupila cestu mimocírkevní, uvaluje na druhé břímě nezaviněné či, abych se konkrétněji vyjádřil, jež povoluje rozpoutanosti tělesné u manželů, aby neštěstím naplnil jich děti.

Z těchto principů plynou také zcela jasně povinnosti věřících a kněží o zachování zákona o civilním manželství. Věřící prostě mají vždy a za všech okolností uzavřítí sňatky pouze církevní. Stane-li se však, že v tom směru se prohřešili, mají nezbytně podrobiti se všemu, aby poklesek svůj zabládili a hřích svůj smazali.
(Dokončení.)

¹⁾ Kánon 1094. dí alespoň doslova: »Ea tantum matrimonia sunt valida, quae contrahuntur coram parochio, vel loci Ordinario, vel sacerdote ab altertro delegato et duobus saltem testibus, secundum tamen regulas expressas in canonibus, qui sequuntur et salvis exceptionibus...«

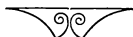
Příklady.

Matka hošíka Baruly. Vladař Asklepiades dal zavolati pacholátko, jediného synáčka křesťanské vdovy, kteráž s ním na blízku stála. Hošík slul Barula a na otázku vladařovu odpověděl: »Lepší jest klaněti se jedinému Bohu, kterého vyzývají křesťané. V bohy pohanské nevěří ani chlapi.« Vladař otázal se ho, kdo ho naučil takto mluvit, a uslyšev, že to je matka jeho, dal ji přivésti, aby byla svědkyně mučení dítěte svého, jež ho po křesťansku vychovává. A když vdova přistoupila, vzali katané pacholík a trýznili jej ukrutně metlami. Matka hleděla radostně na synáčka a domlouvala mu laskavě, aby zůstal věren Pánu Ježíši a nedal se mučením od něho odvrátiti. Když vladař dal ho odsouditi na smrt, matka sama nesla ho na popraviště, a odevzdávajíc ho katu, políbila ho a řekla: »S Bohem, milé dítě; až přijdeš do nebe, vzpomínej na mne a buď mým ochráncem!« Posléze srazil mu kat hlavu a matka odnesla si umučené tělo jako vzácný poklad. Jaká to byla matka statečná a vzorná! Pokud se honosila církev matkami takovými, nemohlo ani sebe krutější pronásledování zviklati ve víře svaté zdárně vychovaných synů jejich, neboť oni vsáli do sebe již s mlékem mateřským sv. lásku ke Kristu. Kéz i naše matky vštěpují svým dětem něžnou lásku k božskému Spasileli, kéž učí je žíti dle slov jeho a raději na světě cokoli trpěti než se jemu zpronevěřiti! (Ekert: Církev vítězná IV. 477 d.)

Matka, sv. Marta (19./1.), podobná matce 7 bratří starozákonních, dodávala na popravišti synům svým i manželé myslí, aby se nelekali podstoupiti pro Ježíše Krista ukrutnou smrt, poněvadž je milovala dle Boha a nikoli dle světa. Kde matky takovou živou vírou v Krista Pána a takovou plamennou lásku k němu mají, tam odrůstají v rodinách i sv. synové. Běda národu, jehož matky ve víře jsou chladny, aneb dokonce víry docela pozbyly a svrhly se v šířitelky nevěry. (Ekert: Církev vítězná I. 117.)

Literární oznamovatel.

Ze Sv.-Prokopského Dědictví. Právě vydána nákladem Dědictví dra. Vřešťála »Katolická mravouka«. Doplnky a změny, které se staly nezbytnými v díle tom na základě nově vydaného zákonníka a jiných výnosů. Zajímavý a nezbytný tento doplněk jest sestaven podle pořadí látky díla samého a bude jistě vítanou pomůckou všem, kteří díla Vřešťálova užívají. Cena stanovena na dnešní poměry tiskové nejnižší 2 Kč. Přihlášky vyřizuje komisionářství Dědictví sv. Prokopa knihkupectví B. Stýbla v Praze II. Václavské náměstí.

LISTY HOMILETICKÉ.

Na svátek sv. Prokopa.

•Lepší jest moudrost než síla, a muž opatrný nežli silný. (Moudr. 6, 5.)

Cítím se dnes šťasten, že kážu slovo boží v této svatyni. Proč? Poněvadž tyto zdi a půda chrámová posvěceny jsou šlépějemi muže slavného, který otcem otců našich byl: sv. Prokopa. Posvěceny jsou jeho prací a modlitbou jeho i jeho soudruhů. Stojíte na půdě, po níž kráčel otec sv. Prokop, muž slavný národa otec náš v pokolení svém. — Sešli jste se u velikém počtu uctít jeho den, jak jej slaví matka naše církev sv. Budiž úcta jeho vám pohnutkou, abyste byli i následovníci jeho, na té podstatě, kterou Bůh vám svěřil. Budte vy rodinám svým tím, čím byl sv. Prokop národu. To dáte více než sílu národu a rodině. To bude předmětem dnešní promluvy ve svatvečer sv. Prokopa, našeho milého patrona, Ty sv. otče náš a muži slavný našeho národa, požehnej slovům a požehnej sv. úmyslům.

P o j e d n á n í.

I.

Umíte číst? Divíte se mé otázce. Nechci vás zkoušeti, vím že všichni umíte, ale chci vás poukázati k zásuhám sv. Prokopa, jehož slavíme. Číst umíte. Kdo učil naše předky číst? Tolik z dějin naší vlasti víte, že to byli dva bratři Cyrill a Methoděj, kteří pro naši řeč i písmena našli. A co Cyril a Methoděj našli, to svatý Prokop a jeho soudruzi šířili. Učili čísti písmena lidská a učili znáti je písmena boží, učili je číst o těch božích stvořeních, která nám vypráví slávu boží na nebi i na zemi. Sv. Prokop a bratři jeho učili otce naše čísti v knihách a čísti ve skutcích božích. Toto druhé jest důležitější. Jak podivuhodné jest písmo. Několika čarami v nás vzbudí myšlenky, které chtěl jiný nám sdělit. Jak bystrý byl, který první písmo vynášel — on není ani znám! Kdo našel první střelný prach, jímž mnoho lidí připraveno o život, se ví a za velikého muže se považuje, kdo písmo vynášel, nevíme, kdo však otcům našim znaky naše slovanské, víme — ale jak

málo je ctíme, sv. Cyrilla a Methoděje, sv. Prokopa s bratřími. Toť nevděk. Cemu se kdo podivuje, to si též osvojuje. My se málo obdivujeme těm slavným naším mužům a proto si málo jich ctivosti, jich myšlenky osvojujeme. Prokop učil vědění lidskému, ale především vědění božímu, moudrosti boží. Proklátá »věda«, která neučí Boha milovati. Zač stojí?

Umíte stavět? Ne všichni sice, ale přece někteří rozumitě stavbě. Jak krásné jsou ony oblouky, kolem nichž se do památného kostela zdejšího vchází, kolikaletá práce jest ukryta v každém pilíři, kolik umění stálo a kolik rukou na něm pracovalo! Jak vznešené asi bylo stavení kostelní, když bylo v plné své kráse. Ty zdi staré a omšené mluví o psli a umění těch, kdož kladli otesaný kámen na kámen před 800 lety a dlátém tesaly okrasu v okna, stropy a oblouky. To stavěl Prokop svatý s bratřími svými s pomocí knížete Oldřicha. Jak málo ctíme ty stavitele, jak spíše uctíváme ty, kdož zbořili posvátná místa útulku práce a modlitby. Práví se, že se mnohou řadou let vplížily nešvary mezi řeholníky Prokopa světce a pak že stihl je ten trest. A'e kdyby, bratři milí, každé stavení a dům, v němž byl spáchán hřích, neřest, nepravost, musil býti zbořen a vypálen, pak by nestála ani jedna ves, ani jedno město, ba my bychom musili bydleti na poušti. Toť není duch Kristův, který ohněm napravití chce. Když dopadli fariseové ženu polapenou v cizoložství, přivedli ji k Pánu, aby jej polapili a v rozepře zapředli. A co řekl Pán přísným soudcům? »Kdo z vás je bez hříchu, první vrz na ni kamenem.« Fariseové se rozešli. Měli tolik ještě citu pro spravedlnost, že se neodvážili jednati jinak. Ne však tak jednají soudcové kázně bratři sv. Prokopa po staletích. Aby odstranili zub bolavý, usekli celou hlavu. Zde vidíte posvátné ssutiny posvěcené prací a modlitbou svatých, a zajisté též znesvěcené chybami lidským, nebo kde lidé, tam také lidské chyby. Kdo z vás jest bez chyby, ten povstaň a zhanob ty, kteří mezi mnohými dokonalými a svatými skutky též nedokonalostí se dopustili. Oči lidské slídí po chybách spíše než po ctnostech. Tím, že jsme našli na bližním chybu, nestali jsme se ještě ctnostnějšími. Tak stále se vždy ukazuje na jednu a dvě chyby a na tisíce zásluh se zapomíná. Nevděk jest světa odplata. Sirach vyzývá bohobojné, aby uctívali muže slavné, kteří byli našimi rodiči, odchovali nás, vycvičili nás, stali se našimi dobrodinci. My oslavujeme ve svých dějinách ony doby, v nichž hořela naše vlast v jednom plameni, zapomínáme na ty, kdož v potu tváři, v horoucí lásce k Bohu, bližnímu i této zemi svázeli a stavěli pomníky své lásky.

Činíme tak jako zbožňovatelé Ivana Hrozného na Rusku. On dal vystavěti památný kostel a hrad carský v Moskvě znamenitému staviteli jednomu, kterýž provedl stavbu, že nebylo jí rovno po celém Rusku. Sto věží a věžek zdobilo budovu a celý chrám byla zdařilá práce, takže rozradostněn Ivan V. Hrozný ptal se stavitele: Zdaž bys postavil ještě jeden Kreml jinde? — Odpovídá stavitel: Proč bych nepostavil, když budu mfti prostředků? Ivan

však chtěl míti sám jediný ve své říši tak krásný palác a chrám. Co učinil? Vzal meč a zvolal: Při sám Bůh, že nepostavíš — a vrazil mu meč do srdce. Tak skončil slavný stavitel Kremlu ruského, skoro neznám. Ivan však nazván Veliký pro svou hroznost, pro svou ctižádost, pro níž nechtěl, aby někdo mohl se pochlubiti takou budovou, jako on měl. My jednáme jako zbožňovatelé cara Ivana. Ty, kdož stavěli naše velebné svatyně v národě, ty muže slavné a otce našeho umění a věd, ty skoro neznámé, vrazili jsme jim do srdce meč nevděku. Za to však ty ubohé, kteří rázem proměnili vlast, chrámy a hrady v ssutiny, nazýváme velikými, byť byli hroznými jako Ivan, car ruský. Ne tak my katolíci: nám jest více moudrost a dílo jeji, než síla lidská, která boží. Tak to žádá spravedlnost a vděčnost. Nebo srdce národa, které neuctívá vděčnému muži, které Bůh mu z milosti své uštědřil, není hodno, aby nové muže dobrotivý Bůh mu vzbudil, kteří by vedli národ svůj výše k Bohu, výše ku blahobytu a slávě.

Umíte se modlit? Ach o vás, přátelé milí, ku cti sv. Prokopa shromáždění, ani dost málo nepochybují, že umíte dobře se modlit. Modlitba jest prapodivná věc ve svých následcích. Ona nás povznáší k Bohu, dělá nás lepšími. »Kdo se umí dobře modlit, ten umí dobře žít,« říkával sv. Řehoř. Modlitba, při níž člověk zůstává ve hříchu, není modlitbou pravou. Sv. Prokop učil nás se modlití slovem i skutkem, modlitbou a prací, jazykem a srdcem. Ta svatá modlitba proměnila naše předky, učinila je zbožnými a spravedlivými i šťastnými, dokud se právě modlili duší svou. Národ, jenž by se nemodlil, byl by národ zvířat. A národ, jenž se právě nemodlí — jest národ divochů a násilníků. Ó ta svatá modlitba, to přemítání o účelu člověka učinilo i naše předky dokonalé a slavné. Toť třetí zásluha sv. Prokopa o národ náš. Učil nás modlit, učil nás správně číst. Z počátku řeči pravil jsem, co činil sv. Prokop v národě, to činí ty v rodině, což zbývá mi pro část druhou.

II.

Sv. Písmo St. Z. poroučí, aby děti na kolenou rodičů svých se učili moudrosti boží, čísti sv. Písmo, v němž mluví Bůh. Nepochybují, že všichni rodiče, křesťanské jméno v pravdě nesoucí, starají se, aby děti uměli číst. Však to čtení písem není ještě vše, třeba také rozumět čtenému. Číst to, co čteme. Ještě vznešenější však jest cítiti se spolubratry radost jejich i žal, uměti číst v jejich tváři a umět potěšit je v jejich zármutku. Ale toto čtení citu nenaučí se číst, leč kdo se naučil umění čísti ve sv. křesťá, ve sv. evangeliu, v přikázáních lásky.

Malý vnuk Karla X., pozdější hrabě Chambrod jako šestiletý hoch učil se číst a psát. Čtení mu ušlo, ale písmo bývalo hanebné, nebo dobrý hošík neměl dosti trpělivosti s písmenkami pomalu zápolit. Psát bylo malému hošíku pravým trestem. Když učitel jej káral z nedbalosti, dobrosrdečný hošík dělal tak pevné úmysly, že sliboval lepší pozor dáti než dosud, že učitel dobrotou

hochovou usmířen, doutal příště lepšího výsledku se dodělati, a s úsměvem odcházel od laskavého hošíka. Však jednou hoch pozoroval — četl zármutek ve tváři svého učitele, jenž četnou rodinu měl, a nemohl jej nížádnými nápady rozesmáti, jak se mu dřívě dařilo. Starý důvěrný služebník sdělil hošíku, že pan učitel má platiti 1000 fr. za syna svého a že nemá, kde by je vzal — proto že tak smutný. Dobrý hoch dovedl číst ve tváři učitelově; krátce na to malý miláček Karla X. navštívil dědečka v jeho komnatě a dětským lichocením hleděl jej pro sebe získat; když mladý politik viděl dědouškovou tvář příznivou, začal prováděti, co si umyslilo jeho dobré srdce, které umělo čísti i ve sv. kříži: »Dědečku, dáš mi něco pěkného, když bych celý týden psal pěkně psal?« »Dám,« odpověděl Karel X. — »Dáš mi 50 louisdor?« — »Ó to je moc, synku,« dí Karel. »K čemu je potřebuješ?« »To ti nemohu zatím říci, to jest mé tajemství.« — »Dám ti je,« přisvědčil dědeček.

Bylo jaro. Venku všechno vábilo hošíka, ale on seděl a psal pozorně. Krotcí holoubkové lítali mu na blízku jeho stolečku jako pokušení k roztržitosti, jíz se šestiletý hoch oddával, křik brajčích dětí nezmátl ho při jeho písmu pozorném, při němž ani nedýchá, aby slíbenou cenu obdržel. Konečně minul týden, sešit popsán čistě, bez vady na jeho věk, a hošík vítězoslavně běžel k dědouškovi, aby dostal slíbenou mzdu. Ihned se s ní vrátil, aby ji věnoval svému učiteli se slovy: »Zde, milý pane učiteli, nesu mzdu za svou práci; byl jsem tak pozorný a pilný, abych vám mohl toto dát.« Měl dědeček z toho čtení a psaní ve knihu boží větší radost, než ze sešitu pěkně popsaného. Odkud uměl hoch takto číst a psát? Ze sv. náboženství, jemuž se učil od učitele svého seznal, že tak milujeme Boha, jak milujeme bližního, a to byla první jeho almužna, jakou často uděloval, když dospěl v muže.

Takto čít dítě číst ve tváři bližního, co ho rmoutí, to nás učí jen sv. evangelium, to nás učí jako zvěstovatelé sv. Prokop a soudruzi, ti jsou slavní muži a otcové naši, kteří zušlechtovali srdce národu; to jest i každého křesťana povinnost v jeho rodině. Dobré dítě nejvznešenější pokolení. Svaty kříž, evangelium, známost boží jest to nejšlechetnější umění. Proto sv. Prokopu tolik děkujeme, že co šlechetného máme, toť dílem — ovocem svatého evangelia.

Stavěl sv. Prokop, stavěl chrámy a oltáře. Ty snad máte stavět? Nikoliv. Oltářem jest každý člen rodiny a má přinášet Bohu obět milou. Chrám máte stavět, kterýž jste vy, jsouce nádobou Ducha sv. Na oltáři se obětuje Ježíš za nás ve Velebné Svátosti. My musíme zase obětovati sebe za jiné pro Ježíše. Kdo neobětuje Bohu, nebude sebe obětovat člověku. To jest osudnou kletbou pro lidi, že kde není oltáře božího, tam není ani oltáře lidského — lásky k bližnímu

Do vesnice jedné na pout přijelo mnoho lidí s různými zábavami dětskými. Tak hoch ministrant, později slavný spisovatel Jansen, šel poprosit matku svou za nějaký groš, aby si mohl způ-

sobit radost o pouti. Matka svolila a dala mu stříbrný groš z jeho pokladničky. Hoch vesele pospíchal za zábavou. Však soucit mu ji zkazil. Potkal staženku nesoucí hlíněné nádoby na prodej, ale nešťastnou náhodou nádoby se rozbilo na třípy a chudá žena s pláčem stála u rozbitého nádoby lomíc rukama. Majetek její byl pochován. Malý hoch díval se na plačící staženku a byl pohnut milosrdenstvím. Vzal groš stříbrný a dal jej ženě, aby ji potěšil v zármutku, na místě aby si koupil hračku neb způsobil vyražení. Obětoval radovánku nouzi bližního svého. Staženka s povděkem brala groš a děkovala malému dobrodinci svému: »Ty jsi na mne vzpomeneš až jednou budeš u oltáře sloužiti mši sv.« Což se také vyplnilo na slavném muži Jansenovi, jenž spisy svými mnohé předsudky vyvrátil. Odkud se učil obětovati vyražení na oltář milosrdenství? U oltáře. Matka jeho chtěla mu udělati radost a koupila mu všecko oltářní náčiní a malý Jansen vystavěl si oltář, před nímž visel rodinný kříž a zde sám i u večer konal své modlitby, zde si stavěl oltáře z hravosti dětinné, ale učil se obětovati se a zapíratí se z lásky k Ježíši, který se obětoval nám.

Velké oltáře nestavíte, však postačí ten rodinný sv. kříž, aby byl oltářem Vaším, před nímž byste se učili obětovati se. Kde není oltáře božího, není také oltáře lásky k bližnímu. Sv. Prokop stavěl oltář lásky k Bohu a proto tak se ujmul oltář lásky k bližnímu. Proto jej slavíme jako muže božího, který se stal otcem lásky k bližnímu. A každý, kdo pracuje na povznesení oltáře božího at v rodině a v osadě, pracuje také na povznesení lásky k bližnímu, bez níž by svět byl pravou pouští.

Modlit učil nás v otcích našich sv. Prokop. Povznášel duši naši k Bohu. Člověk více jest řízen svými myšlenkami, než zákonem. Čím nižší myšlenky jeho, tím nižší život jeho. Kdy jsou myšlenky naše nejvyšší? Když vzletí duše naše k Bohu a rozmlouvá s ním, což nazývá se modlitbou, pak i život náš vyšší jest, pozvedá ku spravedlnosti a počestnosti.

Odkud zaznívá zbožný zpěv a modlitby hlas, tam směle vejdi a odpočiň tam, nejsi v nebezpečí. Šťastná rodina, kde na křídlech modlitby denně duše k Bohu se vznáší.

Chudá dívka, dcera matky chudé, ošetřovala nemocnou v dlouhé chorobě. Peníze došly, do práce nemohla, žebrat neuměla, neboť byla zvyklá dle hesla sv. Prokopa a všech svatých jednatí: modli se a pracuj. Nemoc neodcházela, ale nový host přišel hořký — bída k nemoci. Na krku měla křížek zlatý, jež si koupila v šťastnější době. Šla a prodala křížek a přinesla s radostí peníze, aby potěšila matku. »Doufejte, maminko, na několik dní budeme mítí co jíst — a pak snad budu moci zase něco vydělati.« Koupila lék, uvařila polévku a celá šťastná byla, že ulevila bídě matčině. Stalo se to v Římě. Dověděl se o tom sv. Otec Pius IX. podivnou náhodou a za několik hodin přišel služebník jeho, nesa jiný zlatý kříž a hojnou almužnu dceři, která se modlila skutkem za matku svou. Modlitba a zbožnost její byla příčinou jejich šlechetného

jednání. Bez modlitby opravdové nebyla by ani tak zaprávou ani tak obětavou.

Modlitba — povznesení mysle k Bohu — proměnilo naše otce v lepší a dokonalejší lidi. Náš život jest obrazem naší modlitby. Život sv. Prokopa plný skutků lásky a práce, byl ovocem jeho modlitby. Bez modlitby časté a zbožné nebyl by se stal tím slavným mužem a otcem našich otců Ctihodný Vianey říkával, že kdo se nemodlí, obrovskými kroky chvátá k branám pekelným. Modlitba však jest křídlo, na němž duše k Bohu zalétá a zdokonaluje se. Proto ctítí musíme sv. Prokopa, že nás učil tu vznešenou práci, kterou sebe zušlechťujeme, ctíce Boha.

Tři věci konal v národě sv. Prokop, jimiž otce naše vzdělával: učením, prací a modlitbou. Třemi věcmi i v rodině Ježíš bývá vštěpován, poučením o pravdách věčných, posvěcenou prací a zbožnou modlitbou. V těch věcech všichni musíme jíti za svatým Prokopem.

Končí se doba, vyměřená pro mé kázání; tak skončí se i můj a váš život. Dnes zajisté vidím některé z vás naposled a i vy mne poprvé a naposled. Lidé se rozchází a schází, mění a zemírají, ale pravda boží se nemění, ale trvá, neumírá, ale žije. I ty musíš někoho oslavovati; nebudeš-li oslavovati muže boží, budeš oslavovat muže světské. Kdo oslavuje boží muže, bude mítí Boha za otce — ctěte Boha a jeho svaté. Amen.

Fr. Vaněček.

Na svátek sv. Cyrilla a Methoděje.

(Řeč ke cti sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje. — Napsal dr. Josef Vajs.)

•Chvalme muže slavné a otce naše v pokolení jejich. (Sirach 44, 1.)

Podivné jsou cesty Prozřetelnosti boží. Buď to byla vroucí touha našich předků s Rostislavem v čele po náboženství křesťanském, která si naše sv. věrozvěsty zasloužila, nebo zbožné modlitby matky jejich Marie, kterými ona synům svým Cyrillu a Methoději vyprosila dar tak vznešeného povolání, nebo čirá a pouhá dobrotivost boží, která se ujala národů slovanských, takže našli Boha aniž by jej byli mnozí z nich hledali: jisté jest, že sv. Cyrill a Method jsou tak slavnými osobami v dějinách církevních a dílo jejich tak významným skutkem v dějinách lidstva, že naše sv. bratry právem nazýváme apoštoly slovanských národů, dílo jejich pak ve století IX. začaté že nese ovoce do dnů našich.

Také Gothové měli svého biskupa Ulřilu, který jim, podobně jako naši světcí, přeložil Písmo sv. do řeči jejich, a ptec jména sv. Cyrilla a Methoděje mají mnohem více přitažlivosti nežli jméno jeho. Proč se nemluví tolik o Ulřilovi a jeho díle? Protože jeho činnost byla daleko menší nežli práce Cyrillova a Methodějova. Jeho činnost byla omezena na ariánské Gothy, s nimi putovala

a s nimi zašla jako zašel jich ariánský blud; zcela jinou cestou se bralo dílo našich sv. apoštolů. Vyšedše z mateřské církve cafihradské došli uznání a schválení i u apoštolské stolice v Římě; a být zde na západě bylo jim snášeti nejedno příkoří, na slovanském jihu a východě zakotvilo dílo jejich tak pevně, že ani veliká roztržka církve východní od západní nemohla je zastavit, takže v X. století skrze ně slovanští národové octli se v lůně církve křesťanské, a podnes přes 100 milionů Slovanů jejich zásluhou téměř jedněmi ústy, jedněmi slovy k Bohu voláme denně »Otče náš, jenž jsi na nebesích«. To je zjev veliký, úchvatný; sv. Cyrill a Methoděj náležejí přítomnosti.

I.

Podobně jako máme v Písmě naznačeny založení církve a její začátky jen krátkými slovy a sporými zprávami, tak také jsou chudé a neúplné zprávy o mládí a původu našich sv. věrozvěstů. Byli bratři a pocházeli ze Soluně; starší z nich a snad nejstarší ze sedmi dítek vyššího vojenského úředníka jménem Lva jmenoval se Methoděj, mladší a poslední z dítek byl Konstantin. Tento zvláště vynikal nadáním a bystrostí ducha, takže životopis jeho vypráví, že byl poslán na studia do Cafihradu. Asi vzhledem k osobě otcově měl přístup k císařskému dvoru a podle svědectví legendy vychovávali jej a vyučovali učitelé, kteří pěstovali být ne se zdarem samého císaře Michala. Náš Konstantin však s prospěchem ve vědění spojoval i ušlechtilost srdce, která jej vábila k životu duchovnímu, takže jej vidíme v klášteře oděného řeholním rouchem sv. Basilia, kdež přijal i jméno Cyrill, a později knězem, při čemž uplatňuje své nadání a vzdělání jako knihovník (archivář) patriarchy cafihradského, a později jako vynikající učitel filosofie a bohosloví, který pro svůj věhlas obecně byl zván »Filosofem«. Ale ani na ráznosti a odvaze nechybělo našemu Cyrillu-Konstantinovi, což dokázal tím, že po boku svého patriarchy sv. Ignáce, pozdějšího mučedníka, neváhal vystoupiti na obranu víry i proti svému bývalému učiteli, jinak své doby vynikajícímu učenci Fotiovi. Toto vystoupení Konstantinovo a i mělo za následek, že když přišli v té době do Cafihradu k císařskému dvoru poslové pohanských Kozáků, bydlících při Černém moři, s prosbou o misionáře křesťanské, byl k nim poslán náš sv. Cyrill. Na této výpravě provázel jej starší jeho bratr Methoděj, který zastával dosud úřad místodržitele v kterémsi kraji slovanském. Vrátivše se z missie vstoupili do kláštera oba: svatý Cyril k sv. apoštolům v Cafihradě, Methoděj pak do Polychronu na hoře Olympu v Bythinii.

R. 864 na žádost velkomoravského knížete Rostislava oba bratři ubírají se na Moravu opět jako misionáři, tentokráte však asi předešlými zkušenostmi obohaceni a lépe k úkolu misionářskému opatřeni. Svatý Cyrill totiž seznav, jak velikou pomůckou jest právě slovo boží, ve svém důmyslu sestavil pro slovanský

jazyk písmena, kterých Slované dosud neznali, a přeložil, nežli se na Moravu vydal, nejpotebnější úryvky evangelních čtení ke mši svaté, a, jak legenda vypráví, vzali s sebou i ostatky sv. Klimenta, papeže a mučedníka, jež našli na Chersonu u Kozárů. Není divu, že Morava přijala sv. věrozvěsty s jásotem, ani netušíc dosah jejich příchodu, protože nedovedla ocenit pokladů, jež s sebou přinášeli — nejen slovo boží v ústech, ale i psané písmem slovanským, s ostatky sv. Klimenta.

Těžko říci, kde pojal sv. Cyrill myšlenku, která měla korunovati jeho dílo a usnadniti obrácení Slovanstva, že totiž, po způsobu národů východních, kteří užívají při službách božích svého jazyka národního, užívá jazyka slovanského i ve mši svaté a v ostatních službách božích. Lidu slovanskému se tím zavděčil, ale narazil u sousedů Němců. Obžalováni ubírají se do Říma, jednak aby podali zprávu o své činnosti, jednak aby se u Stolice apoštolské zodpovídali z nařknutí, že užívají jazyka slovanského v bohoslužbě. Avšak nepřátelé jejich nepochodili; papež Hadrian II. seznal, že více křesťanské správně učí, a v příčině jazyka slovanského při bohoslužbách výtek jim nečinil, ježto věc svou podepřeli rozumnými důvody — jako prostředek k snažšímu obrácení Slovanstva. Tak by se mohli vrátiti na Moravu s radostí a pokračovati v začatém díle, avšak Bůh usoudil, že pokračovatelem bude Methoděj sám. Sv. Cyrill umírá v Římě a podnes nástěnné malby v chrámu sv. Klimenta hlásají, s jakou slávou Řím ukládal ostatky sv. Cyrilla v hrobě, který papež Hadrian II. připravil sobě, a papež Lev XIII. dal zříditi r. 1880 nad jeho hrobem v chrámě sv. Klimenta nádhernou kapli zasvěcenou sv. Cyrillu a Methoději.

S těžkým srdcem vracel se sv. Methoděj na Moravu; ani přání své matky nemohl vyhověti, aby kosti bratra svého v cizině nenechával. Snad jen slova úmírajícího sv. Cyrilla dodávala mu odvahy, aby přes svou lásku k životu klidnému, klášternímu, Moravanů neopouštěl; vracel se tedy, aby když jeden z nich na líše padl, táhl brázdou alespoň on sám. A přece jaká nová, těžká utrpení jej očekávala. Ani na Moravu nedošel; na cestě byv zajat, půl třetího roku ve vězení držán byl německými biskupy, až na zakročení papeže, tehdy Jana VIII., byv sprostěn vazby a přes jejich opětované žaloby v Římě pravověrným nalezen byv, na biskupa posvěcen vrací se jako vítěz nad svými protivníky, jako arcibiskup Slovanů, t. j. s právem zřizovati biskupství v zemích slovanských.

Všichni jiní panovníci byli by si snad vážili sv. Methoděje a podporovali jej v jeho snahách, ale Svatopluk, synovec Rostislavův, bořil sám a skrze jiné pomáhal bořiti dílo Methodějevo. Sám se spíše klonil ke kněžstvu německému, hovějícímu jeho nekalým choutkám, a jakoby na tom nebylo dosti, vymohl za pomocného biskupa sv. Methodějovi zrádného Wichinga, Němce, který připravil sv. arcibiskupovi nejednu nepřijemnost, takže

i papež Jan VIII. r. 881 uznal za dobré těšiti jej novým listem v jeho soužení.

Není divu, že srdce jeho zatoužilo po vlasti, odkud přišel se svým bratrem pln nadějí a zápalu; roku 882 cestuje do Cafi-bradu. Vrátiv se a uklidniv, poslední léta svého života věnoval dokončení díla započatého se svým bratrem Cyrilem. S ním byl již dříve přeložil Nový Zákon a žalmy, tedy části t. j. překladu Písma sv. z řečtiny na jazyk slovanský, Písma sv., jichž při službách božích nejčastěji se užívá, nyní ke konci svého života doplňuje, takže podle svědectví prastarého životopisu Pannonského přeložil téměř celé Písmo sv. Usnul 6. dubna 885 na Velehradě na rukou svých kněží, a kteří sloužili za jeho duši služby boží latinsky, řecky i slovansky.

II.

Z tohoto životopisného náčrtku jest patrnó, nejmilejší, že naši sv. věrozvěstové byli světci Bohu zvláště milí a vzácní. Jestliže křestanem být znamená ne tak veliké věci činiti jako spíše mnoho snášeti, myslím, že se nemýlím, když tvrdím, že sv. Cyrill a Methoděj byli velikými a slavnými jak protože veliké věci vykonali, tak i proto, že pro věc Kristovu mnoho jim bylo snášeti a trpěti. Jejich činnost bývá všelijak posuzována a oceňována nejen s hlediska náboženského, ale i národnostního, politického, příznivěji neb i méně příznivěji podle toho, jak kdo ke kterému táboru se hlásí. Nám zde stačí, že Apoštolská Stolice jim dala za pravdu, že papež Jan VIII. sv. Methoděje nazývá v listě k Svatoplukovi z r. 889 »ctihodným arcibiskupem, pravověrným a blahodárně působícím«; jejich dílo pak, překlad Písma svatého i slovanskou bohoslužbu v témž listě že vzal v ochranu, když dí: »Písmena pak slovanská, Konstantinem Filosofem druhdy sestavená, jimiž Bohu náležitě chvály zaznívají, po právu schvaluje . . . Aniž pak jest něco na závadu právě víře neb pravému učení, aby mše týmž jazykem slovanským nemohly se zpívati, evangelium a čtení Nového i Starého zákona dobře přeložené čísti a vůbec všechny modlitby (hodinky) konati.« Větší úchvaly nemohlo se sv. Methodějovi dostati od papeže Jana VIII.; právě tak jako sv. Cyrillu od Hadriana II., jenž zesnulému postoupil vlastní hrob, který si byl připravil v chrámě sv. Klimenta.

Ani lhostejnost Svatoplukova, který jak sv. Methoděje, tak i po jeho smrti úředníky jeho vydal na pospas zrádnému Wicbingovi, ani klevety, jimiž byl očerněn sv. Methoděj na církevní synodě ve Spljetu ve století XI. jako ariánský kacíř, nemohly smazati nesmrtelné dílo cyrillo-methodějské — liturgii (bohoslužbu) slovanskou. Papež Innocenc IV. (1248—1252) ji znova slavně potvrdil Jihoslovanům a podobně jako Lev XIII. a nynější sv. Otec Benedikt XV. se vyjádřil našemu p. arcibiskupovi, že Apoštolská Stolice vyjde ochotně vstříc přání našich pp. biskupů ohledně liturgie slovanské. A tu předem budiž připomenuto, že

již obecný sněm tridentský na žádost biskupů jihoslovanských dovolil, aby epištola a evangelium i při mši latinské mohly se zpívati slovansky; to jest jeden bod, který žádají biskupové česko-moravští u sv. Stolice také pro nás. Mimo to však na památných místech, jako na Velehradě, na Sázavě, na hrobech sv. Václava a jeho babičky Ludmily, která si tolik vážila bohoslužby slovanské, že měla na svém dvoře kněze slovanského Pavla, na těchto místech žádají pp. biskupové, aby se mohla sloužiti mše svatá v jazyce slovanském, jak ji sloužil sv. Methoděj. Ano budou-li si toho věřící přátí, mohou dosíci i toho, že o svátcích našich národních světců bude se moci sloužiti kdekoliv mše sv. slovansky. V posledních dnech došly zprávy, že sv. Otec žádosti episkopátu česko-moravského vyhověl.

Vy mi, nejmilejší, rozumíte. Buď ta okolnost, že křestanství přišlo k nám v rouše slovanském, nebo naše povaha citová jest to, proč se tolik o jazyku slovanském při bohoslužbě mluví. Není tomu jen u nás, je tak u Jihoslovanů, na Východě, je to zkrátka zjev všeslovanský a nikoliv nahodilý, uměle vypěstovaný, přirozený Němec, Ital, Maďar, Angličan, kterému na jeho národnost nikdo nesahal, jeho jazyk mu nikdo nebral, tomu je lhostejno, jakou řečí mu kněz u oltáře zpívá; my však, kteří jsme od počátku byli nuceni zápasiti o svoji národnost se svými sousedy, právě tak jako jihoslované, jsme v národnostní otázce citlivější nežli jiní národové. Odtud asi ten zjev, jak říkáme, duchově vysvětlitelný, který nelze zastříti slovy »lid si toho přeje«; správné je a nepopíratelné, že našemu uchu více lahodí slovanština než jazyk jiný — i u oltáře. Z toho důvodu vymohl i císař Karel IV. na papeži Klementu VI., aby se směly konati služby boží v klášterě emauzském staroslovansky. Když tedy pp. biskupové česko-moravští u sv. Stolice se domáhají, aby bylo obnoveno ono privilegium, užívati jazyka slovanského při službách božích, jest vítati tu věc s povděkem.

Ovšem jako všude jinde i láska k vlasti a k rodnému jazyku musí býti spořádána; v našem případě bude spořádána, ponecháme-li představenstvu církve rozhodovati o tom, kdy, kde a jak bychom měli jazyka národního v bohoslužbě užívati. Tisíciletý obyčej není lze rázem proměnití, nechceme-li upadnouti v neblahé následky překotnosti. Na latinských knihách bohoslužebných pracovala celá staletí, ano tisíciletí; chtítí je odstraniti jenom proto, že jsou latinské, bylo by při nejmenším dětinskou ukvapeností, tím spíše, když sv. Otec nám slíbil, že i při latinské mši epištola a evangelium — tedy části poučné — budou se moci zpívati jazykem národním. Mimo to, zůstává-li Apoštolská Stolica z vážných důvodů při jazycích starých ať latině nebo slovanštině, byť ne všem srozumitelných, zejména ve mši sv., nebylo by v tom dosti katolického citění, chtítí proti církevním zákonům zaváděti všude jazyk živý, v našem případě češtinu, a to tím méně, ježto biskupové česko-moravští sami se domáhají mateřštiny v obřadech mimo mši sv. Ponechme tudíž rozhledu a soudu

představenstva církve, jak rozhodně o jazyce národním v bohoslužbě ku slávě boží, na památku a ke cti našich sv. věrozvěstů Cyrilla a Methoděje.

* * *

Z á v ě r. Do r. 1880 byli uctívání sv. apoštolové naši jedině u národů slovanských; toho léta však vydal slavné paměti papež Lev XIII. známou encyklikou, začínající slovy »Grande munus«, kterýmžto listem rozšířil úctu našich sv. věrozvěstů na veškeren katolický svět. Od té doby veškeré kněžstvo katolické církve je povinno v památný den sv. Cyrilla a Methoděje říkati hodinky či modlitby ku cti jejich — po případě sloužiti mši sv. na památku jejich, od té doby rozléhá se chvála jejich po veškerém katolickém světě. Větší poctu nemohla jim Apoštolská Stolica dáti nežli když ponížené a za vezdejšího života pronásledované a odstrkované missonáře slovanské povýšila na oltáře, stavíc je na roveň se sv. Augustinem, Patrikem, Bonifácem a jak se všichni slavní a velicí rozšířitelé víry Kristovy jmenovali.

Tak je oslavuje církev obecná; nám však mají býti tím dražšími, čím jsou nám bližší. Slovanští národové více než ostatní okroušejí ovoce jejich námahy a obětí, my více než kdo jiný můžeme oceniti jejich zásluhy. V pravdě i o nich se sv. Janem Zlat. můžeme říci: »Jaké vám, o svatí apoštolové, vzdáme díky, kteří jste pro nás tolik vykonali. Nevím ani, co mám říci, co mluvíti, když uvažuji o vašich útrapách. Kolik žalářů jste posvětili svou přítomností, kolik pout jste okrášlili, kolik zlořečení jste nesli, kolik věřících jste kázáním potěšili? Vaši jazykové jsou požehnané nástroje spásy, vaše údy byly mnohým potem svaženy pro církev. Po vši slovanské zemi rozléhal se váš hlas a slova vaše po končinách země obydlené národy.« (Metafrasta řeč na sv. Petra a Pavla.)

Když pak jsou tak veliké jejich zásluhy o církev boží a hojná jejich odplata na věčnosti, nesvědčilo by o naší dětinné, uctivé přičylnosti k nim, kdybychom si nehleděli jejich přímlyvy u Boha. Vzorem v tom nechť jsou jejich první učedníci, zejména onen jenž napsal život sv. Methoděje a zakončil jej slovy: »Ty pak svatá a ctihodná hlavo modlitbami svými provázej s výše nás, kteří tebe vzýváme, chraň svoje učedníky všelikého pokušení, učení pravé rozšiřujíc a bludy od nás zahánějíc, abychom žijíce zde hodni vašeho povolání stanem jednou s Tebou, tvoje stádo, po pravici Krista Boha, vezmouce od něho život věčný, neboť jeho jest čest a sláva na věky věkův. Amen.

Neděle sedmá po sv. Duchu.

Pokoi v rodině.

•Pilně se varujte falešných proroků!
(Mat. 7, 15.)

Když římské armády obléhaly nějakou pevnost, podkopaly zdi, a když se ty zbožily, vnikli vojáci tudy do města. Právě tak činí falešní proroci naší doby oproti lidské společnosti: podrývají křesťanskou rodinu, základ celé lidské společnosti. Podaří-li se jim to, bude li rodina bezbožná, bude také obec a společnost bezbožná, a tak by bylo vítězství na jejich straně. Proto varujeme se těchto falešných proroků a hledme, aby byly rodiny naše vskutku křesťanské. Leccos již se falešným prorokům podařilo, přivedli rozvrat, nepokoj do mnohých rodin. A proto dnes o tomto zjevu, o pokoji a nepokoji v rodině chceme uvažovati.

Nepokoj ničí časné blaho rodiny. Neboť překáží domácímu pořádku. Jen tam, kde panuje pořádek, kde každý na svém místě povinnost koná, dle sil svých pracuje, daří se práce; neboť se koná s láskou, horlivostí, chutí. V takovém domě udržuje a rozmnožuje se blahobyť. Kde je však nepokoj, tu se práce vykonává s nechutí, lenivě, nepořádně, časné ztráty se dostavují, leckdy záhubou celé rodiny končí. V úle panuje nejvyšší pilnost a pořádek, poněvadž je v něm jednota, pokoj. Přijdou-li však zlodějky do úlu, vše se rozpadává, práce a pořádek se ruší, často celé včelstvo zahyne. Právem dí Kristus Pán: »Žádný dům proti sobě rozdvojený neobstojí.« (Mat. 12, 25.) A sv. Jakub (3, 16): »Kde závist a svárliivost, tu neustavičnost a každý zlý skutek.«

Nepokoj překáží výchově dítek. K blahobytu rodiny přispívají dobře vychované děti. V domě však, kde nepokoj panuje, nemůže se výchově dítek dařiti. Otec a matka nepůsobí společně. Nemají lásky k sobě. Ani děti nepocitují lásky od rodičů; jejich mysl se zatvrzuje, jsou nelaskavé k rodičům a k sobě. Poučení a napominání rodičů nenalézají přístupu do jejich srdce, poněvadž jim schází dobrý příklad rodičů. V takovém domě není lásky, schází proto v ní základ časného blahobytu.

Nepokoj ztrpčuje život všech. Kde není pokoje, tam jsou hádky, předhůzky, vzájemný odpor, nepokoj často vede i k tělesným potýčkám, vzbuzuje všemožné vášně, znemožňuje spokojenost. Útrpení životní, která se všude dostavují, připadají tam tvrdá, nesnesitelná, poněvadž není tu soucitu. V takém domě nemůže radost rozkvésti. Tu nechutná jídlo, spánek neosvěžuje. Pravdu projevuje kniha přísloví (17, 1) výrokem: »Lepší jest kus chleba suchého s radostí než dům plný obětí se svárem.«

Nepokoj rozmnožuje hříchy. I v duchovním ohledu přináší nepokoj nepořádek, má hněv, závist, nenávisť, pomstychtivost, rouhání a jiné hříchy v zápětí.

Nepokoj překáží ctnostem. Tu není modlitby, tu se nesvětí neděle, tu není křesťanských rozmluv, tu není místa pro dobrou myšlenku, tu není Bůh, schází tu milost.

Nepokoj podryvá tedy časný i věčný blahobyt rodiny.

A proč je tolik nepokojů v rodinách? Protože se v nich pilně nepěstuje náboženský duch. Řídí-li se členové rodiny náboženstvím, mají vzájemnou úctu k sobě. Tato úcta vede pak nutně k lásce a pokoji. Jsou-li členové rodiny proniknuti křesťanským duchem, dospívají tím k vnitřnímu pokoji, k pokoji s Bohem a k pokoji s sebou. Jestliže pak má člověk vnitřní pokoj v sobě, zajišťuje si tím i pokoj s lidmi. Křesťanský duch je nabádá dávatí pozor na sebe a přemáhati sebe, odpouštětí a zapomínati urážky. Tím se pokoj udržuje neb opět brzy upravuje, když na krátko byl porušen. Křesťanský duch nabádá je k modlitbě, k návštěvě služeb božích, k sv. přijímání. Když však křesťan v modlitbě s Bohem pokoje obcuje, když Kristus, kníže pokoje, ve sv. přijímání v něm dlí, dostávají se u něho myšlenky pokoje a mírnosti, celý člověk se zušlechťuje. Zdaž to není mocná ochrana pokoje? Neučí-liž denní zkušenost, že hluboce náboženské rodiny jsou také sídlem nejkrásnějšího pokoje? Když se však členové rodiny náboženství odcizili nebo jsou k němu velmi lhostejní, zmocní se jich chladné sobectví, dávají se vždy více ovládati zlymi náklonnostmi a vášněmi. Snadno zmizí ze srdcí jejich vnitřní pokoj. Tím jsou také dvěře otevřeny svárům, nesvornosti. Neučí-liž opět životní zkušenost, že mnohé rodiny, které mají jinak všechny podmínky časného blahobytu, jediné proto pokoje nemají, že nedostatkem náboženství nedovedou přemáhati pýchu a sobectví? Chcete-li tedy svornost v rodině udržeti, ukazujte se ve smýšlení, jednání, v životě jako praví křesťané, dokažte příkladem, že jest vám náboženství skutečně záležitostí srdce a postarejte se o to, by celý život rodinný byl proniknut křesťanskou vírou. Pak můžete doufati, že anděl míru nikdy dům váš neopustí.

Pokoj často také v rodině mizí, poněvadž členové její neukazují dosti trpělivosti vůči sobě, jsou příliš citliví a náladoví. Kdo z nás může říci: „Čisté jest srdce mé, čist jsem od hříchu.“ (Přís. 20, 9.) To nemůže říci nikdo. Kde jsou lidé, tam jsou chyby; i nejlepší lidé mají své nedostatky. Všude, kde je světlo, je i stín. Ani v nejlepší rodině nejsu lidé anděly bez chyby, i nejlepší muž a žena mají své nedostatky a chyby. Kde jsou však nedostatky a chyby, třeba býti trpělivým, shovívavým ke druhému a vstřípiti si v paměť slova apoštola národů: „Jeden druhého břemena neste, a tak naplníte zákon Kristův.“ Jen tak lze pokoj, tento drahocenný poklad rodinný, zachovati. Vem tvrdý kámen a hoď jej na tvrdý kámen, povstane rachot, uvidíš jiskry po všech stranách lítati. Vem kámen a hoď jej vši silou do měkké vlny, neuslyšíš rachotu, neuvidíš jisker. Tak je tomu v rodině. Jen trpělivost a mírnost udrží trvale pokoj v rodině.

Protože však nejsme trpěliví, že nemůžeme jeden od druhého nic snést, hned vše citlivě si bereme, proto není často lásky a

pokoje mezi námi. Malá nepozornost, přenáhlení, trochu škádlení, různost smýšlení v malém, malý odpor, nejsou-liž takové směšné maličkosti příčinou dlouhých ržnic a nepokoje? Není-liž bláznovstvím pro maličkosti vzdáti se pokoje? Naučte se proto býti k sobě shovivými, zvykněte si, i když třeba něco kárati, činiti to klidně a se sebevládou, aby bylo viděti, že jen dobro při tom na mysli máte. To zajisté více prospěje, než když ve vášnivém hněvu káráte, snad i při tom klejete a zlořečíte. Je-li však pokoj porušen, hleďte vše opět co nejdříve v dobrotě uspořádati. K tomu je třeba mnohdy jen několik laskavých slov, aby se vše vysvětlilo. Vzdor jen věc zhoršuje a vyhání pokoj často na dobro z rodiny.

Pokoj mizí z mnohých rodin, poněvadž členové zanedbávají své stavovské povinnosti věrně plniti. Má-li býti tělo zdrávo třeba, aby všichni údové vykonávali služby Stvořitelem již určené I jen když jeden úd službu vypoví, jakou škodu má z toho celé tělo! Tak také dobře je v rodině, když všichni členové své místo místo řádně vyplňují a svědomitě povinnosti své konají. Jak jsou spokojeni, když otec všem dobrý příklad dává, když matka pečlivě o všechny se stará, děti a chasa v poslušnosti své práce konají. Není tak snadno na světě místa, kde by člověk byl šťastnější než v takovém domě. Ale jak je v domě, kde otec požívavostí a nestřídmostí špatný příklad dává, matka důležité své povinnosti zanedbává, děti a chasa pak se dle tohoto příkladu řídí. Tu nutně pouta pokoje se uvolňují a svár se tu zahnízdí.

Poznali jsme velikou cenu pokoje v rodině, jakou škodu v ohledu časném i věčném nepokoj tu působí, také jsme poznali hlavní příčiny, které pokoj v rodinách ohrožují. Proti těm třeba především působiti, poněvadž jest pokoj dobro, které se ničím, ani bohatstvím ani postavením ani důstojností nahraditi nedá. Proto pěstujte náboženský život v rodinách, učňte z nich takofka domácí chrámy, v nichž se Bohu slouží.

Buďte trpěliví a shovivaví k sobě, buďte vždy přívětiví, laskaví a pozorní k sobě. Použijte každé vhodné příležitosti, abyste si vzájemně dovolené radosti připravili. Hleďte se předstihovati ve věrném plnění svých povinností, neboť bez toho není trvalý pokoj v rodině možný. Ke konci volám k vám se sv. apoštolem Petrem (I. 3, 10): »Kdo chce viděti dobré dni, uchyl se od zlého a čiň dobré, hledej pokoj a stíhej jej.« Amen.

Fan. Neb. Jos. Holý, O. Praem.

Neděle osmá po sv. Duchu.

Dítky — dar boží.

»Vydej počet z vladařství svého!«
(Luk. 6, 2.)

Každý otec, každá matka jest vladařem, Bohem ustanovený. A který jest statek jejich? Jsou to jejich děti. Děti jsou dar boží, rodičům svěšený, a Bůh také jednou k nim řekne: »Vydej počet z vladařství svého!« Běda jim, když tento statek rozmrhali, když dítky své špatně vychovali! Jak sv. Pavel v dnešní epištole dí, jsme synové boží, dědicové boží a spolu dědicové Kristovi. Dítko tvé jest tedy dítko boží, jest to dar boží, statek boží, a ty je máš vychovávat dle vůle boží. Jaký užitek měli byste z toho, křesťanství rodičové, kdybyste dítky své vždy pokládali za dar boží, vám svěšený, a kdybyste vždy na paměti měli také pravdu, že budete museti jednou počet klásti z toho, jak jste si tohoto daru božího vážili.

Proto budeme dnes uvažovati o pravdě: Dítky jsou dar boží.

1. Již Eva, když porodila Kaina, řekla: »Obdržela jsem člověka skrze Boha.« (I. Mojž. 4, 1.) Žalmista Páně pak dí: »Dědictví Hospodinovo jsou synové.« (Žalm 126, 3.) Jsou tvorové Nejvyššího, určení k vyšší blaženosti, jsou dítky Otce nebeského, které Boha na nebesích otcem svým nazývají, k němuž volají: Abba (Otče). (Dnešní epištola.)

Dítky jsou jen Bohem rodičům k výchově svěšeny. Rodiče jsou tedy vlastně zástupcové, služebníci boží, kteří se při výchově dítek svých vůli boží podrobili mají. Tak napomíná sv. Augustin křesťanské rodiče: »Již pak, nejmilejší, řďte domy své, řiďte syny své! Jakož v chrámech mluvíti přísluší nám, rovněž, v domech svých jednatí přináležeti vám, abyste dobrý počet kladli z těch, kteří vám jsou podřízeni.«

2. Myšlenka: »Dítky mé jsou dar boží« zbaví vás všech starostí. U starých patriarchů a později v národě židovském, ano i v prvních dobách křesťanských měli manželé veliký zármutek, když neměli dítek, když byli bezdětní, a největší radost měli, když byli dítkami požehnáni. Tu nevěděli co lepšího přátí manželce než to, co se ještě nyní praví při požehnání manželském: »Manželka tvá jako vinný kmen plodný po bocích domu tvého. Synové tvoji jako mladistvé olivové vůkol stolu tvého.« (Žalm 127, 3.) Nyní tomu tak namnoze není nejen u chudších, nýbrž i bohatějších. Přejí si raději méně nebo žádné děti než mnoho dětí. Hrozí se, když ke druhému nebo třetímu ještě jedno přichází. Odkud tento rozdíl v nazírání mezi dřívějškem a nyníškem? Protože lidé dnešní nemají již nábožnou mysl a důvěru v Boha jako naši předkové. Ode dávna mysl si otec a matka: »Tys, Pane, dal nám dítky naše; dáš také potřebné věci, bychom je

uživil; když žehnáš domu našemu dítkami, požehnáš nám také v ostatním; ty jsi náš nejvyšší Otec, ty také o všechny se postaráš.«

Kéž by opět mezi našimi rodiči vždy více se rozšířila tato nábožná mysl, která takto v Boha důvěřuje! Kéž by všichni manželé za to měli, že jako každé požehnání, tak i požehnání dítkami od Boha pochází! Pak by se neoddávali zbytečným starostem a při pohledu na mnoho dítek nemálomyslně by, nýbrž radovali by se nad nebeským požehnáním; také by konali svou povinnost, aby dítky Bohem jim svěřené ošetřoval, živil, křesťansky vychoval; co by pak nebylo v jejich silách, o to by nechali důvěrně Otce nebeského se starati.

3. Myšlenka: »Dítky jsou dar boží« zvyšovala by radosti rodičů. Který otec, která matka neměli by srdečnou radost z dětí, když zdravě zkvétají, když se něžně, lubezně na ně usmívají, když den ode dne prospívajícím rozumem, pilností v učení, horlivým přispíváním při práci, ochotnou poslušností, bohobojným chováním vždy láskyplněji se stávají. A zajisté ještě srdečnější bude radost jejich, když při pohledu na způsobné dítě přijde jim na mysl myšlenka: »To'o dítě nám Bůh daroval.« Tím se radost rodičů spojuje s vděčností k Bohu posvěcená.

Rád bych, milí rodičové, byste se na svých dítkách velikých radostí dožili. Největší radost však budete mítí z nich, když se z nich budete radovati proto, že je Bůh vám daroval. Takovou radost v Pánu, ve které i na nebi radovati se můžete, přeji vám všem. Již moudrý Sirach (30, 5) praví: »Otec dobrého syna nebude zarmoucen při smrti své aniž zahanben před nepřátely.«

4 Myšlenka: »Dítky jsou dar boží« posvěť lásku manželskou. Jest již přirozená láska mezi manžely, jest i přirozená láska rodičů k dětem. Tu již Bůh vstúpil v srdce otcovo a matčino. Takovou lásku nalézáme i u pohanů, u nevzdělaných národů. Láska křesťanských rodičů má se však povznéstí nad tuto přirozenou lásku, má býti šlechtnější a světlejší. Nevěděl bych však, co by vzájemnou lásku manželů více posilovati a posvěcovati mohlo, než myšlenka na děti, jim společně náležejí, které jim Bůh svěřil. »Náležíme v neochvějně lásce k sobě« — mohou si vzájemně říci, »neboť Bůh nám dal drahocenný statek, naše děti, které společně pro Boha vychovávatí máme.« A když spolu se snaží děti své nábožně vychovávatí, když spolu za své dítky se modlí a blaho jejich otcovskému srdci Pána Boha odporoučejí, zdaž se tím vzájemná láska jejich nerozmnožuje a v křesťanskou, posvátnou lásku stupňuje? Bůh a skrze Boha jejich dítky jsou páskou jejich lásky.

Nevěděl bych, co by lásku rodičů k dětem více povznášeti a zušlechtovati mohlo, než myšlenka: »Bůh mi je dal.« Miluješ své dítě, neboť jsi je zplodil, ty jsi je pod srdcem nosila. To je láska smyslná. Než viz, tvé dítě je ještě více dítkem božím, Bůh tě otcem, matkou ustanovil, dítě tvé je dárkem nebeským. Mysli

na to, a budeš dítě milovati vřelejší, světlejší láskou. Kéz by nejen smyslná, nýbrž tato mnohem krásnější láska naplňovala srdce všech rodičů.

5. Dítě je dar boží. Tato myšlenka povzbuzuje rodiče k věrnému konání povinností jejich. Každý statek, který nám Bůh pro tento svět dal, jest jenom statek svěšený. Nesmíme s ním zacházeti dle své libosti, nýbrž budeme počet klásti z toho, jak jsme ho užívali. Tak i děti jsou rod čům svěšený, drahocenný statek, drahocennější než každý jiný pozemský statek; ale rodiče jsou také zodpovědni za jejich nesmrtelné duše.

Rodičům Bůh světil dítky,
by je pěstili co kvítky,
na život a zdraví bděli,
zvláště k zdraví duše zřeli.

Proto blaze rodičům, kteří dítky své slovem a příkladem k ctnosti vedou! Běda rodičům, jejichž vnou děti zahynou! Nezapomínejte, kdo vám děti dal, co jim máte býti a kde je máte jednou opět spatřiti. Jsem přesvědčen, že ve výchově dítek nebudete nedbalí a lehkomyšní, nýbrž věnujete se jí všemi silami.

6. A když jsi dostal dar od Boha, nezamítej je, vezmi jej tak, jak jsi jej obdržel. Chtěl jsi chlapečka, dostal jsi holčičku, vezmi ji; tvé dítě je mrzákem od narození, nereptej, vezmi dar ten, jak ti jej Bůh usoudil.

Když je kázeň u dětí namnoze nyní špatná, když vůbec nyní mravnost klesá, jsou tím často rodiče sami vinni. Vidí v dětech jen své dítky, nikoli již děti boží, nikoli již dárek nebeský, nepokládají se již za nástroje boží k posvěcení svých dítek; za Bohem ustanovené ukazovatele cesty ke ctnosti a blaženosti. Ale právě poněvadž tento posvátný svazek mezi rodiči a dětmi netrvá, není již také tak vřelý, srdečný poměr mezi rodiči a dětmi, tak vřelá láska mezi manželem a manželkou, není pravá horlivost při výchově, není vděčnost dětí k rodičům. Celý rodinný poměr ochladl, poněvadž zmizela zbožnost, která všechno od Boha odvozuje a k Bohu vztahuje, poněvadž zmizelo to nejlepší, co život rodinný zahřívá a posvěcuje. Proto by si bylo přáti, aby opět obživla nábožná mysl našich předků, kteří dítky za dar boží pokládali. Brzy by nynější mravní nákaza ustupovala; vyrůstalo by lepší pokolení, byly by opět bohabojné a v bázni boží blažené rodiny. Proto pokládejte dítky své za dar boží, vychovávejte je tak, abyste v hodině smrti mohli volati: »Které jsi mi dal, zachoval jsem, a žádný z nich nezahynul.« (Jan 17, 12.) Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.

Neděle devátá po sv. Duchu.

Úřad křesťanského otce.

»Vida město, plakal nad ním.«
(Luk. 19, 42.)

Kristus Pán pláče nad městem Jerusalema, znal vinu obyvatel toho města a i trest, který je stihne. Tak mnohý otec pláče nad svými dětmi ve svém stáří — ale je již pozdě. A často sám nese vinu toho, že se mu děti nevyvedly, potom stihne ho ve stáří zasloužený trest. A což teprve na věčnosti?

Jeden pastýř byl četníky zatknut a do žaláře vsazen. Když tam sám seděl, nevěda příčinu, proč je zavřen, přemýšlel o sobě. Řekl sám k sobě: »Beze vši pochybnosti stal se tu omyl, jsem zavřen místo někoho jiného; neboť nejsem si vědom žádné viny. Co jsem zlého učinil? Hrál a zpíval jsem pastýřské písně, pletl jsem na pastvě košíky, v poledne lehl jsem si do stínu, abych si odpočinul. Je to něco zlého? A přece mne zavřeli; tak i nevinný může přijíti do žaláře.«

Tu vstoupil soudní sluha a řekl: »Pojď se mnou.« Ten ho dovedl před soudce, před kterým hned pravil: »Zajisté mne máte za někoho jiného.« — »Co pravíte? Nejste pastýř z N, a nejmenujete se tak?« — »Ano, to jsem.« — »Nuže, jste odsouzen k těžkému žaláři.« — »A proč?« — »Z této příčiny: když jste hrál a zpíval a ve stínu odpočíval, polámaly kozy plot sousedův, vnikly do zahrady a sežraly tam květiny a trávu. Než to byla hloupá zvířata, která nemají rozum, na vás bylo dávatí na ně pozor. Neučinil jste toho a proto jste zodpovědný za škodu, kterou kozy způsobily. Za to zasluhujete trestu, jaký jsem prosl.«

Tak má křesťanský otec také bdíti nad svou rodinou a je zodpovědný za všechnu škodu, kterou jeho podřízení jeho vinou způsobili. Aby se křesťanští otcové nedočkali jednou trapných trestů zde na zemi i na věčnosti, aby nemusili jednou plakati nad svými podřízenými, chceme dnes o jejich důležitém úřadu uvažovati.

1. Úřad křesťanského otce je vznešený. On jest pánem v rodině. Již v ráji řekl Bůh k Evě: »Muž bude panovati nad tebou.« A sv. Pavel dí (Ef. 5, 22): »Ženy mužům svým poddány buďte jako Pánu.« A k dětem praví (Ef. 6, 1): »Synové (a dcery) poslouchejte rodičů svých v Pánu, neb jest to spravedlivé.« A k služebným dí (Ef. 6, 5): »Služebníci, buďte poslušni pánů tělesných s bázní a třesením v prostotě srdce svého jako Krista.« — Ano, otcové, protože máte svou autoritu, svou moc od Boha, proto vám náleží poslušnost. Poněvadž pak máte účastenství na moci boží, máte úřad svůj zastávati tak, jako Bůh panuje. Bůh však panuje v klidu a lásce. Všichni právem k němu mluvití můžeme (Mojš. II. 34, 6): »Panujčí Hospodine Bože, milosrdný a milostivý, trpělivý a mnohého slitování a pravdomluvný.« Panuješ podobně jako Bůh či se vyznamenáváš velikým rozčileným, denním

hněvem, klením a zlořečením? Nezapomínej, že panování tvé při vši přísnosti a rozhodnosti, které je leckdy třeba, přece má míti na sobě také něco z lásky a milosrdenství Boha!

Otec je dále jaksi knězem v rodině. Když před oltářem jsi klečel, abys uzavřel se svou družkou života sňatek, převzal jsi na sebe také úřad kněžský v rodině. Máš zbudovati v domě svém chrám boží. Nemá to býti dům modloslužby, kde mají oltář svůj vášně, lakomství, pýcha a smilstvo, nýbrž to má býti dům Nejvyššího, v němž jako na oltáři hoří plamen víry a lásky a kadidlo modlitby vzhůru vystupuje. Takový dům boží mají otcové v rodině své vybudovati a udržovati. A v domě tom máte také konati povinnosti kněžské. Kněz vybízí lid k modlitbě a modlí se s ním. I otcové tak mají činiti se svými domácími. Mnoho milostí spočívá na rodině, kde se koná společná modlitba, již se i otec účastní.

Kněz hlásá slovo boží. I otec má činiti podobně, má dítky upozorňovati na jejich povinnosti, má je k ctnosti povzbuzovati a před hříchem a nebezpečím varovati. Kněz obětuje. I otec má obětovati denní námahy a práce, pot svůj za svou ženu a děti, má se s radostí věnovati svým stavovským povinnostem pro své miláčky. Kněz potěšuje zarmoucené, povzbuzuje pokoušené a hledí padlé opět pozdvihnouti. Podobně má si počínati otec v rodině. Má býti své rodině oporou a podporou. Šťastná rodina, kde si je otec vědom, že mu Bůh v rodině světil kněžský úřad!

2. Úřad křesťanského otce je velmi důležitý. Je důležitý pro něho samého, neboť věrné plnění jeho povinností ho oblažuje. Který otec je blaženější, ten, který jako zástupce boží všemožně se snaží, aby v náboženském, mravním a hospodářském ohledu co nejlépe o rodinu se staral, nebo onen, který v tom ohledu povinnosti své zanedbává a jen svým náruživostem hoví? Kterého otce matka a děti více ctí, toho, který v každém ohledu povinnosti své k svým domácím plní, či onoho, který jim špatný příklad dává?

Úřad křesťanského otce jest také důležitý pro jeho rodinu. Jest hlavou rodiny. Jak důležitá jest pro tělo lidské, aby byla hlava zdravá, aby správně smýšlela a nařizovala. Co prospěje silná ruka, silná prsa, když hlava churaví a službu vypoví? Podobně jest v rodině. Jsou-li otcové dobří a ctnostní, nábožní a pracovití, dovedou-li náruživosti své krotiti a dávají-li dobrý příklad, tu rostou také domácí v ctnosti a nábožnosti, jako brečťan na vysoké zdi do výše roste. Nic však jistěji a rychleji nezpůsobí spustošení v rodině než otec, který se náboženství posmívá, je tupý, než muž opilosti nebo jiným náruživostem hovící, než muž, který porušil věrnost manželskou. Ach, nemocná hlava může způsobiti jen neštěstí v rodině. Nezapomínejte na to, křesťanství otcové!

Úřad křesťanského otce je důležitý pro celou lidskou společnost. Neboť společnost lidská skládá se z rodin. Jsou-li rodiny dobré, panuje-li v nich ctnost, nábožnost a pořádek, bude také

kázeň a pořádek ve společnosti panovati. Jsou-li však rodiny mravně zchátralé, vyprýští z nich jako z jedovatých pramenů proudy zkázy do celé společnosti. Tak jest úřad křesťanského otce důležitý pro celou lidskou společnost.

3. Úřad křesťanského otce je také velmi zodpovědný. Božský Spasitel dí s velikým důrazem (Luk. 12, 48): »Od každého, komu jest mnoho dáno, bude mnoho požádáno, a komu mnoho poručili, od toho více požadují.« Křesťanskému otci je skutečně mnoho svěřeno, jsou mu dány poklady, drahocennější než diamanty. Jsou mu svěřeny nesmrtelné duše jeho manželky, dětí a podřízených. Tyto nesmrtelné duše, pro něž Kristus prolil svou krev, má chrániti, k ctnostnému životu, k věčné blaženosti vésti. K tomu dal mu Bůh tak velkou moc a zvláštní milosti. Jak této své úloze dostál, o tom bude jednou před věčným soudcem počet klásti. Tato myšlenka má býti často vám, křesťanství otcové, pobídkou, abyste povinnosti své vždy věrně a svědomitě plnili.

Když má'e tak důležitý úřad v rodině, nemáte zde nic trpěti, co jest proti příkázáním božím a církevním, nemáte trpěti v domě svém hříchu a hříšných poměrů, máte náboženského ducha v rodině své dle nejlepších sil svých pěstovati. Nezapomínejte, jak vznešený úřad máte, jste pány a kněžimi v domě. Nezapomínejte, jak důležitý jest váš úřad pro vás, pro rodinu a celou společnost. Nezapomínejte, jaká zodpovědnost na vás spočívá. Proto plňte svědomitě své povinnosti a modlete se ve vsí pokoře k Bohu denně, aby vás svou milostí podporoval, abyste svůj úřad vždy tak plnili, abyste nemusili jednou plakati nad sebou a svou rodinou, nýbrž aby vám jednou Bůh byl milostivým soudcem, až budete klásti počet z vládaství svého. Amen,

Neděle desátá po sv. Duchu.

Obraz křesťanské matky.

»Dva muži vstoupili do chrámu.«
(Luk. 18, 10.)

Trefně podává Kristus Pán dnes nám před oči dva obrazy mužů, kteří vstoupili do chrámu. Jeden z nich byl pyšný, druhý pokorný. Pokorného Bůh vyslyšel, pyšného nikoliv.

Předešlou neděli ukázal jsem vám obraz křesťanského otce, i chci k tomu také připojiti druhý obraz, obraz křesťanské matky.

1. V jednom domě švýcarského města Lucernu vypukl požár. Na střeše bylo čápi hnízdo s mláďaty. Hustý kouř zastíral již střechu a hnízdo a plamen nahoře prudce vyšlehl. Ale čápi matka nedala se zahnat, nýbrž létala úzkostlivě sem a tam, řtila se do plamenu a kouře, aby oheň křídly udusila, potom opět vylétla vysoko, obletovala hnízdo s mláďaty, až se konečně zoufale na hnízdo sedla a chráníc křídla roztáhla, aby s mláďaty byla upá-

lena, mělo-li to býti. Házeli po ní kamení, aby ji zahnali, aby alespoň čapí matka se zachránila. Ale marně, zůstala seděti. Proto se jeden mladík odhodlal po žebříku s nasazením vlastního života dolézt k čapímu hnízdu, aby čapí matku s mláďaty zachránil, což se mu za hlasité pochvaly shromážděného lidu také podařilo.

Svět je veliký dům. Na světě je rodina a s ní jako v teplém hnízdu má ustláno dítě a vůbec mládež. Dům světa hoří se všech stran, ale mládež nezná nebezpečí duševní. Jeť právě nezkušená. Za to má matka znáti nebezpečí a jemu bránit. Když lze něco zlého slyšeti a viděti, má děti vzdáliti a pohoršení zameziti. Děti dě'ají často jakoby neviděly nebo nerozuměly, ale přece viděly a slyšely, potom se tím v myšlenkách zabývají a říjí se podle toho. Tak má matka bděti nad dětmi, i když jsou větší. Mnohá matka se rozhněvá, když jí soused uřízne větev, přečnívající do jeho zahrady. Ale když nějaký pán před její dcerou nestydatě řeči vede, mlčí, snad se nad tím ještě raduje. Co říci teprve o matce, která milenci dceřině dovoluje hříšné věci? Zdaž nevráždí tím nevinnost dítěte?

Sv. Jeroným vypravuje o paní, jménem Protestata, ta měla v péči svou neř kvetoucí, nevinné dítě. Ta paní byla světáckého ducha a chtěla, aby její dítě měla hezké šaty, aby zraky světa na sebe upoutala. I zjevil se jí ve snách anděl a promluvil k ní s hroznou vážností: »Duše tvé světenky náleží Bohu a to z trojího důvodu, že ji stvořil, vykoupil a posvětil. Ale ty se osměluješ vydati ji světu a tím přivésti Boha o trojí právo na dítě, a to učiniti na věky nešťastným. Ruce ti uschnou za to a po pěti měsících zemřeš.« A tento trest také jí stihl. Takové matky, které své dětičky samy ke hřichu vedou, jsou mezi námi řídké; chyba mnohých matek jest často jejich slabost a zaslepená láska. Z té lásky dovolují dětem všechno, špatné společnosti a zlé návyky. Jsou zbabělé, postaviti se proti dětem a svědčům v jejich zhozném díle brániti. Dítě tvé bylo již v plamenu a ty jsi nečinila nic, abys oheň hasila a své dítě zachránila. Pomysli na čapí matku na střeše a uč se od ní, co jsi měla učiniti. A jaká máš býti?

2. Křesťanská matka má míti v ru a má býti hluboce nábožná. »Náboženství je dobré pro ženy,« říkají často muži, kteří sami o náboženství mnoho nedbají. Ano, náboženství je dobré pro ženy. Nabádá je, aby věrně plnily své povinnosti, posiluje je, aby si získaly v pravdě ženských ctností; posiluje je k boji proti zlému a k snášení svízelnů tohoto života. Oporou ženy je náboženství, na té opoře roste k ctnosti, potěšuje Bohe a oblažuje lidi svým jednáním.

Nábožná žena oblažuje svého muže. Běda však mu, když jeho žena Boha ze srdce svého vypudila a je bez náboženství. Nemůže spoléhati na její věrnost a v čas soužení ho nepotěší. Na něm se splňují slova Písma sv. (Sir. 25, 25): »Uprostřed nejbližších záupěl muž její a slyše o ní vzdychl maličko.«

Nábožná žena oblažuje děti své. Jest to největší milost a nej-

větším štěstím dítěte, když vyrůstá po boku nábožné matky, největším neštěstím jeho jest, když má bezbožnou matku. Alban Stolz má pravdu, když říká: »Co je sněhová lavina pro záhon květin, to nekřesťanská matka pro srdce a mysl dítěte.«

Náboženství je dobré pro ženy. Jako ze zdravého srdce krev prýští do celého těla a jemu život a sílu propůjčuje, tak z nábožné ženy vychází veliký, blahodárný vliv na všechny členy rodiny. Nezapomínejte, že ženské pohlaví právě tehdy nejblahodárněji působí, když se Boha a víry drží. Proto konejte svědomitě své denní modlitby a přiblížte k tomu, aby oheň zbožnosti na domácím krbu našem stále hořel. Dbejte toho, aby všichni členové rodiny řádně světili den sváteční, aby slyšeli mši sv. a slovo boží. Chodte také často ke stolu Páně. Právě ten den je den veliké milosti pro rodinu, zvláště pro děti. Když po sv. přijímání matka dítky své Bohu poručí a pro ně o požehnání prosí, rád splní Bůh její prosbu a udělí dětem mnohé milosti.

2. Dobrá matka je dále velmi pilná a svědomitá v konání domácích povinností. Tato pilnost ženina oblažuje. Přispívá podstatně ke štěstí a spokojenosti celého domu. Kde žena pilně a ráda pracuje, tu se dětem dobře daří, muž se cítí šťastným a spokojeným. »Pilná žena je korunou muže.« (Přísloví 12, 4.) Není-li však žena pilná, tam bude spokojenost skoro neznámá. Ať muž sebe svědomitěji o dům se stará, ať jsou podmínky štěstí sebe lepší, bez smyslu pro domácnost, bez pile ženy sotva se tam spokojenost najde.

Pilnost dále také ženě je ke cti. Není-liž to čest, podobným býti Bohu, který je stále činným. Spasitel praví: »Otec můj až dosavad dělá, i jáť dělám« (Jan 5, 17). Není-liž to čest, obětovati se pro štěstí svých domácích a radost a pokoj šířiti? Není-liž to čest býti pramenem a středem dobrého pořádku v domě? Tím je pak pilná matka v domě. Takovou ženu chválí kniha Přísloví (7, 31, 27—30): »Patřila na stezky domu svého, a chleba zahálčivě nejedla. Povstali synové její, a za nejblahošlavenější ji vyhlášovali, i muž její chválil ji . . . žena, která se Boha bojí, tať chválena bude.« Je-li vaše domácí pilnost tak důležitou pro vás a vaše rodiny, věnujte se jí, křesťanské matky a ženy, se vši horlivostí. Právě člověk s radostí pracující šíří také radost kolem sebe a je požehnáním také pro jiné. Pracujte však také klidně a obezřetně! Pracujte také pro Boha! Vzbuzujte dobrý úmysl při svých pracích, tak bude vaše práce také modlitbou.

4. Křesťanská žena má býti také dobročinná a milosrdná. Srdce ženy obyčejně dříve dojme pohled na cizí bídu než srdce muže. Křesťanská žena má nejen srdce pro muže, dítky a domácí, její obětavost jde dále, jest i milosrdnou a dobročinnou, pokud její prostředky dovolují. Znáť slovo Páně: »Co jste učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste učinili.« Znáť pravdu přísloví: »Na úrok Pánu Bohu dává, kdo se nad chudým smilovává.« Proto pomáhejte nuzným dle sil svých, bez chlubitosti, raději v ústraní

a skrytě, by nevěděla levice, co pravice dává. Pomáhejte z lásky k Bohu, abyste si tak jeho požehnání zabezpečily.

To jsou ctnosti, které hlavně obraz křesťanské matky zdobí, bdělost nad celým domem, hluboká zbožnost, domácí píle a milosrdná dobročinnost. Hledte si osvojit tyto ctnosti, tyto skvosty! Bďte obezřele nad svými, držte se věrně Boha a jeho církve, obětujte se denně svému muži a svým dětem a buďte také dobročinné vůči nuzným a nemocným. Pak budete svým životem a jednáním pro sebe, váš dům a mnohé jiné bohatě tekoucím pramenem pozemského a nadpozemského požehnání. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Neděle jedenáctá po sv. Duchu.

Duchovní nemoci dětí.

»I přivedli k němu hluchého a němého.«
(Mar. 7, 32.)

Jak hrozné jsou nemoci tělesné, hluchota, němota a j. Měli proto lidé slitování s hluchoněmým a přivedli ho k Pánu Ježíši a prosili ho, aby na něho ruku vložil. Smiloval se nad ním a uzdravil ho. Ještě horší než nemoci tělesné jsou nemoci duchovní, těmi jsou často i děti nakaženy. I jest povinností rodičů uzdravovati duchovní nemoci svých dětí. O této povinnosti chceme dnes krátce uvažovati.

Poměrně často se přihází, že děti vyrůstají v jinochy a panny, muže a ženy, aniž by nebezpečnou nemoc byly prodělaly. Naproti je řídký případ, naléztí dospělé, kteří by byli mládí své v úplném zdraví duchovním prožili, kteří by nebyli upadli v nebezpečnou nemoc duchovní, t. j. kteří by se nebyli dopustili těžšího hříchu. Nemoci duchovní jsou tedy čtenější než tělesné. Odkud to pochází? Největší počet dětí přichází na svět zdravý na těle, ale ani jedno nepřichází na svět s duší úplně zdravou. Každé je poskvrněno hříchem dědičným, a i když ten jest odpuštěn na křtu sv., přece v duši zůstává zlá ctižádostivost, jedovatá látka, která sice nemocí není, ale nemoci přivádí. Proto vidáme u dětí náklonnost ke hněvu, k marnosti a jiným nefestem. Tyto zlé náklonnosti lety rostou a mohutní. K tomu ještě přistupuje pokušení, zlý příklad, zlé společnosti, které zlou žádostivost ještě více rozdmychují. Když rodiče nebdí, nepotlačují tuto jedovatou látku, když ji ještě sami špatnou výchovou povzbuzují, není divu, že děti na duši onemocní.

Aby duchovní nemoc dětí rodiče zpozorovali, k tomu je třeba nezřídka ostražitosti a péče. Když dítě tělesně churaví, hned to zpozorují; ale když na duši churaví, to tak snadno nevidí. Když někde něco zlého slyšelo, jak se to rodiče dovědí? Právě proto jsou nemoci duchovní nebezpečnější, protože jsou skryté. A když se ukáží, je často již pozdě nahraditi zanedbané.

Jako se hojí hůře tělesné nemoci, když již daleko pokročily, tak se hřích a neřesti dají hůře vykofeniti čím dále pokročily.

Již proto by měli rodiče bděti, aby děti před těmito nemocmi uchránili. Tím bdělejší však mají býti, protože duchovní nemoci jsou tak velice nebezpečné. Když dítě tělesně churaví, za několik dní se zotaví a nenásledků leckdy ani znáti. Nanejvýš po neštovicích zůstanou stopy po celý život. Ale v očích božích zůstává takový člověk krásný a při vzkříšení bude takové tělo také slavné a krásné. V nejhorším případě dítě umře. Ale když bylo na duši zdravé, je tam lépe o ně postaráno. Ale při duchovních nemocích je tomu zcela jinak. Když se na př. nečistota hned v zárodku nevyplení, jaký škodlivý následek to má! Takové dítě má z toho ohromnou škodu. Veta je po pokoji, po štěstí rodinném, když taková nemoc se v ní zahřídila. Užívá to srdce starostlivým rodičům. Jakou škodu může opět takový člověk způsobiti zlým příkladem tím, že svede jiné nevinné duše. A což když takové dítě touto nemocí umře, t. j. ve věčnou záhubu přijde. Odkud to přijde? Snad proto, že dítě nebylo před touto nemocí chráněno nebo když již nemocné bylo, že nebylo uzdraveno. A když tak truchlíš nad rakví svého syna, své dcery, jak ti je, když ti svědomí praví, že jsi vinen jeho věčnou záhubou? Rodiče, kteří své dítě zabili, jsou ohavností před Bohem i lidmi. Než když duši jeho zabijí, jaká to větší ještě ohavnost. Co řekne takový otec nebo matka na svou omluvu, až v soudný den věčný Soudce bude žádati duši jejich dítěte od nich?

Ještě jsou snad tvoje děti duchovně zdravý; na každý způsob je však ještě ozdravení možné, když duchovně onemocněly, ještě je čas zanedbané dohoniti. Máte-li jen jiskru křesťanské lásky k dětem v sobě, dejte pozor, aby neom onemocněly nebo nezemřely. Jak si máte tu počínati?

Rodiče, kteří chtějí mít zdravé děti, musí je před mravní nemocí chrániti, dokud jsou zdravé. Jak si tu mají počínati? Právě tak, jak je chrání před tělesnou nemocí. Předně mají je chrániti před nákazou. Je-li v místě nakažlivá nemoc, byli by rodiče zajisté nesvědomití, kteří by dětem dovolili přístup do domu, v němž je nakažlivá nemoc, nebo jim dovolili obcování s dětmi nakaženými. Kdyby to přece učinili a děti jejich by se nakazily a umřely, jakou zodpovědnost, jaký zármutek, jaké výčitky svědomí měli by tací rodiče po celý život. Než není horší a nebezpečnější náказы nad hřích. Nebyli byste, milí rodiče, nanejvýš lehkomyšní, nesvědomití, kdybyste dětem dovolili obcovati s osobami, které jed neřesti v sobě nosí a nemravnými slovy, špatným příkladem jej dále rozšiřují, kteří by dětem dovolili obcovati v domech, kde se nedbá čistoty a střídmosti? Jest tedy přísnou povinností rodičů bděti nad dětmi. Máte věděti, s kým obcoví, nemáte bráti do domu nemravnou chasu, máte pečovati, aby byly děti v čas doma a v noci nehýřily. A pozorujete-li, že dětem hrozí nebezpečí, lze-li stopu náказы pozorovati, jsou-li nepoddajné, slyšíte-li nestydaté slovo, zdvojnásobte svou bdělost a péči a zničte koukol přísne

hned v zárodku. Jací duchovní vražedníci jsou však rodiče, kteří děti své sami nakazí, sami do hříchu vedou, kteří nefestným životem, nemravnými, rouhavými řečmi před dětmi jed jim sami do duší vkládají.

Abyste děti při zdraví udržely, třeba jim dávat zdravou a silnou stravu. Jakou duchovní potravu třeba jim dávat? Především slovo boží, sv. svátosti, modlitbu; dále každé dobré slovo napomenutí, každý dobrý příklad, kteří rodiče dětem dávají. Pečujte proto, aby se pilně modlily, slovo boží poslouchaly, sv. svátosti přijímaly. Přesvědčte se sami, ptejte se, co si z kázání anebo křesťanského cvičení zapamatovaly. Pečujte, aby četly dobré knihy, netrpte špatné knihy. Dávejte jim sami dobrý příklad, modlete se každodenně společně s dětmi a chodte pravidelně na služby boží a k sv. svátostem. Jinak je napomínáte marně; děti vás vyslechnou a dělají právě tak, jak vy děláte, nikoli jak je napomínáte. Třeba vůbec, abyste sami byli proniknuti duchem Kristovým, ošklivostí před hříchem, láskou k Bohu. Pak také snadno s boží pomocí najdete pravé slovo, které se hluboce vryje v duši dítěte a je provází jako anděl strážný po celý život. Na sv. Ludvíka učinila nesmazatelný dojem slova matky jeho Blanky: »Víš, jak tě miluji, ale raději bych tě viděla mrtvého, než abys upadl do těžkého hříchu.«

Jste-li proniknuti duchem křesťanským, nepromínete svým dětem z lehkomyšlnosti neb pohodlnosti chyby, nýbrž vystoupíte hned na počátku přísně proti nim, a kdyby se měly opakovati, i trestem. Matka vychovávala dívky své křesťansky. Jednou její hoch dopustil se chyby a matka mu řekla, že ho za to potrestá. Hoch se bál metly a prosil matku, aby mu tentokrát trest odpustila. Matka ho vedla před obraz posledního soudu a řekla: »Vidíš, Bůh mne bude se jednou tázati, zdali jsem dívky své křesťansky vychovávala a za tvé chyby trestala; a když jsem tak neučinila, budu za to potrestána. Cuceš, abych k vůli tobě byla trestána?« — »Nikoli,« volal hoch slze, »nechci, abys k vůli mně trestána byla, dej mi trest, zasloužil jsem jej.« Vizte, když si podobně počínati budete, podaří se vám děti před duchovními nemocemi zachrániti.

Ale snad již je pozdě; snad je dítě vaše již nemocno. Neří již snad pomoci? Ovšem, s milostí boží. Když tělesně onemocnělo, dáte je do postele, zahříváte je a hledíte, aby nemoc nepokračovala. Podobně jedněte při duchovní nemoci. Hleďte, aby zlo se nerozšířilo. Domluvte mu vládně, ale vážně a rozhodně, bez klení a nadávek. Ukažte, že jste rozhodnutí netrpěti nepořádek a že dovedete užiti přísnosti a trestejte. Jen se nedejte zastráhati vzdorem!

Dále dovedte nemocné dítě k lékaři. Od malomocenství hříchu uzdravuje svátost pokání. Hleďte přiměti dítě, aby zde uzdraveno bylo. Především veďte dítě k duchovnímu lékaři, Kristu. Proste ho vřele, aby pomohl, kde snad nemůžete pomoci, aby napravil, co jste zavinili snad sami. Proste ho, aby vám vnukl, co máte

činiti, abyste děti ve zdraví zachovali nebo uzdravili. Proste také Rodičku boží. Ona zná bolest, když matka dítě ztratí. Proste ji, aby se za vaše dítě přimluvila u svého Syna, abyste své ztracené dítě opět našli.

Vy však děti, synové a dcery, nemyslete, že nejste zodpovědní za své duše, že veškerou zodpovědnost mají rodiče. Když rodiče konají svou povinnost, vy však neposloucháte a sami duše své zahubíte, nemají rodiče viny. Bůh bude žádati duše vaše z vašich rukou. Poslouchejte tedy rodiče, když vás napomínají, od špatných společností a příležitostí vzdalují, když se vám zdá, že jsou přísní, vždyť také posloucháte lékaře, když vám leccos zakazuje — a rodiče přece s vámi smýšlí lépe než lékař. Neztěžujte jim těžký úřad, nýbrž čiňte se, co na vás jest, aby rodiče i děti před soudnou stolicí boží obstáli a za hodny uznání byli slávy jeho. Amen.

Fau Nep. Jos. Hojý.

Neděle dvanáctá po sv. Duchu.

»Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.«

V dnešním sv. evangeliu vystupuje postava božského našeho Mistra v nejkrásnějším jasu velikého milovníka světa a svého vykupitelského díla.

Evangelista ve svém vypravování ustupuje do pozadí, aby mohl sám mluvit božský Spasitel, jenž s tlukoucím srdcem a se zápallem v oku pronáší jedno z nejkrásnějších svých podobenství, podobenství o milosrdném Samaritánu, jenž má nám být výmluvným vzorem božské, křesťanské lásky. Dnešní podobenství různě vykládají svatí Otcové — vždycky však shodují se v tom, že postava oloupeného znamená hříšné, strádající lidské pokolení a postava milosrdného Samaritána Ježíše Krista a církve sv.

Je život lidský, dějiny světa cestou z Jerusalema do Jericha; cestou tímto slzavým údolím z pozemského Jerusalema do království nebeského. A byla li ta cesta vždycky těžká, nebezpečná pro pustiny, jeskyně a v nich skryté vrahy a loupežníky v minulých dějinách, co máme říci v dnešní době, kdy bylo lidstvo zákeřně napadeno velikým lidstva nepřitelem, vrahem a lupičem nejukrutnějším, jímž byla světová válka a jsou její následky. Jako mnohé srdce lidské bylo na dnešní cestě životem oloupeno o vše, zraněno až do nejtajnějších záhybů, jako mnohá hlava ztratila víru, naději — o lásce ani nemluví — zmizel klid srdce, čistota svědomí — jako mnohé srdce matky, ženy zůstalo ležeti zraněno na smrt v pustinách zármutku, hoře, uvrženo bylo do propasti bez útěchy a zoufalství.

Ach jak každý dnes se ohlíží po milosrdném Samaritánu, jenž by mu rány vymyl, zahojil — — Jdou mnozí kolem, neohlédnou se, tupě pominou. Jiný ohlédne se, zastaví — však ve tváři je viděti úšklebek — místo slova útěchy na rtech slovo jizlivé, vy-

čítavé, které spíše pótýrá než potěší. Ach jak mnozí jsou na světě, kteří rány druhým jenom rozdírají, zvětšují, ze zármutku a bídy druhých těží —

Pravil jsem, že osoba Samaritána v podobenství znamená Ježíše Krista a církev sv. Namáhá se ze všech sil, aby slovy víry, naděje a útěchy potěšila, nítí v srdcích věřících lásku k Bohu i bližnímu, hojí svými sv. svátostmi rány a zavádí nebohé, trpící před svatostánek, k božskému Srdci Páně, poslednímu útočišti, jenž vybízí: »Pojďte ke mne všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás uzdravím!«

Tolik je ve světě oloupených, zraněných, plačících, zarmoucených a Samaritánů je tolik málo. Je tím vinna církev? Ó nikoli. Církev nabízí jako jindy tytéž prostředky, zasévá símě lásky bliženské do srdcí svých věřících jako to činila dříve. A přece tak málo pravých křesťanů, katolíků skutky je dnes na světě a proto také tak málo lásky křesťanské. Té kdyby bylo více, nebylo by tolik hříchů, nebylo by nespokojenosti velkých i malých, nebyly by spory a nesváry lidí, národů a států, nebylo by ani válek.

Láska změnila by na ráj celou zemi. Než zdá se, že láska se se země odstěhovala, že slovo »láska«, které bylo vryto do srdcí lidských, zlobou satanovou převráceno bylo proměnou slabik ve slovo »skála«, že oloupený a zraněný potkává se na cestě životem se srdcem z kamene, ze skály.

A přece láska je tak mocná, ba láska ve stopách Kristových je všemohoucí. O tom svědčí životy svatých, dějiny válek, životopisy lidumilů tohoto světa a i tento malý příběh z války francouzsko-pruské r. 1870.

V bitvě u Sedanu vyznamenávala se jedna milosrdná sestra neobyčejnou obětavostí. Ze vřavy bitevní sama přinášela do stanu na obvazišti těžce raněné vojny, těšila, pomáhala, nazývajíc vojny svými ubohými dětmi. Stalo se, že nedaleko stanu, který měla naše milosrdná sestra na starosti, padl nepřátelský granát. Přítomní lékaři a sanitní vojny s hrůzou prchli, volajíce, že výbuch granátu se opozdil. Než ulekla se i milosrdná sestra, neboť věděla, že výbuch granátu by ublížil raněným vojním ve staně. Proto nerozmýšlejíc se rozběhla se, vytrhla granát do země polovinou zarytý a chtěla jej dále odnésti. Granát vybuchl a milosrdnou sestru roztrhal na tisíc kusů. Hle, nemilejší, co dovede láska ?!

Než církev sv. neřádá na nás takových obětí, nechce, aby všichni lidé za druhé obětovali život svůj, žádá jenom na pravém křesťanu, aby tu a tam pomohl a jako vzor ukazuje nám Krista a pravidla nám uložila ve skutcích duchovního a tělesného milosrdenství.

Než dobře dí sv. Augustin: »Není to v moci člověka, vždy a všude nuzným pomáhati, postačuje, když uvnitř srdce lásky neopomíná.« Co tím chce říci? Každý křesťan může býti bližnímu svému Samaritánem, když těší, odpouští, radí a za své bližní se

modlí. Široké je pole působnosti, křesťanská láska může mít dnes plné ruce práce. Kolik sporů a neshod může dobrý křesťan utiшит, co pomluv a křivd druhých může napravit, co zarmoucených a zdrcených srdcí upřímným slovem útěchy a rady potěšit.

Když Ježíš Kristus ukončil své podobenství, pravil zákoníku: „Jdi a učíš podobně!“ S těmi slovy obrací se, nejmilejší, i k ná u. Buďme si, moji drazí, v této nynější hrozné cestě životem Samaritány, stupňujme skutky milosrdenství, neboť není ještě konec hrůz a utrpení a s navrácejícím mírem nenavrátil se všude mír v duši, štěstí křidu, spokojenost a zřskati si zásluhy budeme mít vždycky příležitost. Kéž nikdo nepotká se s výčitkou, že nepomohl, když mohl, že přešel kolem ubohých jako onen židovský kněz a levita v našem podobenství. Ještě jednou pravím: Buďme si, moji drazí, navzájem Samaritány. Stane-li se tak, ponese mnohoem lehčeji břímě a strasti dnešních dnů, svědomí nás bude zahrnovat chválou a život náš uprostřed bídy stane se pro nás rájem spokojenosti a odevzdanosti do vůle boží. Dojdeme již odměny, vděku tady na zemi a což teprv jednou tam na věčnosti, kde řekne božský Spasitel: „Pojďte požehnaní Otce mého, neboť nah jsem byl a přioděli jste mae, lačněl jsem a dali jste mi jísti, žíznil jsem a dali jste mi píti, a vládněte královstvím, které jsem připravil vám od věků do věků.“ Amen.

Alois Novák.

ČÁST PASTORAČNÍ.

O překážkách manželství dle nového kodexu církevního vzhledem na zákon o reformě práva manželského.

Odpověď k stejnojmenné otázce pro vikariátní pastorační konference v diecesi králohradecké roku 1919.) Napsal Václav Oliva. — (Dokončení.)

Totěž, ovšem mutatis mutandis, platí pro kněze. Ti jsou povinni pilně toho dbáti, aby rozdíl sňatku církevního a civilního byl všude správně chápán, aby věřící rozluky se vystřihali a případně, byl-li uzavřen již sňatek civilní, důsledky jeho co nejdříve byly zahlazeny, zcela dle napomenutí velikého papeže Lva XIII., řkoucího: „Dobře věduuce, že z lásky Naší nikdo nesmí býti vyloučen, odporuujeme zbožnosti a věrnosti Vaší, ct.hodní bratři, ony velice politování hodné lidi, kteří tělesnou žádostí uchvázeni a spasení svého zcela nepamětili jsouce, proti právu žijí svazkem nepořádného svazku spojeni. Aby lidé tito k povinnosti své se navrátili, k tomu se opravdově přičiňte a jako sami tak i pomocí jiných dobrých mužů všemožným způsobem se vynasnažte, aby

oni poznavše, že nepravost spáchali, pokání činili a dle řádu katolického v manželství vstoupiti se odhodlali.¹⁾

A tu je dvojí cesta. Buď civilně oddaní vůbec hlasu církve nedbají, aneb po seznání svého hříchu o nápravu usilují. Nedbají-li hlasu církve, pak nemohou býti ve sv. zpovědi rozřšeni, ježto jsou nehodní, dítky jejich coram facie ecclesiae jsou nemanželské, nemohou býti před církví legitimovány, matka nemůže býti připuštěna k úvodu, civilně oddaní nemohou býti kmotry ani při křtu sv. ani při břmování a zemřou-li v nekajicnosti, nemají mlti ani církevního pohřbu.²⁾

Jest ovšem docela přirozeno, že církev civilnímu sňatku takto se brání, a také úplně pochopíte no tomu, kdo v manželství shledává, co církev sama v něm vidí, totiž instituci Boží a svátost Nového Zákona. Proto papežové se vším úsilím civilním sňatkům odporovali a zřizení jich co nejrozhodněji odmítali. Tak Pius IX. již r. 1852 dne 9. září prohlásil, že jest článkem katolické víry, že Ježíš Kristus, Pán náš, manželství k důstojnosti svátosti povýšil a že svátost není nic k smlouvě přistouplého, nýbrž že k podstatě manželství samého náležel tak, že spojení manželské mezi křestany nemůže býti, leč jediné ve svátosti manželské, a že mimo svátost tu není spojení ono, leč pouhým konkubinátem. Chce-li však zákon občanský v domněnce, že se při manželství katolickém dá odloučiti svátost od smlouvy manželské, platnost manželství samého pořádati, že odporuje učení církve svaté, osobuje si nezadatelná její práva a staví konkubinát se svátostí manželství na stejný stupeň cti a hodnosti, jelikož obě schvaluje.

Týž papež podobné myšlenky pronesl častěji zejména v Syl-labu ve větách 66., 67., 68, 69, 70., 71., 72., 73. a 74. Lev pak XIII. v encyklice »De matrimonio christiano« dí doslova : »Podobně musí všichni toho vědomi býti, že uzavírá-li se mezi křestany jakékoliv spojení muže a ženy mimo svátost, schází mu účinek a povaha řádného manželství³⁾ a třeba se stalo ve shodě se zákony státními, nemůže přece ničím jiným býti, než úkonem neb obyčejem z práva státního zavedeným, právem však státním mohou jen ty věci býti řízeny a spravovány, které manželství v ohledu občanském s sebou přináší, o kterých také jisto jest, že nemohou vzniknouti, nestává-li jich pravá a zákonitá příčina, totiž svazek manželský.«

¹⁾ Sr. Dr. Antonín Víšek: Občanský sňatek na soudu práva a svědomí. 106.

²⁾ Dr. Vidmar, Compendium iuris ecclesiastici, píše: »Necessarium est, ut per matrimonium civile coniuncti quam primum in facie ecclesiae quoque contrahant, quod si renuant 1. tractandi sunt ut publici peccatores et absolute sacramentali indigni; 2. arceri debent a munere patrini; 3. matri denegatur benedictio post partum; 4. privantur a sepultura ecclesiastica; 5. liberi eorum in foro ecclesiastico illegitimi habentur, cuius rei causa in libro baptizatorum adnotandum est, partum esse ex matrimonio civilí. D. c. 173—174.

³⁾ Z tohoto důvodu nemalé důležitosti jest nařízení papežské »Ne temere«, dle něhož do matriky křestní má se poznamenati při každém jednotlivci, kdy a s kým, případně kde byl oddán.

Z toho však plyne, poněvadž zákon o reformě práva manželského dává vůli uzavřítí sňatek buď civilní nebo církevní, že in confessionali po celé republice československé bezpodmínečně každý confessarius svému poenitentovi ženatému nebo ženě vdané nadále musí, chce-li ovšem svědomitě a podle vůle a nařízení církve konati svůj úřad, vždy položití otázku: »Coram facie ecclesiae?« Či snad »Coram magistratu civili?« A dle odpovědi musí zaříditi další své poučení a jednání i de denegatione absolutionis, neboť každá lehkomyšlnost v tomto směru je zradou církve svaté, je zradou svátosti manželství, je zradou věčné spásy manželů, je zradou časného a věčného blaha dítek atd. A který sluha Boží secundum cor Dei by si všechno toto vzal na svědomí?

Proto nevěřím, že nalezli se kněží, kteří brevi manu i civilně oddané manžely absolvovali a o odepření absoluce jim lehkomyšlně mluvili. Toť by vlastně znamenalo, že církev v boji s civilním manželstvím úlohu svou světila lidem nepovolaným. Ale spoň z praxe vím, že odepření absoluce manželům oddaným coram ministro acatholico působilo velmi dobře, že mnohé od sňatků smíšených odvracovalo, jiné k uzavření manželství coram sacerdote ecclesiae nutilo a na celou katolickou osadu blahodárně působilo. Dějiny také svědčí, že církev, mívala li rozhodné a různé zastánce svých práv, vždy vítězila, kdežto při mnohých kompromissech a ustupování světu, t. j. zásadám liberálním zrácivala půdy vždy více a více. Vždyť od jakživa rozhodnost vítězila a kunktátoři prohrávali bitvy.

Tolik s hlediska praktické duchovní správy, s hlediska práva a spravedlnosti a s hlediska lásky k církvi proti nesprávným domněnkám a názorům mnohých liberálů i v rouše kněžském s mocí apoštolskou, kteří více církvi škodí nežli prospívají. I tu platí zásada: »Fortiter in re, suaviter in modo.«

Konečně, že takovýto způsob jednání odpovídá zcela intencím velikého Lva XIII. a že mnohé zbloudilé ovečky přivede v duchu kajicnosti a pokory zpět k poslušnosti církve, neodvažují se ani šířeji vykládati.

Touží-li však civilně oddaní manželé po smíru s církvi, musí se podrobiti všemu, čeho v tomto ohledu je třeba a kněz má velice opatrně si počínati, jak napomíná Lev XIII. slovy: »Parochi prudenter quidem se gerant, ut inutiles conflictus evitent,«¹⁾ t. j. aby zachovávalce přesně zákon církve šetřili, pokud možno, i zákona státního. S takovými manžely především zavéstí jest snubní protokol, ale opatrně, aby státu nebyla dána příležitost zakročiti proti knězi, že tento neuznává nařízení jeho. Pak vyšetřiti jest všechny manželské překážky, zejména švakrovství z nedovoleného obcování tělesného. Pokud se týče veřejné mravopoctnosti, sluší pamatovati, že tato z civilního sňatku nevzniká. Konečně jest potřeba vyžádati si potřebných církevních dispensí a manželství církevně uskutečniti. To ovšem podrobně nedá se

1) Víšek, d. c. 108.

vyličiti, ježto v každém jednotlivém případě naleznou se okolnosti, které nutí jednati jinak, než bylo postupováno v případě skoro podobném.

Dalším rozporem mezi novým kodexem a státní reformou manželského práva v republice československé, a to opětě rozporem na ten čas nepfeklenutelným, jsou názory a učení o coelibátu a slavných slibech. Pravím »na ten čas«, ale raději měl bych dodati »na vždy«, neboť snahy proticoelibátní, jež v posledním čase objevily se i v kruzích duchovenstva,¹⁾ neměly nikdy ani skrovné naděje na úspěch a nemají jí ani v době přítomné čili prostěji řečeno: »Daleká cesta, marné volání.« Coelibát jest ale spoň institucí tak vznešenou, s církví srostlou a v ní zakofeněnou, že dle soudů dějko těžko nalezne se, kdo by se osmělil ji odstraniti.²⁾ Proto zrušení § 63. starého manželského práva o kněžském coelibátu a o slavných slibech bude rozporem mezi církví a českým stále zejícím a přijde zajisté doba, kdy ve vůdčích státních kruzích se shledá, že ustanovením tímto nemělo se hýbati.

Totéž, ne-li větší, zajisté stejnou měrou platí dále o různosti náboženství a cizoložství spáchaném před sňatkem. Zrušením různosti náboženské otvírá se alespoň plemeni židovskému, jež penězi, vlivem, tiskem, obchodem atd. ovládá celý svět, široká brána, aby svou krví otravovalo křesťanské národy, v nich ubíjelo charakter, lásku k vlasti, k národu, k domovině a tím připravovalo veškeren lid za podnoží nohou svých. Více o tom dalo by se s ce ještě psáti a snad uveřejniti, ale řečené tomu, kdož je dobré vůle, zajisté stačí. A cizoložství spáchané před sňatkem? Což mezi státníky nebylo nikoho, kdož by chápal a upozornil na hluboký sociální význam této překážky, nebylo nikoho, kdož by pocítil v sobě hlas přirozeného zákona a nebylo nikoho, kdož by rozpoznal, v jakou propast zrušením této překážky vrhne se národ, téměř obklíčený úplně se všech stran svými nepřátely? Vždyť již tento mravní a národnostní moment měly býti výstrahou nesahati na to, co věky bylo posvěceno a osvědčilo se u všech národů převýtečně!

Jsou tedy mezi kodexem a reformou manželského práva v Čechách rozpory veliké a dosahu nesmírného jak v ohledu právním, tak v ohledu sociálním a tím i v ohledu pastorálním, máme-li v posledním výrazu totiž zřetel k veřejné činnosti katolického duchovenstva vůbec.

Rozpory tyto ovšem na první ráz a v prvních dobách repu-

²⁾ Sr. »Obnova církve katolické v československé republice. Návrh Jednoty československého duchovenstva v Praze« ve článku: »Zdobrovolnění celibátu«, 43. nn.

¹⁾ Na tom ničeho nezmění nabubřelá liberální fráze, jakými na př. dne 19. října 1919 oháněla se při své přednášce Fráňa či Františka Zemínová řkouc: »Zrušili jsme každé otroctví, zrušili celibát vůbec, nedopustíme, aby celibát kněžský trval dále. Dnešní život na farách je násilně udržovanou prostitucí. Ohlásila jsem této pohaně ženské boj, ohlašuji také katolické církvi boj za zrušení jednoho druhu prostituce, za zrušení kněžského celibátu« atd. Sr. Lid 1919 č. 240.

bliky se příliš nepocítovaly a dosud nepocitují. Ale důvodem toho není, že by jich nebylo nebo že snad v budoucnosti se pocítovatí nebudou, ale prostě to, že česká společnost dle zákona setrvačnosti, konservativnosti sobě vrozené a ze zásad náboženských, jež podědila z doby minulé, ježto jimi zcela byla vychována, pohybuje se posud stejným tempem a stejným směrem ku předu jako dříve. Ale až vymře pokolení nynější, až nastoupí »Volná škola« a »Volná myšlenka« ujme se osvěty a české vzdělanosti, až názory její zakotví ve více duších, anebo až přijdou k vládě státníci ovládnuti úplně duchem svobodného zednářstva, pak teprve vyniknou rozpory práva církevního a státního v oboru manželském, a to tou měrou, že i v církevních kruzích liberálnějších pochopí se význam dne 22. května 1919.¹⁾

Dle toho jest jisto, že zavedením civilního sňatku přibude duchovenstvu veliká a mnohdy až síly jeho přesahující obří v pastorači a v lidu bude stále hlouběji se ujmáti duch liberální, jehož konečným cílem bude: »Pryč od církve«, jak naznačil již kanonista dr. Aichner slovy: »Den'que, ut nihil dicam, matrimonia mere civilia saepissime infelices exitus habere ac christianam filiorum educationem sperari ab iis nunquam posse, illud praeteriri non potest, quod potestas civilis legislatione matrimoniali semel usurpata, ulterius semper progredi solet, immo usque ad theoriam de matrimonii dissolubilitate, i. e. usque ad ipsam iuris naturalis inractionem, id quod hodie in Italia, in Helvetia, in Gallia et alibi cum horrore conspicimus.«²⁾ U nás ovšem již i tato »infractio iuris naturalis« či rozluka zákonem jest provedena a tak s politickou samostatností ztratili jsme poslední zbytky katolického ducha v manželském státním zákonodárství zcela dle přání nepřátel Říma a dle věštby těch kdož pozorujíce všechny okolnosti v národě, rok a více před 28. říjmem 1918 říkali: »O samostatnosti národa se mluví, ale zničení katolické církve se myslí« a chvěli se o budoucnost církve v Čechách, poněvadž zaslíbení Páně sice praví: »Brány pekelné nepřemohou jí«, ale tím není řečeno, že by tato nemohla býti vyhubena u některého národa. České kněžstvo a katolický lid ovšem nikdy toho nedopustí a proto čím více u nás proti zřízení církevnímu bude postupováno, tím více bude také bráněno a hájeno, což v první řadě bude platiti o katolickém manželství a jeho nerozlučitelnosti . . .

¹⁾ Při manifestačním sjezdu katol. duchovenstva československého v Praze na Žofíně dne 10. června 1919 přijata byla alespoň resoluce, v níž o civilním sňatku dle práva československého se dí: »Naše manželská rozluka, která tak snadno ruší sňatky, ohrožuje rodinu, budoucnost a základ našeho národa vsamých jejich základech velmi nebezpečně.« Srov. »Čech« ze dne 1. července 1919 č. 179.

²⁾ D. c. 551.

LISTY HOMILETICKÉ.

Nanebevzetí Panny Marie.

1. Dnes oslavujem svátek Nanebevzetí Panny Marie. Když nadešla poslední chvíle Rodičky boží na zemi, tu řízením božím sešli se u ní všichni apoštolé, až na Tomáše. Viděli tu nejkrásnější smrt na světě. Panna Maria byla ve skalním hrobě pochována. Třetího dne žádal Tomáš viděti ještě jednou tvář Panny Marie. Hrob byl otevřen; byl však prázdný. Panna Maria byla do nebe vzata.

2. Katolické křesťany tento div boží lásky k Panně Marii nepřekvapuje. Oni ho spíše očekávali. Neboť když Panna Maria neměla dědičného hříchu na sobě, nemohla ji potkatí pokuta za hřích — smrt. Musela ji minouti kletba boží. prach jsi a v prach se navrátíš. Oa umřela na okamžik, co by se, abychom tak řekli, duše její vysvlékla z pozemského těla, které by se skryštalisovalo na tělo slavné, krásné, jako měl Kristus Pán a jaká budou mítí všichni blahoslavení. A s tímto slavným tělem potom Matka Spasitelova slavila slavný vjezd svůj do nebeského Jerusalema. Tam vstoupila na trůn, jako nebeská královna a ujala se svého úřadu. Je paní naše, prostřednice naše, orodovnice naše. Tam nás se Synem svým smiřuje, jemu poroučí a obětuje.

3. Dnes panuje nad tím v celém křesťanském světě veliká radost. Mariánské chrámy, zvláště poutní, jsou plny zbožných věřících. Z millionů úst vznáší se k nebi radostný zpěv: Tisíckrát pozdravujeme tebe, o Matičko Krista Ježíše! Všichni tito mají předsvědčení, že nemají po Bohu nikoho tak dobrotivého a milosrdného.

Panna Maria jest naší matkou, které nikdy neztrácíme. Ať jsme jakýmikoli, jsme stále jejími dětmi. Jsme-li hodnými, září obličej její mateřským štěstím, jsme-li nehodnými, jest sklíčen starostmi. Obrací se na Syna svého, prosí, přimlouvá se, by metla jeho hněvu se nás nedotkla. Vynakládá všechno své umění, všechen svůj vliv, aby se to zatvrzelé srdce hříšnickovo obměkčilo.

4. Pannu Marii potkala nejlepší stránka na světě, jaká mohla se na světě duši dostati. A nebude od ní nikdy odňata. Je to nebeské blahoslavenství.

Není matky na světě, i sebe horší, by nepřála dítěti svému štěstí. Řekněte mi nějakou matku, která by ouzkoštl pro dítě oka nezamhouřila, která by pro své dítě ráda netrpěla, jen proto, aby ho viděla šťastným! Kolik matek k vůli tomu se zapomenulo a hřešilo!

Každá pozemská matka chce viděti děti své blahosladené, šťastné. Ovšem podle svého smýšlení, podle svého vlastního srdce.

Je-li srdce mateřské víc pro zem zaujaté, tak chce, by nejlepší stránka jejího dítěte byla dobré živobyť, pěkné postavení a hezké oženění, nebo provdání.

Je-li mateřské srdce více pro sebe vypěstováno, tu si přeje, aby dítě její nejlepší stránku nabylo jednou u Boha. Ví zajisté, že tato stránka nebude od něho odňata.

5. Nejlepší stránkou pro člověka jest jenom nebeské blahosiavenství. Pozemské štěstí jest vrtkavé, nejisté. Je takové jako počasí. Dnes, zítra, třebas více dní je pěkně, potom však přijde změna. Přijde bouřka, příval, studeno a p. A kdyby to slunko po celý život někomu na zemi svítilo, jednou to přijde, kdy zajde.

Kdo tedy na zemi chodí a pracuje, ve skutečnosti však pro nebe žije, ten se stará o nepomýšlejší budoucnost. Ovšem, snadné to tak není, jak se to řekne, žíti pro nebe.

To je úkol obtížný a není k němu i dostatečných sil. Že však máme v nebi svou matku, tak nám hledí ona úkol usnadňovati. Ona se obrací na Syna svého, jako v Káni galilejské. Šeptá mu: nemají vína! Synu, pomoz jim, dej jim potřebné milosti, dej jim požehnání, by mohli v dobrém snažení až do konce setrvati.

6. Aby se tak však mohlo státi, tu musí každý dobře vědět, co má dělati. I to nám pověděla Panna Maria. Ona řekla na té svatbě: Vše, cožkoli vám Syn můj poručí, učíte!

Podle návodu samé Panny Marie máme na zemi konati to, co nám poručil činiti Pán Ježíš a že je to těžká věc, dává nám Ježíš Kristus, na přímělu Panny Marie, k tomu potřebné svátosti.

A co nám poručil Ježíš Kristus?

To jest obsaženo v jeho náboženství, ve křesťanství, v učení katolické Církeve.

Býti katolickým křesťanem nejen podle jména, ale dle života znamená, zvoliti sobě nejlepší stránku na světě.

7. Katolickým křesťanem není ten, kdo všecko dobře ví, čemu učí sv. náboženství. Není ani ten, kdo zachovává mnohé formy, nebo předpisy, ku př. kdo chodí do kostela, ku svátostem, postí se a pod. Není ani ten, kdo činí dobré a nikomu nic zlého.

Nýbrž pravým křesťanem je ten, kdo tyto tři věci v sobě shrnuje. On zná nutné pravdy boží a dle nich žije, veřejně se k tomuto přesvědčení hlásí. On je uvnitř a zevnitř pravým křesťanem. Takovými křesťany učil nás býti Kristus Pán. Sám dal nám v tom ohledu příklad a potom řekl: Následujte mne! A v tom všem nás vede Církev sv.

8. Svatá Panna Maria, Matka naše byla do nebe vzata a tak nejlepší stránky dosáhla.

To jest náš úmysl, pokud žijeme na zemi. Musíme se snažit, abychom také jednou, až s tělem svým z hrobu vstaneme, byli do nebe vzati. Kristus Pán jest nám k tomu nápomocen svými milostmi.

V dobrých rukou budeme, když budeme tady Matku boží ctíti, k ní se utíkat, jako dobří katoličtí křesťané. Jednou to každému nastane, že naposled vydechne. Kéž mu potom, až mu zmizí zem, zazáří krásná nebeská vlast! Kéž uvítá nebeská Máti své pozemské dítě: Nejlepší stránku jsi vyvolilo a ta nebude odňata od tebe více. — Amen.

Vinc. Drbohlav.

Neděle dvanáctá po sv. Duchu.

Láska k rodičům.

•Milovati budeš... bližního svého!«
(Luk. 10, 28.)

Abychom život věčný obdrželi, musíme milovati Boha, sebe a bližního. Náš bližší je každý člověk, jak nám ukazuje P. Ježíš v dnešním podobenství o milosrdném Samaritánu. Máme tedy milovati každého člověka. Ovšem v této lásce bližního jsou rozličné stupně. Mezi všemi lidmi máme nejvíce milovati rodiče. O této lásce k rodičům chceme dnes mluvit.

Proč máme rodiče milovati? Protože to Bůh velí. Čtvrté přikázání je jediné, jehož zachovávání zaslíbena jest odměna. Je také první na druhé kamenné desce, poněvadž je z ostatních na této desce nejdůležitější a jeho zachovávání chrání také proti přestupování ostatních přikázání. Nebojíš se proto trestu božího, když rodiče nemiluješ? To neplatí jen o malých dětech — i dospělí nechť si to vezmou k srdci. Zůstanete dětmi svých rodičů až do smrti. Proč máme rodiče milovati?

Protože to přirozenost vyžaduje. Tajemná páska spojuje rodiče a děti a tu pásku sám Bůh utvořil. Vložil do srdce dítěte pud, který je k rodičům pudí jako magnet železo přitahuje a s ním se spojuje. Již ještě ani mluvit ani běhat nemůže, rozezná matku mezi tisíci ženami a touží po jejím klínu. Tento pud má své odůvodnění v přibuzenství rodičů a dětí. Jsou jedno tělo, jedna krev, proč by se neměli milovati? Děti milují jen sebe, když rodiče milují. Proto je láska k rodičům zákonem přírody, který hlasitěji mluví než jiný zákon, jest založena v podstatě člověka, jest požadavkem jeho srdce. Dítě, které jest k rodičům lhostejné, jest nepřirozeným, a dítě, které rodiče své neávidí, jest ohavou před tvářmi přírody. Tážeme se: Proč máme rodiče milovati?

Protože nás rodiče dříve milovali. Ani netušíte, jak rodiče zvláště matka děti své milují; teprve kdo je otcem nebou matkou, dovede ji oceniti. Není větší lásky, mimo lásku boží — nad lásku matčinu. Oči mateřské jsou zrcadlem lásky mateřské. Běda ti, když tyto oči k vůli tobě pláč. Tážeš se: Proč máme rodiče milovati?

Protože jsou po Bohu tvoji největší dobrodinci. Zpočítej jen do rodin jejich a řci, zdali si proto lásku tvou nezaslouží? Ještě jsi nebyl na světě, již o tě pečovali. Postarali se ti o kolébku, plénky, polštáře, teplou postel. Když pak jsi spatřil světlo světa, jak jsi byl ubohý! Kdo se tebe ujal? Rodiče. Zeptej se matky, co pro tě učinila? A ona řekne, že ti nemůže vše vypočítati. No, si jsem tě na rukou, zahřívala na svém srdci, prsou a jsem tě živila a nad tvou kolébkou bděla. Když jsem spala a odpočinku potřebovala, vzbudil mne tvůj pláč a bděla jsem, až se ti zalíbilo usnouti. Kolikrát jsem přerušila práci, abych tě na ruce vzala, kolikrát se ohlížela, by se ti nic zlého nepříhodilo. Ptej se otce, co pro tebe učinil, odpoví ti: Všechny námahy, práce mé platily tobě. Potil jsem se, abych ti živobytí zaopatřil, snažil jsem se, bych ti lepší bydlo připravil, šetřil jsem, podnikal jsem daleké cesty, abych potřeby tvé ukojil. Odpověď matky a otce není chlouba, ani přehánění, jest čistou pravdou. Není člověka, který by ti větší dobrodiní prokázal. Rodiče jsou také tvoji nejšlechetnější dobrodinci, neboť vynaložili všechny síly z čisté lásky, bez ziskuchtivosti. Kde je někdo, kdo by ti byl tolik obětí přinesl? A tito nejšlechetnější dobrodinci neměli by tvé lásky zasloužit? Kde by zůstala vděčnost? Dáš se zahanbiti zvířaty, která dobrodincům svým velikou náklonnost prokazují? Nikdy nemůžeme dosti odplatiti dobrodiní, která nám rodiče prokázali.

Jak dlouho máme rodiče milovati? Pokud zůstaneme jejich dětmi, t. j. až do smrti. Proto máme je taky do smrti milovati. Tu není hranic. Ani tvrdostí, ani křivdou rodičů, ani smrtí jejich tato povinnost nezaniká.

Jak máme rodiče milovati? Z plna srdce. Láska k nim musí býti srdečná; neboť láska, která není srdečná, je jen zdání, přetvářkou. Když děti srdečně své rodiče nemilují, kde najdeš srdečnou lásku? Nikomu již potom nemůžeš důvěřovati, nikde nejsi jist před přetvářkou. Miluješ-li pak rodiče srdečně, budeš jim vše dobré přát, s nimi se radovati, s nimi truchliti, je podporovati, rád v jejich blízkosti prodlévati a často a vřele se za ně modliti. To jsou samé věci, které se rozumí samy sebou a jejichž plnění není tak obtížné. Ale přece jsou děti, které tak nečiní. Nemodlí se za rodiče, ať živé nebo mrtvé, ovšem, vždyť se ani za sebe nemodlí. Všude se cítí volnějším než doma, proto vyhledávají a navštěvují cizí domy, zvláště zábavné místnosti, které teprve v pozdní noci opuštějí k veliké mrzutosti svých rodičů. Mimo otcovský dům nejsou střeženi, tu se mohou volně pohybovati a svým chťcům úzdu popustiti. Nemají účast na radostech a souženích rodičů, nýbrž ponechávají je jmenovitě v hodinách zkoušky

sobě samým, aby ani na okamžik nebyli vyrušováni ve svém smyslném a požitekáfském životě.

Jsou neupřimní a záłudní k rodičům, mají vůči nim právě v nejdůležitějších záležitostech rozličné tajnosti a klamají je o svých plánech a cestách. Co celé město ví a hlasitě posuzuje, zůstane vlastním rodičům skryto, poněvadž děti a jejich pomocníci lži a klamem dovedou je obelstíti. Tu se rodiče nedovědí o jejich známostech a výstřednostech, až je nemožno dále hájiti. Hanba takým dětem a jejich pomocníkům, že rodiče tak podvedli. Jiné děti zase rodiče okrádají. A potom se rodiče diví, že nemohou ku předu přijít. Hned by znali příčinu, kdyby odnalili zlodějského syna a dceru. Tak zneužíváte, děti, důvěry svých rodičů? Dovolují vám přístup k penězům, přenechávají vám obstarávání různých záležitostí, poněvadž mní, že budete mítí jejich prospěch na zřeteli a vy jste zatím největší podvodníci. Co mám říci teprve o dětech, které rodičům zlé ano smrt přeji, aby se zbavily jejich vlivu nebo po nich majetek dědily nebo výminek platiti nemusily? Jak daleky jsou takové děti srdečné lásky.

Je-li láska srdečná, ukáže se také skutky. Neboť každá láska má se ukazovati skutky. Také láska rodičů musí býti účinnivá. Jak mohou děti lásku svou skutky ukázati? Zajisté tím, že všemožným způsobem, zvláště píli a mravným chováním jim radost způsobiti hledí. Jak snadno jest rodičům působiti radost! Laskavé slovo, srdečný dopis, malý dárek postačí k tomu. Ano, ani toho leckdy není třeba, jen když slyší, jaké pokroky činí, když slyší je chváliti pro jejich dobré chování, mají již velikou radost. Největším zálem rodičů však jest nezdárné dítě To jim ztrpčuje život, připravuje je o klid a připravuje jim předčasný hrob. Pak na jejich hrobě si budeš vyčítati: Zde odpočívají ti, kteří mně život dali a jimž jsem život vzal. Ukracuješ jim život místo abys jim jej prodlužoval, neboť láska žádá, abys jim bezstarostné stáří připravil a je v nouzi podporoval. Láska k rodičům nemá býti jen účinnivá, nýbrž i trpělivá. Tak už sv. Pavel o lásce vůbec praví. Tím trpělivější má býti teprve láska k rodičům, kteří po tak dlouhá léta k nám trpěliví byli. Žádá se od tebe mnoho, když se žádá, abys měl se slabostmi a nemocemi jejich poshovění a trpělivost? Považ jen, jaké bolesti pro tebe vytrpěti. Všechna péče, kterou děti rodičům věnují, jest jen slabá náhrada za dobrodiní jim prokázaná i tehdy, kdyby rodiče dlouhá léta na lůžku připoutáni byli. Toje všechno následek stáří. Nechceš ty také stáří se dočkati? Bez pochyby. Proto pečuj nyní o své rodiče, aby ti nebylo jednou měřeno tak, jak jsi jim měřil sám. Ano, jak jsi se choval k rodičům, tak se budou chovati opět děti tvé k tobě. Tomu učí stará zkušenost. Rodiče, žalu te, jak děti k vám jsou netrpělivé a bez lásky. Víte proč? Odměňují vám, jak jste se vy ke svým rodičům chovali. Ano, Bůh je spravedlivý a nenechává bezmilosrdenství dětí bez trestu.

Slyšeli jste, proč a pak máte rodiče své milovati. Milujte je srdečně, účinnivě a trpělivy, tak naplníte dobře povinnosti pře-

depsané ve 4. přikázání božím a pak dočkáte se také pozeňnání, zaslíbená dobrým dětem, dlouho budete žiti a dobře se vám bude vésti na zemi i na nebi. Amen. *Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.*

Neděle třináctá po sv. Duchu.

Úcta k rodičům.

»Není nalezen, jenž by se navrátil a vzdal chválu Bohu, jediný cizozemec tento.«
(Luk. 17, 17.)

Pán Ježíš očistil deset malomocných a jen jediný, k tomu cizozemec, přichází, aby vzdal chválu Bohu a svému dobrodinci se poděkoval. Jak bolel Pána Ježíše nevděk tento! Nevděk světem vládne, o pravdivosti tohoto přísloví přesvědčiti se může každý, zvláště rodiče. Jak bolí rodiče často nevděk dětí! Abychom nevděku vůči rodičům se nedopustili, uvažujme dnes, jak jsme povinni ctíti rodiče.

Proč máme rodiče své ctíti? To vyžaduje naše postavení k rodičům. Děti děkují rodičům za své bytí, jsou tvorové rodičů. I jest zcela přirozeno, že povinen jest tvor svého původce ctíti, jmenovitě když ve světě zaujímá vysoký stupeň dokonalosti. Jest-liže hodinky ctí svého mistra, mají děti tím více ctíti své rodiče, poněvadž jim neděkují jen za obyčejné bytí, nýbrž za bytí nej-dokonalejší na zemi, za bytí lidské. Když za nejvyšší stupeň dokonalosti zde na zemi rodičům děkujeme, máme je ještě více ctíti než obyčejné dílo svého mistra. Když rodičům za své bytí děkujeme, jsme na nich závislí, a oni jsou postaveni nad nás. V celém světě pak je ten řád, že se nižší vyššímu, poddaný svému vládci podrobuje a ho ctí, tedy i my máme rodičům se podrobiti a je ctíti.

To vyžaduje dále postavení rodičů k Bohu. Kdo jsou? jsou nástroji božími. Ne bezprostředně chtěl nám Bůh bytí dáti, nýbrž zvolil k tomu rodiče. Zprostředkovali nám život, poněvadž je k tomu Bůh povolal, neboť »od něho pochází všeliké otcovství na nebi i na zemi«, praví apoštol. »Jeden jest otec váš, jenž je na nebesích.« (Ef. 3.)

Jsme tedy dítkami božími, ale jsme jimi skrze rodiče. S nimi rozdělil Bůh své otcovství, jim světil úcast na svém stvořitelském díle. Proto jsem jmenoval díve dítky tvory rodičů, poněvadž nám život dali úcastí na všemohoucnosti boží. Proto také mají rodiče úcast na cti a chvále boží. Jsme-li povinni ctíti Boha, máme ctíti i rodiče, poněvadž jim Bůh světil své otcovství. Rodiče jsou dále stálí zástupci boží. Co činí pro děti, činí ve jménu a rozkazu božím. Když nás živí, ošetřují, učí, zaopatřují, jsou jen rukou, okem, ústy božími. Proto mají rodiče tak přísné povinnosti a zodpovědnost před Bohem, kteří nemohou dle libosti s dětmi zacházeti, nýbrž mají je pokládati za statek Bohem jim svěřený. Co z toho

následuje? Ze děti mají rodiče své ctíti. Jakou jsou povinni úctu Bohu vzdávati, právě tak jsou povinni vzdávati úctu rodičům, v nichž Bůh denně viditelně k nim mluví. Proto tak často čteme v Písmě sv. napomenutí ctíti rodiče. »Cti otce svého i matku svou!« zní určité přikázání. »Cti otce svého z celého srdce a nezapomínej na bolesti matky své,« čteme v knize Sirach (7). »Měj matku v uctivosti po všechny dny života svého,« napomíná starý Tobiaš mladého Ale Bůh není spokojen napomínati jen, on slíbil nejkrásnější odměny dětem, které rodiče své ctí. Slibuje jim právě statky, které si člověk nejvíce přeje, totiž blahobyť a dlouhý život. Chceš-li tedy mnohé a blažené dny viděti, cti otce svého i matku svou. Neboť nelže, kdo to slíbil. Bůh jim slibuje požeňání. — »V skutku a v řeči i ve vši trpělivosti cti otce svého, aby došlo na tě požeňání od něho a požeňání jeho aby do posledního času zůstalo. Požeňání otcovo utvrzuje domy synů. zlořečení pak matčino z kořene vyvrací základy.« (Sirach 3, 9—11.) Požeňání rodičů má tedy účinek jako jejich zlořečení. To pocítili na sobě synové Noemovi. »Proklet budiž Chám!« Viz, toto zlořečení plní se na jeho potomcích až do dnešního dne. K tomuto požeňání slibuje Bůh hodným dětem i blahobyť a radost z vlastních dětí. »Jako kdo poklady shromažďuje, tak jest ten, který ctí matku svou. Kdo ctí otce svého, těšiti se bude ze synů a v den modlitby své vyslyšen bude.« (Sirach 3, 5—6.) Konečně jim také slibuje čest a vážnost. »Slyš, synu, naučení otce svého a neopouštěj přikázání matčiny, aby klenot přišel na hlavu tvou a řetěz kolem krku tvého.«

Mějte to tedy před očima, uvažte všechny rozumové důvody, napomenutí a zaslíbení boží a řekněte potom, jak je možno, aby dítě odíralo rodičům úctu svou? Ano, v pravdě, kdo Boha se bojí, ctí také své rodiče.

Ale jak máme rodiče své ctíti? Nejprve v uctivém srdci. Čest je tam, něco zevnějšího, vyjadřuje se nejprve uctivými slovy a chováním, ale to musí míti základ v srdci, jinak je to přetvářka. Děti mají tedy rodičů svých upřímně si vážiti. Pak jim nenapadne styděti se za ně, o nich špatně mysliti, jimi pohrdati. Bláhové dítě! stydíš se za rodiče. Proč? Poněvadž prý mají málo vědomostí a jsou nízkého původu. Kdo jsi ty a co víš ty? Když věc bedlivě uvážím, není rozdílu mezi tebou a jimi. Pýcha tvá se zakládá na trochu lepších šatech a na hladkých poklonách, jimž jsi se přiučil. Poněvadž jsi byl snad nějaký čas v cizině a tam jsi se pohyboval mezi vznešenější společností a nadutější jsi se vrátil, míníš, že se smíš za rodiče styděti. Ale dejme tomu, že jsi se mnohému přiučil a vyšinul se k lepšímu postavení; smíš se proto za rodiče styděti? Spíše tím více si jich vážiti. Kому za to postavení a za své vědomosti děkuješ? Zdaž tě nedali rodiče vzdělávaní, neobětovaní ti třeba poslední krejcar k tomu? Právě když jsou nízkého původu, bylo jim tím obřízňější vyšinouti tě k lepšímu postavení. Nevděčné a bláhové dítě! Nevděčné jsi, že nechceš uznati tyto oběti svých rodičů, bláhové jsi, poněvadž nena-

hlížíš, že právě nízký původ tvých rodičů jest pro tebe základem slávy tvé. Kdo ví, kam bys přišel, kdyby byli bývali rodiče tvoji zámožní a vysoko postavení. Snad bys se byl spoléhal na jejich jmění a vliv a bys se zkazil na těle i na duši. Bláhové dítě, stydiš se nyní za rodiče, když jich již můžeš postrádati. Co by se bylo s tebou stalo, kdyby se také rodiče byli za tebe styděli, dokud jsi byl malý, nezkušený! Kdyby to byli učnili, bídne bys byl zahynul. Proto nestyď se za rodiče své!

Jako se nemáš za ně styděti, tak nemáš jimi také opovrhovati. Snad bys se omlouval, že se špatně chovají a hrubými poklesky svou hodnost rodičů hanobí. To nemohou děti chváliti a napodobovati, ale proto nemají rodiči opovrhovati. Proč? Protože přes to jejich rodiči zůstávají. Ctnost rodičů není příčinou, proč děti mají je ctíti, nýbrž vlastnost, kterou jako rodiče mají. Mají je ctíti jako původce svého života, jako zástupce boží. Těmi zůstávají, i kdyby byli zločinci. Raději se za ně modli a to hodně a všele, aby se poznali a na věky nezahynuli!

Když si budeš rodičů v srdci vážiti, pak to také dokážeš slovy. Nebudeš o svých rodičích mluvití lhotejně nebo neuctivě a nebudeš vynášeti jejich chyby. Moudrý Sirach (3, 12) dí: »Nechlub se z pohanění otce svého, neboť není tobě k slávě pohanění jeho. Sláva zajisté člověka přichází z poctivosti otce jeho, a hanba syna jest otec beze cti.« Proto je lépe zakrývati chyby rodičů než je odkrývati. Jestliže již osmé přikázání zakazuje chyby jiných bez důvodu zjevovati, tím méně je ti dovoleno chyby rodičů zjevovati. Naopak jest tvojí povinností bráti rodiče v ochranu, omlouvati a hájiti je, když je slyšíš haněti. Jak o rodičích, tak i s rodiči mají děti uctivě mluvití. Nesmějí jim také chyby vyčítati, neboť nejsou soudci rodičů. Mohou je sice skromně a uctivě na ně upozorniti, ale nemají práva s nimi se hádati, jim vyčítati a jim spílati. Kdo tak činí, nebojí se Boha; nebo kdo se Boha bojí, ctí své rodiče.

Tuto úctu třeba také skutky dokazovati. K rodičům chovati se způsobně nejen tak, jako k jiným obyčejným lidem, nýbrž jako k představeným. Máte je slušně pozdravovati, všude jim přednost dávati, oddaně je vyslechnouti, klidně se před nimi chovati, pozor dáti na jejich pokyny, všeho se varovat, čím byste jejich nelibost vzbuzovali. Místo tohoto uctivého jednání dožijí se mnozí rodičové nevděku, neslušného jednání od dětí, které někdy i ruku na ně vztahují. Knihu přísloví dí: »Oko, které se posmívá otci, a které pohrdá plodem matky své, ať je vyklinou krkavci potoční a snědí je synové orlice.« (30, 17.)

Slyšeli jsme, proč a jak máme rodiče ctíti. Nuže ctěme je v srdci, slovy i skutky, aby se na nás také naplnilo zaslíbení a požehnání boží. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle čtrnáctá po sv. Duchu.

Poslušnost k rodičům.

»Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti.«
(Mat. 6, 24.)

Kristus Pán nás vybízí, abychom sloužili Bohu, neboť dvěma pánům, Bohu a mamonu, sloužiti nemůžeme. Sluha koná vůli svého pána, tak i my máme činiti vůli Pána svého nejvyššího, Boha. Tato vůle boží mezi jinými věcmi žádá, by děti poslouchaly rodiče. O této povinnosti chceme dnes uvažovati.

Proč máme rodiče poslouchati? Žádá to idea rodiny. Co je rodina? Rodina je společnost lidí, kteří jsou spojeni nejvícejšími páskami krve k docilení vzájemného blaha, jest státem v malém. Jako v každé společnosti a ještě více v každém státě musí býti osobnost, která má nejvyšší dozor a řízení, tak i v rodině. Nikdy nemohou býti všichni rozkazovatelé a páni, neboť tím by byla všechna jednota a svornost zrušena a tím také blahobyt domu a členů rodiny porušen. Božský Spasitel dí: »Každé království proti sobě rozdělené zpusťne, a dům na dům padne.« (Luk. 11, 17.) Musí býti tedy i v rodině osobnost, která poručí, již ostatní členové poslouchati musí. Kdo je touto osobností? Beze sporu rodiče, neboť jsou majiteli domu nebo bytu a nad to svou zkušeností a věkem nad ostatní členy povýšeni. Otec a matka jsou pány v rodině, proto mají je všichni ostatní členové, tedy také děti poslouchati. Zřaveno bude dítě poslušnosti k rodičům teprve tehdy, až bude samostatné, až si vlastní domácnost zbudovalo nebo dědictví rodičů nastoupilo. Až do té doby má poslouchati, neboť k tomu je zavazuje také autorita rodičů.

Rodiče jsou zástupci boží, tedy také nositeli jeho vladařské moci. Jako Bůh poručí všem svým tvorům, tak poručí rodiče dětem, jimž život dali, ano i těm, které přiznáním nebo přivdáním převzali. Jako Boha poslouchati máme, tak máme poslouchati také rodiče, jimiž hlas boží slyšíme. Tato autorita rodičů jest tak veliká, že sám Pán Ježíš se jí podrobil. Byl jim poddán. Komu? Marii a Josefovi, tedy nejen matce, která ho zplodila, nýbrž i sv. Josefu, který byl jen jeho pěstounem. A jak dlouho? Dokud byl v domě rodičů v Nazaretě, tedy až do třicátého roku. A v čem? Ve všem, co mu nařídili. Touto věrnou poslušností povýšil autoritu rodičů tak vysoko, že je závazná pro každé jiné dítě, již se nemůže nikdo vzepřítí a poslušnost odepřítí, aniž by se nedopustil hříchu. Z toho následuje, že děti mají rodiče poslouchati, pokud jsou zástupci boží. Těmi vlastně nejsou, když poručí něco, co je hřích; k tomu jim Bůh práva nedal, poněvadž hřích nekonečně nenávidí. V tom případě nejsou již rodiče zástupci boží, nýbrž obyčejní lidé, a tu platí slovo apoštolské: »Musíme více poslouchati Boha než lidí.« Tím se liší poslušnost od úcty a lásky, kterou děti rodičům povinny jsou. Neboť když máme rodiče ctítí a milovati, ať jsou jacíkoli, dobří nebo zlí,

jsme k poslušnosti zavázáni jen potud, pokud rozkazy rodičů se srovnávají s příkázáními božími. Ta tvoří hranici moci rodičů. Pokud se rozkazy jich srovnávají s příkázáními božími, musíme jich ve všem poslouchati. To vyžaduje vedle autority také povinnost rodičů.

Rodiče jsou povinni děti šatiti, živiti, ošetřovati. Má-li služebník poslouchati pána, od něhož má živobytí a mzdu, tím více děti, poněvadž rodiče se více o něj starají než pán o služebníka. Zvláště mají konati práce, které jim rodiče ku prospěchu blahobytu rodiny uložili. Rodiče mají děti poučovati, co jim v budoucnosti prospěšné jest. Děti mají těchto naučení a napomenutí dbáti. Rodiče mají děti posvěcovati, před hříchem chrániti a v dobrém utvrzovati. To jest jen možno při poslušnosti. Mají tedy se varovati, co jim jest zakázáno, a pilně plniti, co jim jest přikázáno. K tomu je zavazuje také slovo boží. Jak v Starém, tak i Novém Zákoně to Bůh žádá výslovně na četných místech. Apoštol Pavel dí na př.: »Děti, poslouvejte rodiče ve všem, neboť je to Bohu milé.« Z toho následuje, že mají poslouchati ve všem, co rodiče nařizují. Co tedy není proti Pánu, v tom všem mají poslouchati. Ať chválíte dítě pro jeho jakékoli dobré stránky, není chvály hodné, nemůžete-li dosvědčiti, že jest poslušné. Poslušnost je pro dítě nezbytnou, nejdůležitější povinností, jinak si samo škodí a do bídy upadá. To naznačuje Písmo sv. slovy: »Děti, poslouvejte na slovo otce a jedněte tak, aby se vám dobře vedlo.« Máme tedy rodiče poslouchati, to vyžaduje idea rodiny, autorita a povinnost rodičů a slovo boží.

Jak mají děti rodiče poslouchati? Ochotně, jinak by to bylo jen nucení. Co se neděje dobrovolně, nýbrž jen z bázně, to je vynucené. Mají tedy býti ochotny vykonávati rozkazy rodičů předepsaným způsobem. Hřeší tedy, když si dají něco dvakrát neb třikrát poroučeti, nebo jen s odporem a vzdorem rozkazy vykonávají nebo jim docela odmítají. Dopouštějí se těžkého hříchu, když se jedná o důležitou věc a vážný rozkaz rodičů, jmenovitě když proti výslovnému zákazu rodičů špatné společnosti navštěvují, špatné knihy a časopisy čtou.

Máme dále poslouchati úplně. Máme se podrobiti nejen výslovným rozkazům, nýbrž i napomenutím, radám, varováním, ano i přání rodičů. Jmenovitě když nás napomínají, bychom vedli řádný, křesťanský život, abychom se polepšili, vůbec spasení duše před očima měli. K spasielnému napomínání srdce zatvrzelé míti jest jedním hříchem proti Duchu sv. Mají se raditi s rodiči také v záležitostech, které rozhodují pro celý život. To platí jmenovitě o volbě povolání. Nejsou sice děti povinny vzhledem k volbě povolání řídit se úplně dle vůle rodičů; neboť volba povolání rozhoduje o čase, kdy děti nebudou již v područí rodičů. Rodiče nemohou také žádati, aby děti podrobily vůli rodičů svůj pozdější čas, kdy budou samostatné. K tomu má volba povolání veliký vliv na spásu duše. Tuto důležitou věc má každý samostatně vyřizovati. Také nejsou rodiče s to, aby po-

znali a posuzovali, jak milost boží na děti působí. Přes to však jsou rodiče nejlepšími rádci dětí v tom ohledu, poněvadž mají jak časné, tak i věčné blaho svých dětí založiti. Proto bez důležitých příčin nemůže dítě tu odporovati. Zvláště poslední vůli rodičů mají děti zevrubně vykonati. Pak jest jejich poslušnost úplná.

Ale má býti také pokorná. Mají se dáti od rodičů poučiti. Pýcha je to, když dítě řekne: Já jsem chytrý dosti, nepotřebuji vašeho napomínání. Jsi chytrý? Nechci to popírati, ale přece jsou rodiče chytřejší, poněvadž jsou déle na světě a proto mají více zkušenosti. Proto tě mohou i přes tvou chytrost poučiti a máš je pokorně vyslechnouti. To ti uspoří mnohý hloupý kousek a přinese ti jen výhody.

Pokorná jest poslušnost, když se dají také pokárati. Nejsou-li rodiče spokojeni, jestliže dítě chybilo nebo svou práci špatně vykonalo, má se dáti také pokárati. Udělej po druhé svou práci lépe, pak budeš pochválen. Chvály zasluhuješ také, když pokárání trpělivě přijmeš, neboť tu ukazuješ vzácnou ctnost, pokoru. Dvojitý pokárání však zasluhuje dítě, které se ukazuje citlivým, vzdoruje, snad i kleje.

Pokorná jest poslušnost dětí, když se ochotně i trestu podrobí. Rodiče mají právo děti trestati. (Přísl. 33, 13) Trest jest v zájmu dítěte. Zasluhují ho pro své chyby a uvarují se nových chyb. Co může dítě lepšího dělati než pokorně jej přijmouti? — A i nevlastní děti mají se vůli rodičů podrobiti a nemají se dáti štváti proti nim. Nevlastní otec, nevlastní matka mají tatáž práva jako vlastní; neboť jsou jejich zástupci. Proto i Kristus poslouchal, ctil a miloval svého pěstouna, sv. Josefa.

Ke konci k vám pravím s umírajícím Mojžíšem: »Za svědky beru nebe a zemi, že jsem vám předložil život a smrt, požehnání a zlořečení.« Budete míti požehnání, když budete rodiče ctíti, milovati a poslouchati; zlořečení však budete, když nebudete zachovávatí řádně čtvrté přikázání. To vám dosvědčuje zkušenost a dějiny. Proto zůstaňte dobrými dětmi, když jste jimi doposud byli, a buďte hodnými dětmi, když jste jimi dosud nebyli. Volte život, abyste živi byli na věky. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Neděle čtrnáctá po sv. Duchu.

Napsal Dr. K. L. Řehák.

Sloužit Bohu? či mamonu?

1. Když za doby velekněze svého Heliho utkali se Israelité s Filištinskými, dopustil toho Bůh pro mnohé jich hříchy, že byli na hlavu poraženi. Padlo jich na 30.000, mezi nimiž byli i nezdární synové Heliho, Ofni a Finees. I archa úmluvy padla do zajetí Filištnů, kteří odnesli ji do chrámu modly své Dagona,

a postavili ji vedle Dagona. Když druhého dne modloslužební kněží přišli do chrámu Dagona, ležel on na zemi před archou Hospodinovou. I vzali ho a postavili zpět na dřívější místo jeho. Když ale opět ráno druhého dne do chrámu vstoupili, našli Dagona ležícího na tváři své před archou, ale s hlavou i rukama oddělenými. Jaký jest asi význam této události?

Tentýž ležl ve slovech Spasitelových, jež jsem právě přečetl: »Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti. Nemůžete Bohu sloužiti i mamoně.« Nelze býti v kostele zbožným křesťanem a doma býti při obchodu podvodníkem, lichvářem i zlodějem. Nelze hodně přijímati svátosti, a při tom býti smílníkem, cizoložníkem, pijanem, spustlíkem. Nelze býti pokorným sluhou Páně, a zároveň býti nadutcem, hrdopýškem, svévolníkem, povrhovatelem svých bližních.

Jsme již tak stvořeni, že nejsme neobmezenými pány svých činů, ale že musíme sloužiti. Bůh stvořil nás pro sebe a žádá, jak učí katechismus, abychom ho vždy lépe poznávali, uctívali i milovali, a jemu sloužili. Avšak on nám dal také svobodnou vůli, že se můžeme i vůli jeho zprotiviti a dáblu sloužiti. Avšak že pak nemůžeme zároveň chtíti sloužiti i Bohu. A kdo komu slouží, od toho musí očekávati i odplatu. Přísloví dří: »Jak si kdo ustele, tak se i jednou položí!« Od života tohoto a od služby v něm bude záviseti i jednou odplata naše na věčnosti. Těba tedy dobře v životě tomto voliti!

Pro kterou službu se tedy rozhodneme?

O tom poučí nás snad zkušenost, uvážíme-li, kam vede jedna každá služba: a) v životě; b) při smrti; c) po smrti,

2 Světáci říkají, že kdo Bohu slouží, má život bezradostný, zákony božími jako spoutaný; kdo však jde se světem, že může si dopřávati různých radovánek, nabývá snadno jmění i světských hodností, cítí se neobmezeným, svobodným pánem všeho smýšlení i jednání svého.

Jsou ale řeči druhu takovéhoho i na pravdě založeny?

Nikoli. Předně není na pravdě, že křesťan, jenž snaží se Bohu věrně sloužiti, jest bez radosti. Naopak! Upřímný křesťan po každé zbožné modlitbě, po každé pokorné návštěvě služeb božích, po každém hodném přijetí svátostí, po každém zapření žádostí svých pro Boha, po každém dobrém skutku, prokázaném bližnímu z lásky k Bohu, pocituje v sobě vnitřní radost, které mu nikdo vzíti nemůže, a jež jest již předchutí blaženosti nebeské. Katolík upřímně Bohu sloužící seznává věru, jak pravdivá jsou slova Spasitelova: »Jho mé jest zajisté sladké, a bříme mé jest lehké« (Mat. 11, 30). I kdyby Bůh křížem ho navštívil, neztrácí vnitřního klidu, ale mluví jako veliký trpitel, arcítec Job, říka: »Hospodin dal, Hospodin vzal. Jak se jemu líbilo, tak se stalo. Budiž jméno Hospodinovo požehnáno. Jestliže dobré věci přijímali jsme z ruky boží, zlých proč bychom nepřijímali?«

A jsou světáci a služebníci mamonu v pravdě tak šťastní, jak se lidem býti zdají? Služba světu a mamonu není věru snadná!

Mnohý služebník mamonu dře se do úpadu, nespí, nastavuje noci, zahazuje se nehodným podlízáním, a na konec přece ani nedosahuje toho, po čem tolik obětavě se snažil. A i kdyby se výsledku kýženého dodělal, proto přece spokojeným se necítí, ale samému sobě doznávatí musí, že pravdu mluvil sv. Augustin, výborný znalec srdce lidského, jenž dle vlastní trpké zkušenosti viděl se nucena prohlásiti: »Srdce lidské nepokojno jest, dokud nespočívá v Tobě, ó Bože!« jenž si je pro sebe stvořil.

Jaké štěstí přináší veliké bohatství, souditi lze ze slov nedávno zemřelého boháče Rothschilda ve Vídni, jehož důchody jsou několikrát větší, než příjmy všech rakouských biskupů, klášterů, far, náboženských družin dohromady, any obnášejí prý 440 milionů korun ročně. Týž jednou řekl: »Ano, jsem bohatý velmi; avšak kdyby měl někdo tolik starostí, jako já mám s vhodným ukládáním i rozmnožováním milionů svých, myslím, že by se do 14 dnů zbláznil!« A jeden souvěrec a jmenovec jeho Rothschild v Paříži se před málo lety zastřelil proto, že při hazardní hře na burse ztratil 8 milionů franků, ač mu jich zbývalo ještě na 300 milionů!

Tedy bohatství samo neblaží, i když ho kdo jakkoli nabyl. Co má ale činiti teprve v bídě postavený služebník mamonu? Ten nemá útěchy ani od Boha, ani od lidí!

Před nemnohými dny přišel do hospody mezi sobě rovné novodobý služebník židů a mamonu a chlubil se: »Po tři leta jsem své ženě marně vytloukal Boha a náboženství z hlavy; teprve dnes se mi to dokonale podařilo.« »Výborně! Sláva!« zahřmělo to po hospodě, a připsjeno mu vesele. Když pak se milý sociální demokrat pozdě v noci vrátil domů, nemohl se nikoho u přítelku svého dozvoniti. Když pak přece do bytu svého vnikl, spatřil tam strašlivé divadlo. Žena i děti její ležely mrtvy po zemi. Na stole ale ležel popsáný list od jeho ženy, kde bylo napsáno: »Pokud jsem měla víru v Boha a odplatu u něho, snášela jsem trpělivě práce, nedostatky i hlad. Když jsi mne víry té zbavil, nevím, proč bych všechnu tu bídu i dále měla snášeti? Proto beru si život. A aby ani děti mé nemusely trpěti, otrávil jsem i je!«

Komu lépe sloužit v životě: Bohu či dáblu?

3. A jak bývá člověku při smrti?

Dočítáme se v posvátných dějinách (II. Král. 20, 1—3), že když roznemohl se král Ezechiáš až na smrt, přišel k němu Isaiáš, prorok, a řekl jemu: »Zříd' dům svůj, nebo umřeš!« I jal se Ezechiáš s pláčem modliti k Bohu za slitování, řka: »Prosím, Hospodine, rozpomeň se, kterak jsem chodil před tebou v pravdě, a činil jsem což libého jest před Tebou!« Jak útěchy plno, může-li člověk ze světa odcházející Bohu říci: »Sloužil jsem ti věrně!«

Ale o králi Antiochovi, o jehož zlotřilém jednání a mamoněni vypravuje prvá kniha Machabejských, dočítáme se v kapitole šesté, že když obtížen přečetnými zločiny seznal, že se mu blíží

hodina smrti, svolal všechny přátele své a řekl jim: »Odstoupil sen od očí mých a poražen jsem. Rozpomínám se na zlé věci, které jsem učinil v Jerusalemě a kterak poslal jsem hubiti obyvatelé judské bez příčiny. Hynu zármutkem velikým.« Načež bídně zhyul. Komu bylo při smrti lépe: Ezechiáši, jenž Bohu věrně sloužil, anebo ničemnému Antiochovi?

4 Výsledek života služebníků na světě v plné míře ukáže se ale teprve na věčnosti. Služebník věrný uslyší při svém vkročení do života věčného: »Dobře, služebníče dobrý a věrný! Že jsi nad málem byl věrný, nad mnohým tě ustanovím: Vejdíš v radost pána svého!« (Mat. 25, 23.) O služebníkovi Bohu nevěrném bude ale řečeno andělům: »Služebníka neúčinného svažte a uvrhněte do temnosti zevnitřní; tamt bude pláč a skřípání zubů.« (Mat. 25, 30; 22, 14.)

Slavíme brzo jmeniny Královny nebeské, o které napsal sv. Bernard již před sedmi stoletími, že nebylo slýcháno, že by byla koho opustila, kdo se k ní s důvěrou o pomoc utkal. Právě tato slavnost koná se na památku, že na její přímělu voje křesťanské nesmírného vítězství dobyli nad Turky, nad katany křesťanů, před Vídní roku 1683. Prosme: my ji vroucně za pomoc, abychom při vši své křehkosti vždy nejprve království boží vyhledávali, a i jednou jakožto věrní služebníci boží odplaty věčné dojiti zasloužili. Amen

Neděle patnáctá po sv. Duchu.

Hlavní podmínky výchovy k poslušnosti.

»Mrtvý nesen byl ven, syn jediný matky své.«
(Luk. 7, 12.)

Jak zarmoučena byla matka, když jediný syn její byl mrtvý nesen ven! Jak se zaradovala, když ho Pán Ježíš vzkřísil a jej jí dal! Zajisté to byl hodný, poslušný syn, když ho Pán Ježíš vzkřísil. K poslušnosti dětí mají však rodiče sami přispívati, mají je k poslušnosti vychovávat. Dnes chceme uvažovati o hlavních podmínkách výchovy k poslušnosti.

Mají-li rodiče u dětí docílití pravou, trvalou poslušnost, musí mítí sami důkladnou a vřelou zbožnost, musí pravdám svaté našf víry pevně věřiti, jimi proniknuti býti a snažiti se život svůj dle nich zaříditi, musí býti bohobojnými křesťany. A proč?

Poslušnost, ke které chcete děti vychovati, má býti sama náboženská, t. j. máte se snažiti přivésti děti k poslušnosti nikoli že vás milují, že se trestu bojí, nýbrž z pohnutek náboženských, poněvadž to chce Bůh, poněvadž dal přísné také přikázání, poněvadž poslušným dětem požehnání slibuje a neposlušným kletbou hrozí; mají poslouchati z vděčnosti a lásky k Bohu Otci a Synu, který jim dal nejlepší příklad. Tato náboženská poslušnost jest jediná Bohu milá. Když děti vaše jsou poslušny z přirozených pohnutek, z lásky k vám, z bázně před trestem, nebyla

by jejich poslušnost Bohu milá, neměla by zásluhy před Bohem, odměny v nebi. Jejich poslušnost by nebyla v pravdě ochotná, nýbrž jen vynucená. Sotva by také byla trvalá. Kdyby těžká pokušení přišla, špatný příklad druhů, zdaž by obstála? Když pak děti dorostou, kdy se metly a trestu již býti nemusí, přestane poslušnost strachem před trestem vynucená, ano zvrátí se v neposlušnost, vzdorovitost. Dítě však, které se naučilo poslouchati, z náboženských důvodů, bude svědomité a ochotné, i když mu poslušnost obtížnou bude. Jeho poslušnost nepřestane, když doroste, nýbrž zůstane, dokud náboženský duch v něm potrvá, vždy bude mít na paměti přikázání: Cti otce svého! Taková poslušnost má cenu před Bohem, zásluhu a odměnu v nebi.

Vidíte, milí rodiče, chcete-li mít poslušné děti, musíte je vychovati k poslušnosti v pravdě náboženské. Abyste jí docílili, máte se snažiti vštípati jim pravou zbožnost. Jak jim to vštípíte, když jí sami nemáte? Nemají-li rodiče sami náboženství, nezáleží jim mnoho na tom, aby v něm děti byly řádně vyučeny a vyvíčeny. A když je k tomu přece přidržují, nemyslí to vážně, a děti to vycítí, že to nejde od srdce. Především však schází dobrý příklad, na němž při výchově tolik záleží, bez něhož nejlepší napomenutí mnoho neprospívají. Jsou-li však rodiče sami hluboce nábožní a bohabojní, vyvíjí se pod jejich pečlivým dozorem nábožnost dětí snadno a silně. Jak často a důrazně poukazují na Boha v nebi, na božské Jezulátko! Na jejich vřelé modlitbě pozorují děti, jak krásné a mocné jest se všemohoucím a laskavým Bohem rozmlouвати. Když vidí dítě, jak vážně zachovávají rodiče přikázání boží a církevní, jak důtklivě děti napomínají a je-li třeba, také vážně trestají, učí se snadno nejdůležitější věci — hřích nenáviděti. Tak vidíte, jak jest nutno, abyste sami byli nábožní a náboženskou poslušnost dětem vštěpováli. To je ještě z jiného důvodu nutné.

Mají-li vás děti svědomitě a rády poslouchati, musí si vás vážiti. Musí vás ctíti jako zástupce boží a své vzory, podle nichž se mají řídit. Proč vás mají poslouchati? Protože jste jejich představení. A kdo vás učinil představeným dítek? Bůh sám. On jest neobmezený pán. On má vlastně jediný moc nad vámi. Když má někdo jiný moc nad námi, může tato moc jen od Boha přicházeti, Bůh ho učinil naším představeným, dovolil mu poroučeti na svém místě a nám přikazuje poslouchati ho jako svého zástupce. Tak moc rodičů nad dětmi spočívá v tom, že jim ji Bůh odevzdal; a povinnost poslušnosti dětí spočívá v tom, že jim Bůh přikazuje poslouchati je jako své zástupce; a děti budou jen tehdy a jen tak dlouho tu o povinnost věrně konati, pokud vás si budou jako zástupců božích vážiti. Proto jednají rodiče nejen nesevědomitě, nýbrž i pošetile, když jsou sami v náboženství lhostejní a tuto vlažnost a lhostejnost dětem vštěpují, náboženství v srdcích dětských podrývají. Tací rodiče odřezávají si větev, na níž sedí, ničí to, na čem jejich autorita spočívá, podrývají základ poslušnosti a jsou sami příčinou, že jich děti brzy neposlouchají.

Mohou vás však děti pokládati za zástupce boží a jako takých vás si vážiti, když nezbáte Toho, jehož místo zastupujete, když jeho přikázání nezbáte a přestupujete? Budete míti v uctivosti úředníka jako zástupce svého nejvyššího pozemského panovníka, když tento bude o něm s opovržením mluvíti a proti němu se bouřiti? Mají-li vás tedy děti pokládati za zástupce boží, musíte Bobu také patřičnou úctu vzdávati a jeho přikázání věrně plniti.

Mají-li vás děti ochotně poslouchati, musí ve vás spatřovati vzory, podle nichž mají svůj život zaříditi. Těmi však budete jen tehdy, budete-li v pravdě nábožně a křesťansky žíti. Jakou vážnost mohou míti děti před vámi, když se učí v hodině náboženské: Jest přisnou povinností býti poctivým, slyšeti v neděli a ve svátek mši sv. — a když vidí, že beze všeho ostychu jiné podvádíte, svátek znesvěcujete? Když slyší: Klíti, necudné řeči vésti, blíznímu něco zlého přátí nebo dělají jsou ohavné hříchy — a když tyto chyby na vás vidí? Co z toho může vzejíti? Jest tu dvojitá možnost: buď budou znenáhla náboženstvím nebo vámi pohrdati — a pak je v obém případě po poslušnosti. A když dětem něco zapovídáte, co sami děláte, jak si to můžete dovoliti? Jaký dojem bude to na děti dělati? Jakou poslušnost můžete očekávati? Zakazujete dětem hádati se s braťřmi a sestrami, klíti, hrozíte tresty — při tom děti vidí a slyší, jak se otec s matkou nebo sousedy hádá, co si takové dítě pomyslí? Bude vašim slovům věřiti, vašich přikázání ochotně poslouchati, vaše tresty jako zasloužené přijímat?

Jednou domlouval otec synu, aby byl hodný, nic zlého nemluvil, nečinil, neboť Bůh vše vidí a zlé trestá. »Je to pravda, otče?« tázal se hoch. »Zcela jistě,« odpověděl otec. Dítě odpovědělo: »Ale když je tomu tak, nepovede se tobě také dobře. Pak tě Bůh také viděl, jak jsi byl v neděli opilý a potrestá tě také.«

Nezapomínejte nikdy, milí rodiče: jen tehdy můžete u dětí pravé poslušnosti docíliti, když si vás budou vážiti jako zástupců božích a vzorů svých v křesťanském životě; a to budou jen tehdy činiti, když budete v pravdě nábožní, když budete plniti věrně své náboženské povinnosti, rádi a nábožně se budete modliti, pilně služby boží navštěvovati, svaté svátosti často přijímati, když nebudete před dětmi nic činiti a mluvíti, co ony za urážku boží, za hříchy uznávají.

Zdržel jsem se při této podmínce dobré výchovy, poněvadž jest hlavní. Scházeli-li vám pravé zbožnosti, křesťanská víra a křesťanský život, vše ostatní vám málo pomůže, i můžete očekávati špatné ovoce své výchovy. Budete-li však pravými křesťany ve smýšlení a životě, naleznete snadno cestu, byste děti k pravé poslušnosti vychovali, snadno a jako samo sebou vyplníte i jiné podmínky, o nichž budu budoucně mluvíti, a požehnání boží bude vaši námahu provázeti. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.

Na slavnost Narození Panny Marie.

Maria kniha poučná.

•Kniha rodu Ježíše Krista.•
(Mat. 4)

Divné se zdá býti dnešní sváteční evangelium, které neobsahuje leč jména mužů a žen z pokolení Judova, z něhož měl přijíti Vykupitel světa. Kdo však dějiny Písma sv. zná, také i v tomto evangeliu vidí podivné řízení boží. Rozličná jména: bohatých i chudých, vznešených a pro-tých, ctnostných i hříšných lidí shledáváme s rodokmenem Páně. Poněvadž Kristus Pán za všechny trpěti chtěl, proto v rodokmenu jeho, mezi předky dle těla jest nejen Abraham věfci, ale Rahab, žena nepočestná. a Uriašova manželka, svedená, a jiné ještě osoby. Všecky lidi Kristus Pán spasiti chce, ve všech chce se znovu zroditi, kteří mají opravdovou vůli. Kniha rodu Ježíše Krista učí nás, že všichni lidé jsou povoláni býti učedníky Kristovými — nebo mezi jeho předky všechny druhy lidí nalzáme. Z každého člověka může býti pořádný křesťan, který má vůli opravdovou a s milostí boží působí. Čím více se blížíme ku Kristu Pánu, tím dokonalejšími musíme býti. Maria Panna jest posledním členem v rodokmenu Páně, nebo ona byla hodným přibytkem Ducha sv., v ní vidíme všelikou ctnost — ona jest Knihou rodu Ježíše Krista pro každou duši, v ní budeme také dnes čísti, abychom se duševně znovu zrodili v Ježíši Kristu, Pánu našem.

P o j e d n á n í.

1. Člověk baží něco věděti. Proto se doptává jiných po věcech, kterých nezná, čte spisy, které by ho mohly poučiti. Na tom velmi seje, u koho, od koho se kdo učí. Mnohý člověk jest právě takový, jak napsal sv. Pavel, že zdravého učení nebudou slyšeti, ale podle svých žádostí sbromažďovati budou sobě mistry, mající svrablavé uši, od pravdy sluch svůj odvrátí a k básním a směšným šprýmům se obrátí. Přítomnost nám to dokazuje: koho si tak mnohá osada vezme za vůdce na cestu k věčnosti, koho poslouchá na táborech a schůzích, kdo jest mu Knihou rodu Ježíše Krista. Často i zvrácený Jidáš jest mu evangelistou a katechismem, protože hoví jeho hříchu a vášni.

Ne takové mistry si volme, kteří d'e naší vůle se točí, ale takové, které nás k dobrému vedou. Znamenitou knihu nám evangelista Páně předkládá, vypisuje rodokmen Páně, v němž posledním a nejzácnějším listem jest Maria Panna. K Isaiášovi pravil P. J.: »Vezmi knihu velikou a napiš na ni písmem lidským.« — Knihou velikou, na kteréž napsáno písmem lidským, jak Kristus Pán u nás znovu zroditi se může, jest Panna Maria.

2 V této Knize rodu Ježíše Krista jest vytisknuta řeholní a kněžská i křesťanská dokonalost, které se mohou učiti všechny duše. Jest vytisknuta věrnost, kterou následovati, zachovati mají

manželé i manželky, vytisknuta čistota, aby se učili ji chrániti mládencové a panny, vytisknuta poslušnost pro děti a čeled k následování, každý najde v ní větu pro sebe.

Spisovatel jeden mluví o jakémisi měšťanu senenském, který na nehtech rukou svých pérem vykreslil všechny zázraky Páně, jak jsou v sv. evangeliu vyprávěny, což veliké podivení způsobilo. V Marii Panně vidíme všechny ctnosti, které rozliční svatí nás'edovali, pohromadě.

Sv. Antonín, poustevník, rád se obíral boží přírodou a říkával, že jest boží příroda knihou, která má čtyři listy, na nichž můžeme viděti čtyři vlastnosti boží, totiž: všemohoucnost, nestihlost, moudrost a prozřetelnost. Panna Maria rovněž se knize podobá, ve kteréž může se každý potřebnou ctnost učiti a z knihy boží veliký užitek bráti.

3. Kdo některou knihu častěji čte, pozná vše v ní, takže po malé chvíli hned hledanou věc nalézá

Když člověk hněvivý — bez chyby není nikdo a hněvivost jest velmi rozšířená chyba — denně srdcem se modlí a na modlitbu myslí, musí mu také hněv jeho míjeti a musí se brzy obměkčiti, protože před svou duší vidí obraz Matky Pána Ježíše, kterýž byl tichý srdcem, a taková opravdová vzpomínka musí působiti jako slunce v září na tvrdé hrozny. Hrozen žloutne, měkne a sládně, a sice tím více, čím více jest vystaven paprskům slunečným. Tak zase obměkčuje všelikou trpkost, byť se i dostavila tu a tam — vzpomínka upřímná na Matku Páně.

Jako ku příkladu ta duše panenská, kteráž Marii Pannu upřímně denně uctívá a s ní v duchu obcuje chvilenu jako s matkou s nejlepš — a s ní se radívá, zajisté uchová čistotu a nevinost srdce mnohem snáze než jiná duše, kteráž se rozpomíná na sobě rovné lehkomyšlné společníky — zapamatuje si necudné řeči a obrazy. Vzpomínka duševní, a rozjímání s Pannou Marií tě přivede blíže k Pánu Ježíši, a nedopustí, abys hluboce klesal.

Aneb má-li někdo tu necnost, že vždycky mluví o jiném, když přítomen není a mluví o něm špatně a nedá si pokoje, aby ušetřil cti bližního, taký člověk, když ctí srdcem Marii Pannu, jistě odloží i tento nemrav, protože si musí vzpomenouti, jak ticha byla Maria Panna, jak řeči její bylo málo, za to však moudrých a dobrých — a tak vnitřní úcta Panny Marie naučí tě jako ve knize býti učeníkem Páně.

Aneb je-li někdo v myšlenkách pýše nakloněn a chtěl by rád druhého předčiti — buď šatem, buď uhlazeným chováním, aneb řečí — aneb je-li od Boha nadán pěknou postavou, hezkou tvář a představi si její pokoru dcery královské, bez ozdob a v chudobě, jak byla před Bohem nade všechny spolu s ní ženy žijící vzácnější, přejde ta hloupá pýcha, zevnějškem chtíti jeden druhého předstihovati a při tom si škodíte na duši i majetku. Tak jest Maria Panna, jako otevřená kniha, ve které čteš důtklivé kázání pro svou chybu — a povzbuzení k dobrému.

4. Je-li ti na obtíž svou hlavu v něčem obměkčiti a chceš, aby po tvém šlo a ne po jiném, máš-li ustoupiti buď matce mužově, aby byl sv. pokoj, aneb máš-li opustiti darebnou známost, aneb službu, protože matka aneb otec nemocní jsou a ostatní ženatí a v domě nemají dost času je ošetřiti, a ty máš opustiti službu dobrou — jsou ovšem těžké ohledy — jsi-li věrným ctitel-lem Marie Panny, a v duchu nejen říkáš modlitbu k ní, ale také si představíš její život ctnostný, s chvátáním pospíšíš, abys sloužila jako Panna Maria Alžbětě a podrobíš vůli svou vůli boží a jistě nechybíš. Nebo co vůle boží s Tebou provésti chce, jest vždy dobré — ale co Ty sám se sebou chceš provésti, třeba by se dobré zdálo, nebývá vždy dobré.

A učitel můj, který mne učival věrouce katolické, říkával nám: není světce mezi svatými, který by neměl úctu a lásku velikou k vel. Sv. O tární a Blahoslavené Panně Marii. Tyto dvě vlastnosti jsou u všech svatých společné, bez nich není žádný, a chceš-li v spravedlivém životě křesťanském prospívati také v těchto dvou vlastnostech, je nápodobovati musíš.

Ovšem pamatovati sluší, že byť bys modliteb říkal, co na různici kuliček, ale při tom nikdy si v duchu obraz ctnostné Marie Panny nepředstavoval, málo aneb nic neprospívá.

Docela jinak se věc má, kdo v duchu svém si krásný obraz Marie Panny maluje — sebe s ní srovnává a dle ní se opravuje, pak ovšem také sice klesne, ale povstává rád a záhy.

Jest jeden drahokam barvy žluté, jménem opál, na nějž když svítí dlouho slunce, běře do sebe světlo jako houba vodu, a když jest do tmy přenesen, světélkuje jako moucha svatojanská u večer červenový. Tak připadá mi také duše křesťanská jako drahokam opál. Když dlouho o krásných vlastnostech a ctnostech přesvaté Matky boží rozjímá, ssaje do sebe svatost a sama pak svatou, křesťansky spravedlivou jest, poněvadž se mnoho vyhřívá na sluněčku svatosti Panny Marie.

Tot kniha rodu Ježíšova. Tak i v Tobě se Ježíš zrodí — čtáš-li pozorně, jako byl Pán s Ní, tak bude s Tebou. Kněz při oltáři přeje věřícím »Pán s vámi« — buď — a na konci řeči dím: Maria buď s Vámi, jako učitelka všech ctností, a Vy žáci její, aby ve vás se zrodil Kristus Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle šestnáctá po sv. Duchu.

Další podmínky výchovy k poslušnosti.

»(Pán Ježíš) sáhl a uzdravil jej.«

(Luk. 14, 4.)

Pán Ježíš uzdravil vodnatelného v den sobotní. Potom řekl zákonníkům: »Či z vás osel aneb vůl upadne do studnice, a nevytáhne hned i v den sobotní?« Jakou péči mají lidé o němou tvář, o dobytek, leckdy větší než o vlastní děti. Na večer počí-

tají dobytek, zdali je všečen doma, o děti se nestarají, zdali jsou doma nebo zdali mají noční toulky. A přece by měli mít o nejdražší poklad svůj nejvyšší péči a řádně je vychovávat, zvláště k ctnosti pro děti velice důležité, k poslušnosti. Posledně jsme uvažovali o hlavní podmínce výchovy k poslušnosti, dnes chceme pokračovati a uvažovati o dalších podmínkách této výchovy.

Takovou podmínkou jest: mají mít pravou lásku ke svým dětem. Jen láska plodí lásku, a láska dětí k rodičům budí se, stlí právě jen na lásce, kterou jim rodiče prokazují. Tato láska k rodičům jest však nejméně velmi silným prostředkem k ochotné a vytrvalé poslušnosti a podporuje mocně nadpřirozené pohnutky. Dítě, které o lásce rodičů je přesvědčeno a také je srdečně a v Bobu miluje, bude je rádo a ochotně poslouchati, i když mu rozkazy jejich těžkými připadají, přijme ochotně i napomenutí, ano podrobí se snáze i trestu, když jest přesvědčeno: Rodiče se mnou dobře smýšlejí. Ano tu namoze ani trestu nebude třeba. Zcela opačně bude se věc míti u dítěte, které rodiče málo miluje neb vůbec nemiluje, které má podezření nebo přesvědčení že je rodiče nemilují. Takové dítě jen s odporem rozkazy rodičů vykoná nebo bude hleděti je obejít. Při napomínání nebo kázání snadno si pomyslí: Otec, matka mne nemohou cítiti, proto jim nedovedu udělati nic vhod, stále jsem napomínán a plátněn. Když je potrestáno, trest je nepolepší, nýbrž stoupne jím jeho rozhodnutí. Tak se nanejvýš docílí otrocké poslušnosti — a když dítě doroste, odhodí nenáviděné jeho a vybočí z kázně a vlivu rodičů.

Cete-li tedy docíliti ochotné poslušnosti, mějte k dětem svým pravou, srdečnou, křesťanskou lásku. Pravím: k dětem svým, tedy ke všem dětem. Jen žádné stranictví! Když rodiče některému přednost dávají, že je hezčí nebo nadanější nebo jim lichotí, když mu více práva, lepší sousta dávají, ostatní odstrkují — to ochlazuje a otravuje dětská srdce jako mráz otevřené květy, bolí je, naplňuje je žárlivostí, hořkostí, odporem proti stranickým rodičům a dráždí je k neposlušnosti a vzdorovitosti.

Milujte tedy stejnou láskou všechny své děti, ale pravou, křesťanskou láskou, nikoli tedy pouze přirozenou nebo opičí láskou. Mnozí rodiče ukazují svou lásku zvláště k malým dětem tím, že se s nimi mazlí, je vyšňofí jako prince nebo princezny, všechna jejich přání vyplní, mlčky jim dávají, jim ublížiti nechtějí a při tom jejich svéhlavost podporují a všem jejich choutkám se podrobují. To není pravá křesťanská láska rodičů. Nikoli, máte ukazovati podobnou lásku, jakou nám poukazuje nebeský Otec Miluje nás nevýslovně — ale neukazuje nám lásku v něžnostech, nýbrž v otecké péči o naše tělesné a ještě více o naše duchovní blaho. Jeho hlavním úmyslem jest, bychom se chránili hříchů nebo se z nich očistili, posvětili a spasení došli, k tomu nám dává své četné a drabocenné milosti. Nečiní nám vždy po vůli, nýbrž odepře nám, co spásé duši naší jest škodlivou. Také nás trestá rozličnými útrapami, když je to pro duši naši nutné nebo

užitečné. To je váš vzor, jak máte děti své milovati. V tom se má vaše láskajeviti a z toho mají vaše děti poznati, že jste svědomití a že dle sil svých o jejich tělesné a duševní blaho pečujete. Máte se starati o jejich výživu, ošacení, zdraví, děti mají pozorovati, jakou námahu při tom máte. Máte jim radost působiti, nikoli však vždy vůli jejich plniti, máte je také potrestati, když to ke spáse duše jejich nutné jest. Neboť jejich blaho duševní má vám jíti nad blaho tělesné. Proto máte dle sil odstranovati nebezpečí, která jim hrozí, a pečovati, by děti si navykaly vykonávati náboženské povinnosti, cvičily a upevňovaly se v ctnostech, které právě věku jejich přísluší. To je pravá křesťanská láska, kterou si lásky děti získáte a jejich poslušnost zajistíte.

K tomu potřebujete dále pevnosti povahy, sebezáporu. Víte sami, jaké obtíže při výchově dětí máte. Jsou to rozličné obtíže, ale chci poukázati jen na jednu. Nikdy nevychováte poslušné děti, když se vám nepodaří zlomiti jejich svěhlavost a potlačiti zlé náklonnosti, které se v srdcích jejich brzy objevují. K tomu však potřebujete pevného, rozhodného vystupování, silného sebezáporu, pevné povahy. Neboť chcete-li zlomiti jejich svěhlavost, nemůže se to státi jinak, než že často se protivíte vůli jejich a nezvratně na svých požadavcích trváte, ať děti lichotí nebo vzdorují, žadoní nebo pláčou. Musíte je leckdy trestati — když je třeba, i přísně. To vás leckdy bude více boleti než děti. Tu třeba však zůstati pevným a vlastní cit potlačovati. Nesmíte jednati rozmarně, okamžité náladě povolovati, jednou dětem všechno dovoliti, podruhé se na ně mrzutě obořiti a trestati je pro maličkost, za kterou nemohou. To vše však předpokládá, že sami vlastní rozmary a náklonnosti potlačovati, sebe zapíratí dovedete. Nesmíte povolovati své pohodlnosti, když dítě křičí, jeho vůli splniti, abyste měli od něho pokoj, nebo povoliti jeho nerozumnému přání, abyste s ním mrzutost neměli. Dále nemáte se při jeho nezpůsobech dáti strhnouti ke hněvu, kletbě, co vám i dětem je velice škodlivé. To však není možné, když nemáte pevnosti povahy, když nedovedete své rozmary, svou pohodlnost, své náklonnosti přemáhati.

Konečně chci se zmíniti o jiné nutné podmínce výchovy k poslušnosti: o svornosti. Otec a matka mají býti vůbec a zvláště při výchově jednotni a svorni. Kde tato jednota není, tam nedlí požehnání boží — nemůže tam bydleti, kde je nesvornost, hněv, hádky.

Dále nesvorností připraví se rodiče o úctu u dětí. Jak je mohou děti ctíti, když jeden druhého před nimi snižuje a tupí. Často jedno dítě potom více otce drží a matkou pohrdá nebo obráceně nebo žádného z nich v úctě mítí nebude. Koho má ubohé dítě poslechnouti, když otec přikazuje tak, matka jinak, třeba opačně? Co může z toho vzejíti, když matka zkazí, co otec dobře udělal? Jak lstivé děti dovedou využítkovati nesvornosti rodičů, aby se zalichotily, lži si pomohly, když něco zlého vyvedly?

Chcete-li proto vychovati poslušné děti, buďte jednotni a svorní! Varujte se vůbec nesvárů a hádek, jmenovitě v přítomnosti dětí. Varujte se dlouho se hněvati, jestliže jeden z vás připravil druhému nepříjemnost nebo pochybil, plísniť ho před dětmi, jeho chyby na odív stavěti nebo si ho dobíratí. Zvláště nebudte tak zpozdilí, abyste opak poručeli, co druhý nařídil, na př. když matka něco přikázala, aby otec řekl: Nyní to uděláš právě jinak, jak já chci. Tím byste si na sebe pletli metlu pro budoucnost, pro čas i věčnost. Také neberte dítě v ochranu, když je jeden z vás trestá. Jak nerozumně jedná matka, když otec dítě trestá, a ona bere dítě v ochranu, plísniť otce a ještě se s dítětem mazlí. Jaká to zaslepenost! I kdyby otec příliš krutě trestal, neříkej to, matko, před dětmi, nýbrž jemu samému v soukromí, dítěti říkni prostě: Poslouchej po druhé lépe, jindy jsi ještě větší trest zasloužil, polepši se, pak nebudeš trestán.

Ale buďte jednotni nejen mezi sebou, ale i s ostatními, zvláště se svými rodiči, s tchánem a tchyní. Prokazujte jim příslušnou úctu, nesnižujte je před dětmi, nepřejte jim něco zlého před nimi. Dávejte jim svědomitě výminek nebo co jste jim dlužni, a podporujte je podle svých sil! Čím se v tomto ohledu na rodičích proběhnete, to vám děti i s úroky zase splatí. Ovšem nesmíte zase na druhé straně trpěti, aby dědeček nebo babička vám děti rozmazlil, shýčkali, kazili nebo je naváděli, jak by si lží z nepříjemné situace pomohli. Tu musíte sice uctivě, ale rozhodně prohlásiti: Otče, matko, nezazlívejte mi, když vás snažně prosím: Nedělejte to již. Miluji své děti jako vy a postarám se, aby se jim zbytečně neublížovalo, ale jejich svěhlavost musím zlomiti. Buďte tak dobří, pomáhejte mi při tom neb alespoň mně v tom nepřekázejte. Mám velkou zodpovědnost před Bohem a nemohu trpěti, byste mi v tom ze zvrácené lásky nebo dobroty překáželi.

Ukázal jsem vám hlavní podmínky výchovy k poslušnosti. Zpytujte své svědomí, zdali jste tyto podmínky dosud plnili. Možná, že vám svědomí řekne, že jste v tom ohledu silně chybovali, a že je v tom příčina, že jste zažili mnohé neposlušnosti a mrzutosti. Přemýšlejte, co máte změniti, učinite dobrý úmysl a provádějte jej.

Vy pak, kteří máte poslouchati, uvažte, jak přísnou povinnost a zodpovědnost vaši rodiče mají, aby vás k poslušnosti vychovali. Právě tak přísnou jest vaše povinnost poslouchati. Hleďte zevrubnou poslušností rodičům jejich zodpovědnost ulehčiti. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Na slavnost sv. Ludmily, vdovy, mučnice a patronky české.

Napsal Dr. K. L. Řehák.

»Oklamávatelná jest milost, a marná
jest krása. Žena, kteráž se bojí Hospo-
dina, tať chválena bude!«

Přísl. 31, 30.

1. Jest v roku církevním mnoho svátků, na které bychom si věru ani nevzpomněli, kdyby v neděli napřed nebyly ohlašovány. O tom ale málokdy slycháme. toho památka z myslí naší mizí, podobně jako když slunce mlhami zastřeno bývá.

Ku světcům podobným patří i výroční památka mučnické smrti sv. Ludmily, svaté kněžny i patronky české. Pustým jest v starém zámku na Mělníce místo, kde světice naše světlo světa poprvé uzřela; pustým jest sídlo českých panovníků na Vyšehradě, tam naše světice z otcovského sídla svého uvedena byla ku vládě nad Čechy; zanedbaným jest i hrad Tetín, kde sv. drahá léta vdovství svého do své smrti mučnické strávila; opuštěnou jest i svatyně u sv. Jiří na hradě pražském, tam svatý vychovanec jeť Václav mrtvé tělo její uložiti kázal, a uctívání svých Čechů doporučil.

Nečiníme aťe dobře, jestliže dosti nepamatujeme na slavné skutky svatých a světic božích, zejména těch, kteří za života pozemského byli našimi sodálky i bratry, poněvadž tak připravujeme se o požehnané pomoci, jaké oni nám svými přímlovami u Boha, a svým vzorným plněním křesťanských ctností poskytují.

Dnes připomínejme si tedy hlavně život i ctnosti sv. Ludmily, a pozorujme, jak výborným zrcadlem života bohulibého jest ona zejména pro ženy.

2. Chloubou sv. Ludmily jest hlavně přičinění její, že z kněžceho mládečka a vnuka svého Václava vychovala světce.

Rozmilí v Kristu! Znáte to sami, tolik ubohých dítek nedovedlo by se za našich, Bohu odcizených dob, snad ani znamením svatého kříže poznamenati, kdyby neměly aspoň babiček! Kdo by jim vypravoval o Bohu, o Pánu Ježíši a Rodičce jeho, kdyby jich zbožná babička již pod drnem odpočívala? Ó jak v mnohých rodinách, jež nazývají se přece křesťanskými, musí právě babička vykonávati dílo sv. Ludmily!

Jsou bohužel tak mnohé matky, jež si o duchovní blaho svých dítek žádné starosti nepřipouštějí! Dají-li jim najíst i vyspat, ošatí-li je, a pošlou snad do školy, mají za to, že již všem povinností mateřským zadost učinily. »Nemám na to kdy«, bývá obyčejná, bezmyšlenkovitá jich odpověď.

Ale táží se: Milá matko, máš kdy na to, celé půldne se fítnit, do zábav chodit, celé hodiny v planých řečích protlachat, a nemáš kdy dítě své o Bohu a jeho povinnostech k němu poučovat? Máš pokdy obstarávat potřeby smrtelného těla, máš kdy s pejsky se

bavit, svou drůbež krmit, o své dobytče pečovat: a nemáš kdy o nesmrtelnou duši dítěte svého, od Boha na vychování svěřeného, se starati, a aspoň tolik péče mu věnovati, jako věnuješ i zvířatům svým?

Ó, nemáš-li, křesťanská matko, kdy, věnovati prázdné chvíle řádnému vychování svého dítěte i pro Boha, věz, že až ti dítě doroste, nebude ani ono míti kdy, aby tě ve stáří a nemoci opatrovalo! Poroučí-li Bůh dítkám: »Cti otce svého i matku svou!« nakazuje tím samým i rodičům, aby si úcty i lásky u svých dítek také zasluhovali! Nedal Bůh sice rodičům zvláštního, výslovného příkázání: »Vy rodičové, milujte ditky své!« ale vložil v srdce jejich zvláštní cit lásky k jich dětem, podobně jako i rodičům zvířecím vložil zvláštní pud, aby potomstvo své milovali, proti útiskům ho třebaš i s nasazením vlastního života chránili, a je od mládí tak dlouho opatrovali, až by ono samo o sobě obstáti mohlo. Rodiče lidští, jež blaho dítek svých pozemské, a tím více záhrobní zanedbávají, jich mravního života si nevšímají, a jako stromy v lese růsti jich nechají, prohřešují se tedy i proti příkázání božímu, i proti přirozenosti lidské, jež jim velí, aby o blaho pozemské i záhrobní svých dítek všemožně pečovali.

3. A kterak mají tedy rodiče povinnosti své k dítkám svým konati?

— O tom jim poučení dává sv. Ludmila.

Když syn její Vratislav předčasně zemřel, a ona seznala, že manželka jeho Drahomíra vnuka jejího Václava nikterak dle vůle boží nevychovala, ujala se řádného vychování jeho sama, aby se stal jednou blahodárným panovníkem země české. I začala vychování jeho na základě jedině pravém, na synovské lásce k Bohu, jak učí Písmo svaté slovy: »Bázeň Hospodinova (jest) počátek moudrosti« (Přisl. 1, 7). I byla přesvědčena, že vsítí-li vnukovi svému pravou lásku k Bohu, že z lásky této sama sebou vyvine se i opravdová láska ku bližnímu, zejména budoucím poddaným jeho.

Za tou příčinou cvičila mládenečka Václava ve službách božích, v uctívání svatých, a ve ctnostech všelikých. V knížecím sídle v Budči, kde bývala první škola česká, učila sv. Ludmila zároveň s ctihodným knězem Pavlem Václava dle posvátných knih staroslovanských, a kázala vyučovati ho, kázala i od jiných svědomitých učitelů i z knih latinských, aby tak všestraně vzdělán byl pro budoucí stav svůj.

Avšak sv. Ludmila neobmezovala vychování vnuka svého Václava na pouhé poučování a napomínání, nýbrž vychovávala ho i svým vlastním dobrým příkladem, dobře vědouc, že »slova toliko pohybují, ale skutky táhnou«, jak dří přísloví. Proto i sama o Bohu a jeho svaté vůli ráda rozjímala, a s Bohem v modlitbách českých nábožně rozmlouvala, a k úkonům takovým vedla i Václava, učíc ho záhy u Boha hledati rady a pomoci zejména ve všech těžkostech života. Služby boží ráda i často navštěvovala, slovo boží s dychtivostí poslouchala, ne na jiné, ale vždy na sebe

je potahující; i svátosti často a vždy s náležitou nábožností přijímala, a proto i s bohatým užitkem užívala. Když manžel její Botivoj zemřel, vdovské čistoty vždy bedlivě ostříhala, krotíc tělo své prací, posty, bděním i jinými dobrými skutky až i do své smrti mučenické. I vrahy své před svým zardoušením ještě posthila.

Rovněž dávala sv. Ludmila příklad lásky k bližnímu vnukovi svému. Jestliže později sv. Václav v noci nosil dary chudým, měl útrpnost se zajatci; bídu lidskou umírniti se snažil všude: činil tak zajisté, jak byl vídal činiti svou svatou bábu, ku které vztahuje Církev slovo dnešního čtení: »Oklamávatelná jest milost, a marná jest krása. Žena, kteráž se bojí Hospodina, tať chválena bude.«

Bojíc se dětinně Boha, nalezla Ludmila poklad skrytý v poli, jež s radostí vyzvedla; nalezla perlu, milejší jí, nežli všechny poklady světa; rozešťrala síť a zahrnovala v ní nesmírné množství ryb, čili dobrých i záslužných skutků pro neskonalou odplatu po smrti.

Svatá Ludmilo! budiž učitelkou i všem našim ženám a vychovávání mládeže, všem věrným křesťanům k dokonalému plnění vůle boží, abychom jednou všichni hodnými se stali zaslíbení Kristových. Amen.

Neděle sedmnáctá po sv. Duchu.

Výchova k poslušnosti.

»Poněvadž David Pánem ho (Krista) nazýval, kterakž jest jeho syn?«

Mat. 22, 45.

Fariseové nedovedli odpověděti na otázku Pána Ježíše: Když jest Kristus syn Davidův, kterakž David v duchu nazývá ho Pánem? Poněvadž tedy David Pánem ho nazývá, kterakž jest jeho syn? Otázka ta byla pro ně těžká. Ale pro nás křesťany jest snadná. Kristus jest Pán, jest Bůh a spolu člověk. Jako Bůh je Pánem Davidovým, jako člověk je syn, potomek Davidův. Kristus jest také naším Pánem, poněvadž jest Bůh nás. Bůh pak své panství, svou vládu světil také lidem, rodičům zvláště vládu nad dětmi. Jako služebník má činiti vůli pána svého, tak i děti mají konati vůli svých rodičů, mají jich poslouchati. Ale k tomu je mají rodiče vychovávat. I zabývá nás dnes otázka: Kterak mají rodiče děti k poslušnosti vychovávat? Jest to otázka důležitá jak pro rodiče, tak i děti, vůbec pro představené a podřízené.

Ve Vestfálsku žila před lety matka četných dětí, v její domácnosti panoval zvláštní pořádek. Jmenovitě byly všechny děti, dorostlé i malé, matce v uctivé lásce oddány a poslouchaly ji na pokyn, na slovo. Jeden pán, který několik dní byl hostem u ní, nemohl se zdržeti, aby neprojevil radostné podivení nad touto vzornou poslušností, a ptal se matky, jak si počínala, že děti

k takové poslušnosti vychovala. Obdržel v odpověď: »Právě začala jsem včas a u všech dětí jsem jejich svéhlavost zlomila, nežli překročily třetí rok věku svého, jen u jednoho hochy trvalo to trochu déle.«

Zde poznáváte hlavní prostředek, kterého máte použití, abyste děti k poslušnosti vychovali: Máte je záhy na poslušnost zvykati, nesmíte připustiti, aby jejich svéhlavost vzrostla. Mnozí rodiče jsou v tom ohledu na velikém omylu. Míní, že se má s výchovou dětí k poslušnosti počkati, až dospěly k užívání rozumu. Nemůže ještě poslouchati, míní, ještě tomu nerozumí. Ovšem vlastní, rozumnou poslušnost nemůže dítě takové ještě prokazovati, neboť nenahlíží, že má rodiče poslouchati a proč má vůli svou jim podrobiti. Ale z toho následuje jen, že není třeba je o poslušnosti poučovati, nikoli však, že je třeba zvykati je poslušnosti. Řekněte sami, nezvykáte také zvířata, aby vás poslouchala, na př. koně, aby dle vašeho rozkazu šel v pravo neb v levo, volněji neb rychleji, aby se zastavil nebo na pochod se dal? Nezvykáte-li psa, aby přišel, když ho voláte, aby jídla nemlsal a pod? Podobným způsobem můžete i malé děti na poslušnost navykati, dříve než vědí, co jest to poslouchati a proč mají poslouchati.

A proč jest to nutné? Ačkoli na křtu sv. je dítě od hříchu dědičného očištěno, přece není v něm zlá žádostivost potlačena. Dřímají v něm zlé žádostivosti, které znenáhla se probouzejí v dítěti, později těžká pokušení a podnět k mnohým hříchům dávají, jestliže nejsou včas potlačeny. Mezi těmito žádostmi jest svéhlavost prvá, která se hlásí, a později velkou škodu způsobiti může. Můžete často tuto svéhlavost pozorovati na dětech, které sotva choditi a mluvíti umí, jak křičí, zlobí se, zuří, když nedostanou, co chtějí, když se jim nestane po vůli. Má se připustiti, aby tato svéhlavost rostla, silila, až jest dítě dosti veliké, aby bylo poučeno, aby rozumělo, že nemá býti svéhlavé, že má poslouchati? To by bylo právě tak pošetilé, jako kdyby někdo řekl: Na zahradě ukazuje se bejlí — ale je ještě malé; počkám a vytrhám je, až bude veliké a lehce se dá bráti. Mezitím by bejlí stále silněji se zakořeňovalo, vždy více rozšiřovalo, dobrým rostlinám potravu odjímalo, je zadusilo a později by se jenom s největší námahou dalo odstraniti. Podobně je tomu, když svéhlavost dětí včas, záhy nevypleníme. Sílí, vždy více se zakořeňuje, nedá vzejíti pravé poslušnosti, a když dítě vyrostlo, může se jen s největší námahou zkrotiti, kdežto z počátku by to bývalo šlo snadno.

Naopak, když se z dítěte hned v prvních letech svéhlavost vyhnala, když si uvyklo, podrobiti se vůli rodičů, tím se pracovalo již napřed pro pravou a náboženskou poslušnost. Dítě již má, abych tak řekl, pudové svědomí: Musí se státi, co chtějí rodiče, ne co já chci, musím se jejich vůli podrobiti. Tak se naučí poslouchati, dříve než si objasní, že má poslouchati a proč, a je mu potom snadno prokazovati rodičům poslušnost Bohem přikázanou.

Dítě tedy třeba od útlého mládí na poslušnost zvykati, jeho svéhlavost zlomiti. Děje se to obyčejně? Pochybuji o tom velice — alespoň jsem viděl již časté příklady opaku. V mnohých domech děje se vše dle vůle malých, takové dítě je pánem v domě — a dospělejší sourozenci jsou naváděni, aby plnili přání malých, byť i bylo sebe pošestilejší. Malé dítě v jedné rodině vzalo starší sestře čítanku a hrálo si s ní dle svého způsobu, t. j. trhalo ji. Sestra mu ji odňala. Malé dítě dalo se do usedavého pláče. Matka, místo aby malého křiklouna uklidnila, vyplásla starší sestru a poručila jí rychle dáti knihu dítěti. A podobně se děje v četných případech. Děti provedou, že se stane po jejich vůli, a všemocný prostředek, jehož užívají, jest křik. Jak totiž upozorují, že se tážeme po jejich křiku a že se stane po jejich vůli, jen aby přestaly křičeti, používají často toho prostředku. Tak se snadno stane, že takový malý křikloun se stane vládcem a tyranem celého domu, že ho rodiče poslouchají, a tak pravou poslušnost ničí a kazí. Poněvadž totiž mnozí rodiče s opičí láskou na svých dětech lpí a nedopustí, aby se jim něco stalo, poněvadž jiní z pohodlí jen se snaží, aby obtížný křik přestal, prostě povolí křiklounu všechno — a pletou si tak na sebe řádnou metlu, kterou později za svou opičí lásku a pohodlnost trestání budou.

Nejednejte tak, milí rodiče! Spíše dejte od útlého mládí znáti, že se má státi vaše vůle, nikoli jejich vůle, aby jim to přešlo v krev, a neďte se v tom másti křikem ani vzdorem. Ovšem když dítě pláče a má k tomu příčinu, když pláčem ukazuje, že mu něco schází, na př. že má hlad nebo bolest, nebo že je mu zima, tu ovšem budete hleděti potřeby jeho ukojiti. Když však pláče ze svéhlavosti a rozmrzelosti, že se mu nestalo po vůli, že nedostalo něco, co chtělo, co mu však nutné není — nechte je křičeti a nestarejte se o ně. Když se dosti vykřičelo, samo přestane, a když několikrát upozorovalo, že tím nic nepořídí, přestane vůbec. Nanejvýš mu můžete, když nechce přestat křičeti, nějakou ránu dáti, aby také vědělo, proč křičí.

Nebojte se, že by delší křik mu uškodil. A i kdyby se mu i něco stalo, je lépe, když je malá, přechodná škoda na těle, než veliká, trvalá škoda na duši. I když by vám proto pošetili lidé předhazovali, že jste ukrutní, zůstaňte pevní a nanejvýš řekněte: O své dítě starosti mám sám a s boží pomocí budu tak činiti, abych to jednou před Bohem zodpověděti mohl.

Druhý prostředek děti k poslušnosti vychovávatí jest: poručeti jim řádným způsobem. To jest obtížnější než si často myslíme. Mnozí mní, řádně poslouchati jest umění, jest někdy těžké — ale poručeti je snadné. Že je to omyl, snadno nahlédnete. Jděte do města a dívejte se, jak se vojáci cvičí. Poddůstojník poručí malému zástupu, jak mají pušky držeti, na pochod se dáti, atd. Kdyby z vás někdo, kdo nebyl vojákem, měl poručeti místo poddůstojníka — jak by to dopadlo? Poddůstojník se musil také učití poručeti a to hlavně tím, že všechno, co vojákům poručí, napřed sám již prodlěl, nacvičil a konal. Podobně není také

snadno dětem řádně poručeti, a proto to mnozí rodiče nedovedou, poněvadž sami se dříve nenaučili poslouchati, sami poslušnost necvičili. Jak máte poručeti, chci vám podati v krátkosti několik pokynů.

Neporoučejte mnoho. Tu mnozí rodiče chybují. Mluví a poroučejí dětem půl dne a dosahují opaku toho, co chtěli. Děti, kterému se stále poroučí, vede se jako koni, na kterého nedovedný kočí stále křičí: neví potom co dělati a neposluouchá vůbec. Takové děti nedělají si nic ze stálého poručnickování, je jim vše jedno. A i když při tom přece některé dítě poslušným zůstalo, stane se nesamostatným a nedovede si pomoci, když otec neb matka za ním nestojí.

Proto také netrpte, aby jiní stále děti poručnickovali. Starší sourozenci mají jen poručeti, když mají k tomu od vás rozkaz, rovněž tak chasa. Tím méně trpte, aby starší sourozenci neb chasa mladší děti trestali a tloukli. Když něco vyvedli, má se vám to hlásiti, a vy máte trestati, když to za vhodné uznáte. Ale sami také neporoučejte mnoho, přespříliš, nýbrž obmezujte se na to, co musí býti a co jest způsobilé zlomiti svéhlavost dětí, ale na těchto nutných rozkazech trvejte a naléhejte na to, aby vykonány byly.

Abyste to mohli činiti, musíte další pokyn zachovávat. Neporoučejte bez rozmyslu, nýbrž napřed uvažte, zdali to, co chcete poručeti, jest správné a zdali to děti vykonati mohou. Neboť když poručíte bez rozmyslu, může se přihoditi, že poručíte něco, co jest nerozumné, dětem škodí, že to nemohou provésti, potom musíte rozkaz odvolati — a to vždy škodí vaší vážnosti a tím také poslušnosti dítek.

Neporoučejte dnes tak, zítra onak. Někteří rodiče zapovědí dětem vstoupiti do domu sousedova, když jsou proti němu popuzeni — zítra je tam sami posílají. Dnes se dítěti přísně něco zakáže, zítra to smí činiti. Dnes je pro něco trestáno — zítra se tomu rodiče smějí. Otec poručí tak, matka jinak. Tak se poslušnosti ovšem nemůže dařiti. Odkud to? Protože rodiče si nerozmyslí, co poroučejí, nejednají dle pevných zásad, nýbrž dají se při tom vésti okamžitými rozmary. Jsou-li v dobré náladě, dovolí dětem vše; jsou-li ve špatné náladě, poručí se zlostně, vyjedou si na děti, a ty nemohou rodičům nic vhod udělati. Proto rozmyslete si vše dobře a nedejte se vésti okamžitými rozmary!

S tím souvisí další požadavek, abyste při svých rozkazech také dali znáti lásku k dětem, s nimi laskavě mluvili. Neboť tím více dosáhnete a docílíte spíše ochotné poslušnosti, než nelaskavým, mrzutým a hněvivým jednáním. Ale nerozumějte mi špatně. Tím nechci říci, abyste jim lichotili, při každém rozkazu jaksi prosili a jim za poslušnost něco slibovali. Jinak myslí malé dítě, že má jen poslouchati, když hned za to odměněno bude, nebo že činí něco chvályhodného, když jednou poslechne. Nikoli, při vši lásce buďtež vaše rozkazy vážné a krátké, a musí se jeviti zcela přirozeným, aby děti poslouchaly. Proto (alespoň u menších

děti) neuvádějte důvody, proč tak chcete mlti. A ptá-li se dítě: Proč to mám činiti? nebo Proč to mám právě já činiti a jiní ne? odpovězte jednoduše: Protože to chci a ty máš poslouchati.

Jeden druh důvodů můžete a máte vša: častěji uváděti, totiž náboženské pohnutky, když upozorníte dítě: Jak zní čtvrté přikázání? Mysli na to, co od tebe Bůh žádá a že tě vidí. Víš, co slibuje Bůh poslušným dětem, a čím hrozí neposlušným dětem? Mysli na Pána Ježíše: Když On, Syn Boží, poslouchal, co máš činiti, aby tě měl rád a ty's jednou do nebe přišel?

Hlavní věci při rozkazování jest, abyste zůstali pevnými, abyste se prosbami, pláčem nebo vzdorem nedali zvklati, aby rozkaz byl proveden. A když dítě nechce rozkaz provésti, musí býti potrestáno. Když jste tak nějaký čas důsledně jednali, brzy nebude trestů pro neposlušnost třeba. Jen když děti něco důležitě tého, nač jste nepomyslili, namítají, a to uctivě, můžete od rozkazu upustiti. Ale i tu je radno aspoň žádati, by se něco z rozkazu změnilo. Když dcera jedné matce namítala: Nemíníš, že je to takhle lepší? odvětila matka častěji: Může to býti, ale chci, abys to učinila tak, jak já jsem řekla.

To jsou hlavní pravidla při výchově k poslušnosti. Řiďte se dle nich a uvidíte, že docílíte u svých dětí pravé poslušnosti. Kéž je to vám i dětem k časnému a věčnému blahu. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.

Neděle osmnáctá po sv. Duchu.

Hrozby a tresty při výchově k poslušnosti.

»Vstal a odešel do domu svého.«
(Mat. 9, 7.)

Pán Ježíš ukazuje se často pánem celé přírody. Poručil — a bouře na moři se uklidnila. Poručil — a apoštolé chytili mnoho ryb. A tak i v dnešním evangeliu poručí šlakem poraženému: »Vstaň, vezmi lož své a jdi do domu svého.« I vstal a odešel do domu svého. Celá příroda poslouchá Pána svého. Kéž by i tvorové rozumní tak poslouchali Boha. Ale rozumem a svobodnou vůlí obdařil právě Bůh člověka, aby svobodně Boha poslouchal. Jako člověk má Boha poslouchati, tak i děti mají rodiče poslouchati. Než mají svobodnou vůli, mohou se také vzepřítí. I tu je nutno k poslušnosti je vychovávatí.

Po několik neděl jsem mluvil o podmínkách výchovy a o ní samé. Zdržel jsem se při této otázce déle, poněvadž jest to věc velmi důležitá. I chci dnes úvahy o výchově k poslušnosti zakončiti tím, že chci promluvití o hrozbách a trestech při výchově.

Na rozkazy své máte dávatí důraz. Hlavní prostředky k tomu jsou hrozby a tresty. Hrozeb nesmíte především příliš často užívati, nýbrž jen zřídka, právě když jest to nutné. Někteří rodiče

skoro ke každému rozkazu používají hrozby. Podobají se vojínu který před bitvou prach prostřelí a pak ho nemá, když k boji dojde. Děti otupí ke hrozbám a nedbají jich potom, poněvadž obyčejně tací rodiče hrozby své neprovedou. Když něčím pohrozíte, máte také hrozbu provést, když děti neposlechly. Právě proto máte při hrozbách býti opatrní a rozvážliví. Neužívejte nikdy hrozeb, které prozrazují slabost. Tu jsou matky, které nepovedou jinak hroziti než: »Počkej, řeknu to otci.« Co si při tom děti myslí? Nemáte samy moc trestati? Nikoli, jen tehdy hrozte otcem a volejte ho na pomoc, když se jedná o to, při tvrdohlavé svéhlavosti nebo při větším přestupku příkladného tělesného trestu použití, který otec ovšem s větším důrazem dáti může.

Dále neužívejte nerozumných nebo hříšných hrozeb. Před lety přinesly noviny zprávu, že děvčecka dítěti, které nechtělo ve světnici samo spáti, pohrozila: »Černý muž stojí přede dveřmi a vezme si tě, když nebudeš zticha.« Dítě se utišilo. Když pak po nějakém čase matka se po něm sháněla, leželo s otevřenýma očima, křečovitě se na celém těle třásl, že bylo nutno zavolati lékaře. Střežte se proto podobných pošetilých a škodlivých hrozeb. I to může býti škodlivo pro duši dítěte, když při malých poklescích hrozíte: »Přijdeš do pekla.«

Nehrozte vůbec něčím, co nechcete nebo nemůžete provést. Proto třeba zavrhnouti, když rodiče hrozí: Zabijí tě; vyhodím tě, zlámu ti ruku a pod. Jednak lhou, jednak nemají takové hrozby účinku, poněvadž dítě brzy zpozoruje, že se neprovedou. Tedy zřídka a pak opatrně a rozvážně máte hroziti a hrozbu potom neodvolatelně provést, t. j. máte děti řádně potrestati, když neposlechnou, když se ani hrozbami odstrašiti nedají.

Tresty jsou při výchově nutny. To je také příčina, že v mládeži kázeň upadá, poněvadž v naší slabošské a zženštilé době neužívá se řádných, rozhodných a důsledných trestů. Písmo sv. velmi často upozorňuje, že rodiče mají při svých dětech potřebných trestů užívati. »Kdo miluje syna svého, často ho mrská, aby se radoval v posledním času svém,« praví moudrý Sirach (30, 1.) A naopak v knize Přísloví (13, 24) čteme: »Kdo šetří metly, nenávidí syna svého, ale kdo ho miluje, včas ho tresce.« Tamtéž čteš (23, 13): »Neodjímej od pacholete kázně, nebo budeš-li je mrskati metlou, neumře. Ty je metlou mrskati budeš, a duši jeho z pekla vysvobodíš.« (29, 15): »Metla a kárání dává moudrost, ale pachole, kterému se dopouští vůle jeho, zahabuje matku svou.« Vidíte, jak Bůh sám vás vybízí, byste nešetřili trestů, když je toho třeba. Jakými zásadami máte se při tom řídit?

Především dbejte toho, aby byl trest vždy spravedlivý. Netrestejte nikdy dítě nevinně; neboť to může srdce dětské velice roztrpčiti a zlé následky míti. Vyšetřete tedy vše napřed a zjistěte nejprve, zdali se dítě skutečně toho dopustilo, co se o něm domníváte, a jak daleko jde jeho vina. Netrestejte dítě nikdy, za

co dítě samo nemůže. Když na př. dítě práci špatně vykonalo, poněvadž tomu lépe nerozumělo, když něco rozbilo, nikoli ze zlomyslnosti, nýbrž nehodou, nezaslouží trestu. Také je nespravedlivě a škodlivě tvrdě trestati děti pro malichernou věc, pro skutečnou zlomyslnost nebo těžký přestupek jen mírně nebo vůbec netrestati. Velikost trestu má se říditi dle velikosti přestupku. Zvláště přísněji je trestati dítě, když přes všechno napomínání úmyslně lže, jiné bije, věci kazí, krade, nestydatě věci mluví nebo činí.

Také se střežte trestati jedno dítě, jiné ze strannictví nikoli, nebo když více dětí totéž učinilo, nestejně je trestati. Může se při tom ovšem státi, že jedno má při tom větší vinu než druhé, proto zasluhuje většího trestu. V tom případě řekněte výslovně, proč větší trest obdrželo.

Aby trest byl spravedlivý a účinek měl, netrestejte nikdy rozlobení. Hleďte napřed se uklidniti. Můžete říci: Za to, co jsi provedl, dostaneš trest později. — Toto prohlášení, nejistota, jaký trest dostane, a strach před ním působí u dítěte často tolik jako trest sám. Když pak je v úplném klidu řádně potrestáte a děti vidí, že to činíte neradi, nýbrž že jste dle vůle boží k tomu povinni, nepřijde dítě na myšlenku, že děkuje vašemu hněvu, nýbrž pozoruje jeho spravedlnost a nutnost.

A jakých trestů máte užívati? U zvedených dětí stačí tu a tam, když rodiče ukáží zármutek, nějaký čas na dítě přivětivě nemluví. Vhodným trestem jest odepřítí jim nějakou zábavu nebo újma v jídle. Dále nepustiti nějaký čas dítě ven, od ostatních je odloučiti. Hlavní věc, bez které se leckdy nelze obejít, je metla. Když jí používáte, střežte se dvou protivných chyb. Nepoužívejte jí totiž tak mírně, že by neúčinkovala; na druhé straně střežte se dítě týrati nebo mu ublížiti na zdraví. Zvláště nebezpečno je tlouci dítě do hlavy.

Udal jsem vám prostředky, kterých máte použítí, abyste děti k poslušnosti přiměli a vychovali. Ale v té míře, ve které děti dorůstají a samostatnějšími se stávají, třeba trochu měniti používání těchto prostředků. Vlastní nazívaní budí kratší, děti buďtež k samostatnému jednání naváděny, při tom ovšem třeba je míti na očích. Kdežto malým dětem není radno udávati příčiny rozkazu, mohou se starším dětem důvody sděliti a rozkaz může být dán mírněji, ve formě přání. Můžete také důvěrněji s nimi mluvíti, o domácích záležitostech s nimi hovořiti. Že tresty u větších dítek již nejsou tak na místě, rozumí se samo sebou. Ostatně i vůči dospělejším dětem zůstaňte pevní, starejte se, by se křesťanskému domácímu řádu jako dříve podrobovali. Čím lépe jste je v mládí k poslušnosti vychovali, tím ochotnější budou v dospělejším věku a tím větší radost budou vám působiti.

Není to málo a není to snadné, o co vás ve jménu božím prosím. Ale uvažte, že na tom závisí časné i věčné blaho vaše i vašich dítek. Nezapomínejte však, že vám Bůh ve svátosti stavu manželského dal milosti k tomu — a s milostí boží bude vám i obtížná věc snadnou. Proste také každodenně Boha, aby vás

sílil, zvláště také při výchově dítek. Litujte také toho, čím jste dosud v tom ohledu provinili, a učíte předsevzetí svědomitě plniti pokyny, které jsem vám dal. Děti budou později za vaši péči děkovati — když ne zde na zemi, tož jistě na věčnosti. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Reformní myšlenky.

Májové pobožnosti konají se čteně, sama Praha jich koná nejméně deset v jazyku českém, a vždy jest předmětem Mariologie. Při soustavném dorozumění všech kazatelů dal by se ročně probrati celý katechismus a při tom navázati vzpomínku také z Mariologie. V jednom kostele by se ku př. probralo »Věřím v Boha«, v druhém o svátostech, v třetím Desatero, jinde křesťanská spravedlnost a dokonalost, konečně jinde krátké dějiny církve neb liturgika a pod., tak aby celý obsah během let se stal majetkem duchovních posluchačů. Bez vzájemného dorozumění kazatelů za vedení arcipastýřova by to šlo těžko. Důvod pro tuto reformu jest, že nevědomost náboženská stoupá, a že mnohé dítě ani ve škole celý katechismus neslyšelo. Všechny velké reformy začínaly katechismem: Kanisius v Německu a ve Vídni, u nás katolická protireformace (Chanovský, Kravařský atd.) rovněž v první řadě katechismem působila.

Po roce by se themata posunula; osvědčené prameny by se podržely a novými zase doplnily. Ba měli bychom býti tak pohyblivými a elastickými, že bychom i serii všech kazatelů o některém tematě měli dáti do oběhu homiletického po kostelích pražských a tak vychovali i v oboru katechetických kázání odborníky.

Život přítomný žádá intensivní pohyb a práci, nevyhýbejme se jí i když v neobvyklých dosud formách se musí konati.

Jiný druh změny májových pobožností by byl, že počet jejich pro máj byl poněkud redukován za to pro měsíc červen, zavedena pobožnost k Srdci Páně, jinde v listopadu za zemělé, přiníž by se mohly probrati i bludy spirítů a podobně, jinde růžencová pobožnost. Celá ovšem reforma by nebyla ponechána jednotlivci, nýbrž společně poradě všech, kdož budou kázati: nova et vetera.

II. Návrh náš, aby utvořen byl syndikát na obranu školy a církve, dočkal se uskutečnění aspoň částečného: klub poslanecký zřídí právnícké středisko za tím účelem. Pomýšlí se zatím na Brno, ač by dle našeho soudu byla Praha jako střed státních úřadů nejvýhodnější.

III. Při zabrání kostelů církví československou stalo se, že do 30 dnů nebylo oznámeno soudu porušení držby a tím formální nedostatek povstal. Ovšem když může někdo porušit držbu kostela, může si jej týmž způsobem vzíti zpět.

LISTY HOMILETICKÉ.

Na svátek sv. Václava, dědice země české.

Napsal Dr. K. L. Řehák.

Svatý Václave, vévodo české země,
oroduj za nás!

(Ze staročeské písně.)

Takto vzývali Češi oslavence dnešního již po devět století, již od dob vraha jeho Boleslava, hněvu téhož nikterak se neleka-
jíce, ježto obecně známo bylo, jak mocným pomocníkem on jest
všem svým věrným ctitelům. Úcta sv. Václava dědila se pak od
pokolení do pokolení. Knížata i panovníci kladli obraz našeho
milého světce na peníze, pečeti, korouhve; úctě jeho zasvěcovali
chrámy i oltáře. Ano, národ náš nazývá rád až podnes vše, co
ve cti míti chce, svatováclavským.

Sv. Václav má úctu ale netoliko u nás, ale i všech národů
křesťanských. V samotném Římě, ve hlavním chrámu tamním,
ve Vatikáně, má zvláštní překrásný oltář, původně založený od
otce naší vlasti, Karla IV., později ale nádherně přestavěný. Na-
chází se tam v příční lodi chrámové, a sice v místech, kde konán
byl poslední obecný sněm církevní ve Vatikáně. Sv. Václav před-
staven je tam v překrásné mosaice, v královském ornátě, s pra-
porem českým v ruce. Nad ním vznáší se anděl, jenž mu za
ztracenou korunu pomíjející přináší korunu slávy věčné.

Za krátkou službu, Bohu a pro Boha bližním konanou, a za
krátké utrpení při umučení má sv. Václav stáletou čest u lidí,
a bude míti neskonalou čest u Boha po všechny věky! A k ta-
kovému důstojnosti i oslavě nebyl povolán sv. Václav toliko sám,
ale povolání jsme k ní všichni, jak píše sv. Petr (I. 2, 9): „Vy
jste národ vyvolený, národ svatý.“

Za dítky boží přijati jsme na křtu, a tehdy i svatým olejem
na hlavě pomazáni, jako králové.

I uvažme: 1. v čem ta naše koruna záleží, a

2. kterak bychom ji i my jednou v korunu nebeskou pro-
měniti mohli?

1. Korunu míti, kralovati, znamená panovati. I má každý člověk pánem či králem býti trojm způsobem. Za jedno jest již skutečným králem; potom může býti králem; a konečně má býti králem. Kterak že se má těmto slovům rozuměti?

a) Předně jsme skutečnými králi, poněvadž Bůh člověka k tomu stvořil, aby vládu nade všemi věcmi stvořenými vykonával, jak se o tom dovidáme o stvoření člověka již v prvé knize Mojžíšově, kde se dočítáme slov Hospodinových těchto: »Učinme člověka k obrazu a podobnosti svému; a ať panuje nade všemi zvířaty i nade vši zemí.« A učiniv prarodiče naše, požehnal jim Bůh, a řekl: »Rostětež a množte se, a naplňte zemi a podmaňte ji, a... panujte nade všemi živočichy, kteříž se hýbají na zemi.« Ale i slunce musí nám tepla i světla dávat, měsíc a hvězdy noci osvěcovati. Lidé učení dovedou ovládati vzduch létadly, hnáti parou stroje, zprávy podávati bleskem, zkrátka ukazují se pány a králi v přírodě, jak Bůh nebeský byl ustanovil.

b) Ale nejen že v přírodě králi jsme, my i můžeme býti králi, a sice ve smyslu duchovním v domácnosti své; v obci mezi spolubližnými svými, když smýšlení jich obrácíme k Tomu, jenž jest Pánem všech věcí, aby od nich dle spravedlnosti byl také uctíván. Kdo dobře dovede poroučeti v domácnosti své, v oboru, do kterého ho byl Bůh ve své prozřetelnosti postavil, věru že by ani za žezlo královské nedal vnitřní blaženost, kterou jemu působí zvedené dítky, počestná čeleď, spravedliví zřízení, moudří spoluobčané jeho. A takovéto kralování může věru konati každý. Ba takto

a) kralovati netoliko můžeme, ale i musíme, netoliko nad jinými, ale i nad samými sebou!

Panovati musíme nad různými sílami i mohutnostmi, jimiž Bůh tělo i duši obdařil, nechceme-li žíti ve světě nespokojeně, a po smrti nešťastně.

Vládnouti musíme zajisté nad rozumem svým, aby se učení Páně doprošoval; vládnouti musíme nad svobodnou vůlí svou, aby se vždy s vůlí boží shodovala; vládnouti musíme citům svým, aby z mezí bohulibých nevybočily.

Smysly naše jsou někdy zbujnými, jako byli poddaní svatého Václava, a pronásledují nás mnohdy a mučí těžce. Nechceme-li se státi posléze jich otroky, musíme panovati my přísně nad nimi. Nemáme ani tak dle slov Páně starati se o to, co budeme jísti, co budeme píti, čím se budeme odívati; ale máme hledati nejprve království božského a spravedlnosti jeho, jsouce ubezpečení, že bude nám vše ostatní, v pravdě potřebné, od předobrotivého Otce nebeského přidáno.

Ó v pravdě! převeliká jest důstojnost člověka, když ho Bůh učinil pánem v přírodě; přijal na křtu sv. za dítko své; a slibuje mu korunu nevypravitelné slávy, bude-li v pravdě na světě kralovati dle vůle jeho.

2 A kterak že máme korunu svou pozemskou proměňovati v korunu nehynoucí nebeskou?

Toho učitelem budiž nám oslavenec dnešní sv. Václav. Ani jemu nebylo lehké, korunu pozemskou vyměnit za nebeskou.

Že se upřímně o to přičiňoval, by náboženství Ježíše Krista v říši jeho prospívalo, získal mnoho krutých nepřátel, kteří mu svým záštítem mnoho utrpení působili. Tak kníže koufímské Rastislav zosnoval proti němu vzpouru takovou, aby ho s prestolu jeho knížecího svrhli. Mnohem více trápila Václava neláska vlastní matky Drahomíry a vlastního bratra Boleslava, kterýžto poslední z návodu jiných odpůrců Václavových neustál, až i bratra svého zrádně u dveří chrámových ve Staré Boleslavi zavraždil.

A jako sv. Václavovi bylo za korunu pozemskou bojovati, trpěti, ano i život ztratiti, tak podobně děje se i nám. Nepřáteli našimi jsou vlastní tělo, zlý svět čili zlí lidé, i ďábel, nepřítel člověčenstva od počátku. Ti všichni na nás doléhají pokušeními, aby nás od Boha odvrátili a o korunu nebeskou oloupili.

a) I pokouší nás tělo svými zvířecími žádostmi, abychom jen jemu, jako nerozumná zvířata činí, hověli, a potom ovšem i jako zvířata zahynuli.

b) Pokouší nás svět trojím pokušením, a sice žádostí očí, čili žádostí po pozemském majetku, na němž by se oči pásli; žádostí těla, bychom jen toho vyhledávali, čeho tělu se chce; i pýchou života, čili žádostí po chvále a slávě u lidí, abychom na oslavu boží zapomínajíce jednou jako zpyšnělí andělé zavržení byli.

c) Svádí nás konečně i ďábel, jenž dle slov apoštolských obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil. Ten naplňuje mysl naší rozličnými předsudky, zaslepuje rozum, oslabuje důvěru v Boha, jakož již prvním rodičům radil: »Nedbejte zákazu Hospodinova. Budete-li jísti se stromu, s kterého vám zakázal, štěstí vám nepřeje; vyrovnáte se jemu, budete sami jako — bohové!«

Tolik tedy nepřátel. Kterak se jim ubráníme? Spasitel radí: »Bďte a modlete se!« »Kdo chce býti mým učedníkem, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!« Sv. Václav jest nám v počínání takovém vzorem! Nepřestal zlo potírati, Bohu věrně sloužiti, pro jeho čest horovati, až za korunu pomějící obdržel korunu slávy věčné.

Jednejme dle vzoru našeho sv. knížete, abychom i my jednou jako on mohli pout pozemského života svého končiti slovy apoštola národů (II. Tim. 4, 7): »Dobrý boj jsem bojoval, běh (života) dokonat, víru jsem zachoval. Naposledy složen jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá Pán!« Amen.

Neděle devatenáctá po sv. Duchu.

Požehnání, na křesťanském služebnictvu spočívající.

»I poslal služebníky své, aby povolali pozvaných na svatbu.«

(Mat. 22, 3.)

Král učinil synu svému svatbu. I poslal služebníky své, aby povolali pozvaných na ni. Někteří pozvaní však sjímali služebníky, posmívali se jim a zabili je. A král pomstil své služebníky. Vidíme tu, jak pán se zastává svého služebnictva. A je to zcela v pořádku, neboť i služebnictvo náleží k rodině. O rodině v užším smyslu jednali jsme po několik neděl, i věnujme pozornost také rodině v širším smyslu — a tu k ní náleží i služebnictvo. I chci vám ukázat, jaké požehnání spočívá na křesťanském služebnictvu. Je tedy toto kázání jen pro služebnictvo? Nikoliv — neboť i když nejsi v životě služebníkem, přece se může přihoditi, že budeš museti zastupovati místo služebníka v domě. Kolikrát musí syn otci nahraditi pomocníka, dcera matce děvečku! Vlastně jest každý člověk služebník, neboť Kristus praví: »Kdo jest největší mezi vámi, buď služebníkem všech.« »Poněvadž já, Pán a Mistr, umyl jsem nohy vaše, i vy máte jeden druhého nohy umývati. Příklad zajisté dal jsem vám, abyste jakož já jsem učinil vám, tak i vy činili. Amen, amen pravím vám: Není služebník větší nad pána svého aniž posel větší nad toho, kdo ho poslal.« (Jan 13, 14-16.) Kázání pro služebnictvo je tedy pro všechny. Svatý Pavel píše v listě ke Koloským (3, 22.—24): »Služebníci, po-lušni buďte ve všem pánů svých tělesných, ne na oko sloužíce, jako lidem se líbíce, ale v prostotě duše, bojíce se Boha. Cokoli činíte, ze srdce číte, jako Pánu a ne lidem, věduce, že od Pána vezmete odplatu dědictví. Pánu Kristu služte!« Z těchto slov vychází na jevo, jak Kristus Pán trojím způsobem služebnictvu požehnává. Tato slova nám tedy ukazují požehnání na služebnictvu křesťanském spočívající.

I. Mají-li služebníci Krista, dodává jim v domě nové důstojnosti. Postavení vaše v domě je podřízené. Váš čas a síly náleží totiž pánu vašemu, a k tomu musíte se zaměstnávat ještě nepatrnými, obtížnými a leckdy i špinavými pracemi. Nepříjemnost tohoto postavení bolí vás a uráží jmenovitě vás cit pro čest. Mnohý míní, že se tím uráží jeho lidská důstojnost. Tomu však tak není. Je-li služebník křesťanem, nevidí a necítí se v žádných poměrech znehodnoceným, ponížným a odstrkávaným, nýbrž ve všem náležitě ctěným. Kristus jakoby se ho ptal: »V čem hledáš důstojnost svého postavení v domě?« Snad v jemnější práci? Ale žádná práce nehanobí, ani práce sebe nepatrnější — jakmile ji nábožná mysl posvěcuje. Či hledáš tuto důstojnost v tom, aby se ti dostalo jistých zevnějších předností před osatními lidmi? Ale tyto přednosti v pravdě tě nepřevyšují, i když se z nich raduješ. Co bys chtěl svou poníženost nádherou šatstva přikrýti? či bys chtěl

vypadati jako pán? Ale ať se strojíš, jak chceš, své postavení tím nezměníš; dle Písma sv. je nejkrásnější ozdoba čisté, bobabojně obcování, pohled na ně mnohé nevěřící již pro Krista získal. Zevnější ozdoba nezvyšuje tvoji důstojnost. Či myslíš, že se tím povýšíš, když si k pánům svým volnosti dovolíš a na vlastní vrub jednati budeš? Tím obracíš pořádek boží, neboť Bůh skrze svatého Pavla dí: »Služebníci, poslušni buďte ve všem pánům svým tělesným.« Tedy všechno to, co jsi vypočítal, nedodává ti důstojnosti v domě. V čem tedy záleží vaše důstojnost? V tom, »abyste Pánu Ježíši ve svých pánech sloužili.« Evangelium chce: všechno vaše jednání a konání má býti ve spojení s naším nebeským cílem; a aby se toto spojení utvořilo, máme práce svého povolání konati s pevným pohledem k Pánu Ježíši. Všichni máme svým denním konáním dle sil svých k tomu přispívati, aby k nám přišlo jeho království a aby se konala vůle jeho. Tak mu majt i nejvyšší i nejnižší sloužiti, tak páni, tak i služebníci. Nemyslete, že tento vztah je při mnohých nepatrných pracích nemožný; spíše mějte za to, že každé konání lidské může býti konáno ve spojení s Bohem, z lásky k Bohu, a že Spasitel, který sklenici vody, podanou žíznivému pro něho, pokládá za službu jemu prokázanou, právě tak každou, i v nejnižší službě prokázanou pomoc pokládá za prokázanou sobě.

Abyste toto důstojné postavení zaujímali, nechtějte nic jiného než Bohu ve svých pánech sloužiti. Co konáte, konejte ve jménu jeho, a co nemůžete v jeho jménu konati, to nekonejte! Nečiňte nikdo více, co by vás z jeho služby zapudilo, co by bylo proti jeho slovu, tedy také proti pokoji a spasení duše její! Jenom tím, co jest počestno, spravedливо a dobré, co vás ctí a zdobí, jen tím sloužíte Pánu. Na to nikdy nezapomínejte!

Jenom tehdy, když takovéto postavení zaujímáte, ve všem za služebníky Krista Pána se pokládáte. Jen tehdy povznesete se snadno nade všechno, co vám vaše poddanost znechucuje. Pak se nebudete hněvati, že sloužíte. Kristus — Pán váš — přivedl službu k vysoké cti. Sám pravil: »Nepřišel jsem, abych si dal sloužiti, nýbrž abych sloužil a život svůj za mnohé položil.« Když se budete pokládati za služebníky Kristovy, nebudou vám nepatrné práce, které konáte, proti mysli, neboť co konáme z lásky k němu, to není nepatrné. A kdyby na vás někdo něco nečestného žádal, odpovíte rázně s Kristem: »Odstup, satane, Bohu samému se klaněti a jemu samému sloužiti budeš.« Když se pokládáte za služebníky Kristovy, nezarazí vás přinucování, kterému se ve službě podrobovati musíte; neboť smýšlením svým jste svobodni, sloužíte rádi. Nezarazí vás mzda, kterou za svou službu dostáváte, neboť nemáte srdce nájemníka. Nezarazí vás skrovná chýše, v níž bydlíte, neboť v domě chudého můžeme býti právě tak ctihodnými jako v domě boháče. Nezarazí vás ani zásady panstva, když se protiví evangeliu, neboť jest vám jednati nejprve s domem, nikoli s jejich smýšlením. Snad se vám podaří vniknouti do jejich smýšlení, vždyť se mnohým nábožným služebníkům

podánilo i pohanské pány ku křesťanství obrátiti. Kdyby však přece vaše křesťanské smýšlení mělo trpěti pohanským smýšlením a porušením vašeho panstva, řiďte se příkladem apoštolů: vyjděte odtud a odvrzte prach se svých nohou. To je důstojnost vašeho postavení, které vám dodává Kristus Pán, když jemu ve svých pánech sloužíte.

II. Mají-li služebníci Krista Pána, dodává jejich denním pracím nového ducha. Kristus Pán vás napomíná ve smyslu světa: »Služebníci, konejte svou povinnost!« — Svou povinnost může i otrok činiti; ale koná ji jen, protože se bojí, a to ne Boha, nýbrž lidí. A jak koná povinnost služebník, který Krista nemá? Činí, co nezbytně musí, ani o vlas ani o minutu více. Pořád aby ho k práci vybízeli, skoro stále ukazuje nechuť k práci a prozrazuje, že mu na tom málo záleží, zda-li se mu práce podaří či ne. Ukazuje sice také někdy horlivost, ale jen pokud ho pozorují; ale jakmile není pozorován, oddává se opět svému pohodlí.

Požadavky, které má k sobě samému, jsou jako služby, které svému panstvu prokazuje. Je spokojen, když se může chlubit, že nekradl a. nepodváděl. To však je špatná chloubka; neboť praví příliš málo. Je to spolu však pochybná chloubka, neboť nedbalý služebník okradá pána svého o čas a pokrytecký služebník na oko podvádí pána svého o důvěru, kterou tento k němu má. Je tedy přece zloděj a podvodník. Vůbec zkušenost učí, že často hluboce klesli ti, kteří svou nevinností před světem se honosí a že největší předbůzky měli by dostati lidé, kteří nejvíce křičí, že jim nikdo nemůže nic vyčítati.

Při takých bezvýznamných věcích netřeba se zdržovati. Mluvíme o novém duchu, který ve spojení s Kristem na služebnictvo a jeho denní práce přichází. V prvním listě k Timotheovi žádá sv. Pavel služebníky, »by pánům svým sloužili«. Sloužiti — to je pravé slovo pro ducha Kristova. Sloužiti neznamená otročiti, otrokem býti. Neznamená také určen býti k otročení, spíše znamená býti dovedný, ochotný k sloužení. Tak budete sloužiti, jestliže se budete řídit dle dalších slov sv. Pavla v listě k Efeským: »Cokoli činíte, ze srdce činite, jako Pánu a ne lidem!« — Tak daleko to dovedete, když si budete stále vědomi, že »jste ve službě Páně«, tedy že s ním máte obcovati, na něho dbáti, na jeho pokyny pozor dáti, jeho předpisům, jeho vedení se odevzdati.

Pak bude mítí vaše práce tři tahy, které sv. Pavel popisuje. Budete nejprve pracovati a poslouchati, ne na oko, abyste se lidem líbili, nýbrž v úmyslu, prospěti svým pánům, i když na vás nehledí, budete jim věrní a oddaní. Budete za druhé pracovati a poslouchati s upřímným srdcem, bude upřímná horlivost a laskavost ve vaší horlivosti; bude lze viděti, že máte smysl pro denní práce a chuť k nim; budete při nich, abych tak řekl, s tělem i duší. Vůle vaše bude ještě lepší než výkon váš a účast duše vaší bude mítí ještě větší cenu než práce rukou vašich. Budete na třetí pracovati v bázni boží. Bázeň boží dodává svědomi-

tosti, věrnosti, která se nedá ničím podplatiti, vytrvalosti, která nemůže býti ničím překonána. Tak budete schopni dle slov svatého Petra (I. 2, 18), »abyste byli poddáni ve vši bázni pánům, netoliko hodným a mírným, ale také nehodným«. Ctihodní jsou tedy služebníci, kteří slouží jako pánům a ne lidem. Jak jsou povzneseni nad služebníky na oko, kteří si u pánů jen něco zasloužiti chtějí, ale s pány si zásluhy dobýti nechtějí. Zcela jiný je duch, který vás oživuje. Jest to duch pravdy, radosti, nábožnosti. Sloužíte Pánu a ne lidem. Ale právě tím budete všem v domě, velkým i malým, tak prospěšní, tak důležití, tak nepostradatelní. Jak třeba si vás vážiti. Ale také dlužno vás blahoslaviti.

III. Mají-li služebníci Krista, dává jejich zásluhy novou odměnu. Nemíním však zvýšení platu, postoupení do vyšších, lepších poměrů. To by byla obyčejná odměna, odměna světa. Kdo tuto odměnu hledá, nalezne ji; ti, kteří nic jiného nehledají, jsou jí ukojeni. Myslím odměnu, na kterou nás apoštol upozorňuje slovy: »Vězte, že od Pána vezmete odplatu dědictví.« To je odměna, která vám patří, vždyť sloužíte Pánu. A tato odměna je vám jistá, neboť Bůh, který vás povolal, je věrný ve svých zaslíbeních. Ale nemyslete, že vás odmění až na věčnosti, již zde na zemi odplácí vám za to, co jste mu v jeho bratřích učinili.

1. Neboť vaši páni budou vás milovati. Jak by tomu mohlo býti jinak? Tak zlých je jen málo, kteří by láskou za lásku nebyli naplněni. I vy, služebníci, to zakusíte. Páni nemohou přehédnouti vaše dobré smýšlení, když je nezměnitelné, když zůstává za všech poměrů stejné. Nemohou neuznati vaši mravní cenu, když se při každé příležitosti objevuje a léty vždy více se vyvíjí. Vždyť žijí v denním požitku věrnosti naší. Když upřímným srdcem sloužíte, odplatí vám páni jen vyjednanou mzdu? Nebudou moci a budou cítiti, že to nemohou. Zaplatiti se dá jen práce, ale láska nikoliv. Jaký to pohled pak, když lásku za lásku dostáváte! Jaké zadostučinění, když doznati musí, že nemohou vám dle zásluhy odplatiti. Jaká odplata, když i po několikaleté vzdálenosti ještě důkazy lásky obdržíte od svých bývalých pánů.

2. Ale Kristus nevyplácí jen láskou pánů, nýbrž i požeňným vašich prací, práce se vám bude dařiti. O egyptském Josefu píše Písmo sv. (I. Moj. 39, 2—3): »Pán byl s ním a byl mužem, kterému se dařilo vše, co podnikal.« To je sláva každého služebníka, který slouží Pánu, nikoli lidem. Domácnost kvete při takových pomocnících, práce jde od ruky, opatrností škodě se vyhne, pořádek vládne ve všech věcech, čistota zdobí každé místo. Můžeme jen do domu vstoupiti, cítíme hned všude ducha pravidelnosti, pilnosti, kázně a stopy blahobytu zcela přirozeného pod takovým vlivem. Jak je vám v srdci, když vidíte, jak se vašim pracím daří? a když se nemusíte báti oka Páně, které srdce a ledví proniká? Řekněte, může býti něco krásnějšího než býti nástrojem požeňným v ruce Kristově?

3. K tomu ještě mnoho vnitřních radostí, které vám Pán dává, když jste věrní a nábožní služebníci. U lidí, kteří Pánu Ježíši slouží, tvoří se nebeský blažený stav duševní. Jsou plni víry. Na slunci víry však tvoří se vnitřní člověk v dokonalou jasnost, čistotu, pevnost, radost, a pozemské denní práce dávají k tomu potřebné popudy. Taci lidé dědí od Pána, poněvadž s ním žijí, žijí s Pánem, protože pro něho pracují. S tímto blaženým duševním stavem spojuje se blažený pohled do minulosti. Činili jste svou povinnost, nešťíteli jste se žádné námahy, všemu jste věnovali náležitou pozornost, i když jste nemohli každou nehodu a ztrátu od domu odvrátiti, i když jste nemohli všechno provésti, co jste zamýšleli, svědectví svědomí vašeho: »Dobře jsem to učinil, sloužil jsem svým páním jako Bohu«, to svědectví vám nikdo nemůže vzíti. Toto svědectví si berete s sebou, když se loučíte — buď abyste nastoupili jinou službu nebo abyste si založili vlastní krb nebo když klesáte v chladný hrob.

Pak teprve přijde pravá odplata dědictví tam u Pána. Tuto odplatu nedovedu vylíčiti. Věčnost jest odplata za každou nábožnou snahu, za každý dobrý skutek, za každou šlechetnou obět, za každou pravou zásluhu. Věčnost jest vývin každého šťastného začátku, každé dobře využití síly, každého posvátného poměru. Věčnost jest vyrovnání každého nepoměru, který zde čas nedovedl vyrovnati. Dobří služebníci nepotřebují se věčnosti lekati, za kolik věcí je má odškodniti! Tam bude dokonalá odplata dědictví za všechno.

Že vše to, co jsem dnes vám pravil, je možné, dokazuje nám příklad Milosrdných sester. V každém nemocném vidí Krista Pána a ošetřují ho s obdivuhodnou trpělivostí, ať je známý nebo neznámý, ať trpí sebe ošklivější nemocí, ať prosí mírně nebo tvrdě. Nemocným věnují den i noc, celé své pohodlí, své mládí, zábavy světské. Jejich světem je sál v nemocnici, jejich zábavným místem umrlčí komora, jejich zábava čistění prádla nemocných. Při tom jsou laskavé a veselé, jsou blažené ve svém Spasiteli, který řekl: »Co jste učinili nejmenšímu z bratří mých, mně jste učinili.« Jak povznáš a zušlechtuje lidi náboženství kříže, jak je odměňuje! Nuže služme všichni věrně Pánu svému, vysocí i nízcí, abychom mohli jednou slyšeti slova: »Služebníku věrný, poněvadž jsi byl nad málem věrným, nad mnohým tě ustanovím, vejdi do radosti Pána svého.« Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle dvacátá po sv. Duchu.

Povinnosti služebnictva.

»Potkali se s ním služebníci.«

(Jan 4, 51.)

Pán Ježíš uzdravil do vzdálenosti syna královského úředníka. Když se vracel od Pána Ježíše, potkali se s ním služebníci a zvěstovali mu, že syn jeho živ jest. I uvěřil on a dům jeho všechen,

tedy i služebníci. Jak dobrými služebníky tedy byli. Když jsme dnes týden uvažovali o požehnání, na křesťanském služebnictvu spočívajícím, chceme dnes pokračovati a ptáme se, jaké povinnosti služebnictvo má.

I. Služebnictvo má své pány ctíti. Neboť svatý apoštol dí: »Čest, komu čest.« Páni nejsou jen jejich nadřízení, nýbrž i zastupci boží, proto jim náleží patictná úcta. Páni zastupují také místo rodičů. Když tito nejsou s to, aby děti doma uživilí a zaměstnali, předají je mistru, aby je vyučil a jim práci dal, nebo pánu, by v jeho službě živobytí našli. Tím také mu přenechávají svá práva. Jedno z těchto práv jest úcta. Tedy i pánům jsou služebníci povinni prokazovati úctu. A ta musí býti především vnitřní, mají o svých pánech dobře smýšleti, mají se varovati uraziti je nebo vzbuditi jejich nevěli. Tato úcta musí býti však také zevnější, mají se chovati pokorně, uctivě, laskavě. Prorok Malachiáš dí: »Dobrý služebník ctí svého pána.«

II. Služebníci mají dále poslouchati. To vyžaduje pořádek a blahobyt v domě. Bez pobožnosti členů rodiny není spolupůsobení, soulad, pokoj, pokrok v domě myslitelný. To vyžaduje již jméno služebníka. To již naznačuje člověka, který není svým pánelem, nýbrž pána nad sebou uznává. Poslušnost jest pro služebníka tak podstatná jako pro slunce svit a pro oheň teplo. To vyžaduje také plat, který služebník dostává. Pán mu dává živobytí a mzdu, za to mu věnuje služebník svůj čas, své síly a poslušnost. Poslušnost ta vztahuje se nejprve na domácí práce, na ty, pro které byl najat. Není mu dovoleno tedy své práce sám si dle libosti voliti, ke kterým má chuť a náklonnost, nýbrž má konati to, co mu pán nařídil. Služebník je zde k vůli pánu a nikoli obráceně. Proto také určuje pán a nikoli služebník práce, které za prospěšné pokládá. Má také poslouchati ve věcech spasení duše vzhledem k předpisům, které mu pán dává, aby spasení jeho duše podporovali. Pán má povinnost starati se o blaho duševní svých podřízených, pak mají i tito povinnost řídit se jeho předpisy.

To vyžaduje jeho vlastní prospěch, neboť co mu pán předpisuje, může jen dobré ovoce nésti. Každý služebník měl by býti rád, když nalezl pána nebo paní kterým více ještě záležel na duši než na těle jeho, kteří jeho nezkušenosti nebo lehkomyšlnosti zabráňují, kteří náboženství dbají a k náboženským předpisům a povinnostem ho přidržují. Takým pánům je povinen vděčností po celý život, neboť učinili pro něho více než kdyby mu byli k nejlepšímu postavení dopomohli.

A poslouchati má rychle, jak onen služebník v evangeliu, o kterém jeho pán dí: Řeknu-li mu, pojď, jde... Má poslouchati přesně tak, jak to pán nařídil. A kdyby i věci lépe rozuměl, má poslechnouti, nanejvýš může uctivě upozorniti, jak by se věc dala lépe provésti, ale když pán na svém trvá, má přesně uposlechnouti. Nezná všechny úmysly pána svého, a když mu z nešikovných rozkazů škoda povstala, je jí sám vinen. Má po-

slouchati ochotně, nikoli s odporem. Leckdy mu to případně za těžko, ale ať si vzpomene na svého Spasitele, který nepřišel, aby si dal sloužiti, nýbrž aby sloužil, a jaké obtíže, ano i dřevo kříže na se vzal, pak at spojí své práce s pracemi Páně a pro Boha jako Spasitel ať je poslušný. Má tedy při poslušnosti Boha míti na mysli. Má-li Boha na mysli a slouží-li v pánu svém Bohu, bude poslouchati nejen hodného, nýbrž i nehodného pána, jak ujišťuje sv. Pavel ve slovech, která jsem předešlou neděli vložil.

Tím je také zodpověděna otázka, jak daleko poslušnost sahá, totiž tak daleko, jak se Bohu líbí, jak se to s jeho ctí a chválou a jeho příkazy shoduje. Když by tedy pán něco poroučel, co jest hřích, nemá poslechnouti. Tedy nemá se dáti pánem svěsti, aby lhal, jiným škodu dělal, prostopášnosti pánovy podporoval, služby boží ve svátek a v neděli zameškal. To musí více poslouchati Boha než lidí.

III. Dále jest povinností služebnictva věrnost.

1. A to nejprve věrnost ve správě jmění pánova. Má nejprve jmění páново nechati nedotknuté. Jako si nesmí sám z toho jmění něco vzíti nebo poškoditi, právě tak nesmí dopustiti, aby jiní mu škodili. Nejsou majiteli a proto nesmí bez dovolení pánova něco jiným darovati. To by byla krádež. Právě tak nesmí si nic přisvojiti, když má dle svého mínění malý plat. Vždyť se smluvili o něm, může o zvýšení prositi, ale sám se nemá odškodňovati.

2. Má býti věrným ve vykonávání nařizených prací. Má čas svůj dobře vynaložiti a horlivě práci svou konati, ať se pán dívá nebo nedívá. Neboť jest placen za práci, nikoli za zahálku.

3. Dále má býti věrným ve vytrvalosti ve službě. Bez příčiny nemá ji předčasně opustiti. Je pro něho špatným vysvědčením, když každou chvíli službu mění. To dokazuje, že byl buď lenivým nebo nespokojeným nebo že se nesnáší. Na druhé straně má leckdy pán velikou škodu, když bez příčiny služebníka službu opouští, zvláště když má nutnou práci, jako o žních nebo při nemoci v rodině.

4. Konečně má býti věrným v udržování rodinné cti. Čest a dobré jméno jsou ještě větší statky než peníze. Ma-li již jmění chrániti, má-li šetřiti dobrého jména každého hližního, tím více má šetřiti dobrého jména svých pánů, se kterými jest užšími svazky spojen, k jejichž rodině patří. Má býti tedy také mlčenlivým a rodinná tajemství zachovávat. Co se doma děje, do toho světa nic není, to se nehodí na trh, to má doma zůstati. Často je panstvo nuceno učiniti služebníka důvěrníkem věcí, které přádem před jinými zatajiti chce. Tím méně smí panstvo své očerňovati a křivě je obžalovati nebo jiným donášeti, a tak nesvár a rŕznice mezi panstvem a sousedstvem síti. Tím méně smí sváděti děti svého panstva ke lži, neposlušnosti, k nemravnosti.

Buďte tedy spokojeni, služebníci, a konejte řádně své povinnosti. Musíte se ovšem namáhati, ale můžete býti ve stavu svém spokojenější než v jiném. Až si založíte svůj vlastní krb, budete míti více práce a starostí. Nyní musíte pracovati, ale víte také,

kdy si smíte odpočinouti; nyní musíte poslouchati, ale sednete si ke stolu a nestaráte se, jak si jídlo zaopatříte; máte nyní dbáti prospěchu svého panstva, ale staráte se jen o spasení své vlastní duše. Bůh mohl vás povolati do vyššího stavu, ale povolal vás do vašeho stavu, aby zajistil spasení duše vaší. Proto buďte spokojeni a děkujte Bohu, neboť váš stav jest stav Pána Ježíše, který byl uctivý, poslušný a věrný služebník, dokud žil. Ve svém stavu můžete snáze spasení duše a veliké slávy nebeské dojíti. Proto buďte spokojeni, uctiví, poslušni, věrní ve všem a to pro Boha. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.

Neděle dvacátá první po sv. Duchu.

Povinnosti chlebedárců.

»Podobno jest království nebeské člověku králi, kterýž chtěl počet klásti se služebníky svými.« (Mat. 18, 23.)

Člověk král, který chtěl počet klásti se služebníky svými, jest Bůh, a my všichni jsme jeho služebníky. Od nás ode všech bude jednou požadovati, abychom kladli počet, jak jsme mu sloužili. My jsme mezi sebou spoluslužebníky, i když je někdo pánem, chlebedárcem a druhý je mu podřízeným, jeho sluhou. Jak často chlebedárce je vůči svému podřízenému ukrutným, podobně jako služebník, který byl pánu svému dlužen deset tisíc hřiven. Ale ukrutného prácedárce může stihnouti také podobný trest. Proto bude dobře uvážiti také, jaké povinnosti mají chlebedárci vůči svým podřízeným.

I. Podřízený stojí ke svému chlebedárci v trojím vztahu: jest jeho sluhou, jeho spolubratrem a obyvatelem téhož domu. Dle toho vztahu jest také povinnost chlebedárcův trojí. Sluhovi dluhují mzdu, spolubratru lásku a spoluobyvatelem domu péči.

Nejdříve dluhují jim mzdu. Oba uzavřeli spolu smlouvu, sluhové slíbili věrnost a pilnost, chlebedárci přijali pak povinnost služebnictvo živiti, t. j. jim přiměřenou mzdu a stravu dávat. Jako chlebedárce trvá na splnění toho, co služebnictvo splnilo, může i toto žádati na chlebedárci splnění slibu, který mu dal. K tomu má plné právo a chlebedárce přísnou povinnost

Tuto povinnost ukládá mu spravedlnost; neboť služebník podrobuje se jeho vůli, obětuje mu své síly, svůj čas, svůj pot, svoji svobodu. Co je spravedlivějšího než že za to odškodnění mzdu vyžaduje? »Hoden jest dělník odplaty své,« praví sv. Pavel (I. Tim. 5). »Když pro tě někdo pracuje, dej mu brzy jeho mzdu a nenech mzdu nádenníka svého u sebe,« napomíná starý Tobiáš syna svého. Tato mzda má býti spravedlivá, t. j. má býti přiměřená práci služebnickové a užitku, který z ní chlebedárce má. Kdo mnoho a těžce pracuje, má býti také lépe a bohatěji odměněn, a kdo větší užitek chlebedárci přináší, má také míti větší podíl

na tomto užitku. Když při zvláštních příležitostech jako v nemoci, při požáru a jiných nehodách kromobyčejné služby koná nebo pracuje přes stanovený čas, zasluhuje zvláštní odměny. Vůbec nemá chleboďárce při určení mzdy býti lakomým, jeho vlastní prospěch vyžaduje, aby se ukázal štědrým; neboť čím bude štědřejším, tím pilnějším bude pravidelně sluha a tím méně se dá k nevěrnosti svěřiti. S lakomstvím se daleko nedojde; neboť služebník nalezne dosti prostředků, by se odškodnil. Mimo to je lenivý a připravuje pána o mnohý zisk.

Spravedlivá mzda musí býti také úplně splacena. Zadržování neb ujímání mzdy je hřích do nebe volající. To si mají vzít k srdci chleboďárci, kteří při každé příležitosti něco ze smlouvené mzdy strhávají neb ji nevyplácejí; každý okamžik má výlohy, které by měl vlastně pán kryti: Je spravedливо nechati ho platiti, co již stáším neb užíváním samo sebou se rozbilo nebo co nezkazil zúmyslně? Takto ztrácí služebník mnoho na své mzdě. Je mu bolno, když trpce vydělaný krejcar má opět chleboďárci dáti. — Jiný půjčí chleboďárci peníze, bez jistoty a leckdy o ně přijde. Čeho se mají tací nesvědomití chleboďárci obávat?

Totéž platí o zdraví, kterou mají chleboďáci služebnictvu dávat. Nemají-li dle slov Písma sv. zvířeti, které na mlatě mlátí, ústa svazovati, tím méně služebníku a děvečce, kteří celý den ku prospěchu pánů pracují. Mají je nechati hladověti, nebo jim jako psům odpadky dávat, nebo jim špatnou a nezdravou stravu dávat? Co si počne služka s malým penězem, které jí panstvo místo večere dá? Může jim ukojiti hlad, který u ní není divem, když pomýšlíme na její namáhavou práci?

II. Druhou povinností chleboďárců je láska, mají se služebnictvem laskavě zacházeti, neboť nejsou otroci, nýbrž bratři a sestry svých pánů, dítky téhož nebeského Otce, údové těla Kristova a dědicové jeho věčné slávy. I když jsou nyní pánům podřízení, přece jsou povoláni s ním jednou sdíleti tytéž radosti v nebi, ano snad větší odplatu obdrží než jejich páni. Duše služebníková má tutéž cenu jako pánova; neboť je vykoupena krv. Kristovou a platí snad v očích božích více, poněvadž je více okrášlena posvěcující milostí. Zkrátka: služebník je bližním pánovým a proto má tento laskavě s ním zacházeti dle slov Kristových: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.

K tomuto důvodu přichází ještě jiný, který spočívá ve služebním poměru. Sluha vidí ve svém pánu takofka svého otce, jemuž následovně připadá úloha zastávati u něho místo otcovo. To místo však zastávají jen tehdy, když se služebnictvem laskavě zacházejí. Nad to je stav služebníkův sám sebou ponížující i nemá tvrdým zacházením dále ještě býti ztěžován. Je dosti smutné, má-li záhy opustiti otcovský dům, aby si mezi cizími lidmi a nebezpečími rozličného druhu svůj chléb vyhledával. Když se mu ještě špatného zacházení dostane, jak ubohý stojí tu ve světě.

Proto tentýž apoštol, který sluhy k poslušnosti vybízí, bere je opět v ochranu proti špatnému nakládání. Pišef (Ef. 6. 9):

»A vy, páni, též také čiňte jim, uskrovnějte pohrůzek, vědouce že i jejich i váš Pán jest v nebesích, a přijímání osob neru u něho.«

Zcela zvláště náleží služebníkům laskavé zacházení, když se zvláštní věrností vyznamenali nebo nejlepší svá léta, snad i zdraví ve službách pána svého obětovali. Tací zasluhují spíše jména přátel než služebníků. Zářící příklad tu dává sv. František Sil. Nejen jeho spisy, nýbrž i skutky dýší láskou.

III. Třetí povinnost chleboďárců jest péče o časné i věčné blaho služebnictva, poněvadž bydlí v téže domácnosti. Tím stojí pod dozorem pánovým. Tuto moc mají pak od Boha. Není moci mimo moc z Boha. Proto také třeba jí užívati k cíli, ke kterému dána byla. Který jest tento cíl? Čest a chvála boží. Proto mají páni této moci také ke cti a chvále boží užívati. Jen pod tou podmínkou byla jim moc dána. A to činí, když se starají o duchovní blaho jejich. To jest dle slov sv. Augustina vlastním znakem pravého křesťanského panstva. Těmi slovy v mírnější formě vyslovil totéž, co píše sv. Pavel Timotheovi: »Kdo o domácí nepečuje, zapřel víru a je horší než nevěrec.« A proč? Protože neukazuje horlivosti pro Boha, což jest význačným znakem víry. Jak mohu o člověku souditi, že má víru, když je mu lhotejné, zdali služebníci Bohu slouží nebo se mu rouhají? Zapřel víru. Ano, jest horší než nevěrec; neboť pohané a nevěrci horlili pro falešné boby a nepřipustili, by se jim někdo v domě rouhal. Mají tedy více náboženství než páni, kteří se o náboženské a mravní chování služebníků nestarají. I vlastní prospěch pánů toho vyžaduje. Nezřídka slýchati lze žaloby do vzdorovitosti, lenivosti a nevěrnosti služebníkův. Když je páni ke konání náboženských povinností přidržují, budou věrní, svoji práci budou svědomitě konati a pány své ctíti. Čím více je k nábožnosti nabádáte, tím věrnější služebníky míti budete. To je jedna stránka pro-pěchu, druhá jest ta, že boží požehnání tím bohatěji bude na vás spočívati, čím věrněji mu bude v celém domě slouženo. Hodný služebník rozmnožuje vám statek, nehodný ho snižuje. Máte je ode všeho zlého, zlých společností, známostí zdržovati, ke všemu dobrému povzbuzovati.

Chcete-li míti hodné služebníky, pečujte, aby byli nábožnými. To vyžaduje váš vlastní prospěch a vaše věčná blaženost. Neboť tam vám bude na onom světě počet klásti také, jak jste se o své služebníky starali. Proto dávejte od této doby lepší pozor a pečujte o duši jejich dle napomenutí sv. apoštola: »Vy páni, co správného a spravedlivého jest, prokazujte služebníkům, neboť víte, že i oni Pána na nebesích mají.« Amen.

Jan Nep. Jos. Hořký.

Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu.

O bázni před lidmi.

Nepřátelé Páně pravi zvláštní chválu o Pánu našem řkouce: «Pravdomluvný jsi, nedbáš na žádného.» Zvláštní chvála, neboť ohledy na osoby často i pravdě zavážou ústa a pro ohledy musí trpěti pravda. Ale ne tak se věc má při Mistru našem, aniž se tak má míti při učednících jeho. Tak i nám má býti pravda nade vše ohledy lidské věci vedlejší. Neboť ohledy lidské neb bázeň před lidmi jest ona bezpodstatná bázeň, k vůli které člověk opouští dobré a svěsti se dá ku zlému, jen k vůli tomu, aby se lidem líbil.

Tato bázeň bláhová jest jako modla dnešního dne, před kterou ohýbají kolena všechny třídy lidí, k vůli které se opouští ctnost se svatým okolím svým a volí opak ctnosti, jak to Dante dí: hřích vyvýšený a ctnost pošlapaná.

«Tato bázeň před lidmi jest úskalí, o které se nesmrtelná duše křesťanská raní. Ohledy lidské jsou jako velká voda. Všecko se poddává proudu jejímu, aby se zalíbilo aneb aspoň neznelíbilo, pustí se s proudem tisíce duší, aby s tisíci jinými dušemi šly záhubě vstříc. Uvažujme, proč máme jí pogrdati.

1. Pobrdej bázni lidskou, neboť jest nerozumná. Bůh jest tvým pánem, Bohem zákonodárcem. My jsme bytosti rozumné a proto máme se řídit dle zákonodárce svého. Co ale může býti pošetilejšího, než k vůli lidem — zákona božního nedbati? Kdo jsou ti lidé, k vůli kterým se ostýcháš? Jsi snad jim více povinen nežli Bohu svému? Můžeš od nich více očekávati nežli očekáváš od Pána Boha svého? A mohou ti více škoditi než Pán tvůj? — Oni lidé, kteří příkladem svým vybízejí k zanedbávání zákona božního, to jsou tak zvaný »svět«, jemuž se Bůh protiví. Slyšte, jak hřímal Isaiáš do duše lidu svému (51, 7): Poslouchejte mne, kteří znáte, co spravedlivého jest, lid můj, zákon můj v srdci jejich; nebojte se pohanění lidského a rouhání jejich nestrachujte se. Nebo jako roucho, tak jísti je bude červ, a jako vlnu tak zžere je mol: ale spasení má na věky bude a spravedlnost má v národy národů... Kdož jsi ty, abys se bál člověka smrtelného, a syna člověka, který uschne jako seno? — Jestliže několik poddaných proti Bohu se bouří, sudte sami, zdali moudré, k nim se připojiti a Boha a ctnost opustiti? Bude trest náš menší, že snad více jest těch, kteří hřeší? Aneb bude hřích náš tím omluven, že bylo jich více, kteří takto hřešili?

2. Nikoliv. Stejná vina, stejný trest zůstává. Velká vina, velký trest, protože k vůli lidem opustiti dobré a přidržeti se zlého, jest také urážkou, kterou činíme Mistru našemu.

On sám jest naším učitelem, který nás učil životu pravému příkladem svým a k vůli němu máme trpělivě nésti i trpké okamžiky, které na nás posílá. Jinak bychoň byli křivopřesečníky proti Pánu Ježíši. Čím můžeme větší pohanu Kristu Ježíši způsobiti?

biti, než k vůli lidem nedbati Toho, který pro nás všechno dal i život svůj. Což má nauka Ježíše Krista na sobě něco nepočestného — něco, zač by se hodný stydět měl? Anebo mají řeči lidí špatných větší vliv na tebe než příklad horoucí lásky a řeči plné milosti Ježíše Krista? Ježíše Krista by si zanedbával k vůli špatnému člověku? Ježíš se neostýchal mezi dvěma lotry viseti na kříži a býti poplván před celým městem Jeruselemem — pro tebe! Ty bys se snad bál skutkem ukázati před světem, že jsi učedník Ježíšův, hotov sdíleti i posměch, který on trpěl? Špatný by to byl vděk za jeho lásku až k smrti.

3. Ale mimo to, že by to černý nevděk byl, bylo by to i naší škodou velmi velikou. Budou se světáci za tebe přimlouvati v době neštěstí? Nikoliv, oni se budou smát z tvého neštěstí, a opustí tě při první nepříznivé příhodě. Z toho nám nevzejde žádný prospěch trvalé ceny, že bychom se řídili dle zvrhlé vůle jiných. Ti by nás první opustili, kteří nás k zlému svedli. A mimo to dí Kristus Pán: »Nebojte se těch, kteří zabijí tělo, ale toho, kterýž může i tělo i duši uvrhnouti do ohně věčného,« a mimo to dí: »Kdo se za mne stydí před lidmi, za toho se bude stydět syn člověka až přijde ve vši slávě a velebnosti.«

4. Naší povinností jest Bohu se líbiti, a pakliže bychom se lidem zalíbili tím, že bychom Boha uráželi a Bohu stali se nevěrní — nic jsme nezískali, neboť jsme chytali bublinu mydlinovou a perlu drahou jsme nohama šlapali. Jestliže péče naše byla věnována jen přízni lidí a ne lásce boží, pak život náš minul bez užitku. Lépe jest býti nenáviděn od lidí a milován býti od Boha. (Zuzana, Eleazar.)

Sv. Bedřich, biskup v Utrechtu, horlil pro čest boží. Nemohlo mu býti lhostejno, že vznešená kněžna toho města pohoršlivý život vedla. Napomínal ji, káral, ale bez výsledku; jediný výsledek byl zášť a nenávisť kněžnina. Biskup nepřestával horliti, což kněžně bylo obtížno, a proto vyslala dva úkladné vražedníky, aby ho zabili třeba i u oltáře v jeho stolíčném kostele. Vražedníci šli, aby vykonali úkol. Jeden z nich vrazil kalenou dýku sv. biskupu do prsou za jeho svatou horlivost. To byla odměna světa, to byla obliba před světem za jeho dobré úmysly. Svätý biskup Bedřich s dýkou v prsou kráčet po kostele až ku hrobce své, kterou měl připravenou, a prosil, aby mu hrobku otevřeli, aby mu zavolali věrné jeho kněžstvo, a vstoupil do hrobu a začal zpívati žalm, jakž začínají nešpory za mrtvé, řka: »Líbíti se budu v krajině živých.« Mezi tím modlilo se kněžstvo žalm dál a při slovech »Requiem aeternam« sv. biskup vypustil ducha v hrobce své. To jest konec sv. biskupa. Tak nám mnohdy nastává boj, boj mezi ctností a hříchem — Bohem a ohledy lidskými.

5. Kdyby náš život závisel na oblibě lidí, jak smutně by to dopadalo. Kolik by si oblibu nezískalo, ale což na ní záleží, když pomyslíme, co dí apoštol: Všichni, kdo v Kristu zbožně žiti chtějí, pronásledování utrpí. — Taková jest již moda, že ctnost a poctivost se zbožností musí míti nepřátely své. Zbožný Abel nepřá-

telství měl — a tak i spravedlivý podobný los má. Ale nic nezáleží na tom, neboť »Zlato a stříbro v ohni zkušeno bývá, ale lidé ve výhni pokolení.«

6. Též nedbejme toho, jací jiní jsou, a jak jiní smýšlí, ale vizme, jak chce Pán, abychom smýšleli. Neboť jako sv. Petru nápadno bylo, že nemá sv. Jan smrti mučednickou zemřítí a proto se tázal Pána: »Ale mistře, co tento?« odpověděl mu Pán: »Což tobě do toho — ty pojď a následuj mne.« Tak nám také mluví Vykupitel, neohlížeti se po lidech, ale následovati ho. Nechť si každý dělá na svůj řád. Jedni s Ježíšem a druzí proti Němu. Tak to bylo již za časů Páně. Když byl Pán Ježíš o svátcích v Jerusalemě a viděl ho shromážděný lid, i nastal velký hukot mezi lidem a pravili jedni: »Dobrý jest« a jiní pravili: »Ne, svádí lid.« Tak jest to i dnes. Jedni s Ježíšem a druzí proti němu.«

7. Také protivenství pro ctnost snášené a pro život křesťanský mohou nám býti zárukou, že jsme pravými učedníky Kristovými. Nebo dí sám Pán: »Pakli že mne nenáviděli i vás, v nenávisti míti budou — totiž zlí. Není učedník nad mistra« — a jinde dí: »Radujte se, odměna vaše hojna jest v nebesích.« A mimo to pomíjí na světě vše, pomíjí přízeň i nepřátelství. Jestliže ale vytrvali jsme bojovati s Pánem Ježíšem, pak vybojovali jsme vše. — A proto nemohu láskám vašim na konci řeči nic více na srdce klásti, nežli abyste věrně vytrvali jako zbožní vyznavači Kristovi, abyste hleděli se zalíbiti Bohu — a pak se mu budete líbiti i v krajině živých.

Bázeň lidská zaslepuje rozum, zatemňuje vědomí o přítomnosti boží, bije svědomí do tváře a šlape spásu duše. Nešťastná bázeň lidská. Vizte její skutky zapsané v evangelii: s Petrem zapírá Pána, s Pilátem odsuzuje Ježíše, klade jej se židy na roveň s Barabášem. Co dělá v přítomnosti? Mlčí, když tupí velebnost boží, dívá se tupě, když moderní obrazoborci rouhavě jednají se sochami, ano i křížem Páně. Bázeň lidská ta jest ustavičné kadidlo, které sypou slabí lidé modle světa a přízni jeho, ona jest trvalý odpad od Boha.

Bázeň lidská dělá nejvíce odpadlíků a přeběhlíků od křesťanské úmluvy a bítmovacího slibu. Lidské domněnky v každém století se mění, ba v každém desetiletí; řídí-li se člověk dle nich, musí se točit jako větrník. Každá doba má svou modu, svou filosofii a své bludy, které jsou modlami, před nimiž slabí padají na kolena a silní jimi pohrdají, ježto jen jediného se bojí: Boha. Tato stálost tobě, křesťane, dodá slávu věčnou, ctnosti dodá korunu. Neboj se lidí a jich moci, která jest jako polní tráva, ale Boha se boj. Každý víme, že nebylo kdys ani slunce, ani země, ani lidé, ale byl Bůh spravedlivý, všemohoucí a věčný. Přejde zase doba, kde nebude slunce, ani země, ani lidí, ale bude Bůh odplatitel všech, kdož slyšeli slovo Jeho a zachovávali ho, a zajdou lidské theorie a filosofie, lidské církvíčky a bludičky, ale pravda Páně, slovo boží a vůle boží potrvá na věky. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu.

Památná hodina.

I.

V dějepise dočte se pozorný čtenář některých šlechtných činů, jež zasluhují vděčné vzpomínky. Když čínský císař Hamti třikráte nad nepřátely slavně byl zvítězil a z boje se vrátiti měl, těšil se oddaný lid na jeho slavný, nádherný a velkoepý vjezd do sídelního města. Ale skromný císař nepřál si žádné oslavy. Zklamán dav se proto jít. Tu císař aby jej utišil, vzkázal, že tedy zařídí takový triumfální vjezd, jakého Čína dosud neviděla. Přiblížila se památná hodina slavnosti. Brány císařského paláce se otvírají a hle! Císař vychází v jednoduchém oděvu obklopený slepými, hluchými, kulhavými a všelijak neduživými lidmi, kteréž byl právě v ten den u sebe vyčastoval, ošatil a penězi obdaroval. K udivenému a lačnému zástupu dváků počíná pak šlechtný císař takto promlouvati. »Draží poddaní! Vydobyl jsem vítězství, nepřátele jsem porazil a blaho říše na mnohá léta jsem upevnil. Ale vězte mně, že v této hodině žádná nádhera a žádná sláva nemůže zvětšiti mou radost a mé štěstí. Hleďte na tyto ubožáky vůkol mne! Hladem a bídou vyhnáni jsou ze svých příbytků bloudili z místa na místo a nenalézali nikoho, kdy by je občerstvil. Nuže, já jsem se pokusil slzy zármutku obrátiti v slzy radosti. Ty tisíce peněz, kteréž by se byly v této hodině vydaly na pořádání slavnosti, obětoval jsem na skutky milosrdné a tyto ubožáky jsem nasýtil, napojil, ošatil a obdařil.« Císař domluvil. A hle! Nikdo z davu nereptal, ale všichni plakali radostí a velebili panovníka dobrého a šlechtného. (Mehler, Encyk!. 1066.)

Draží křesťané! Nejsvětější lidumil Ježíš Kristus, vítěz nad nepřitelem duší lidských, také nemiloval nádhery ani slávy, ale do celého světa volával: »Milosrdenství chci a nikoliv oběti!« — Shromažďoval kolem sebe hladové a nuzné, kulhavé a slepé, je sytil, uzdravoval a oblažoval. Zemřelou dcerušku Jairovu k životu vzkřísil a zarmoucené její rodiče neskonale oblažil. Ach, jak často vzpomínali tito šťastní lidé na onu hodinu, ve kterou do jejich příbytku vstoupil lékař nejmoudřejší, který i smrti poroučeti dovedl! Jak často vzpomínala na onu šťastnou hodinu žena 12 let krvotokem trpící a všude marně pomoci hledající, když jenom okraje šatu Kristova se dotkla »a uzdravena je v tu hodinu.« (Mat. 9, 22) Uvažte, jak památná to byla pro všechny hodina ona! Jistě, že do své smrti na ni nezapomněli . . .

Ó draží přátelé, jestliže se tak jen letmo zahledíte v duchu sami zpět do svého uplynulého života, kolik památných a důležitých, šťastných i osudných hodin tu shledáte! Rád bych vám některé ty hodiny obzvláště na mysl uvedl. Ale ježto jediné kázání na to nestačí, budu o tomto předmětu míti dvě řeči a sice dnes a neděli příští.

Dnes vám vysvětlím, kterak důležitá a památná byla pro každého z nás:

I. hodina narození a

II. hodina křtu sv.

P o j e d n á n í.

I. Já jsem nedávno četl v novinách, že největší americká mydlárna (Colgate a spol.) v Jersey City zřídila na střeše své osmipatrové tovární budovy obrovské hodiny. Abyste si dovedli pravý pojem učiniti o jejich velikosti, prozradím, že jen minutová ručička na nich je 20 stop dlouhá, váží 333 kilogramů a svojí špičkou oběhne denně téměř 1 kilometr cesty.

Na naší věži kostelní jsou také hodiny, které sice z daleka se zdají nevelké, ale z blízka pozorovány jsou hodně veliké. Vy jste se jistě na ně podíval, když jste kráčeli do kostelíčka, přicházíte-li v čas. Víte-liž ale, co vám ještě tyto hodiny připomínají? Že rychle a bez přestání ubíhá čas našeho života, který ústí do moře věčnosti, a že tedy každá hodina je drahocenná a nenahraditelná.

Ale nejdrahocennější a nejpamátnější bez odporu byla která asi hodina? Hodina našeho narození. Tenkrát u veliké bolesti a strachu porodila nás matička a otevřela nám bránu života. Co je vlastně ten život?

a) Filozof Alexandr Humboldt, když mu bylo 80 let, napsal: »Život je největší nesmysl!« Soublasíte s tímto výrokem, draží? Nikoli! Nuže, ptejte se, co praví Písmo sv.: »Život jest putování.« (I. Mojž. 47, 19.) »Život jest pára, ježto se na maličko ukazuje a potom zmizí.« (Jak. 4, 15.) »Člověk vychází jako květ a utíká jako stín.« (Job. 14, 2)

Co je život? Okamžik mezi dvěma věčnostmi. Pozorovali jste už někdy v noci padající hvězdu? Vytryskla ze tmy, opsala krátkou, světlou čáru a opět zmizela ve tmách. Nebyli jste překvapeni? Dívali jste se dále v to místo, a kde se vzala tu se vzala, kmitla vám hlavou myšlenka: hvězdičko, proč tak chvátáš? Ale tma mlčela a nedala vám odpovědi. Křesťané, tato hvězda, jež na okamžik zazářila na obloze, jest obrazem lidského života.

Co je život? ptám se ještě. Stalo se vám už někdy, že jste najednou v noci byli probuzeni voláním, že hoří? Rudá zář osvětlovala noční temnoty, ozýval se křik a hluk rozčileného lidu, a zvon, který o slavnostech radostných líbezné zvuky vydává, zvučel v přestávkách, smutně a děsivě. Ale nade všechny tyto dojmy utkvěl vám v paměti jistě pohled, když z hořícího stavení lidé poloustrojení vybíhali ven, všechno v domě nechávající a jsouce rádi, že aspoň holý život zachránili!

Zde máte, přátelé, nejpřirozenější odpověď na otázku: co je život? Odpověď ta zní: Život je nejdrahocennější statek života. A života počátek čili hodina narození je tedy vlastně hodinou nejdůležitější.

b) V oné památné hodině vstoupili jsme na svět jako do neznámé krajiny. Kdyby se nás ta dobrá matička nebyla ujala, byli bychom zemřeli hladem. Jen jí a svému přátelskému okolí máme co děkovati za zachování života. Hodina našeho zrození otevřela pro naše drahé rodiče pole lidských starostí a mnohého utrpení a nám zrozeným dráhu života buď šťastnou nebo nešťastnou. Hodina zrození otevřela nám výhled do krásného světa. Krásný vzhled je na ten boží svět, praví píseň národní. Či není ten svět opravdu krásný? Jen se rozhlédněte kolem sebe upřímně! Když v krásný den jarní lukami chodíte a oči vaše na vonných a spanilých květinách se pasou; když pohlédnete k nebi blankytnému, ó rcete, moji bratři, necítíte-li v duši, jak je vám v tu chvíli život na tomto krásném světě milý! Ó nehubujte, ne-reptejte na svůj život, když Pán Bůh zase došle občas kříže! Ne-oddávejte se nikdy pessimismu nebo trudnomyslnosti, ale važte si dvojnásob každé chvíle štěstí, jež popřeje vám Hospodín!

c) Asi před 3 léty vrhl se v sebevražedném úmyslu mladý muž se Štěpánské promenády v Karlových Varech (s výše 135 metrů) a pádem se usmrtil. Za kloboukem měl listek, na nějž byl před smrtí napsal verš z bezbožného básníka Heinea. Verš tento po česku zní: »Nemáš-li, člověče, zholá nic, dej se zahrabat! Neboť právo na život náleží jen těm, kteří něco mají.« (Čech 8./1. 1909.)

Je to pravda, že právo na život mají pouze majetní? Právo na život má každý člověk, i mrzák i chudák, a zločincem je ten, kdo jinak smýšlí. Ale nejen právo, nýbrž každý člověk má také svatou povinnost život svůj zachovati, byť ho to stálo i boj. Básník Goethe napsal: »To jest moudrosti slovo poslední, že jen ten si zaslouží svobodu i život, kdo si jich denně dobýváti musí.« — Nuže, je-li život náš statkem drahocenným, jest památná a důležitá hodina našeho zrození.

II. Ale na něco vás, draží přátelé, musím upozorniti. Všimli jste si už někdy křestního listu, jež vám třeba vydal farní úřad? V první rubrice je poznamenán den narození a hned vedle den sv. křtu. Aj, draží, tedy nejen hodina zrození je důležitá, nýbrž i hodina sv. křtu.

a) To nám nad slunce jasněji dokazuje evangelium. Sv. Jan totiž v něm vypravuje, kterak jednoho večera poctivý Nikodem přišel k Pánu Ježíši a jemu řekl: »Mistře, rád bych slyšel tvoje učení, neboť věřím, že jsi od Boha poslán. Jak bys jinak mohl konati tolik zázraků?« Odpověděl jemu Ježíš: »Toužíš tedy přijíti do království božího? Nuže věz, že se musíš znova naroditi.« — »Jakže?« zvolal Nikodem v úžase, »člověk tak starý jako já že by se mohl znova naroditi?« — »Ano!« odpověděl Spasitel, »nenarodí-li se kdo znova z vody a z Ducha sv. (= nebude-li kdo pokřtěn), nemůže vejíti do království božího.« (Jan 3, 5)

Moji draží, může býti výroku jasnějšího a důraznějšího? Těmito slovy tak jasnými prohlásil náš Spasitel, že je ke spasení křtu sv. nevyhnutelně třeba. Co je tedy platná člověku nepokřtě-

nému hodina zrození? Pravý život nastává teprve pro člověka v tu hodinu, v níž se stal křesťanem. Z té příčiny řkával svatý král Ludvík: »Vážím si zámecké kaple v Poissy, kde jsem byl pokřtěn, více než dómu v Remeši, kde jsem byl na krále korunován.«

Ach, drazí křesťané, kolikrát jste šli kolem křitelnice posvátné! Kolikrát jste na ni hleděli! Ale zdali jste si také vždycky vzpomněli na onu požehnanou hodinu, ve které jste křestní vodou a slovem božím při toni proneseným stali se údy katol. církve a dítkami božími? Zdali jste si vzpomněli na ony četné milosti, jež vám v té posvátné chvíli byly uděleny? Abych vám tyto účinky křtu sv. zběžně vypočítal, opakuji pouze slova, jež před staletími sv. Cyrill Jerusalemský promluvil k neofytům, t. j. k těm, kteří se chystali po důkladné přípravě ke sv. křtu. Pravitě k nim: »Přátele moji, svatá jest hodina, ke které se blížíte, veliká je svátost, která vám bude udělena! Osvobodí vás z otroctví ďáblova, odpustí vám hříchy, bude duším vašim novým zrozením a bělostným rouchem a označí je svatým a nezrušitelným znamením« (Praef ad catecheses.)

Ach, ano, znamením, jehož nezruší nic na světě, ani zločiny ani odpadlictví, ba ani smrt! Tak veliké věci působí křest svatý.

b) Dovolte mi však v této chvíli odchýliti se poněkud od předmětu našeho kázání. Hodám totiž promluviti vážné slovo o kmotrovství, které je při křtu sv. nutné. Během času stalo se, že kmotři stali se obtížným přívěskem svátosti křtu, a to jen z neporozumnění pravého jich účelu. Co dá mnohému chudasu za práci sehnati kmotry nebo jen jednoho kmotra, aby novorozenci prokázal křesťanskou službu! Lidé mnozí dnes z kmotrovství hledí se vyzouti, proč? Z bázně před výlohami. Činiti kmotrům výlohy není přece účelem sv. křtu! Ale jak to už na světě bývá, na věc vedlejší klade se důraz veliký a na věc hlavní důraz skoro žádný. A tak ziskuchtivost a ješitnost lidská důstojnost kmotrovství jaksi v prach země zašlapala.

Účel kmotrů dle zavedení církve je veskrze ideální! Kmotrovství je výkonem velmi čestným. Dejme tomu, že by někomu z obce dostal se čestný úkol doprovoditi někoho na císařský dvůr a předvésti jej až k císaři. Kterak by si na takové cti každý zakládal?! Nuže, zde děje se něco vyššího. Kmotrové doprovázejí novorozence do brány nebes až k samému trůnu nejsvětější Trojice, kteráž se jich ústy kněze táže: »Co žádáte tam na zemi od církve boží?« — A odpověď by zněla: »Žádáme tebe, trojjediný Bože, pro tohoto tvora, jež si na svět poslal, víru! Žádáme, abys ho přijal mezi své služebníky! Abys ho svou milostí po celý život doprovázel a jemu po dlouhé pozemské pouti věčného života v království nebeském udělil.« Kmotr má se státi spoluoctcem novorozence a nabývá jistých práv, ale i povinností. Kmotr vchází do duchovního přibuzenstva s dítětem, jež na rukou svých držel, a dítě to později je mu zavázáno k úctě a též k poslušnosti v případě, že by rodiče mu zemřeli anebo

povinností svých hrubě zanedbávali. Zdaž vzájemnost taková není krásná? A není-li též praktickým úkol kmotrů? Bohužel, že se na to zapominá!

c) Naši zbožní předkové měli krásný obřej: V každé domácnosti byla modlitební kniha, na jejíž desky psaly se důležité rodinné události. Tam se zapisoval také den narození a křtu všech dětí. A jak se slavival den křestního patrona v našich rodinách? Byl to den sváteční pro rodinu. Svátečním rouchem oděný do chrámu Páně spěchal ten, který slavil narozeniny nebo jmeniny. Ale nyní? Lidé sobě navzájem odřikají přání nebo si posílají písemné gratulace, plné fráží a neupřímnosti — a na Boha se při tom zapominá...

A s tímto steskem musím, draží přátelé, dnešní kázání ukončit. Nevypočítal jsem vám všech důležitých hodin vašeho života, nebylo ani možno. Ale stačíž vám prozatím, co jsem kázal. Vzpomínejte hodiny svého narození, vazte si svého znovuzrození při křtu svatém! Děkujte Pánu Bohu, že vás posud zachoval při životu a proste Ho za zdraví a sílu pro dny budoucí! Amen.

Frt. Malý.

Na slavnost Všech Svatých.

Vítězství ctnosti.

»Kdo se povyšuje, bude ponížen; kdo ponižuje, povýšen.«

Před několika desetiletími krácel celou Evropou hrdina od Španěl až do ledového Ruska, králové skláněli se před jeho mečem, vše holdovalo velikému Napoleonu; to bylo vítězství, triumf statečnosti. Ačkoli od tisíciletí jasně paprsky světla celé hvězdné nebe na naši zemi vysílalo, bylo přece pro ducha lidského tam vysoko mnoho temným a neznámým, až před několika sty lety Koperník vnikl do těchto nadzemských krajů a po něm v 17. století Keppler a Galilei a odhalili světu veliké neznámé pravdy; to bylo vítězství, triumf vědy. Před několika lety byly mnohé ještě hory alpské nedostupny, pokryty věčným sněhem a kolem nich propastí nedohledné. Ale dnes již vše překonáno, i sem duch lidský prorazil si cestu a přinesl světu mnohé známosti a poznání; to je vítězství, triumf podnikavosti lidské. Není oboru, kde by duch lidský neslavil už vítězství, ať ve vědách, ať v průmyslu, ať ve vojenství; a výsledek toho jsou dráhy, telegrafní stanice, elektrárny, plynárny, parníky na vodách a přemnohé válečné vymoženosti.

Vše slaví své vítězství na velikém zápasišti světovém, oslavuje se to v tisícerych listech a shromážděních všemožnými řečmi a chválami, jen o jednom vítězství neslyšíme ničeho, o triumfu ctnosti. A přece dnes zaznívá z milionů srdcí nejen v Evropě, ale i v dalekých končinách světa, i v nejvzdálenějších ostrovech velkého oceánu vítězná píseň k nebesům radostí nad tisíci a mi-

liony světců, kteří v církvi Kristově žili, působili a bojovali, píseň vítězná, kterou lid zapěl na zemi a svatí v ní pokračují na nebesích, jejíž ozvěnou jsou ustavičná slova: svatý, svatý, svatý...

Svět slaví svá vítězství a my, křesťané, máme také svá vítězství; které vítězství jest slavnější a cennější? Dnes ukáží, že jest to vítězství ctnosti; ctnost jest zachránkyní lidstva; ona ušlechťuje a povznáší jednotlivce, ušlechťuje a povznáší celé národy.

1. Ctnost ušlechťuje a povznáší jednotlivce.

Mezi všemi svatými na předním místě a nade všemi stojí blah. Panna Maria, královna všech svatých. Třikrát denně zvláštní modlitbou připomínáme si příčinu její slávy. Anděl Páně zvěstoval jí podivné poselství, že jest vyvolena za matku Páně, že jest požehnanou mezi ženami a milosti plnou. A Maria v pokoře volá: »Aj, já dívka, služebnice Páně, staniž mi se podle slova tvého.«

Za snoubence vyvolil jí Bůh chudého tesaře, muže spravedlivého a pokorného; před narozením Spasitele nalézají útulek v chudičském, studeném chlévě, kde nebylo ničeho kromě trochu slámy; brzy utíkají do dalekého Egypta nevládnou a nebezpečnou pouští, tam se zdržují nepoznání a nepochopení, až anděl zase volá je, aby se vrátili do své vlasti, kde nehrozí více nebezpečí. Maria žije život tichý, nikdo neví, jaké hodnosti se jí dostalo, slouží Bohu, chce býti ustavičnou služebnicí. Konečně provází Krista na cestách, vidí pronásledování a úklady nepřátel, cítí s božským Synem a trpí, vše ukládá ve svém srdci v pokoře.

Ale nejstatečnější a nejpokornější ukázala se Maria Panna při utrpení a smrti božského Syna, když smýkán byl ulicemi Jerusalema, bičován, trním korunován, těžký kříž nesl a na kříži umíral. Vše přijímá z rukou Prozřetelnosti boží a volá v duchu: »Aj, já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.«

Jak veliká to pokora! »Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.« Řekněte, přátelé drazí, není-li tato pokora lepší a vznešenější nežli pýcha mnohých světsky smýšlejších, kteří pro svou postavu tělesnou, pro své bohatství, pro své duševní schopnosti, pro své vysoké postavení vynášejí se nad jiné, a chtějí býti uctíváni, kteří neznají vůle jiné než své pyšné vlastní, kteří jen pro své vlastní »já« a pro nikoho více se obětují a starají. Jak stojí vysoko nad těmito Maria Panna, podobná vysoké hoře, když slunce se kloní k západu a svými paprsky ozařuje; podobná jedli na hrdé výšině hor, kolem níž už tolik bouří přešlo; a marniví lidé světa podobní bodláči, jež jen bodá, kdokoli se k němu přiblíží.

Blahoslavení lkající, oni potěšeni budou. Vidíme před sebou řadu světců a svetic, kteří odhodlaně snášeli všechna utrpení a nehody, z lásky ke Kristu a sobě samým, aby ho né odměny dosáhli na věčnosti. Sv. Terezie, jejíž celý život byl jedním řetězem utrpení, která během 40 let neměla snad jediného dne, kde by nebylo bolesti. A v tomto stavu churavém a trapném konala nesčetné cesty, aby řád svůj rozšířila, aby Bůh stále byl uctíván,

nedbala horka ani zimy, sněhu ani deště. A k tomu ještě přidružila se mučivá vnitřní opuštěnost celých 20 let trvajcí; ale sv. Terezie měla své heslo: »Ježíši můj, buď trpěti anebo umřítí.«

Jak nízk stojí vedle této světice světáci, kteří nemají jiné starosti, leč jak bo pomějejíci tělo své den za dnem co nejlépe obsloužili, ozdobili ayna odív stavěli.

Sv. Terezie podobna tu se svým umrtvováním a sebezapíráním něžné známé květině, jež na skalách vzdoruje nejprudšímu úpalu slunečnímu, zatím co změkčilá a bujná duše světáka podobá se šťavnatému ruličku u cesty lesní, který se rád staví na odív, ale nenabízí ničeho, leč jedu.

Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Nejbližší Beránka božího v nebeské slávě stojí panicové a panny, kteří zachovali si čistotu neporušenou. Nepřehledné řady jsou těch, kteří v těžkém boji obstáli. Vedle sv. Aloisia, Stanislava, Anežky nám neznámějších jmenují jen sv. Františka Saleského. V 13. roce věku byl poslán do Paříže na studie. Vše kolem něho potácelo se v bezuzdnosti a prostopášnostech. Aby se nezkažil, vyhledal si osvětěného zpovědníka, odporučil a zasvětil ochraně nejčistší Panny Marie, a slavně zvítězil. Jak vysoko stojí každý takový světec nad otrokem vášní a chlípnosti, spoutaným řetězy, stále lačnícím a nikdy nenasyčeným, až nemoc a smrt zakročí, až sám hřích opouští ubohou obět. A kdyby se takový uzdravil aneb jenom ožil, vrátí se zase do otroctví, rozum zaslepen, srdce zpusťošeno, vůle tak slabá, že bez pomoci boží a ustavičného sebezapírání nemožno zbaviti se okovů vášně. Čistota podobá se něžné a vonné lilii, na níž nejmenší prášek se odráží; nečistota zdechlině otravný zápach vůkol sebe vydávající.

Blahoslavení milosrdní; blahoslavení protivěnství trpící; blahoslavení, kteří lačněji po spravedlnosti.

Co tisíce světců zasvětilo svůj život lásce k bližnímu, pevně věřících, že každá služba, prokázána bližnímu, byla prokázána samému Ježíši Kristu, a od něho vezmou odměnu.

Jedni hledali nemocné, opuštěné, nešťastné, zajaté, jiní opět výhradně spásu duší, hotovi obětovati život za jedinou duši bližního. Vidíme tu velikány, zakladatele jednotlivých řádů, sv. Jana Boha, sv. Františka Xav., sv. Raymunda, sv. Dominika, sv. Norberta, sv. Bernarda, sv. Benedikta, sv. Alfonse, sv. Ignáce, sv. Karla Bor., sv. Kláru, sv. Františka Sal., sv. Terezii atd., vidíme řadu věrozvěstců neohrožených a missionářů, kteří až dosud za největších překážek a obtíží kráčejí mezi polodivé národy, aby je Kristu získali a nebe zajistili.

Jak nízk stojí pod nimi lidé světa, kteří jen mamonu a věcí časových vyhledávají a při tom zanedbávají modliteb, služeb božích, dne svátečního znesvěcují, nespravedlností se dopouštějí všeho druhu. Oni hrdinové lásky podobají se nebetyčným horám, jež s nebes stahují mlhy a deště a rozdělují v prameny, potoky a řeky, aby požehnání boží všudy roznášely; ale ti, kdo jen mamon

a výhody časné shánějí, podobají se bezútešné, horké a kamenité poušti, kde není života, ale smrt a záhuba.

Ejhle, jak ctnost šlechtí a povznáší jednotlivce!

2 Ale ctnost zušlechťuje a povznáší také celé národy. Ctnost byla již v ráji ustanovena za zachránkyni lidstva a takovou zůstala i po pádu prvňích lidí v starém i novém světě. »Spravedlnost vyvyšuje národy.« (Přisl. 14, 34.)

Materialism, hmotářství a nevěra za našich dnů považuje za největší moudrost, že Boha a ctnost škrtla z dějin lidstva. Ukazuje-li nám některý národ uprostřed jeho výbojů, jest tomu tak, jakoby líčil stádo lvů a tygrů, kteří si vyšli za kofistí. Pozoruje-li národ uprostřed klidu a pokoje, děje se to jedině, aby mluvil o jeho průmyslu, obchodu, hmotném blahobytu, jeho zábavách a požitcích, zkrátka tak, jakoby navštívil úl včelíní, kde se jen vosk a med vyrábí. Ubohý a slepý materialismus nechce uznati, že bez ctnosti dějepisné události nedají se vysvětliti. Ctnosti jsou přece první potřebou národa, poněvadž mravy tvoří jeho první blaho. Stavte žaláře, kujte okovy! Zdali nebyly už často takové okovy zpřelámány? Mravný národ spíše ob stojí bez zákonů, než národ bez mravů s nejdokonalejšími zákony. Dejte si zákonů, co jen chcete; co prospějí, není-li vůle spoutána poutem zákona božího.

Jediná ctnost zušlechťuje národy. Středmost vyvíjí jeho sílu, čistota chrání jeho mravy. Pod ochranou spravedlnosti jsou hmotné zájmy bezpečny před útoky žádostivosti; moudrost jest strážkyní veřejné bezpečnosti. Pravá láska k vlasti, pravý heroismus, všecka obětavost jsou jen tehdy, kde náboženská ctnost v lidu zakotvila kořeny; neboť jediná ctnost žene národy k vytrvalé činnosti a neohroženým skutkům, že se nedá od svého cíle odstrašiti žádnými překážkami.

Když vládce dějin světových na poušti Israelity za svůj národ si vyvolil a jemu zákon dal, který by je řídil, řekl k synům Israele: »Budete-li poslouchati příkázání mých, pošlu vám anděla svého, kterýž by šel před vámi a ostříhal na cestě a uvedl na místo, kteréž jsem připravil vám. Budu nepřítelem nepřátel vašich a sužovati budu sužující vás... Budete-li mi sloužiti, požehnám vašim polím a řekám, dám dešť v čas příhodný. Odstráním škodlivou zvěř a meč nepřekročí hranice vaše. Učiním stánek svůj uprostřed vás, budu Bohem vašim a vy budete mým národem.«

A pohlédneme-li do starého světa, zdali nebyly to náboženský ctnosti, víra v Boha a věrnost, úcta boží a zbožnost, jež sílily národ israelský a učinily schopným, že světlo pravdy nad ostatními národy udržel a mravnost ve světě rozšířil, nejvyšší to úkol národa?

Čím stal se národ starých Řeků slavným, vzdělaným a statečným, ne-li ctností, středmostí, silou, pěstováním ctností občanských, vzdělaností a uměním, uctíváním bytostí nadpřirozených? Podobně národ římský stal se mocným, šťastným a slavným věrou v bohy, kázní, mužností a statečností.

Tak i staří národové assyrští, feničtí, Egyptané, Peršané jsou důkazem, že spravedlnost povyšuje národy.

Jakmile však opustili tyto národové ctnost a hověli vášním a nevěře, upadala síla, statečnost, a stali se kořistí barbarů; města jejich jsou v zříceninách, země zpustošeny.

A hledíme-li na dějiny novověkých a středověkých národů křesťanských, poznáváme hned, jak sláva jejich stoupala s věrou a ctnostmi, klesala až zanikla s nevěrou a spustlostí.

Dnešní slavnost, drazí přátelé, má býti pro každého dnem rozhodnutí. Kdo jest ve hříchu, odhoď od sebe pouta hříchu, a přivíň se k Spasiteli poutem božské lásky, jež netisíní a nebolí, ale přináší pokoj, štěstí a požehnání.

A kdo horlivě dosud Bohu sloužil, vzmuz se k novým rekovným bojům za věc Kristovu. Neboj se překážek, nebudeš sám. Pohleď k nebi, všichni, kteří již vítězství dosáhli, pomáhá i svou přímlovou, povzbuzují svým příkladem. Ani jediný z nich nelituje, že dělal příliš mnoho, ale spíše že nevykonal ještě více. Těch několik dní pozemského boje uplyne za nedlouho, ale odměna trvá na věky, tím větší, čím kdo více se o spásu svou přičinil, čím krásnějšími ctnostmi se ozdobil.

Božský Spasitel přivítá nás jednou slovy: »Radujte se a veselte se, nebo odplata vaše hojná jest v nebesích. Kdo se povyšoval, ten jest ponížěn; kdo se ponižoval, bude povýšen.«

V. Strh

Na slavnost věrných Dušiček.

Napsal Dr. K. L. Řehák.

Matka boží jest i matkou věrných Dušiček.

1. Slavili jsme včera parátku Všech Svatých v nebi, jichž jest nesmírný počet, samé u toliko Bohu známý; a připomínali si zejména i spolupůsobení královny Všech Svatých při díle vykoupení lidstva. Dnes svolávaly nás zvony k jiné slavnosti, plné vážnosti, ku slavnosti za všechny věrné zemřelé. Máry uprostřed kostela postavené, na nichž postavena jest rakev pokrytá smutčným přikrovem, pamatuje nás na smrt i pohřeb všech těch věrných zemřelých, kterým nebylo dosud dopřáno vstoupiti v říši vyvolených v nebesích; a kteří musejí pro své lidské nedostatky odpykávati na věčnosti, v říši trpících, v očištění. Nebo Bůh jest nejvyšší svatý, a nestrpí na žádné duši ani nejmenší poskvrny; a proto kdo s rouchem svatebním, neúplně čistým na věčnost přicházejí, musejí dříve projíti ohněm očištěcím, aby v něm dokonale se očistili, a tak království božského v nebi hodnými se stali. Odtud volají zejména ku svým pozůstalým na světě přátelům: Smilujte se aspoň vy nad bídou naší, když my samým sobě pomoci nemůžeme! Vždyť mnozí z nás právě k vůli vám do tohoto hrozného žaláře jsme se dostali!

Srdce soucitné s bédami lidskými snadno se dává pohnouti ku pomoci ubohým na tomto světě; čím více máme tedy soucitu prokazovati těm nejvíce trpícím, v mukách očištcových! — Činmež milosrdenství takové s ochotou i my! Snad než uplyne rok, budeme třeba prositi i my zase za milosrdenství jiných!

V přičině té nejmocnější pomocnicí bude nám přeblahoslavená Bohorodička, jež se Synem svým stala se spoluvykupitelkou naší, jak jsme se o tom přesvědčili včera. A proto mateřsky miluje i duše v očištcí a sice proto:

- a) že jsou duše, a
- b) že jsou praubohé.

2. Neskonala jest cena jedné každé duše lidské.

O tom svědčí nejlépe Spasitel sám. Když ďábel sváděl Jidáše ku zradě, co učinil Spasitel, aby duši jeho záhubě vyrval? Vrh se k nohám jeho, aby mu je umyl, a svým nesmírným pokolením Jidáše pohnul, by od svého zločiného úmyslu upustil. Když ďábel samého Spasitele na poušti pokoušel a mu nabízel všechna království světa i slávu jejich, kdyby padna před ním, se mu klaněl, odbyl ho Spasitel slovy: »Odejdiž satane! Bohu svému klaněti se budeš!« A hle, co nechtěl učiniti za celý svět, učinil za cenu duše Jidášovy, an se před tímto zrádcem pokofil. Více tedy nežli celý svět cenil jedinou duši nesmrtelnou!

A tak učinil Spasitel pro duši, o které předem věděl, že spasení nedojde, chtěje tak naznačiti svou neskonalou lásku k duším všem, i k těm, které pro něho nemají leč zradu, nenávisť, nevděk. Čím více obětuje se asi teprve pro duše, jež mu lásku jeho nejvyšší láskou svou i vděčností splácejí?

Po Pánu Ježíši není ale nikoho, kdo by tak dokonale cenu duše lidské poznával, jako ta, jež mu byla na světě nejbližší, přeblahoslavená Matka jeho! Vždyť po celý pozemský život jeho na spasení lidském s ním spolupůsobila; jeho utrpení pro vykoupení duší lidských vesměs spolu trpěla, až meč sedmerý srdce její proklál; ona nyní požívá nebeské blaženosti, ku které povolány jsou i duše v očištcí; ona vydala za spásu jich Syna svého, kdežto on obětoval za ně život svůj! A proto mateřská láska její vztahuje se i k duším v očištcí!

Obrazem jejím jest žena, o níž vypravuje Spasitel, že ztratí peníz, rozžehla svíci a metla po celém domě, až ho našla a pak z nalezeného i se sousedkami se radovala. (Luk. 15.) Ona plápolá k duším v očištcí, a činí proto i vše, čím by muky jich jim ukrátila a usnadnila.

Svatí učitelé církevní vylučují různé způsoby, jak přeblahoslavená Bohorodička proniká propasti očištcové a duším tam držným pomáhá. Učený kancléř Gerson tvrdí, že die starobylého podání Panna Maria, ubírajíc se k oslavě své v nebesích, byla náčelnicí velikého zástupu duší, jež s ní na nebe vzaty byly; a obdržela i tu výsadu, aby zejména věrné služebníky své od muk očištcových osvobozovala.

K těmto úkonům lásky povzbuzuje ji ale i poznání neskonalé ceny duší lidských, které ze života božského Syna svého poznává, i také

3. poznávání neskonalé bídy jejich.

Bída ubohých duší v očišti v tom záleží, že trpí nevýslovné muky jako odsouzení v pekle, s tím toliko rozdílem, že trpí v naději na vysvobození, jehož se jim po odpykání zasloužených trestů dostane; kdežto duše nešťastníků v pekle trpí bez jakékoli naděje, že by jim třeba až po milionech let jen ulehčeno bylo. Všechno utrpení na tomto světě, všechny smrtelné úzkosti, všechny muky mučedníků, všechny bolesti, jež způsobiti mohou oheň, zemětřesení, povodně, potupa a harba od lidí, pospolu vzaté, skoro ničím nejsou proti mukám, jež Bůh spravedlivý připravil za trest nepřátelům svým.

A k bolestem takovýmto druží se nejhroznější muka ta, že duše v očišti, poznávající nyní dokonale, že ie Bůh, bytost nejkrásnější a nejdokonalejší, pro sebe i pro nebe byl stvořil; mocí neodolatelnou odpuzovány jsou od něho na dobu, pokud by za své provinění v životě pozemském zaslouženého trestu neodpykaly a se jako zlato v ohni od svých skvrn dokonale neočistily.

Matka boží nejlépe v Bohu poznává tato utrpení duší v očišti, a má s nimi nejvyšší útrpnost, ježto sama na světě nejhroznějších muk se Synem svým zakusila, a tak jaksi očištcem prošla, ač ona netrpěla za hříchy své, jichž neměla; ale trpěla, aby se jednou vhodnou utěšitelkou zarmoucených stala, slávu svou v nebi rozmnožila, a vhodnou královnou všech svatých se stala.

4. Mezi církevními řády jest jeden, k počtě nejsv. Trojice založený, jenž zabývá se vykupováním otroků z moci zlých, bezbožných pánů. Řeholníci ti sbírají peníze na vykoupení otroků, a pak odcházejí přes moře do zemí nevěřících, aby tam vykoupili ubohé křesťany, s nimiž pohané často hůře nežli se psy zacházejí. Ó jak toužebně očekávají asi ubozí otroci příchod těch kněží! S jakou radostí je vítají, když přišli! jaká bolest ryje se pak do tváří jejich, když řeholníci někoho z nich vykoupiti nemohou, že jim prostředky došly, anebo že příbuzní otroků cenu za ně vyplatiti se zdráhali! Jakých tu pak nářků: Tak tedy moji příbuzní na mne zapoměli; žádné lásky, žádného vděku pro mne více nemají!

Nechtějme takovými necitami býti my, rozmilí v Kristu! Prosme vroucně Rodičku boží, Královnou nebes, jež jest skrze Syna svého všemohoucí, aby ona vysvobodila ubohé duše našich přátel, příznivců, dobrodinců z krutého otroctví v očišti skrze bohaté slitování své, i pro vroucí modlitby i dobré skutky naše, za ně konané, a přivedla jich do náručí Boha nejsvětějšího!

Prosme ale Bohorodičku boží i za sebe, aby nás přimluvami svými chránila, bychom sami do muk očištcových neupadli.

Sv. Alfons nás ujišťuje, že ona tak i učiní; a že žádný její věrný ctitel nebude museti procházeti ohněm očištcovým.

Nejlepším způsobem si ale Bohorodičku nakloníme, když co nejvíce budeme ji následovati v ctnostech jejích: v dokonalém odevzdávání se do vůle boží ve všech příhodách života, jakož i v dokonalé lásce k ubohým dušičkám.

Pohanští Římané připisovali různým podivuhodnou moc, ozdobovali se jimi za živa, ozdobovali jimi i hroby svých milých, domnívajíce se, že tak duším zemřelých připraví velikou útěchu. To byl ovšem klam. Ale kdo uctívá. náležitě Královnu posvátného růžence modlitbou různou i jinými modlitbami, ten si ve skutku zabezpečuje lásku i pomoc její pro sebe i své milé po smrti; ochrání sebe i je od muk očistcových; a připraví si cestu za ní do života věčně blaženého. Amen.

Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu.

Památná hodina.

II.

Život lidský podobá se v mnohém ohledu hodinám. Zajímavé jest, že žádné hodiny nejdou stejně. Csať německý Karel V. když se vzdal vlády nad přerozsáhlou říší svou, zabýval se ve stáří v klášterní cele zhotovováním hodin. Jeho touha nesla se obzvláště k tomu, aby mohl sestavit aspoň dvoje hodiny, které by šly stejně. Ale všechna jeho snaha byla marna. Tu prý zvolal: »Potom jsem chtěl, aby milionové mých poddaných byli jedné mysli, když ani dvojích hodin tak zříditi nedovedu!«

Ach, ano, drazí přátelé! Různě jdou hodiny lidského života: jednomu kratčeji, druhému déle, ale nikdy stejně. Podobně různé jsou i myslí lidí, různé lidské povahy; jeden chladnokrevný, druhý prchlivý; jeden hodný, druhý hříšný. Tak býval vždycky a jest na světě koukol mezi pšenicí. A tak to bude až do skonání světa neboli dle dnešního evangelia až do žní.

Já jsem vám v minuém kázání připomenul 2 důležité hodiny našeho života, a sice hodinu zrození a křtu. Ale jsou tohle snad jediné památné hodiny života? Nikoli! Jestliže mne také dnes s pozorností vyslechnete, poznáte, že neméně důležitá a památná je pro křesťana též

- I. hodina prvního sv. přijímání,
- II. volba povolání a
- III. hodinka smrti.

P o j e d n á n í.

I. Nejdříve vám budu vypravovat idylku, o které snad řeknete, že se hodí pro děti. Ale já jsem přesvědčen, že i srdce dospělého, který má jen drobet křesťanského citu, při ní může ji hnouti a plniti se sladkými vzpomínkami na zlaté mládí.

Dne 25. února 1837 odevzdala v kterémsi městě francouzském čistou svou duši Bohu patnáctiletá dívčinka. O ní jsem četl

v jedné roztomilé knížce, s jakou touhou a vroucností připravovala se k prvnímu sv. přijímání a kterak ve vděčné paměti zachovala tato dívka, jménem Honorie, památnou tuto hodinu. Jakmile v den prvního svého přijímání ze sna procitla, znělo její první slovo: »Ach, konečně nastal nejkrásnější den mého života! Všichni, kteří ji viděli přistupovati ke stolu Páně, až k slzám byli dojati zbožností a neviností, jež se zračily v její tvářince a celém chování. Ona pak sama modlí a se při sv. přijímání takto: »Můj milý božský Ježíšku! Nech mne raději dříve umřít, než abych čistotu duše své ztratila a Tebe těžce urazila.« — A kterak milá a drahá byla jí ta sv. hodina později! S jakou pečlivostí ošetřovala všechno, čeho v ten den potřebovala: šaty, svíčku, knihy, růženec, věneček a obrázek. Často na tyto věci pohlížela a s uctivostí je líbala. Když ji to domácí lidé vytýkali, říkala: »Ach, proč bych toho nečinila? Vždyť mne všechny tyto věci upomínají na onu posvátnou hodinu, když jsem byla nejšťastnější! A dívám-li se na ně, zdá se mi, jakoby se znova a znova vracela v duši mou ta přešťastná chvíle.« — Bůh vzal si tuto hodnou dívku k sobě v úplně čisté nevinosti. Neboť zemřela nedlouho po sv. přijímání a dosáhla toho, čeho sobě v oné posvátné hodině tolik přála.

Křesťane milí, máte snad ještě doma na stěně viset památku na první sv. přijímání? Obrázek? Vzpomínáte-li někdy na onu chvíli, kdy jste také vy byli opravdu nejšťastnějšími? Kdy jste byli nejhodnějšími a nejnevinějšími? Celý váš život měl by býti vlastně jen pokračováním onoho dne. Ale, bohužel, kam se poděla víra, kterou jste měli tenkrát? Kde jest ona touha a vroucnost? Kde je čistota a nevinost duše? Ruku na srdce! Jak jste nyní povrchní a chladní v ohledu sv. zpovědi a sv. přijímání! Či se mýlím? Ó dejž to Bůh, abych se mýlil!

Vždyť ze svatostánku volá k nám zrovna tak jako tehdyž Ježíš Kristus neustále tichým hlasem: »Dítky mé, jen k vůli vám dlím v této nízké komůrce! Duším vašim stejně jako vaším tělům je třeba výživy. Nuže, já zde jsem! Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím! Tělo mé v pravdě jest pokrm a krev má v pravdě jest nápoj! Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm; má život věčný, a já ho vzkřísím v den nejoslednější!« Slyšíte, moji draží, tak láskyplně volá Kristus, váš dobrý Otec! A vaše matka církev k tomu podotýká, že nutno jest alespoň jednou za rok zřízenému knězi se zpovídati a v čas velikonoční velebnou Svátost Oltářní přijímati. Poslechnete těchto upřímných hlasů, až nastane doba příhodná? Ó »zkuste a vizte, jak libý jest Hospodin!« (Žalm 33, 9) a obnovte si v duši onu překrásnou hodinu svého prvního svatého přijímání.

II. byla to opravdu krásná a nezapomenutelná hodina, není-liž pravda! Ale jak prchali dnové dětství a mládí, a nežli jste se nadáli, přiblížila se vážná hodina, kdy jste si zvolili povolání, v němž nyní žijete a pracujete. Mé duše křesťanské, jste spokojeny se svým povoláním? Nečivte se mé otázce. Mámt oči ote-

vřené a vím tedy, že spokojených lidí na světě je čím dál tím méně. Skoro každý nafiká na těžkosti svého stavu a mnohý by rád zpět zavolal a po případě i svou krví smyl onu hodinu, v níž si zvolil svůj stav, kdyby to vůbec bylo možno. Ale hodina tato se již odvolati nedá, neboť stejně s ostatními uplynula do moře věčnosti. A nesejdem se s ní už nikdy? Ó ano! Až jednou při soudu věčném, kdy budeme vydávati účet ze svého působení v tom či onom stavu.

Když tedy tato hodina, v níž si křesťan zvolil své povolání, je pro jeho život tak důležitá, měl by si každý dobře rozvážiti, co podniká. Zdali zvolený stav mu bude prospěšný? Najde-li v něm spokojenost a štěstí? Nebude-li mu překážeti v konání křesťanských povinností? Nepřipraví-li se v něm o spásu věčnou? To jsou velice důležité otázky. Dobrá odpověď na tyto otázky rozhoduje často o celém štěstí člověka.

To na sobě zakusil i světec, jehož památku dnešního dne slavíme. Byl to sv. Ondřej Avelínský. Narodil se r. 1520 v království neapolském z nezámožných rodičů. Výborná matka pěstovala v synáčkovi bázeň boží a velice se radovala vidouc, jak pod ochranou její utěšeně prospíval. Ondřej jevil záhy náklonnost k pobožnému a tichému životu, rád modlíval se na růženci, stavěl si oltářiky a hrál si na kněze, zatím co jiní chlapani skotačili. Odřustaje ve sličného jinocha, bděl nad smysly svými a krotil je, aby zachránil si panickou čistotu. Na přání matčino odebral se na vysoké učení do Neapole, studoval církevní a světské právo, stal se doktorem a byl posvěcen na kněžství. Nyní ale nastala mu hodina, kdy se měl rozhodnouti pro povolání celého života. Rozhodl se: věnovati se úřadu obhájce na soudu církevním. Vlohy k tomu úřadu měl, měl i nejpřímnější vůli, že bude konati povinnosti tohoto úřadu svědomitě a horlivě.

Ale co se nestalo? Záhy nabyt učený Ondřej Avelínský přesvědčení, že dráha jím nastoupená jest nebezpečná. Jednoho dne hájil na soudu kteréhosi chráněnce svého, a zakládaje si nemálo na své právnické slávě, vylčil věc jeho nedosti pravdivě, aby mu prospěl. Téhož dne večer, když po svém zvyku začal čísti Písmo svaté, dočetl se tohoto místa: »Ústa, která lhou, zabíjejí duši.« (Moudr. 1, 11.) V tu chvíli zachvěl se a pocítil hořkou lítost nad tím, že odbočil od cesty pravdy. Zdálo se mu, že posud nesloužil Bohu, nýbrž jen sobě. I zhnusil si zaměstnání, které snadno uvádí člověka v nebezpečenství neupřímnosti a lži. Po krátké rozvaze stanul na tom, že se vzdá úřadu soudního obhájce neboli advokáta, a rozhodl se, že bude v pokoře a chudobě pracovati výhradně o spásu bližních. A bylo mu tenkrát 36 let, když si zvolil za své působíště a bezpečný přístav klášter Theatinů, v němž pracoval se znamenitým úspěchem až do smrti. Dne 10. listopadu 1608, když začal sloužiti mši sv., jakmile se poznamenal svatým křížem a vyslovil první slova modlitby stupňové: »Vejděte oltáři božimu,« ranila jej mrtvice. Byv odnesen do své cely a zaopatřen sv. svátostmi, přestál šťastně poslední boj a upíraje zraky na

obraz boží Rodičky blaženě v Pánu téhož dne zesnul. Jak asi blažená byla hodinka jeho smrti!

III Ach, přátelé drazí, i k nám přiblíží se jednou tato hodina ze všech nejdůležitější. Přijde jistě, k vám, ke mně, ke každému! Ano, smrt přijde, něco spíše: my ji nosíme s sebou; neboť prach jsme a v prach se zase obrátíme. Kdo ji zadrží, tuto nevyhnutelnou? Zvýšený blahobyt? Právě ten ji často tím rychleji přivolává. Umění lékařské? Ach, to jest obmezeno a ustupuje bezvládně přemoci smrti. Neboť uloženo jest lidem jednou umřít. Což nevidíte, jak jiná, mladší pokolení vznikají a jak se tlačí ku předu, volajice: »Na nás je nyní řada žít. Ustupte nám ze stezky, na kterou nyní my vstoupiti chceme!«

Hodina smrti přijde, ale kdy? Ale jak? Dostihne tě ještě dnes? Dostihne mne zítra? Překvapí mne náhle? Učiní mi násilí? Udusí mne v krvi? Ponoří mě do hlubin mořských? Sbasí světlo mého života pomalu a klidně? Ó labyrinte možností a obav! — I kdyby hodina smrti meškala 10, kdyby meškala 20 let, je to dlouho? Přijde jistě a vždycky tak záby, že nám celý život bude připadat jako sen jedné noci.

Hodina smrti přijde, ale jen jednou! Sára Bernhardová, světová herečka, slavla nedávno jubileum své činnosti. Při té příležitosti zaznamenaly denní listy, že už 10.000krát umírala rozličnými způsoby smrti — ale ovšem jen na jevišti. (Čech 1910.) — Každý člověk umírá ve skutečnosti jen jednou. Jen jednou žijeme a též jen jednou umíráme. Ať umřeme dobře nebo špatně, při tom zůstane. »Padne li strom na poledne nebo na půlnoc, na kteréžkoli místo padne, tam bude.« (Kaz. 11, 3.)

Když se ptali sv. Františka Sal., jaká je nejlepší příprava k hodině smrti, odpověděl jedním slovem: »Láska.« — »A které ctnosti nejvíce poslední hodinku oslazují?« Odpověděl: »Pokora a důvěra v Boha. Na smrtelném lůžku křesťana má láska býti poduškou, na níž umírající odpočívá. Ale je lépe podepřít hlavu na polštáře dva, totiž také na polštář pokory s důvěrou. Rozumíte liž? Nejkrásněji se umírá s pokorou a důvěrou v přelaskavé milosrdenství boží.« Takovou krásnou hodinku smrti přejí, drazí křesťané, jednou vám a také sobě. Amen.

Frt. Malý.

Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu.

Význam dnešních podobenství pro církev a jednotlivé křesťany.

»Podobno jest království nebeské zrna horčičnému« (Mat. 13, 31.)

Abychom dvěma dnešním podobenstvím o zrna horčičného a kvasu lépe porozuměli, třeba věděti, v jakém vztahu stojí k učení, které Ježíš Kristus v téže době měl. Pán učil z lodičky rozdílným podobenstvím. První podobenství bylo o rozséváči, druhé o koukolu mezi pšenici. Tato dvě podobenství mohla vzbuditi v učed-

nících Páně nedůvěru, i zdá se, dí sv. Jan Ziatoušlý, že Pán podobenství ta připojil ke dvěma předešlým pro potěšení učedníků. Mohli na mysl klesati při myšlence, že jenom čtvrtý díl dobrou půdou bude a že i zde mnoho koukolu a plevele se nalezne. Má snad slovo boží do sebe tak málo působnosti a moci? Aby jim mysl dodal, připojuje Pán ihned dvě jiná podobenství, z nichž vysvítá, že evangelium jeho přeče nejutěšenějších výsledků se dodělá. K tomu cíli používá podobenství o zrně horčičném a kvasu a chce říci: Jako zrno horčičné jest malé, ale přeče, když vzroste, velkým stromem se stává, tak že ptáci bydlejí na ratolestech jeho, a jako kvas k poměru k mouce. do níž se zadělává, jen nejmenší díl jest a přeče všechno pronikne: tak i bude s mým učěním, s královstvím božím na zemi, nyní zdá se sice malé, ale poroste a konečně celý svět obepne; nyní se zdá, že se o ně málo lidí stará, ale takovou sílu vyvine, že úplnou proměnu lidí ve víře a mravech provede.

I. Zrno horčičné. Zevnější vzrůst.

1. Přípověď. První podobenství o zrně horčičném vykládá po výteč zevnější vzrůst učení Kristova, království božího zde na zemi, totiž svaté církve obecné. Jako zrno horčičné jest malé, chce Kristus Pán říci, tak jsou i počátky církve mé malé a nepatrné v očích světa; ale vložil jsem do ní takovou sílu, že vzroste v strom, který své silné větve do všech dílů světa roztažně a všechny národy pod svůj klidný stín shromáždí.

2. Vyplnění. Hle, jak se tato přípověď Pána vyplnila. Již několik dní po nanebevstoupení Páně přicházejí do Jerusalema na letnice poutníci ze všech krajin, slyší zde, co se stalo o posledních velikonočních a letnicích, potom spěchají, aby tuto zprávu do svých domovů donesli. Sv. Pavel cestuje hned v prvních dobách po Syrii, Malé Asii, Macedonii, Řecku, ostrovech, Itálii a zakládá všude od města k městu křesťanské osady, které se brzy posilují a vyvinují. Též ostatní apoštolé a učedníci jdou a hlásají učení Kristovo po celém světě. A dnes čítá církev svatá více než 216 milionů členů, podobá se v pravdě obromámu stromu, v jehož stínu bohatí i chudí, vzdělaní i nevzdělaní, knížata a poddaní nalézají pokoj duše, který Spařitel svým učedníkům přislibil a který svět ani dáti ani vzíti nemůže.

3. Důkaz to božství. Přípověď svou Kristus splnil a tím také dokázal, že slovo jeho jest pravda, že jest pravý Bůh a že dílo církve svatá, jest dílo božské. Měla počítati jako malá, nepatrná v očích lidí, aby jako dílo boží rostla, se vyvíjela a právě v tomto skvělém vývinu z nepatrných počátků svůj ráz jako dílo boží jevila.

4. Pokora. Tím nám také Kristus ukázal, jak máme i my býti malí, nepatrní ve vlastních očích, když chceme býti velikými v očích božích, máme hlubokou pokorou začíti, když chceme dokonalosti dojíti. Čím pokornější budeme, tím hojnějších milostí nám Bůh sešle, tím více budeme růsti v pravé ctnosti a svatosti.

II. K v a s.

1. Vnitřní síla. Uvažujme nyní o druhém podobenství, o kvasu, které nám znázorňuje vnitřní sílu křesťanství. Jako trochu kvasu celou massu mouky pronikne, tak také zárodek života, který Kristus církvi vstřípl, pravda a milost boží, během času vejde v massu lidstva a pronikne, obnoví a zušlechťí vše, co mu schválně neodpírá.

2. Vyplnění. Co tu Kristus Pán v podobenství předpověděl, skvěle se splnilo. Znenáhla sice, ale nepřetržitě pokračujíc přeměnila církev svatá slovem a sv. svátostmi velikou část lidstva, zušlechťila ji, trpělivě a vytrvale pracuje dále, aby lidstvo pro Krista nadchla a ke Kristu vedla.

3. Jest to důkaz božství. Tato posvěcující síla církve svaté podává pádný důkaz, že jest božského původu, že zakladatel její, Ježíš Kristus, jest pravý Bůh. Z ovoce poznáváme strom, z nadpřirozených účinků poznáváme nadpřirozené příčiny.

III. P ů s o b n o s t u j e d n o t l í v ý c h k ř e s t ě a n ů.

Uvažujme dále o těchto podobenstvích vzhledem k víře a k životu podle víry u jednotlivých křesťanů. Milost boží jest zrno, ze kterého celý náboženský život vzrůstá. Podobá se zrnu horčičnému, jest malé, nepatrné, když se na křtu sv. v srdce lidské zavazuje. Jest to něco malého, nepatrného, když křesťan-ká matka dítě své, které na rukou drží, učí dělati kříž, ruce spínati, Otčenáš se modliti, když je o Bohu a Kristu Pánu poučuje a praví mu, že má býti zbožné, chce-li k Bohu, ke Kristu, k andělům do nebe se dostat, ale jest to božské zrno horčičné, ze kterého v srdci dětském vzrůstá víra, bázeň boží, nábožnost a mnoho jest svatých, kteří svou pozdější dokonalost a mravní výši první náboženské výchově, dobré své matce, děkují. Jak proto mají rodiče, zvláště matky, dáti si záležeti, aby děti řádně křesťansky vychovávali.

Podobně záleží také zrno horčičné pro hříšníky namnoze v zdánlivě nepatrných věcech: tu jim připadá dobrá myšlenka, tu vidí dobrý příklad, tu nějaká smutná událost, neštěstí je ze sna probouzí, tu slyší při kázání slovo, které na ně mocně působí. To jsou zrna milosti boží, to je kvas boží, ze kterého život náboženský svůj počátek bere a dále roste. Třeba jen takové zrno ochotně do srdce přijati a ho používat. Kolik lidí dosáhlo veliké svatosti, že prvních nepatrných milostí božích dobře použili. (Svatý Matouš, Zacheus, Magdalena, Pavel poustevník, Afra.) Pravdu tu každý sám na sobě pozorovati může. Myšlenky dobré napřed jako blesk se namihují, dobré náklonnosti se na okamžik namávají, nábožní citové tanou na duši toliko přeběžně. Ale znenáh a, přičinili-li se člověk s milostí boží, myšlenky ty se ustálují, náklonnosti se utvrzují a nábožní citové v povahu se oblékají.

Závěr. Viděli jsme význam dnešních podobenství pro celou církev a pro jednotlivce. Co tu Kristus o zevnitřní a vnitřní síle učení svého předpověděl, skvěle se vyplnilo, i dán jest tu pádný

důkaz, že pravdu mluvil, že jest skutečně Syn boží, že dílo jeho, církev svatá, jest dílo boží. Proto lněme všele ke Kristu, Synu božšmu, a k dílu jeho, církvi svaté, milujme ji, poslouchejme ji, neboť »kdo církve neuposlechne,« praví Spasitel, »budiž tobě jako pohan a publikán.«

Ale hledme také, aby to sšmě učení Kristova a jeho milosti v srdce naše vsazeno vždy více rostlo řa se vyvíjelo, aby celý život náš, soukromý i veřejný, byl proniknut tímto kvasem, duchem Kristovým, spravujme se v životě svém dle učení Kristova, aby světlo naše svítilo před lidmi, kteří by proto chválili Boha na nebesích.

Tak nalezneme ve stínu mohutného stromu, církve sv., pokoj pro duše své a proniknutí kvasem slova božšho a milostí boží budeme jednou na věky s Kristem na nebesích spojeni. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Neděle poslední po sv. Duchu.

Přijde soudit živých i mrtvých.

»Uzřij Syna člověka přicházejícího s mocí velikou a velebností.« (Mat. 24, 30.)

Kněz jistý dojemnými slovy vylíčil svým farníkům v poslední neděli církevního roku evangelium jednající o posledním soudu a hrůzách jeho. Hned po kázání přišla ke knězi mladá dívka, která lehkomyšlným životem byla celé osadě ku pohoršení. Slzíc pravila : »Velebný pane, mluvil jste dnes o hrozných věcech. Duše má byla řečí vaší velmi dojata. Vše jste vyložil o soudném dni, jen jednoho jste neřekl: kdy totiž nastane tento hrozný den hněvu a trestu božšho. Pro Boha vás prosím, jen to mi ještě řekněte.« Klidně otázal se jí kněz: »Nuže, co bys potom činila?« »Ach, polepšila bych se,« odpověděla dívka, »varovala bych se hříchů a dnem i nocí oplakávala bych své hřichy, vrhla bych se Ježíši k nohám jako kajíc Magdalena a prosila jej, aby mi na soudu svém byl milostiv.« Kněz byl dojat slovy kajíc hřššnice; pozoroval již, že se dotekla srdce jejího milost boží. Řekl jí tedy laskavě: »Nezáleží na tom, víme či nevíme-li, kdy nastane den soudu. Žij tak, jakoby nastati měl již zítra a čiň, co bys činila, nastal-li by co nejdříve; potom nebude se ti báti přššného soudce.« (J. Michal: Křesť. cvič.)

I nám, nejmilejší, nezjevil Bůh, kdy nadejde den posledního soudu. »O tom pak dni a hodině niřádný neví, ani anděl nebesší, jedině sám Otec,« tak pravil Kristus Pán. A tato slova povždy zůstanou v platnosti. Byli už mnozí, kteří den poslední prorokovali. Prorokoval Mohamed: »Než uplyne 100 let, nebude už na zemi ničeho živého« — ale těch 100 let už kolikrát uplynulo a den poslední nenastal. Luther prorokoval, že svět nebude ani 15 let státi, ale těch 15 let tolikrát uplynulo a den soudný

dosud nepřišel. V té době prorokoval jistý kazatel protestantský Michael Stiffel, že den soudný jistě bude 19. října 1553 o 7. hod. ráno. Sám také všechno odložil, knihy, nábytek a také rolníci, kteří ho poslouchali, neorali, neseli. Ale den ten přešel a den soudný nebyl.

Po Rakousích a Štýrsku chodil r. 1601 jakýsi muž a předpovídal, že konec světa bude již příštího roku (tedy roku 1602). Přemnozí mu věřili, ale den soudný nepřišel. A tak mnozí se pokoušeli předpovědět den soudný. Dovede to člověk vůbec? Sv. Augustin tázal se o těchto věcech biskup Hesychius ze Salony v Dalmacii, neboť sv. Augustin byl muž velikých vědomostí. Sv. Augustin mu krátce odepsal: Nezbývá leč míti na paměti slova Páně: »O tom dni a hodině ni žádný neví, ani andělé.«

»K užítku a prospěchu našemu nezjevil nám Bůh doby soudu, bychom byli naň vždy připraveni.« (Sv. Augustin.) Neboť věděl-li by člověk, že se mu netřeba báti ještě soudu, poněvadž nastane až v nedozírné budoucnosti, nelekal by se ho a nespěchal by připravit se na něj; a věděl-li by, že den ten je blízko, lekal by se a snad si zoufal. Nejlépe tedy učiníme, častěji-li na soud boží vzpomeneme a kajícím a ctnostným životem se na něj připravíme. »Bdětež tedy, neb nevíte dne ani hodiny.« (Mat. 25, 13.)

Jisto však jest, že Ježíš přijde v poslední den na soud. Tak zvěstovali učedníkům Páně andělé, kteří se jim zjevili při nanebevstoupení Ježíšově. »Muži galilejští, co stojíte, hledíte do nebe? Tento Ježíš, který vzat jest od vás do nebe, tak přijde, jak jste ho viděli jdoucího do nebe.«

Sv. Pavel ve své řeči k Atheňanům pravil: »Že Bůh uložil den, v kterém souditi bude svět o spravedlnosti skrze muže, kterého zřídil, dáváje víru všem, vzkřísiv ho z mrtvých.« (Skut. ap. 17, 31.) Rovněž i Kristus sám, předpovídaje o zkáze Jerusalema, zvěstoval i příští příchod na soud. Aby pak apoštolové ni v nejmenším nepochybovali, že se tak stane, dotvrdil proroctví své slovy: »Nebe a země pomínou, ale slova má nepomínou.«

Proč bude soud poslední? Aby se zjevila sláva boží, aby se zjevila láska boží k tvorům rozumným, jež vesměs určil ku blaženosti věčné, aby se zjevila moudrost jeho v řízení osudů lidských a spravedlnost dobrě odměňující a zlé trestající. Bude soud poslední, aby se přede vším světem zjevila moc a sláva Ježíše Krista, jež židé zavrhlí, potupili a umučili a jenž dosud mnohými bývá tupen a posmíván. Bude soud poslední, aby před celým světem došli spravedliví zasloužené cti a hříšní zaslouženého zahanbení. Bude tedy při posledním soudu souzen celý svět a všichni lidé, co jich koli bylo na světě. Kdož vyčítá lidská pokolení, jež od stvoření světa zašla? Komu lze sečísti lidi, kteří snad ještě zjeví se na zemi do konce světa? Nesmírné množství je píšecných zrněk na břehu mořském, než lidí, jež souditi bude Kristus, snad ještě více.

Nikomu nebude možno vyhnouti se soudu, nebo skryti se před soudem. Nechat setlely kosti lidské v posvěcené zemi, na

dně mořském, na ledových výšinách hor nebo ve vnitřnostech dravých zvířat, v poslední den každý člověk dostaviti se musí na soud. Ať byl člověk za života na zemi čímkoli: králem nebo žebákem, knězem nebo laikem, pánem nebo otrokem, starcem nebo dítětem, soudu božmu nijak nebude lze se mu vyhnouti. Nechat byl »živým« t. j. spravedlivým, nebo pro život věčný »mrtvým«, před tváří nejsvětějšího soudce zjevití se musí.

»Všichni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jedenkaždý na těle vlastním, jakž činil, buďto dobré, nebo zlé.« (2. Kor. 5, 10.) (J. Michal l. c.)

Soud nad člověkem býti musí. Jinak by na tom zůstalo, že člověk je svým neobmezeným pánem, jemuž nemá nikdo co poroučeti. Neuznal-li své odvislosti od Boha zde na zemi, musí ji uznati tam na věčnosti. Soud musí býti, poněvadž dal Bůh jedenkrát člověku svá přikázání — a kde zákon, tam musí býti soud, to jest: kdo zákon dal, musí mu také zjednati průchod a poslušnost, jinak by byl zbytečný, bezúčelný. Soud nad člověkem musí býti, poněvadž duše lidská je nesmrtelná; proč však a k čemu by jí Bůh dal život za hrobem, kdyby jí tam nechtěl odměniti nebo potrestati? Soud nad člověkem musí býti, poněvadž má svobodnou vůli a může si voliti dobré nebo zlé; volí-li dobré, je to jeho zásluha, patří mu po právu odměna a ta mu musí býti přiknuta; volí-li však zlé, vinným se činí a za vinu musí býti přiknut trest. Soud musí býti nad člověkem, poněvadž mu Bůh od kolébky až do hrobu dává nesčíslných darů a milostí jak na těle, tak na duši — a z toho by neměl žádné účty klásti? Soud musí býti, jinak by ten náš vezdejší život neměl žádného významu, žádného účelu, ba žádného smyslu; zoufati bychom museli nad spravedlností boží, zoufati nad tím, že jsme na svět stvořeni. Či nevidíme na své oči, kterak hřích a zloba slaví na světě vítězství a hody, ctnost a poctivost však bývá všady odstrkována, posmívána a nohama šlapána? K čemu ty modlitby, posty a sebezapírání, jež nám víra křesťanská ukládá, kdyby nemělo býti soudu? Soud musí býti, aby Bůh vyrovnal tuto pozemskou nesrovnalost, aby dokázal, že nestranně a spravedlivě nad vámi vládne. (Herzog.)

Truba boží po vřkoll
divným hlasem na mrtvolý:
»Vstaňte k soudu,« zahlaholí.

Hroby se otevrou, z nich vyjdou zemřelí a shromáždí se v údolí Josafat. Jak ohromné, nepřehledné množství! Ve všech tají se dech očekáváním, co nyní nastane. A tu ukáže se znamení Syna člověka na nebi«. Brána nebeská se otevře a v ní zazáří vítězné znamení vykoupení — kříž Kristův. »Nebo jako blesk od východu slunce vychází a ukazuje se až na západ: tak bude i příchod Syna člověka... A uzií Syna člověka přicházejícího v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností« (Mat. 24, 27.) — obklopen jsa zástupy nebeských duchů, jak o něm

prorokoval spravedlivý Enoch: »Aj přichází Pán se svatými tisíci svými, aby učinil soud.« (Jud. 14, 15.) Celému světu se ukáže, že Kristu Ježíši náleží všechna sláva, velebnost a všechn soud.

Kniha psaná se tu snese,
v nížto vina všechna čte se,
z ní se na svět výrok vznese.

Co je to za knihu? Boží vševědoucnost to jest. Každý i nejtajnější čin, každé marné slovo, každá myšlenka zlá zapsána jest v knize té, t. j. Kristu vševědoucímu neujde ani jediná myšlenka tvá. Co jsi se naskrýval s hříchem svým, člověče, co ti to platno? Lidé zapomněli neb nevědí o tvém hříchu, ty sám jsi zapomněl na mnohé hříchy své, ale v té knize je zapsáno všechno.

Ve Zjevení sv. Jana čteme: »I viděl jsem mrtvé veliké i malé stojící před obličejem trůnu a otevřeny jsou knihy; a jiná kniha otevřena jest, kteráž jest kniha života; a souzeni jsou mrtví z těch věcí, které byly psány v knihách podle skutků jejich.«

Co mluví se těmi knihami? Svědomí to jest. Toho dne, ve který přijde Kristus, zjeveno bude vše veřejně, co skryto ve svědomí. Jak se podívá mnozí. Po celý život svůj v tajnosti svědomí svého skrývali hříchy. Zpověď jim byla buď směšná, buď obtížná. Knězi jedinému, k mlčenlivosti zavázanému nechtěli zjeviti hříchu svého — a hle, v den příchodu Páně kniha svědomí jejich zřejmě bude otevřena.

Jak nám bude, až uřídíme tvář soudce přísného? Byl nám Otcem, ale my ani tak, jako marnotratný syn onen jsme se k němu nechovali. Byl nám bratrem, tělo naše přijal, bolestnou smrt pro nás podstoupil. Jaká to láska — jak veliký ale vděk náš? Nyní však na soudu není před námi ani Otec, ani bratr náš, tu jest soudce. Na zemi, za živa bylo dost času k slzám, ku zpovědi, polepšení se, nyní však nastal čas soudu, jehož výroku ničím více změnití nelze. Jak nám bude, přineseme-li tolik hříchů na soud boží, kolika dnes obtížena jest duše naše?

Vzpomeň si na své dětství, vzpomeň si na svůj věk panický, vzpomeň si na svůj celý dosavadní život. Není ničeho z těch dob ve svědomí tvém, zač se stydíš? O vzpomeň si na den soudu. Otevři raději nyní knihu svědomí knězi; pak bude otevřena mimoděk, ale tenkrát bude — pozdě. (Bryných.)

ž Velký Bůh, jenž tak dlouho mlčky přihlížel k neřestem zkaženého světa, hotoví se pronést rozsudek. »Hřímá hlasem velikosti své.« (Job. 37, 4.) »Odejďte ode mne zločenci do ohně čččného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho.« Odstupte ode mne, neznám vás! Volal jsem vás za života — nechtěli jste slyšeti hlasu mého; hrozil jsem vám — vy jste se hrozbě mé smáli; pozval jsem vás do své církve — vy pohrdli jste mými milostmi. Lačněl jsem, nedali jste mi jísti, žíznul jsem, nedali jste mi píti... Odstupte ode mne.

Ku spravedlivým však Ježíš zvolá: »Pojďte požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.«

Volal jsem vás a šli jste za mnou; když jsem vám hrozil, lekali jste se hrozeb mých; dopouštěl jsem na vás zkoušky a obstáli jste; vyznali jste mne před světem, nyní i já vyznám vás před Otcem svým nebeským; byli jste pro mne trpěliví, nyní vás potěším a setřu na vždy slzy s očí vašich. Lačněl jsem, a dali jste mi jísti, žíznul jsem, a dali jste mi píti... Pojdte do království mého. (J. Michal I. c)

»Dvě slova,« dí sv. Augustin, »vyjdou z úst jeho. A nebude nic hroznějšího, než i nic sladšího nad ně. Což může býti radostnějšího nad sladké slovo Páně: Pojdte! A zase nelze si hroznějšího slova pomysleti nad strašný výrok: Odejděte!«

I půjdou (na levici stojící) do trápení věčného, ale spravedliví do života věčného.

Nejmilejší! Nevíme, jaký rozsudek nám při posledním soudu zavzní. Proto přič ňme se ze vší síly, abychom si připravili dobrý, šťastný. Dej Bůh, abychom v den soudný všichni byli postaveni po pravici Páně.

Rozpomeň se Jesu milý,
že šel's pro mne na smrt v píti;
nezatrat mne v onu chvíli. Amen.

Fr. Čech.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Svépomoc.

Doba přítomná přinesla tolik nových obtíží, že se nad nimi zastaví mnohá bystrá hlava. Kongrua a ostatní příjmy duchovního nedrží nijak krok s vydáním dne. Úspora snad z minulých let se sesýchá a vždy se vrací otázka, jak čeliti obtížím a nedostatkům, které se dostavují. Tuto otázku všeobecnou nelze zodpovídati všeobecně, a třeba luštiti ji docela individuálně. Zůstane vždy nejlepší odpovědí svépomoc osobní, dle schopností a okolností místa a doby

Výborný »Salzb. Kirchenz.« přinesl o otázce této z péra praktického faráře výzvu, aby duchovenstvo si pomáhalo pomocí včelařství. Spisovatel obšírně dokazoval možnost přikrytí aspoň kus nedostatku tímto druhem svépomoci, který není ani nedůstojný stavu, ani nezabírá velikou část dne, a přece přináší během let značnou výpomoc, zejména při nynějších abnormálních cenách medu i vosku.

Myšlenka tato není nová: bývaliť duchovní první včelaři. Marie Terezie, tuším, sama dala jaksí podnět ku racionelnímu vče-

lašení, jako praménku příjmu vedlejšího i důstojného. Vzpomínám výroku svého souseda včelaře, jenž mi nejednou říkával, že by mu včelky vynesly více než co jiného, kdyby při své rozlehlé farnosti bylo možno více času jim věnovati. Farnost jeho byla skutečně 3 hodiny dlouhá v každém směru. Vzpomínám na výminkáče mlynáře, který si do výminku dal zahradu pro svůj zařízený včelín jako jeho peněžitý příjem, který by mu hradil vydání potřebné. Také jsem včelařil sám, ale v malém, ježto mne vábila literatura a novinářství více než včelařství. Tolik jsem však poznal, že ti malí spolupracovníci jsou dobrou výpomocí.

Tento jeden druh svépomoci dává myšlenku na jinou svépomoc. Duchovenstvo stálo vždy v první řadě pokroku vzdělání, a to mu dodávalo váhy zvláštní. Zmiňuji se o činnosti Kindermannově v Litoměřicích, kde svými ovocnými školkami dal kraji jméno i vzhled českého ráje. Ovocné stromy staly se specialitou duchovenstva, které nejedné štěpnice stalo se původcem, a výnos za strojnky stal se rovněž pramenem příjmů. Na sousední mé faře stal se kaplan také štěpařem: jméno si získal jako pomolog v kraji, a získal také kapitál do farní oekonomie, kterou po několika letech nastoupil. Kdyby odborník štěpařství psal tyto řádky, snad by nám sdělil nejedno jméno kněze, jenž si zde dobyt osruhy. Nemyslím při tom nikterak na nejrhubší práci, nýbrž na duševní práci, která dává vypěstěnému zvláštní cenu. Ovšem než začne štěpnice zlatem platiti svému tvůrci, uplynou aspoň 3 roky.

V podobném zaměstnání není nic nedůstojného stavu. V té příčině poukazují na podobné příklady v jiných stavech. Poblíže Staré Boleslavi vysoký důstojník rakouský měl růžový sad, jenž mu vynášel veliké tisíce ročně. Myšlenku k tomu dal on sám, a jemu také odměnila. Smysl pro stavovskou čest byl zajisté v rakouském vojsku velice vyvinut. Takové vedlejší zaměstnání nikterak nevadí důstojnosti, jestli ostatní povinnosti jsou svědomitě konány. Žijeme v době, kdy státní úřednictvo dalo mezi sebou heslo vycvičiti se vedle svého úřadu také v některém řemesle, aby měli o svou rodinu lépe postaráno. Takováto svépomoc vynucuje úctu a dodává váhy v očích světáka, který cení pravidelně jen práci hmotnou.

Kolik je skryto pokladů v říši květin. V době války jeden z moravských farářův pěstováním kmínu vyzískal značné jmění s nepatrnými prostředky a námahou malou. Mluví se o mnohých tisících.

Konečně jest všeobecně známo, že malínský křen byl pěstován na faře. Ta kvalita byla doclena zkouškami a pozorováním podmínek života této byliny.

Na jistém dvoře, církevním to majetku, střídali se nájemcové často a utíkali z něho. Nájem byl nízký, nemýlím-li se as 800 zl. ročně, stateček byl od cesty a vlastně bez cesty, na skalách a o samotě. Pronajal si jej Čech vrátivší se z Ameriky, který tam viděl různá odborná pěstování. Začal pěstovati jahody a sice dvě míry každý rok. Ty dvě míry mu zaplatily tehdy celý nájem.

Starek nabyl jiného jména. Myšlenka dodala ceny odlehlému a bezcennému statku. Ovšem bylo výhodou pro statek, že byl blíže velkého města a že po půldruhé hodiny cesty měl stanici vltavského parníčku.

Jinou lichou, která není u nás dosti obdělávána, jest semenářství v nejrozličnějším směru. Semenářství vyžaduje tu péči vědeckého výběru a svědomitého pěstění. To jest zlatodol přítomnosti a také potřebou státu našeho, který semena většinou přivážel z ciziny. K sebestačnosti naší patří i v tomto oboru se osamostatnit. Jen inteligentní a svědomitý pěstitel může tuto práci ku zdaru vykonat. Malá pole dávají veliké užitky, kdož jim věnovali kus svědomité pfle.

Jinou lichou zanedbanou jest pěstování medicijních rostlin. Z velké části dovážely se z ciziny, ne proto, že by zde nemohly býti vypěstovány, ale že se tou otázkou pěstění nikdo neobíral. Každý šel raději vyšlapanou pěšinkou, než by si hledal novou pěšinku vlastní a výnosnou. V tom leží ta přednost, která se bohatě vyplácí, kdo duševní lenost zaměnil za pilné pozorování a bedlivé pěstění.

Když bychom se obrátili ku pěstování zvířat, vidíme podobný obraz. Zde ovšem jest v mnohých případech těžší úkol než při pěstování bylin. A není možno vždy a ve všem jej doporučeti. Znáám podučitele, který pěstěním drůbeže a to jen jediného druhu (minorek) si svůj příjem učitel'ský zdvojnásobil. K tomu není ani velkého kapitálu, ani mnoho místa třeba.

V Anglii na pěstování zvířeny tvoří se zvláštní kluby, které vědecky provádí tuto kulturu, a zkušenosti své si sdělují. Z tohoto druhu hospodářství dostává Anglie velké miliony peněz z ciziny a proměňuje myšlenku za zlato. Jednotlivosti tohoto obchodu jsou takřka pohádkové.

Nejpřednější kruhy anglické súčasťněny jsou při některém pěstování zvířeny, a mnoho rodin má v něm svůj značný vedlejší příjem.

Pěstování bouřců jest dílem Marie Terézie a také duchovenstva a učitelstva, které se tohoto pěstění chopilo.

Jméno Kravaňsko souvisí s pěstováním hovězňého dobytka, jež je zlatodolem kraje. Vzpomeňme si, jakou péči věnovali řády pěstění nových bylin a zvířeny a jakým požehnáním se staly celým krajům. Jak veliké dobrodiní prokázali Františkáni hibernští pěstění brambor, které tvoří kus kulturní historie. Proto nechť žije svépomoc. Nouze přítomnosti nechť odchová nové Dalibory.

Fr. Vaníček.

